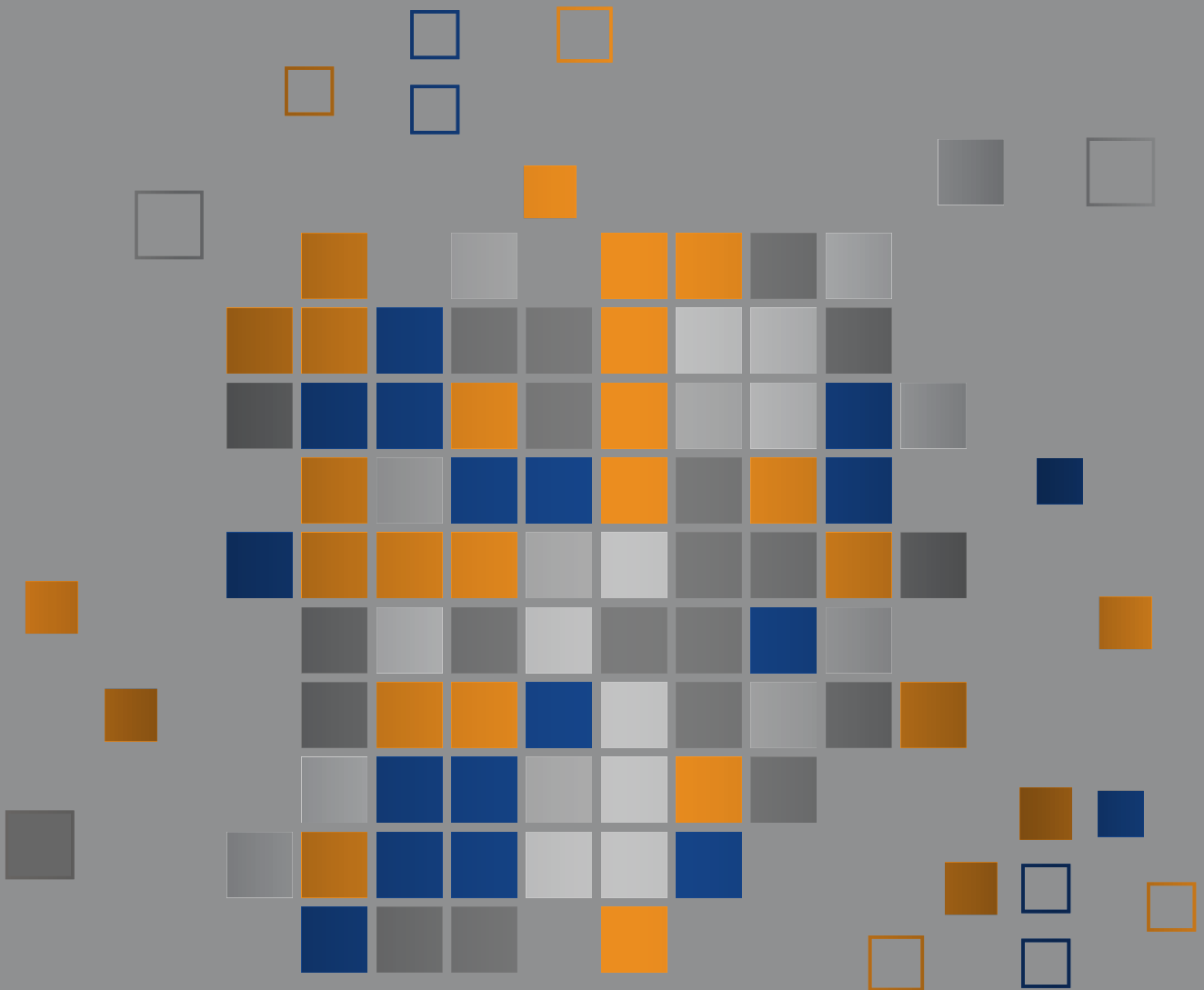
بانک خاورمیانه
Middle East Bank

گزارش سالانه

سال مالی منتهی به
۲۹ اسفند

۱۴۰۴

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

به نام خدا

گزارش سالانه

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹

اقلام عمده مالی بانک

جدول ۱. اقلام عمده مالی بانک - ارقام به میلیارد ریال

	۱۴۰۴	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰
مانده خالص تسهیلات اعطایی	۱,۶۷۹,۹۲۸	۹۶۴,۳۰۸	۶۹۵,۶۳۷	۴۹۶,۲۲۶	۳۵۵,۴۳۷
مانده سپرده‌های دریافتی	۲,۳۴۳,۰۴۶	۱,۱۷۵,۶۳۸	۷۳۳,۱۴۵	۵۳۲,۲۰۳	۳۸۷,۸۴۴
جمع دارایی ها	۲,۷۸۸,۹۸۷	۱,۴۷۶,۲۱۴	۱,۰۰۰,۶۶۳	۶۷۳,۵۸۹	۵۲۳,۸۰۵
سود خالص	۱۲۵,۳۸۵	۷۶,۹۵۳	۵۱,۶۷۵	۲۹,۸۸۸	۲۰,۵۷۸
سود پایه هر سهم (ریال)	۱,۰۴۹	۱,۰۲۹	۶۹۰	۸۵۴	۸۲۳
مانده ضمانت‌نامه‌های صادر شده	۱,۰۹۳,۸۴۰	۸۲۷,۶۲۱	۴۷۹,۶۶۰	۲۴۵,۱۶۴	۱۲۴,۵۷۱
مانده اعتبارات اسنادی گشایش شده	۴۵,۲۲۴	۲۵,۰۴۴	۲۳,۲۴۴	۲۲,۷۳۹	۳,۰۶۶
نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۱۳/۳	۱۳/۷	۱۳/۲	۱۴/۱	۱۳/۵

این گزارش به خوانندگان محترم کمک می‌کند تا تصویر روشن‌تری از نحوه فعالیت بانک خاورمیانه پیدا کنند.

- در بخش نخست معرفی کسب‌وکار، تاریخچه‌ای از شروع فعالیت بانک، نگاهی بر استراتژی بانک، مسئولیت‌های اجتماعی و زیست محیطی، سهام و سهامداران، سرمایه انسانی، شعب و نحوه جذب منابع، نحوه ارائه تسهیلات، نقش مدیریت بین‌الملل و شعبه مونیخ، مبارزه با پولشویی و تطبیق قوانین و نقش فناوری اطلاعات آورده شده است. همچنین توضیح ریسک‌های کسب‌وکار، قوانین و مقررات نظارتی حاکم بر فعالیت بانک شامل کفایت سرمایه و کفایت نقدینگی، ریسک‌های کلی بانک و مدیریت آن‌ها، ریسک‌های اقتصادی، امنیت، کنترل‌های داخلی و ریسک‌های شرکت‌های زیرمجموعه بررسی می‌شوند. در انتهای این بخش نیز حاکمیت شرکتی آورده می‌شود.
- در بخش دوم این گزارش مدیریت‌های سرمایه انسانی، بین‌الملل، اعتبارات، عملیات اعتباری و نظارت، تامین مالی بلندمدت، امور شعب، فناوری اطلاعات، ریسک، تطبیق و مبارزه با پولشویی، حسابرسی و کنترل‌های داخلی و عملکرد مالی، گزارش مفصل‌تری را از فعالیت‌های خود در سال ۱۴۰۴ ارائه می‌دهند.
- در بخش سوم گزارش حسابرس مستقل و صورت‌های مالی بانک به همراه یادداشت‌های توضیحی درج شده است.
- در بخش چهارم این گزارش، افشای ریسک‌های بانک طبق مدل پیمان بازل است که به ارائه گزارشی شفاف از شیوه مدیریت ریسک بانک در انطباق با رکن ۳ بازل می‌پردازد.
- در بخش پایانی عملکرد اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ بررسی و تحلیل شده است.

پیام رئیس هیات‌مدیره

پرویز عقیلی کرمانی
رئیس هیات‌مدیره

سال ۱۴۰۴ برای اقتصاد ایران و صنعت بانکداری، سالی همراه با عدم‌اطمینان، تحولات پیش‌بینی‌ناپذیر و آزمون‌های متعدد بود. استمرار فشارهای اقتصادی، تحولات منطقه‌ای، محدودیت‌های بین‌المللی و تغییرات سریع فناوری، محیط فعالیت بنگاه‌های اقتصادی و مؤسسات مالی را بیش از گذشته پیچیده ساخت. درچنین فضایی، مهم‌ترین مسئولیت هیات‌مدیره حفظ ثبات، صیانت از اعتماد ذینفعان و فراهم ساختن بستر رشد پایدار بانک بود.

خوشبختانه بانک خاورمیانه توانست با اتکا به اصول حرفه‌ای بانکداری، انضباط مالی، مدیریت محتاطانه ریسک و سرمایه انسانی متخصص، ضمن حفظ ثبات عملیاتی، روند رو به رشد خود را نیز ادامه دهد. این دستاورد حاصل تصمیم‌های کوتاه‌مدت نیست، بلکه نتیجه راهبردی است که از ابتدای فعالیت بانک بر آن پایبند بوده‌ایم؛ تمرکز بر بانکداری شرکتی، اجتناب از ورود به فعالیت‌های غیرتخصصی، حفظ کیفیت دارایی‌ها و اولویت دادن به منافع بلندمدت سهامداران.

ما با اعتقاد به شعار «مورد اعتمادترین بانک ایرانی» در طول فعالیت حرفه‌ای خود همواره بانکی خوشنام و پیشرو بوده‌ایم و رتبه کفایت سرمایه بانک بالاتر از استاندارد بازل ۲ و در محدوده بازل ۳ بوده است. ثمره این رویکرد، دستیابی به سود خالص ۱۲۵,۳۸۵ میلیارد ریالی و رشد ۶۳ درصدی نسبت به سال گذشته بود. این عملکرد را صرفا نباید افزایش سود تلقی کرد؛ بلکه آن را می‌توان نشانه‌ای از تاب‌آوری مدل کسب‌وکار بانک، کیفیت مدیریت ریسک و توانایی بانک در خلق ارزش پایدار برای سهامداران دانست.

سودآوری مستمر طی سال‌های گذشته، این امکان را فراهم کرده است که بخش عمده‌ای از منافع ایجادشده مجددا در مسیر تقویت سرمایه بانک به کار گرفته شود. از همین رو، هیات‌مدیره افزایش ۸۰,۰۰۰ میلیارد ریالی سرمایه از محل سود انباشته را به مجمع عمومی فوق‌العاده پیشنهاد کرده است تا سرمایه بانک به حداقل سرمایه مقرر از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برسد و ظرفیت بانک برای توسعه فعالیت‌ها در سال‌های آینده بیش از پیش تقویت شود.

در کنار رشد سودآوری، استحکام مالی بانک همچنان از مهم‌ترین اولویت‌های هیات‌مدیره بوده است. حفظ نسبت کفایت سرمایه در سطحی بالاتر از الزامات مقرراتی، مدیریت محتاطانه ریسک‌ها و حفظ کیفیت ترازنامه، پشتوانه‌ای مطمئن برای استمرار فعالیت بانک و حمایت از منافع سپرده‌گذاران، مشتریان و سهامداران فراهم آورده است.

اعتماد، بزرگ‌ترین سرمایه هر بانک است و این اعتماد بدون شفافیت، پاسخگویی و حاکمیت شرکتی شکل نمی‌گیرد. بانک خاورمیانه همواره تلاش کرده است اطلاعات خود را دقیق، به‌موقع و منصفانه در اختیار بازار سرمایه قرار دهد و کسب رتبه نخست صنعت بانکداری در ارزیابی کیفیت اطلاع‌رسانی سازمان بورس و اوراق بهادار، مؤید همین رویکرد است.

تحول دیجیتال نیز همچنان یکی از محورهای اصلی راهبرد بانک به شمار می‌رود. توسعه خدمات بانکداری دیجیتال، گسترش بانکداری باز، همکاری با شرکت‌های فناوری مالی و حرکت به سوی بانکداری اکوسیستمی، صرفا یک سرمایه‌گذاری فناورانه نیست؛ بلکه سرمایه‌گذاری برای ارتقای تجربه مشتری، افزایش بهره‌وری و حفظ مزیت رقابتی بانک در سال‌های آینده است.

در کنار اهداف اقتصادی، باور داریم موفقیت پایدار بدون توجه به مسئولیت اجتماعی امکان‌پذیر نیست. بانک خاورمیانه همواره کوشیده است در حوزه‌های آموزش، سلامت و توسعه اجتماعی، متناسب با ظرفیت خود در مسیر توسعه پایدار کشور ایفای نقش کند؛ زیرا ارزش‌آفرینی برای جامعه را مکمل ارزش‌آفرینی برای سهامداران می‌دانیم.

همچنین شعبه مونیخ بانک، به‌عنوان تنها شعبه فعال نظام بانکی ایران در خارج از کشور، همچنان یکی از دارایی‌های راهبردی بانک محسوب می‌شود و در صورت بهبود شرایط تعاملات بین‌المللی، می‌تواند نقش مهم‌تری در توسعه خدمات بانکداری بین‌الملل ایفا کند.

نگاه ما به آینده، نگاهی واقع‌بینانه اما امیدوارانه است. بی‌تردید صنعت بانکداری همچنان با تحولات سریع فناوری، تغییرات مقرراتی و شرایط اقتصادی پیچیده مواجه خواهد بود؛ با این حال، اطمینان داریم بانک خاورمیانه با تکیه بر سرمایه انسانی توانمند، فرهنگ سازمانی حرفه‌ای، ساختار مالی مستحکم و راهبردی روشن، آمادگی لازم برای بهره‌گیری از فرصت‌های پیش‌رو و مدیریت چالش‌های آینده را دارد.

در پایان، از اعتماد ارزشمند سهامداران، همراهی مشتریان، تلاش صادقانه کارکنان، مدیریت اجرایی بانک به رهبری جناب آقای جوادی مدیرعامل محترم و حمایت اعضای محترم هیات‌مدیره صمیمانه قدردانی می‌کنم. امیدوارم با استمرار این همدلی و اعتماد، بانک خاورمیانه همچنان مسیر رشد پایدار، خلق ارزش و ایفای نقش موثر در توسعه نظام مالی کشور را با قدرت ادامه دهد.

پرویز عقیلی کرمانی
رئیس هیات‌مدیره

فهرست

معرفی کسب‌وکار و ریسک‌های بانک خاورمیانه ۷

۱. کسب‌وکار بانک ۹
۲. ریسک‌های کسب‌وکار ۱۸
۳. حاکمیت شرکتی ۲۵

گزارش مدیریت ۳۵

۱. سرمایه انسانی ۳۷
۲. امور بین‌الملل ۴۰
۳. اعتبارات و بانکداری شرکتی ۴۲
۴. امور شعب ۴۸
۵. فناوری اطلاعات ۵۰
۶. ریسک ۵۴
۷. تطبیق و مبارزه با پولشویی ۵۹
۸. حسابرسی داخلی ۶۵
۹. عملکرد مالی ۶۷
۱۰. سرمایه‌گذاری‌های بانک ۷۴

گزارش حسابرس مستقل و صورت‌های مالی ۷۷

افشای ریسک (افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل) ۲۱۵

۱. افشای سرمایه نظارتی ۲۱۷
۲. افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) ۲۲۸

گزارش اقتصاد ایران ۲۳۳

خلاصه مدیریتی ۲۳۵
۱. بخش واقعی ۲۳۸
۲. بازار نیروی کار ۲۵۱
۳. وضعیت مالی و بودجه دولت ۲۵۳
۴. تراز پرداخت‌های خارجی ۲۶۷
۵. بازار ارز ۲۷۱
۶. متغیرهای پولی و اعتباری ۲۷۳

۷. قیمت‌ها و تورم ۲۷۷
۸. بازار سرمایه ۲۸۰
۹. محیط کسب‌وکار ۲۸۵
۱۰. نکات کلیدی ۲۹۰

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

بخش اول

۱ معرفی کسب‌وکار و ریسک‌های بانک خاورمیانه

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

۱. کسب‌وکار بانک

بانک خاورمیانه در آبان ۱۳۹۱ با مجوز بانک مرکزی ایران با سرمایه اولیه ۴,۰۰۰ میلیارد ریال شروع به کار کرد. فعالیت‌های اصلی بانک خاورمیانه در جذب منابع و ارائه انواع تسهیلات بانکی با هدف تسهیل فعالیت شرکت‌ها و صاحبان کسب‌وکار خلاصه می‌شود. نحوه جذب منابع و ارائه تسهیلات بانکی در بخش‌های مرتبط با توضیح کسب‌وکار آورده شده‌اند. فعالیت بانک خاورمیانه در تسهیل امور بانکی شرکت‌های بازرگانی واردکننده و صادرکننده منجر به تاسیس شعبه مونیخ در کشور آلمان با مجوز نهاد ناظر آلمان شد. اخذ مجوز از نهاد ناظر آلمان برای تاسیس شعبه در مونیخ یکی از نشانه‌های سلامت بانک خاورمیانه چه از نظر حاکمیت شرکتی و تطبیق با مقررات و چه از نظر مالی و سودآوری است. بانک خاورمیانه خود را متعهد به پیشرفت سیستم بانکداری در ایران از طریق پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی بانکداری می‌داند و برای حفظ سلامت بانکی از سودجویی در مواردی مانند نوسان قیمت‌های ارز، کالا، سهام و یا فعالیت‌های بنگاه‌داری و غیربانکی اجتناب می‌کند.

بانک خاورمیانه در طول فعالیت خود سرمایه خود را از محل سود انباشته، مطالبات حال شده سهامداران، سایر اندوخته‌ها و آورده نقدی از ۴,۰۰۰ میلیارد ریال به ۱۲۰,۰۰۰ میلیارد ریال رسانده است. در پایان سال ۱۴۰۴ جمع دارایی‌های بانک ۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵ میلیون ریال و جمع تعهدات زیر خط ۱,۳۸۱,۲۹۵,۳۴۵ میلیون ریال بوده است

۱-۱. استراتژی بانک

سند استراتژی ۵ ساله بانک خاورمیانه یکی از مهم‌ترین اسناد بالادستی بانک محسوب می‌شود. در این سند هیات‌مدیره بانک، مقصد بانک خاورمیانه، راه رسیدن به این مقصد، راهنما و چراغ راه طی مسیر و ارزش‌های سازمان را برای سیر در این راه طراحی و پیش‌بینی کرده است.

چشم‌انداز

همواره مورد اعتمادترین بانک ایران باقی خواهیم ماند.

ماموریت

بانک خاورمیانه ماموریت خود را در خلق ارزش برای تمام ذینفعان، شامل سهامداران، مشتریان و جامعه، به‌گونه‌ای تفکیک‌ناپذیر از نظام حاکمیت شرکتی، زیست‌محیطی و اجتماعی، از طریق توانمندسازی همکارانی متبحر، مطلع و مسئولیت‌پذیر با بکارگیری فناوری‌های نوین در ساختاری شفاف، پاسخگو و قانون‌مند می‌داند.

ارزش‌ها

ما در بانک خاورمیانه در راه رسیدن به هدف و چشم انداز خود و عمل به ماموریت‌های خویش هفت ارزش بنیادی شایسته‌سالاری، پاسخگویی و شفافیت، عمل‌گرایی، امانت‌داری، قابلیت اتکا، نوآوری و پایداری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی را برای خود تعریف کرده‌ایم.

- **شایسته‌سالاری**
  - حصول اطمینان از بکارگیری بهترین سرمایه‌های انسانی در سطوح مورد انتظار و با توجه به نیازمندی‌های هر سطح، پرورش این سرمایه‌ها و آماده‌سازی آنها برای عهده‌داری مسئولیت‌های آینده در مسیر شغلی طراحی‌شده؛
  - پایش مستمر شایستگی سرمایه انسانی با در نظر داشتن الگوهای سرآمد عملکردی و مصالحه ناپذیری در برابر میانمایگی در هر سطحی.
- **پاسخگویی و شفافیت**
  - رعایت اصل شفافیت در تمام فرآیندهای بانک و ارائه کلیه اطلاعات مورد نیاز مراجع نظارتی و قانونی در چارچوب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت بانک؛
  - پاسخگو شمردن تمام کارکنان بانک در هر سطحی به ارکان نظارتی داخل بانک و خارج از آن در چارچوب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت بانک.
- **عمل‌گرایی**
  - اولویت بخشی به نتیجه محوری از طریق تعریف شفاف و پایش مستمر اهداف؛
  - خلاقیت در ارائه راهکارهای عملی به‌منظور پاسخ‌دهی به نیازهای ذینفعان در چارچوب تطبیق با قوانین و مقررات.

- **امانت‌داری**
- سرلوحه قرار دادن مسئولیت بانک در قبال سهامداران، مشتریان، جامعه و محیط‌زیست و رعایت صرفه و صلاح ذینفعان در تصمیمات و عملیات؛
- بهبود مستمر کارکنان به‌منظور احاطه بر محیط کسب‌وکار و حفظ کاردانی حرفه‌ای جهت حصول اطمینان از تشخیص بهترین نحوه عمل برای تسری امانت‌داری حرفه‌ای در تعامل با ذینفعان؛
- بهبود مستمر فرآیندها به‌منظور تضمین انعکاس الزامات تجاری و قانونی روز در آنها جهت طراحی و حفظ ساختاری که در آن عمل صحیح از سوی بانک و کارکنان آن در چارچوب تطبیق قوانین و مقررات و باتوجه به صرفه و صلاح ذینفعان در هر شرایطی ممکن، تضمین‌شده و قابل پایش باشد؛
- پایش پیوسته سلامت عملکرد کلیه همکاران در هر سطحی و همچنین فرآیندهای طراحی‌شده و تحمل صفر در خصوص هر گونه خدشه‌ای بر سلامت عملکرد؛
- آگاهی از فضای تطبیق، پایبندی به قوانین و مقررات و سرلوحه قرار دادن تعهد و پیروی از آنها در همه شرایط و بدون مصالحه‌گری؛
- همکاری کامل و شفاف با نهادهای ناظر.

- **قابلیت اتکا**
- رابطه تنگاتنگ و مستمر با مشتریان جهت درک کسب‌وکارشان و همراهی با ایشان در شرایط مختلف؛
- مسئولیت‌پذیری و پرورش توانایی قضاوت و تصمیم‌گیری صحیح برای توانمندسازی ذینفعان؛
- شکل‌دهی به خدمات برمبنای نیاز مشتریان و پیش‌بینی نیازهای آینده.

- **نوآوری**
- بهبود مستمر فرآیندها و نوآوری سازمانی؛
- تسلط به تغییرات فناوری و تعهد به استفاده مقتضی از این تغییرات برای تسهیل فرآیندها و ارائه خدمات نوین به مشتریان؛
- آینده‌نگری جهت پیش‌بینی نیازهای ذینفعان در بستر تغییرات فناوری.

- **پایداری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی**
- هم‌راستایی تصمیمات با اصل توسعه پایدار کشور؛
- آگاهی به تاثیرات تصمیمات و هدف‌گذاری صحیح با توجه به جوانب اجتماعی و زیست‌محیطی؛
- تسری معیارهای توسعه پایدار به ذینفعان به‌منظور ایفای نقش موثر در توسعه پایدار با رویکرد بومی؛
- شفافیت در ساختارها، تصمیمات، عملکرد و پایش عملکرد.

حوزه‌های تمرکز استراتژیک

- حوزه اول: دیجیتالی‌سازی و هوشمندسازی محصولات سنتی بانک در حوزه بانکداری شرکتی؛
- حوزه دوم: توسعه زنجیره ارزش به بانکداری خرد از طریق دو کانال مبتنی بر B2B و B2B2C؛
- حوزه سوم: ورود به بانکداری اکوسیستمی مبتنی بر زیرساخت BaaS.

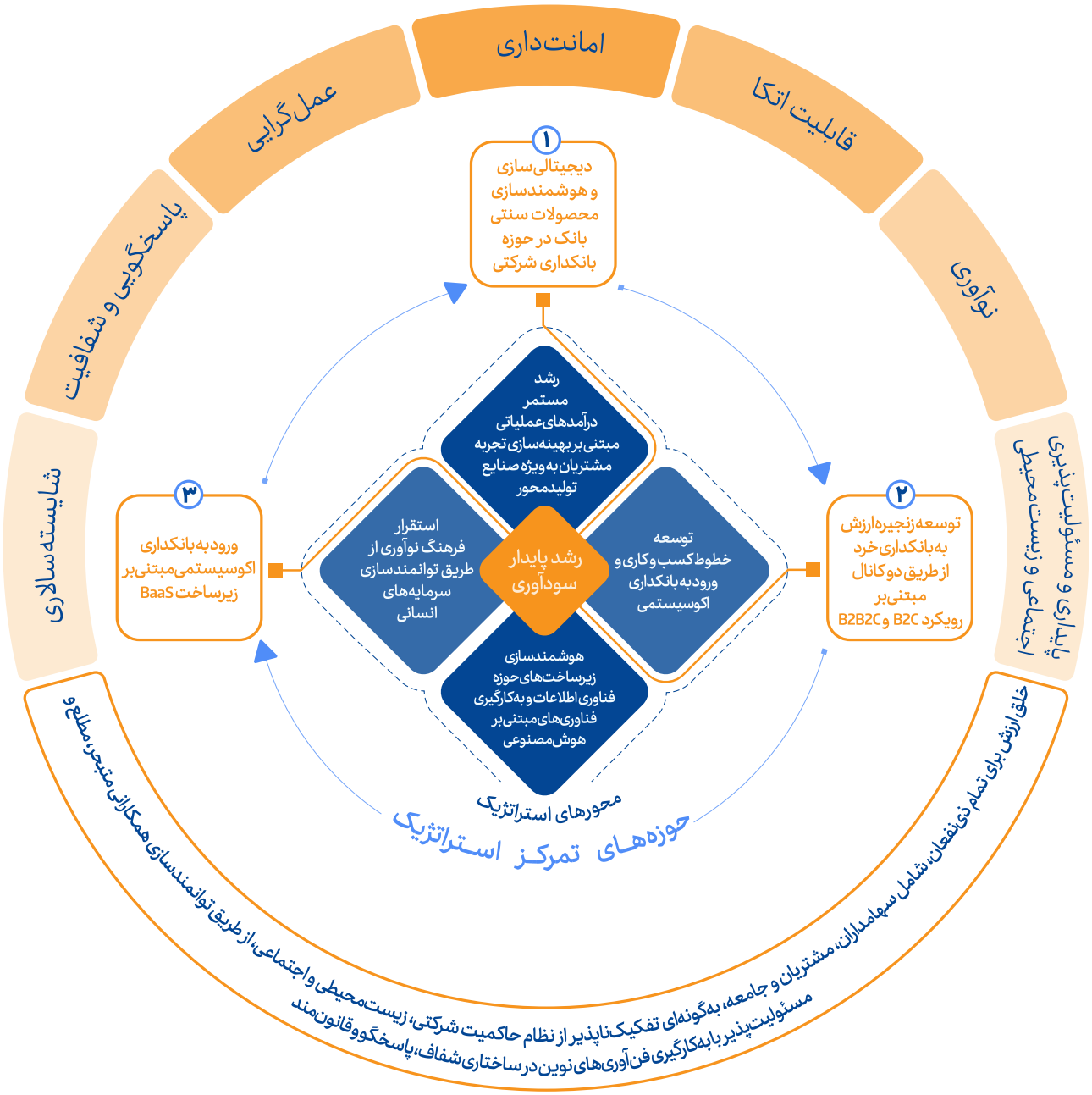
محورهای اصلی استراتژیک

- رشد پایدار سودآوری؛
- رشد مستمر درآمدهای عملیاتی مبتنی بر بهینه‌سازی تجربه مشتریان به‌ویژه صنایع تولیدمحور؛
- توسعه خطوط کسب‌وکار و ورود به بانکداری اکوسیستمی؛
- استقرار فرهنگ نوآوری از طریق توانمندسازی سرمایه‌های انسانی؛
- هوشمندسازی زیرساخت‌های حوزه فن‌آوری اطلاعات و به‌کارگیری فن‌آوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی.

اصول استراتژیک

ارکان اساسی چارچوب استراتژی بانک خاورمیانه در نمودار ۱ به تصویر کشیده شده است.

نمودار ۱. ارکان اساسی چارچوب استراتژی بانک خاورمیانه

۲-۱. مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی

مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در زمره مفاهیم اخلاق کسب‌وکار بوده و به نقش آنها در بهبود خدمات اجتماعی و زیست‌محیطی مربوط می‌شود. در همین راستا، بانک خاورمیانه به‌عنوان سازمانی پاسخگو، برای شفافیت و اطلاع‌رسانی به ذینفعان خود به‌صورت فعال اقدام می‌کند. ما حساسیت و توجه ویژه‌ای به پاسخگویی اجتماعی و حفظ ثبات زیست‌بوم حال و آینده داریم و این دیدگاه را ترویج می‌کنیم. بانک خاورمیانه به‌عنوان یک شرکت فعال در محیط کسب‌وکار ایران و جهان در قبال جامعه پیرامونی خود را مسئول می‌داند و باور دارد دنیای بهتر در گرو تلاش جمعی تمامی افراد، سازمان‌ها، دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی شکل می‌گیرد. این مسئولیت از ملاحظات اقتصادی فراتر می‌رود و شامل فعالیت‌هایی است که پیش‌برنده منافع اجتماعی بوده و فراتر از رعایت الزامات قانونی است. با این نگاه ما در بانک خاورمیانه کوشیده‌ایم در حد توان اقدام‌هایی در راستای مسئولیت اجتماعی خود انجام دهیم و تلاش کنیم سهمی در توسعه پایدار داشته باشیم. به همین دلیل تلاش کرده‌ایم در حوزه‌های اجتماعی، محیط زیست مسئولیت خود را درقبال بزرگ‌ترین ذینفع خود یعنی جامعه ادا کنیم.

بخشی از فعالیت‌های صورت‌گرفته توسط بانک خاورمیانه به‌شرح زیر است:

فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه در حوزه مسئولیت اجتماعی

- حمایت مالی از موسسه خیریه دستان مهربان برای تهیه سبد اقلام حمایتی؛
- حمایت مالی از موسسه خیریه مهرگیتی برای طرح کیف مهربانی دانش‌آموزان مناطق کم‌برخوردار؛
- حمایت مالی از موسسه خیریه مهرگیتی برای کمک‌هزینه تحصیلی دانشجویان مناطق کم‌برخوردار؛
- حمایت مالی از موسسه خیریه کودکان فرشته ایرانیان برای پروژه مهر (کوله‌پشتی و نوشت‌افزار) دانش‌آموزان مناطق کم‌برخوردار؛
- حمایت مالی از جامعه یاوری فرهنگی برای طرح کوله‌پشتی مهر دانش‌آموزان مناطق کم‌برخوردار؛
- ساخت مدرسه ۴کلاسه امید خاورمیانه ۷ در شهرستان زرآباد استان سیستان‌وبلوچستان؛
- حمایت مالی از دانشگاه شهید بهشتی برای تهیه تجهیزات آموزشی؛
- حمایت مالی از موسسه عالی آموزش بانکداری ایران برای سی‌وپنجمین همایش بانکداری اسلامی؛
- حمایت مالی از سازمان یونیسف برای طرح توانمندسازی دانش‌آموزان مناطق کم‌برخوردار؛
- حمایت مالی از بیمارستان هاشمی‌نژاد برای تهیه دستگاه یوپی‌اس؛
- حمایت مالی از آسایشگاه معلولان امام رضا رودسر برای تهیه تجهیزات مراقبتی؛
- حمایت مالی از بیمارستان بهارلو برای تهیه تشک مواج؛
- حمایت مالی از بیمارستان بهارلو برای تهیه مانیتور علائم حیاتی؛
- حمایت مالی از سازمان مردم‌نهاد خانه ای‌بی (حامی بیماران پروانه‌ای)؛
- حمایت مالی از موسسه خیریه کهریزک محمدشهر برای تهیه تجهیزات آزمایشگاهی؛
- حمایت مالی از بیمارستان کودکان مفید برای تهیه مانیتور علائم حیاتی؛
- حمایت مالی برای درمان بیماران کم‌برخوردار؛
- حمایت مالی از موسسه حمایت از بیماران چشمی آرپی؛
- حمایت مالی از موسسه خیریه محک (حامی کودکان مبتلا به سرطان)؛
- حمایت مالی از بیمارستان محک برای تهیه دستگاه الکتروشوک؛
- حمایت مالی از فدراسیون ورزش بیماران خاص و پیوند اعضای استان البرز برای تهیه تجهیزات.

فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه در حوزه مسئولیت زیست محیطی

- تعدیل روشنایی فضای اداری و محوطه و تاکید بر استفاده از نور طبیعی؛
- عدم‌استفاده از هرگونه نورپردازی در نمای ساختمان و محوطه؛
- خاموش کردن تاسیسات گرمایشی و سرمایشی بعد از ساعت اداری؛
- کاهش مصرف کاغذ با طراحی و بهره‌گیری از سامانه‌های الکترونیکی برای مشتریان و همکاران؛
- کاشت بیش از ۲۴۰۰ اصله نهال تاغ در پارک ملی کویر.

۳-۱. سرمایه و ترکیب سهامداران

کل سهامداران بانک در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹، تعداد ۱۸,۰۳۹ شخص و ترکیب سهامداران بالای یک درصد حقیقی و حقوقی در همین مقطع به شرح زیر است.

جدول ۲. ترکیب سهامداران حقیقی و حقوقی در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹

گروه سهامداران	تعداد سهام	درصد مالکیت
یک درصد و بالاتر:		
شرکت سرمایه‌گذاری تامین آتیه مسکن (سهامی خاص)	۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵/۰
شرکت کیا آساتجارت توس (سهامی خاص)	۵,۸۹۸,۹۱۹,۴۱۶	۴/۹
شرکت رادیس (سهامی خاص)	۳,۱۷۱,۸۰۷,۶۴۶	۲/۶
شرکت سرمایه‌گذاری پارس توشه (سهامی عام)	۱,۸۱۱,۷۶۷,۲۹۷	۱/۵
شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)	۱,۵۳۰,۹۱۵,۳۴۴	۱/۳
صندوق سرمایه‌گذاری سهامی اهرمی موج فیروز	۱,۵۰۳,۰۰۰,۷۴۲	۱/۳
شرکت سام گروه (سهامی خاص)	۱,۲۸۹,۹۹۹,۹۶۶	۱/۱
شرکت سرمایه‌گذاری ملی ایران (سهامی عام)	۱,۲۱۲,۷۰۶,۶۴۶	۱/۰
اشخاص حقیقی یک درصد تا ۳/۵ درصد	۱۱,۹۲۹,۰۸۲,۸۱۰	۹/۹
کمتر از یک درصد:		
اشخاص حقوقی (تعداد ۲۹۳ سهامدار)	۲۹,۷۸۵,۰۱۴,۵۷۶	۲۴/۸
اشخاص حقیقی (۱۷,۷۳۱ سهامدار)	۵۵,۸۶۶,۷۸۵,۵۵۷	۴۶/۶
جمع	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰

نمودار ۲. ترکیب سهامداران در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹

بانک از منظر سازمان بورس و اوراق بهادار

به موجب اطلاعیه شماره ۱۳۰/۵۵۲۸۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۰ شرکت بورس و اوراق بهادار تهران، بانک خاورمیانه پس از احراز کلیه شرایط پذیرش از تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ به عنوان چهارصد و نود و یکمین شرکت پذیرفته شده در فهرست نمادهای بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران درج گردید. همچنین طبق اطلاعیه شماره ۱۸۱/۴۰۳۸۷۵۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۵ بورس تهران، بانک خاورمیانه از تابلو اصلی بازار دوم به تابلو فرعی بازار اول و سپس در تاریخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۹ به تابلو اصلی بازار اول ارتقا یافته است. به علاوه بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ با ۸۶/۷۲ درصد سهام شناور، در رتبه پنجم شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران قرار گرفته است.

جدول ۳. وضعیت معاملات و قیمت سهام

سال/دوره مالی منتهی به	تعداد سهام معامله‌شده	ارزش سهام معامله‌شده (میلیون ریال)	تعداد روزهای باز بودن نماد	ارزش بازار (میلیون ریال)	قیمت سهام در پایان سال/ دوره‌مالی (ریال)	سرمایه (میلیون ریال)
۱۳۹۷/۱۲/۲۹	۲,۰۳۸,۹۷۱,۰۱۷	۴,۸۸۹,۷۱۵	۲۲۹	۲۱,۶۶۵,۰۰۰	۳,۰۹۵	۷,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۸/۱۲/۲۹	۲,۱۲۶,۴۶۸,۶۱۰	۹,۹۲۸,۲۵۹	۲۲۶	۶۹,۶۴۰,۰۰۰	۶,۹۶۴	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۹/۱۲/۳۰	۴,۱۷۴,۵۹۷,۸۵۲	۴۹,۳۰۹,۳۹۸	۲۳۷	۱۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۹,۴۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۲,۹۸۴,۹۸۲,۵۹۶	۱۸,۵۰۶,۱۲۹	۲۳۴	۱۳۶,۵۰۰,۰۰۰	۵,۴۶۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۳,۸۹۵,۸۹۶,۹۸۹	۱۷,۷۷۷,۷۹۵	۲۳۳	۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۶۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۵,۴۸۷,۲۱۸,۹۸۹	۲۲,۷۷۷,۲۰۹	۲۳۶	۱۷۰,۲۵۰,۰۰۰	۳,۴۰۵	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۷,۸۵۱,۲۴۹,۳۳۹	۲۳,۸۸۹,۷۹۷	۲۲۹	۲۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۸,۱۶۰,۳۳۰,۷۸۴	۵۷,۱۵۲,۸۹۰	۲۱۱*	۳۱۶,۹۲۰,۰۰۰	۲,۶۴۱	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰

*دلیل کاهش تعداد روزهای معاملاتی در سال ۱۴۰۴ به دلیل وقوع جنگ‌های ۱۲ روزه و جنگ رمضان طی سال مذکور بوده است

۴-۱. سرمایه انسانی

سرمایه انسانی به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی در ایجاد تحول و توسعه سازمانی، نقش تعیین‌کننده‌ای در موفقیت‌های پایدار ایفا می‌کند. بهره‌مندی بانک خاورمیانه از نیروهای متخصص، متعهد و مستعد در واحدهای ستاد و شعب، از مهم‌ترین دلایل موفقیت این بانک به شمار می‌رود. این سرمایه انسانی ارزشمند، همواره در راستای ارائه خدمات با کیفیت به مشتریان و صیانت از منافع سهامداران، تلاش می‌کنند.

عملکرد موفق و روند رو به رشد بانک خاورمیانه، به‌ویژه در حوزه توسعه منابع، طراحی محصولات جدید و استقرار اصول حاکمیت شرکتی، مرهون بهره‌گیری از سرمایه انسانی متخصص و جذب دانش‌آموختگان برتر دانشگاه‌های کشور بوده است. در راستای رویکرد مدیران ارشد بانک نسبت به آموزش و توسعه مستمر کارکنان، مدیریت سرمایه انسانی با انجام نیازسنجی‌های دوره‌ای و منطبق با تحولات و الزامات کسب‌وکار، زیرساخت‌های لازم را برای برگزاری آموزش‌های حضوری، مجازی و خودآموزی فراهم کرده است.

مدیریت سرمایه انسانی بانک خاورمیانه، ضمن توجه مستمر به دغدغه‌ها و نیازهای کارکنان، همگام با تحولات صنعت بانکداری و نوآوری‌های فناورانه، گام برداشته است. در این راستا، با تمرکز بر داده‌محور کردن فرآیندهای مرتبط، اقدام به پایش و تحلیل مستمر داده‌ها، اطلاعات و عملکرد کارکنان کرده تا تصمیم‌گیری‌ها بر پایه شواهد و به‌روزرسانی‌های علمی انجام گیرد. همچنین در راستای افزایش رضایت شغلی و حفظ سرمایه انسانی کلیدی، مدیریت سرمایه انسانی با بهره‌گیری از نظام جبران خدمات شایستگی‌محور مبتنی بر عملکرد، در راستای بهبود جبران خدمات کارکنان اقدام نموده است.

مجموع کارکنان بانک خاورمیانه در پایان سال ۱۴۰۴ به ۸۶۷ نفر رسیده است. از این تعداد، ۵۰ درصد دارای مدرک کارشناسی و ۴۷ درصد دارای مدارک تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکترا) هستند.

۵-۱. شعب

بانک خاورمیانه با بکارگیری راهبردهای بانکداری شرکتی، تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر مشتریان و تسهیلات تخصصی بنا گذاشته است. بر این اساس بانک به جای تمرکز بر توسعه فیزیکی و جغرافیایی شعب، بر استفاده از ابزارهای تخصصی و ارتباط سازمان یافته با مشتریان تاکید دارد. در همین راستا بانک خاورمیانه اقدام به تاسیس ۱۸ شعبه در تهران و سایر شهرستان‌ها و همچنین کشور آلمان نموده است. شعب شهرستان بانک خاورمیانه شامل شعب اصفهان، تبریز، شیراز، مشهد و کرج است. همچنین در سال ۱۳۹۹ شعبه بانکداری دیجیتال در تهران تاسیس و به مجموعه شعب بانک خاورمیانه اضافه شد. شایان ذکر است شعبه بانک خاورمیانه در کشور آلمان در شهر مونیخ مستقر است.

جذب منابع

میزان جذب منابع یکی از شاخص‌های اصلی در عملیات بانکی محسوب می‌شود. به عبارت دیگر وظیفه اصلی شعب بانک، جذب منابع غیرفعال خانوارها و بنگاه‌ها به‌منظور هدایت آن به سوی مصارف اقتصادی و سودمند است. در این راستا بانک خاورمیانه طی سال‌های گذشته با افزایش کیفیت خدمات و جلب رضایت مشتریان، موفق به جذب مشتریان جدید و همچنین افزایش جذب منابع شده است. از آنجا که بانک خاورمیانه تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر ارائه خدمات بانکداری شرکتی و بانکداری اختصاصی به اشخاص و کسب‌وکارهای موفق قرار داده است (بازار هدف در استراتژی بانک ذکر شده است)، شعب بانک خاورمیانه نسبت به شناسایی و جذب مشتریان هدف اقدام و ضمن برگزاری جلسات با ایشان نسبت به شناسایی خدمات مورد نیاز مشتری و مذاکره در خصوص ایجاد بسته‌های خدماتی خاص ایشان اقدام می‌کنند.

بر خلاف دیدگاه رایج که بانک‌ها مجموعه‌ای از خدمات را بطور کلی برای تمام مشتریان خود ارائه می‌دهند، بانک خاورمیانه با شناسایی شرایط و نیازهای مشتریان، خدمات منحصر به فردی برای آن‌ها طراحی و پیاده‌سازی می‌کند. بدین ترتیب به جای این که بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌ها خود را با شرایط بانک تطبیق دهند، بانک خاورمیانه محصولات و خدمات متناسب با نیازهای مشتریان خود را ارائه می‌دهد.

۶-۱. بانکداری شرکتی

بانک خاورمیانه با رویکردی تخصصی و دانش‌محور در بانکداری شرکتی، از طریق تعامل نزدیک و پویا با مشتریان و تحلیل عمیق ساختار مالی آن‌ها، نیازهای متنوع تامین‌مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت را پوشش می‌دهد. بر این اساس، نیازهای مشتریان با بهره‌گیری از ترکیبی هدفمند از تسهیلات، تعهدات و ابزارهای مالی نوین برآورده می‌شود.

این بانک در چارچوب الزامات قانونی، مقررات بانک مرکزی و سیاست‌های داخلی اعتباری، با پایبندی کامل به اصول احتیاطی، شفافیت و مدیریت ریسک، خدمات مالی را به‌گونه‌ای ارائه می‌دهد که ضمن حفظ کیفیت دارایی‌ها، مزیت رقابتی پایدار برای مشتریان ایجاد شود. یکی از ویژگی‌های کلیدی در این مسیر، تخصیص کارشناس اعتباری اختصاصی به هر مشتری است. این رویکرد علاوه بر تسهیل فرآیند اعتبارسنجی و نظارت دقیق بر مصرف منابع، موجب تقویت ارتباط هدفمند و پایدار با مشتری و ارتقای تجربه بانکی آن‌ها می‌شود. بانک خاورمیانه با تکیه بر تخصص، انعطاف‌پذیری و رویکرد شخصی‌سازی‌شده در ارائه خدمات بانکی، به‌عنوان شریک مالی قابل‌اعتماد در مسیر توسعه پایدار کسب‌وکار در کنار مشتریان خود ایستاده است.

همچنین با بکارگیری سیستم‌های هوشمند رتبه‌بندی اعتباری و مدل‌های پیش‌بینی ریسک، به‌طور مستمر کیفیت پرتفوی خود را پایش می‌کند. این رویکرد پیشگیرانه به بانک اجازه می‌دهد تا در مواجهه با نوسان‌های اقتصادی و شرایط خاص کشور، تاب‌آوری بالایی داشته باشد.

معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی با در نظر گرفتن گسترش فعالیت‌های اعتباری، شرایط اقتصادی کشور و چالش‌های موجود در نظام بانکی در زمینه وصول مطالبات، فرآیند انتخاب مشتریان اعتباری را با دقت و بر پایه پنج اصل کلیدی طراحی و پیاده‌سازی می‌کند. اصول زیر مبنای تصمیم‌گیری در ارزیابی و پذیرش مشتریان اعتباری است و نقش مهمی در تضمین پایداری، سلامت پرتفوی اعتباری و کاهش ریسک‌های وصول ایفا می‌کنند:

- شناخت اولیه مشتری (ارزیابی هویت، سابقه و نوع فعالیت)؛
- شناخت کامل مشتری (بررسی جامع ساختار مالی، سهامداران و مدل درآمدی)؛
- نظارت مستمر بر وضعیت مشتری (پایش عملکرد مالی و اعتباری)؛
- زنجیره تامین (شناخت مشتریان مرتبط با مشتری اعتباری و بررسی خریداران و تامین‌کنندگان اصلی و اعتبار آن‌ها)؛
- شناخت اشخاص وابسته و مرتبط و ارزیابی رعایت حدود اعتباری کلان.

تامین مالی کوتاه‌مدت

بانک خاورمیانه با هدف تحقق سیاست‌های کلان اقتصادی و مقررات بانک مرکزی، منابع مالی و اعتباری خود را عمدتا از طریق تامین‌مالی کوتاه‌مدت و سرمایه در گردش بخش‌های تولیدی، خدماتی و بازرگانی هدایت می‌کند. سبد محصولات اعتباری بانک خاورمیانه شامل اعطای تسهیلات جهت

خرید مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات، تامین‌مالی فروش، زنجیره تامین، تامین‌مالی واردات، گشایش اعتبارات اسنادی و همچنین صدور انواع ضمانت‌نامه‌های بانکی است. افزون بر این، استفاده از ظرفیت‌های تامین‌مالی سرمایه در گردش از طریق سپرده‌گذاری صندوق توسعه ملی به‌عنوان یکی از ابزارهای تامین‌مالی کوتاه‌مدت مشتریان بانک تلقی می‌شود. بانک خاورمیانه، بر اساس درخواست مشتریان، پس از انجام فرآیندهای اعتبارسنجی، نیازسنجی و ارزیابی ظرفیت اعتباری، نسبت به ارائه پیشنهادهای تامین‌مالی متناسب با شرایط و نیازهای آن‌ها اقدام می‌نماید. هدف نهایی بانک، ارتقای رونق اقتصادی، جبران کسری نقدینگی و تامین به‌موقع نیازهای مالی واحدهای اقتصادی در چارچوب ضوابط و مقررات ناظر بر فعالیت‌های بانکی است.

■ تامین مالی بلندمدت

بانک خاورمیانه در راستای پاسخ‌گویی به نیازهای سرمایه‌ای بنگاه‌های اقتصادی نیز مسیرهای متنوعی برای تامین‌مالی بلندمدت متقاضیان طراحی و اجرا نموده که به شرح زیر ارائه می‌شود:

▪ تامین مالی طرح‌های توسعه‌ای

منبع اصلی تامین‌مالی این طرح‌ها، منابع صندوق توسعه ملی است که در قالب تسهیلات بلندمدت در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرد. بررسی و ارزیابی طرح‌های پیشنهادی در مدیریت تامین‌مالی بلندمدت انجام می‌شود و با توجه به شرایط هر پروژه، ساختار تسهیلاتی مناسب، با در نظر گرفتن ریسک‌های مربوطه، طراحی می‌شود. بانک در بررسی درخواست‌های تامین‌مالی طرح‌ها، رویکردی دو مرحله‌ای اتخاذ می‌کند. در مرحله نخست، ریسک‌های غیرقابل پوشش شناسایی شده تا در صورت وجود، عدم امکان ادامه همکاری در اسرع وقت به متقاضی اعلام شود. در مرحله دوم، طرح‌ها از جنبه‌های اقتصادی، فنی، مالی و زیست‌محیطی به‌صورت جامع ارزیابی می‌شوند. سپس با توجه به نوع و سطح ریسک‌های پروژه، ساختار تسهیلات، نحوه بازپرداخت، وثایق و تضامین متناسب طراحی و پیشنهاد می‌شود.

▪ ضمانت انتشار اوراق بدهی (صکوک)

در راستای توسعه ابزارهای بازار سرمایه و فراهم ساختن امکان تامین‌مالی بلندمدت برای بنگاه‌های اقتصادی، بانک به بررسی درخواست‌های ضمانت انتشار اوراق بدهی از جمله صکوک اجاره و مرابحه می‌پردازد. این ابزارها، امکان جذب منابع مالی با نرخ‌های رقابتی و از مسیر بازار سرمایه را برای شرکت‌ها فراهم می‌سازند.

▪ سازوکار حساب امین در پروژه‌های ساختمانی

با الهام از تجربیات موفق بین‌المللی، بانک خاورمیانه حساب امین را برای تامین‌مالی پروژه‌های ساختمانی از طریق پیش‌فروش واحدها طراحی کرده است. در این مدل، وجوه مربوط به پیش‌خرید واحدها توسط متقاضیان به حساب امین نزد بانک واریز شده و پرداخت وجوه به سازنده، متناسب با پیشرفت فیزیکی پروژه و بر اساس گزارش‌های نظارتی انجام می‌گیرد. به این ترتیب دو هدف اصلی این حساب شامل اطمینان سازنده از تامین‌مالی پروژه در زمان‌های مورد نیاز و اطمینان متقاضیان از وجود تضمین بانکی برای پوشش ریسک پیش‌خرید، برآورده خواهد شد.

■ بانکداری بین‌الملل

بانک خاورمیانه در عرصه بانکداری بین‌الملل با استفاده از روش‌های پرداخت بین‌المللی و با استفاده از کادری مجرب و دسترسی به امکانات ارتباطی روز دنیا، نظیر سوئیفت در صدد است تا به وظیفه خود، در قبال مشتریان و جامعه به بهترین وجه عمل نماید. این بانک با توجه به سیاست‌های مدیران ارشد خود، بخش اعظم توان خود را در زمینه فعالیت‌های بشر دوستانه و بر واردات کالاهای اساسی از جمله غذا و دارو و تجهیزات پزشکی و نهادهای کشاورزی قرار داده است. از جمله دیگر رویکردهای اخیر بانک، تمرکز بر تامین مالی جهت ایجاد و بسترسازی برای تولید انرژی‌های پاک از جمله نیروگاه‌های خورشیدی است.

۷-۱. رعایت قوانین و مقررات و مبارزه با پولشویی

بانک خاورمیانه در راستای وظایف و اهداف مندرج در استراتژی خود به رعایت کامل قوانین و مقررات داخلی و احترام به استانداردهای بین‌المللی متعهد است و با تلاش بر انجام اقدامات لازم در استقرار درست و همه‌جانبه فرهنگ تطبیق در تمامی ارکان بانک، بر آن است تا افراد در هر رده شغلی در بانک از مقررات حوزه فعالیت خود آگاه بوده و نسبت به رعایت دقیق آن پایبند باشند. مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی که به عنوان واحدی مستقل برای تحقق این اهداف ایجاد شده، به ایفای وظایف محوله در راستای شناسایی ریسک تطبیق (عدم رعایت و/یا نقض) قوانین و مقررات در ارتباط با عملیات و فعالیت‌های بانکی و مدیریت آن می‌پردازد. شناسایی ریسک‌های پراهمیت در حوزه‌های مرتبط به‌ویژه در حوزه مقررات احتیاطی، پولشویی، تامین مالی تروریسم و جرایم مالی به منظور حفظ شهرت بانک و پیشگیری از وقوع و/یا کاهش اثرات مخرب آنها از وظایف عمده این مدیریت بوده و سیاست‌های عمده آن در حوزه‌های اصلی پایش مستمر رعایت قوانین و مقررات، نظارت دایمی در حوزه جرایم مالی و آموزش و فرهنگ‌سازی متمرکز شده است.

مهم‌ترین اهداف این مدیریت، حفظ حقوق مشتریان در چارچوب قوانین و مقررات، جلوگیری از نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات، افزایش شفافیت در عملیات و فعالیت‌های بانکی، کاهش زیان‌های ناشی از قصور و تقصیر در رعایت قوانین و مقررات، ترویج فرهنگ تطبیق، اطلاع‌رسانی و آموزش، و در نهایت حفظ حسن شهرت و اعتبار بانک است. مشروح فعالیت‌های این مدیریت در بخش مربوطه تشریح شده است.

۸-۱. فناوری اطلاعات

بانک خاورمیانه با درک عمیق از سرعت قابل‌توجه تحولات دیجیتال و دگرگونی الگوهای مورد انتظار در عرضه خدمات مالی، جایگاه فناوری اطلاعات را نه به‌عنوان یک ابزار پشتیبان، بلکه به مثابه موتور محرک و استخوان‌بندی اصلی راهبردهای خود تعریف کرده است. تغییر ذائقه مشتریان، پیچیده‌تر شدن سبد خدمات بانکی و الزام به ارائه راهکارهایی با ترکیبی از سرعت، امنیت و دسترسی همیشگی، ثابت کرده که رویکردهای سنتی مبتنی بر فرآیندهای کاغذی و دستی، توان رقابت با انتظارات پویای بازار امروز را ندارند. بدین منظور، سرمایه‌گذاری هوشمندانه بر فناوری اطلاعات به عنوان یک زیرساخت راهبردی، در کانون تلاش بانک خاورمیانه برای ارتقای مستمر کیفیت خدمات و توسعه پایدار کسب‌وکار قرار گرفته است.

در این مسیر، استقرار و تکامل سامانه‌های مدرن بانکداری الکترونیکی همچون اپلیکیشن موبایل بانک نسل جدید، درگاه اینترنتی بانک، سامانه‌های هوش تجاری پیشرفته و معماری بانکداری باز، بستر اصلی افزایش قابلیت‌های عملیاتی بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ را شکل داده است. این سامانه‌ها نه تنها سرعت و دقت تراکنش‌ها را به شکل محسوسی افزایش داده، بلکه سطح امنیت و رضایت مشتریان را نیز به سطحی بی‌سابقه ارتقا بخشیده‌اند. به موازات آن، بانک خاورمیانه با بهره‌گیری از فناوری‌های روز، توانسته است دامنه محصولات و سرویس‌های خلاقانه مالی را گسترش دهد، شفافیت رویه‌های عملیاتی خود را افزایش داده و مکانیسم‌های مقابله با تخلفات مالی و پولشویی را به سطح هشدار سریع و کارآمد ارتقا دهد. این دستاوردها، مزیتی پایدار و رقابتی برای بانک خاورمیانه در مقایسه با دیگر بازیگران بازار ایجاد کرده است.

در سال ۱۴۰۴، فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه با الهام از تحولات جهانی صنعت بانکداری و در امتداد نقشه راه کلان بانک، اتکای اصلی خود را بر دانش، تخصص و تجربه سرمایه‌های انسانی متخصص داخلی قرار داده است. نتیجه این رویکرد، طراحی، توسعه و بهره‌برداری موفق از طیف گسترده‌ای از محصولات و سرویس‌های مالی نوآورانه بوده است. معاونت فناوری اطلاعات با تمرکز همزمان بر بهبود تجربه مشتری، افزایش بهره‌وری، به‌روزرسانی زیرساخت‌های فناورانه و تصاحب سهم بیشتری از بازار، نقشی کلیدی و تعیین‌کننده در تحقق اهداف راهبردی بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ بازی کرده است.

۲. ریسک‌های کسب‌وکار

ریسک‌هایی که بانک خاورمیانه با آن‌ها مواجه است در چهار گروه اصلی دسته‌بندی می‌شوند: ریسک اعتباری، ریسک بازار، ریسک عملیاتی و ریسک نقدینگی. به طور خلاصه ریسک اعتباری از عدم بازپرداخت به موقع تعهدات مشتریان، ریسک بازار از تغییرات قیمت‌ها و ریسک نقدینگی از عدم قابلیت بانک در نقد کردن دارایی‌ها برای پرداخت به موقع بدهی‌هایش ناشی می‌شود. ریسک عملیاتی طیف گسترده‌ای از ریسک‌ها ناشی از عملیات بانک را شامل می‌شود که در بخش ریسک از بخش ۲ این گزارش توضیحات بیشتری درباره آنها داده شده است.

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه، بخشی از خط دوم دفاعی است که مسئولیت کمک به شناسایی ریسک‌ها توسط خط اول دفاعی و گزارش‌دهی به هیات‌مدیره، مدیران ارشد و کلیه ذینفعان در مورد وضعیت ریسک‌های بانک را بر عهده دارد.

شناسایی ریسک‌های بانک و درجه اهمیت آن‌ها برای سپرده‌گذاران خرد کار مشکل و پیچیده‌ای است. بنابراین نهادهای ناظر، بانک‌ها را ملزم به افشای ریسک‌ها و رعایت قوانین و مقرراتی می‌نمایند که تا حد زیادی اطمینان خاطر را برای سپرده‌گذاری در نزد بانک‌ها فراهم می‌کند. در اینجا خلاصه‌ای از قوانین و مقررات حاکم بر بانک‌ها از نظر شناسایی ریسک‌ها و سپس خلاصه‌ای از ریسک‌های بانک خاورمیانه ارائه می‌شود.

قوانین و مقررات نظارتی

بانک خاورمیانه (ستاد و تمامی شعب در سراسر ایران) تحت شمول قوانین و مقررات حاکم بر جمهوری اسلامی ایران در حوزه فعالیت‌ها و عملیات بانکداری و نیز استانداردها و ضوابط بین‌المللی فعالیت می‌کند. این حوزه گسترده، تمامی قوانین و مقررات مصوب نهادهای ذی‌صلاح در خصوص عملیات و فعالیت‌های بانکی، بورس اوراق بهادار، مالیات، مبارزه با پولشویی، مبارزه با تامین مالی تروریسم، مقررات ضد فساد و غیره را در بر می‌گیرد. شعبه بانک در کشور آلمان علاوه بر مجموعه یاد شده مشمول قوانین و مقررات لازم الاجرا در آن کشور و اتحادیه اروپا هم هست.

صورت‌های مالی بانک خاورمیانه طبق مقررات بانک مرکزی ایران و سازمان بورس ایران تهیه و در سامانه کدال بارگزاری می‌شوند. طبق مقررات بانک مرکزی، بین ۱۰ تا ۱۵ درصد منابع بانک خاورمیانه نزد بانک مرکزی به عنوان سپرده قانونی نگهداری می‌شود. ۱/۵ درصد تسهیلات جاری به عنوان ذخیره عام، ۱۰ درصد تسهیلات سررسید گذشته، ۲۰ درصد تسهیلات معوق و ۵۰ درصد تسهیلات مشکوک‌الوصول پس از اعمال وثایق تعدیل شده به عنوان ذخیره خاص در صورت درآمدها و هزینه‌های بانک لحاظ می‌شوند.

علاوه بر تهیه صورت‌های مالی طبق مقررات بانک مرکزی، بانک خاورمیانه اقدام به تهیه صورت‌های مالی طبق استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) می‌نماید. یکی از مهم‌ترین تفاوت‌ها در این دو نوع گزارشگری، نحوه محاسبه ارزش منصفانه و ذخیره تسهیلات است.

ریسک تسهیلات

مجموع تسهیلات پرداختی بانک خاورمیانه در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ به اشخاص حقیقی و حقوقی برابر ۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲ میلیون ریال است. سهم تسهیلات ارزی از پرتفو تسهیلاتی بیش از ۴۲ درصد و برابر با ۷۲۸,۳۲۰,۰۱۱ میلیون ریال بوده و عمده منابع آن از محل صندوق توسعه ملی تامین شده است. میزان ۷۰ درصد در حوزه تولید، ۱۰ درصد به شرکت‌های بازرگانی، ۶ درصد به شرکت‌های خدماتی و ۱۴ درصد به سایر صنایع (از جمله معدن، کشاورزی، مسکن) تخصیص یافته است. در این بین سهم اشخاص حقیقی ۳ درصد پرتفو تسهیلات بوده است. همچنین تعهدات زیر خطی بانک از بابت ضمانت‌نامه‌های صادره و اعتبارات اسنادی برابر ۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵ میلیون ریال است.

۱۴ گروه(ذی نفع واحد) جزو مشتریان با حد کلان بانک بوده و حدود ۲۵ درصد تسهیلات بانک خاورمیانه را به خود اختصاص می‌دهند (به استثنای تسهیلات صندوق توسعه ملی) که امکان زیان ناشی از خطر نکول این تسهیلات گیرندگان بزرگ وجود دارد. برای پوشش این خطر، بانک خاورمیانه دقت بسیار بالایی در شناخت وضعیت مالی، رتبه‌بندی و اندازه‌گیری احتمال نکول تسهیلات گیرندگان و همچنین اخذ وثایق کافی انجام می‌دهد. ریسک‌های ناشی از تمرکز منابع در بخش کفایت نقدینگی این گزارش بررسی شده‌اند.

بانک خاورمیانه با انتخاب استان‌های صنعتی سعی کرده تا با حداقل تعداد شعب، بیشترین پوشش از مناطق جغرافیایی را داشته باشد و مشتریان بزرگ فعال در صنایع گوناگون با تمرکز بر صنایع غذایی و دارویی جذب نماید. همچنین با محدود نگه‌داشتن تعداد شعب، ضمن حفظ کیفیت ارائه خدمات، تلاش شده منابع بانک صرف کسب‌وکار اصلی بانک شود.

جدول ۴ نمایی از وضعیت پورتفوی تسهیلات بانک در صنایع مختلف را در پایان سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

جدول ۴. تسهیلات ریالی پرداختی در صنایع مختلف (به استثنای تسهیلات صندوق توسعه ملی)

صنعت	درصد کل تسهیلات
نوشیدنی، مواد غذایی و دخانیات	۲۲/۶۰
بهداشت و دارو	۲۱/۴۰
معادن و فلزات	۷/۸۰
خودرو و قطعه سازی	۶/۸۰
مالی	۶/۷۰
سایر صنایع	۶/۳۰
مواد شیمیایی، پلاستیک و رابر	۵/۷۰
شخص حقیقی	۵/۶۰
اقلام مصرفی و اقلام مصرفی بادوام	۴/۵۰
تجهیزات صنعتی	۳/۹۰
ساختمان‌سازی و صنایع وابسته	۲/۸۰
نفت و گاز و پالایش	۱/۸۰
جنگل‌داری، صنایع کاغذی و چوبی	۱/۴۰
خدمات و محصولات ارتباطات و زیرساخت ارتباطات	۱/۲۰
انرژی: برق	۱/۰۰
خدمات حمل و نقل	۰/۵۰
خدمات توزیع برق و خدمات توزیع آب	۰/۰۰

لازم به ذکر است با توجه به ایجاد واحد مستقل بانکداری سرمایه‌گذاری در بانک خاورمیانه و ماهیت درازمدت تسهیلات اعطایی و تعهدات ایجاد شده از سوی واحد مذکور، حداکثر تلاش برای بررسی درخواست‌ها در واحد ریسک به شکلی دقیق صورت می‌پذیرد. در مرحله نخست تاثیر اعطای تسهیلات بر نسبت‌های ریسک و حدود مقرر در سند اشتهای ریسک‌پذیری مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت همخوان بودن اعطای تسهیلات با حدود مقرر، نسبت به بررسی جامع درخواست اقدام می‌شود. در بررسی جامع، با توجه ویژه به پیش‌بینی صورت‌های مالی، جریان‌های نقدی و تحلیل حساسیت جریانات نقدی نسبت به متغیرهای مهم محیطی انجام شده و معیار تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد. همچنین در بررسی درخواست‌ها از چارچوب ارائه شده در استاندارد بازل ۳ ناظر بر تامین مالی تخصصی نیز استفاده می‌شود.

استراتژی این مدیریت برای کنترل ریسک ناشی از تسهیلات درازمدت که عموما مبلغ بالاتری نیز داشته و باعث افزایش ریسک ناشی از تمرکز می‌شوند، بررسی دقیق و همه جانبه درخواست‌ها و وضع شرایط نظارتی و کنترلی مناسب است.

مدیریت برنامه‌ریزی و نظارت اعتباری، تحت مدیریت معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی، بر مبنای مصوبات صادره، وظیفه پایش مستمر وضعیت استفاده‌کنندگان از تسهیلات را بر عهده دارد. ترکیب بررسی دقیق و پایش مستمر، موجب کنترل ریسک‌های ناشی از اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات درازمدت می‌شود.

ریسک بازار

جدول ۵ نشان دهنده میزان ریسک بازار بانک خاورمیانه در پورتفوی وضعیت باز ارزی، ریسک نرخ بهره در پورتفوی اوراق قرضه، ریسک نرخ بهره در پورتفوی تسهیلات و سپرده و ریسک تغییر قیمت سهام تجاری است.

جدول ۵. خلاصه محاسبات مربوط به ریسک بازار- میلیارد ریال

نام پورتفوی	مبلغ	توضیحات
ارزش در معرض خطر پورتفوی ارزی	۱۷,۱۱۸	ارزش در معرض خطر ۱۰ روزه با درجه اطمینان ۹۹ درصد
ریسک نرخ بهره بر ارزش پورتفوی اوراق قرضه	۱۸,۹۵۰	کاهش در ارزش با فرض شیفت ۱ درصد افزایش موازی در نرخ بهره
ریسک نرخ بهره بر درآمد پورتفوی تسهیلات و سپرده	(۴,۲۸۹)	کاهش در درآمد ناشی از بهره با فرض شیفت ۱ درصد افزایش موازی در نرخ بهره
پورتفوی سهام و ریسک سهام	۰	در انتهای ۱۴۰۴ بانک دارای پورتفوی سهام نمی‌باشد

اثر شرایط اقتصادی بر ریسک‌ها

عوامل مختلفی مانند تحولات نرخ بهره، نرخ ارز، قوانین مالیاتی، قوانین تجاری، نحوه تامین کسری بودجه دولت، نوسان بازار سرمایه، تحولات بازار مسکن و غیره می‌توانند اثرات قابل توجهی بر ترازنامه بانک خاورمیانه و میزان سودآوری آن در سال‌های آتی داشته باشند. پس از خروج آمریکا از برجام و اعمال مجدد تحریم‌ها علیه ایران در اردیبهشت ۱۳۹۷ از سوی این کشور، بازارهای ایران با نوسان شدیدی روبرو شدند. رشد افسارگسیخته نرخ تورم و کاهش جدی سطح تولید ناخالص داخلی در بخش‌های مختلف به ویژه نفت و صنعت در سال‌های اخیر نتیجه بازگشت مجدد تحریم‌ها بود. با توجه به شرایط سیاسی فعلی، افق پیش‌رو در مورد نتیجه مذاکرات فعلی و رفع تحریم‌ها بسیار مبهم بوده و بنابراین در آینده نزدیک به نظر می‌رسد شرایط نامطمئن شدید فعلی ادامه داشته باشد. اعمال برخی سیاست‌های داخلی با هدف کنترل شدت اثرات منفی تحریم‌ها بر اقتصاد داخلی، تنها به افت صادرات غیرنفتی و کاهش انگیزه فعالیت تولیدکنندگان و صادرکنندگان در زمان تحریم‌ها منجر شد. همچنین اعمال سیاست‌های متعدد و بعضا متضاد در بازه‌های زمانی کوتاه‌مدت در بازارهای مختلف، به تشدید فضای بی‌ثباتی اقتصادی دامن زده است. با توجه به این که بخش مهمی از پورتفوی تسهیلاتی بانک خاورمیانه به صنایع غذایی و دارویی اختصاص دارد از ریسک‌های ذکر شده تا حدی مصون مانده است.

نرخ سود بانکی در ایران به صورت دستوری و از سوی هیات عالی بانک مرکزی تعیین می‌شود. این فرآیند فارغ از ایجاد محدودیت برای بانک‌ها در راستای حداکثرسازی کارایی تجهیز و تخصیص منابع، مشکلات دیگری را نیز برای شبکه بانکی ایجاد می‌کند. نرخ سود اسمی در سال ۱۴۰۴ برای سپرده‌های یک ساله حداکثر ۲۰ درصد و برای تسهیلات حداکثر ۲۳ درصد تعیین شده بود. این در حالی است که نرخ تورم سالانه طبق اعلام بانک مرکزی و مرکز آمار ایران در سال‌های اخیر همواره بالاتر از نرخ سود سپرده بوده است.

سود تسهیلات در شرایط فعلی نیز منجر به ایجاد مازاد تقاضای تسهیلات شده و بانک‌ها را از بازدهی حداکثری تجهیز منابع باز می‌دارد. در عین حال عامل حفظ نرخ سود بازار بین بانکی در محدوده هماهنگ با نرخ‌های مصوب هیات عالی بانک مرکزی، رشد قابل توجه پایه پولی بوده که تبعات تورمی شدیدی را به دنبال خواهد داشت. به این ترتیب با منفی‌تر شدن نرخ‌های واقعی سود بانکی این چرخه معیوب با شدت بیشتری ادامه خواهد یافت. از طرفی شکاف موجود میان دارایی‌ها و بدهی‌های سیستم بانکی و اثر تشدیدکننده پرداخت سود بیشتر به سپرده‌ها بر این شکاف، سیاست‌گذار پولی را در مورد افزایش نرخ سود سیستم بانکی محتاط کرده است.

یکی دیگر از مهم‌ترین مواردی که می‌تواند بر نرخ بهره در سال ۱۴۰۵ تأثیرگذار باشد، وضعیت مالی دولت و چگونگی تامین مالی کسری بودجه است. در سال‌های اخیر انتشار اوراق بدهی دولتی مهم‌ترین منبع تامین مالی کسری بودجه دولت بوده است. انتظار می‌رود این ابزار در سال ۱۴۰۵ بیشتر مورد استفاده قرار گیرد، چرا که بخش عمده‌ای از هزینه‌های دولت اجتناب‌ناپذیر بوده و در مقابل درآمدهای نفتی دولت در پی تحریم‌های آمریکا به شدت محدود شده است. به دنبال تشدید کسری بودجه دولت و انتشار اوراق در حجم بالا برای تامین مالی آن، نرخ بهره در بازار افزایش خواهد یافت. به همین دلیل بانک مرکزی انگیزه دارد با انجام عملیات بازار باز و از طریق انتقال این بدهی به ترازنامه خود، نسبت به کنترل و کاهش نرخ بهره در بازار اقدام کند. اعمال این سیاست انبساطی می‌تواند به رشد بیشتر نقدینگی و تورم منجر شده و حتی شوک‌های ارزی بیشتری را رقم بزند. البته در سال‌های اخیر، برداشت دولت از منابع صندوق توسعه ملی به یکی دیگر از راه‌های اصلی تامین مالی کسری بودجه تبدیل شده است. با توجه به عدم دسترسی بانک مرکزی به منابع این صندوق در پی اعمال تحریم‌های آمریکا، برداشت دولت از این صندوق مشابه استقراض از بانک مرکزی بوده و به رشد قابل توجه پایه پولی از محل رشد خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی منجر خواهد شد. اما از آنجایی که این دارایی‌های خارجی در دسترس بانک مرکزی نیست، امکان فروش آنها برای کنترل نرخ ارز و نرخ تورم وجود ندارد. بنابراین این فرآیند به افزایش بیشتر نقدینگی و تورم خواهد انجامید و نرخ بهره واقعی را منفی‌تر از پیش خواهد کرد. به همین دلیل انتظار می‌رود که در سال ۱۴۰۵ یا سال بعد از آن نرخ بهره اسمی افزایش بیشتری یابد. افزایش نرخ بهره می‌تواند از یک سو باعث تبدیل بیشتر سپرده‌های دیداری و کوتاه‌مدت به بلندمدت شده و به افزایش هزینه‌های تامین مالی بانک منجر شود و از سوی دیگر نیاز بانک به نقدینگی را کاهش دهد. برآیند این دو اثر نشان‌دهنده تأثیرپذیری سودآوری بانک از تحولات نرخ بهره در آینده خواهد بود.

تحولات نرخ ارز نیز به طرق مختلف بر ترازنامه و سودآوری بانک خاورمیانه در سال‌های آتی اثرگذار است. وضعیت نرخ ارز در سال ۱۴۰۵ وابستگی زیادی به سیاست‌های اتخاذشده از سوی سیاست‌گذاران ارزی و دیپلماسی بین‌المللی کشور دارد. در حال حاضر نرخ ارز در بازار آزاد منطبق با تئوری برابری قدرت خرید نیست و از آن فراتر رفته است. بسیاری از سیاست‌های اجراشده از قبیل تخصیص نرخ ارز با نرخ رسمی ترجیحی به واردات برخی کالاها و پیمان‌سپاری صادرکنندگان در کنار انواع ممنوعیت‌های صادراتی، به شکل‌گیری این حالت کمک کرده‌اند. موارد دیگری از قبیل پیشی گرفتن رشد نقدینگی از رشد سطح عمومی قیمت‌ها نیز می‌توانند در رخ دادن این وضعیت اثرگذار باشند. با این حال انتظار می‌رود که تئوری برابری قدرت خرید در بلندمدت برقرار باشد. برای این منظور یا باید نرخ تورم افزایش

یابد، یا نرخ ارز کاهش یابد یا هر دو. بررسی روند متغیرهای اقتصادی از قبیل حجم نقدینگی و تغییر نسبت پول به شبه پول و همچنین بررسی شرایط ساختاری و نهادی از قبیل مشکلات موجود در ترازنامه بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی، از احتمال افزایش نرخ تورم و حتی تضعیف بیشتر پول ملی در مقابل سایر ارزهای بین‌المللی حکایت دارد. با این حال اصلاح سیاست‌های ارزی دولت، از قبیل حذف کامل نرخ ارز ترجیحی، حذف بازار ثانویه و یکسان‌سازی نرخ ارز، رفع پیمان‌سپاری ارزی صادرکنندگان و تسهیل موانع صادراتی می‌توانند اثر کاهشی بر نرخ ارز داشته باشند. برآیند این دو اثر تعیین‌کننده نرخ ارز در سال ۱۴۰۵ خواهد بود. در صورت رشد نرخ ارز، از یک سو دارایی‌های ارزی بانک افزایش خواهد یافت و از سوی دیگر ریسک نکول تسهیلات ریالی و ارزی افزایش می‌یابد این درحالیست که با کاهش نرخ ارز با توجه به اینکه نرخ تسعیر دارایی‌های ارزی جهت تهیه صورت‌های مالی به مراتب پایین‌تر از نرخ بازار بوده است انتظار نمی‌رود بانک دچار زیان در صورت‌های مالی شود. مجموع این نیروها نیز درجه تاثیرپذیری ترازنامه و سودآوری بانک از تحولات نرخ ارز در آینده را تعیین خواهد کرد.

دولت برای پوشش مخارج جاری خود در سال ۱۴۰۵ روی انتشار اوراق و فروش اموال و دارایی‌های خود حتی بیشتر از ظرفیت و امکان تحقق آنها حساب باز کرده است. استفاده از منابع صندوق توسعه ملی و حتی استفاده از تنخواه‌گردان خزانه نیز در قانون بودجه در نظر گرفته شده است و برای پوشش بخشی از این زیان چاره‌ای جز صرف نظر کردن از مخارج جاری و عمرانی غیرالزامی یا بدون اولویت نیست. در عین حال افزایش تورم انتظاری و تشدید کسری بودجه دولت، به منفی‌تر شدن نرخ سود واقعی سپرده‌های بانکی دامن زده و از طریق تبدیل سپرده‌های غیردیداری به دیداری، علاوه بر کاهش پایداری منابع بانک‌ها، منجر به بروز آشفتگی در بازارهای دارایی شده است.

۱-۲. کنترل‌های داخلی

تغییرات سریع محیط اقتصادی و رقابتی، تغییر تقاضا و سلیقه مشتریان و رشد تکنولوژی از منظر کمیته نظارت بازل نیازمند اتخاذ رویه‌هایی است تا به تحقق برنامه‌های مدیریت و اهداف سازمان در پاسخگویی به این تغییرات یاری رساند. راهکار بانک خاورمیانه در وضعیت تغییر و پیشرفت محصولات و خدمات در صنعت خدمات مالی و مواجه شدن موسسات مالی با مجموعه‌ای از فشارهای داخلی و خارجی، ایجاد یک استراتژی کنترلی جامع است. کنترل‌های داخلی، فرآیندهایی است که توسط هیات‌مدیره بانک به‌منظور حصول اطمینان از اثربخشی و کارایی عملیات، قابل اعتماد بودن گزارش‌های مالی و رعایت قوانین و مقررات برقرار شده است. به‌منظور حصول اطمینان از کارکرد مطلوب نظام کنترل‌های داخلی، هیات‌مدیره و مدیریت ارشد بانک، مدل سه خط دفاعی -پیشنهادشده توسط انجمن بین‌المللی حسابرسان داخلی و انجمن مدیران ارشد- را اتخاذ نموده اند تا بتوانند به فعالیت‌های نظارتی و اطمینان بخشی به نحو مطلوبی اتکا نمایند. بر این اساس:

خط اول دفاعی: تمامی مدیران و کارکنانی که در حوزه‌های عملیاتی کار می‌کنند را در بر می‌گیرد. آنان موظفند تا ریسک‌های حوزه خود را شناسایی و کنترل‌های لازم برای رویارویی مناسب و موثر با آنها را به کار گیرند. مدیران ارشد این واحدها، مسئولیت اجرای کنترل‌ها و مدیریت ریسک و اعمال نظارت‌های لازم در قالب نظام کنترل‌های داخلی را برعهده دارند.

خط دوم دفاعی: مشتمل بر واحدهای مختلفی است که وظیفه نظارت، کنترل و حصول اطمینان از رعایت را برعهده داشته و در صورت ناکارا شدن فرآیندهای کنترلی ترسیم‌شده در خط اول دفاعی یا در غیاب آنها، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شوند. این واحدها در تعامل با یکدیگر به بهبود و ارتقاء کارکردها در سطح بانک یاری می‌رسانند. مدیریت ریسک، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیریت امنیت ، مدیریت بازرسی و بخش‌هایی از کارکرد مدیریت‌های مالی، پشتیبانی ارزی و مدیریت امورشعب خط دوم دفاعی را تشکیل می‌دهند.

خط سوم دفاعی: نظام کنترل‌های داخلی بانک خاورمیانه بر اساس مدل چهار خط دفاعی مصوب شده و مدیریت حسابرسی داخلی مطابق با این چارچوب در سومین لایه(خط) مستقر شده است. مدیریت حسابرسی داخلی به عنوان بالاترین مقام نظارتی درون سازمانی پیش از هیات‌مدیره بانک قرار دارد و عهده‌دار اطمینان‌بخشی به هیات‌مدیره و مدیریت ارشد در خصوص میزان اثربخشی نظام کنترل‌های داخلی در بانک است.

این وظیفه از طریق ارزیابی‌های مدیریت‌ها، فرآیندها و شرکت‌های گروه مطابق با برنامه سالانه مبتنی بر ریسک مصوب هیات‌مدیره، ارزیابی سه ماهه کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی، ارزیابی سالانه اجزا و نظام کنترل‌های داخلی، نحوه مواجهه و گزارشگری ریسک‌ها از سوی مدیریت‌های مستقر در خطوط اول و دوم دفاعی و همچنین شناسایی نقاط قابل بهبود و گزارشگری آن به کمیته حسابرسی و هیات‌مدیره بانک صورت می‌پذیرد.

کنترل‌های داخلی بانک، شامل کنترل‌ها / فعالیت‌های پیشگیرانه با هدف جلوگیری از هرگونه سوء جریان و تحریف؛ و کنترل‌ها / فعالیت‌های کشف‌کننده با هدف کشف سوء جریانات و تحریف‌های احتمالی، طراحی و به مرحله اجرا درآمده‌اند و در برگیرنده کنترل فعالیت‌های اجرایی، شبکه‌ها و سیستم‌های اطلاعاتی و ارتباطی، سیستم‌های گزارشگری مالی و کنترل‌های مربوط به رعایت قوانین و مقررات هستند.

فعالیت‌های کنترلی، فعالیت‌های مستمر و روزانه‌ای هستند که در

فرآیندهای عملیاتی طراحی شده‌اند. با تغییر فرآیندهای جاری و عملیاتی، کنترل‌های طراحی‌شده با توجه به انعطاف‌پذیری مناسب و به‌هنگام با تغییر رویه‌های اجرایی در بانک همسو می‌شوند.

به منظور تحکیم نظام کنترل‌های داخلی، موارد زیر به طور مستمر مورد توجه و ارزیابی قرار می‌گیرند:

- تدوین، تصویب، به‌روزرسانی و بازنگری مستمر خط مشی‌ها، رویه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی و نظارت بر اجرای آن‌ها؛
- ایجاد سازوکار مورد نیاز برای شناسایی و مدیریت ریسک‌های موجود و نظارت مستمر و موثر بر آن‌ها؛
- بهبود ارتباطات و جریان صحیح و به موقع اطلاعات قابل اتکا و نظام گزارشگری و اطلاع رسانی به موقع و قابل اتکا به مراجع ذیربط؛
- حصول اطمینان از پایبندی کلیه سطوح بانک به قوانین و مقررات، الزامات نظارتی، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و اجرای موثر آن‌ها.

از طرف دیگر در راستای استقرار نظام کنترل‌های داخلی کارا و اثربخش، علاوه بر ایجاد نظام حاکمیت شرکتی و تشکیل واحدها و کمیته‌های تخصصی جهت مدیریت ریسک‌های مترتب بر عملیات و حصول اطمینان از استقرار نظام کنترل‌های داخلی، اقداماتی به شرح زیر در بانک صورت گرفته است:

- استفاده از مدل RCSA در راستای شناسایی، مدیریت و نظارت بر ریسک‌های عملیاتی، متکی بر روش خود ارزیابی از سوی مدیریت‌های خط اول دفاعی؛
- بهره‌برداری از سامانه افشای محرمانه تخلفات که با حفظ محرمانگی و بدون شناسایی هویت گزارش‌دهنده امکان گزارش هرگونه نقص یا ناکارآمدی یا عدم پایبندی به دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی جاری بانک را برای کارکنان در کلیه سطوح فراهم نموده است؛
- بهره‌برداری از سامانه پایش حساب کارکنان به منظور کشف هرگونه تراکنش مشکوک که یکی از طرف‌های آن (انتقال‌دهنده یا انتقال‌گیرنده) از کارکنان بانک باشد. در واقع ارتباط بین کارکنان و مشتریان تحت نظارت است.

۲-۲. امنیت

با توجه به افزایش رو به رشد تهدیدهای امنیتی در دنیای دیجیتال و اهمیت بیشتر خدمات بانکی که امروزه به صورت دیجیتال ارائه می‌شود، حفاظت از این دارایی‌های گرانبها و امنیت فناوری اطلاعات در سطوح مختلف بسیار حیاتی است. در این راستا بانک خاورمیانه با رعایت الزامات قانونی، دستورالعمل‌های بانک مرکزی، تصمیمات شورای عالی امنیت فضای تبادل اطلاعات، حراست کل کشور و سازمان پدافند غیرعامل، به منظور ارتقاء سطح امنیت صنعت بانکداری در کشور، اقدامات لازم را انجام داده است.

برای حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی و اطمینان از ارائه یک محیط امن برای دسترسی به اطلاعات، بانک خاورمیانه سیستم مدیریت امنیت اطلاعات را پیاده‌سازی کرده و به‌صورت مستمر آن را بهبود می‌بخشد. این سیستم، که بر پایه استانداردهای بین‌المللی امنیتی مانند ISO/IEC 27001 ایجاد شده است، با توجه به نتایج گزارش‌های ارزیابی ریسک امنیت اطلاعات و براساس ممیزی‌های منظم، ارزیابی‌ها و اقدامات پیشگیرانه و اصلاحی، همواره سعی دارد زیرساخت‌های اطلاعاتی بانک را تقویت کند. تمامی فعالیت‌های این حوزه در راستای ارتقای بهره‌وری فرآیندهای امنیت اطلاعات در بانک به‌صورت دوره‌ای در جلسات کمیته راهبری امنیت با حضور مدیرعامل و مدیران ارشد بانک، گزارش و بررسی می‌شوند. همچنین نظر به انجام اقدامات فوق در راستای پیاده‌سازی سیستم مدیریت امنیت اطلاعات، بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۳ موفق به دریافت گواهینامه ISO 27001:2022 مورد تایید مرکز مدیریت راهبردی افتای ریاست جمهوری شد.

بانک خاورمیانه با رویکرد مدیریت آسیب‌پذیری‌ها و تهدیدات امنیتی، چارچوب گسترده‌ای برای ارزیابی امنیتی زیرساخت‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی در حوزه کسب و کار بانک ایجاد کرده است. همچنین، براساس این چارچوب، متدولوژی‌های مشخصی برای ارزیابی و شناسایی آسیب‌پذیری‌ها در زیرساخت‌های ارتباطی و سیستمی، برنامه‌های موبایل و سرویس‌های وب تدوین و اجرا کرده است. همچنین این بانک موفق به دریافت گواهینامه‌های ارزیابی امنیتی و آزمون نفوذ برای سامانه‌های حیاتی از سوی مرکز مدیریت راهبردی افتای ریاست جمهوری شده است. به‌علاوه، تمامی آسیب‌پذیری‌های امنیتی جدید همواره و مطابق با فیدهای آسیب‌پذیری[1] پایش‌شده و برای کاهش ریسک امنیت اطلاعات اقدامات لازم انجام می‌شود. برای افزایش آگاهی در حوزه امنیت سایبری، برنامه‌های آگاهی‌رسانی امنیت اطلاعات طراحی و اجرا می‌شود. به همین منظور، مدیریت امنیت بانک خاورمیانه با تمرکز بر آموزش کارکنان به‌عنوان مهمترین حلقه در تامین زنجیره امنیت، آموزش‌هایی ارائه می‌دهد که شامل مدیریت رمز عبور، آگاهی از فیشینگ و تکنیک‌های مهندسی اجتماعی است. این مدیریت، با رویکرد جامع به امنیت، سعی در کاهش خطرات دارد و از یکپارچگی سیستم‌ها و داده‌ها محافظت می‌کند.

مرکز عملیات امنیت بانک خاورمیانه، فعالیت‌های شکار تهدید را به‌صورت منظم انجام می‌دهد تا به‌صورت پیشگیرانه نشانه‌های ممکن از فعالیت مشکوک در سیستم‌ها و شبکه‌های بانک را شناسایی نماید. این فرآیند شامل استفاده از تکنیک‌های پیشرفته برای تحلیل لاگ‌ها و رویدادها و شناسایی تهدیدهای احتمالی است که ممکن است توسط سایر تدابیر امنیتی نادیده گرفته شده باشند. مرکز عملیات امنیت به‌طور مداوم اقدام به نظارت و تحلیل تمامی فعالیت‌های شبکه، سرورها، کلاینت‌ها، پایگاه‌های داده، برنامه‌های کاربردی و سایر سیستم‌ها نموده و بنابراین هر فعالیت غیرمعمولی که ممکن است به وقوع یک حادثه امنیتی منجر شود، به سرعت تشخیص داده و شناسایی می‌شود.

1. Vulnerability Feeds

بانک خاورمیانه با ترکیب راهکارهای فناورانه و فرآیندهای منسجم، سیستم پاسخگویی به حوادث را به‌منظور شناسایی، تحلیل و پاسخ به حوادث امنیتی راه‌اندازی کرده است. این بانک با هدف مقابله با حملات سایبری، مدیریت ریسک امنیت اطلاعات، همچنین به‌منظور انطباق با الزامات مراجع ذی صلاح نظیر بانک مرکزی، مرکز مدیریت امن الکترونیکی کاشف، مرکز مدیریت راهبردی افتا و استانداردهای جهانی و رویه‌های مورد نیاز، روند اجرایی مدیریت حوادث را پیاده‌سازی نموده و توسعه می‌دهد و تمامی حملات سایبری و فعالیت‌های مشکوک را به نهادهای امنیتی مربوطه اطلاع‌رسانی می‌کند.

علاوه بر این اقدامات دفاعی، برنامه‌های تیم قرمز جهت ارزیابی اثربخشی کنترل‌های امنیتی و رویه‌های واکنش به حوادث اجرا می‌شود. در این راستا، مدیریت امنیت با شبیه‌سازی حملات دنیای واقعی مانند فیشینگ یا بدافزارها، نقاط ضعف را شناسایی و وضعیت دفاعی را بهبود می‌بخشد. در بانک خاورمیانه، دریافت سرویس از اشخاص ثالث و اختصاص حقوق دسترسی به آنها بر اساس چارچوب حقوقی مشخص انجام می‌شود و تمامی نیازها و محدودیت‌های دسترسی اشخاص ثالث در ابعاد فیزیکی، سیستمی، فرآیندی، فناوری و منابع اطلاعاتی بانک به‌صورت دقیق و شفاف در چارچوب قرارداد تبیین می‌شود. قبل از ارائه خدمات توسط اشخاص ثالث، ارزیابی امنیتی آسیب‌پذیری‌های مرتبط با خدمات توسط بانک خاورمیانه انجام می‌شود و نتایج به‌منظور برطرف کردن آسیب‌پذیری‌ها به آنها اعلام می‌شود. اقدامات صورت گرفته از سوی بانک خاورمیانه در زمینه امنیت اطلاعات برای حفظ امنیت دارایی‌های اطلاعاتی نشان از تعهد این بانک نسبت به امنیت و حریم شخصی اطلاعات مشتریان و سایر ذینفعان دارد.

۳-۲. کفایت سرمایه

تسهیلات‌دهندگان به یک شرکت می‌توانند میزان زیان‌های غیرمنتظره در اثر وقایع غیرمنتظره را که یک شرکت می‌تواند از محل سرمایه شرکت (حقوق صاحبان سهام) بدون وارد کردن زیان به تسهیلات‌دهندگان تحمل کند، اندازه بگیرند. بنابراین تسهیلات‌دهندگان از روی میزان سرمایه و ساختار آن می‌توانند تصمیم بگیرند که تا چه حد مایل به پذیرفتن ریسک عدم بازگشت تمامی و یا بخشی از تسهیلات خود به شرکت هستند.

چون برای سپرده‌گذاران خرد امکان ارزیابی ریسک بانک محدود است، در سیستم بانکداری، ارزیابی سرمایه بانک و ریسک عدم بازگشت سپرده‌ها به عهده نهاد نظارتی است که مجوز فعالیت بانک را صادر می‌کند. به این ترتیب سپرده‌گذاران خرد با اطمینان به قابلیت نهاد نظارتی در اندازه‌گیری ریسک، اقدام به سپرده‌گذاری نزد بانک می‌نمایند. اطمینان سپرده‌گذاران خرد به نهاد نظارتی باعث ثبات سیستم بانکی کشور می‌شود. یکی از معیارهایی که نهادهای نظارتی برای اجازه ادامه فعالیت یک بانک تعیین می‌کنند، کفایت سرمایه بانک است که نشان دهنده قابلیت بانک در جذب شوک‌های غیرمنتظره بدون صدمه زدن به سپرده‌گذاران است.

محاسبه کفایت سرمایه به طور کلی یک کسر است که صورت کسر نشان‌دهنده سرمایه قابل‌قبول بانک و مخرج کسر نشان‌دهنده میزان ریسک‌های دارایی‌های بانک، ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی است. هر میزان که این نسبت بزرگتر باشد نشان‌دهنده سلامت برای پوشش ریسک‌ها به منظور جلوگیری از تحمیل زیان به سپرده‌گذاران است. به طور خلاصه، سرمایه قابل‌قبول شامل سرمایه آورده توسط صاحبان سهام، ذخیره قانونی، سود انباشته، و سایر ذخایر قابل قبول از جمله ذخیره عام تسهیلات هستند. سرمایه قابل قبول شامل کسوراتی از جمله دارایی‌های نامشهود نیز می‌شود. برای محاسبه ریسک‌های بانک، هر دارایی بانک ضریب خاص خود را می‌گیرد که در مقدار دارایی ضرب و با هم جمع می‌شوند. هر چقدر که دارایی کم‌ریسک‌تر باشد ضریب ریسک کمتر و هر چه ریسک بیشتر باشد ضریب ریسک بزرگتری به آن دارایی اعمال می‌شود. محاسبه ریسک‌های بازار و ریسک‌های عملیاتی نسبتا پیچیده هستند و در بخش ۲ گزارش سالانه در زیر بخش مربوط به ریسک، توضیح کافی برای آنها داده شده است. بانک خاورمیانه نسبت کفایت سرمایه را طبق استاندارد بانک مرکزی ایران و به طور داوطلبانه طبق برداشت خود از پیمان بازل منتشر می‌کند.

مقررات مربوطه به کفایت سرمایه در ایران

در ایران این نهاد نظارتی بانک مرکزی ایران است که بانک‌ها را ملزم می‌کند محاسبات کفایت سرمایه خود و اجزای تشکیل‌دهنده محاسبه را هر سال بر طبق بخشنامه مربوطه آن نهاد منتشر کنند.

جدول ۶. خلاصه محاسبات کفایت سرمایه بانک خاورمیانه طبق بخشنامه بانک مرکزی ایران - ارقام به میلیارد ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سرمایه لایه ۱ بعد از کسورات سرمایه‌ای	۲۹۰,۷۲۳	۱۷۷,۷۵۷
سرمایه لایه ۱ و لایه ۲ بعد از کسورات مربوط	۳۱۳,۵۰۰	۱۹۱,۵۸۰
دارایی‌های موزون‌شده شامل تعهدات زیر خطی بعد از تبدیل و سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازارو ریسک‌های عملیاتی	۲,۳۶۳,۹۲۳	۱,۳۹۷,۶۱۴
نسبت سرمایه لایه ۱ (درصد)	۱۲/۲۰	۱۲/۷۲
نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۱۳/۲۶	۱۳/۷۱

پیمان‌های بازل مربوط به کفایت سرمایه

علاوه بر استاندارد بانک مرکزی برای محاسبه کفایت سرمایه، بانک خاورمیانه محاسبات کفایت سرمایه خود را مطابق مدل استاندارد، و مدل داخلی مورد تایید کمیته بازل، Foundation Internal Rating Based Approach (F - IRB) انجام می‌دهد. تفاوت اصلی استاندارد بانک مرکزی و مدل استاندارد بازل برای کفایت سرمایه در طبقه‌بندی دارایی‌ها و ضرایب ریسک است. برای بانک خاورمیانه، در مدل داخلی بنیانی (F - IRB) ضریب ریسک تسهیلات به جای یک عدد ثابت از طریق اندازه‌گیری احتمال نکول هر یک از تسهیلات‌گیرندگان بدست می‌آید؛ برای آشنایی با جزئیات محاسبات مدل‌های داخلی کفایت سرمایه می‌توانید به بخش گزارش مدیریت ریسک در بخش ۲ همین گزارش مراجعه کنید.

جدول ۷. خلاصه محاسبات کفایت سرمایه بانک خاورمیانه طبق مدل استاندارد بازل ۳ و متمم سال ۲۰۱۷ - ارقام به میلیارد ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سرمایه لایه ۱ بعد از کسورات سرمایه‌ای	۳۱۲,۰۶۸	۱۹۵,۴۹۲
سرمایه لایه ۱ و لایه ۲ بعد از کسورات مربوط	۳۳۷,۱۲۹	۲۰۹,۶۰۹
دارایی‌های موزون‌شده شامل تعهدات زیر خطی بعد از تبدیل و سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازارو ریسک‌های عملیاتی	۲,۵۵۷,۰۷۵	۱,۳۵۷,۲۶۵
نسبت سرمایه لایه ۱ (درصد)	۱۲/۳۰	۱۴/۴۰
نسبت کفایت سرمایه (درصد)	۱۳/۲۰	۱۵/۴۴

محاسبات کفایت سرمایه طبق مدل داخلی، آزمون بحران ناشی از ریسک اعتباری، محاسبات مربوط به کفایت نقدینگی و سایر بحث‌های مرتبط با مدیریت ریسک در بخش دوم این گزارش به اطلاع می‌رسد.

۳. حاکمیت شرکتی

در بانک خاورمیانه، توجه به استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی، اصلی اساسی است. هیات‌مدیره، با آگاهی کامل از استانداردهای بین‌المللی و ضوابط داخلی آن اقدام به سیاست‌گذاری نموده و با اتخاذ سیاست‌ها و راهبردهای لازم و نظارت بر استقرار و پیاده‌سازی آن در سطوح مختلف بانک، نقشی فعال در حصول اطمینان از صحت و سلامت مالی و حفظ حقوق تمامی ذینفعان ایفا می‌کند.

۳-۱. هیات‌مدیره

هیات‌مدیره بانک خاورمیانه متشکل از پنج عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل است که در مجمع عمومی عادی سالانه مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۳۱ توسط سهامداران انتخاب شده‌اند.

عبدالکریم قوامی‌فر | اکبر کمیجانی | پرویز عقیلی کرمانی | جواد جوادی | غلامعلی کامیاب

اعضای هیات‌مدیره

پرویز عقیلی کرمانی رئیس هیات‌مدیره

تحصیلات

دکترای امور مالی (رشته فرعی اقتصاد)، دانشگاه ویسکانسین (مدیسون)، آمریکا

کارشناسی ارشد MBA، دانشگاه ویسکانسین (مدیسون)، آمریکا

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، بانک خاورمیانه

عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، بانک کارآفرین

عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، شرکت سرمایه‌گذاری صنایع ایران (سهامی عام)

رئیس هیات‌مدیره، شرکت کارگزاری بورسیران (سهامی خاص)

اکبر کمیجانی نایب‌رئیس هیات‌مدیره

تحصیلات

دکترای اقتصاد، دانشگاه ویسکانسین (میلواکی)، آمریکا

کارشناسی ارشد اقتصاد، دانشگاه ویسکانسین (میلواکی)، آمریکا

برخی سوابق اجرایی

رئیس کل، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

قائم مقام، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معاون پژوهشی، دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

معاون اقتصادی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مشاور اقتصادی، معاونت امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی

استاد دانشکده اقتصاد، دانشگاه تهران

جواد جوادی عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل
تحصیلات
کارشناسی ارشد EMBA، دانشگاه آلتو، فنلاند
کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران
برخی سوابق اجرایی
عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک خاورمیانه
معاون مدیرعامل، بانک کارآفرین
مدیر امور مالی و سرمایه‌گذاری، بانک کارآفرین

عبدالکریم قوامی‌فر عضو هیات‌مدیره
تحصیلات
کارشناسی ارشد مدیریت علوم بانکی، موسسه عالی بانکداری
کارشناسی ریاضی، دانشگاه تربیت معلم
برخی سوابق اجرایی
عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ملت
قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ایران زمین
مشاور و معاون، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
مشاور و معاون مدیرعامل، موسسه اعتباری ثامن

غلامعلی کامیاب عضو هیات‌مدیره
تحصیلات
کارشناسی ارشد MBA، آمریکا
کارشناسی حسابداری، دانشگاه تهران
برخی سوابق اجرایی
نایب‌رئیس هیات‌مدیره، بانک خاورمیانه
رئیس هیات‌مدیره، بانک خاورمیانه
معاون ارزی، بانک مرکزی
معاون امور بین‌الملل، بانک مرکزی
مدیرکل عملیات و تعهدات ارزی، بانک مرکزی
مدیرعامل، شرکت ملی انفورماتیک
معاون مدیرعامل، بانک سامان

اعضای علی‌البدل هیات‌مدیره

فرزانه رجائی سلماسی عضو علی‌البدل هیات‌مدیره و مدیر ارشد تطبیق و مبارزه با پولشویی
تحصیلات
کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی ارشد هنر (موسیقی)، دانشگاه هنر
کارشناسی مهندسی کامپیوتر (سخت‌افزار)، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
برخی سوابق اجرایی
سرپرست مدیریت توسعه محصول بانک خاورمیانه
رئیس دایره بانکداری الکترونیکی، بانک سامان
رئیس دایره امنیت اطلاعات، بانک سامان

هیات‌عامل

جواد جوادی مدیرعامل
شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای هیات‌مدیره آورده شده است.

مجید نورمحمدی قائم‌مقام مدیرعامل
تحصیلات
کارشناسی ارشد مدیریت گرایش مالی، دانشگاه تهران
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیرعامل در امور مالی، بانک خاورمیانه
مدیر امور مالی، بانک کارآفرین
معاون سرمایه‌گذاری، شرکت سرمایه‌گذاری سپه
مدیر امور مالی، شرکت خدمات انفورماتیک
حسابرس ارشد، سازمان حسابرسی
عضو هیات‌مدیره، شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه
عضو هیات‌مدیره، شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب

وحید آزمون معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب
تحصیلات
کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مدیر بانکداری الکترونیک و توسعه محصول، بانک خاورمیانه
مدیر امورشعب، بانک خاورمیانه
رئیس چندین شعبه، بانک کارآفرین
رئیس حسابداری، شرکت تولیدی ریسندگی و بافندگی زابل

مسعود سلطان‌زالی بگلو معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی
تحصیلات
کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه شهید بهشتی
برخی سوابق اجرایی
عضو هیات‌مدیره، بانک خاورمیانه
مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره، شرکت سبدگردان آسمان
مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره، شرکت تامین سرمایه بانک ملت
معاون مالی و اداری، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
معاون عملیات و نظارت، بورس کالای ایران

علیرضا لگزائی معاون مدیرعامل در برنامه‌ریزی و توسعه سازمانی
تحصیلات
دکتری مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه علامه طباطبائی
کارشناسی ارشد مدیریت علوم بانکی، موسسه عالی بانکداری ایران
برخی سوابق اجرایی
عضو هیات‌مدیره و قائم مقام مدیرعامل، بانک ملت
معاون برنامه‌ریزی و تحول و عضو هیات‌عامل، بانک ملت
معاون فناوری اطلاعات و عضو هیات‌عامل، بانک تجارت
عضو کارگروه بانکداری دیجیتال، وزارت امور اقتصادی و دارایی

عضو هیات‌مدیره، گروه فناوران هوشمند بهسازان فردا
عضو هیات‌مدیره، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ایران
عضو هیات‌مدیره، شرکت کارت اعتباری ایران کیش
عضو هیات‌مدیره، موسسه فی بانک مالزی

داود محمدبیگی معاون مدیرعامل در فناوری اطلاعات
تحصیلات
کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه آزاد اسلامی
کارشناسی مهندسی نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مشاور بانکداری و پرداخت دیجیتال، بانک خاورمیانه
مشاور بانکداری و پرداخت دیجیتال، شرکت ملی انفورماتیک
مدیراداره نظام‌های پرداخت و اداره مهندسی نرم‌افزار، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
رئیس اداره مهندسی نرم‌افزار، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

فائزه محمدی اروجه معاون مدیرعامل در امور مالی
تحصیلات
دکتری حسابداری، دانشگاه تهران
کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه الزهرا
حسابدار رسمی
برخی سوابق اجرایی
مدیر گزارشات، حسابداری ارزی و سهام، بانک خاورمیانه
معاون مدیر امور مالی، بانک خاورمیانه
حسابرس ارشد، موسسه حسابرسی بیات رایان

تانیا یغمایی معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل
تحصیلات
کارشناسی زبان فرانسه گرایش مترجمی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مدیرعامل، صرافی بانک خاورمیانه
مشاور مدیرعامل در امور ارزی و بین‌الملل، بانک توسعه صادرات
عضو هیات‌مدیره، بانک توسعه صادرات
مشاور مدیرعامل در امور ارزی و بین‌الملل، بانک تجارت

مدیران اجرایی و مشاوران

هیات‌مدیره و هیات‌عامل با تفویض اختیار به مدیران اجرایی بانک و نظارت مستمر بر عملکرد آنان، از اجرای صحیح سیاست‌های بانک و در نتیجه حاکمیت شرکتی موثر اطمینان حاصل می‌کنند. اسامی مدیران اجرایی بانک و شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی آنان به شرح زیر است:

مهدی نجاتی مشاور اجرایی مدیرعامل در امور انفورماتیک
تحصیلات
دکترای علوم کامپیوتر، یونیورسیتی کالج، لندن- انگلستان
کارشناسی ارشد علوم کامپیوتر، دانشگاه استانفورد، انگلستان
کارشناسی علوم کامپیوتر، دانشگاه هاتفیلد، انگلستان
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیرعامل در توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی، بانک خاورمیانه
مدیر اجرایی طرح پیاده‌سازی سیستم بانکداری آفرین، بانک کارآفرین
رئیس هیات‌مدیره، شرکت خدمات انفورماتیک
نایب رئیس هیات‌مدیره و عضو موظف هیات‌مدیره، شرکت ملی انفورماتیک

علی خلیلی سادات‌لو مشاور مدیرعامل در امور حقوقی
تحصیلات
کارشناسی حقوق، دانشگاه تهران
برخی سوابق اجرایی
وکیل پایه یک دادگستری و عضو کانون وکلای دادگستری مرکز
وکیل، بانک صنعت و معدن
وکیل، بانک کارآفرین
کارشناس رسمی دادگستری در امور شرکت‌ها و علائم تجاری و اختراعات

سیدعلی عادلی مشاور مدیرعامل
تحصیلات
کارشناسی ارشد ریاضیات کاربردی، مدرسه اقتصاد لندن، انگلستان
کارشناسی علوم کامپیوتر، دانشگاه کالج لندن، انگلستان
برخی سوابق اجرایی
مدیر، شرکت Janus Henderson Investors ، لندن، انگلستان
مدیر و رئیس بخش برنامه ریسک اقلیمی و برگزیت، بانک UBS AG، زوریخ و لندن، سوییس و انگلستان
مدیر، شرکت Governor Consulting ، لندن، انگلستان
مدیر، شرکت Nomura International PLC ، لندن، انگلستان
مدیر کمی و تحلیل‌های کمی، بانک سلطنتی اسکاتلند، انگلستان

بنفشه ادبی مدیر عملیات اعتباری
تحصیلات
کارشناسی مهندسی کامپیوتر سخت افزار، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر عملیات اعتباری و نظارت، بانک خاورمیانه
رئیس دایره اعتبارات، بانک کارآفرین

سیاوش اسدی قجرلو مدیر برنامه‌ریزی و نوآوری
تحصیلات
کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار، دانشگاه مولتی مدیا مالزی
کارشناسی مهندسی کامپیوتر- گرایش نرم‌افزار، موسسه آموزش عالی شمال
برخی سوابق اجرایی
سرگروه توسعه و بهبود فرآیندهای بانکداری الکترونیک، بانک کارآفرین

امین امامی مدیر سرمایه انسانی
تحصیلات
کارشناسی ارشد مدیریت اجرائی، دانشگاه علم و صنعت ایران
کارشناسی مهندسی کامپیوتر، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر سرمایه انسانی، بانک خاورمیانه
کارشناس سرمایه انسانی، بانک خاورمیانه

هدیه تبریزی مدیر اعتبارات ۲
تحصیلات
کارشناسی ارشد EMBA، دانشگاه آلتو، فنلاند
کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
رئیس شعبه، بانک خاورمیانه
رئیس چندین شعبه، بانک کارآفرین

امیر جعفری مدیر امنیت
تحصیلات
کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه شفیلدهالام انگلستان
کارشناسی مهندسی کامپیوتر، دانشگاه خوارزمی
برخی سوابق اجرایی
مدیر امنیت اطلاعات، شرکت سیمای آفتاب
کارشناس شبکه و ارتباطات، گروه مپنا
مدیر طراحی امنیت، شرکت آسان اندیش رایانه

فرزام جهان‌منش سرپرست خدمات فناوری اطلاعات
تحصیلات
کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه پیام نور
کارشناسی مهندسی برق، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر مدیریت فناوری اطلاعات، بانک خاورمیانه
مدیر سخت‌افزار و شبکه، شرکت خدمات ماشین‌های اداری ایران
غلامرضا حسنعلی زاده مدیر امور حقوقی
تحصیلات
کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی
کارشناسی حقوق قضایی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون و سرپرست مدیریت امور حقوقی، بانک خاورمیانه
وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی

محمدمهدی خلجی مدیر سازمان و روش‌ها
تحصیلات
کارشناسی مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر سازمان و روش‌ها، بانک خاورمیانه
کارشناس و سرگروه عملیات بانکی، بانک کارآفرین

سحر خلیل‌نژاد مدیر برنامه‌ریزی و نظارت اعتباری
تحصیلات
DBA، دانشگاه تهران
کارشناسی ارشد MBE، دانشگاه صنعتی امیر کبیر
کارشناسی کامپیوتر (نرم افزار)، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
رئیس اداره مشتریان چندملیتی، بانک خاورمیانه
مدیر پشتیبانی بین‌الملل، بانک خاورمیانه

فرزانه رجائی سلماسی عضو علی‌البدل هیات‌مدیره و مدیر ارشد تطبیق و مبارزه با پولشویی
شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در صفحه ۲۶ و در توضیح اعضای علی‌البدل هیات‌مدیره آورده شده است.

مجید رحیمی مدیر تامین مالی بلندمدت
تحصیلات
کارشناسی ارشد مهندسی شیمی، دانشگاه علم و صنعت
کارشناسی مهندسی شیمی، دانشگاه صنعتی شریف
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر تامین مالی بلندمدت، بانک خاورمیانه
مدیر پروژه، شرکت مهندسین مشاور نگر اندیش

حسین سلطان آبادی مدیر مرکز تحقیقات اقتصادی
تحصیلات
کارشناسی ارشد علوم اقتصادی-محض، دانشگاه مازندران
کارشناسی علوم اقتصادی-اقتصاد نظری، دانشگاه مازندران
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر تحقیقات اقتصادی، بانک خاورمیانه
معاون سردبیر، ماهنامه اقتصاد ایران

محسن سلطانی محمدی مدیر عملیات
تحصیلات
کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات- گرایش تجارت الکترونیک، دانشگاه قم
کارشناسی مهندسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مدیر عملیات، شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب
معاون عملیات، شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب
کارشناس ارشد مدیریت پایگاه داده، بانک کارآفرین

غلامرضا صادق ویشکایی مدیر ارشد امور بازرسی / مدیر ارشد مدیریت حسابرسی داخلی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه تربیت مدرس
کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه شهید بهشتی

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی
عضو هیات‌مدیره، شرکت بیمه کارآفرین
عضو هیات‌مدیره، شرکت صرافی کارآفرین
مدیر بازرسی، بانک کارآفرین
مدیر حسابرسی، بانک کارآفرین
مدیر مالی، بانک کارآفرین
سرپرست حسابرسی در موسسات حسابرسی

محمدرضا عارفی پور مدیر پشتیبانی بین‌الملل

تحصیلات

کارشناسی حسابداری، موسسه عالی بانکداری ایران

برخی سوابق اجرایی

رئیس اداره امور شبکه و گسترش فعالیت‌های ارزی، بانک تجارت
رئیس واحد ارزی، بانک تجارت
رئیس دایره حوالجات، بانک تجارت

حمیدرضا عاکفی مقدم مدیر امور مالی

تحصیلات

کارشناسی حسابداری، دانشگاه علوم اقتصادی

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیر امور مالی، بانک خاورمیانه
معاون دایره بودجه و گزارشات، بانک کارآفرین
حسابرس، موسسه حسابرسی دایارایان
حسابرس، موسسه حسابرسی راده
حسابرس، موسسه حسابرسی سخن حق

علی فرزام جم مدیر امورشعب

تحصیلات

کارشناسی ارشد اقتصاد-علوم اقتصادی، دانشگاه تهران
کارشناسی اقتصاد-نظری، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

رئیس شعبه، بانک خاورمیانه
معاون شعبه، بانک خاورمیانه
کارشناس اعتباری، بانک خاورمیانه
حسابدار، شرکت شمس

محمدتقی قدردان جوان مدیر عملیات ارزی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مدیریت دولتی، دانشگاه شهید بهشتی

برخی سوابق اجرایی

رئیس اداره عملیات ارزی، بانک خاورمیانه
رئیس اداره اعتبارات اسنادی ارزی و داخلی، بانک خاورمیانه
کارشناس ارشد عملیات ارزی، بانک پارسیان

علیرضا قدمیاری مدیر تحلیل سیستم‌های کسب‌وکار

تحصیلات

کارشناسی ارشد کامپیوتر (نرم‌افزار)، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
کارشناسی کامپیوتر (سخت‌افزار)، دانشگاه شیراز

برخی سوابق اجرایی

معاون پروژه‌های ارزی، بهسازان ملت
معاون مدیرعامل، بهسازان ملت

حسین کرمی مدیر ارشد ریسک

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی (گرایش اقتصاد)، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی مهندسی مکانیک، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

مدیر توسعه محصول، شرکت سیمای آفتاب
عضو کمیته سرمایه‌گذاری، شرکت کارگزاری بانک کشاورزی
کارشناس ارشد تحلیل و ریسک، شرکت سرمایه‌گذاری مدبران هما
کارشناس تحلیل و ریسک، شرکت تامین سرمایه نوین

محسن کریمی مدیر ارتباطات

تحصیلات

کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی
کارشناسی زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

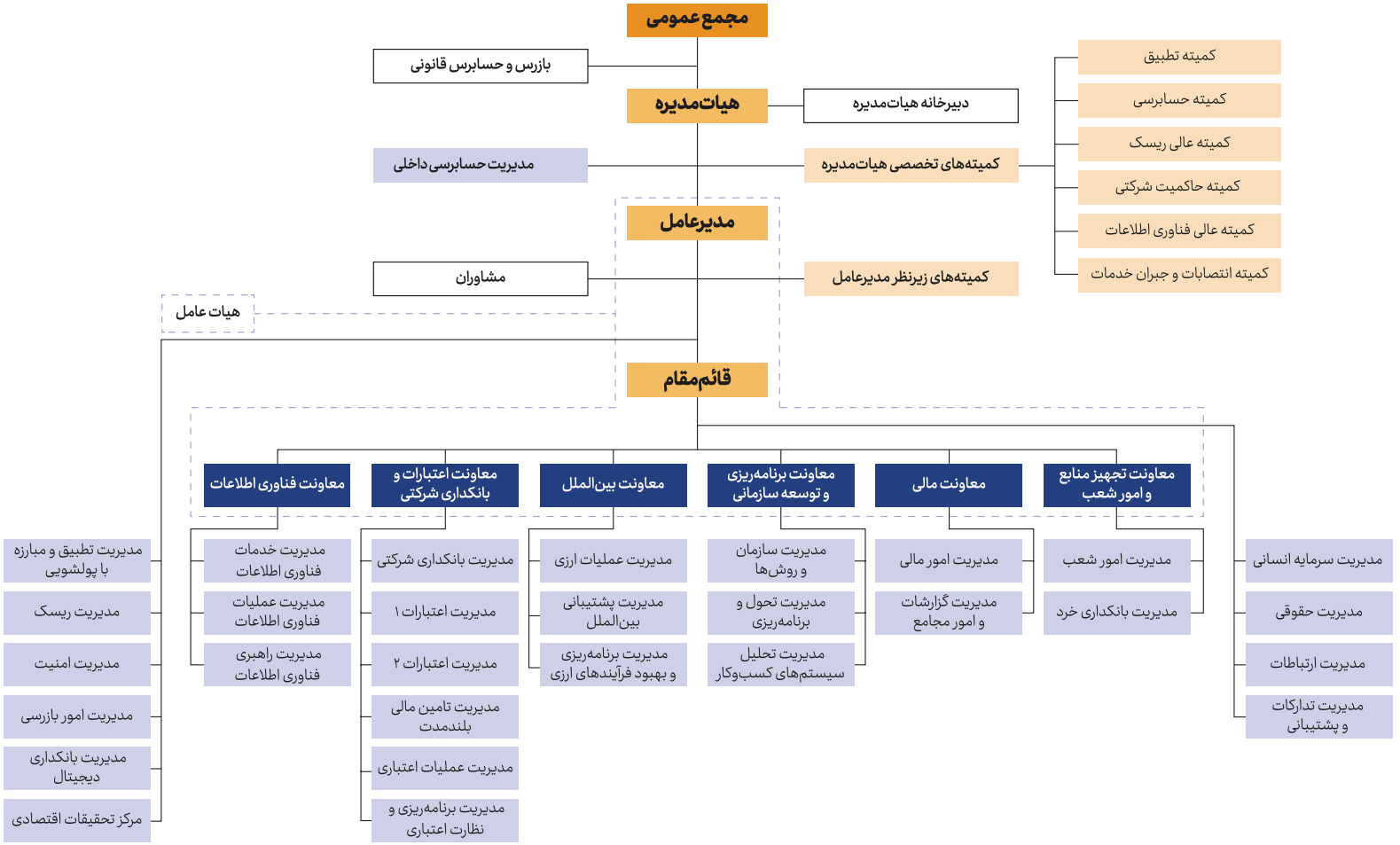
رئیس اداره بازاریابی و ارتباط با مشتریان، بانک کارآفرین
رئیس اداره روابط عمومی، بانک کارآفرین
قائم‌مقام مدیرعامل و مدیر بازرگانی، موسسه نشرآوران

رضا مردانی مدیر بانکداری خرد
تحصیلات
کارشناسی ارشد مهندسی هوا فضا، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی مهندسی هوا فضا، دانشگاه صنعتی شریف
برخی سوابق اجرایی
مدیر محصول، شرکت دیجی پی
مدیر محصول، شرکت Doki app
مدیرعامل ، شرکت بهسا راهکار نوین

لاله مهرادپی مدیر تدارکات و پشتیبانی
تحصیلات
کارشناسی ارشد مهندسی سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی، دانشگاه علوم و فنون مازندران
کارشناسی ریاضی کاربردی در کامپیوتر، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
برخی سوابق اجرایی
معاون سیستم‌های نرم‌افزاری، واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین
رئیس اداره عملیات، واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین
رئیس اداره توسعه سیستم‌های بانکی، واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین

حمید نوری خشکناب مدیر ارشد بانکداری دیجیتال
تحصیلات
کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی علوم کامپیوتر، دانشگاه تبریز
برخی سوابق اجرایی
مدیر توسعه نرم‌افزار، بانک خاورمیانه
مدیر توسعه نرم‌افزار، شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب
مدیر توسعه نرم‌افزار، بانک کارآفرین
مشاور فناوری اطلاعات، بانک قوامین
مشاور فناوری اطلاعات، شرکت پرداخت سایان

ساختار سازمانی بانک

۲-۳. کمیته‌های تخصصی

در راستای استقرار الزامات حاکمیت شرکتی و در اجرای مندرجات «دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در موسسات اعتباری غیردولتی» و همچنین «دستورالعمل حاکمیت شرکتی ناشران ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار» و به‌منظور افزایش کارایی و اثربخشی و تمرکز بر حوزه‌های خاص، هیات‌مدیره بانک خاورمیانه کمیته‌های تخصصی زیر را با منشور مصوب و شرح وظایف دقیق ایجاد کرده است:

■ کمیته انتصابات و جبران خدمات

این کمیته با هدف استقرار اصول حاکمیت شرکتی و رعایت دستورالعمل‌های مربوط به آن تشکیل شده تا مسئولیت‌های هیات‌مدیره را در زمینه اطمینان از استقرار و افزایش اثربخشی در جذب، ارتقا و جبران خدمات نیروی انسانی، به درستی و با دقت انجام دهد. هدف اصلی این کمیته، تدوین سیاست‌های کارآمد برای انتخاب و بکارگیری مدیران شایسته و همچنین استقرار نظام جبران خدمات کارآمد و نظارت بر حسن اجرای این سیاست‌ها است. تصمیمات این کمیته در خصوص اعضای هیات‌مدیره، مدیرعامل، هیات عامل و مدیران ارشد واحدهای حاکمیت شرکتی اجرایی است و مسائل مربوط به سایر کارکنان در کمیته دیگری بررسی می‌شود. اعضای این کمیته شامل سه یا پنج نفر از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره و اعضای مستقل است.

■ کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)

مهم‌ترین اقدام برای استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی، تشکیل کمیته‌های تخصصی برای کمک به هیات-مدیره در اجرای درست وظایفی است که برای هدایت و راهبری بانک برعهده دارد. کمیته تطبیق یکی از این کمیته‌های تخصصی است که برای تحقق اهداف هیات‌مدیره در نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک تطبیق در چارچوب سیاست‌های کلان بانک و برنامه تطبیق و همچنین رعایت درست و موثر قوانین، مقررات، استانداردها و ضوابط پذیرفته شده در عملیات و فعالیت‌های بانکی ایجاد شده است. منظور از ریسک تطبیق، ریسکی است که از عدم رعایت قوانین و مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا اعم از داخلی و بین‌المللی در عملیات و فعالیت‌های بانک به وجود می‌آید. مسئولیت اصلی این کمیته که برای حصول اطمینان از حسن اجرای فعالیت‌های بانک در لایه دوم دفاعی ایجاد شده است، نظارت بر برنامه‌ها، سیاست‌ها و رویه‌های بانک در مورد رعایت قوانین و مقررات و ارزیابی انطباق با آنها است. بررسی و پایش وضعیت رعایت الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در کنار سایر قوانین، مقررات، اصول و خط‌مشی‌هایی که بانک باید از آنها تبعیت نماید نیز برعهده این کمیته است. منشور مصوب کمیته، در فواصل زمانی مشخص و پیرو ابلاغ مقررات جدید مورد بازنگری قرار گرفته و اصلاحات انجام‌شده به تصویب هیات‌مدیره می‌رسد. در حال حاضر یک عضو از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره و دو عضو مستقل اعضای این کمیته را تشکیل می‌دهند. مدیر ارشد تطبیق و مبارزه با پولشویی نیز به عنوان دبیر کمیته در جلسات حضور دارد. بر اساس دستور جلسات و صلاحدید اعضای کمیته، ممکن است سایر مدیران یا افراد دیگری نیز به‌عنوان عضو مدعو بدون حق رای در جلسات شرکت کنند. در سال ۱۴۰۴ این کمیته همراستا با سیاست‌ها و استراتژی بانک با برگزاری جلسات منظم و دوره‌ای نسبت به ایفای وظایف خود اقدام نموده است. این اقدامات شامل تایید اسناد جدید تهیه‌شده برای تصویب در هیات‌مدیره، تایید اصلاحات و تغییرات مستندات موجود جهت به‌روزرسانی و افزایش اثربخشی آنها، نظارت بر حسن اجرای مقررات با بررسی مستمر استقرار الزامات مقرراتی جدید و بررسی موارد نقض یا عدم رعایت مقررات، و ارائه راهکارهای پیشنهادی جهت رفع موارد نقض یا کاهش آسیب ناشی از عدم رعایت و همچنین ارائه گزارش‌های موردنیاز به هیات‌مدیره بوده است.

■ کمیته حاکمیت شرکتی و پایداری

پایبندی به ثبات و سلامت بانکی، نیازمند استقرار روش‌های روزآمد و اثربخشی است که در تجربیات موسسات مالی بزرگ، اثربخشی خود را به اثبات رسانده‌اند. اتخاذ تدابیر پیشگیرانه برای مقابله با ریسک‌های سیستماتیک احتمالی و فراهم نمودن زمینه‌های استحکام برای کاهش هزینه بحران‌های مالی و دور نگاه داشتن بانک از آسیب احتمالی به حسن شهرت، توجه به استقرار الزامات اساسی ناظر بر حاکمیت شرکتی را در افزایش شفافیت و پاسخگویی اجتناب‌ناپذیر می‌سازد. علاوه بر این، توجه به معیارهای زیست‌محیطی، اجتماعی و حکمرانی در بانک از ویژگی‌های مهمی است که تاب‌آوری و پایداری آن را در مواقع بحرانی به حداکثر رسانده و توجه به آنها اطمینان لازم را به ذینفعان می‌دهد.

بانک خاورمیانه در راستای ایفای وظایف خود و در جهت افزایش ثروت و ایجاد ارزش افزوده اقتصادی برای سهامداران، همراستا با ایفای مسئولیت‌های اجتماعی در برابر جامعه، همواره در تحقق منافع تمامی ذینفعان کوشا و مصمم بوده است. با توجه به تعهد هیات‌مدیره بانک در تحقق بخشیدن به این امر مهم، توجه به استقرار صحیح و کارآمد الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی مطلوب، معیارهای ESG و پایداری و نیز نظارت مستقیم بر تحقق آن دارای اهمیت ویژه‌ای است. علاوه بر این، لازم است هیات‌مدیره بانک نیز از حسن اجرای وظایف کمیته‌های تخصصی خود اطمینان حاصل نماید. به همین دلیل و در جهت هماهنگ‌سازی اقدامات مورد نیاز برای استقرار این الزامات، سازوکاری برای همکاری لازم بین واحدهای اجرایی، و سیاستگذاری کلی در خصوص حکمرانی بهینه بانک و گزارشگری پایداری، کمیته حاکمیت شرکتی و پایداری متشکل از رئیس هیات‌مدیره، مدیرعامل و قائم‌مقام وی، روسای کمیته‌های تطبیق، ریسک، حسابرسی و فناوری اطلاعات، تعدادی از معاونین مدیرعامل، همراه با مدیران ارشد واحدهای مدیریت ریسک، تطبیق و مبارزه با پولشویی، و حسابرسی ایجاد شده است تا به بررسی و ارزیابی کفایت خط‌مشی‌ها و رویه‌های بانک و واحدهای تابعه در ساختار گروهی در خصوص حاکمیت شرکتی و پایداری، انجام هماهنگی‌های لازم در این موضوعات و سایر وظایف محوله براساس منشور مصوب هیات‌مدیره بپردازند. رئیس و دبیر

این کمیته از سوی هیات‌مدیره برگزیده می‌شوند و جلسات آن به صورت مستمر جهت ایفای وظایف محوله برگزار می‌شود. این کمیته در راستای ایفای وظایف خود، در سال گذشته، بازنگری در منشور خود را برای بر عهده گرفتن وظایف جدید جهت طرح و تصویب در هیات‌مدیره به اتمام رسانیده است. بازنگری و انجام اصلاحات دوره‌ای مورد نیاز و تلاش در جهت بهبود ساختارها و کارآمدی آنها در دستور کار است و نظارت بر حسن اجرای این امور به طور مستمر مورد پایش قرار می‌گیرد.

کمیته حسابرسی

کمیته حسابرسی بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۳۹۲/۰۹/۱۷، براساس الزامات بخشنامه مب/۱۱۷۲ بانک مرکزی و ماده ۱۰ دستورالعمل کنترل‌های داخلی سازمان بورس و اوراق بهادار (مصوب ۱۳۹۱/۰۲/۱۶) و پس از تصویب منشور فعالیت آن کمیته از سوی هیات‌مدیره بانک، تشکیل شد. هدف از تشکیل این کمیته کمک به ایفای مسئولیت‌های نظارتی هیات‌مدیره جهت کسب اطمینان معقول از موارد زیر است:

- ارزیابی اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی؛
- ارزیابی سلامت گزارشگری مالی؛
- ارزیابی اثربخشی فرآیند حسابرسی داخلی؛
- ارزیابی استقلال و اثربخشی حسابرس مستقل؛
- ارزیابی رعایت قوانین، مقررات و الزامات.

کمیته حسابرسی به‌عنوان یکی از مهمترین ارکان نظارتی در بانک خاورمیانه، بر حسن اجرای فرآیندهای گزارشگری مالی، ساختار کنترل داخلی، عملکرد حسابرس داخلی و فعالیت‌های حسابرس مستقل نظارت نموده و به نیابت از هیات‌مدیره و از طریق اطمینان بخشی نسبت به پاسخگویی بانک، از منافع سهامداران و سپرده‌گذاران صیانت می‌نماید. کمیته حسابرسی، متشکل از یک نفر از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره و ۲ نفر عضو مستقل و حرفه‌ای بوده و در سال ۱۴۰۴ جهت انجام وظایف و مسئولیت‌های خود، اقدام به برگزاری تعداد ۱۱ جلسه نموده است. همچنین در پایان هرفصل رئیس کمیته حسابرسی اقدام به ارسال گزارش عملکرد کمیته به همراه تصویری از صورتجلسات، به بانک مرکزی می‌نماید.

کمیته عالی ریسک

بر اساس رهنمودهای بانک مرکزی ایران و اصول حاکمیت شرکتی بازل ۳، کمیته عالی ریسک بانک خاورمیانه متشکل از یک عضو از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره به عنوان رئیس کمیته، و حداقل دو عضو مستقل است که وظایف زیر را به عهده دارد.

- سیاست‌گذاری نحوه شناسایی و اندازه‌گیری ریسک‌های عمده بانک شامل ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، بازار و عملیاتی و نیز ریسک‌های دیگری نظیر تمرکز در سپرده‌ها و تسهیلات، حقوقی و شهرت بانک؛
- بررسی فرآیندهای شناسایی ریسک‌ها و کنترل‌ها و تمهیدات لازم برای کاهش و مقابله با خطرهای احتمالی؛
- ایجاد فرآیندهای لازم برای بررسی و اندازه‌گیری کفایت سرمایه؛
- بررسی روش‌های مدیریت سرمایه با توجه به نتایج ناشی از محاسبات کفایت سرمایه؛
- تعیین حد برای هر یک از ریسک‌های بانک و فرآیندهای مربوطه در صورت عبور بانک از حدود تعیین شده؛ و
- توصیه به هیات‌مدیره برای تصویب آیین‌نامه‌های داخلی در ارتباط با مدیریت ریسک.

کمیته عالی فناوری اطلاعات

در ساختار حکمرانی فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴، کمیته عالی فناوری اطلاعات به عنوان عالی‌ترین مرجع تصمیم‌گیری شناخته می‌شود. شکل‌گیری این کمیته بر دو رکن اصلی استوار است: نخست، الزامات ابلاغی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در چارچوب دستورالعمل مربوط به «حداقل الزامات مدیریت ریسک فناوری اطلاعات در موسسات اعتباری» و دوم، مصوبه شماره ۸ مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۰۸ هیات‌مدیره بانک خاورمیانه.

این کمیته در سال ۱۴۰۴، سه هدف راهبردی را دنبال کرده است: هدف نخست، استقرار یک نظام حکمرانی کارآمد در حوزه فناوری اطلاعات به گونه‌ای که همسو با اهداف کلان بانک خاورمیانه حرکت کند. هدف دوم، ایجاد و تقویت پلی ارتباطی میان لایه‌های عملیاتی و اجرایی فناوری اطلاعات با سطح هیات‌مدیره است تا شکاف میان راهبرد و عمل کاهش یابد. سومین هدف نیز کاهش ریسک‌های مرتبط با فناوری اطلاعات از طریق نظارتی مستمر، آینده‌نگر و پیشگیرانه تعریف شده است.

در راستای این اهداف، کمیته عالی فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ وظایف کلیدی گوناگونی را بر عهده داشته است. از جمله مهم‌ترین این وظایف، می‌توان به ارائه توصیه‌های راهبردی و تصمیم‌ساز به هیات‌مدیره در زمینه تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری، جهت‌گیری‌های کلان و برنامه‌های تحول آتی فناوری اطلاعات اشاره کرد. همچنین، این کمیته مرجع اصلی ارزیابی و تصویب پیشنهادهای مرتبط با بهینه‌سازی فرآیندهای حیاتی فناوری اطلاعات نظیر امنیت سایبری، پایداری سامانه‌ها و مسیر تحول دیجیتال است. افزون بر این، پایش مستمر عملکرد حوزه فناوری اطلاعات از طریق نظارت بر شاخص‌های کلیدی عملکرد (KPIs) و تهیه گزارش‌های تحلیلی برای هیات‌مدیره، از دیگر مسئولیت‌های محوری این کمیته در طول سال ۱۴۰۴ بوده است.

از نظر ساختار و ترکیب اعضا، این کمیته در بانک خاورمیانه زیر نظر مستقیم هیات‌مدیره فعالیت می‌کند. اعضای اصلی آن عبارتند از: مدیرعامل بانک، یک عضو غیراجرایی از هیات‌مدیره که سمت ریاست کمیته را بر عهده دارد، و سه عضو مستقل و متخصص که دارای سابقه اثبات‌شده و قابل قبولی در حوزه فناوری اطلاعات هستند. دبیری این کمیته نیز بر عهده معاون فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه گذاشته شده است که هماهنگی نشست‌ها، پیگیری دقیق مصوبات و ارائه گزارش‌های منظم را در دستور کار دارد.

در سال ۱۴۰۴، کمیته عالی فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه با برگزاری نشست‌های منظم ماهیانه و همچنین نشست‌های فوق‌العاده در زمان‌های ضروری، نقشی کاملا محوری و تعیین‌کننده در هدایت فرآیند

تحول دیجیتال بانک بازی کرده است. مدیریت ریسک‌های نوظهور در فضای سایبری و همچنین همسوسازی دقیق سرمایه‌گذاری‌های حوزه فناوری اطلاعات با راهبردهای اصلی کسب‌وکار بانک، از دیگر دستاوردهای کلیدی این کمیته در سال ۱۴۰۴ به شمار می‌روند.

سایر کمیته‌ها

- **کمیته نیروی انسانی و جبران خدمات**
اعضا: یک یا دو عضو هیات‌مدیره، قائم مقام مدیرعامل، مدیر سرمایه انسانی

- **کمیته آموزش**
اعضا: قائم مقام مدیرعامل، مدیر سرمایه انسانی، یک نفر از معاونین مدیرعامل، یک نفر از مدیران امور، یک نفر عضو خبره و مستقل

- **کمیته آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها**
اعضا: مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر امور شعب، مدیر امور مالی، مدیر تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیر امور بازرسی و مدیر امور حقوقی

- **کمیته اعتباری مرکز**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب و مدیر اعتبارات/ مدیر تامین مالی بلندمدت

- **کمیته عالی اعتباری**
اعضا: مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، دو نفر عضو هیات‌مدیره، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی و مدیر اعتبارات/ مدیر تامین مالی بلندمدت

- **کمیته بازاریابی و روابط عمومی**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل (رئیس کمیته)، مدیر ارتباطات (دبیر کمیته)، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی و مدیر سازمان و روش‌ها

- **کمیته بازرسی**
اعضا: مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر امور بازرسی، مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر ریسک و مدیر حسابرسی داخلی

- **کمیته راهبری امنیت**
اعضا: مدیرعامل (رئیس کمیته)، قائم مقام مدیرعامل (نایب رئیس و عضو)، معاون توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی (عضو)، نماینده هیات‌مدیره -معاون برنامه‌ریزی و توسعه سازمانی (عضو)، مدیر ریسک (عضو)، مدیر امور بازرسی (عضو)، مدیر امنیت (دبیر کمیته)

تبصره: نمایندگانی از سایر واحدهای به پیشنهاد اعضاء یا به تشخیص رئیس کمیته به‌صورت موردی از سوی دبیر کمیته به جلسه دعوت می‌شوند.

- **کمیته رسیدگی به شکایات**
اعضا: یک نفر از اعضای هیات‌مدیره، مدیر ارتباطات، مدیر سازمان و روش‌ها و مدیر امور بازرسی (دبیر کمیته)

- **کمیسیون تخصصی ساختمان**
اعضا: مدیرعامل (رئیس)، دو نفر عضو هیات‌مدیره به پیشنهاد هیات‌مدیره، مدیر تدارکات و پشتیبانی، فرد یا افراد خارج از بانک با تأیید رئیس کمیته با حق رای، رئیس اداره ساختمان (دبیر بدون حق رای)

- **کمیسیون عالی معاملات**
اعضا: مدیرعامل (رئیس)، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر تدارکات و پشتیبانی (دبیر)، مدیر امور حقوقی

- **کمیسیون معاملات**
اعضا: معاون مدیرعامل در امور مالی (رئیس)، مدیر امور حقوقی، مدیر تدارکات و پشتیبانی، رئیس اداره مربوطه (دبیر و بدون حق رای)

- **کمیته تدارکات**
اعضا: مدیر تدارکات و پشتیبانی (رئیس)، معاون مدیر تدارکات و پشتیبانی، رئیس اداره مربوطه، کارشناس ذی‌ربط (دبیر - بدون حق رای)

- **کمیته وصول مطالبات**
اعضا: مدیرعامل، یک عضو هیات‌مدیره، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی، مدیران اعتبارات، مدیر عملیات اعتباری، مدیر امور حقوقی، مدیر امور مالی

- **کمیته مدیریت ریسک‌های عملیاتی**
اعضا: مدیر ارشد ریسک، مدیر ارشد بازرسی، مدیر امنیت، مدیر سازمان و روش ها، مدیر منتخب معاونت توسعه سیستم ها و تکنولوژی، مدیر واحد تحت بررسی مدیر یا مدیران مدعو بر اساس انتخاب رئیس کمیته

- **کمیته ریسک نقدینگی**
اعضا: مدیر ریسک، مدیر امور شعب، مدیر امور مالی، رئیس اداره مبادلات الکترونیکی، نماینده معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی، نماینده معاون مدیرعامل در امور بین‌لملل

- **کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار**
اعضا: معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب (نماینده مدیرعامل) (رئیس کمیته)، مدیر فنی (مدیر سرمایه انسانی)، نماینده انجمن صنفی (کارکنان)، مسئول ایمنی (دبیر کمیته) و نماینده کمیته اجرایی

بخش دوم

۲ گزارش مدیریت

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

۱. سرمایه انسانی

با باور به نقش بی‌بدیل سرمایه انسانی در پیشرفت و تحقق اهداف راهبردی بانک خاورمیانه، تمرکز بر جذب و آموزش دانش‌آموختگان مستعد دانشگاه‌های برتر کشور در کنار بهره‌گیری از مدیران مجرب همواره از اولویت‌های مدیریت سرمایه انسانی بوده است. در این بخش ضمن مرور ماموریت مدیریت سرمایه انسانی، گزارشی از وضعیت کارکنان، فرایندهای جذب و استخدام، آموزش و توانمندسازی کارکنان و امور رفاهی و درمانی ارائه خواهد شد.

۱-۱. ماموریت سرمایه انسانی

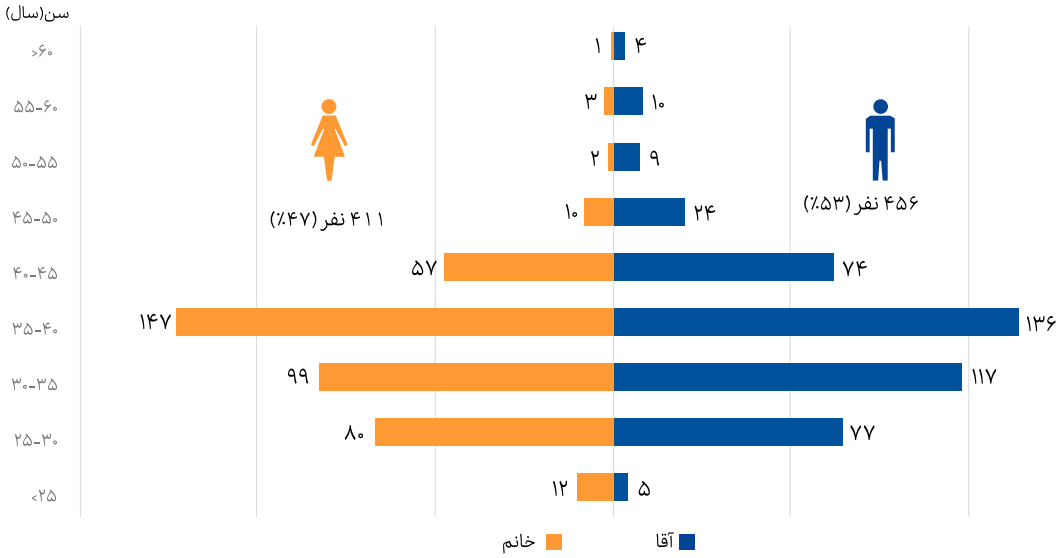
جذب و نگهداری سرمایه انسانی شایسته و توانمندسازی آن‌ها برای انجام موثر وظایف سازمانی در راستای تحقق اهداف بانک از جمله ماموریت‌های اصلی مدیریت سرمایه انسانی است. این مدیریت با تمرکز بر آموزش مستمر و ارتقای شایستگی‌های حرفه‌ای کارکنان، بر آن است تا زمینه‌ساز خلق ارزش در سطح سازمان باشد. همچنین استعدادیابی و جانشین‌پروری برای مشاغل کلیدی بانک، به‌عنوان یکی از رویکردهای راهبردی در دستور کار قرار گرفته است. علاوه بر این، حفظ و ارتقای سلامت جسمی و روانی کارکنان و تقویت روحیه نشاط و انگیزه در محیط کار، همواره از اولویت‌های اصلی این مدیریت بوده است.

تعداد کارکنان و توزیع جمعیتی آنان در واحدهای ستادی و شعب بانک، در پایان سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴ به شرح زیر ارائه شده است.

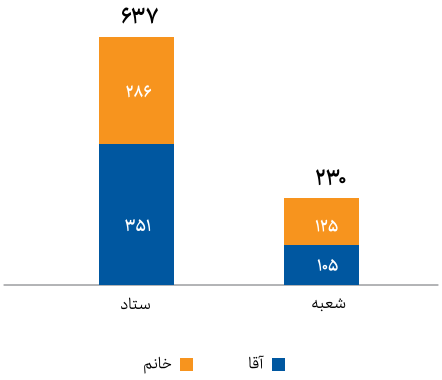
جدول ۱. تعداد و توزیع کارکنان در واحدهای ستادی و شعب در پایان سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴

	محل خدمت	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴
ستاد		۴۱۶	۴۵۰	۵۲۲	۵۸۸	۶۳۷
صف	شعب و دفاتر استان تهران	۱۳۶	۱۴۶	۱۵۰	۱۶۲	۱۶۹
	شعب و دفاتر شهرستان‌ها	۵۰	۵۳	۵۴	۵۸	۶۱
	شعبه خارج از کشور	۸	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
جمع		**۶۱۰**	**۶۵۹**	**۷۳۷**	**۸۲۰**	**۸۸۰**

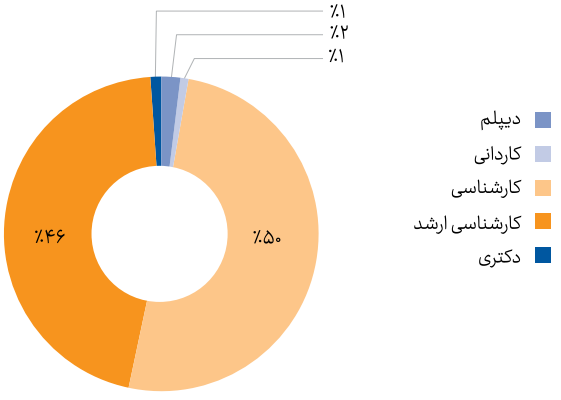
نمودار ۱. هرم سنی جمعیت سازمان در سال ۱۴۰۴

نمودار ۲. توزیع نیروی انسانی به تفکیک جنسیت در شعب و ستاد در سال ۱۴۰۴

نمودار ۳. توزیع نیروی انسانی به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۴۰۴

* یادداشت: آمار و اطلاعات ۱۳ نفر از کارکنان شعبه خارج از کشور در نمودارهای توزیع نیروی انسانی (نمودار ۱ الی ۳) محاسبه نشده‌اند.

جذب و خروج نیرو

بانک خاورمیانه با هدف تامین نیروی انسانی مورد نیاز خود از طریق پایگاه داده استخدامی خود و به‌روزرسانی مداوم آن و نیز انتشار فراخوان در وب‌سایت رسمی بانک و بهره‌گیری از سامانه‌های حرفه‌ای جذب و استخدام، تلاش کرده است فرصت‌های برابر شغلی را برای متقاضیان فراهم آورد و همواره با توجه به شایستگی‌های رفتاری، مهارت‌ها و توانمندی‌های افراد نسبت به انتخاب و استخدام بهترین و شایسته‌ترین فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و افراد باسابقه در صنعت بانکداری اقدام می‌کند.

در فرآیند استخدام بانک، از مجموعه‌ای از روش‌ها و ابزارهای متنوع از جمله آزمون‌های استخدامی، مصاحبه‌های رفتاری و تخصصی استفاده می‌شود تا از انتخاب نیروی انسانی شایسته و کارآمد اطمینان حاصل شود. همچنین، عملکرد کارکنان تازه‌استخدام‌شده در یک دوره آزمایشی سه‌ماهه به‌دقت مورد ارزیابی قرار می‌گیرد تا میزان تطابق مهارت‌ها و توانمندی‌های فرد با الزامات شغلی سنجیده شود.

مدیریت سرمایه انسانی بانک خاورمیانه توجه ویژه‌ای به جانشین‌پروری در مشاغل کلیدی دارد و همواره در تلاش است تا نیروهای مستعد و توانمند را برای تصدی این موقعیت‌ها شناسایی و پرورش دهد. پس از برگزاری مراحل مختلف بررسی و ارزیابی متقاضیان، در نهایت ۱۰۸ نفر به جمع همکاران بانک اضافه شدند.

آموزش و توسعه کارکنان

توانمندسازی کارکنان و مدیران به‌منظور دستیابی به اهداف راهبردی بانک، همواره یکی از اولویت‌های اصلی مدیریت سرمایه انسانی بوده است. در سال ۱۴۰۴ نیز همانند سال‌های گذشته، با فراهم‌سازی بسترهای مناسب برای برگزاری آموزش‌های ترکیبی (حضوری و مجازی) و اجرای آزمون‌های تخصصی، تلاش شد تا سرمایه انسانی بانک در راستای تامین منافع تمامی ذینفعان ارتقاء یابد.

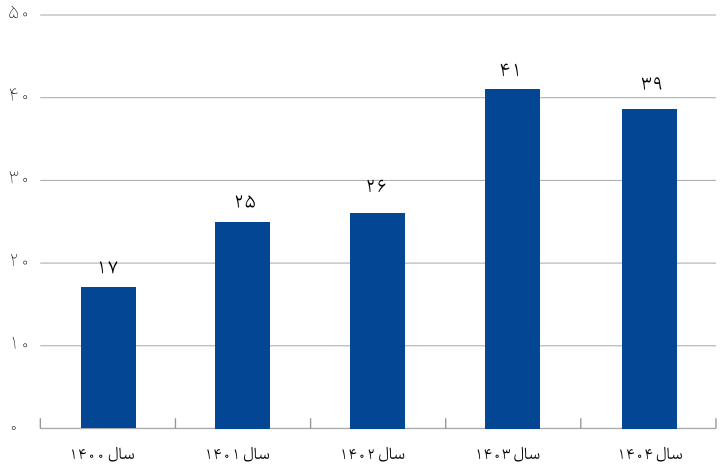
بر اساس نیازسنجی‌های آموزشی، مجموعا ۱۶۴ دوره در حوزه‌های مختلف از جمله مدیریت، بانکداری، اعتبارات، امنیت، مالی و حسابداری، ارزی، سامانه‌های داخلی بانک، دستورالعمل‌های بانک مرکزی، حقوق بانکی، مبارزه با پولشویی، اقتصاد پول و بانکداری، ریسک، حسابرسی، پدافند غیرعامل و مهارت‌های نرم برگزار شد که سرانه آموزش هر نفر ۳۹ نفر-ساعت بوده است. همچنین در راستای توسعه شایستگی‌های مدیریتی و تقویت مهارت‌های نرم، برگزاری کانون توسعه مدیران و دوره‌های آموزش مهارت‌های نرم از محورهای کلیدی برنامه‌های آموزشی سال ۱۴۰۴ بوده و نقش مهمی در توانمندسازی سرمایه انسانی ایفا کرده است.

امورِرفاهی و درمانی

در راستای ارتقای کیفیت زندگی شغلی کارکنان، مدیریت سرمایه انسانی در سال ۱۴۰۴ مجموعه‌ای از اقدامات جامع و هدفمند را به اجرا درآورده است. در این راستا، خدمات صندوق درمان با هدف افزایش کیفیت، سهولت دسترسی و پوشش گسترده‌تر مورد بازنگری و توسعه قرار گرفته و با افزایش سقف تعرفه‌ها، دامنه خدمات آن برای کارکنان و خانواده‌هایشان گسترش یافته است. همچنین یکی دیگر از اقدامات مهم، اجرای برنامه معاینات و چکاپ‌های سلامت دوره‌ای برای تمامی کارکنان بوده که با هدف پایش مستمر وضعیت سلامت جسمی، شناسایی زودهنگام ریسک‌های سلامتی و ارتقاء فرهنگ سلامت در محیط کار انجام گرفته است.

در زمینه رفاه همکاران، مجموعه‌ای از خدمات متنوع به منظور افزایش تعلق و رضایت کارکنان ارائه شده است. از جمله این اقدامات می‌توان به افزایش کمک‌هزینه‌های ورزشی برای استفاده از باشگاه‌ها و امکانات سلامت‌محور، اعطای تسهیلات خرید مسکن، کارت‌های اعتباری، برگزاری جشن‌ها و رویدادهای سازمانی و همچنین برقراری پوشش بیمه عمر و حوادث برای کلیه کارکنان اشاره کرد. این مجموعه اقدامات، بیانگر نگاه بلندمدت و متعهدانه سازمان نسبت به ارتقای رفاه و کیفیت زندگی سرمایه انسانی به‌عنوان محور اصلی پایداری و توسعه سازمان است.

نمودار ۴. روند سرانه آموزش کارکنان در پنج سال گذشته (ساعت)

۲. امور بین‌الملل

بانک خاورمیانه پس از تاسیس در سال ۱۳۹۲ در کوتاه‌ترین زمان ممکن، موفق به دریافت مجوز فعالیت ارزی در هر سه سطح از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران شد. این بانک در سال ۱۳۹۷ شعبه خود در شهر مونیخ آلمان را راه‌اندازی کرد تا به‌عنوان تنها شعبه فعال یک بانک ایرانی در اروپا و قطب تبادلات ارزی، نقش مهمی را ایفا کند. در کنار شعبه مونیخ، شبکه کارگزاری فعال در کشورهایی همچون چین، هند، ترکیه، امارات و چند کشور اروپایی، به‌عنوان بازوانی مهم در خدمت همه هموطنان و فعالان اقتصادی خواهند بود.

ماموریت بانک خاورمیانه در حوزه ارزی شامل ایجاد امکانات لازم جهت ارائه انواع خدمات مطلوب ارزی به مشتریان، برقراری و توسعه روابط کارگزاری و مبادلات ارزی با بانک‌ها و موسسات خارجی و مدیریت بهینه منابع و مصارف ارزی بانک است. موقعیت ممتاز و همچنین شهرت بین‌المللی بانک خاورمیانه در سال‌های اخیر، این بانک را تبدیل به بانک منتخب بسیاری از مشتریان ارزی کرده است.

همچنین علی‌رغم تحریم‌های بازدارنده، بانک خاورمیانه در راستای حفظ رسالت خود در زمینه واردات کالاهای اساسی از جمله غذا و دارو، تجهیزات پزشکی و نهاده‌های کشاورزی، در سال ۱۴۰۴ نیز توانست با تمرکز بر مزیت رقابتی خود به این امر ادامه دهد. خلاصه اقدامات انجام‌شده که نتیجه هم‌اندیشی مدیران محترم و اهتمام همکاران معاونت بین‌الملل بانک خاورمیانه بوده است به شرح زیر می‌باشد.

جدول ۲. خلاصه اقدامات معاونت بین‌الملل - ارقام به میلیارد ریال

شرح	۱۴۰۴	۱۴۰۳
تسهیلات از محل منابع بانک	۲۹,۱۳۶	۲۶,۶۷۸
تسهیلات از محل صندوق توسعه	۸,۱۳۱	-
تسهیلات اعطایی ریفایننس	-	۱,۸۷۹
صدور ضمانت‌نامه	-	-
گشایش اعتبار اسنادی ارزی	۴,۴۳۳	-
حوالجات و بروات ارزی صادره	۱,۴۶۵,۰۳۷	۱,۰۷۱,۶۴۴
حوالجات وارده	۷۸,۴۸۳	۷۹,۱۱۱

معاونت بین‌الملل بانک خاورمیانه متشکل از دو مدیریت شامل مدیریت عملیات ارزی و مدیریت پشتیبانی بین‌الملل است که اولی "اداره عملیات ارزی" و دومی اداره‌های "روابط بانکی بین‌الملل"، "خزانه‌داری و معاملات ارزی" و "حسابداری و تعهدات ارزی" را در زیر مجموعه خود داشته و به‌عنوان بازوان اجرایی معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل در حوزه ارزی، ایفای نقش می‌کنند.

۲-۱. مدیریت عملیات ارزی

■ اداره عملیات ارزی

این اداره با استفاده از کارشناسان مجرب خود و با به‌کارگیری از روش‌های پرداخت بین‌المللی، همچنین مدیریت حساب‌های مشتریان در حال خدمت رسانی به مشتریان بانک در حوزه‌های واردات و صادرات، دارندگان حساب‌های ارزی (به استثنا شرکت‌های چندملیتی) و صدور ضمانت‌نامه‌های ارزی است.

۲-۲. مدیریت پشتیبانی بین‌الملل

اداره روابط بانکی بین‌الملل

این اداره در ارتباط با برقراری روابط با کارگزاران داخلی و خارجی به فعالیت می‌پردازد . برقراری روابط کارگزاری با بانک‌های خارجی و داخلی با دقت زیاد و رعایت نکات و توصیه‌های مورد نظر در مورد قوانین و مقررات بانکی بین‌المللی صورت می‌پذیرد . همچنین میزبانی از شرکت‌های چندملیتی یا موسسات و سازمان‌های بین‌المللی و مدیریت سیستم سوئیفت از دیگر فعالیت‌های این اداره است .

اداره خزانه‌داری و معاملات ارزی

مدیریت منابع و مصارف ارزی بانک در راستای خط‌مشی‌های مدیران و در چارچوب‌های تعیین‌شده از سوی بانک مرکزی و هیات‌مدیره محترم بانک، از جمله فعالیت‌های این اداره بوده و اقداماتی نظیر سپرده‌گیری یا سپرده‌گذاری نزد بانک‌ها و مدیریت خریدوفروش ارز نیز از عمده فعالیت‌های این اداره به شمار می‌رود.

اداره حسابداری و رفع تعهدات ارزی

این اداره علاوه بر تعیین خط‌مشی ثبت اسناد و رویدادهای مالی گوناگون به همکاران و نگهداری حساب‌ها، با پایش مداوم میزان تعهدات مشتریان و اعلام زمان آن با ارائه پیشنهادها، تذکرات یا مکاتبات با سازمان‌ها و نهادها و بعضا وزارتخانه‌ها، سعی در کمک به رفع تعهدات ارزی مشتریان در سریع‌ترین زمان ممکن و به حداقل رساندن تعهدات ارزی ایفانشده ایشان را دارد. میزان تعهدات ارزی ایفا شده در سال ۱۴۰۴ به مبلغ ۱,۵۱۹,۸۴۲,۹۴۰/۰ یورو بوده است و درصد تعهدات ایفاء نشده منقضی شده مشتریان بانک نسبت به کل تعهدات ایجاد شده ۰/۵۱ درصد است.

علاوه بر موارد گفته شده، مدیریت پرداخت تسهیلات ارزی و ثبت و ضبط و ارائه گزارش فعالیت‌های انجام‌شده، به مراجع داخلی و خارج از بانک نیز در زمره فعالیت‌های این اداره است.

۳. اعتبارات و بانکداری شرکتی

معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی بانک خاورمیانه، با مأموریت هدایت منابع مالی به سمت فعال‌ترین بخش‌های اقتصادی، با اتکا به رویکردی تحلیلی و مبتنی بر ریسک، نقش کلیدی در تحقق اهداف استراتژیک بانک ایفا می‌کند. سال ۱۴۰۴ سالی پرپیچ‌وخم بود که اقتصاد کشور را همزمان با تحولات اقتصادی داخلی، سیاست‌های انقباضی پولی و همچنین شرایط غیرعادی امنیتی و نظامی منطقه درگیر کرده بود. این شرایط، از جمله اختلال در زنجیره‌های تامین جهانی و نوسان شدید در بازارهای مالی، فشارهای بی‌سابقه‌ای بر جریان نقدینگی و بازپرداخت تعهدات بنگاه‌های اقتصادی وارد کرد.

علیرغم این چالش‌های پیش‌بینی‌ناپذیر، معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی با اجرای سریع سیاست‌های احتیاطی، بازنگری در مدل‌های ریسک‌سنجی و تقویت نظام‌های نظارتی، توانست تعادلی پویا میان «تداوم رشد پرتفوی» و «حفظ کیفیت دارایی‌ها» ایجاد نماید. تمرکز ویژه بر شناسایی مشتریان استراتژیک، مدیریت ریسک ارزی در تسهیلات ارزی و پایش لحظه‌ای وضعیت مشتریان وارداتی، از اقدامات کلیدی این واحد در دوران بحران بود که منجر به کنترل نرخ مطالبات معوق و جلوگیری از تکثیر ریسک‌های سیستماتیک شد.

دستاوردهای کلیدی این دوره، شامل بهبود شاخص‌های سلامت سبد اعتباری، بهینه‌سازی زمان پردازش درخواست‌های اعتباری و توسعه ابزارهای نوین تامین مالی زنجیره تامین بوده است. تمرکز بر تاب‌آوری سبد اعتباری در برابر شوک‌های خارجی، منجر به افزایش پایداری بانک در برابر نوسانات بازار شده است.

در افق پیش‌رو، برنامه‌ریزی معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی بر بهره‌گیری از ابزارهای مالی نوین، توسعه و بهبود خدمات مبتنی بر زنجیره تامین، همچنین گسترش اعتبارات دیجیتال متمرکز خواهد بود تا ضمن افزایش کارایی و سرعت ارائه خدمات، پاسخگوی نیازهای متنوع مشتریان و بازارهای جدید باشد.

نمودار ۵. مانده محصولات اعتباری در پایان سال ۱۴۰۴

کوتاه‌مدت (ریالی و ارزی) - ارقام به میلیارد ریال

بلندمدت - ارقام ارزی به میلیون دلار - ارقام ریالی به میلیارد ریال

۱-۳. عملکرد معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی به تفکیک محصولات

جداول ۳ و ۴، عملکرد معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی بانک خاورمیانه را بر اساس محصولات، شامل کلیه مصوبات و فعالیت‌های این معاونت به تفکیک کوتاه‌مدت و بلندمدت در سال ۱۴۰۴، نشان می‌دهد.

در راستای رویکرد بانک جهت بهره‌گیری از ابزارهای نوین تامین مالی زنجیره تامین، حجم صدور «اوراق گام» در سال ۱۴۰۴ با رشد چشمگیر نسبت به دوره مشابه قبل همراه بوده است؛ به‌گونه‌ای که میزان صدور این اوراق از مبلغ ۲,۸۵۰ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۳ به ۷,۱۲۱ میلیارد ریال در سال ۱۴۰۴ افزایش یافته که نشان‌دهنده رشد ۱۵۰ درصدی در این سرفصل است.

جدول ۳. عملکرد معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی به تفکیک محصولات در تامین مالی کوتاه‌مدت - ارقام به میلیارد ریال

نوع	مانده سال ۱۴۰۴	مانده سال ۱۴۰۳	درصد تغییرات
تسهیلات ریالی	۹۴۴,۲۸۰	۵۸۷,۰۷۸	۶۱
تسهیلات ارزی	۵۵۷,۰۳۹	۲۸۲,۰۱۶	۹۸
ضمانت‌نامه‌های ریالی	۱,۰۱۸,۸۴۸	۷۸۷,۸۱۸	۲۹
ضمانت‌نامه‌های ارزی	۴۱,۳۷۰	۲۶,۵۶۵	۵۶
اعتبارات اسنادی ریالی	۴۵,۲۲۴	۲۵,۰۴۴	۸۱
اوراق گام	۶۴۸	-	
جمع تسهیلات (ریالی/ارزی)	**۱,۵۰۱,۳۱۹**	**۸۶۹,۰۹۴**	**۷۳**
جمع تعهدات (ریالی/ارزی)	**۱,۱۰۶,۰۹۰**	**۸۳۹,۴۲۷**	**۳۲**

یادداشت ۱: مانده تسهیلات ریالی، مانده اصل تسهیلات (بدون سود و جرایم) است.
یادداشت ۲: مانده اعتبارات اسنادی صرفا شامل مانده تعهدات بانک است.

جدول ۴. عملکرد معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی به تفکیک محصولات در تامین مالی بلندمدت - ارقام به میلیارد ریال

نوع	مانده سال ۱۴۰۴	مانده سال ۱۴۰۳	درصد تغییرات
تسهیلات از محل عاملیت ارزی صندوق توسعه ملی-میلیون دلار	۴۲	۴۹	-۱۴
تسهیلات از محل سپرده‌گذاری ارزی صندوق توسعه ملی-میلیون دلار	۳۴۷	۳۴۷	۰
تسهیلات از محل سپرده گذاری ریالی صندوق توسعه ملی-میلیارد ریال	۴,۵۸۶	۴,۶۱۳	-۱
ضمانت اوراق بدهی منتشر شده در بازار سرمایه-میلیارد ریال	۸۳,۰۰۰	۷۰,۹۰۰	۱۷

یادداشت ۱: مانده تسهیلات ریالی، مانده اصل تسهیلات (بدون سود و جرایم) است.
یادداشت ۲: مانده اعتبارات اسنادی صرفا شامل مانده تعهدات بانک است.

۲-۳. عملکرد معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی در حوزه تسهیلات تکلیفی

در سال ۱۴۰۴، بانک خاورمیانه در راستای ایفای مسئولیت‌های اجتماعی و اجرای سیاست‌های ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، عملکردی فراتر از سهمیه‌های تخصیصی در زمینه تسهیلات تکلیفی از خود نشان داد. در حوزه حمایت از خانواده، طی سال گذشته تسهیلات ازدواج به مبلغ ۸,۰۶۰ میلیارد ریال و تسهیلات فرزندآوری به مبلغ ۷۶ میلیارد ریال به متقاضیان پرداخت شد که نشان‌دهنده تعهد بانک به حمایت از اقشار مختلف جامعه و مشارکت فعال در تحقق اهداف کلان اقتصادی و اجتماعی کشور است. همچنین، بانک خاورمیانه با پرداخت ۱,۱۵۰ میلیارد ریال تسهیلات ودیعه مسکن به متقاضیان معرفی‌شده از طریق سامانه وزارت راه و شهرسازی، گام موثری در جهت حمایت از مستاجران و تسهیل دسترسی اقشار واجد شرایط به منابع مالی برداشت. در بخش تولید و صنعت دارو نیز، این بانک در سال ۱۴۰۴ به‌عنوان پشتیبان زنجیره تامین دارو، اقدام به تخصیص منابع اعتباری قابل‌توجهی به شرکت‌های فعال در این حوزه نموده است. مجموع تسهیلات پرداختی به شرکت‌های دارویی در سال مورد گزارش، مبلغ ۴۲۳,۷۷۰ میلیارد ریال بود که از این میزان، ۲۳۶,۰۸۸ میلیارد ریال به شرکت‌های معرفی‌شده از سوی مراجع ذی‌صلاح و ۱۸۷,۶۸۳ میلیارد ریال به سایر شرکت‌های دارویی تعلق گرفت. این عملکرد که فراتر از سهمیه تعیین‌شده توسط بانک مرکزی محقق شده، بیانگر رویکرد مسئولانه و هدف‌محور بانک در حفظ پایداری نظام سلامت کشور و تامین نقدینگی مورد نیاز بنگاه‌های دارویی است. شایان ذکر است، میزان تسهیلات اعطایی به شرکت‌های دارویی در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال گذشته، رشد ۴۵ درصدی داشته است؛ رشدی که مؤید تعهد راهبردی بانک خاورمیانه در حمایت از صنایع حیاتی کشور، به‌ویژه در شرایط خاص اقتصادی و منطقه‌ای سال اخیر است.

۳-۳. بانک خاورمیانه و توسعه‌ی انرژی‌های تجدیدپذیر

کشور ما در سال‌های اخیر با دو چالش هم‌زمان و به‌هم‌پیوسته روبه‌رو شده است. از یک سو ناترازی فزاینده در تامین انرژی که خود را در قالب محدودیت‌های برق و فشار بر شبکه نشان می‌دهد، از سوی دیگر وضعیت شکننده محیط‌زیستی که امکان افزایش تولید انرژی از مسیرهای سنتی و آلاینده را به‌شدت محدود کرده است. در چنین شرایطی توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر به دلیل کمک به تامین انرژی پایدار و اثرات زیست محیطی پایین، رهیافتی است که می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد.

از همین رو این بانک سعی کرده است بر اساس سند استراتژی پنج ساله‌ی خود و در راستای حمایت از توسعه پایدار و گسترش زیرساخت‌های تولید انرژی پاک به سهم خود حضور فعالانه و برجسته‌ای در تامین مالی طرح‌های تجدیدپذیر داشته باشد. در این چارچوب، بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ با بهره‌گیری از شیوه‌های تامین مالی در دسترس از جمله تسهیلات از منابع داخلی، چارچوب‌های تامین مالی صندوق توسعه ملی و تامین مالی خارجی مسیر اجرای این طرح‌ها را هموار نموده است.

مجموع ظرفیتی که این بانک در سال ۱۴۰۴ نسبت به تصویب تامین مالی آنها اقدام نموده، معادل ۳,۱۱۱ مگاوات در بیش از ۴۵ ساختگاه است که بخش کوچکی از آن (حدود ۴۰ مگاوات) به بهره‌برداری رسیده و امید است با حل چالش‌های اجرایی و قانونی، اجرا و بهره‌برداری از مابقی طرح‌ها، با سرعت بیشتری صورت پذیرد. جزئیات مصوبه‌های مربوط به تامین مالی نیروگاه‌های تجدید پذیر در جدول ۵ قابل مشاهده است.

جدول ۵. مصوبه‌های تامین مالی نیروگاه‌های تجدیدپذیر

نوع نیروگاه	محل نیروگاه	تعداد نیروگاه	ظرفیت (مگاوات)	شیوه تامین مالی
خورشیدی	آذربایجان شرقی	۲	۲۴۰	کارگزاری مالی صندوق توسعه ملی
خورشیدی	خراسان رضوی	۱۰	۴۲	بسته تامین مالی: · منابع داخلی ریالی · کارگزاری مالی صندوق توسعه ملی · تامین مالی خارجی
		۶	۳۷	
بادی		۱	۳۵۰	
		۱	۵۰۰	
خورشیدی	خراسان جنوبی	۸	۴۲	
		۵	۳۰	
خورشیدی	بیش از ۳ استان	بیش از ۵	۱,۷۵۸	تامین مالی خارجی
خورشیدی	یزد، قم	۳	۴۰	عاملیت ارزی صندوق توسعه ملی
خورشیدی	سمنان	۱	۳۵	عاملیت ارزی صندوق توسعه ملی
خورشیدی	فارس	۱	۱۵	کارگزاری مالی صندوق توسعه ملی
خورشیدی	مرکزی	۱	۱۲	کارگزاری مالی صندوق توسعه ملی
خورشیدی	اصفهان	۱	۱۰	عاملیت ارزی صندوق توسعه ملی
-	بیش از ۱۲ استان	بیش از ۴۵	۳,۱۱۱	-

۴-۳. توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای صنعت

از مهم‌ترین اهداف راهبردی بانک خاورمیانه، پیشتازی در ارائه خدمات بانکداری شرکتی و پوشش جامع بخش‌های مولد اقتصادی است. بانک با برقراری ارتباط نزدیک با شرکت‌ها، درک عمیق از ساختار مالی آن‌ها داشته و با ارائه سبدی متنوع از ابزارهای تامین‌مالی، نیازهای این مشتریان را به‌طور کامل برآورده می‌سازد. جدول ۶ توزیع مشتریان اعتباری بانک را بر اساس صنعت فعالیت آن‌ها نمایش می‌دهد.

جدول ۶. توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای صنعت - ارقام به میلیارد ریال

نوع	مجموع مانده تسهیلات ریالی	مجموع مانده تعهدات ریالی و ارزی	سهم مانده تسهیلات از کل (درصد)	سهم مانده تعهدات از کل (درصد)
اقلام مصرفی و اقلام مصرفی بادوام	۲۳,۴۲۵	۷,۱۲۳	۲	۱
بهداشت و دارو	۱۰۸,۹۸۹	۱۴,۴۴۶	۱۲	۱
تجهیزات صنعتی	۴۸,۳۱۴	۹۳,۱۱۵	۵	۸
جنگل‌داری، صنایع کاغذی و چوبی	۷,۳۶۰	۵,۶۶۲	۱	۱
خدمات توزیع برق و خدمات توزیع آب	۷,۵۱۹	۲۲,۶۸۶	۱	۲
خدمات حمل و نقل و زیر ساخت حمل و نقل	۴,۱۴۱	۷,۶۹۶	۰	۱
خدمات و محصولات ارتباطات و زیرساخت ارتباطات	۴,۱۰۶	۴,۰۴۶	۰	۰
خودرو و قطعه‌سازی	۵۹,۵۶۲	۱۰,۳۶۲	۶	۱
ساختمان‌سازی و صنایع وابسته	۳۲,۱۴۶	۴۲۲,۰۲۵	۳	۳۸
سایر صنایع	۱۹۹,۴۹۵	۲۰۴,۴۹۹	۲۱	۱۸
شخص حقیقی	۵۰,۵۶۱	۱,۵۴۵	۵	۰
مالی	۶۱,۵۸۴	۱۴,۲۹۴	۷	۱
معادن و فلزات	۷۹,۷۵۷	۷۹,۱۱۷	۸	۷
مواد شیمیایی، پلاستیک و رابر	۴۵,۶۲۰	۲۲,۶۸۳	۵	۲
نفت و گاز و پالایش	۱۴,۹۶۹	۱۷۲,۸۱۰	۲	۱۶
نوشیدنی، مواد غذایی و دخانیات	۱۹۶,۷۳۰	۲۳,۹۷۹	۲۱	۲
جمع کل	**۹۴۴,۲۸۰**	**۱,۱۰۶,۰۹۰**	**۱۰۰**	**۱۰۰**

یادداشت ۱: مانده تسهیلات ریالی، مانده اصل تسهیلات (بدون سود و جرایم) است.
یادداشت ۲: مانده اعتبارات اسنادی صرفا شامل مانده تعهدات بانک است.

۵-۳. کیفیت دارایی‌ها و مدیریت ریسک اعتباری

کیفیت دارایی‌ها و کفایت پوشش ریسک، دو ستون اصلی پایداری مالی بانک خاورمیانه هستند. در سال ۱۴۰۴، این بانک با تکیه بر سیستم‌های پیشرفته پایش ریسک و سیاست‌های احتیاطی در ارزیابی اعتباری، تلاش نموده تا تعادلی مطلوب میان رشد تسهیلات و حفظ سلامت ترازنامه برقرار کند.

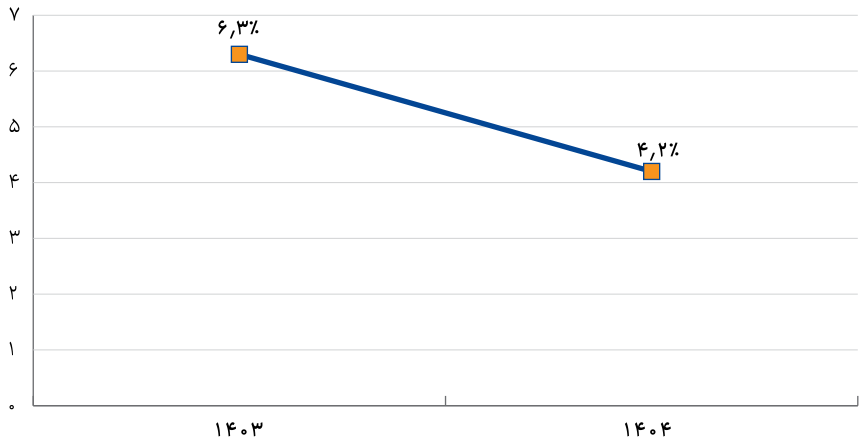
نسبت مطالبات غیرجاری (NPL) به‌عنوان شاخصی کلیدی برای سنجش کیفیت سبد تسهیلات، نشان‌دهنده سهم طلب‌های غیرجاری در کل دارایی‌های اعتباری بانک است.

عملکرد بانک در سال مورد گزارش، نشان‌دهنده مدیریت کارآمد ریسک و حفظ سطح مناسبی از ذخایر برای پوشش ریسک‌های شناسایی‌شده است. جدول ۷ و نمودار ۶، روند تغییرات این شاخص کلیدی را در سال ۱۴۰۴ و مقایسه آن با سال گذشته، به تصویر کشیده‌است.

جدول ۷. کیفیت دارایی‌ها و مدیریت ریسک اعتباری- ارقام به درصد

شاخص	۱۴۰۴	۱۴۰۳	تغییرات
نسبت مطالبات غیرجاری (NPL)	۴/۲	۶/۳	-۲/۱

نمودار ۶. نسبت مطالبات غیرجاری (NPL) - درصد

۶-۳. برنامه‌های آتی حوزه اعتبارات و بانکداری شرکتی در سال ۱۴۰۵

در سال پیش رو، با تمرکز بر تثبیت دستاوردهای سال جاری و با هدف گذار از مرحله توسعه ابزار به مرحله پایداری و هوشمندسازی، اولویت‌های استراتژیک معاونت اعتبارات و بانکداری شرکتی در راستای ارتقای کیفیت پرتفوی و پاسخگویی به نیازهای پیچیده مشتریان، بر محورهای زیر استوار است:

- ارتقای زنجیره تامین مالی زنجیره تامین(SCF)؛
- افزایش سهم بانک از سبد اعتباری مشتریان؛
- توسعه و عملیاتی‌سازی ابزارهای نوین تامین مالی؛
- تحول دیجیتال فرآیندهای اعتباری؛
- استقرار پلتفرم‌های اختصاصی بانکداری برای شرکت‌های کوچک و متوسط (SME)؛
- گسترش مدل‌های کسب‌وکار مبتنی بر بانکداری به عنوان سرویس (BaaS)

۴. امور شعب

بانک خاورمیانه با استراتژی بانکداری شرکتی، تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر ارائه خدمات اختصاصی به اشخاص و کسب‌وکارهای موفق قرار داده است. ارائه خدمات سپرده‌ای، اعتباری و ارزی توسط شعب و در برخی از موارد با هماهنگی ستاد و همکاری معاونت اعتبارات و بین‌الملل بانک خاورمیانه انجام می‌پذیرد. مدیریت امورشعب نیز به‌عنوان هادی، پشتیبان و رابط شعب با سایر واحدهای ستادی، به اعمال استراتژی و سیاست‌ها و همچنین پایش عملکرد، بهبود کیفیت ارائه خدمات و ارتقای سطح دانش همکاران در شعب می‌پردازد.

بانک خاورمیانه با اتخاذ راهبرد تجاری خود و در چارچوب قوانین و مقررات پولی و بانکی کشور، به‌ویژه قانون عملیات بانکی بدون ربا و آیین‌نامه‌های مرتبط با آن، محصولات و خدمات بانکی را بر اساس نیازمندی‌های بخش‌های مختلف اقتصادی کشور، طراحی و عرضه می‌کند. بانک خاورمیانه با شروع فعالیت خود فصل جدیدی را در حوزه خدمات بانکی کشور گشوده و در تلاش است تا سطح عملیات بانکی را که با شروع فعالیت‌های بانک‌های خصوصی ارتقای قابل توجهی یافته است، به مرزهای تخصصی بالاتر و هم‌تراز با آخرین استانداردهای بانکداری در سطح بین‌الملل برساند. به تبع آن مدیریت امورشعب نیز تلاش دارد حرکت شعب در راستای راهبرد تجاری بانک را تسهیل کند.

امورشعب بانک خاورمیانه در راستای مشتری‌مداری، اقداماتی از جمله بازدید دوره‌ای از شعب و کنترل کیفیت ارائه خدمات به مشتریان را در دستور کار خود قرار داده است. ارائه خدمات با کیفیت از سوی همکاران و رعایت اصول مشتری‌مداری را می‌توان از عوامل مهم رشد سپرده‌ها درسال ۱۴۰۴ دانست.

جدول ۸. تغییرات منابع و مشتریان

پایان سال مالی	۱۴۰۴	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹
تعداد مشتریان بانک	۱,۳۴۳,۳۰۶	۸۹۲,۵۰۵	۵۴۱,۵۸۹	۳۴۷,۹۷۸	۲۳۲,۷۳۱	۵۶,۱۷۰
منابع حاصل از سپرده‌های ریالی (میلیارد ریال)	۱,۲۴۰,۹۳۱	۶۷۷,۱۱۰	۴۳۴,۵۷۶	۳۵۵,۵۳۲	۲۴۰,۹۸۱	۲۰۸,۲۴۴
نرخ موثر هزینه پول سپرده‌های ریالی (درصد)	۱۶/۱۰	۱۴/۵۲	۱۴/۳۲	۹/۰۳	۱۰/۸۷	۱۲/۱۹

جدول ۹. ترکیب منابع - ارقام به میلیارد ریال

منابع	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۳۹۹/۱۲/۳۰
کوتاه‌مدت	۴۹۰,۶۰۰	۲۳۳,۴۳۷	۱۱۹,۶۲۳	۱۱۲,۶۲۰	۹۵,۸۶۷	۶۵,۲۸۹
بلندمدت	۵۹۰,۲۷۷	۳۵۷,۱۷۴	۲۵۱,۹۸۴	۱۴۹,۶۴۳	۹۷,۳۲۱	۱۰۴,۲۲۴
جاری	۱۶۰,۰۵۴	۸۶,۴۹۹	۶۲,۹۶۹	۹۳,۲۶۹	۴۷,۷۹۳	۳۸,۷۳۱

جدول ۱۰. میانگین مبلغ سپرده ریالی - ارقام به میلیارد ریال

پایان سال مالی	۱۴۰۴	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹
میانگین مبلغ سپرده ریالی مشتریان	۸۸۲,۷۷۸	۶۱۰,۰۴۹	۳۷۲,۵۹۹	۳۶۰,۶۸۴	۲۳۱,۶۷۶	۱۷۳,۵۶۱

همچنین در سال ۱۴۰۴ شعب بانک خاورمیانه توانستند با معرفی و ارائه انواع خدمات بانکداری الکترونیک، در جذب و ترغیب مشتریان حقیقی و حقوقی برای به‌کارگیری این نوع خدمات عملکرد موفقی را از خود نشان دهند. امور شعب بانک، با نیازسنجی مناسب از مشتریان و انتقال آن به معاونت فناوری اطلاعات تاثیر بسزایی در بهبود و توسعه نرم‌افزارهایی مانند خدمات بانکداری باز، اینترنت‌بانک و موبایل‌بانک داشته است.

۱-۴. مدیریت بانکداری خرد

بانک خاورمیانه با توجه به برنامه استراتژیک خود در راستای دیجیتال سازی و هوشمند سازی فرآیندهای سنتی و توسعه خطوط کسب و کار و ورود به بانکداری اکوسیستمی مبتنی بر زیرساخت « بانکداری بعنوان سرویس » و جذب و ارائه خدمات به مشتریان حقیقی، اقدام به ارائه خدمات غیرحضوری از طریق پلتفرم «بی‌سان» نموده است. هدف اصلی مدیریت بانکداری خرد، ارائه خدمات مالی به دیگر کسب‌وکارها و توسعه اکوسیستم مالی است.

مدیریت بانکداری خرد در راستای فرآیندهای ارائه خدمات خود در پلتفرم بی سان، دو روش مجزا را در اختیار کسب‌وکارها قرار می‌دهد:

۱. برنامه کاربردی بی‌سان: پلتفرم بی‌سان یک درگاه دیجیتال پیشرو با هدف ارائه خدمات بانکی و مالی به مشتریان شرکت‌ها و سازمان‌ها است. ماموریت بی‌سان این است که تمامی نیازهای بانکی و مالی مشتریان را به صورت سریع و برخط فراهم کند. در پلتفرم بی‌سان، از خدمات شخصی‌سازی شده مانند افتتاح حساب و صدور کارت تا انواع تسهیلات به صورت دیجیتال و به سادگی در دسترس مشتریان قرار می‌گیرد.

۲. خدمات بانکداری به عنوان سرویس BaaS: شرکت‌هایی که از تیم فنی توانمند برخوردارند، می‌توانند با بهره‌گیری از رابط‌های برنامه‌نویسی (API) اختصاصی بانک، کلیه خدمات شخصی‌سازی شده مانند افتتاح حساب و صدور کارت تا انواع تسهیلات و ... را به‌صورت سفارشی و مستقل و با استفاده از خدمات بانکداری به عنوان سرویس ارائه دهند.

اقدامات مدیریت بانکداری خرد

اقدامات مرتبط با کسب‌وکار

- ایجاد مدل درآمدی خدمات بانکداری خرد متناسب نوع خدمات ارائه شده به مشتریان با هدف تمرکز منابع؛
- جلسات مستمر با مشتریان حقوقی فعلی جهت شناخت نیازمندی‌های آتی؛
- اضافه کردن خدمات جدید با پایش بازار و نیازمندی مشتریان حقیقی و حقوقی بانک؛
- برگزاری جلسات متعدد با نهادهای ناظر به ویژه بانک مرکزی ایران در راستای قانونمندسازی ارائه این خدمات؛
- عملیاتی‌سازی خدمات افتتاح حساب و پرداخت سریع برای تمامی مشتریان بازار سرمایه و مشتریان دارای پایگاه کاربری؛
- عملیاتی‌سازی خدمات پرداخت تسهیلات اقساطی برای شرکت‌های لیزینگ منطبق با مصوبه اعتباری بانک؛
- عملیاتی‌سازی خدمات پرداخت تسهیلات اقساطی پرسنلی برای تمامی شرکت‌ها منطبق با مصوبه اعتباری بانک.

اقدامات مرتبط با محصولات مبتنی برBaaS

- به‌روزرسانی و بهبود سرویس احراز هویت و افتتاح حساب به مشتریان؛
- به‌روزرسانی‌وبهبودسرویس‌های‌مبتنی‌برحساب(مانده‌حساب،صورتحساب و...) به‌مشتریان؛
- به‌روزرسانی و بهبود سرویس‌های برداشت مستقیم به مشتریان ؛
- به‌روزرسانی و بهبود سرویس پرداخت سریع به مشتریان؛
- توسعه سرویس تسهیلات اقساطی به مشتریان؛
- توسعه سرویس‌های تسهیلات روزشمار (میکرولون) به مشتریان؛
- توسعه سرویس‌های مربوط به میکرو فرانت بی سان؛
- توسعه سرویس‌های مربوط به تامین مالی شاپرک؛
- امکان‌سنجی ارائه سرویس‌های مربوط به خدمات کیف پول؛
- امکان‌سنجی خدمات مربوط به باشگاه مشتریان؛
- توسعه سرویس‌های تسهیلات وجوه اداره شده؛
- ارائه سرویس تغییر شماره شبای سجامی.

اقدامات مرتبط با برنامه کاربردی بی‌سان

- به‌روزرسانی و بهبود سرویس‌های پایه بانکی در برنامه کاربردی بی‌سان؛
- ارائه سرویس میکروفرانت بی‌سان به مشتریان ؛
- ارائه خدمات اعطای تسهیلات اقساطی و مدیریت اقساط در برنامه کاربردی بی‌سان؛
- ارائه‌خدمات‌اعطای‌تسهیلات‌پرسنلی‌سازمان‌هادربرنامه‌کاربردی‌بی‌سان؛
- ارائه خدمات اعطای تسهیلات تکلیفی و مدیریت اقساط در برنامه کاربردی بی‌سان؛
- ارائه خدمات افتتاح حساب وکالتی خودروها در برنامه کاربردی بی‌سان؛
- عملیاتی‌سازی نسخه میکروفرانت برنامه کاربردی بی‌سان از جنبه کسب‌وکاری؛
- عملیاتی‌سازی سرویس‌های کارت اعتباری برای مشتریان؛
- پیاده‌سازی امکان دریافت سفته الکترونیک از مشتریان؛
- پیاده‌سازی امکان ایجاد و دریافت امضای دیجیتال از مشتریان؛
- پیاده‌سازی سرویس امضای الکترونیک قراردادها.

اقدامات مرتبط با عملیات و پشتیبانی

- انجام فرآیندهای مربوط به بررسی و تایید درخواست‌های مشتریان؛
- تهیه و تدوین انواع گزارش‌ها در مورد خدمات ارائه‌شده و درآمد و هزینه حاصل از آن؛
- اقدامات عملیاتی در مورد هماهنگی ارسال مرسولات به آدرس مشتریان ؛
- چاپ، ارسال، پیگیری و مدیریت کارت‌های برگشتی؛
- پشتیبانی (شامل پاسخگویی، راهنمایی، پیگیری و رفع مشکلات، اطلاع رسانی، آموزش، نظر سنجی) تلفنی و آنلاین از خدمات؛
- انجام فرآیندهای مربوط به رسیدگی به شکایات و بررسی بازخوردها؛
- پردازش تسهیلات تکلیفی.

۵. فناوری اطلاعات

مرور تحولات چند سال اخیر نشان می‌دهد که دو جریان بزرگ، جایگاه فناوری اطلاعات در بانکداری را از بنیان تغییر داده‌اند. جریان نخست، ظهور فناوری‌های پیشرفته‌ای مانند یادگیری ماشین، تحلیل‌گری داده‌ها و هوش مصنوعی است. جریان دوم، تغییری آشکار در رفتار مشتریان به شمار می‌رود که به شکلی روزافزون به خدمات دیجیتال برخط و بدون نیاز به حضور فیزیکی گرایش پیدا کرده‌اند. حاصل این دو جریان آن بوده که در صنعت بانکداری امروز، فناوری اطلاعات دیگر در جایگاه یک «مزیت نسبی» خلاصه نمی‌شود، بلکه به چیزی فراتر یعنی یک «ضرورت غیرقابل اجتناب» تبدیل شده است. اکنون در تمام لایه‌های راهبردی بانک خاورمیانه از طراحی محصول تا کنترل ریسک و خلق تجربه مطلوب برای مشتری، اثرگذاری فناوری اطلاعات به آشکار دیده می‌شود. از سوی دیگر، هرچند نفوذ روزافزون فناوری اطلاعات در عرصه بانکداری، مزیت‌هایی انکارناپذیر نظیر سرعت عمل، دسترسی همیشگی و صرفه‌جویی در هزینه‌ها را به همراه آورده، اما همزمان چالش‌های جدی را نیز پدید آورده است. رشد شتابان ریسک‌های مرتبط با امنیت سایبری، تهدیدهای ناشی از بدافزارهای باج‌گیر (باج‌افزار) و نیاز به پایداری شبانه‌روزی سامانه‌ها از جمله این چالش‌ها هستند. در چنین فضایی، مفهوم «توسعه محصولات بانکی به شیوه‌ای ایمن و پایدار» به یکی از اولویت‌های راهبردی بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ تبدیل شده است.

بر همین اساس، معاونت فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه با تکیه بر رویکردهای پذیرفته‌شده در سطح جهانی مانند معماری سرویس‌گرا (SOA)، روش‌های توسعه چابک (Agile) و حاکمیت امنیت اطلاعات، و همچنین با حفظ هماهنگی کامل با سیاست‌های کلی بانک، تلاش کرده است تا از طریق ارائه راهکارهای نوآورانه و حضور موثر در عرصه‌های نوظهور بانکداری دیجیتال، سهم خود را در رشد و پویایی این صنعت بازی کند.

برنامه‌های اجرایی این معاونت در سال ۱۴۰۴ در هفت جهت‌گیری اصلی طراحی و به مرحله اجرا گذاشته شده است:

- در محور نخست، موضوع توسعه سامانه بانکداری متمرکز یا Core Banking و سوئیچ کارت قرار دارد که شامل به‌روزرسانی و بهینه‌سازی هسته مرکزی و سوئیچ کارت‌های بانک خاورمیانه به منظور پردازش آنی و لحظه‌ای تراکنش‌ها و همچنین افزایش سطح پایداری سامانه می‌شود؛
- محور دوم، به حوزه هوش تجاری و یادگیری ماشین اختصاص دارد. در این محور، با استفاده از تحلیل داده‌های حجیم و الگوریتم‌های یادگیری ماشین، هدف بهبود فرآیندهای تصمیم‌سازی، شخصی‌سازی خدمات و بهبود تجربه مشتریان دنبال می‌شود؛
- سومین محور، ایجاد و استقرار سیستم‌های نوآورانه بانکی نام گرفته است. در این بخش، طراحی و پیاده‌سازی سرویس‌های نوینی همچون سوپر اپلیکیشن و سامانه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی در دستور کار قرار دارد؛
- محور چهارم به توسعه خدمات بانکداری خرد و شرکتی در بستر شبکه سرویس‌ها می‌پردازد و هدف آن یکپارچه‌سازی کانال‌های دیجیتال نظیر موبایل بانک، اینترنت بانک و همراه بانک برای مشتریان اعم از حقیقی و حقوقی است؛
- پنجمین محور، عملیات و پشتیبانی فنی را شامل می‌شود که تضمین پایداری زیرساخت، مدیریت تغییرات و واکنش سریع به رویدادهای فنی از وظایف اصلی آن به شمار می‌رود؛
- محور ششم، برنامه‌ریزی است که همراستایی اقدامات انجام شده در معاونت فناوری اطلاعات با درخواست‌های مشتریان و استراتژی‌های کلان بانکی را تضمین می‌کند؛
- هفتمین محور نیز تضمین کیفیت نام دارد که در آن فرآیندهای آزمون، کنترل کیفیت و ارزیابی مستمر سامانه‌ها پیش از انتشار عملیاتی را شامل می‌شود.

این هفت محور در کنار یکدیگر، بستری منسجم و یکپارچه را فراهم ساخته‌اند تا معاونت فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه بتواند ضمن مدیریت موثر ریسک‌های امنیتی و عملیاتی، زمینه‌ساز تحول دیجیتالی پایدار در سال ۱۴۰۴ و سال‌های پس از آن شود.

۵-۱. توسعه سامانه بانکداری متمرکز (Core Banking) و سوئیچ کارت

سامانه بانکداری متمرکز به عنوان قلب تپنده نظام اطلاعاتی بانک خاورمیانه شناخته می‌شود. این سامانه چنان نقشی حیاتی در معماری فناوری اطلاعات بانک بازی می‌کند که بخش عمده‌ای از سامانه‌های عملیاتی دیگر، خواه مستقیم و خواه غیرمستقیم، به عملکرد آن وابسته هستند. سرعت، دقت و کارایی این سامانه به طور مستقیم بر پایداری جریان عملیات روزانه و همچنین کیفیت خدماتی که بانک خاورمیانه به مشتریان خود ارائه می‌دهد، تأثیرگذار است. با توجه به پیچیدگی ذاتی این سامانه و تعامل گسترده آن با سایر اجزای زیرساخت فناوری اطلاعات، هرگونه فرآیند روزآمدسازی همواره با ریسک‌های بالقوه و گاه پیامدهای جبران‌ناپذیری همراه بوده است. با این حال، بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ توانست یکی از برجسته‌ترین دستاوردهای خود را یعنی اجرای موفق عملیات به‌روزرسانی بانکداری متمرکز با کمترین میزان اختلال در فرآیندهای جاری بانکی در این حوزه ثبت کند. این موفقیت نه تنها تداوم خدمت‌رسانی را حفظ کرد، بلکه نقشی کلیدی در ارتقای قابلیت اطمینان این سامانه راهبردی بازی کرد.

از دیگر اقدامات مهم بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ در حوزه بانکداری متمرکز، می‌توان به استقرار معماری سرویس‌گرا اشاره کرد. این معماری با هدف افزایش انعطاف‌پذیری و توان پاسخگویی سریع به نیازهای متنوع و پیچیده کسب‌وکار بانکی، طراحی و پیاده‌سازی شده است. همچنین، راه‌اندازی سامانه تخصصی تسهیلات ارزی با تمرکز ویژه بر ارائه خدمات به شرکت‌های بازرگانی و فعالان عرصه تجارت، به عنوان یکی از پروژه‌های راهبردی این حوزه در سال ۱۴۰۴ شناخته می‌شود.

افزون بر این، رفع آسیب‌پذیری‌های امنیتی، بهینه‌سازی عملکرد از طریق پیاده‌سازی مکانیزم توازن بار و اجرای موفق طرح اوراق گام، از جمله اقدامات کلیدی دیگری بودند که مسیر توسعه پایدار سامانه بانکداری متمرکز را در بانک خاورمیانه هموار ساختند. علاوه بر این، پروژه مولتی‌تردینگ عملیات پایان روز که به دنبال نیازسنجی انجام‌شده و رفع نارضایتی از طولانی بودن فرآیند پایان روز و عدم امکان انجام تراکنش کارتی در آن بازه زمانی، در دستور کار مدیریت توسعه نرم‌افزار قرار گرفت و با موفقیت عملیاتی شد. افزون بر این، ایجاد یک دروازه ارتباطی (Gateway) برای مدیریت ارتباطات لایه سرویس و اعمال کلیه ملاحظات امنیتی در آن، که بر اساس موارد امنیتی اعلام‌شده و نیازسنجی انجام‌شده روی تمامی لایه‌های سرویس، طراحی و با موفقیت عملیاتی شد.

در حوزه سوئیچ کارت نیز بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ فعالیت‌های گسترده و موثری را به سرانجام رساند. بهبود عملکرد سوئیچ کارت، آغاز فرآیند پیاده‌سازی نسخه ۸ شبکه شتاب، عملیاتی‌سازی سامانه ایرمای حاکمیتی، پیاده‌سازی و تست سامانه کهربا، و پیاده‌سازی محصول کارت تنخواه حقوقی در بستر سوئیچ از جمله این اقدامات هستند. همچنین وضع قوانین مرتبط با صدور و اعمال محدودیت کارت برای افراد محجور، ایجاد تغییرات لازم در سامانه سدرا به منظور استفاده از امضای الکترونیک در ارتباط با شبکه شتاب، فراهم کردن امکان استفاده از فرآیند FASTPAY برای کارت‌ها در سوئیچ، و توسعه محدودیت‌های مورد نیاز بر اساس قوانین و مقررات جاری، از دیگر فعالیت‌های مهم این حوزه در سال ۱۴۰۴ به شمار می‌روند.

۵-۲. هوش تجاری و یادگیری ماشین

حجم روزافزون و رشد سریع داده‌های بانکی در بانک خاورمیانه، بهره‌گیری از سامانه‌های هوش تجاری و فناوری‌های مبتنی بر یادگیری ماشین را به یکی از ارکان جدایی‌ناپذیر و حیاتی در ارائه خدمات فناوری اطلاعات تبدیل کرده است. در این حوزه، مجموعه‌ای از فرآیندهای کلیدی نظیر جمع‌آوری اطلاعات از سامانه‌های گوناگون، پالایش و حذف داده‌های نادرست یا مخدوش، و در نهایت یکپارچه‌سازی داده‌ها با هدف تولید گزارش‌های تحلیلی و اتخاذ تصمیم‌های داده‌محور، جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده‌اند. بانک خاورمیانه با درک این ضرورت، تلاش کرده است تا با سرمایه‌گذاری هدفمند در این حوزه، گام‌های موثری در جهت ارتقای قابلیت‌های تحلیلی خود بردارد.

در همین راستا، مدیریت هوش تجاری بانک خاورمیانه در طول سال ۱۴۰۴، مجموعه گسترده‌ای از گزارش‌های تحلیلی را طراحی و تهیه کرده است که هر یک به فراخور نیاز حوزه‌های مختلف کسب‌وکار، نقش موثری در شفافیت اطلاعاتی و پشتیبانی از تصمیم‌گیری‌های راهبردی ایفا نموده‌اند. مدیریت هوش تجاری بانک خاورمیانه با تولید بیش از ده نوع گزارش تحلیلی راهبردی، گامی اساسی در جهت شفافیت اطلاعاتی و تصمیم‌گیری مبتنی بر داده برداشته است. این گزارش‌ها حوزه‌های کلیدی نظیر گردش حساب شاداب، سودآوری مشتریان، تخصیص وثایق، تسهیلات کلان، بانکداری خرد، امتیازدهی به مشتریان و عملکرد پایانه‌های فروشگاهی را پوشش می‌دهند. وجود چنین گزارش‌هایی در بانک خاورمیانه از آن رو حیاتی است که بدون آنها، پایش دقیق عملکرد، مدیریت ریسک اعتباری، رعایت الزامات بانک مرکزی و بهبود تجربه مشتری تقریبا غیرممکن خواهد بود. به عبارت دیگر، این گزارش‌ها چشم بینای بانک در شناسایی فرصت‌ها و تهدیدها محسوب می‌شوند و نقشی انکارناپذیر در هدایت راهبردهای کسب‌وکار در سال ۱۴۰۴ بازی کرده‌اند.

همچنین از دیگر اقدامات ارزشمند در این حوزه، آغاز پروژه حکمرانی داده (Data Governance) با هدف تعیین سیاست‌های مدیریت داده و تضمین کیفیت و امنیت اطلاعات است که زیربنای تصمیم‌گیری‌های داده‌محور را مستحکم ساخته است.

۵-۳. ایجاد و استقرار سیستم‌های نوآورانه بانکی

بانک خاورمیانه با تمرکز بر توسعه و بهره‌برداری از سامانه‌های نوآورانه در عرصه بانکداری، گام‌های تعیین‌کننده‌ای برداشته است. یکی از برجسته‌ترین این اقدامات، استقرار و تکامل «سوپر اپلیکیشن» بانک است که تحولی بنیادین در شیوه ارائه خدمات مالی و بانکی ایجاد کرده است. این ابر برنامه، مجموعه گسترده‌ای از امکانات و خدمات را در قالبی یکپارچه، هوشمند و کاربرپسند در اختیار مشتریان بانک خاورمیانه قرار می‌دهد. در مسیر رشد و بلوغ این سامانه، بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته نظیر هوش مصنوعی مولد در دستور کار قرار گرفته است تا بانک خاورمیانه به سوی بهود تجربه مشتری حرکت کند.

از دیگر اقدامات در این حوزه، تکمیل برنامه PWA بر اساس آخرین درخواست‌های اعلام شده، توسعه و استقرار امضای دیجیتال در موبایل بانک، تکمیل پروژه چکاد، آغاز تولید نسخه جدید موبایل بانک برای سیستم عامل اندروید با معماری به‌روز، ایجاد امکان تعریف حساب وکالتی در موبایل بانک، و همچنین توسعه خدمات و عملیاتی‌سازی اینترنت بانک با معماری جدید برای هر دو گروه مشتریان حقیقی و حقوقی هستند.

همچنین چندین پروژه در زمینه استفاده از هوش مصنوعی در سامانه‌های مختلف بانکی نظیر تجزیه و تحلیل‌های مالی بر بستر موبایل بانک، پاسخگویی به سوالات کاربران با استفاده از هوش مصنوعی در سایت بانک و تجزیه و تحلیل اطلاعات متقاضیان کار در بانک تعریف و در حال پیاده‌سازی است.

۵-۴. توسعه بانکداری خرد و شرکتی در قالب شبکه سرویس‌ها

بانک خاورمیانه با توسعه شبکه گسترده‌ای از سرویس‌های متنوع در قالب رابط‌های برنامه‌نویسی کاربردی (API)، گامی اساسی در همسویی با روندهای نوین جهانی و در چارچوب استراتژی کلان بانک برداشته است. این رویکرد، بستر مناسبی را برای گسترش محصولات و خدمات بانکداری باز و همچنین ورود به عرصه بانکداری اکوسیستمی فراهم آورده است. خدمات مالی مبتنی بر API در بانک خاورمیانه در سه محور اصلی طراحی و پیاده‌سازی شده‌اند: نخست، سرویس‌های بانکداری خرد؛ دوم، سرویس‌های بانکداری شرکتی و تجاری؛ و سوم، خدمات حاکمیتی و مالی نظارتی مرتبط با بانک مرکزی ایران.

بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ با عبور از مرزهای سنتی بانکداری، یکی از بخش‌های راهبردی خود را بر پایه مدل B2B2C بنا نهاده است. هدف در این مسیر، تحقق مفهوم بانکداری تعبیه‌شده (Embedded Banking) است؛ به این معنا که خدمات بانکی دقیقا در همان جایی به مشتری ارائه شود که به آن نیاز دارد، بدون آنکه نیاز باشد پلتفرم یا اپلیکیشن مورد استفاده خود را ترک کند. بانک خاورمیانه با تفکیک دقیق میان «بانکداری باز» و «بانکداری به‌عنوان خدمت» (BaaS) ، زنجیره ارزش متفاوتی برای شرکای تجاری خود خلق کرده است. در مدل بانکداری باز (B2B)، تمرکز بر اتوماسیون فرآیندهای مالی داخلی شرکت‌ها و مدیریت نقدینگی قرار دارد. در مدل بانکداری خرد یا تعبیه‌شده (B2B2C) ، شرکت‌ها و فروشندگان به یک «پنجره واحد» تبدیل می‌شوند که در آن مشتری حقیقی نهایی، خدمات بانکی را به عنوان بخشی از هویت برند همان شرکت دریافت می‌کند.

مهمترین دستاورد بانک خاورمیانه در این حوزه در سال ۱۴۰۴، ارائه «سبد جامع خدمات بانکی تعبیه‌شده» است. در این محصول، تمامی خدمات بانکداری خرد در قالب ۹۰ وب سرویس (API) به پلتفرم‌های واسط تزریق شده است. این خدمات در دو سطح کلان طبقه‌بندی می‌شوند: سطح نخست، مدیریت یکپارچه مشتری، حساب و کارت؛ و سطح دوم، تامین مالی نوآورانه و پرداخت‌های هوشمند. مدل بانکداری باز بانک خاورمیانه به مشتریان حقیقی و حقوقی این امکان را می‌دهد تا با بهره‌گیری از داده‌های بانکی خود، به طیف گسترده‌ای از خدمات نوآورانه و اختصاصی دسترسی پیدا کنند. این رویکرد نوین با استفاده از رابط‌های برنامه‌نویسی کاربردی، زمینه مشاهده و مدیریت اطلاعات بانکی و همچنین انجام نقل‌وانتقالات مالی را برای مشتریان و سایر ارائه‌دهندگان خدمات مالی نظیر شرکت‌های فینتک فراهم ساخته است. از طریق دسترسی به تعداد زیادی API، مشتریان بانک خاورمیانه می‌توانند خدمات بانکی را به صورت شخصی‌سازی شده و متناسب با نیازهای خاص خود دریافت کرده و با استفاده از ابزارهای مدیریت مالی هوشمند، به برنامه‌ریزی بهتر و تصمیم‌گیری آگاهانه‌تری در زمینه امور مالی دست یابند.

۵-۵. عملیات و پشتیبانی

بانک خاورمیانه با درک این حقیقت که برخورداری از زیرساخت‌های توانمند و پایدار یکی از ارکان بنیادین حوزه فناوری اطلاعات به شمار می‌رود، مجموعه اقدامات گسترده‌ای را با این هدف به اجرا درآورده است. از همین رو، معاونت فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه به منظور پاسخگویی به رشد روزافزون حجم داده‌ها و افزایش شمار سامانه‌های عملیاتی، اقدام به تجهیز و ارتقاء مراکز داده عملیاتی، مرکز داده پشتیبان و همچنین مرکز داده بحران نموده است. این ارتقاءها تضمین‌کننده تداوم فعالیت بانک در شرایط مختلف خواهد بود.

در کنار این اقدامات، بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ به منظور افزایش بهره‌وری، کاهش خطاهای ناشی از دخالت انسانی و تقویت هم‌افزایی میان محیط‌های توسعه و عملیاتی، استقرار چارچوب DevOps را در دستور کار خود قرار داده است. این رویکرد مدرن، فاصله بین تیم‌های توسعه و عملیات را کاهش داده و چرخه ارائه خدمات را کوتاه‌تر می‌کند.

افزون بر این‌ها، روزآمدسازی و پیاده‌سازی سامانه‌های مانیتورینگ در سطوح مختلف شامل سخت‌افزار، سیستم‌عامل و نرم‌افزارهای کاربردی، از دیگر اقدامات کلیدی بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ به شمار می‌رود. هدف اصلی از این اقدام، تسریع در فرآیند عیب‌یابی و رفع اختلالات است تا بتوان پیش از آنکه اختلالی بر تجربه کاربری مشتریان تأثیر بگذارد، نسبت به شناسایی و حل آن اقدام نمود. مجموعه این فعالیت‌ها نشان می‌دهد که بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ با نگاهی آینده‌نگر، گام‌های اساسی در جهت ارتقای پایداری، امنیت و کارایی زیرساخت‌های فناوری اطلاعات خود برداشته است.

۵-۶. برنامه‌ریزی

حوزه برنامه‌ریزی به عنوان یکی از ارکان نظارتی معاونت فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه، نقش مهمی در ارتقای کیفیت برنامه‌ریزی فعالیت‌های مرتبط با فناوری اطلاعات و همچنین بهینه‌سازی بهره‌برداری از منابع بازی کرده است. این حوزه با اتخاذ رویکردی نظام‌مند و آینده‌نگر و با استقرار چارچوب‌های استاندارد، تلاش کرده است تا هماهنگی میان اجزای مختلف فناوری اطلاعات را افزایش داده و مسیر تحول دیجیتال بانک را هموار سازد. به عبارت دیگر اولویت‌بندی درخواست‌های ثبت شده، با ایجاد سازوکاری شفاف و منصفانه، تضمین کرده است که منابع بانک به مهم‌ترین و فوری‌ترین نیازها اختصاص یابد.

از دیگر اقدامات در این حوزه، طراحی و پیاده‌سازی سامانه مدیریت پروژه سازمانی (EPM) با هدف ایجاد یکپارچگی در مدیریت همه پروژه‌های بانک و جلوگیری از موازی کاری است.

۵-۷. تضمین کیفیت نرم‌افزار

کاهش رخدادهای عملکردی و غیرعملکردی سامانه‌ها و اطمینان از کارکرد صحیح آن‌ها در محیط‌های عملیاتی، همواره از دغدغه‌های اصلی تولیدکنندگان سامانه‌ها به شمار می‌رود. اهمیت این موضوع در بانک خاورمیانه زمانی دوچندان می‌شود که شمار زیادی سامانه عملیاتی وابسته به یکدیگر وجود داشته باشد و اختلال در هر یک، تاثیرات مخربی بر کل اکوسیستم بانکی وارد کند. در همین راستا، معاونت فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه با هدف پوشش یا کاهش این دسته از ریسک‌ها، اقدام به طراحی و پیاده‌سازی سازوکارهای تضمین کیفیت نرم‌افزار کرده است.

فعالیت‌های مدیریت تضمین کیفیت بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ در سه محور اصلی استانداردسازی و توسعه کیفیت، انجام تست خودکار (اتومات) و پایش و مانیتورینگ سازماندهی شده است

افزون بر این، استفاده از سامانه‌های تحلیل و پایش کیفیت کد به منظور شناسایی مخاطرات شناخته شده، ارتقاء خوانایی و بهبود استانداردهای توسعه نرم‌افزار، از دیگر اقدامات شاخص بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ در این زمینه به شمار می‌رود. مجموعه این اقدامات باعث شده است تا در سال ۱۴۰۴، کیفیت خروجی‌های توسعه نرم‌افزار به طور محسوسی افزایش یافته و شمار اختلالات ناشی از نقص‌های نرم‌افزاری کاهش چشمگیری پیدا کند.

۶. ریسک

۶-۱. کلیات مدیریت ریسک

جدول ۱۱. چکیده نسبت‌های مهم ریسک در پایان سال مالی ۱۴۰۴ - ارقام به درصد

نسبت‌های مهم	مقدار
نسبت تسهیلات مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات*	۳/۴۰
نسبت سرمایه لایه ۱ (بر اساس بازل۳) **	۱۲/۲۰
مجموع سرمایه لایه ۱ و ۲ (بر اساس بازل۳) **	۱۳/۲۰
نسبت اهرمی بازل ۳**	۸/۰۰
نسبت تسهیلات به سپرده‌ها***	۷۷
نسبت پوشش نقدینگی (LCR) ****	۲۲۰

* یادداشت ۲-۷-۳-۵۴ صورت‌های مالی
** بر اساس گزارش افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل[1]
*** یادداشت ۲-۵-۴-۵۴ صورت‌های مالی
**** بر اساس افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) مطابق با پایه ۳ بازل[2]

مدیریت ریسک کارا بخش جدایی‌ناپذیر در مدل کسب‌وکار بانک خاورمیانه است و در درازمدت کمک شایانی به موفقیت سازمان می‌نماید. از همین رو بانک خاورمیانه اقدام به تهیه و تدوین چارچوب سیاست‌ها و رویه‌های جامع جهت شناسایی، ارزیابی، پایش و در نهایت کنترل تمام ریسک‌های قابل توجه در سازمان نموده است. اهداف واحد مدیریت ریسک در تدوین و نظارت بر چارچوب فوق عبارتند از سودآوری درازمدت بر مبنای کسب‌وکار محتاطانه و ایجاد قابلیت کشف مداوم ریسک‌ها و کاهش زیان‌های ناشی از ریسک‌ها.

در سال گذشته بانک خاورمیانه در راستای استراتژی بانکداری شرکتی خود تامین مالی سرمایه در گردش و سایر نیازهای مالی بنگاه‌های اقتصادی و صاحبان مشاغل را ادامه داد. حاکمیت شرکتی قوی، ضوابط محتاطانه در اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات، هزینه‌های عملیاتی پایین، به همراه نیروی انسانی متخصص، سبب شده است تا بانک خاورمیانه جایگاه خود را به عنوان یک بانک پیشرو و پربازده تثبیت نماید.

۶-۲. چارچوب حاکمیتی مدیریت ریسک

هیات‌مدیره بانک خاورمیانه بر اجرای قوانین مرتبط با حاکمیت شرکتی جهت حصول اطمینان از فعالیت‌های بانک همراستا با استراتژی‌های کلان، مطابق با اشتهای ریسک‌پذیری و تحت نظارت واحد مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی نظارت دارد.

کمیته عالی ریسک به طور منظم با هدف‌های سیاست‌گذاری و توصیه برای ایجاد سازوکارهای شناسایی ریسک‌ها، روش‌های اندازه‌گیری ریسک‌های شناخته شده، ایجاد تمهیدات لازم برای کاهش ریسک‌ها، ارائه توصیه‌های لازم برای کنترل ریسک‌ها و توصیه به مدیرعامل و هیات‌مدیره در خصوص حدود پذیرش ریسک‌های قابل کنترل برگزار می‌شود. کمیته عالی ریسک شامل یک عضو از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره به عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل، و سایر اعضای مستقل و مدیر ارشد واحد ریسک به عنوان دبیر کمیته است. مدیر ارشد ریسک موظف است اعضا را از مسائل مربوط به انواع ریسک (عملیاتی، اعتباری، نقدینگی، بازار و غیره) آگاه نماید. همچنین مسئولیت اجرا و پیگیری مصوبات و راه‌کارهای ارائه شده توسط کمیته عالی ریسک بر عهده مدیر ارشد ریسک است.

1. Pillar 3 Regulatory Capital Disclosure
2. Pillar 3 Liquidity Coverage Ratio (LCR) Disclosure

از دیگر کمیته‌هایی که جهت کنترل ریسک و بهبود بازدهی در بانک تشکیل می‌شوند می‌توان به کمیته هیات‌مدیره، هیات عامل، کمیته مدیریت دارایی و بدهی و کمیته‌های اعتباری اشاره نمود.

بانک خاورمیانه در جهت تقویت حاکمیت مدیریت ریسک، به صورت مداوم سند خط‌مشی مدیریت ریسک خود را بازنگری و به‌روزرسانی می‌کند. سیاست‌گذاری مدیریت ریسک‌محور این بانک، بر اساس ۲۰ اصل استاندارد COSO[1] تنظیم شده است. سیاست‌های مندرج در خط مشی مدیریت ریسک بر پایه پنج دسته کلی حاکمیت شرکتی، استراتژی، کارایی، بازنگری و گزارش‌دهی طبقه‌بندی شده و تمام سطوح مدیریتی و کارشناسی بانک را ملزم به رعایت موارد مندرج می‌نماید. بر این اساس مدیریت ریسک در قالب حاکمیت شرکتی بانک خاورمیانه شامل سه لایه دفاعی زیر تعریف می‌شود.

۱. لایه اول دفاعی شامل واحدهایی است که در پیشبرد کسب‌وکار بانک ریسک می‌پذیرند یا به طور مستقیم با مشتریان در ارتباط هستند و عملیات اجرایی بانک را انجام می‌دهند. مسئولیت شناسایی، اندازه‌گیری و مدیریت ریسک‌ها و اجرای سیاست‌های مقابله با ریسک بر عهده واحدهای تعریف شده در خط اول دفاعی است. واحدهای خط اول دفاعی وظیفه دارند ریسک واحد عملیاتی خود را همگام با سیاست ریسک تعیین شده نگاه داشته و ریسک‌های مربوطه را در محدوده‌های تعیین شده برای شاخص‌های ریسک، کنترل و مدیریت نمایند.

۲. واحد مدیریت ریسک و واحد مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی در لایه دوم دفاعی قرار می‌گیرند و وظیفه تعیین استانداردها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌هایی برای اجرا توسط خط اول مدیریت ریسک را بر عهده دارند. خط دوم دفاعی وظیفه نظارت مستقل و مستمر بر خط اول دفاعی در راستای اجرای مراحل شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و کنترل ریسک را بر عهده دارد. همچنین خط دوم دفاعی وظیفه آموزش و اختیار نظارت مستقل بر خط اول دفاعی در راستای اجرای مراحل شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و کنترل ریسک را بر عهده دارد.

۳. واحد مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی لایه سوم دفاعی محسوب می‌شود. حسابرس داخلی بازوی اجرایی هیات‌مدیره محسوب می‌شود و بررسی و حصول اطمینان در ارتباط با اثربخشی مدیریت ریسک و کنترل را به صورت مستقل به هیات‌مدیره فراهم می‌نماید.

بدین ترتیب کلیه واحدهای بانک خاورمیانه که در ۳ خط دفاعی مدیریت ریسک قرار دارند، موظف به اجرای رویه‌های شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و پایش ریسک‌های خود (از جمله ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار) بوده و موظف هستند در این راستا گزارش‌های مربوطه را تهیه نمایند.

بانک خاورمیانه استراتژی خود را در مدیریت ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار بر اساس سند استراتژی مدیریت ریسک تنظیم نموده است. بر این اساس تمرکز بانک:

۱. در مدیریت ریسک اعتباری، تفکیک پرتفو دارایی‌ها بر اساس صنعت، وثایق، تنوع تسهیلات گیرندگان و رتبه ریسک اعتباری است؛

۲. در مدیریت ریسک نقدینگی، استفاده بهینه از نقدینگی همراه با ایجاد پوشش مطلوب در بازه‌های زمانی مشخص و متعدد تمرکز اصلی بانک است. در این راستا روش‌های سنتی نظیر میزان دارایی‌ها به بدهی‌ها، شکاف نقدینگی[2] و نسبت میزان سپرده‌ها به تسهیلات و همچنین روش‌های نوین نظیر نسبت پوشش نقدینگی[3] و نسبت خالص منابع پایدار[4] به منظور اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۳. در مدیریت ریسک‌های عملیاتی بر اساس روش RCSA[5]، خود ارزیابی و کنترل فرآیندها و پروسه‌ها را انجام می‌دهد. همچنین بانک در خصوص بررسی و تصویب محصولات و خدمات جدید، از فرایند میان رشته ای CIPSP[6] استفاده می‌کند.

۴. در مدیریت ریسک بازار اثر تغییرات انواع نرخ‌های سود بر سودآوری بانک مورد بررسی قرار می‌گیرد. بانک خاورمیانه با رصد مداوم شرایط اقتصادی، حساسیت درآمد ناشی از تغییر موازی در نرخ سود دارایی‌های و بدهی‌ها بانک (IRRBB) را اندازه گیری و مدیریت می‌نماید. همچنین، بانک حساسیت درآمد ناشی از تغییر موازی در نرخ بازده اوراق‌های بهادار سریع‌المعامله بر ارزش پورتفولیو بانک(IRRTB) را اندازه‌گیری و مدیریت می‌نماید. به‌علاوه بانک به منظور ارزیابی و مدیریت ریسک‌های ناشی از نوسان در نرخ ارز و ارزش بازار سهام بر سودآوری خود از روش ارزش در معرض خطر (VaR) استفاده می‌نماید. اطلاعات بیشتر در بخش «ساختار و وظایف واحد مدیریت ریسک» در گزارش «افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل» در دسترس است.

1. COSO- Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance (2017)
2. Liquidity Gap
3. Liquidity Coverage Ratio (LCR)
4. Net Stable Funding Ratio (NSFR)
5. Risks and Controls Self-Assessment
6. Create and Improve of Product, Services and Process

۶-۳. ارزیابی داخلی بر اساس روش SREP

بانک خاورمیانه متعهد است که علاوه بر مقررات بانک مرکزی ایران، رهنمودهای بازل در مورد رویه‌های ارزیابی داخلی را متناسب با شرایط داخلی خود پیاده‌سازی کند. در این راستا دستورالعمل‌های جامع چهارگانه مدیریت ریسک (از جمله ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار) بر اساس استاندارد SREP[1] منتشر شده توسط نهاد قانون گذاری بانک‌های اروپایی[2]، تهیه و تنظیم شده است. تمرکز استاندارد مذکور بر بهینه سازی پرتفوی دارایی‌های بانک بر مبنای ریسک بوده و سیستم گزارش‌دهی و پایش ریسک‌ها بر اساس سطوح مختلف مدیریتی تنظیم می‌نماید. بر اساس این استاندارد رویه‌های زیر اجرا می‌شود:

- ارزیابی مدل کسب‌وکار بانک به صورت مداوم؛
- ارزیابی حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسک بانک؛
- ارزیابی ریسک‌های سرمایه بانک ناشی از عملیات اعتباری، عملیات بازار ریسک‌های عملیاتی و ریسک نرخ سود بر دارایی‌ها و بدهی‌های بانک؛ و
- استفاده از فرآیند نظارت ICAAP به منظور تعیین میزان سرمایه پایه مورد نیاز.

ارزیابی ریسک نقدینگی بانک ناشی از ریسک نقدینگی کوتاه‌مدت و پایداری منابع، همراه با استفاده از فرآیند نظارت ILAAP به منظور تعیین سپر نقدینگی لازم از موارد ارزیابی داخلی می‌باشد.

۶-۴. اشتهای ریسک

اشتهای ریسک بیانگر میزان ریسکی است که بانک حاضر به قبول آن جهت نیل به اهداف کسب‌وکار خود است. ریسک‌های اساسی شامل ریسک اعتباری، ریسک نقدینگی، ریسک عملیاتی، ریسک بازار و ریسک شهرت است. چارچوب اشتهای ریسک محدودیت‌هایی را با توجه به وضعیت کفایت سرمایه، پوشش نقدینگی و ریسک تمرکز، اعمال می‌کند. هدف نهایی این سند کاهش نوسان در درآمد بانک و حصول اطمینان از داشتن ساختار سرمایه‌ای و نقدینگی قوی در چرخه‌های اقتصادی و حفظ شهرت بانک است. سند چارچوب اشتهای ریسک به طور سالانه توسط هیات‌مدیره و با کمک واحد مدیریت ریسک مورد بازبینی قرار می‌گیرد. حصول اطمینان از اجرایی شدن این سند بر عهده هیات‌مدیره است.

محدودیت‌های در نظر گرفته شده در سند اشتهای ریسک بانک خاورمیانه در جدول زیر ارائه شده است.

1. Supervisory Review and Evaluation Process
2. European Banking Authority (EBA)

جدول ۱۲. محدودیت‌های کلیدی ریسک - ارقام به درصد

شاخص	حدود ریسک (درصد)		
	محدوده بحران	محدوده احتیاطی	محدوده ایمن
کفایت سرمایه			
حداقل کفایت سرمایه بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا	<۱۰/۵	>۱۰/۵	>۱۳
حداقل کفایت سرمایه بر اساس استانداردهای بین‌المللی	<۱۰/۵	>۱۰/۵	>۱۳
کفایت سرمایه درجه ۱ طبق استانداردهای بین‌المللی	<۶/۵	>۶/۵	>۸
حداقل کفایت سرمایه لایه ۱ بر اساس مقررات بانک مرکزی	<۶/۵	>۶/۵	>۸
نسبت سرمایه نظارتی به سرمایه اقتصادی[1]	<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۲۰
نسبت حقوق صاحبان سهام به کل دارایی‌ها	<۶	>۶	>۱۰
نسبت اهرمی بازل	<۴	>۴	>۷/۵
ریسک اعتباری			
نسبت تسهیلات بزرگترین ذینفع واحد پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به سرمایه لایه ۱*	>۲۵	<۲۵	<۱۰
نسبت مجموع تسهیلات اشخاص مرتبط پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به سرمایه لایه ۱	>۱۵	<۱۵	<۸
نسبت مجموع تسهیلات ۲۰ ذینفع واحد پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به کل تسهیلات*	>۴۰	<۴۰	<۲۵
نسبت مطالبات مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات*	>۵	<۵	<۲
نسبت مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات	>۷	<۷	<۵
نسبت سود خالص به حقوق صاحبان سهام	< تورم	تورم	> تورم
زیان اعتباری انتظاری	>۳/۵	<۳/۵	<۲/۵
ریسک نقدینگی			
نسبت تسهیلات ریالی به کل سپرده‌های ریالی	>۸۵	<۸۵	<۸۰
نسبت اوراق بهادار با درآمد ثابت و سپرده قانونی به کل سپرده‌های ریالی	<۱۵	>۱۵	>۲۰
نسبت مجموع سپرده‌های ۱۰۰ مشتری بزرگ سپرده‌گذار به کل سپرده‌های ریالی	>۵۰	<۵۰	<۴۰
نسبت پوشش نقدینگی بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا	<۹۰	>۹۰	>۱۰۰
نسبت پوشش نقدینگی بر اساس استانداردهای بین‌المللی	<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۱۰
نسبت خالص منابع پایدار بر اساس استانداردهای بین‌المللی	<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۱۰
شکاف نقدینگی مثبت ریالی (ماه)	<۳	>۳	>۶
نسبت سپرده اصلی به وجوه تامین شده پایدار و ناپایدار	>۸۰	<۸۰	<۹۰
نسبت وجوه تامین شده ناپایدار به داراییهای نقد شونده بانکی	<۱۲۵	>۱۲۵	>۵۰
ریسک بازار			
سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت در سهام به کل دارایی‌ها	>۲	<۲	<۱
خالص بدهی ناشی از سپرده بین‌بانکی نسبت‌به سرمایه نظارتی	>۲۰	<۲۰	<۱۰
دیرش مجموع اوراق بهادار با درآمد ثابت (سال)	>۳	<۳	<۱
نسبت سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی به کل اوراق بهادار با درآمد ثابت	<۸۰	>۸۰	>۹۰
نسبت سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار شرکتی[2] به کل اوراق بهادار با درآمد ثابت	>۲۰	<۲۰	<۱۰
خالص موقعیت باز هر ارز و مجموع ارزها بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا	<مقرره	مقرره	>مقرره
حد فردی سرمایه‌گذاری به سرمایه پایه	<۵	>۵	>۲
حد جمعی سرمایه‌گذاری به سرمایه پایه	<۲۰	>۲۰	>۱۵
ریسک عملیاتی			
حد فردی برای زیان انتظاری ناشی از یک ریسک عملیاتی خاص	<۵	>۵	>۱
حد جمعی برای زیان انتظاری ناشی از کل ریسک عملیاتی	<۲۰	>۲۰	>۵
تعداد ریسک‌های بررسی نشده حوزه فناوری اطلاعات	>۲۵	<۲۵	<۲۰
تعداد ریسک‌های بررسی شده و رفع نشده حوزه فناوری اطلاعات	>۳۰	<۳۰	<۲۵
تعداد ریسک‌های بررسی نشده حوزه فرآیندهای داخلی	>۲۵	<۲۵	<۲۰
تعداد ریسک‌های بررسی شده و رفع نشده حوزه فرآیند داخلی	>۳۰	<۳۰	<۲۵
تعداد فرمهای بررسی نشده توسعه محصول و خدمات	>۴	=<۴	=<۳
شعبه مونیخ			
نسبت سرمایه‌گذاری شعبه در اوراق بهادار با درآمد ثابت ناشران خارجی به سرمایه شعبه[3]	<۴۰	>۴۰	>۵۰

1. Economic capital

* بدون لحاظ اصل منابع و مصارف ناشی از بند «ل» تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۴
۲. حداقل رتبه اعتباری اوراق بهادار شرکتی باید بیش از AA باشد.
۳. حداقل رتبه اعتباری اوراق بهادار ناشران خارجی باید بیش از BB+ باشد.

اطلاعات بیشتر در خصوص نسبت کفایت سرمایه و پوشش نقدینگی در بخش رکن ۳ بازل در دسترس است.

۶-۵. ظرفیت ریسک‌پذیری

سرمایه اقتصادی سرمایه‌ای است که بانک برای پوشش زیان‌های غیر منتظره خود در نظر می‌گیرد. بانک می‌بایست همواره به میزان کافی سرمایه اقتصادی جهت پوشش ریسک‌های خود داشته باشد و هدف از تعیین ظرفیت ریسک‌پذیری، کسب اطمینان از داشتن کافی سرمایه اقتصادی است. تعیین ظرفیت ریسک‌پذیری شامل سه مرحله است:

۱. محاسبه پتانسیل ظرفیت ریسک‌پذیری؛
۲. برنامه ریزی جهت تخصیص سرمایه با توجه به ظرفیت‌ها؛
۳. نظارت بر میزان انطباق با ظرفیت ریسک‌پذیری و گزارش‌دهی آن.

۶-۶. استراتژی ریسک

استراتژی ریسک بانک خاورمیانه حول سه محور استراتژی کسب‌وکار، اشتهای ریسک و ظرفیت ریسک‌پذیری استوار است. مدیریت ریسک مسئول تهیه استراتژی ریسک، به‌روزرسانی و به تصویب هیات‌مدیره رساندن آن در آخرین فصل سال برای سال آتی است. کلیه واحدها موظفند تمامی فعالیت‌های خود را در انطباق با سند استراتژی ریسک انجام دهند و وضعیت انطباق خود را گزارش دهند.

جهت عملیاتی کردن موثر استراتژی ریسک دو مفهوم اساسی سرمایه اقتصادی و بازدهی تعدیل شده با ریسک نسبت به سرمایه (RAROC[1]) مد نظر قرار می‌گیرند. RAROC ارزش اقتصادی فعالیت‌های دارای ریسک بانک را تعیین می‌کند. به این ترتیب که هرگونه فعالیتی که بازدهی سرمایه تعدیل شده با ریسک آن بیشتر از هزینه سرمایه‌ای آن باشد ارزش اقتصادی ایجاد می‌نماید. از این رو سرمایه اقتصادی و بازدهی تعدیل شده نسبت به سرمایه ابزارهای مفیدی جهت پایش و سنجش عملکرد بانک و بهینه نمودن ارزش اقتصادی هستند. در این راستا بانک خاورمیانه به منظور بهینه‌سازی پرتفوی ریسک خود، از مدل بهینه‌سازی مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌ها[2] استفاده می‌نماید.

پس از تصویب استراتژی ریسک توسط هیات‌مدیره، مدیریت سازمان و روش‌ها مسئولیت تهیه رویه‌ها و بخشنامه‌های مرتبط و ابلاغ آن به واحدهای مربوطه را ابلاغ نماید. مسئولیت‌های واحدهای ریسک‌پذیر (لایه اول دفاعی) و همچنین مسئویت‌های واحدهای مدیریت ریسک و تطبیق (لایه دوم دفاعی) در رویه‌هایی که در سند استراتژی ریسک تعریف شده است مشخص شده‌اند. سند استراتژی ریسک همچنین مسئولیت‌های مدیران ارشد و هیات‌مدیره را در زمینه‌های ریسک‌های کلیدی تعیین می‌کند.

1. Risk Adjusted Return on Capital (RAROC)
2. Asset-Liability Management

۷. تطبیق و مبارزه با پولشویی

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی بانک خاورمیانه به منظور اجرای سیاست‌های هیات‌مدیره برای رعایت قوانین، مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا در حوزه عملیات و فعالیت‌های بانکی ایجاد شده و زیر نظر کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات) به ایفای وظایف خود می‌پردازد.

کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات) در چارچوب سیاست‌های کلی بانک و همچنین برنامه تطبیق، به انجام صحیح و دقیق مسئولیت هیات‌مدیره در نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک تطبیق می‌پردازد. مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی علاوه بر همراهی با این کمیته در سیاست‌گذاری، وظیفه پیاده‌سازی و استقرار سیاست‌های مصوب و اجرای موثر الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی و پایش مستمر بر حسن اجرای مقررات را بر عهده دارد. این مدیریت علاوه بر اجرای وظایف خود در پایش مستمر حسن اجرای قوانین، مقررات و استانداردهای مربوطه، بر عملکرد افسران تطبیق در شعب، واحدهای اجرایی و شرکت‌های تابعه نیز نظارت می‌نماید.

سیاست‌های مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی به طور کلی در حوزه‌های اصلی زیر قابل دسته‌بندی است:

پایش مستمر رعایت صحیح قوانین و مقررات: تا اطمینان حاصل شود که قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای ناظر بر عملیات و فعالیت‌های بانکی که با روابط بانک با مشتریان و سایر ذینفعان در ارتباط است به درستی رعایت شده است. هدف اصلی از این امر، کنترل و کاهش ریسک تطبیق، اجتناب از عواقب قانونی احتمالی و آسیب به حسن شهرت بانک است. دستیابی به این اهداف، مستلزم برنامه‌ریزی‌هایی است که در ادامه تشریح خواهد شد.

نظارت مستمر در حوزه جرائم مالی: تا امکان وقوع جرایمی مانند پولشویی، تامین مالی تروریسم، قمار، رشوه، فساد مالی به حداقل ممکن کاهش یافته و مسایل مربوط به تحریم‌ها مدنظر قرار گیرد.

آموزش و فرهنگ‌سازی: مهم‌ترین مسئله در حوزه اجتناب از عدم رعایت قوانین و مقررات و همچنین پیشگیری از وقوع فساد و جرایم مالی، فرهنگ‌سازی به‌صورت جریان از بالا به پایین است که با آموزش‌های مستمر و آگاهی‌رسانی و دانش‌افزایی از طرق متعدد به انجام می‌رسد. مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی در هر دو حوزه اساسی مورد فعالیت خود به امر آموزش و بازآموزی همکاران توجه کافی مبذول داشته و با همکاری مدیریت سرمایه انسانی دوره‌های متعددی را برگزار کرده است.

خلاصه مهم‌ترین اهدافی که این مدیریت با تاکید بر رعایت قوانین و مقررات در پی دستیابی به آنها است به شرح زیر است:

۱. حفظ حقوق مشتریان و سایر ذینفعان در چارچوب قوانین و مقررات؛
۲. پیشگیری از نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات؛
۳. افزایش شفافیت در عملیات و فعالیت‌های بانک؛
۴. کاهش زیان‌های ناشی از قصور و تقصیر در رعایت قوانین و مقررات؛
۵. فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و ارائه برنامه‌های آموزشی لازم برای رعایت قوانین و مقررات؛
۶. حفظ شهرت و اعتبار بانک.

۷-۱. تاریخچه و خلاصه عملیات

بانک خاورمیانه در راستای ایفای وظایف خود علاوه بر رعایت قوانین و مقررات مرتبط با عملیات و فعالیت‌های بانک، به رعایت ضوابط و استانداردهای مرتبط در حوزه‌های داخلی و بین‌المللی نیز پایبند است. برای گسترش روابط تجاری بین‌المللی و افتتاح اولین شعبه خارج از ایران در مونیخ، در چند سال گذشته اقدامات پایه‌ای و اصلاحی گسترده‌ای انجام شده است. در سال ۱۳۹۵ از خدمات مشاوره‌ای شرکت حسابرسی KPMG (یکی از شرکت‌های بزرگ حسابرسی بین‌المللی) برای ارزیابی اقدامات اصلاحی استفاده شد. در سال ۱۳۹۶، برای بهبود و تکمیل فرایندهای تطبیق و مبارزه با پولشویی و جرایم مالی، تمرکز این مدیریت بر اقدامات اجرایی در حوزه تطبیق قوانین و مقررات و مبارزه با پولشویی قرار گرفت و اقدامات مهمی صورت گرفت که از آن جمله می‌توان به ارتقای فرایندها و سیستم‌ها، برگزاری دوره‌های آموزشی عمومی برای تمامی کارکنان در حوزه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، برگزاری دوره‌های عمومی مبارزه با کلاهبرداری، رشوه و فساد اشاره کرد. در سال ۱۳۹۷ با توجه به تغییرات شدید نرخ ارز، سیاست‌های بانک مرکزی و تحریم‌های شدیدتر وزارت خزانه‌داری آمریکا، تغییراتی در نحوه ارائه خدمات بین‌المللی از سوی

بانک صورت گرفت که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به تمرکز بر چهار گروه اصلی محصولات غذایی، محصولات دارویی، نهاده‌های کشاورزی و تجهیزات پزشکی اشاره کرد. در سال ۱۳۹۸ تمرکز اصلی این مدیریت علاوه بر ایفای وظایف و تعهدات پیشین، بر استقرار و پیاده‌سازی الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی قرار گرفت به‌گونه‌ای که با برنامه‌ریزی دقیق و همراهی سایر مدیریت‌ها بتواند به استقرار گام به گام این الزامات دست یابد. در سال ۱۳۹۹ در کنار ایفای وظایف محوله، مستندسازی و ایجاد نهادهای لازم برای استقرار کامل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی به پایان رسید. در سال ۱۴۰۰ موضوع رسیدگی به تقلب و سوءاستفاده از ابزارهای بانکی در دستور کار قرار گرفت و ضمن مدیریت پروژه کاهش ریسک‌های مزبور با همکاری مدیریت فناوری اطلاعات، سامانه کشف تقلب طراحی و راه‌اندازی شد. در سال ۱۴۰۱ بازنگری و انجام اصلاحات لازم و به‌روزرسانی مستندات تدوین شده در این حوزه با توجه به مقررات جدید ابلاغی به صورت جدی پیگیری و تغییراتی در ساختارهای موجود برای بهبود عملکرد و افزایش اثربخشی آنها ایجاد شد و گام‌های اولیه برای طراحی و ایجاد سامانه‌های موردنیاز برای احاطه کامل بر مقررات حوزه فعالیت و پایش مستمر آنها برداشته شد. در سال ۱۴۰۲ و در راستای افزایش طیف وظایف و مسئولیت‌های این مدیریت و لزوم ایفای این وظایف به صورت تخصصی با تمرکز بر موضوعات پراهمیت و پرریسک، اقدامات لازم برای تغییر ساختار داخلی مدیریت و ایجاد ادارات تخصصی انجام شد تا افزایش کارآمدی و اثربخشی موردنظر هیات‌مدیره را محقق نماید. در سال ۱۴۰۳ با تمرکز بر ریسک‌های تطبیق اهتمام کامل جهت شناسایی دقیق‌تر و صحیح‌تر ریسک‌های ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات به عمل آمد تا با مستندسازی موارد شناسایی شده نسبت به اقدامات لازم برای از بین بردن و/یا کاهش اثرات این ریسک‌ها اقدام شود و در سال ۱۴۰۴ با توجه به شرایط ویژه کشور، ضمن اهتمام بر حفظ اصول اساسی مربوط به لزوم استمرار خدمات‌رسانی و امنیت همکاران و مشتریان، به بهبود برخی سامانه‌های مرتبط و بازنگری در مستندات موجود برای دستیابی به اهداف اقدام شد.

۲-۷. رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)

منظور از رعایت قوانین و مقررات (تطبیق)، عبارت است از بررسی سازگاری عملیات و فعالیت‌های بانک با قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مرتبط با فعالیت‌های بانکی. بدین منظور در گام اول، لازم است تمامی قوانین، مقررات و استانداردهای کلان لازم‌الاجرا شناسایی شده، سپس گام‌های لازم برای انطباق تمامی فعالیت‌ها با آنها صورت گیرد. در این راستا، قوانین و مقررات در دو سطح داخلی و بین‌المللی مدنظر قرار گرفته است. گام دوم پس از شناسایی، ارزیابی ریسک تطبیق و ارائه سازوکارهای لازم و پیاده‌سازی راهکارهای کنترلی به منظور کاهش ریسک‌های مالی، اجتناب از عواقب قانونی احتمالی و پیشگیری از آسیب به حسن شهرت بانک است که تحت عنوان مدیریت ریسک تطبیق شناخته می‌شود.

بدیهی است برنامه تطبیق باید متناسب با سیاست‌های جدید بانک و شرایط بیرونی به‌روزرسانی شود. بنابراین یکی از مسئولیت‌های این مدیریت، بازنگری در عملکرد واحد و اعمال تغییرات و اصلاحات متناسب با تغییرات یاد شده به صورت دوره‌ای و کاملا منظم است تا بتوان از افزایش کارایی و اثربخشی اطمینان حاصل کرد. این مدیریت به طور مستمر نسبت به ایفای این وظایف اقدام نموده و براساس امکانات و اولویت‌های موجود اقدامات مورد نیاز را به انجام می‌رساند.

شناسایی قوانین و مقررات

یکی از مهم‌ترین اقدامات این مدیریت، شناسایی قوانین و مقررات لازم‌الاجرا و به‌روزرسانی آنها است، به‌گونه‌ای که تمامی ضوابطی که برای فعالیت در حوزه‌های مختلف برای بانک لازم‌الاجراست به دقت مشخص شود. علاوه بر این رفع ابهام کارکنان در خصوص مقررات و دستورالعمل‌های ابلاغی جدید برای اجرای دقیق و کارآمد آنها از وظایف این مدیریت است. به منظور حصول اطمینان از دریافت، ابلاغ به واحدهای ذی‌ربط و اجرایی شدن تمامی مقررات و دستورالعمل‌های لازم‌الاجرا، پس از این‌که فرآیند داخلی شناسایی و تخصصی مقررات درباره واحدهای اجرایی تصویب شد، به پیاده‌سازی آن اقدام شده است. همچنین تهیه چک‌لیست برای مقررات و دستورالعمل‌های پرریسک انجام شده و پس از تایید و تصویب در کمیته تطبیق، به مرحله اجرا درآمده و با زمانبندی مشخص نسبت به تهیه، تصویب و ابلاغ دستورالعمل داخلی آن یا حسب مورد اصلاح و بازنگری در آنها اقدام شده است. یکی از اقدامات این مدیریت در سال‌های گذشته، شناسایی دقیق قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در هر ماه و جمع‌آوری آنها در قالب یک بسته واحد همراه با خلاصه الزامات و واحدهای مرتبط است که به صورت ماهانه تهیه و برای تمامی ارکان بانک ارسال می‌گردد. در این راستا در سال ۱۴۰۴ اهتمام لازم برای ایجاد سامانه متناسب برای تجمیع، طبقه‌بندی و تخصیص قوانین و مقررات انجام شد.

مدیریت ریسک تطبیق

ریسک تطبیق از هرگونه عدم رعایت قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مربوط به عملیات و فعالیت‌های بانکی از جمله قوانین پایه، مقررات حوزه‌های خاص، مقررات احتیاطی، مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، برنامه‌های تحریم، بیانیه فرهنگ و ارزش‌ها و منشور اخلاق و رفتار حرفه‌ای بانک و سایر حوزه‌هایی که براساس برنامه‌های بانک مورد توجه ویژه است، ناشی می‌شود. مدیریت این ریسک به مفهوم فرآیند شناسایی، ارزیابی، اندازه‌گیری، واکنش مناسب نسبت به این ریسک و نیز پایش مستمر آن است. به همین دلیل، شناسایی ریسک‌های تطبیق و اعمال کنترل به منظور کاهش آنها از روش‌های موثر طراحی سیستم

تطبیق در بانک خاورمیانه است که از آثار سوء احتمالی و عواقب ناشی از آنها می‌کاهد.

با توجه به اهمیت موضوع، فرآیند شناسایی ریسک تطبیق شامل شناسایی نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات و سنجش و اندازه‌گیری آن به صورت مستمر ادامه دارد. در سال‌های گذشته سیاست بانک در حوزه مدیریت ریسک‌های ناشی از عدم انطباق تدوین، و پس از تایید در کمیته تطبیق به تصویب هیات‌مدیره رسیده است. همچنین در سال گذشته گزارش وضعیت انطباق با دستورالعمل‌های ابلاغ شده بانک مرکزی که مشخصا الزام به ورود مدیریت تطبیق در بررسی بر حسن اجرا مطرح کرده بودند انجام و پس از ارائه در کمیته تطبیق و تصویب در هیات‌مدیره، برای بانک مرکزی ارسال شد.

شناسایی ریسک تطبیق

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی بر مبنای سیاست‌های بانک و براساس منابع و امکانات موجود، اقدام به شناسایی ریسک‌های تطبیق نموده و آنها را به همراه مجموعه‌ای از اطلاعات ضروری به اطلاع کمیته تطبیق و هیات‌مدیره می‌رساند تا حسب مورد، تصمیمات لازم در خصوص هریک از آنها اتخاذ شده و راهکارهای اجرایی کاهش ریسک توسط این مدیریت پیاده‌سازی شود. نظر به تعدد قوانین، مقررات و استانداردهای موجود، این مدیریت، قوانین و مقررات لازم‌الاجرا را براساس اهمیت و سطح ریسک عدم رعایت آنها طبقه‌بندی نموده و موارد پرریسک‌تر را با اولویت بیشتری بررسی می‌کند. در گام بعدی سند متودولوژی ریسک تطبیق تدوین و برای تصویب در هیات‌مدیره و کمی‌سازی ریسک‌های پراهمیت انجام خواهد شد.

ارزیابی ریسک

پس از شناسایی قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مربوط به عملیات و فعالیت‌های بانک و به دنبال آن شناسایی ریسک تطبیق، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، سطح مخاطره و اهمیتی را که هر ریسک برای بانک ایجاد می‌کند، تعیین و ارزیابی می‌نماید تا براساس آن بتوان اقدامات مقتضی را به انجام رساند. روشن است که هرچه درجه ریسک ارزیابی شده بالاتر باشد، کنترل‌های اعمالی نیز شدیدتر خواهد بود.

اعمال کنترل

منظور از اعمال کنترل، اقدامات اصلاحی مورد تایید هیات‌مدیره است که نسبت به پیاده‌سازی و اجرایی نمودن آنها اقدام می‌شود. از مهم‌ترین انواع این کنترل‌ها می‌توان به تهیه سیاست‌نامه‌ها و اعمال دستورالعمل‌ها اشاره کرد که با نظارت هیات‌مدیره، متناسب با موضوع به واحدهای مختلف بانک ابلاغ می‌شود. طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی متناسب با فعالیت‌ها، پایش اثربخشی، آزمون و نظارت و استفاده از نرم‌افزارهای مناسب نیز از دیگر کنترل‌های اعمالی است. برنامه‌های کنترلی دقیق‌تر و تخصصی‌تر درباره هر ریسک در اسناد مرتبط پس از کمی‌سازی مدنظر قرار می‌گیرد.

پایش

پایش، یکی از مهم‌ترین بخش‌های برنامه تطبیق است که با هدف کسب اطمینان از اثربخشی اقدامات انجام شده به انجام می‌رسد. اثربخشی به این معناست که کنترل‌های اعمال شده تا چه میزان منجر به کاهش ریسک تطبیق در فعالیت‌های بانک شده است. این مدیریت موظف است از انطباق اقدامات اصلاحی انجام شده با قوانین، مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا اطمینان حاصل‌کند. این امر به‌ویژه در هنگام تغییر یا اصلاح قوانین و مقررات اهمیت می‌یابد؛ جایی که لازم است رویه‌ها و فرآیندها بر اساس مقررات تازه تغییر یابد و این مدیریت اطمینان حاصل می‌کند که واحد مربوطه به درستی به این امر مبادرت ورزیده است.

امر پایش به دو شکل کلی انجام می‌شود، یک به صورت دوره‌ای که براساس آن، در فواصل زمانی مشخص، فعالیت‌ها و رویه‌های کنترلی هر واحد که از اهمیت و ریسک بالاتری برخوردار هستند، مورد بررسی قرار می‌گیرد و دو به صورت موردی که براساس آن، فعالیت یک واحد به عنوان نمونه‌ای از مجموعه اقداماتی که باید به درستی انجام شود مدنظر قرار می‌گیرد. تهیه گزارش‌های مربوط به انطباق با قوانین و مقررات و همچنین گزارش نقض قوانین و مقررات ضمن بررسی دقیق موضوع در تعامل با کمیته تطبیق، هیات‌مدیره را از کم و کیف موضوع مطلع کرده و برای اتخاذ تصمیم مناسب یاری می‌رساند.

۳-۷. پیاده‌سازی راهکارهای کاهش ریسک تطبیق

تهیه و به‌روزرسانی دستورالعمل‌ها

برای این منظور، سیاست‌های متعددی در حوزه‌های مختلف و پرریسک از جمله حوزه‌های مرتبط با مبارزه با پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم، و همچنین مبارزه با تخلفات و فساد مالی تهیه شده و حسب مورد بازنگری و ویرایش شده است. علاوه بر این، با توجه به استراتژی بهبود مستمر، ضمن بازنگری سیاست‌ها و دستورالعمل‌های موجود، مستندات مربوط به خط مشی رعایت قوانین و مقررات (سیاست تطبیق) مورد بازنگری قرار گرفته و نسبت به شناسایی و ارزیابی ریسک‌های تطبیق اقدام شده است.

آموزش

یکی از وظایف اصلی این مدیریت، آموزش مسایل و موضوعات مرتبط با مقررات و استانداردها در تمامی سطوح بانک با هدف نهادینه کردن فرهنگ تطبیق و آگاه‌سازی تمامی کارکنان از قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای لازم در حوزه فعالیت آنها به گونه‌ای است که در هنگام ایفای وظایف خود آگاهانه به رعایت آنها بپردازند. برای دستیابی به این هدف، با توجه به موضوعات پرریسک متعددی که در مورد فعالیت‌های بانک وجود دارد دوره‌های آموزشی مشخصی در سه سطح طراحی شده است. برنامه اجرایی دقیق مربوط به محتوا و گروه‌های هدف با توجه به نیازهای سازمان به صورت سالانه در ابتدای هر سال به تصویب کمیته تطبیق می‌رسد.

در ادامه برنامه‌های این مدیریت در امر آموزش، در سال‌های گذشته، دوره‌های حضوری مربوط به مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم (مفاهیم پایه مربوطه) در سطح اول و به عنوان دوره‌های مقدماتی بدو استخدام، برای تمامی کارکنان برگزار شده است. سطح دوم آموزش تخصصی برای کارکنان شعب جهت آشنایی با ضوابط خاص حوزه فعالیت آنها و به‌روزرسانی دانش تخصصی ایشان براساس مقررات ابلاغی جدید نیز به انجام رسیده است. سطح سوم آموزش پیشرفته برای مدیران ارشد جهت به‌روزرسانی دانش و آگاهی آنها براساس مقررات جدید نیز برگزار شده است.

علاوه بر این طراحی در خصوص دوره‌های آموزشی مربوط به حکمرانی شرکتی، فرهنگ تطبیق و اخلاق حرفه‌ای به پایان رسیده و در فهرست دوره‌های آموزشی اجباری بدو استخدام قرار گرفته است.

گزارش‌دهی

برای افزایش شفافیت و نیز کنترل ریسک‌های شناسایی شده، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، ریسک‌های تطبیق و موارد نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات شناسایی شده را به صورت ماهانه به کمیته تطبیق و حداقل هر سه ماه یک بار به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد. همچنین پس از ارائه گزارش و اتخاذ تصمیم درباره چگونگی رفع موارد عدم رعایت قوانین و مقررات، این مدیریت موظف به اجرای تصمیمات اتخاذ شده و گزارش‌دهی در خصوص چگونگی رفع موارد نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات و کاهش ریسک‌ها نیز هست.

بررسی محصولات و خدمات جدید

بررسی ریسک محصولات و خدمات جدید توسط مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، یکی از فرآیندهای مهم در بانک خاورمیانه است. بر این اساس ریسک‌های تطبیق، پولشویی و تخلف برای هر محصول و خدمت جدید توسط این مدیریت بررسی می‌شود و در صورت عدم تایید این مدیریت، امکان ارائه خدمت یا محصول مورد نظر وجود ندارد. علاوه بر این برخی تغییرات در نحوه استفاده از محصولات و خدمات موجود نیز تنها با موافقت این مدیریت به انجام می‌رسد.

بررسی ریسک‌های استفاده از فناوری‌های نوین

نظر به اهمیت فناوری‌های جدید و رشد روزافزون آنها در صنعت بانکداری و همچنین با عنایت به لزوم توجه به ریسک‌های ناشی از استفاده از آنها، در سال گذشته بررسی‌های لازم برای استفاده و بهره‌برداری از آنها در این مدیریت به عمل آمده است. توسعه خدمات بانکداری باز (Open Banking) و بانکداری مبتنی بر سرویس(BaaS) که از رابط نرم افزاری یا API، استفاده می‌نمایند منجر به ایجاد کسب و کارها و محصولات جدیدی شده که برای سرعت بیشتر جابجایی و مبالغ بیشتر پول، طراحی می‌شوند. بدین منظور این مدیریت موظف است ضمن بررسی رعایت قوانین و مقررات، در شرایط استفاده هر مشتری از خدمات فوق الذکر، بررسی دقیق تر به عمل آورد.

استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی

نظر به اهمیت استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی برای ثبات و سلامت فعالیت‌ها و عملیات بانکی، و لزوم پیاده‌سازی دستورالعمل‌های مربوطه، این مدیریت در کنار سایر واحدهای مرتبط اقدامات ویژه‌ای را برای ایجاد ساختار مناسب به انجام رسانیده است. از جمله مستندسازی سیاست‌های مورد نیاز برای استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در حوزه‌های مختلف بانک و نیز شرکت‌های تابعه در ساختارهای گروهی، اصلاح و بازنگری دوره‌ای مستندات و همچنین بازنگری آنها براساس مقررات موجود. رصد و پایش ساختارها و نظارت بر حسن اجرای الزامات جهت کارآمدی و اثربخشی نیز به طور مستمر در حال انجام است. علاوه بر این، وظایف مربوط به ESG و گزارشگری پایداری نیز در حوزه فعالیت‌های این مدیریت قرار گرفته است.

۴-۷. مبارزه با جرائم مالی

مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

پولشویی و تامین مالی تروریسم یکی از جرایم مالی مهمی است که از طریق کانال‌های مختلف از جمله بانک‌ها به وقوع می‌پیوندد و تبعات زیادی در پی دارد. بدیهی است مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم برای مجموعه بانک از اهمیت بسزایی برخوردار است. براساس سیاست‌های موجود، جلب اعتماد و اطمینان مشتریان و به تبع آن حسن شهرت بانک، گسترش روابط بین‌المللی، اجتناب از طرح دعوا علیه

بانک یا صدور احکام قضایی، پیشگیری از پرداخت جریمه و مجازات از اهداف اساسی بانک خاورمیانه است. به همین دلیل و براساس دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های بانک مرکزی و الزامات مرکز اطلاعات مالی، این مدیریت عملیات کنترلی مختلفی را برای دستیابی به اهداف مورد نظر انجام می‌دهد. بازنگری و به‌روزرسانی مستندات این حوزه، از جمله سیاست‌های مرتبط با مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، در دستور کار سالانه این مدیریت قرار دارد.

شناسایی مشتری

مهم‌ترین اقدام در مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم ، اجرای دقیق فرآیند شناسایی مشتری در سطوح و مراحل مختلف ارائه خدمات بانکی از افتتاح حساب گرفته تا اعطای تسهیلات و نیز در ارائه سایر خدمات است. این شناسایی بر اساس درجه ریسک مشتریان انجام می‌شود. مشتریانی که با توجه به شاخص‌های تعیین شده، به عنوان مشتریان با ریسک بالا مشخص شده‌اند، مورد شناسایی مضاعف قرارگرفته و تحت نظارت مستمر هستند. ارائه خدمات به این مشتریان منوط به شناسایی مضاعف و در صورت لزوم منوط به تایید مدیرعامل یا سایر اقدامات احتیاطی است. به منظور شناسایی مضاعف، مدارک و مستندات بیشتری جمع‌آوری شده و منشا پول مشتری نیز به طور دقیق مورد شناسایی واقع می‌شود. تمامی مشتریان و ذینفعان خدمات، پیش از شروع ارتباط با بانک، از نظر موضوعات مربوط به تحریم در سامانه جامع تطبیق نیز مورد بررسی قرار می‌گیرند.

دسته‌بندی مشتریان و خدمات از نظر ریسک پولشویی

فعالیت‌های بانک خاورمیانه براساس دیدگاه تطبیق مبتنی بر ریسک انجام می‌شود. در این راستا، مهم‌ترین اقدامات، تعیین، ارزیابی، نظارت و کنترل ریسک‌ها است. در خصوص مشتریان و خدمات با ریسک بالا نیز شناسایی دقیق توام با نظارت مستمر انجام می‌شود. هدف نهایی، مدیریت ریسک‌های مربوط اعم از ریسک‌های بالا، متوسط و پایین با راهکارهای کنترلی متناسب است.

این مدیریت، با توجه به اطلاعات دریافت شده از مشتری، نسبت به ارزیابی ریسک مشتریان براساس عواملی چون سابقه ارتباط با بانک، زمینه فعالیت، شفافیت مالی و تابعیت اقدام نموده و تمامی مشتریان بانک را از نظر ریسک‌های مرتبط با پولشویی طبقه‌بندی می‌کند. این دسته‌بندی در نرم‌افزار مبارزه با پولشویی پیاده‌سازی شده است. تمامی اطلاعات لازم برای محاسبه ریسک پولشویی مشتری از سامانه جامع بانکداری دریافت می‌گردد. با توجه به دسته‌بندی انجام شده، برای مشتریانی که دارای ریسک پولشویی بالاتری هستند، شناسایی مضاعف انجام می‌شود.

شناسایی معاملات مشکوک

یکی از وظایف مهم تمامی کارکنان، براساس حوزه وظایف و مسئولیت‌های آنها، آگاهی از معاملات و فعالیت‌های مشکوک و گزارش موارد احتمالی به مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی است که در دوره‌های آموزشی به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته و بر آن تاکید می‌شود. تمامی گزارش‌های مربوط به معاملات و فعالیت‌های مشکوک که از واحدهای اجرایی دریافت شده، همچنین موارد شناسایی شده از طریق سامانه‌های مبارزه با پولشویی بررسی شده و گزارش موارد مشکوک به مرکز اطلاعات مالی ارسال می‌شود.

دستورالعمل‌های جدید در حوزه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، در راستای ایفای وظایف خود نسبت به شناسایی و ابلاغ دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های بانک مرکزی به واحدهای اجرایی پرداخته و بر حسن اجرای آنها نظارت می‌نماید. از جمله این مقررات می‌توان به آیین‌نامه اجرایی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تامین مالی تروریسم اشاره کرد که پیرو ابلاغ آن به شبکه بانکی، طی سال ۱۴۰۴ مقررات و دستورالعمل‌های حایز اهمیتی در رابطه با موضوعات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم به شبکه بانکی ابلاغ شده است. شایان ذکر است ضمن ابلاغ و اجرای الزامات قانونی، به‌روزرسانی سامانه بانک با توجه به آخرین بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی مرکز اطلاعات مالی و بانک مرکزی پیاده‌سازی شده است.

نرم‌افزار مبارزه با پولشویی

اصول اساسی اعلام شده از سوی کمیته بال برای نظارت بانکی موثر، نظارت‌های حضوری و غیرحضوری را برای کنترل داخلی و نظارت موثر در بانک ضروری می‌داند. در همین راستا از نرم‌افزارهای مختلفی برای دستیابی به اهداف مورد نظر استفاده می‌شود. یکی از مهم‌ترین آنها، پیاده‌سازی و استفاده از نرم‌افزار مبارزه با پولشویی است. این نرم‌افزار که دارای قابلیت‌های روز بین‌المللی در زمینه مبارزه با پولشویی است، مطابق با نیازهای داخلی بومی‌سازی شده است.

سامانه جامع تطبیق

به منظور رعایت هرچه بهتر قوانین و مقررات در مورد جرایم مالی به‌ویژه تحریم‌ها و رعایت احتیاط در ارائه خدمات بانکی به اشخاص مشمول، «سامانه جامع تطبیق» با استفاده از فهرست‌های متعدد تکمیل شده و به اجرا درآمده است. بدین‌ترتیب سامانه جامع تطبیق مجموعه‌ای ارزنده از اطلاعات مربوط به اشخاص ممنوع است. با استفاده از این سامانه، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی بررسی‌های لازم را در مسایل مربوط به اشخاص موضوع جرایم مالی انجام داده و متناسب با نوع ممنوعیت واکنش لازم را نشان می‌دهد. مهم‌ترین این موارد به شرح زیر است:

- تحریم‌ها؛
- لیست سیاه بانک مرکزی؛
- متخلفان (جاعلان و کلاهبرداران)؛
- اینترپل؛
- لیست اعمال منع، محدودیت، پایش و مراقبت در ارائه خدمات به اشخاص اعلام شده توسط مراجع ذی‌صلاح.

گزارش‌دهی

یکی از وظایف مهم این مدیریت، ارائه گزارش‌های لازم و پاسخگویی به نهادهای نظارتی و قضایی است. در سال گذشته، همانند سال‌های قبل، در راستای ایفای وظایف، تعداد بسیاری نامه مورد بررسی قرار گرفته و به استعلام‌های مراجع قضایی در کوتاه‌ترین زمان ممکن پاسخ داده شده است.
گزارش‌های مهم موضوع قانون مبارزه با پولشویی و پاسخگویی به مراجع ذی‌صلاح به شرح زیر است:

- گزارش واریز وجوه نقدی بیش از حد مقرر؛
- گزارش معاملات مشکوک؛
- گزارش ارائه اسناد مثبته جهت تراکنش‌های بالای آستانه تعیین‌شده؛
- پاسخ به استعلام‌های واحد اطلاعات مالی.

نقل‌وانتقال‌های بین‌المللی

بانک خاورمیانه همواره بر ارائه خدمات بهینه بین‌المللی و توسعه روابط کارگزاری با بانک‌های خارجی به منظور تسهیل نقل و انتقال پول، تاکید داشته و در راستای تسهیل این سیاست به همکاری مستمر با شعبه مونیخ اقدام کرده است.

بررسی پرونده‌های امور بین‌الملل

با توجه به ریسک بالای خدمات ارزی و شرایط تحریم، پرونده‌های ارزی بانک و به ویژه پیام‌های وارده و صادره سوئیفت بانک با تایید این مدیریت انجام می‌شود.

روابط کارگزاری

پیرو دستورالعمل نحوه مدیریت ریسک‌های مرتبط با پولشویی و تامین مالی تروریسم در روابط کارگزاری بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، یکی از وظایف مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، بررسی ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم در هنگام برقراری رابطه کارگزاری با سایر بانک‌ها است. بدین منظور این مدیریت، به عنوان متولی اجرای دستورالعمل مذکور، ضمن پیاده‌سازی فرآیندهای لازم، ریسک‌های پولشویی و تامین مالی تروریسم در روابط کارگزاری را بررسی کرده و نظر خود را اعلام می‌نماید. همچنین این مدیریت مسئولیت تکمیل و به‌روزرسانی پرسشنامه‌های مبارزه با پولشویی سایر بانک‌ها را به عهده دارد.

مدیریت مخاطرات تقلب و سوء استفاده از ابزار بانکی

با توجه به الزام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص مدیریت مخاطرات تقلب و سوءاستفاده از ابزار بانکی، این مورد در دستور کار قرار گرفته و با هماهنگی و تعامل با معاونت فناوری‌های نوین بانک مرکزی، ضمن طراحی و پیاده‌سازی قواعدی به منظور شناسایی تراکنش‌های مشکوک، بررسی و اتخاذ تصمیمات لازم برای هر مورد مطابق با مقررات، ارزیابی دوره ای ریسک در این حوزه و متعاقبا اقدامات پیشگیرانه لازم صورت می‌پذیرد. در این خصوص گزارش اقدامات به صورت ماهیانه به بانک مرکزی ارسال می‌شود.

سامانه افشای محرمانه تخلفات

موضوع مفاسد سازمان‌یافته اقتصادی یکی از جدی‌ترین مسایل در هر موسسه مالی است. فساد علاوه بر آثار سوء اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، موجب نارضایتی مشتریان و در نتیجه کاهش اعتماد آنان است و به حسن شهرت کسب‌وکار آسیب جدی وارد می‌کند. به همین دلیل روش‌ها و ابزارهای گوناگونی برای مواجهه با آن در موسسات مالی بزرگ در نظر گرفته شده است. بدیهی است که وجود مقررات مناسب و اجرای کارآمد و صحیح آنها در واحدهای تخصصی مرتبط ضروری است. علاوه بر آن استفاده از توان نظارتی کارکنان برای کشف و کاهش تخلفات نیز یکی دیگر از ابزارهای قوی موجود در مبارزه با فساد است. این، شیوه‌ای معمول برای آگاهی از وجود فساد است که با تدوین دستورالعمل‌ها و راهکارهای حمایتی مناسب از افشاکنندگان آن تاثیرات مثبتی در پی خواهد داشت.

به همین دلیل این مدیریت با راه‌اندازی سامانه افشای محرمانه تخلفات، این امکان را فراهم نموده است که هریک از کارکنان در صورت مشاهده هرگونه تخلف، از نقض قوانین و مقررات شکلی گرفته تا بی‌توجهی به دستورالعمل‌های داخلی، شامل رشوه، دستور غیرقانونی مافوق، برخورد نامناسب با همکاران یا مشتریان، آن را با روشی امن و بدون شناسایی هویت خود و نگرانی از مقابله به مثل یا انتقامجویی شخصی فرد متخلف، به واحدهای مسئول گزارش کنند. واحدهای مسئول در این زمینه، که به تفصیل در سند سیاست و رویه اجرایی افشای محرمانه تخلفات مشخص شده است، پس از دریافت گزارش براساس دستورالعمل‌های اجرایی موجود به بررسی آن اقدام نموده و در صورت صحت گزارش، اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد. سیاست و رویه‌های اجرایی مربوط به این سامانه برای بازنگری و اصلاح طبق مقررات جدید و همچنین استفاده از تجربیات اجرایی سال‌های گذشته جهت کارآمدی و اثربخشی بیشتر در جریان است.

نظر به اهمیت موضوع، و لزوم حفظ محرمانگی و پوشیده نگاه داشتن هویت افشاگر، تغییرات اساسی در جهت ارتقای سامانه در دستور کار قرار گرفته و اقدامات اولیه مربوط به آن انجام شده است تا این سامانه و دستورالعمل‌های مرتبط با آن با استانداردهای ایزو منطبق باشند.

۸. حسابرسی داخلی

مدیریت حسابرسی داخلی بانک خاورمیانه در سال ۱۳۹۱ تحت نظارت مستقیم هیات‌مدیره تشکیل و پس از تشکیل کمیته حسابرسی در سال ۱۳۹۲ این مدیریت تحت نظارت آن کمیته اقدام به فعالیت نموده است.

بر اساس بیانیه هدف منتشر شده در استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی لازم‌الاجرا از سال ۲۰۲۵، هدف از اجرای حسابرسی داخلی ارائه اطمینان‌بخشی، مشاوره، آگاهی‌بخشی و آینده‌نگری مستقلانه، مبتنی بر ریسک و بی‌طرفانه به هیات‌مدیره و مدیریت ارشد است و از این طریق سازمان برای ایجاد، حفظ و ارتقای ارزش توانمند می‌شود.

اجرای حسابرسی داخلی بر اساس استانداردهای بین‌المللی موجب تحقق اهداف زیر می‌شود

- دستیابی به اهداف و استراتژی‌های سازمانی؛
- بهبود فرآیندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل؛
- بهبود تصمیم‌گیری و نظارت؛
- حفظ شهرت و اعتبار سازمان نزد ذینفعان؛
- توانایی خدمت به منافع عمومی.

در این راستا مدیریت حسابرسی داخلی در سال ۱۴۰۴ مطابق با برنامه مصوب سالانه مبتنی بر ریسک، اقدام به اجرای خدمات اطمینان‌بخشی به هیات‌مدیره نموده است. گزارش‌های تهیه شده در سال ۱۴۰۴ به شرح زیر است:

در حوزه ارزیابی نظام کنترل‌های داخلی:

- تهیه و ارائه گزارش ارزیابی وضعیت سالانه نظام کنترل‌های داخلی به کمیته حسابرسی و هیات‌مدیره؛
- ارزیابی فصلی کنترل‌های داخلی حاکم برگزارشگری مالی مطابق با دستورالعمل ارائه شده از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار و ارائه گزارش فوق به کمیته حسابرسی و هیات‌مدیره.

در حوزه ارزیابی نظام مدیریت ریسک:

- طرح، بررسی و تایید گزارش مدیریت ریسک بر اساس شیوه‌نامه ارزیابی فرآیند پیاده‌سازی و گزارشگری نظام مدیریت ریسک در موسسات اعتباری ابلاغی از سوی اداره نظارت احتیاطی کلان و فناورانه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به شماره ۰۴/۲۸۸۲۹۸ مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۱۱؛
- ارائه مدل رتبه‌بندی بانک‌ها بر اساس الگوی CAMELS+R موضوع نامه بانک مرکزی به شماره ۰۴/۳۹۸۹۹ مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۰۶ در کمیته حسابرسی.

در حوزه ارزیابی رعایت قوانین و مقررات:

- بررسی گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی در خصوص موارد سی‌گانه موضوع نامه شماره ۰۴/۲۶۰۲۵ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۶ بانک مرکزی و ارائه گزارش فوق به کمیته حسابرسی و هیات‌مدیره؛
- گزارش رسیدگی به تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط؛
- گزارش رسیدگی به معاملات با اشخاص وابسته؛
- ارائه بولتن شماره ۶۴ سامانه آرش درخصوص رتبه‌بندی بانک‌ها از سوی بانک مرکزی.

در حوزه استقرار و اجرای حسابرسی فناوری اطلاعات:

- بررسی جایگاه حسابرسی فناوری اطلاعات در چارت سازمانی بانک با توجه به دستورالعمل حداقل الزامات ناظر بر ریسک فناوری اطلاعات موسسات اعتباری؛
- تهیه و ارائه شرح وظایف و منشور حسابرسی فناوری اطلاعات بر اساس چارچوب و استانداردهای بین‌المللی انجمن حسابرسی و کنترل سیستم‌های اطلاعاتی (ISACA) ، چارچوب ITAF و مستند COBIT۲۰۱۹ به کمیته حسابرسی و هیات‌مدیره؛
- ارائه پیشنهاد حسابرسی فناوری اطلاعات، تحلیل شکاف و ارائه برنامه عملیاتی به کمیته حسابرسی؛
- ارائه برنامه عملیاتی یکساله حسابرسی فناوری اطلاعات و تصویب در هیات‌مدیره؛
- تهیه مستند درخواست برون‌سپاری فرآیند حسابرسی فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه.

در حوزه بررسی و ارزیابی گزارشگری مالی برون سازمانی:

- بررسی پیش‌نویس صورت‌های مالی سه‌ماهه اول سال ۱۴۰۴ از جنبه افشای صحیح اطلاعات و بررسی علل نوسان اقلام ترازنامه و سودوزیان؛
- بررسی پیش‌نویس صورت‌های مالی شش‌ماهه منتهی‌به ۳۱ شهریور ۱۴۰۴؛
- بررسی صورت‌های مالی نه‌ماهه منتهی‌به ۳۰ آذر ۱۴۰۴؛
- بررسی پیش‌نویس صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه سال مالی منتهی‌به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴؛
- بررسی پیش‌نویس گزارش توجیهی افزایش سرمایه بانک از مبلغ ۷۵,۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۱۲۰,۰۰۰ میلیارد ریال؛
- بررسی پیش‌نویس کلیه گزارش‌های ارائه‌شده از سوی حسابرس مستقل و بازرس قانونی برای دوره‌های شش‌ماهه، سالانه و افزایش سرمایه؛

- بررسی عملکرد بانک در خصوص ارسال گزارش‌ها برای بانک مرکزی از طریق سامانه مهتاب؛
- گزارش رسیدگی به ذخایر مطالبات مشکوک‌الوصول؛
- گزارش رسیدگی به سرمایه‌گذاری و بازده سرمایه‌گذاری در اوراق؛
- گزارش رسیدگی به مبادلات بازار بین بانکی؛
- گزارش رسیدگی به خلاصه دفتر کل؛
- گزارش رسیدگی به کنترل مقداری ترازنامه؛
- گزارش رسیدگی به درآمدهای مشاع بانک و مابه‌التفاوت سود قطعی و علی‌الحساب قابل پرداخت به سپرده‌گذاران.

برنامه‌ریزی و اجرای حسابرسی عملیاتی:

- تهیه و ارائه گزارش بررسی و آسیب‌شناسی فرآیند تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌ها و ارزیابی عملکرد مدیریت سازمان و روش‌ها در بازه زمانی ۱ فروردین ۱۴۰۳ الی ۳۰ آبان ۱۴۰۴.

ارزیابی عملکرد و ارزیابی نظام‌کنترل‌های داخلی شرکت‌های گروه:

- تهیه و ارائه گزارش حسابرسی شرکت کارگزاری خاورمیانه از تاریخ ۱۴۰۳/۰۱/۰۱ الی ۱۴۰۴/۰۴/۳۱.

در حوزه برنامه‌ریزی و مدیریت واحد حسابرسی داخلی:

- طرح و تصویب برنامه حسابرسی داخلی؛
- برگزاری جلسات مشترک با مدیریت‌های برنامه‌ریزی و نوآوری، تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیریت تحلیل و آنالیز جهت طراحی و پیاده‌سازی سامانه GRC در بانک؛
- برگزاری جلسات با حسابرس مستقل جهت همسوسازی فرآیندهای رسیدگی و رفع هرگونه محدودیت و یا ابهام احتمالی؛
- برگزاری تعداد ۱۱ جلسه کمیته حسابرسی و شرکت در ۹ جلسه هیات‌مدیره جهت طرح گزارش‌ها؛
- شرکت مستمر در جلسات کانون بانک‌های خصوصی جهت بیان چالش‌ها و یافتن راهبرد بهینه جهت انجام مسئولیت‌ها و وظایف؛
- توانمندسازی تیم حسابرسی از طریق شرکت در دوره‌های آموزشی متناسب با نیاز واحد.

۹. عملکرد مالی

خلاصه‌ای از عملکرد مالی و عملیاتی بانک طی سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴ به شرح جداول پیوست است.

۹-۱. اقلام عمده ترازنامه

اقلام عمده ترازنامه و توضیح مختصری در خصوص برخی از اقلام مزبور به شرح زیر است.

جدول ۱۳. اقلام عمده ترازنامه - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	درصدبه کل	درصد افزایش(کاهش) نسبت به سال قبل	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	درصدبه کل	درصد افزایش(کاهش) نسبت به سال قبل	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	درصدبه کل
الف) دارایی‌ها								
موجودی نقد	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷	۷	۲۳	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲	۱۱	۱۱۳	۷۴,۵۶۵,۱۴۷	۷
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱	۱۷	۱۹۹	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹	۱۱	۶۰	۹۹,۴۹۹,۵۰۰	۱۰
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷	۶۰	۷۴	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	۶۵	۳۹	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۷۰
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳	۷	۲۱۸	۵۹,۹۵۱,۱۵۲	۴	۸۶	۳۲,۱۷۱,۱۳۵	۳
خالص دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود	۳۱,۸۲۴,۲۸۱	۱	۱۱	۲۸,۶۶۳,۹۶۴	۲	۳۴	۲۱,۴۱۷,۲۲۲	۲
سپرده قانونی	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	۵	۷۵	۸۴,۳۶۵,۹۸۲	۶	۴۰	۶۰,۳۷۷,۵۶۴	۶
سایر دارایی‌ها	۶۸,۰۷۳,۲۷۷	۳	۲۲۴	۲۰,۹۹۱,۵۷۵	۱	۲۴	۱۶,۹۹۵,۹۸۶	۲
جمع دارایی‌ها	**۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵**	**۱۰۰**	**۸۹**	**۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹**	**۱۰۰**	**۴۸**	**۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹**	**۱۰۰**
ب) بدهی‌ها								
سپرده‌های مشتریان	۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹	۸۴	۹۹	۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷	۸۰	۶۰	۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷	۷۳
بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴۹,۸۳۳,۱۵۸	۲	۲۷	۳۹,۲۱۷,۷۹۸	۳	(۵۳)	۸۳,۸۷۶,۲۶۱	۸
سایر بدهی‌ها	۱۰۳,۶۲۰,۷۵۱	۴	۲۵	۸۲,۹۴۰,۵۰۵	۶	۱۸	۷۰,۱۷۴,۸۲۵	۷
جمع بدهی‌ها	**۲,۴۹۶,۴۹۹,۹۰۸**	**۹۰**	**۹۲**	**۱,۲۹۷,۷۹۶,۴۸۰**	**۸۸**	**۴۶**	**۸۸۷,۱۹۵,۹۴۳**	**۸۹**
ج) حقوق مالکانه								
سرمایه	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۴	۶۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۵	۵۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۱۵,۱۳۵,۵۰۱	۰	۱۲۶	۶,۷۱۰,۹۴۶	۰	۸۴	۳,۶۳۹,۹۹۰	۰
سود انباشته و اندوخته قانونی	۱۵۸,۶۹۷,۰۲۶	۶	۶۴	۹۷,۰۶۱,۹۱۷	۷	۶۱	۶۰,۱۰۸,۶۱۷	۶
سهام و صرف سهام تحت تملک صندوق بازارگردان اختصاصی(سهام خزانه)	(۱,۳۴۵,۸۱۰)	۰	۲۷۹	(۳۵۴,۹۱۴)	۰	۲۶	(۲۸۱,۳۸۱)	۰
جمع حقوق مالکانه	**۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷**	**۱۰**	**۶۴**	**۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹**	**۱۲**	**۵۷**	**۱۱۳,۴۶۷,۲۲۶**	**۱۱**
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	**۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵**	**۱۰۰**	**۸۹**	**۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹**	**۱۰۰**	**۴۸**	**۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹**	**۱۰۰**
د)تعهدات مشتریان								
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	۴۵,۲۲۴,۰۱۳	۳	۸۱	۲۵,۰۴۴,۰۴۶	۳	۸	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	۴
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۱,۰۹۳,۸۴۰,۱۳۲	۷۹	۳۲	۸۲۷,۶۲۱,۳۵۴	۸۴	۷۳	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴	۸۱
سایر تعهدات مشتریان	۱۹۰,۶۸۷,۶۹۵	۱۴	۴۷	۱۲۹,۲۹۶,۸۳۰	۱۳	۴۷	۸۷,۸۵۹,۰۹۳	۱۵
طرف وجوه اداره شده و موارد مشابه	۵۱,۵۴۳,۵۰۵	۴	۵۴۹	۷,۹۴۶,۳۳۹	۱	۷۹۷	۸۸۵,۶۰۰	۰

تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی(قبل از کسر ذخیره) شامل مبلغ ۹۷۷,۵۴۵ میلیارد ریال تسهیلات ریالی و ۷۴۴,۳۳۱ میلیارد ریال تسهیلات ارزی است که به ترتیب شاهد افزایش ۵۸ درصدی و افزایش ۹۸ درصدی نسبت به پایان سال گذشته بوده‌اند. سهم ۶۰ درصدی تسهیلات اعطایی از کل دارایی‌ها نشان می‌دهد که ضمن اهتمام بانک در صرف منابع در فعالیت‌های اصلی یعنی نقش واسطه‌گری، منابع به گونه‌ای مدیریت می‌شود که منافع سهامداران نیز به بهترین شکل رعایت گردد. نسبت ۲/۸ درصدی تسهیلات غیر جاری به کل تسهیلات در پایان اسفند ۱۴۰۴ نشان از رعایت و حفظ کنترل‌های لازم در اعتبارسنجی مشتریان و عدم فدا نمودن دقت و کیفیت جهت دستیابی به رشد بیشتر توسط بانک خاورمیانه است.

سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

از مبلغ ۱۹۰,۸۳۰ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری‌ها در سهام و سایر اوراق بهادار، مبلغ ۱۸۶,۶۱۵ میلیارد ریال مربوط به سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی دولتی است که بانک به منظور مدیریت نقدینگی و کاهش ریسک تامین نقدینگی، بخشی از منابع مازاد خود را با نرخ بازده مناسب در این محل سرمایه‌گذاری نموده است. هم‌چنین مبلغ ۳,۲۱۶ میلیارد ریال مربوط به سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت در شرکت‌های کارگزاری بانک خاورمیانه، داده پردازان سیمای آفتاب، خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه، بیمه زندگی خاورمیانه و سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا و واسپاری آفتاب خاورمیانه است .هم‌چنین مبلغ ۹۹۹ میلیارد ریال مربوط به اوراق سرمایه‌گذاری از صندوق سرمایه‌گذاری توسعه بازار سرمایه بوده که بانک به منظور مدیریت بازار سرمایه و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی در این محل سرمایه‌گذاری نموده است.

خالص دارایی‌های ثابت

عمده مانده دارایی‌های ثابت مربوط به زمین و ساختمان شعب و ساختمان مرکزی بانک است، همچنین سهم ۱ درصدی خالص دارایی‌های ثابت از کل دارایی‌ها بیانگر اهتمام بانک بر بکارگیری حداکثر منابع در دارایی‌های مولد است. در پایان اسفند ۱۴۰۴ از ۱۷ شعبه داخلی(شامل یک شعبه بانکداری دیجیتال)، ۱۳ شعبه متعلق به بانک و ۳ شعبه دیگر استیجاری است.

سپرده‌ها

سپرده‌ها شامل مبلغ ۱,۲۸۴,۱۸۳ میلیارد ریال سپرده ریالی و ۹۴۵,۵۵۷ میلیارد ریال سپرده ارزی است که به ترتیب شاهد افزایش ۸۱ درصدی و ۱۲۲ درصدی نسبت به پایان سال گذشته بوده‌اند. کل سپرده‌های بانک با احتساب سود پرداختنی با افزایش ۹۹ درصدی نسبت به پایان سال قبل معادل ۲,۳۴۳,۰۴۶ میلیارد ریال است، که عمدتا در نتیجه جذب سپرده‌های سرمایه‌گذاری یکساله بوده است.

۲-۹. اقلام عمده سود و زیان

اقلام عمـده صورت سـود و زیـان و توضیـح مختـصری در خصـوص برخـی از اقلام مزبور بـه شرح جـدول زیـر اسـت.

جدول ۱۴. اقلام عمده سود و زیان - ارقام به میلیون ریال

شرح	سال مالی منتهی‌به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	درصدبه جمع درآمدها	درصد افزایش (کاهش) نسبت به دوره قبل	سال مالی منتهی‌به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	درصدبه جمع درآمدها	درصد افزایش (کاهش) نسبت به دوره قبل	سال مالی منتهی‌به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	درصدبه جمع درآمدها
الف) درآمدها								
درآمد تسهیلات اعطایی	۱۷۵,۷۹۷,۸۷۷	۵۲	۲۲	۱۴۴,۶۸۵,۸۵۹	۶۳	۵۲	۹۴,۹۴۷,۲۰۰	۶۸
درآمدسپرده‌گذاری دربانک‌هاوموسسات‌اعتباری‌غیربانکی	۱۱,۴۳۹,۸۷۲	۳	(۲)	۱۱,۶۲۰,۳۰۸	۵	۵۶	۷,۴۳۴,۴۰۷	۵
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی	۴۷,۵۲۱,۶۴۲	۱۴	۴۶۶	۸,۴۰۰,۹۲۸	۴	۵۹	۵,۲۷۷,۷۳۴	۴
سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۲۶۱,۴۶۸	۰	(۹۰)	۲,۶۶۹,۹۸۷	۱	۱۰۰	۰	۰
جایزه سپرده قانونی	۱,۰۷۵,۵۸۷	۰	۲۸	۸۳۷,۱۰۵	۰	۸۱	۴۶۲,۹۹۶	۰
درآمد کارمزد	۲۲,۷۷۲,۷۶۳	۷	۳۰	۱۷,۵۷۸,۰۸۷	۸	۹۲	۹,۱۶۹,۳۰۶	۷
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۱۷,۱۴۵,۷۶۶	۵	۵۴	۱۱,۱۳۴,۹۳۶	۵	۶۳	۶,۸۱۵,۲۷۷	۵
سود(زیان)سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی	۱۱۹,۱۴۰	۰	(۳۸)	۱۹۲,۵۹۲	۰	۱۶۱	۷۳,۸۴۳	۰
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	۱۹۰,۸۱۵	۰	۲۷	۱۴۹,۶۷۷	۰	۱۲۰۲۹	۱,۲۳۴	۰
سایر درآمد و هزینه‌های عملیاتی	۶۲,۷۴۲,۵۱۸	۱۹	۱۰۰	۳۱,۳۷۰,۰۹۱	۱۴	۱۱۶	۱۴,۵۳۲,۹۷۵	۱۰
جمع درآمدها	**۳۳۹,۰۶۷,۴۴۸**	**۱۰۰**	**۴۸**	**۲۲۸,۶۳۹,۵۷۰**	**۱۰۰**	**۶۵**	**۱۳۸,۷۱۴,۹۷۲**	**۱۰۰**
ب) هزینه‌ها								
هزینه سود سپرده‌ها	(۱۵۶,۸۱۱,۹۱۴)	۴۶	۴۰	(۱۱۲,۱۷۷,۷۵۵)	۴۹	۶۶	(۶۷,۵۰۹,۹۶۳)	۴۹
هزینه‌های اداری و عمومی	(۲۸,۴۸۴,۰۵۲)	۸	۷۹	(۱۵,۹۵۵,۹۸۸)	۷	۵۸	(۱۰,۱۲۹,۸۱۲)	۷
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	(۱۱,۵۱۶,۹۹۰)	۳	(۳۴)	(۱۷,۵۱۴,۷۲۶)	۸	۲۷۵	(۴,۶۷۶,۰۸۶)	۳
هزینه کارمزد	(۱,۵۵۸,۰۹۹)	۰	۷۳	(۹۰۲,۸۳۹)	۰	۳۶	(۶۶۲,۴۷۶)	۰
جمع هزینه‌ها	**(۱۹۸,۳۷۱,۰۵۵)**	**۵۹**	**۳۵**	**(۱۴۶,۵۵۱,۳۰۸)**	**۶۴**	**۷۷**	**(۸۲,۹۷۸,۳۳۷)**	**۶۰**
سود پیش از مالیات	۱۴۰,۶۹۶,۳۹۳	۴۱	۷۱	۸۲,۰۸۸,۲۶۲	۳۶	۴۷	۵۵,۷۳۶,۶۳۵	۴۰
مالیات بر درآمد	(۱۵,۳۱۱,۲۸۴)	۵	۱۹۸	(۵,۱۳۴,۹۶۲)	۲	۲۶	(۴,۰۶۱,۶۱۰)	۳
سود خالص	**۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹**	**۳۷**	**۶۳**	**۷۶,۹۵۳,۳۰۰**	**۳۴**	**۴۹**	**۵۱,۶۷۵,۰۲۵**	**۳۷**

درآمد تسهیلات اعطایی

درآمد تسهیلات اعطایی به مبلغ ۱۷۵,۷۹۸ میلیارد ریال نسبت به سال قبل ۲۲ درصد رشد داشته است و از طرفی سهم ۵۲ درصد از کل درآمدهای بانک را به خود اختصاص داده است. از مبلغ ۱۷۵,۷۹۸ میلیارد ریال ۱۵۸,۱۲۵ میلیارد ریال آن مرتبط با درآمد تسهیلات ریالی (شامل وجه التزام) و مابقی به مبلغ ۱۷,۶۷۳ میلیارد ریال مرتبط با تسهیلات ارزی بوده است. افزایش حجم تسهیلات اعطایی منجر به افزایش درآمد به مبلغ ۲۲,۰۵۴ میلیارد ریال و از طرفی دیگر کاهش نرخ موثر تسهیلات اعطایی منجر به کاهش ۲۰۷ میلیارد ریالی در درآمدهای مذکور شده است و در نهایت شاهد افزایش ۲۱,۸۴۷ میلیارد ریال در درآمد تسهیلات اعطایی ریالی نسبت به مدت مشابه سال گذشته بوده‌ایم.

هزینه سود سپرده‌ها

افزایش حجم سپرده‌ها منجر به افزایش هزینه به مبلغ ۴۲,۵۶۱ میلیارد ریال و از طرف دیگر کاهش نرخ سپرده‌ها منجر به کاهش هزینه سود پرداختی به مبلغ ۱,۷۱۸ میلیارد ریال شده است.

هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول

مبلغ هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول طی سال ۱۴۰۴ معادل ۱۱,۵۱۷ میلیارد ریال (سال قبل ۱۷,۵۱۵ میلیارد ریال) است. از این مبلغ ۵۵۴ میلیارد ریال مربوط به هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌لوصول (سال قبل ۱۳,۶۴۷ میلیارد ریال) و ۱۰,۹۶۳ میلیارد ریال مربوط به هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌لوصول (سال قبل ۳,۸۶۷ میلیارد ریال) است.

ذخیره تسهیلات اعطایی، طبق ((دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات موسسات اعتباری)) مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه ۰۱/۲۳۹۰۲۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در حساب‌ها منظور شده است.

۳-۹. شاخص‌های مالی و عملیاتی

خلاصه شاخص‌های مالی و عملیاتی بانک برای سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴ به شرح جداول پیوست است:

جدول ۱۵. خلاصه شاخص‌های مالی - ارقام به درصد

شرح	۱۴۰۴	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰
نسبت کفایت سرمایه *	۱۳/۳	۱۳/۷	۱۳/۲	۱۴/۱	۱۳/۵
نسبت تسهیلات اعطایی به سپرده‌ها	۶۷	۷۷	۹۰	۸۹	۸۸
نسبت تسهیلات اعطایی به مجموع دارایی‌ها	۶۱	۶۵	۷۰	۷۴	۶۸
نرخ بازدهی دارایی‌ها - قبل از کسر مالیات (ROA)	۶/۶	۶/۶	۶/۷	۵/۱	۴/۴
نرخ بازدهی دارایی‌ها - پس از کسر مالیات(ROA)	۵/۹	۶/۲	۶/۲	۵/۰	۴/۴
نسبت بدهی	۸۹	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰
نسبت کل سپرده‌ها به سرمایه- مرتبه	۲۰	۱۵	۱۴	۱۵	۱۵
نرخ بازدهی سرمایه (ROC)	۱۰۴	۱۰۳	۱۰۳	۸۵	۸۲
نرخ بازدهی حقوق مالکانه (ROE)	۵۳	۵۳	۵۲	۴۶	۴۵
نسبت تسهیلات غیرجاری (NPL) **	۲/۸	۴/۸	۳/۹	۲/۸	۱/۳
هزینه سود سپرده‌ها به سود دریافتی از محل تسهیلات و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی	۶۷	۶۸	۶۲	۶۱	۶۶
هزینه سود پرداختی به سپرده‌ها به متوسط سپرده‌های ریالی (نرخ موثر سود پرداختی به سپرده‌ها)	۱۴/۷	۱۴/۸	۱۳/۳	۱۰/۸	۱۱/۴
سود دریافتی به متوسط تسهیلات ریالی (نرخ موثر تسهیلات اعطایی)	۲۳/۵	۲۳/۶	۲۱/۹	۱۸/۵	۱۸/۲
هزینه سود سپرده‌ها به کل هزینه‌ها	۷۹	۷۷	۸۱	۸۳	۸۴
سهم هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول از کل هزینه‌ها	۶	۱۲/۰	۵/۶	۴/۴	۴/۹
نسبت هزینه کل به درآمد کل	۶۳	۶۶	۶۳	۶۴	۶۷
درآمد تسهیلات و سپرده‌گذاری‌ها و اوراق بدهی به کل درآمدها	۶۹	۷۲	۷۸	۸۶	۸۵
درآمد کارمزدها به کل درآمدها	۷	۸	۷	۶	۵
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی به کل درآمدها	۵	۵	۵	۵	۳
سایر درآمدها و هزینه‌ها به کل درآمدها	۱۹	۱۴	۱۰	۲	۴
سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار به کل درآمدها	۰	۱	۰	۱	۳

* محاسبات نسبت کفایت سرمایه از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۱ طبق بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ و برای سال ۱۴۰۲ الی ۱۴۰۴ محاسبات بر اساس آخرین بخشنامه ابلاغی بانک مرکزی به شماره ۰۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ می‌باشد.

** محاسبات نسبت تسهیلات غیرجاری NPL براساس بخشنامه شماره ۰۲/۱۷۲۷۴۵ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۰ بانک مرکزی بر مبنای خالص صورت پذیرفته است.

جدول ۱۶. خلاصه شاخص‌های عملیاتی - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰
درآمد به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۱۸,۸۳۷,۰۸۰	۱۲,۷۰۲,۰۴۵	۷,۷۰۶,۳۸۷	۴,۷۶۲,۰۸۰	۳,۶۶۳,۱۷۹
سود خالص به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۶,۹۶۵,۸۳۹	۴,۲۷۵,۱۸۳	۲,۸۷۰,۸۳۵	۱,۷۰۷,۸۶۱	۱,۲۱۰,۴۷۵
نسبت سپرده به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۱۳۰,۱۶۹,۲۲۲	۶۳,۰۴۶,۶۲۶	۳۹,۳۵۳,۹۵۲	۳۰,۱۷۲,۳۵۸	۲۲,۷۶۲,۰۰۲
نسبت تسهیلات به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۹۳,۳۲۹,۳۰۷	۴۸,۷۹۳,۲۲۵	۳۵,۴۷۹,۱۱۴	۲۶,۷۶۴,۳۵۳	۲۰,۰۸۹,۵۷۰
نسبت درآمد کل به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۳۹۶,۵۷۰	۲۹۳,۵۰۴	۱۹۸,۷۳۲	۱۳۱,۲۳۸	۱۰۶,۲۷۰
نسبت سود خالص به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۱۴۶,۶۴۹	۹۸,۷۸۵	۷۴,۰۳۳	۴۷,۰۶۷	۳۵,۱۱۶
نسبت سپرده‌ها به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۲,۷۴۰,۴۰۵	۱,۴۵۶,۷۹۰	۱,۰۱۴,۸۵۸	۸۳۱,۵۲۲	۶۶۰,۳۳۱
نسبت تسهیلات به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۱,۹۶۴,۸۲۸	۱,۱۲۷,۴۴۳	۹۱۴,۹۳۴	۷۳۷,۶۰۰	۵۸۲,۸۰۳

۴-۹. سپرده‌ها

خلاصه عملکرد بانک در حوزه جذب سپرده مشتریان در سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ به شرح جدول زیر است:

جدول ۱۷. گزارش تجهیز منابع ریالی و ارزی مشتریان -ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)
سپرده‌های ریالی	۱,۲۸۴,۱۸۳,۲۸۳	۵۴	۷۰۹,۸۵۵,۷۲۳	۶۰
سپرده‌های ارزی	۹۴۵,۵۵۶,۸۶۵	۴۱	۴۲۴,۹۸۳,۵۵۱	۳۶
سود پرداختنی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار	۱۱۳,۳۰۵,۸۵۰	۵	۴۰,۷۹۸,۹۰۳	۴
جمع	**۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹**	**۱۰۰**	**۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷**	**۱۰۰**

جدول ۱۸. گزارش تجهیز منابع ریالی مشتریان -ارقام به میلیون ریال

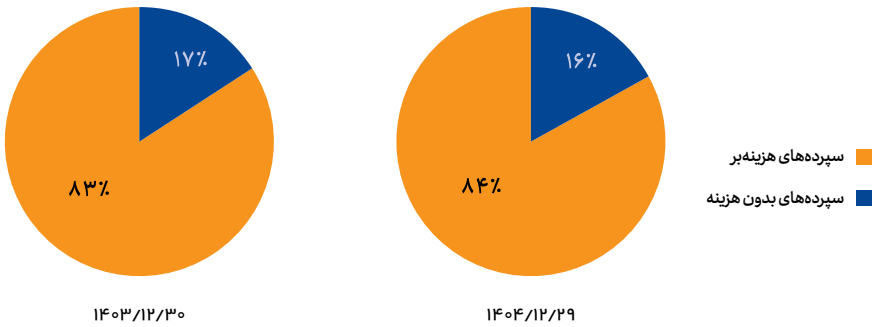
شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	تعداد سپرده	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)	تعداد سپرده	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)
سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی	۱,۳۹۷,۷۶۳	۴۹۰,۵۹۹,۷۱۲	۳۸	۹۲۳,۴۷۸	۲۳۲,۵۶۰,۲۳۸	۳۳
سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه	۵	۳,۷۱۰	۰	۹	۸۷۷,۰۸۵	۰
سپرده و گواهی سپرده یک‌ساله	۴,۱۱۱	۵۴۵,۳۹۳,۴۰۵	۴۲	۲,۲۷۹	۱۸۹,۳۶۹,۳۸۰	۲۷
سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت دوساله	۷۲۳	۲,۱۶۶,۴۵۳	۰	۹۵۹	۳,۰۴۸,۳۵۷	۱
سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت سه‌ساله	۱,۴۱۶	۴۲,۷۱۳,۶۰۰	۳	۱,۶۵۵	۱۶۴,۷۵۶,۱۵۶	۲۳
سپرده قرض‌الحسنه جاری	۱۳,۹۶۸	۱۶۰,۰۵۴,۳۱۶	۱۲	۱۳,۱۳۸	۸۶,۴۹۹,۳۱۸	۱۲
سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌ها		۳۷,۲۰۶,۴۷۴	۳		۲۹,۱۷۴,۴۹۲	۴
پیش دریافت اعتبار اسنادی		۲,۷۵۸,۸۸۷	۱		۱,۵۰۶,۰۳۱	۰
سایر		۳,۲۸۶,۷۲۶	۱		۲,۰۶۴,۶۶۶	۰
جمع	**۱,۴۱۷,۹۸۶**	**۱,۲۸۴,۱۸۳,۲۸۳**	**۱۰۰**	**۹۴۱,۵۱۸**	**۷۰۹,۸۵۵,۷۲۳**	**۱۰۰**

جدول ۱۹. گزارش تجهیز منابع ارزی مشتریان -ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	تعداد سپرده	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)	تعداد سپرده	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)
سپرده قرض‌الحسنه جاری و پس‌انداز ارزی	۲,۴۴۷	۱۸۷,۵۱۱,۰۵۳	۲۰	۲,۱۷۴	۱۴۳,۸۸۴,۷۱۹	۳۴
سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه ارزی	۱۰	۱۷۲,۶۱۶	۰	۱۲	۱۱۹,۵۸۴	۰
سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت ارزی	۶۲	۴۷۳,۵۹۱,۴۸۵	۵۰	۷۹	۲۳۶,۸۹۱,۶۴۳	۵۶
سپرده نقدی ارزی ضمانت‌نامه‌ها		۵۱۹,۱۰۱	۰		۳۸۳,۹۳۶	۰
سایر*		۲۸۳,۷۶۲,۶۱۰	۳۰		۴۳,۷۰۳,۶۶۹	۱۰
جمع	**۲,۵۱۹**	**۹۴۵,۵۵۶,۸۶۵**	**۱۰۰**	**۲,۲۶۵**	**۴۲۴,۹۸۳,۵۵۱**	**۱۰۰**

* عمده افزایش در سایر حدودا به مبلغ ۲۴۰ هزار میلیارد ریال، مربوط به حواله‌های صادره مشتریان و خرید ارز می‌باشد.

نمودار ۷. ترکیب سپرده‌های هزینه بر و بدون هزینه در پایان سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

جدول ۲۰. بررسی تغییرات هزینه سود پرداختی به سپرده‌های ریالی مشتریان بر اساس حجم و نرخ - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
متوسط مانده سپرده‌ها - روزانه	۹۲۴,۲۱۲,۸۰۵	۶۳۷,۶۰۲,۳۴۶
سود پرداختی به سپرده‌های ریالی	۱۳۵,۵۱۶,۰۲۳	۹۴,۶۷۲,۲۷۹
نرخ موزون شده سود سپرده‌ها (پیش از کسر سپرده قانونی)	**۱۴/۷٪**	**۱۴/۸٪**
افزایش هزینه سود پرداختی به سپرده‌ها نسبت به دوره قبلی	**۴۰,۸۴۳,۷۴۵**	**۳۹,۶۴۸,۱۳۰**
افزایش سود پرداختی سپرده‌ها ناشی از حجم	**۴۲,۵۶۱,۳۶۲**	**۲۹,۸۳۹,۰۲۵**
درصد افزایش(کاهش) ناشی از حجم	۱۰۴٪	۷۵٪
افزایش (کاهش) سود پرداختی سپرده‌ها ناشی از نرخ	**(۱,۷۱۷,۶۱۷)**	**۹,۸۰۹,۱۰۴**
درصد افزایش (کاهش) ناشی از نرخ	(٪۴)	۲۵٪

۵-۹. تسهیلات

خلاصه عملکرد بانک در حوزه تسهیلات اعطایی به مشتریان طی دوره مورد گزارش به شرح جدول زیر است.

جدول ۲۱. بررسی تغییرات درآمد تسهیلات اعطایی ریالی به مشتریان بر اساس حجم و نرخ - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
متوسط مانده تسهیلات اعطایی-روزانه	۷۰۹,۵۴۶,۳۶۰	۵۷۸,۸۱۹,۱۳۸
متوسط مانده تسهیلات اعطایی جاری و سررسید گذشته-روزانه	۶۴۷,۷۸۷,۵۶۱	۵۵۴,۱۵۲,۵۹۱
سود تسهیلات اعطایی به مشتریان بانک	۱۵۲,۳۶۴,۴۶۶	۱۳۰,۵۱۷,۷۸۶
متوسط نرخ سود تسهیلات اعطایی جاری و سررسید گذشته	**۲۳/۵٪**	**۲۳/۶٪**
افزایش درآمد سود تسهیلات اعطایی نسبت به دوره قبلی	**۲۱,۸۴۶,۶۸۰**	**۴۷,۳۰۵,۳۴۹**
افزایش (کاهش) سود تسهیلات اعطایی ناشی از حجم	**۲۲,۰۵۳,۵۴۵**	**۳۸,۱۶۱,۹۱۷**
درصد افزایش (کاهش) ناشی از حجم	۱۰۱٪	۸۱٪
افزایش (کاهش) سود تسهیلات اعطایی ناشی از نرخ	**(۲۰۶,۸۶۴)**	**۹,۱۴۳,۴۳۱**
درصد افزایش (کاهش) ناشی از نرخ	(۱٪)	۱۹٪

۱۰. سرمایه‌گذاری‌های بانک

خلاصه نتیجه سرمایه‌گذاری در سهام سریع المعامله در بازار و سرمایه‌گذاری‌های مستقیم در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ به شرح جداول زیر است.

۱-۱۰. سرمایه‌گذاری مستقیم

جدول ۲۲. سرمایه‌گذاری‌های مستقیم - ارقام به میلیون ریال

نام شرکت	تعداد کل سهام	درصد سرمایه پرداخت شده	درصد سهم بانک	قیمت تمام شده
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۷۴۹,۹۹۹,۰۰۰	۱۰۰	۷۵	۶۶۵,۹۳۰
شرکت داده پردازان سیمای آفتاب	۵۹,۹۹۹,۹۹۶	۱۰۰	۱۰۰	۶۰,۰۰۰
شرکت سهامی بیمه زندگی خاورمیانه	۷۷۹,۹۹۹,۹۹۳	۱۰۰	۲۰	۲۴۰,۰۰۰
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	۱,۹۹۹,۹۹۰,۰۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱,۷۴۷,۹۹۱
ساز و کار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا	۲۲۰,۰۰۰	۱۰۰	۱۱	۲,۲۰۰
واسپاری آفتاب خاورمیانه	۴۹۹,۹۹۹,۹۹۵	۱۰۰	۱۰۰	۵۰۰,۰۰۰

شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب (سهامی خاص)

این شرکت با سرمایه ۳۰ میلیارد ریال در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۷ و با هدف خریداری و پیاده‌سازی نرم‌افزار جامع بانکداری از یک شرکت خارجی شروع به فعالیت نموده است.

ارائه خدمات تخصصی و مشاوره‌ای و اجرای پروژه در زمینه‌های کامپیوتری، شبکه و الکترونیکی، مکانیزاسیون و اتوماسیون شامل تحلیل و تولید، بهینه‌سازی، پیاده‌سازی سیستم‌های عملیاتی، مدیریتی و خدماتی، تحلیل، طراحی، منطبق‌سازی، ساخت، تامین، پیاده‌سازی و راهبری سیستم‌های نرم افزاری از اهم فعالیت‌های این شرکت است.

شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

این شرکت در سال ۱۳۷۴ با نام کارگزاری سهام پویا تاسیس و در سال ۱۳۹۲ به شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه تغییر نام داد. خدمات کارگزاری، معامله گری و بازارگردانی، خدمات مالی و مشاوره‌ای از اهم فعالیت‌های این شرکت است.

شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه

شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه (سهامی خاص) در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۳ به ثبت رسید. خرید و فروش نقدی ارز، مسکوک طلای ضرب شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و انجام عملیات مربوط به حواله‌های ارزی از طریق بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مجاز داخلی و ارائه خدمات ارزی برون‌مرزی از طریق کارگزاران در چهارچوب قوانین و مقررات ارزی از اهم فعالیت‌های تعریف شده برای این شرکت است.

شرکت سهامی بیمه زندگی خاورمیانه

درخواست تاسیس شرکت بیمه زندگی خاورمیانه در شهریورماه ۱۳۹۱ به تایید شورای عالی بیمه رسیده است و پذیره‌نویسی شرکت نیز در اسفند ماه ۱۳۹۴ از طریق بازار سوم فرابورس انجام شده‌است. این شرکت در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۵ تأسیس گردید و پس از چند مرحله افزایش سرمایه با سرمایه دو هزار و چهارصد میلیارد ریالی، به ارائه کلیه خدمات بیمه‌ای در بخش بیمه‌های زندگی می‌پردازد.

شرکت واسپاری آفتاب خاورمیانه

شرکت واسپاری آفتاب خاورمیانه (سهامی خاص) در تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۸ به شماره ثبت ۶۴۳۰۴۹ به ثبت رسید. تامین مالی مشتری از طریق تهیه کالا اعم از منقول و غیرمنقول توسط شرکت و واگذاری آن به مشتری صرفا در قالب یکی از قراردادهای اجاره به شرط تملیک و فروش اقساطی در چارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا، آیین نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط از اهم فعالیت‌های این شرکت است.

سازو کارویژه تجارت و تامین مالی اروپا

شرکت سهامی خاص ساز و کار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا با شماره ثبت ۵۴۰۲۴۰ و شناسه ملی ۱۴۰۰۸۲۸۵۷۱۶ درتاریخ ۱۳۹۸/۰۲/۰۲ تاسیس گردید. موضوع فعالیت آن شرکت اعم از انجام کلیه معاملات تجاری مذکور در قانون تجارت و اخذ وام و تسهیلات از کلیه بانک‌ها و موسسات اعتباری داخلی و خارجی به صورت ارزی و ریالی می‌باشد. ضمنا به استناد آگهی ثبت صورت‌جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۰۶ آن شرکت، انحلال شرکت مورد تصویب قرار گرفته و فرایند مربوطه در حال انجام است.

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

بخش سوم

۳ گزارش حسابرس مستقل و صورت‌های مالی

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

موسسه حسابرسی دش و همکاران
((حسابداران رسمی))
((معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار))

بنام خدا

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام
بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

گزارش حسابرسی صورت های مالی
اظهارنظر مشروط

۱- صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) شامل صورت‌های وضعیت مالی به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۴، صورت‌های سود و زیان، سود و زیان جامع، تغییرات در حقوق مالکانه و جریان‌های نقدی برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور و یادداشت‌های توضیحی ۱ تا ۶۰، توسط این مؤسسه حسابرسی شده است.

به نظر این مؤسسه، به استثنای آثار احتمالی موارد مندرج در بندهای ۲ و ۳ بخش مبانی اظهارنظر مشروط، صورت‌های مالی یاد شده، وضعیت مالی گروه و "بانک" به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۴، عملکرد مالی و جریان‌های نقدی گروه و "بانک" را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو منصفانه نشان می‌دهد.

مبانی اظهارنظر مشروط نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک"

۲- چگونگی وضعیت قراردادهای تسهیلات جعاله اعطایی "بانک" به شرکت‌های "توسعه نفت و گاز صبای کنگان و مهندسی و توسعه سروک آذر" (معرفی شده توسط شرکت ملی نفت ایران) از محل منابع سپرده‌گذاری ارزی "صندوق توسعه ملی" و نحوه شناسایی سهم سود "بانک" در این ارتباط در یادداشت توضیحی ۳-۲۶، آمده است.

در این خصوص، اقدامات و پی‌گیری‌های "بانک" و سایر نهادهای مرتبط، ضمن وجود برخی ظرفیت‌های قانونی (از جمله بند ۳ ردیف ۴ الزامات مصارف قانون بودجه سال ۱۴۰۵ در خصوص امهال اصل و فرع تسهیلات موضوع طرح های بالا دستی نفت و گاز مرتبط)، در رابطه با تمدید و یا تعیین تکلیف چگونگی بازپرداخت تسهیلات مزبور، تا تاریخ این گزارش به نتیجه نرسیده، لیکن مانده تسهیلات مورد بحث (شامل اصل و فرع جمعاً به مبلغ ۶۵۴،۲۵۶ میلیارد ریال) علی‌رغم شمول طبقه "معوق"، به عنوان "تسهیلات جاری" قلمداد گردیده است.

در شرایط گفته شده در بالا، تعیین آثار مالی هرگونه تعدیل احتمالی مترتب از تعیین تکلیف تسهیلات یاد شده، بر صورت‌های مالی مورد گزارش، برای این مؤسسه امکانپذیر نمی‌باشد.

۳- پاسخ تاییدیه‌های درخواستی از "صندوق توسعه ملی از بابت حساب‌های ارزی فی‌مابین" منعکس در یادداشت توضیحی ۳۹ و برخی از "حساب‌های ارزی نزد بانک‌های خارجی"، منعکس در یادداشت‌های توضیحی ۲۴ و ۲۵، جمعاً به مبلغ ۲۳،۰۰۱ میلیارد ریال، تا تاریخ این گزارش دریافت نشده است.

با توجه به مراتب گفته شده، تعیین هرگونه تعدیلات احتمالی که درصورت دریافت پاسخ تأییدیه‌های ارسالی بدون جواب و سایر مستندات مورد بحث، بر صورت های مالی مورد گزارش ضرورت می‌یافت، برای این مؤسسه میسر نگردیده است.

۴- حسابرسی این مؤسسه طبق استانداردهای حسابرسی انجام شده است. مسئولیت‌های مؤسسه طبق این استانداردها در بخش مسئولیت‌های حسابرس و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی توصیف شده است. این مؤسسه طبق الزامات آیین رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران، مستقل از گروه است و سایر مسئولیت‌های اخلاقی را طبق الزامات مذکور انجام داده است. این مؤسسه اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب شده به عنوان مبنای اظهارنظر مشروط، کافی و مناسب است.

تهران، خیابان شهید آیت‌الله سعیدی، نبش خیابان شهید [illegible]، پلاک ۲۲
تلفن: ۲۲۸۴۶۶۰۱ صندوق پستی ۳۱۸۵/۲۸۷
www.dashiacpa.com Email: info@dashiacpa.com

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

مسائل عمده حسابرسی

۵- منظور از مسائل عمده حسابرسی، مسائلی است که به قضاوت حرفه‌ای حسابرس، در حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه سال جاری، دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند. این مسائل در چارچوب حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه و به منظور اظهارنظر نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، مورد توجه قرار گرفته است. علاوه بر موارد درج شده در بندهای ۲ و ۳ بخش مبانی اظهارنظر مشروط، موارد زیر به عنوان مسائل عمده حسابرسی که در گزارش حسابرس اطلاع‌رسانی می‌شود، تعیین شده‌است:

مسائل عمده حسابرسی	نحوه برخورد حسابرس
سود تسعیر ارز همانگونه که در یادداشت‌های توضیحی ۲۰ منعکس است، در مقطع ۲۹ اسفند سال ۱۴۰۴، سود تسعیر ارز به مبلغ ۶۲،۶۹۲ میلیارد ریال گزارش شده است که: - نسبت به سال قبل معادل ۲۰۸ درصد افزایش داشته، - و بالغ بر ۴۵ درصد از سود قبل از مالیات "بانک" است. - مبنای تسعیر اقلام ارزی، مندرجات بخشنامه شماره ۰۵/۲۱۴۱۶ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۱۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد. (تسعیر اقلام ارزی پولی در صورت احراز شرایط گفته شده در بند ۳ بخشنامه مزبور مجاز خواهد بود). همچنین، طبق مفاد بند ۷ بخشنامه یاد شده در بالا، سود ناشی از تسعیر اقلام پولی ارزی "بانک" در پایان سال مالی (پس از اعمال ذخایر مطالبات مشکوک‌الوصول و آثار مالیاتی احتمالی)، به عنوان سود قابل تقسیم محسوب نمی‌گردد و می‌بایست صرف افزایش سرمایه "بانک" شود. مضافاً، به موجب مفاد بند ۸ بخشنامه یاد شده در بالا، در صورتی‌که میزان سود ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی "بانک" ، بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سود خالص مؤسسه اعتباری باشد، افزایش سرمایه از محل سود مزبور، مستلزم انجام حسابرسی موارد خاص در این ارتباط و تأیید مبلغ سود تسعیر ارز مورد بحث توسط حسابرس مستقل می‌باشد. باتوجه به اهمیت و تعدد حساب‌های ارزی "بانک" و به منظور کسب اطمینان معقول از صحت محاسبات تسعیر ارز و شناسایی آن در حساب‌ها در انطباق با الزامات استانداردهای حسابداری و بخشنامه‌های ناظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سرفصل مورد بحث به عنوان مسایل عمده حسابرسی در سال مالی مورد گزارش تعیین گردیده است.	روش‌های حسابرسی برای ارزیابی صحت عمل "بانک" در این ارتباط، شامل موارد زیر بوده اما محدود به این موارد نیست: ۱- اخذ صورت ریز اقلام ارزی و مطابقت اطلاعات دریافتی با دفاتر. ۲- بررسی کنترل‌های اصلی ناظر بر ثبت، نگهداری و گزارشگری اقلام ارزی. ۳- بررسی صحت طبقه بندی دارایی و بدهی‌های ارزی و احتساب ذخایر ارزی لازم در حساب‌ها در این ارتباط. ۴- کنترل اعمال نرخ صحیح ارز در تاریخ گزارشگری در انطباق با بخشنامه بانک مرکزی و استاندارد حسابداری ناظر (ویژگی در دسترس بودن). ۵- شناسایی اقلام ارزی دارای محدودیت و کنترل صحت تسعیر اقلام مزبور در انطباق با الزامات بند ۳ بخشنامه تسعیر. باتوجه به رسیدگی‌ها و ضمن توجه به موارد گفته شده در بندهای ۲ و ۳ این گزارش، سود تسعیر ارز اقلام پولی به نحو صحیح و مناسب در انطباق با الزامات استانداردهای حسابداری و بخشنامه‌های بانک مرکزی، در صورت‌های مالی منعکس گردیده است .

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)
بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

مسائل عمده حسابرسی

طبقه بندی و احتساب ذخایر تسهیلات اعطایی و مطالبات:

ذخیره عمومی و اختصاصی تسهیلات و مطالبات در مقطع ۲۹ اسفند سال ۱۴۰۴ به ترتیب به مبالغ ۲۵،۳۳۱ و ۱۷،۱۶۲ میلیارد ریال منعکس در یادداشت توضیحی ۱۹، توسط این مؤسسه رسیدگی شده است.

به شرح مندرجات یادداشت‌های توضیحی ۸-۷ و ۹-۷ ، طبقه بندی و احتساب ذخایر تسهیلات اعطایی و مطالبات، براساس دستورالعمل‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت پذیرفته است.

اجرای کامل دستورالعمل‌های مزبور، ضمن درنظر گرفتن پیچیدگی نسبی محاسبات لازم، متضمن لحاظ عوامل زمان، وضعیت مالی مشتری، صنعت یا رشته فعالیت و همچنین ارزشیابی وثایق اخذ شده از مشتریان (بر پایه تعدیل براساس سطح عمومی قیمت‌ها و یا گزارش کارشناسان رسمی، مبتنی بر مفروضات و مدل‌های قیمت‌گذاری و قضاوت ایشان) می‌باشد.

با توجه به مراتب گفته شده، هرگونه تغییر در مؤلفه‌های مبنای برآورد ذخایر، می‌تواند به تعدیل بااهمیت محاسبات ذخایر مورد بحث منجر شود. بدین لحاظ موضوع به عنوان مسایل عمده حسابرسی مطرح گردیده است.

سپرده مشتریان و هزینه سود سپرده ها:

هزینه سود سپرده‌ها و سپرده مشتریان موضوع یادداشت‌های توضیحی ۱۴ و ۳۵ به ترتیب به مبالغ ۱۵۶،۸۱۲ و ۲،۳۴۳،۰۴۶ میلیارد ریال در سرفصل های گفته شده، منعکس شده است.

در تاریخ صورت وضعیت مالی، سپرده مشتریان و هزینه سود سپرده ها به ترتیب ۹۴ و ۷۹ درصد جمع بدهی ها و هزینه های "بانک" می باشد که حجم عمده ای از صورت های وضعیت مالی و سود و زیان "بانک" را تشکیل داده است.

بر اساس بخشنامه شماره ۰۱/۲۸۰۳۷۳ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۰ اداره مطالعات و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سقف نرخ علی الحساب سود سپرده کوتاه مدت عادی به نرخ ۵٪، کوتاه مدت ویژه ۶ ماهه به نرخ ۱۷٪، بلند مدت یکساله به نرخ ۲۰/۵٪ و ۲ ساله به نرخ ۲۱/۵ ٪ و سود سرمایه گذاری ۳ ساله به نرخ ۲۲/۵٪ تغییر یافته است.

نحوه برخورد حسابرس

روش‌های حسابرسی برای ارزیابی "صحت رویه اتخاذ شده" و "محاسبات" ، شناسایی و اندازه‌گیری ذخایر عمومی و اختصاصی تسهیلات و مطالبات "بانک" ، شامل موارد زیر بوده اما محدود به این موارد نیست:

۱- شناخت فرآیند طبقه‌بندی و احتساب ذخایر تسهیلات اعطایی و مطالبات و کنترل‌های داخلی ناظر بر آن.

۲- کنترل صحت طبقه‌بندی‌ها و محاسبات صورت گرفته براساس مؤلفه‌های مربوط، در انطباق با مفاد دستورالعمل‌های ناظر.

۳- ارزیابی نحوه و صحت تسهیم ارزش وثایق مشترک.

۴- ردیابی و کنترل نمونه‌ای "ارزش کارشناسی شده وثایق" براساس "گزارشات کارشناسی".

۵- ارزیابی آثار پاسخ تأییدیه دریافتی از وکیل "بانک" و پرونده‌های حقوقی مربوط، بر طبقه‌بندی "تسهیلات اعطایی" و "مطالبات" و "ذخایر درنظر گرفته شده در این ارتباط".

۶- بررسی "تسهیلات امهالی" از نقطه‌نظر "تغییر در طبقه‌بندی‌ها".

باتوجه به رسیدگی‌ها و ضمن توجه به مورد گفته شده در بند ۳ این گزارش، طبقه بندی دارایی و احتساب ذخایر در این ارتباط، به نحو صحیح و مناسب در انطباق با الزامات استانداردهای حسابداری و بخشنامه‌های بانک مرکزی، در صورت‌های مالی منعکس گردیده است.

طراحی و اثر بخشی عملکرد کنترل های کلیدی با تمرکز بر موارد زیر آزمون شده است:

- اخذ مدارک و مستندات گشایش حساب جاری، قرض الحسنه و سپرده های سرمایه گذاری بانکی مطابق دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- شناسایی هزینه سود سپرده ها بر اساس نرخ های اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مدت زمان ماندگاری سپرده مربوط.

رویه های اساسی در خصوص وجود، کامل بودن، صحت محاسبات ریاضی و "کافی و مناسب بودن افشا" شامل موارد زیر است:

- دریافت صورت ریز حساب جاری، قرض الحسنه و سپرده های سرمایه گذاری به تفکیک اشخاص.
- تطبیق مانده صورت ریز اخذ شده با دفاتر و صورت های مالی.
- ردیابی نمونه ای حساب ها و سپرده ها از دفاتر و نمایش داده ها به اطلاعات موجود در شعب (اثبات وجود)

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)
بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

مسائل عمده حسابرسی	نحوه برخورد حسابرس
با توجه به گسترگی و پراکندگی سپرده گذاران و تنوع سپرده ها در سطح شعب "بانک" این موضوع به عنوان مسائل عمده حسابرسی در نظر گرفته شده و در بررسی سرفصل های مزبور، اهداف حسابرسی بر "وجود"، "کامل بودن" ، "صحت محاسبات ریاضی" و "کافی و مناسب بودن افشا" متمرکز شده است.	- بررسی شناسایی هزینه های تعهدی سود سپرده ها و مابه التفاوت سود قطعی و علی الحساب. - انجام بررسی های تحلیلی. با توجه به رسیدگی های فوق، مبالغ مرتبط با سپرده مشتریان به نحو مناسب در صورت مالی منعکس و افشا شده است.

تأکید بر مطلب خاص

۶- توجه مجمع عمومی صاحبان سهام را به مندرجات یادداشت توضیحی ۳۸ ، در رابطه با اعتراض " بانک" نسبت به مطالبه مالیات از بابت "عملکرد سال‌های قبل" و "قانون جهش تولید مسکن برای سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۴"، با توجه به ابهام در صحت مبانی محاسبات مالیات مطالبه شده از "بانک"، جلب می‌نماید.
مفاد این بند تأثیری بر اظهارنظر این مؤسسه نداشته است.

سایر اطلاعات

۷- مسئولیت سایر اطلاعات با هیأت‌مدیره "بانک" است. سایر اطلاعات شامل گزارش تفسیری مدیریت است. اظهارنظر این مؤسسه نسبت به صورت‌های مالی، به سایر اطلاعات تسری ندارد و لذا این مؤسسه نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی ارایه نمی‌کند.
مسئولیت این مؤسسه، مطالعه سایر اطلاعات به منظور تشخیص مغایرت‌های بااهمیت بین سایر اطلاعات و صورت‌های مالی یا شناخت کسب شده توسط حسابرس در جریان حسابرسی، و یا مواردی است که به نظر می‌رسد تحریفی با اهمیت در سایر اطلاعات وجود دارد، در صورتی که این مؤسسه، بر اساس کار انجام شده، به این نتیجه برسد که تحریفی بااهمیت در سایر اطلاعات وجود دارد، باید آن را گزارش کند. در این خصوص، این مؤسسه نتوانسته است شواهد حسابرسی کافی و مناسب در باره‌ی موارد مندرج در بندهای ۲ و ۳ این گزارش، کسب کند.

مسئولیت‌های هیأت مدیره در قبال صورت‌های مالی

۸- مسئولیت تهیه و ارایه منصفانه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک" طبق استانداردهای حسابداری و همچنین طراحی، اعمال و حفظ کنترل‌های داخلی لازم برای تهیه صورت‌های مالی عاری ازتحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه، بر عهده هیأت‌مدیره است.
در تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک"، هیأت‌مدیره مسئول ارزیابی توانایی "بانک" به ادامه فعالیت و حسب ضرورت، افشای موضوعات مرتبط با ادامه فعالیت و مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت است، مگر اینکه قصد انحلال "بانک" یا توقف عملیات آن وجود داشته باشد، یا هیچ راهکار واقع بینانه دیگری به جز موارد مذکور وجود نداشته باشد.

مسئولیت‌های حسابرس و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی

۹- اهداف حسابرس شامل کسب اطمینان معقول از اینکه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک"، عاری از تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه است، و صدور گزارش حسابرس شامل اظهارنظر وی می‌شود.
اطمینان معقول، سطح بالایی از اطمینان است، اما حتی با انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی ممکن است همه تحریف‌های بااهمیت، درصورت وجود، کشف نشود. تحریف‌ها که ناشی از تقلب یا اشتباه می‌باشند، زمانی بااهمیت تلقی می‌شوند که به‌طور منطقی انتظار رود، به تنهایی یا در مجموع، بتوانند بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان بر مبنای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک" اتخاذ می‌شود، اثر بگذارند.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)
بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

در چارچوب انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی، بکارگیری قضاوت حرفه‌ای و حفظ نگرش تردید حرفه‌ای در سراسر کار حسابرسی ضروری است، همچنین:

- خطرهای تحریف بااهمیت صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک" ناشی از تقلب یا اشتباه مشخص و ارزیابی می‌شود، روش‌های حسابرسی در برخورد با این خطرها طراحی و اجرا، و شواهد حسابرسی کافی و مناسب به عنوان مبنای اظهارنظر کسب می‌شود. از آنجا که تقلب می‌تواند همراه با تبانی، جعل، حذف عمدی، ارایه نادرست اطلاعات، یا زیرپاگذاری کنترل‌های داخلی باشد، خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از تقلب، بالاتر از خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از اشتباه است.
- از کنترل‌های داخلی مرتبط با حسابرسی به منظور طراحی روش‌های حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترل‌های داخلی گروه و "بانک"، شناخت کافی کسب می‌شود.
- مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری و موارد افشای مرتبط ارزیابی می‌شود.
- بر مبنای شواهد حسابرسی کسب شده، در مورد مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت و وجود یا نبود ابهامی بااهمیت در ارتباط با رویدادها یا شرایطی که می‌تواند تردیدی عمده نسبت به توانایی گروه و "بانک" به ادامه فعالیت ایجاد کند، نتیجه‌گیری می‌شود. اگر چنین نتیجه‌گیری شود که ابهامی بااهمیت وجود دارد باید در گزارش حسابرس به اطلاعات افشا شده مرتبط با این موضوع در صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک" اشاره شود یا، اگر اطلاعات افشا شده کافی نبود، اظهارنظر حسابرس تعدیل می‌گردد. نتیجه‌گیری‌ها مبتنی بر شواهد حسابرسی کسب شده تا تاریخ گزارش حسابرس است. با این حال، رویدادها یا شرایط آتی ممکن است سبب شود گروه یا "بانک"، از ادامه فعالیت باز بماند.
- کلیت ارایه، ساختار و محتوای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، شامل موارد افشا، و اینکه آیا معاملات و رویدادهای مبنای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، به گونه‌ای در صورت‌های مالی منعکس شده‌اند که ارایه منصفانه حاصل شده باشد، ارزیابی می‌گردد.

شواهد حسابرسی کافی و مناسب در مورد اطلاعات مالی شرکت‌های گروه یا فعالیت‌های تجاری درون گروه به منظور اظهارنظر مناسب نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه "بانک" کسب می‌گردد. حسابرس مسئول هدایت، سرپرستی و عملکرد حسابرسی گروه است. مسئولیت اظهارنظر حسابرس، تنها متوجه حسابرس است.

افزون بر این، زمانبندی اجرا و دامنه برنامه‌ریزی شده کار حسابرسی و یافته‌های عمده حسابرسی، شامل ضعف‌های بااهمیت کنترل‌های داخلی که در جریان حسابرسی مشخص شده است، به ارکان راهبری اطلاع رسانی می‌شود.

به علاوه، یادداشتی مبنی بر رعایت الزامات اخلاقی مربوط به استقلال به ارکان راهبری ارائه می‌شود، و همه روابط و سایر موضوعاتی که می‌توان انتظار معقولی داشت بر استقلال اثرگذار باشد و، در موارد مقتضی، تدابیر ایمن‌ساز مربوط به اطلاع آن‌ها می‌رسد.

از بین موضوعات اطلاع‌رسانی‌شده به ارکان راهبری، آن‌دسته از مسائلی که در حسابرسی صورت‌های مالی دوره جاری دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند و بنابراین مسائل عمده حسابرسی به شمار می‌روند مشخص می‌شود. این مسائل در گزارش حسابرس توصیف می‌شوند، مگر اینکه طبق قوانین یا مقررات افشای آن منع شده باشد یا، هنگامی که در شرایط بسیار نادر، حسابرس به این نتیجه برسد که مسائل مذکور نباید در گزارش حسابرس اطلاع‌رسانی شود زیرا به‌طور معقول انتظار می‌رود پیامدهای نامطلوب اطلاع‌رسانی بیش از منافع عمومی حاصل از آن باشد.

همچنین این مؤسسه به عنوان بازرس قانونی مسئولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و مفاد اساسنامه "بانک" و نیز سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)
بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
سایر وظایف بازرس قانونی

۱۰- موارد عدم رعایت الزامات مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و اساسنامه "بانک" به شرح زیر می‌باشد:

۱-۱۰- مفاد مواد ۱۱۴، ۱۲۱ ، ۱۳۰ ، ۱۳۲ و ۱۳۵ اساسنامه، در رابطه با "رعایت ضوابط و مقررات ناظر وضع شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران".

۲-۱۰- پی‌گیری‌های "بانک" در جهت انجام تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی سالانه مورخ ۳۱ تیر ۱۴۰۴ صاحبان‌سهام، در ارتباط با موارد گفته شده در بندهای ۲ ، ۶ ، ۱-۱۰ ، ۱۳ و ۱۴ این گزارش به نتیجه نهایی نرسیده است.

۱۱- معاملات مندرج در یادداشت توضیحی ۵۶، به عنوان کلیه معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت که طی سال مورد گزارش انجام شده و توسط هیأت‌مدیره به اطلاع این مؤسسه رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است. معاملات مذکور با رعایت تشریفات مقرر در ماده قانونی یاد شده در خصوص کسب مجوز از هیأت‌مدیره و عدم شرکت مدیر ذینفع در رأی‌گیری صورت پذیرفته است. نظر این مؤسسه به شواهدی حاکی از اینکه معاملات مزبور با شرایط مناسب تجاری و در روال عادی عملیات "بانک" انجام نگرفته باشد، جلب نگردیده است.

۱۲- گزارش هیأت‌مدیره درباره‌ی فعالیت و وضع عمومی "بانک"، موضوع ماده ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت که به منظور تقدیم به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده، مورد بررسی این مؤسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگی‌های انجام شده، نظر این مؤسسه به مورد بااهمیتی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با اسناد و مدارک ارایه شده از جانب هیأت‌مدیره باشد، جلب نشده است.

سایر مسئولیت‌های قانونی و مقرراتی حسابرس

۱۳- در رابطه با ضوابط و مقررات وضع شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار، مفاد تبصره‌های ۱ و ۲ ماده ۱۴ دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکت‌های ثبت شده در سازمان بورس و اوراق بهادار، موضوع به ترتیب، "تعداد اعضای کمیته‌های حسابرسی و ریسک باید ۳ یا ۵ نفر باشد (یک نفر از هر کمیته نامبرده در انتظار اخذ تأیید صلاحیت حرفه‌ای از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشند که تأییدیه عضو کمیته حسابرسی تا تاریخ این گزارش صادر گردیده است.)"، "اکثریت اعضای کمیته‌ها باید عضو مستقل خارج از هیأت‌مدیره باشند (در رابطه با کمیته‌های ریسک برای ۴ ماه ابتدای سال و انتصابات)"، رعایت نگردیده است.

۱۴- کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی شرکت به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ طبق الزامات سازمان بورس و اوراق بهادار بررسی شده است. بر اساس بررسی‌های انجام شده و با توجه به محدودیت‌های ذاتی کنترل‌های داخلی، نظر این مؤسسه به استثنای عدم رعایت مفاد ماده ۱۰ دستورالعمل کنترل‌های داخلی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، و مفاد بند ۵-۵ ماده ۵ منشور مصوب کمیته حسابرسی "بانک"، موضوع به ترتیب، "رعایت تعداد اعضای کمیته حسابرسی (تأیید صلاحیت حرفه‌ای یک عضو کمیته حسابرسی تا تاریخ این گزارش صادر گردیده است.)" و "اعضای کمیته حسابرسی "بانک" نمی‌توانند به صورت همزمان در سایر کمیته‌های "بانک" عضویت داشته باشند."، به مورد بااهمیت دیگری که حاکی از وجود نقاط ضعف کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی، طبق چارچوب فصل دوم دستورالعمل مزبور باشد، برخورد نکرده است.

۱۵- در رعایت مفاد ماده ۴۱ دستورالعمل حاکمیت شرکتی، پرداخت‌های "بانک" از بابت کمک‌های عام‌المنفعه و مسئولیت‌های اجتماعی که در گزارش‌های "فعالیت هیأت‌مدیره" و "تفسیری مدیریت" افشا گردیده، مورد بررسی این مؤسسه قرار گرفته است. در این خصوص، نظر این مؤسسه، به نکته قابل ذکری، جلب نشده است.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

۱۶- در رعایت مفاد ماده ۱۷ دستورالعمل انضباطی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مبنی بر "پیش‌بینی میزان سود تقسیمی" و همچنین مفاد ماده ۱۸ آن دستورالعمل و نیز الزامات مفاد مواد ۹۰ و ۲۴۰ اصلاحیه قانون تجارت، توجه مجمع عمومی عادی صاحبان سهام را به مندرجات بندهای ۲ و ۳ این گزارش وهمچنین ممنوعیت تقسیم سود حاصل از تسعیر اقلام پولی ارزی مندرج بخشنامه بانک مرکزی در رابطه تسعیر اقلام ارزی و برنامه "بانک" درخصوص افزایش سرمایه از محل سود سال جاری جلب می‌نماید.

۱۷- گزارش بررسی فرآیند محاسبه حق عضویت "صندوق ضمانت سپرده‌ها"، با توجه به مقررات "آیین‌نامه میزان و نحوه دریافت حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده‌ها" و "راهنمای نحوه محاسبه و پرداخت حق‌عضویت سالانه سال ۱۴۰۴ مؤسسات اعتباری"، موضوع مفاد ماده ۱۲ آیین نامه مورد اشاره، به طور جداگانه به "صندوق ضمانت سپرده‌ها" ارسال می‌گردد.
شایان ذکر است "بانک"، حق عضویت صندوق نامبرده برای سال ۱۴۰۳ را تماماً پرداخت و مفاصا حساب مربوطه را نیز اخذ نموده است.

۱۸- گزارش حسابرسی رعایت دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال مالی مورد گزارش، به طور جداگانه، به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارایه می‌گردد.

۱۹- در اجرای مفاد ماده ۴ رویه اجرایی حسابرسان در ارزیابی اجرای مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در شرکت‌های تجاری و مؤسسات غیر تجاری، موضوع ماده ۴۶ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۴ الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، رعایت مفاد قانون و مقررات مذکور در چارچوب چک‌لیست‌های ابلاغی مرجع ذی‌ربط و استانداردهای حسابرسی، توسط این مؤسسه مورد ارزیابی قرار گرفته که موارد عدم رعایت مشاهده نگردید.

حسابرس مستقل و بازرس قانونی

تاریخ : ۳۰ تیر ۱۴۰۵

مؤسسه حسابرسی دش و همکاران (حسابداران رسمی)

علی اسلامی گنرق
شماره عضویت : ۹۰۱۷۹۰

سید حسین عرب زاده
شماره عضویت: ۸۰۰۵۲۸

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
عملیات در حال تداوم				
درآمد تسهیلات اعطایی	۹	۱۷۵,۵۲۲,۴۴۵		۱۴۴,۶۸۵,۸۵۹
درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۰	۱۱,۴۴۸,۷۰۳		۱۱,۶۲۵,۹۰۰
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی	۱۱	۴۷,۵۲۱,۶۴۲		۸,۴۰۰,۹۲۸
سود سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۲	-		-
جایزه سپرده قانونی	۱۳	۱,۰۷۵,۵۸۷		۸۳۷,۱۰۵
درآمد عملیاتی			**۲۳۵,۵۶۸,۳۷۷**	۱۶۵,۵۴۹,۷۹۲
هزینه سود سپرده‌ها	۱۴		(۱۵۷,۱۸۹,۰۴۳)	(۱۱۲,۹۲۸,۸۶۹)
سود (زیان) ناخالص			**۷۸,۳۷۹,۳۳۴**	**۵۲,۶۲۰,۹۲۳**
درآمد کارمزد	۱۵	۲۴,۹۴۲,۴۱۸		۱۹,۲۶۴,۲۴۳
هزینه کارمزد	۱۶	(۱,۵۵۸,۰۹۹)		(۹۰۲,۸۳۹)
سود مبادلات و معاملات ارزی	۱۷	۱۸,۷۵۷,۷۶۳		۱۳,۸۴۸,۷۷۶
هزینه‌های اداری و عمومی	۱۸	(۳۰,۰۷۹,۹۲۹)		(۱۷,۴۱۴,۵۴۶)
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	۱۹	(۱۱,۵۱۴,۳۴۳)		(۱۷,۵۰۴,۵۲۸)
سایر درآمد و هزینه‌های عملیاتی	۲۰	۷۳,۴۴۳,۴۱۷		۳۴,۵۸۰,۶۶۸
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی			۷۳,۹۹۱,۲۲۷	۳۱,۸۷۱,۷۷۴
سود عملیاتی			**۱۵۲,۳۷۰,۵۶۱**	**۸۴,۴۹۲,۶۹۷**
سود سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی	۲۱		۱,۶۶۸,۷۱۸	۷۰۹,۸۹۵
هزینه‌های مالی			-	-
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	۲۲		۲۴۶,۰۹۰	۱۴۹,۶۲۵
سود عملیات در حال تداوم قبل از مالیات			۱۵۴,۲۸۵,۳۶۹	۸۵,۳۵۲,۲۱۷
هزینه مالیات بر درآمد	۳۸		(۱۶,۲۸۰,۳۷۲)	(۶,۳۱۴,۶۵۹)
سود خالص عملیات در حال تداوم			**۱۳۸,۰۰۴,۹۹۷**	**۷۹,۰۳۷,۵۵۸**
عملیات متوقف‌شده				
سود خالص عملیات متوقف‌شده			-	-
سود خالص			**۱۳۸,۰۰۴,۹۹۷**	**۷۹,۰۳۷,۵۵۸**
سود قابل انتساب به:				
مالکان شرکت اصلی			۱۳۷,۷۲۰,۶۱۸	۷۸,۹۴۱,۶۱۴
منافع فاقد حق کنترل			۲۸۴,۳۷۹	۹۵,۹۴۴
			۱۳۸,۰۰۴,۹۹۷	**۷۹,۰۳۷,۵۵۸**
سود هر سهم:				تجدید ارائه شده
عملیاتی (ریال)			۱,۱۳۶	۶۵۲
غیرعملیاتی (ریال)			۱۶	۷
ناشی از عملیات در حال تداوم (ریال)			۱,۱۵۲	۶۵۹
ناشی از عملیات متوقف‌شده (ریال)			-	-
سود هر سهم (ریال)	۲۳		۱,۱۵۲	۶۵۹

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جامع تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود خالص		۱۳۸,۰۰۴,۹۹۷	۷۹,۰۳۷,۵۵۸
سایر اقلام سود و زیان جامع			
مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها		-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	۸,۴۲۴,۵۵۴	۳,۰۷۰,۹۵۶
مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع		-	-
سایر اقلام سود و زیان جامع سال پس از کسر مالیات		۸,۴۲۴,۵۵۴	۳,۰۷۰,۹۵۶
سود جامع سال		**۱۴۶,۴۲۹,۵۵۱**	۸۲,۱۰۸,۵۱۴
سود جامع سال مالی قابل انتساب به:			
مالکان شرکت اصلی		۱۴۶,۱۴۵,۱۷۲	۸۲,۰۱۲,۵۷۰
منافع فاقد حق کنترل		۲۸۴,۳۷۹	۹۵,۹۴۴
		۱۴۶,۴۲۹,۵۵۱	۸۲,۱۰۸,۵۱۴

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت وضعیت مالی تلفیقی
در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

دارایی‌ها	یادداشت	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰ تجدید ارائه‌شده	۱۴۰۳/۰۱/۰۱ تجدید ارائه‌شده
دارایی‌ها				
موجودی نقد	۲۴	۳۶۵,۸۱۹,۷۸۸	۲۶۵,۴۲۳,۷۷۴	۱۳۱,۷۴۱,۳۳۱
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۲۵	۳۳۱,۸۹۴,۰۳۹	۱۲۲,۲۸۹,۱۱۱	۷۷,۳۳۲,۳۹۶
مطالبات از دولت		-	-	-
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی		-	-	-
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۲۶	۱,۶۷۹,۶۸۰,۳۱۵	۹۶۴,۰۳۰,۳۵۵	۶۹۴,۸۴۶,۷۳۴
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۲۷	-	-	-
سایر دریافتنی‌ها	۲۸	۱۷,۴۷۷,۵۲۵	۵,۹۶۱,۰۴۳	۴,۶۳۰,۱۱۴
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۲۹	۱۹۲,۵۵۲,۲۱۰	۶۰,۰۳۷,۶۱۷	۳۳,۳۱۰,۷۹۳
دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش	۳۰	۵,۶۴۱,۲۱۶	۱,۴۳۰,۹۸۴	۴۲۵,۵۹۱
دارایی‌های ثابت مشهود	۳۱	۳۱,۷۴۵,۷۸۷	۲۹,۷۰۶,۴۸۵	۲۲,۵۱۳,۴۰۷
دارایی‌های نامشهود	۳۲	۱,۳۱۹,۹۹۱	۲۱۷,۸۷۴	۱۷۷,۱۲۴
سپرده قانونی	۳۳	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	۸۴,۳۶۵,۹۸۲	۶۰,۳۷۷,۵۶۴
دارایی مالیات انتقالی		-	-	-
سایر دارایی‌ها	۳۴	۴۹,۰۲۲,۸۴۰	۱۵,۸۳۴,۵۹۱	۱۵,۵۴۹,۳۰۲
جمع دارایی‌ها		**۲,۸۲۲,۷۷۶,۰۰۰**	**۱,۵۴۹,۲۹۷,۸۱۶**	**۱,۰۴۰,۹۰۴,۳۵۶**

بدهی‌ها و حقوق مالکانه	یادداشت	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰ تجدید ارائه‌شده	۱۴۰۳/۰۱/۰۱ تجدید ارائه‌شده
بدهی‌ها				
سپرده‌های مشتریان	۳۵	۲,۳۱۷,۹۸۵,۶۳۷	۱,۲۱۲,۷۹۵,۲۲۳	۷۲۹,۸۲۱,۱۵۳
بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی	۳۶	۵۴,۵۴۶,۱۵۸	۴۱,۷۴۲,۷۹۸	۸۶,۱۱۷,۳۳۱
سود سهام پرداختنی	۳۷	۳۹۸,۳۰۴	۱۸۲,۴۴۰	۸۰,۰۹۷
اوراق بدهی و مشارکت		-	-	-
مالیات پرداختنی	۳۸	۲۴,۹۱۶,۷۳۴	۱۹,۷۹۰,۱۲۳	۱۸,۴۶۴,۲۵۳
ذخایر و سایر پرداختنی ها	۳۹	۱۰۷,۸۷۲,۶۳۶	۸۶,۴۰۶,۶۵۶	۸۵,۶۴۵,۸۷۷
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش		-	-	-
بدهی مالیات انتقالی		-	-	-
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	۴۰	۳,۶۶۸,۰۵۷	۱,۶۷۰,۷۵۷	۱,۰۶۳,۳۰۵
جمع بدهی‌ها		۲,۵۰۹,۳۸۷,۵۲۶	۱,۳۶۲,۵۸۷,۹۹۷	۹۲۱,۱۹۲,۰۱۶
حقوق مالکانه				
سرمایه	۴۱	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
افزایش سرمایه در جریان		-	-	-
صرف سهام		-	-	-
اندوخته قانونی	۴۲	۵۱,۸۹۱,۸۸۱	۳۳,۰۷۸,۶۶۵	۲۱,۳۶۷,۹۰۱
سایر اندوخته ها	۴۳	۲۴۱,۱۱۳	۲۵۹,۷۹۳	۲۹۱,۱۳۱
مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها		-	-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	۱۵,۱۳۵,۵۰۰	۶,۷۱۰,۹۴۶	۳,۶۳۹,۹۹۰
سود (زیان) انباشته		۱۲۶,۵۹۹,۴۵۷	۷۱,۴۱۷,۷۱۸	۴۴,۱۴۹,۸۸۱
سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	(۲,۰۳۷,۹۵۴)	(۵۵۵,۶۹۰)	(۴۳۵,۲۹۶)
صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۶	۶۹۲,۱۴۴	۲۰۰,۷۷۶	۱۵۳,۹۱۵
جمع حقوق مالکانه قابل انتساب به مالکان بانک		۳۱۲,۵۲۲,۱۴۱	۱۸۶,۱۱۲,۲۰۸	۱۱۹,۱۶۷,۵۲۲
منافع فاقد حق کنترل	۴۷	۸۶۶,۳۳۳	۵۹۷,۶۱۱	۵۴۴,۸۱۸
جمع حقوق مالکانه		۳۱۳,۳۸۸,۴۷۴	۱۸۶,۷۰۹,۸۱۹	۱۱۹,۷۱۲,۳۴۰
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه		**۲,۸۲۲,۷۷۶,۰۰۰**	**۱,۵۴۹,۲۹۷,۸۱۶**	**۱,۰۴۰,۹۰۴,۳۵۶**

تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	۵۱-۱	۴۵,۲۲۴,۰۱۳	۲۵,۰۴۴,۰۴۶	۲۳,۲۴۴,۱۸۲
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۵۱-۲	۱,۰۹۳,۸۴۰,۱۳۲	۸۲۷,۶۲۱,۳۵۴	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴
سایر تعهدات مشتریان	۵۱-۳	۱۹۰,۶۸۷,۶۹۵	۱۲۹,۲۹۶,۸۳۰	۸۷,۸۵۹,۰۹۳
طرف وجوه اداره‌شده و موارد مشابه	۵۱-۴	۵۱,۵۴۳,۵۰۵	۷,۹۴۶,۳۳۹	۸۸۵,۶۰۰

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	۱۴۰۴											
		سرمایه	افزایش سرمایه در جریان	صرف سهام	اندوخته قانونی	سایر اندوخته‌ها	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	سود انباشته	سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	جمع حقوق قابل انتساب به صاحبان سهام بانک	حقوق سهامداران فاقد کنترل	جمع کل
مانده تجدید ارائه شده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱		۷۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۳۳,۰۷۸,۶۶۵	۲۵۹,۷۹۳	-	۶,۷۱۰,۹۴۶	۷۱,۴۱۷,۷۱۸	(۵۵۵,۶۹۰)	۲۰۰,۷۷۶	۱۸۶,۱۱۲,۲۰۸	۵۹۷,۶۱۱	۱۸۶,۷۰۹,۸۱۹
تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۴														
سود(زیان) خالص سال ۱۴۰۴		-	-	-	-		-	-	۱۳۷,۷۲۰,۶۱۸	-	-	۱۳۷,۷۲۰,۶۱۸	۲۸۴,۳۷۹	۱۳۸,۰۰۴,۹۹۷
سایر اقلام سود (زیان) جامع		-	-	-	-		-	-		-	-		-	
مازاد تجدید ارزیابی دارایی ها		-	-	-	-		-	-		-	-	-	-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	-	-	-	-		-	۸,۴۲۴,۵۵۴		-	-	۸,۴۲۴,۵۵۴	-	۸,۴۲۴,۵۵۴
آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع		-	-	-	-		-	-		-	-	-	-	-
سود (زیان) جامع سال ۱۴۰۴		-	-	-	-	-	-	۸,۴۲۴,۵۵۴	۱۳۷,۷۲۰,۶۱۸	-	-	۱۴۶,۱۴۵,۱۷۲	۲۸۴,۳۷۹	۱۴۶,۴۲۹,۵۵۱
افزایش/کاهش سرمایه ثبت شده		۴۵,۰۰۰,۰۰۰	(۴۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه در جریان		-	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	(۴۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-
خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	(۳,۱۳۸,۰۲۰)	-	(۳,۱۳۸,۰۲۰)	-	(۳,۱۳۸,۰۲۰)
فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	۱,۶۵۵,۷۵۶	-	۱,۶۵۵,۷۵۶	-	۱,۶۵۵,۷۵۶
سود حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۹۱,۳۶۸	۴۹۱,۳۶۸	-	۴۹۱,۳۶۸
انتقال از سایر اقلام حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به اندوخته قانونی	۴۲	-	-	-	۱۸,۸۱۳,۲۱۶	-	-	-	(۱۸,۸۱۳,۷۸۶)	-	-	(۵۷۰)	۵۷۰	-
تخصیص به سایر اندوخته ها	۴۳	-	-	-	-	(۱۸,۶۸۰)	-	-	۲۴,۹۰۷	-	-	۶,۲۲۷	(۶,۲۲۷)	-
سود سهام مصوب	۳۷	-	-	-	-	-	-	-	(۱۸,۷۵۰,۰۰۰)	-	-	(۱۸,۷۵۰,۰۰۰)	(۱۰,۰۰۰)	(۱۸,۷۶۰,۰۰۰)
جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال		۴۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۱۸,۸۱۳,۲۱۶	(۱۸,۶۸۰)	-	-	(۸۲,۵۳۸,۸۷۹)	(۱,۴۸۲,۲۶۴)	۴۹۱,۳۶۸	(۱۹,۷۳۵,۲۳۹)	(۱۵,۶۵۷)	(۱۹,۷۵۰,۸۹۶)
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۵۱,۸۹۱,۸۸۱	۲۴۱,۱۱۳	-	۱۵,۱۳۵,۵۰۰	۱۲۶,۵۹۹,۴۵۷	(۲,۰۳۷,۹۵۴)	۶۹۲,۱۴۴	۳۱۲,۵۲۲,۱۴۱	۸۶۶,۳۳۳	۳۱۳,۳۸۸,۴۷۴

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	۱۴۰۳											
		سرمایه	افزایش سرمایه در جریان	صرف سهام	اندوخته قانونی	سایر اندوخته‌ها	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	سود انباشته	سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	جمع حقوق قابل انتساب به صاحبان سهام بانک	حقوق سهامداران فاقد کنترل	جمع کل
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱		۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۲۱,۳۶۷,۹۰۱	۲۹۱,۱۳۱	-	۳,۶۳۹,۹۹۰	۵۳,۱۴۹,۸۸۱	(۴۳۵,۲۹۶)	۱۵۳,۹۱۵	۱۲۸,۱۶۷,۵۲۲	۵۴۴,۸۱۸	۱۲۸,۷۱۲,۳۴۰
اصلاح اشتباهات	۴۸	-	-	-	-	-	-	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)
تغییر در رویه‌های حسابداری		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مانده تجدید ارائه شده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱		۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۲۱,۳۶۷,۹۰۱	۲۹۱,۱۳۱	-	۳,۶۳۹,۹۹۰	۴۴,۱۴۹,۸۸۱	(۴۳۵,۲۹۶)	۱۵۳,۹۱۵	۱۱۹,۱۶۷,۵۲۲	۵۴۴,۸۱۸	۱۱۹,۷۱۲,۳۴۰
تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۳														
سود خالص سال ۱۴۰۳		-	-	-	-	-	-	-	۷۸,۹۴۱,۶۱۴	-	-	۷۸,۹۴۱,۶۱۴	۹۵,۹۴۴	۷۹,۰۳۷,۵۵۸
سایر اقلام سود (زیان) جامع		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-
مازاد تجدید ارزیابی دارایی ها		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	-	-	-	-	-	-	۳,۰۷۰,۹۵۶	-	-	-	۳,۰۷۰,۹۵۶	-	۳,۰۷۰,۹۵۶
آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود جامع سال ۱۴۰۳		-	-	-	-	-	-	۳,۰۷۰,۹۵۶	۷۸,۹۴۱,۶۱۴	-	-	۸۲,۰۱۲,۵۷۰	۹۵,۹۴۴	۸۲,۱۰۸,۵۱۴
افزایش/کاهش سرمایه ثبت شده		۲۵,۰۰۰,۰۰۰	(۲۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه در جریان		-	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	(۲۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-
خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	(۱۳۲,۰۱۴)	-	(۱۳۲,۰۱۴)	-	(۱۳۲,۰۱۴)
فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۱,۶۲۰	-	۱۱,۶۲۰	-	۱۱,۶۲۰
سود حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۶,۸۶۱	۴۶,۸۶۱	-	۴۶,۸۶۱
سهام شرکت اصلی در مالکیت فرعی		-	-	-		-	-	-	-	-		-		-
انتقال از سایر اقلام حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته		-	-		-			-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به اندوخته قانونی	۴۲	-	-	-	۱۱,۷۱۰,۷۶۴	-	-	-	(۱۱,۷۱۵,۵۶۱)	-	-	(۴,۷۹۷)	۴,۷۹۶	(۱)
تخصیص به سایر اندوخته ها	۴۳	-	-	-	-	(۳۱,۳۳۸)	-	-	۴۱,۷۸۴	-	-	۱۰,۴۴۶	(۱۰,۴۴۶)	-
سود سهام مصوب	۳۷	-	-	-	-	-	-	-	(۱۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	(۱۵,۰۰۰,۰۰۰)	(۳۷,۵۰۰)	(۱۵,۰۳۷,۵۰۱)
جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال		۲۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۱۱,۷۱۰,۷۶۴	(۳۱,۳۳۸)	-	-	(۵۱,۶۷۳,۷۷۷)	(۱۲۰,۳۹۴)	۴۶,۸۶۱	(۱۵,۰۶۷,۸۸۴)	(۴۳,۱۵۱)	(۱۵,۱۱۱,۰۳۵)
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰		**۷۵,۰۰۰,۰۰۰**	**-**	**-**	**۳۳,۰۷۸,۶۶۵**	**۲۵۹,۷۹۳**	**-**	**۶,۷۱۰,۹۴۶**	**۷۱,۴۱۷,۷۱۸**	**(۵۵۵,۶۹۰)**	**۲۰۰,۷۷۶**	**۱۸۶,۱۱۲,۲۰۸**	**۵۹۷,۶۱۱**	**۱۸۶,۷۰۹,۸۱۹**

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت جریان‌های نقدی تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی			
نقد حاصل از عملیات	۴۹	۹۷,۹۹۴,۹۲۹	۱۴۶,۷۰۵,۴۰۴
پرداخت‌های نقدی بابت مالیات بر درآمد		(۱۱,۰۹۸,۱۹۶)	(۵,۱۱۰,۷۸۹)
جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی		**۸۶,۸۹۶,۷۳۳**	۱۴۱,۵۹۴,۶۱۵
جریان‌های نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری			
پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های ثابت مشهود		(۳,۸۶۱,۰۴۶)	(۸,۳۳۲,۶۲۱)
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های ثابت مشهود		۲,۲۹۰	-
پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های نامشهود		(۱,۴۹۸,۷۳۷)	(۲۳۵,۳۷۹)
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های نامشهود		۹۰	-
دریافت‌های نقدی حاصل از واگذاری سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		۷۸۵,۵۴۰	۱۶۷,۸۶۱
پرداخت‌های نقدی برای تحصیل سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش		۲۴۶,۰۹۰	۱۴۹,۶۲۵
پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		۷۱۰,۹۲۵	۴۷,۳۹۴
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سایر سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		۱۳۵,۱۸۸	۱۳۴,۶۶۸
جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری		**(۳,۴۷۹,۶۵۹)**	(۸,۰۶۸,۴۵۲)
جریان خالص ورود (خروج) نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی		**۸۳,۴۱۷,۰۷۳**	۱۳۳,۵۲۶,۱۶۳
جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های تامین مالی			
دریافت‌های نقدی حاصل از افزایش سرمایه		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)		۲,۱۴۷,۱۲۴	۵۸,۴۸۱
پرداخت‌های نقدی برای خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)		(۳,۱۳۸,۰۲۰)	(۱۳۲,۰۱۴)
دریافت‌های نقدی حاصل از صرف سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود سهام		(۱۸,۵۴۴,۱۳۶)	(۱۴,۹۳۵,۱۵۶)
دریافت‌های نقدی حاصل از تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از سایر تسهیلات دریافتی(صندوق توسعه ملی)		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل سایر تسهیلات دریافتی (صندوق توسعه ملی)		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود سایر تسهیلات دریافتی (صندوق توسعه ملی)		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از انتشار اوراق بهادار به استثنای سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل اوراق بهادار به استثنای سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود اوراق بهادار به استثنای سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل اقساط اجاره سرمایه‌ای		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود اجاره سرمایه‌ای		-	-
خالص جریان ورود (خروج) نقد ناشی از فعالیت‌های تامین مالی		**(۱۹,۵۳۵,۰۳۲)**	(۱۵,۰۰۸,۶۸۹)
خالص افزایش (کاهش) در موجودی نقد		۶۳,۸۸۲,۰۴۱	۱۱۸,۵۱۷,۴۷۴
مانده موجودی نقد در ابتدای سال		۲۶۵,۴۲۳,۷۷۴	۱۳۱,۷۴۱,۳۳۱
تاثیر تغییرات نرخ ارز موجودی نقد		۳۶,۵۱۳,۹۷۳	۱۵,۱۶۴,۹۶۹
مانده موجودی نقد در پایان سال		**۳۶۵,۸۱۹,۷۸۸**	۲۶۵,۴۲۳,۷۷۴
مبادلات غیرنقدی	۵۰	**۴,۲۱۰,۲۳۲**	۱,۱۲۸,۹۱۷
اطلاعات بیشتر نسبت به جریان‌های نقدی ناشی از سود تسهیلات اعطایی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری و سود سهام:			
دریافت‌های نقدی حاصل از سود تسهیلات اعطایی		۱۴۸,۸۸۱,۰۰۵	۱۳۵,۴۵۷,۱۰۷
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری		۱۲,۴۵۳,۴۹۶	۱۲,۵۹۰,۸۲۹
پرداخت‌های نقدی بابت سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری		(۱۳۶,۷۱۱,۶۹۳)	(۱۰۹,۵۸۸,۶۰۱)
پرداخت‌های نقدی بابت سود تسهیلات دریافتی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام		۱,۶۶۸,۷۱۸	۴۷,۳۹۴

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
عملیات در حال تداوم				
درآمد تسهیلات اعطایی	۹	۱۷۵,۷۹۷,۸۷۷		۱۴۴,۶۸۵,۸۵۹
درآمد سپرده گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی	۱۰	۱۱,۴۳۹,۸۷۲		۱۱,۶۲۰,۳۰۸
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی	۱۱	۴۷,۵۲۱,۶۴۲		۸,۴۰۰,۹۲۸
سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۲	۲۶۱,۴۶۸		۲,۶۶۹,۹۸۷
جایزه سپرده قانونی	۱۳	۱,۰۷۵,۵۸۷		۸۳۷,۱۰۵
درآمد عملیاتی			**۲۳۶,۰۹۶,۴۴۶**	**۱۶۸,۲۱۴,۱۸۷**
هزینه سود سپرده ها	۱۴		(۱۵۶,۸۱۱,۹۱۴)	(۱۱۲,۱۷۷,۷۵۵)
سود ناخالص			**۷۹,۲۸۴,۵۳۲**	**۵۶,۰۳۶,۴۳۲**
درآمد کارمزد	۱۵	۲۲,۷۷۲,۷۶۳		۱۷,۵۷۸,۰۸۷
هزینه کارمزد	۱۶	(۱,۵۵۸,۰۹۹)		(۹۰۲,۸۳۹)
سود مبادلات و معاملات ارزی	۱۷	۱۷,۱۴۵,۷۶۶		۱۱,۱۳۴,۹۳۶
هزینه‌های اداری و عمومی	۱۸	(۲۸,۴۸۴,۰۵۲)		(۱۵,۹۵۵,۹۸۸)
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	۱۹	(۱۱,۵۱۶,۹۹۰)		(۱۷,۵۱۴,۷۲۶)
سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	۲۰	۶۲,۷۴۲,۵۱۸		۳۱,۳۷۰,۰۹۱
خالص سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی			۶۱,۱۰۱,۹۰۶	۲۵,۷۰۹,۵۶۱
سود عملیاتی			**۱۴۰,۳۸۶,۴۳۸**	**۸۱,۷۴۵,۹۹۳**
سود سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی	۲۱		۱۱۹,۱۴۰	۱۹۲,۵۹۲
هزینه‌های مالی			-	-
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	۲۲		۱۹۰,۸۱۵	۱۴۹,۶۷۷
سود عملیات در حال تداوم قبل از مالیات			۱۴۰,۶۹۶,۳۹۳	۸۲,۰۸۸,۲۶۲
هزینه مالیات بر درآمد	۳۸		(۱۵,۳۱۱,۲۸۴)	(۵,۱۳۴,۹۶۲)
سود خالص عملیات در حال تداوم			**۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹**	**۷۶,۹۵۳,۳۰۰**
عملیات متوقف شده				
سود خالص عملیات متوقف شده			-	-
سود خالص			**۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹**	**۷۶,۹۵۳,۳۰۰**

سود هر سهم:			تجدید ارائه شده
عملیاتی (ریال)		۱,۰۴۶	۶۴۰
غیر عملیاتی (ریال)		۳	۲
ناشی از عملیات در حال تداوم (ریال)		۱,۰۴۹	۶۴۲
ناشی از عملیات متوقف شده(ریال)		-	-
سود هر سهم (ریال)	۲۳	۱,۰۴۹	۶۴۲

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جامع جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود خالص		۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹	۷۶,۹۵۳,۳۰۰
سایر اقلام سود و زیان جامع			
مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها		-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	۸,۴۲۴,۵۵۵	۳,۰۷۰,۹۵۶
مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع		-	-
سایر اقلام سود و زیان جامع سال پس از کسر مالیات		۸,۴۲۴,۵۵۵	۳,۰۷۰,۹۵۶
سود جامع سال		**۱۳۳,۸۰۹,۶۶۴**	۸۰,۰۲۴,۲۵۶

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت وضعیت مالی جداگانه
در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

دارایی‌ها	یادداشت	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	تجدید ارائه شده ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	تجدید ارائه شده ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	بدهی‌ها و حقوق مالکانه	یادداشت	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	تجدید ارائه شده ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	تجدید ارائه شده ۱۴۰۳/۰۱/۰۱
دارایی ها					**بدهی‌ها**				
موجودی نقد	۲۴	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲	۷۴,۵۶۵,۱۴۷	سپرده‌های مشتریان	۳۵	۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹	۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷	۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی	۲۵	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹	۹۹,۴۹۹,۵۰۰	بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی	۳۶	۴۹,۸۳۳,۱۵۸	۳۹,۲۱۷,۷۹۸	۸۳,۸۷۶,۲۶۱
مطالبات از دولت		-	-	-	سود سهام پرداختنی	۳۷	۳۹۸,۳۰۴	۱۸۲,۴۴۰	۸۰,۰۹۷
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی		-	-	-	اوراق بدهی و مشارکت		-	-	-
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی	۲۶	۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	مالیات پرداختنی	۳۸	۲۳,۷۵۳,۶۸۸	۱۸,۶۱۱,۳۹۶	۱۷,۶۴۷,۰۴۷
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۲۷	۲,۲۱۳,۲۴۶	۱,۹۵۹,۳۲۳	۸۰۰,۳۲۲	ذخایر و سایر پرداختنی ها	۳۹	۷۶,۰۴۰,۹۹۵	۶۲,۶۳۵,۱۵۵	۵۱,۴۷۸,۴۱۴
سایر دریافتنی‌ها	۲۸	۱۱,۶۱۰,۱۴۸	۱,۹۹۰,۲۴۶	۹۲۸,۶۵۳	بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش		-	-	-
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۲۹	۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳	۵۹,۹۵۱,۱۵۲	۳۲,۱۷۱,۱۳۵	بدهی مالیات انتقالی		-	-	-
دارایی‌های غیر جاری نگهداری شده برای فروش	۳۰	۵,۶۴۱,۲۱۶	۱,۴۳۰,۹۸۴	۴۲۵,۵۹۱	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	۴۰	۳,۴۲۷,۷۶۴	۱,۵۱۱,۵۱۴	۹۶۹,۲۶۷
دارایی‌های ثابت مشهود	۳۱	۳۰,۵۲۱,۹۴۴	۲۸,۴۶۴,۰۵۱	۲۱,۲۴۹,۰۴۲	**جمع بدهی‌ها**		۲,۴۹۶,۴۹۹,۹۰۸	۱,۲۹۷,۷۹۶,۴۸۰	۸۸۷,۱۹۵,۹۴۳
دارایی‌های نامشهود	۳۲	۱,۳۰۲,۳۳۷	۱۹۹,۹۱۳	۱۶۸,۱۸۰					
سپرده قانونی	۳۳	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	۸۴,۳۶۵,۹۸۲	۶۰,۳۷۷,۵۶۴					
دارایی مالیات انتقالی		-	-	-					
سایر دارایی‌ها	۳۴	۴۸,۶۰۸,۶۶۷	۱۵,۶۱۱,۰۲۲	۱۴,۸۴۱,۴۲۰	**حقوق مالکانه**				
					سرمایه	۴۱	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰
					افزایش سرمایه در جریان		-	-	-
					صرف سهام		-	-	-
					اندوخته قانونی	۴۲	۵۱,۶۰۹,۹۰۸	۳۲,۸۰۲,۱۴۲	۲۱,۲۵۹,۱۴۶
					سایر اندوخته ها	۴۳	-	-	-
					مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها		-	-	-
					تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	۱۵,۱۳۵,۵۰۱	۶,۷۱۰,۹۴۶	۳,۶۳۹,۹۹۰
					سود انباشته		۱۰۷,۰۸۷,۱۱۸	۶۴,۲۵۹,۷۷۵	۳۸,۸۴۹,۴۷۱
					سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	(۲,۰۳۷,۹۵۴)	(۵۵۵,۶۹۰)	(۴۳۵,۲۹۶)
					صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۶	۶۹۲,۱۴۴	۲۰۰,۷۷۶	۱۵۳,۹۱۵
					جمع حقوق مالکانه		۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷	۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹	۱۱۳,۴۶۷,۲۲۶
جمع دارایی‌ها		**۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵**	**۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹**	**۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹**	**جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه**		**۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵**	**۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹**	**۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹**
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	۵۱-۱	۴۵,۲۲۴,۰۱۳	۲۵,۰۴۴,۰۴۶	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی	۵۱-۱	۴۵,۲۲۴,۰۱۳	۲۵,۰۴۴,۰۴۶	۲۳,۲۴۴,۱۸۲
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۵۱-۲	۱,۰۹۳,۸۴۰,۱۳۲	۸۲۷,۶۲۱,۳۵۴	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴	تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۵۱-۲	۱,۰۹۳,۸۴۰,۱۳۲	۸۲۷,۶۲۱,۳۵۴	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴
سایر تعهدات مشتریان	۵۱-۳	۱۹۰,۶۸۷,۶۹۵	۱۲۹,۲۹۶,۸۳۰	۸۷,۸۵۹,۰۹۳	سایر تعهدات بانک	۵۱-۳	۱۹۰,۶۸۷,۶۹۵	۱۲۹,۲۹۶,۸۳۰	۸۷,۸۵۹,۰۹۳
طرف وجوه اداره شده و موارد مشابه	۵۱-۴	۵۱,۵۴۳,۵۰۵	۷,۹۴۶,۳۳۹	۸۸۵,۶۰۰	وجوه اداره شده و موارد مشابه	۵۱-۴	۵۱,۵۴۳,۵۰۵	۷,۹۴۶,۳۳۹	۸۸۵,۶۰۰

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	۱۴۰۴									
		سرمایه	افزایش سرمایه در جریان	صرف سهام	اندوخته قانونی	سایر اندوخته‌ها	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	سود (زیان) انباشته	سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	جمع کل
مانده تجدید ارائه شده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱		۷۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۳۲,۸۰۲,۱۴۲	-	-	۶,۷۱۰,۹۴۶	۶۴,۲۵۹,۷۷۵	(۵۵۵,۶۹۰)	۲۰۰,۷۷۶	۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹
تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۴												
سود(زیان) خالص سال ۱۴۰۴		-	-	-	-	-	-	-	۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹	-	-	۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹
سایر اقلام سود (زیان) جامع		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مازاد تجدید ارزیابی دارایی ها		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	-	-	-	-	-	-	۸,۴۲۴,۵۵۵	-	-	-	۸,۴۲۴,۵۵۵
آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود (زیان) جامع سال ۱۴۰۴		-	-	-	-	-	-	۸,۴۲۴,۵۵۵	۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹	-	-	۱۳۳,۸۰۹,۶۶۴
افزایش(کاهش) سرمایه ثبت شده		۴۵,۰۰۰,۰۰۰	(۴۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه در جریان		-	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	(۴۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-
خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	(۳,۱۳۸,۰۲۰)	-	(۳,۱۳۸,۰۲۰)
فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	۱,۶۵۵,۷۵۶	-	۱,۶۵۵,۷۵۶
سود حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۹۱,۳۶۸	۴۹۱,۳۶۸
انتقال از سایر اقلام حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به اندوخته قانونی	۴۲	-	-	-	۱۸,۸۰۷,۷۶۶	-	-	-	(۱۸,۸۰۷,۷۶۶)	-	-	-
تخصیص به سایر اندوخته ها	۴۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود سهام مصوب	۳۷	-	-	-	-	-	-	-	(۱۸,۷۵۰,۰۰۰)	-	-	(۱۸,۷۵۰,۰۰۰)
جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال		۴۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۱۸,۸۰۷,۷۶۶	-	-	-	(۸۲,۵۵۷,۷۶۶)	(۱,۴۸۲,۲۶۴)	۴۹۱,۳۶۸	(۱۹,۷۴۰,۸۹۶)
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۵۱,۶۰۹,۹۰۸	-	-	۱۵,۱۳۵,۵۰۱	۱۰۷,۰۸۷,۱۱۸	(۲,۰۳۷,۹۵۴)	۶۹۲,۱۴۴	۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	۱۴۰۳									
		سرمایه	افزایش سرمایه در جریان	صرف سهام	اندوخته قانونی	سایر اندوخته‌ها	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	سود انباشته	سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	جمع کل
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱		۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۲۱,۲۵۹,۱۴۶	-	-	۳,۶۳۹,۹۹۰	۴۷,۸۴۹,۴۷۱	(۴۳۵,۲۹۶)	۱۵۳,۹۱۵	۱۲۲,۴۶۷,۲۲۶
اصلاح اشتباهات	۴۸	-	-	-	-	-	-	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)
تغییر در رویه‌های حسابداری		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مانده تجدید ارائه شده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱		۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۲۱,۲۵۹,۱۴۶	-	-	۳,۶۳۹,۹۹۰	۳۸,۸۴۹,۴۷۱	(۴۳۵,۲۹۶)	۱۵۳,۹۱۵	۱۱۳,۴۶۷,۲۲۶
تغییرات حقوق مالکانه درسال ۱۴۰۳												
سود (زیان) خالص سال ۱۴۰۳		-	-	-	-	-	-	-	۷۶,۹۵۳,۳۰۰	-	-	۷۶,۹۵۳,۳۰۰
سایر اقلام سود (زیان) جامع												
مازاد تجدید ارزیابی دارایی ها		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۴	-	-	-	-	-	-	۳,۰۷۰,۹۵۶	-	-	-	۳,۰۷۰,۹۵۶
آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود (زیان) جامع سال ۱۴۰۳		-	-	-	-	-	-	۳,۰۷۰,۹۵۶	۷۶,۹۵۳,۳۰۰	-	-	۸۰,۰۲۴,۲۵۶
افزایش(کاهش) سرمایه ثبت شده		۲۵,۰۰۰,۰۰۰	(۲۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-			-	-	-	-	-
افزایش سرمایه در جریان		-	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	(۲۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-
خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	(۱۳۲,۰۱۴)	-	(۱۳۲,۰۱۴)
فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۵	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۱,۶۲۰	-	۱۱,۶۲۰
سود حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۶,۸۶۱	۴۶,۸۶۱
انتقال از سایر اقلام حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به اندوخته قانونی	۴۲	-	-	-	۱۱,۵۴۲,۹۹۶	-	-	-	(۱۱,۵۴۲,۹۹۶)	-	-	-
تخصیص به سایر اندوخته ها	۴۳	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود سهام مصوب	۳۷	-	-	-	-	-	-	-	(۱۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	(۱۵,۰۰۰,۰۰۰)
جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال		۲۵,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۱۱,۵۴۲,۹۹۶	-	-	-	(۵۱,۵۴۲,۹۹۶)	(۱۲۰,۳۹۴)	۴۶,۸۶۱	(۱۵,۰۷۳,۵۳۳)
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰		**۷۵,۰۰۰,۰۰۰**	**-**	**-**	**۳۲,۸۰۲,۱۴۲**	**-**	**-**	**۶,۷۱۰,۹۴۶**	**۶۴,۲۵۹,۷۷۵**	**(۵۵۵,۶۹۰)**	**۲۰۰,۷۷۶**	**۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹**

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت جریان‌های نقدی جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی			
نقد حاصل از عملیات	۴۹	۳۴,۰۹۲,۷۰۲	۹۶,۳۱۷,۵۸۲
پرداخت‌های نقدی بابت مالیات بر درآمد		(۱۰,۱۶۸,۹۹۲)	(۴,۱۷۰,۶۱۴)
جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی		**۲۳,۹۲۳,۷۱۰**	۹۲,۱۴۶,۹۶۸
جریان‌های نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری			
پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های ثابت مشهود		(۳,۸۳۲,۲۹۸)	(۸,۲۹۸,۶۵۴)
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های ثابت مشهود		۹,۹۱۹	-
پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های نامشهود		(۱,۴۸۹,۱۵۶)	(۲۱۹,۷۰۵)
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های نامشهود		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از واگذاری سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		-	-
پرداخت‌های نقدی برای تحصیل سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش		-	۱۴۹,۶۷۷
پرداختهای نقدی برای تحصیل دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		۱۱۷,۰۰۰	۱۶۰,۵۰۱
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سایر سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی		۲,۱۴۰	۲,۰۹۲
جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری		**(۵,۱۹۲,۳۹۵)**	(۸,۲۰۶,۰۸۹)
جریان خالص ورود (خروج) نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی		**۱۸,۷۳۱,۳۱۵**	۸۳,۹۴۰,۸۷۹
جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های تامین مالی			
دریافت‌های نقدی حاصل از افزایش سرمایه		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)		۲,۱۴۷,۱۲۴	۵۸,۴۷۸
پرداخت‌های نقدی برای خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)		(۳,۱۳۸,۰۲۰)	(۱۳۲,۰۱۴)
دریافت‌های نقدی حاصل از صرف سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود سهام		(۱۸,۵۳۴,۱۳۶)	(۱۴,۸۹۷,۶۵۷)
دریافت‌های نقدی حاصل از تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از سایر تسهیلات دریافتی(صندوق توسعه ملی)		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل سایر تسهیلات دریافتی (صندوق توسعه ملی)		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود سایر تسهیلات دریافتی (صندوق توسعه ملی)		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از انتشار اوراق بهادار به استثنای سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل اوراق بهادار به استثنای سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود اوراق بهادار به استثنای سهام		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت اصل اقساط اجاره سرمایه‌ای		-	-
پرداخت‌های نقدی بابت سود اجاره سرمایه‌ای		-	-
خالص جریان ورود (خروج) نقد ناشی از فعالیت‌های تامین مالی		**(۱۹,۵۲۵,۰۳۲)**	(۱۴,۹۷۱,۱۹۳)
خالص افزایش (کاهش) در موجودی نقد		(۷۹۳,۷۱۸)	۶۸,۹۶۹,۶۸۶
مانده موجودی نقد در ابتدای سال		۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲	۷۴,۵۶۵,۱۴۷
تاثیر تغییرات نرخ ارز موجودی نقد		۳۶,۵۱۳,۹۷۳	۱۵,۱۶۴,۹۶۹
مانده موجودی نقد در پایان سال		**۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷**	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲
مبادلات غیرنقدی	۵۰	**۴,۲۱۰,۲۳۲**	۱,۱۲۸,۹۱۷
اطلاعات بیشتر نسبت به جریان‌های نقدی ناشی از سود تسهیلات اعطایی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری و سود سهام:			
دریافت‌های نقدی حاصل از سود تسهیلات اعطایی		۱۴۹,۲۹۱,۵۰۷	۱۳۵,۹۸۷,۲۴۶
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری		۱۲,۳۷۶,۴۴۷	۱۲,۴۳۵,۳۵۹
پرداخت‌های نقدی بابت سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری		(۱۳۶,۳۳۴,۵۶۴)	(۱۰۸,۸۳۷,۴۸۷)
پرداخت‌های نقدی بابت سود تسهیلات دریافتی		-	-
دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام		۱۱۹,۱۴۰	۱۶۲,۵۹۲

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱. معرفی بانک

۱-۱. تاریخچه فعالیت

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) به موجب مجوز شماره ۹۱/۱۸۴۹۰۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۷/۱۶ صادره توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۹۱/۰۷/۳۰ تحت شماره ۴۳۰۷۹۵ و شناسه ملی ۱۰۳۲۰۸۲۶۱۹۶ نزد اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران ثبت و در تاریخ ۱۳۹۱/۰۸/۱۱ مجوز فعالیت بانک از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا صادر و به صورت یک بانک تجاری به انجام کلیه عملیات بانکی مجاز شد. سهام بانک در تاریخ ۱۳۹۱/۰۹/۱۵ در شرکت فرا بورس ثبت شد و در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ بعنوان چهارصد و نود و یکمین شرکت پذیرفته شده در فهرست نمادهای بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران درج شده است . هم چنین از تاریخ ۱۴۰۳/۰۶/۲۵ نماد بانک در فهرست تابلوی فرعی بازار اول درج و سهام آن معامله می‌گردد. مرکز اصلی بانک واقع در خیابان بخارست، نبش خیابان پنجم، پلاک ۲ می‌باشد.

۱-۲. فعالیت اصلی بانک

موضوع فعالیت بانک طبق ماده ۳ اساسنامه، اشتغال به عملیات بانکی در چهارچوب مقررات پولی و بانکی کشور و همچنین شرکت‌های فرعی آن عمدتا در زمینه‌های بانکداری لیزینگ، صرافی، طراحی و تولید نرم‌افزارهای کامپیوتری و کارگزاری و انجام خدمات نگهداری نرم‌افزارهای تولیدی فعالیت می‌نماید.

۱-۳. تعداد شعب

اطلاعات مربوط به تعداد شعب بانک به شرح زیر می‌باشد:

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	پایان سال مالی	میانگین*	پایان سال مالی	میانگین*
شعب استان تهران	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
شعب سایر استان‌ها	۵	۵	۵	۵
شعب خارج از کشور	۱	۱	۱	۱
	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸

* منظور از میانگین، میانگین ماهانه طی سال مورد گزارش است.

۱-۴. وضعیت اشتغال

اطلاعات مربوط به تعداد کارکنان بانک به شرح زیر است:

	گروه و بانک			
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	پایان سال مالی	میانگین*	پایان سال مالی	میانگین*
دفتر مرکزی	۶۳۷	۶۱۶	۵۸۸	۵۵۶
شعب استان تهران	۱۶۹	۱۶۶	۱۶۲	۱۵۵
شعب سایر استان‌ها	۶۱	۶۰	۵۸	۵۵
شعبه خارج از کشور	۱۳	۱۳	۱۲	۱۲
جمع پرسنل بانک	۸۸۰	۸۵۵	۸۲۰	۷۷۸
پرسنل خدمات پیمانکاری	۲۹۰	۲۸۰	۲۹۱	۲۷۱
شرکت‌های فرعی	۱۳۰	۱۱۳	۹۶	۱۰۲
جمع پرسنل	۱۳۰۰	۱۲۴۸	۱۲۰۷	۱۱۵۱

* منظور از میانگین ، میانگین ماهانه طی سال مورد گزارش است.

۱-۴-۱. افزایش تعداد پرسنل در سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل به منظور تامین نیروی مورد نیاز بانک صورت گرفته است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲. استانداردهای حسابداری جدید و تجدیدنظرشده

۲-۱. استانداردهای حسابداری جدید و تجدید نظر شده که در سال جاری لازم‌الاجرا هستند، به شرح زیر است:
لازم به ذکر است استاندارد مزبور فاقد آثار با اهمیت بر صورت‌های مالی سال مورد گزارش هستند.

۲-۱-۱. استاندارد حسابداری شماره ۴۳ با عنوان "درآمد عملیاتی حاصل از قرارداد با مشتریان" در مورد کلیه صورت‌های مالی که دوره آن‌ها از ۱۴۰۴/۰۱/۰۱ و بعد از آن شروع می‌شود لازم الاجرا است. هدف این استاندارد تعیین اصولی برای گزارش اطلاعات مفید به استفاده کنندگان صورت‌های مالی درباره ماهیت، مبلغ، زمانبندی و عدم اطمینان درآمد عملیاتی و جریان‌های نقدی حاصل از قرارداد با مشتری است. برای دستیابی به این هدف واحد تجاری باید درآمد عملیاتی را به گونه ای شناسایی نماید که بیانگر انتقال کالاها یا خدمات تعهد شده به مشتریان به مبلغ مابه‌ازا است که واحد تجاری انتظار دارد قبلا آن کالا یا خدمات نسبت به آن محقق باشد. الزامات شناخت و اندازه گیری این استاندارد در مورد سایر درآمدهای کسب شده در روال فعالیت‌های عادی از جمله سایر درآمدهای غیرعملیاتی نیز کاربرد دارد.

۲-۲. استانداردهای حسابداری جدید و تجدید نظر شده مصوب که هنوز لازم الاجرا نیستند، به شرح ذیل است:
۲-۲-۱. استاندارد حسابداری شماره ۴۴ با عنوان اجاره‌ها در مورد کلیه صورتهای مالی که دوره مالی آنها از تاریخ ۱۴۰۵/۰۱/۰۱ و بعد از آن شروع می‌شود، لازم‌الاجراست. هدف این استاندارد، اطمینان از این است که اجاره‌کنندگان و اجاره‌دهندگان، اطلاعات مربوط را به شیوه‌ای ارائه کنند که بطور صادقانه نشان‌دهنده آن اجاره‌ها باشد. این اطلاعات، مبنایی را در اختیار استفاده‌کنندگان صورتهای مالی قرار می‌دهد تا تأثیر اجاره‌ها بر وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریانهای نقدی واحد تجاری را ارزیابی کنند.
۲-۲-۲. استاندارد حسابداری شماره ۱۵ با عنوان سرمایه‌گذاری‌ها در سال ۱۴۰۴ تجدید نظر شده است و در مورد کلیه صورتهای مالی که دوره مالی آنها از تاریخ ۱۴۰۵/۰۱/۰۱ و بعد از آن شروع می‌شود، لازم‌الاجراست. این تجدیدنظر با هدف پوشش حسابداری ابزارهای مشتقه مانند قراردادهای آتی و بهبود الزامات استاندارد حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها انجام شده است.

۳. مبانی تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه

صورت‌های مالی طبق استانداردهای حسابداری و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بر اساس آخرین نمونه ابلاغی آن بانک در فروردین ماه ۱۴۰۱ و اصلاحیه‌های بعدی آن در شهریور ماه ۱۴۰۳ تهیه شده است. جزئیات رویه‌های حسابداری طی سال در یادداشت‌های توضیحی شماره ۳ الی ۸ ارائه شده است.

۳-۱. مبانی تلفیق

صورت‌های مالی تلفیقی حاصل تجمیع اقلام صورت‌های مالی بانک خاورمیانه (سهامی عام) و شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق پس از حذف معاملات و مانده‌های درون گروهی و سود و زیان تحقق نیافته ناشی از معاملات فی‌مابین است.

شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق شرکت داده پردازان سیمای آفتاب، شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه، شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه و شرکت واسپاری آفتاب خاورمیانه می‌باشند. سال مالی شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه، داده پردازان سیمای آفتاب، واسپاری آفتاب خاورمیانه ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ و سال مالی شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه ۱۴۰۴/۰۹/۳۰ است. با این حال تعدیلات با اهمیت در رابطه با شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه تا پایان اسفند در تهیه صورت‌های مالی تلفیقی لحظ می‌شود.

بانک از تاریخ بدست آوردن کنترل تا تاریخی که که کنترل بر شرکت‌های فرعی را از دست می‌دهد، درآمدها و هزینه‌های شرکت فرعی را در صورت‌های مالی تلفیقی منظور می‌کند.

صورت‌های مالی تلفیقی با استفاده از رویه‌های حسابداری یکسان در مورد معاملات و سایر رویدادهای مشابهی که تحت شرایط یکسان رخ داده‌اند، تهیه می‌شود.

تغییر منافع مالکیت در شرکت‌های فرعی که منجر به از دست دادن کنترل گروه بر شرکت‌های فرعی نمی‌شود، به عنوان معاملات مالکانه به حساب گرفته می‌شود. مبالغ دفتری منافع دارای حق کنترل و منافع فاقد حق کنترل به منظور انعکاس تغییرات در منافع نسبی آنها در شرکت‌های فرعی، تعدیل می‌شود. هر گونه تفاوت بین مبلغ تعدیل منافع فاقد حق کنترل و ارزش منصفانه ما به ازای پرداخت‌شده یا دریافت‌شده به‌طور مستقیم در حقوق مالکانه تحت عنوان "آثار معاملات با منافع فاقد حق کنترل" شناسایی شده و به مالکان شرکت اصلی منتسب می‌شود.

زمانی که گروه کنترل شرکت فرعی را از دست می‌دهد، سود یا زیانی در صورت سود و زیان تلفیقی شناسایی می‌شود که از تفاوت بین الف) جمع ارزش منصفانه ما به ازای دریافتی و ارزش منصفانه هر گونه منافع باقیمانده و ب) مبلغ دفتری خالص دارایی‌ها (شامل سرقفلی)، در تاریخ از دست دادن کنترل، به کسر منافع فاقد حق کنترل محاسبه و به مالکان شرکت اصلی منتسب می‌شود.همه مبالغی که قبلا در ارتباط با آن شرکت فرعی در سایر اقلام سود و زیان جامع شناسایی شده است، به شیوه‌ای همانند زمانی که گروه به‌طور مستقیم دارایی‌ها و بدهی‌های مربوط به واحد تجاری فرعی را واگذار می‌کند، به حساب گرفته

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

می‌شود. ارزش منصفانه هر گونه سرمایه‌گذاری باقیمانده در واحد تجاری فرعی پیشین، در زمان از دست دادن کنترل به عنوان بهای شناخت اولیه برای حسابداری بعدی سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود.

۳-۲. سرقفلی تلفیق

۳-۲-۱. ترکیب‌های تجاری با استفاده از روش تحصیل به حساب منظور می‌شود. سرقفلی بر اساس مازاد"حاصل جمع مابه ازای انتقال یافته به ارزش منصفانه در تاریخ تحصیل، به علاوه مبلغ هرگونه منافع فاقد حق کنترل در واحد تحصیل شده،و ارزش منصفانه منافع مالکانه قبلی واحد تحصیل کننده در واحد تحصیل شده در تاریخ تحصیل(در ترکیبهای مرحله ای)"بر"خالص مبالغ دارایی‌های قابل تشخیص تحصیل شده و و بدهی‌های تقبل شده در تاریخ تحصیل"، اندازه گیری می‌شود و طی ۲۰ سال به روش خط مستقیم مستهلک می‌شود.

۳-۲-۲. چنانچه، "خالص مبالغ دارایی‌های قابل تشخیص تحصیل شده و بدهی‌های تقبل شده در تاریخ تحصیل مازاد بر جمع مابه‌ازای انتقال یافته به ارزش منصفانه در تاریخ تحصیل، مبلغ منافع فاقد حق کنترل در واحد تحصیل شده و ارزش منصفانه منافع مالکانه قبلی واحد تحصیل‌کننده در واحد تحصیل شده در تاریخ تحصیل (در ترکیب‌های مرحله‌ای) باشد"، مازاد مذکور، پس از بررسی مجدد درستی شناسایی و شیوه‌های اندازه‌گیری موارد فوق توسط واحد تجاری تحصیل کننده، در تاریخ تحصیل در صورت سود و زیان تلفیقی به عنوان سود خرید زیر قیمت شناسایی شده و به واحد تحصیل کننده منتسب می‌شود.

۳-۲-۳. منافع فاقد حق کنترل در تاریخ تحصیل، به میزان سهم متناسبی از مبالغ شناسایی شده خالص دارایی‌های قابل تشخیص واحد تحصیل شده، اندازه گیری می‌شود.

۳-۲-۴. سهام شرکت اصلی تحصیل شده توسط شرکت فرعی، به بهای تمام شده در حسابها منظور و در ترازنامه تلفیقی به عنوان کاهنده حقوق صاحبان سهام تحت سرفصل "سهام شرکت اصلی در مالکیت فرعی" منعکس می‌شود.

۴. واحد پولی عملیاتی و گزارشگری

اقلام صورت‌های مالی با استفاده از واحد پول محیط اقتصادی اصلی محل فعالیت بانک که -ریال ایران- اندازه‌گیری شده است. این اقلام به منظور قابلیت فهم بیشتر بر اساس میلیون ریال ارائه شده است مگر در مواردی که در صورت‌های مالی و یا یادداشت‌های توضیحی صریحا ذکر شده باشد.

۵. قضاوت‌های مدیریت در فرآیند به‌کارگیری رویه‌های حسابداری و برآوردها

در تهیه صورت‌های مالی، مدیریت بانک، قضاوت‌ها، برآوردها و مفروضاتی را در تعیین مبالغ شناسایی شده در صورت‌های مالی به‌کار گرفته است. نتایج واقعی ممکن است متفاوت از برآوردها باشد. این برآوردها و مفروضات زیربنای آن مبتنی بر سوابق تاریخی است و مدیریت به طور مستمر آنها را از طریق مقایسه با رخدادهای واقعی بازنگری می‌نماید. اهم حوزه‌هایی که مدیریت از قضاوت‌ها و برآوردها استفاده می‌نماید به شرح زیر است:

۵-۱. کنترل بر شرکت‌های سرمایه‌پذیر شامل شرکت داده پردازان سیمای آفتاب، کارگزاری بانک خاورمیانه، خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه و شرکت واسپاری افتاب خاورمیانه.

۵-۲. شناسایی و اندازه‌گیری بدهی‌های احتمالی

۵-۳. سرمایه‌گذاری در انواع اوراق بدهی به‌عنوان سرمایه‌گذاری بلندمدت تلقی شده، لذا رویه حسابداری آن بهای تمام شده به کسر ذخیره کاهش ارزش دائم در نظر گرفته شده است.

۵-۴. ذخیره مالیات بر عملکرد و ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول که بر اساس قوانین‌ومقررات بانک مرکزی و طبق قضاوت هیات‌مدیره بانک در حساب‌ها منظور شده است.

۶. مبانی اندازه‌گیری استفاده شده در تهیه صورت‌های مالی

به استثنای سرمایه‌گذاری‌های جاری سریع‌المعامله که بر اساس اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش اندازه‌گیری می‌شود، صورت‌های مالی بر مبنای بهای تمام شده تاریخی تهیه شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۷. اهم رویه‌های حسابداری

۷-۱. سرمایه‌گذاری‌ها

۷-۱-۱. نحوه ارزیابی و شناخت درآمد

	تلفیقی گروه	شرکت اصلی
اندازه‌گیری:		
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت:		
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی	مشمول تلفیق	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته	روش ارزش ویژه	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها
سایر سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته دائمی هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها
سرمایه‌گذاری‌های جاری:		
سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار	برای سرمایه‌گذاری در سهام تجاری اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش پرتفوی و تک تک سرمایه‌گذاری‌ها	برای سرمایه‌گذاری در سهام تجاری اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش پرتفوی و تک تک سرمایه‌گذاری ها
شناخت درآمد:		
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی	مشمول تلفیق	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی)
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته	روش ارزش ویژه	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی)
سایر سرمایه‌گذاری‌های جاری و بلندمدت در سهام شرکت‌ها	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ صورت وضعیت مالی)	در زمان احراز حق دریافت توسط سهامدار (تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ صورت وضعیت مالی))
سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار	در زمان تحقق سود تضمین شده (با توجه به نرخ سود موثر)	در زمان تحقق سود تضمین شده (با توجه به نرخ سود موثر)

۷-۱-۲. روش ارزش ویژه برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته و مشارکت‌های خاص

۷-۱-۲-۱. حسابداری سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته و مشارکت‌های خاص در صورت‌های مالی تلفیقی به روش ارزش ویژه انجام می‌شود.

۷-۱-۲-۲. مطابق روش ارزش ویژه، سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته و مشارکت خاص در ابتدا به بهای تمام شده در صورت وضعیت مالی تلفیقی شناسایی و پس از آن بابت شناسایی سهم گروه از سود یا زیان و سایر اقلام سود و زیان جامع شرکت وابسته و مشارکت خاص، تعدیل می‌شود.

۷-۱-۲-۳. زمانی که سهم گروه از زیان‌های شرکت وابسته یا مشارکت خاص بیش از منافع گروه در شرکت وابسته یا مشارکت خاص گردد (که شامل منافع بلندمدتی است که در اصل، بخشی از خالص سرمایه‌گذاری گروه در شرکت وابسته و مشارکت خاص است)، گروه شناسایی سهم خود از زیان‌های بیشتر را متوقف می‌نماید. زیان‌های اضافی تنها تا میزان تعهدات قانونی یا عرفی گروه یا پرداخت‌های انجام شده از طرف شرکت وابسته یا مشارکت خاص، شناسایی می‌شود.

۷-۱-۲-۴. سرمایه‌گذاری در شرکت وابسته و مشارکت خاص با استفاده از روش ارزش ویژه از تاریخی که شرکت سرمایه‌پذیر به عنوان شرکت وابسته یا مشارکت خاص محسوب می‌شود، به حساب گرفته می‌شود. در زمان تحصیل سرمایه‌گذاری در شرکت وابسته یا مشارکت خاص، مازاد بهای تمام شده سرمایه‌گذاری نسبت به سهم گروه از ارزش منصفانه خالص دارایی‌های قابل تشخیص آن، به عنوان سرقفلی در مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری منظور می‌شود و طی ۲۰ سال به روش خط مستقیم مستهلک می‌شود و مازاد سهم گروه از خالص ارزش منصفانه دارایی‌ها و بدهیهای قابل تشخیص نسبت به بهای تمام شده سرمایه‌گذاری، به عنوان سود خرید زیر قیمت در نظر گرفته شده و در صورت سود یا زیان دوره‌ای که سرمایه‌گذاری تحصیل شده است، شناسایی می‌شود.

۷-۱-۲-۵. از زمانی که شناسایی سرمایه‌گذاری به عنوان سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص خاتمه می‌یابد و سرمایه‌گذاری به عنوان نگهداری شده برای فروش طبقه‌بندی می‌گردد، گروه استفاده از روش ارزش ویژه را متوقف می‌سازد. زمانی که گروه منافعی را در شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص پیشین حفظ می‌نماید و آن منافع باقیمانده یک دارایی مالی باشد، گروه منافع باقیمانده را به ارزش منصفانه در آن تاریخ اندازه‌گیری می‌نماید و این ارزش منصفانه به عنوان بهای شناخت اولیه برای حسابداری بعدی سرمایه‌گذاری در نظر گرفته می‌شود. تفاوت بین مبلغ دفتری سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص در زمانی که استفاده از روش ارزش ویژه متوقف شده است و ارزش منصفانه منافع باقیمانده و هر گونه عایدات حاصل

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

از واگذاری بخشی از منافع در شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص، در صورت سود و زیان شناسایی می‌شود. علاوه بر این، گروه تمام مبالغ قبلی شناسایی شده در سایر اقلام سود و زیان جامع مربوط به سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص را براساس همان مبنایی که شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص در صورت واگذاری مستقیم دارایی‌ها و بدهی‌های مربوط ضرورت دارد انجام دهد، حسب مورد در صورت سود و زیان یا سود (زیان) انباشته به حساب می‌گیرد.

۷-۱-۲-۶. زمانی که یکی از شرکت‌های گروه، معاملاتی را با یک شرکت وابسته یا مشارکت خاص گروه انجام می‌دهد، سودها و زیان‌های ناشی از معاملات با شرکت وابسته یا مشارکت خاص در صورت‌های مالی تلفیقی گروه فقط تا میزان منافع سرمایه‌گذاران غیروابسته گروه در شرکت وابسته یا مشارکت خاص شناسایی می‌شود.

۷-۱-۲-۷. برای بکارگیری روش ارزش ویژه، از آخرین صورتهای مالی شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص گروه استفاده می‌شود. هرگاه پایان دوره گزارشگری بانک متفاوت از پایان دوره گزارشگری شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص باشد، شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص، برای استفاده شرکت، صورتهای مالی را به همان تاریخ صورتهای مالی بانک تهیه می‌کند، مگر اینکه انجام آن غیرعملی باشد.

۷-۱-۲-۸. چنانچه صورت‌های مالی شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص گروه که برای بکارگیری روش ارزش ویژه مورد استفاده قرار می‌گیرد به تاریخی تهیه شود که متفاوت از تاریخ مورد استفاده بانک است، بابت آثار معاملات یا رویدادهای قابل ملاحظه‌ای که بین آن تاریخ و تاریخ صورتهای مالی شرکت رخ می‌دهد، تعدیلات اعمال می‌شود. به هر حال، تفاوت بین پایان دوره گزارشگری شرکت‌های وابسته یا مشارکت خاص و پایان دوره گزارشگری بانک، بیش از سه ماه نیست. طول دوره‌های گزارشگری و هرگونه تفاوت بین پایان دوره‌های گزارشگری، در دوره‌های مختلف، یکسان است

۷-۲. دارایی‌های ثابت مشهود

۷-۲-۱. دارایی‌های ثابت مشهود بر مبنای بهای تمام شده در حساب‌ها ثبت می‌شود. مخارج بهسازی و تعمیرات اساسی که باعث افزایش قابل ملاحظه در ظرفیت یا عمر مفید دارایی‌های ثابت یا بهبود اساسی در کیفیت بازدهی آنها می‌شود، به عنوان مخارج سرمایه‌ای محسوب و طی عمر مفید باقیمانده دارایی‌های مربوطه مستهلک می‌شود. هزینه‌های نگهداری و تعمیرات جزیی که به منظور حفظ یا ترمیم منافع اقتصادی مورد انتظار واحد تجاری در حد استانداردهای عملکرد ارزیابی شده اولیه دارایی انجام می‌شود، هنگام وقوع به عنوان هزینه‌های جاری تلقی و به حساب سود و زیان دوره منظور می‌شود.

۷-۲-۲. استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود، مشتمل بر دارایی‌های ناشی از اجاره سرمایه ای، با توجه به الگوی مصرف منافع اقتصادی آتی مورد انتظار (شامل عمر مفید برآوردی) دارایی‌های مربوط و با در نظر گرفتن آیین نامه استهلاکات موضوع ماده ۱۴۹ اصلاحیه مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ۱۳۶۶ و اصلاحی‌های بعدی آن و بر اساس نرخ‌ها و روش‌های زیر محاسبه می‌شود :

نوع دارایی	نرخ استهلاک	روش استهلاک
ساختمان	۲۵ساله	خط مستقیم
تاسیسات	۶ و ۸ و ۱۰ ساله	خط مستقیم
آسانسور و تجهیزات رادیویی	۱۵درصد	نزولی
تاسیسات الکتریکال و مکانیکی	۱۲ و ۲۰ درصد	نزولی
تجهیزات رایانه‌ای	۳ و ۵ و ۶ و ۸ و ۱۰ ساله	خط مستقیم
اثاثیه وتجهیزات اداری	۳ و ۵ و ۶ و ۸ و ۱۰ ساله	خط مستقیم
وسایط نقلیه	۶ساله	خط مستقیم
بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	در طول مدت اجاره	خط مستقیم

۷-۲-۳. برای دارایی‌های ثابتی که طی ماه تحصیل می‌شود و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، استهلاک از اول ماه بعد محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌شود.

در موارد غیر فعال یا بلااستفاده ماندن موقت هر یک از دارایی‌های استهلاک‌پذیر (به استثنای ساختمان و تاسیسات ساختمانی) بیش از شش ماه متوالی در یک دوره مالی، میزان استهلاک آن برای مدت یادشده معادل ۳۰ درصد نرخ استهلاک منعکس در جدول بالا است. در این صورت چنانچه محاسبه استهلاک بر حسب مدت باشد، ۷۰٪ مدت زمانی که دارایی مورد استفاده قرار نگرفته است، به مدت باقی مانده تعیین شده برای استهلاک دارایی در این جدول اضافه خواهد شد.

۷-۳. دارایی‌های نامشهود

دارایی‌های نامشهود بر مبنای بهای تمام شده در حساب‌ها ثبت می‌شود، نرم افزارهای عملیاتی و اداری نیز به روش خط مستقیم در سه طبقه ، یک ساله ، سه ساله و پنج ساله مستهلک می‌شود. سرقفلی محل کسب و پیشه به دلیل عمر مفید نامعین مستهلک نمی شود و آزمون کاهش ارزش در پایان هر دوره گزارشگری انجام شده و در صورت نیاز ذخیره لازم در نظر گرفته می‌شود.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۷-۴. دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش

۷-۴-۱. دارایی‌های غیر جاری (مجموعه‌های واحد) که مبلغ دفتری آنها، عمدتا از طریق فروش و نه استفاده مستمر بازیافت می‌شود، به عنوان «دارایی‌های غیر جاری نگه داری شده برای فروش» طبقه بندی می‌شود. این شرایط تنها زمانی احراز می‌شود که دارایی‌های غیر جاری (مجموعه‌های واحد) جهت فروش فوری در وضعیت فعلی آن، فقط برحسب شرایطی که برای فروش چنین دارایی‌های مرسوم و معمول است، آماده بوده و فروش آن بسیار محتمل باشد و سطح مناسبی از مدیریت، متعهد به اجرای طرح فروش دارایی‌ها (مجموعه‌های واحد) باشد به گونه ای که انتظار رود شرایط تکمیل فروش طی یکسال از تاریخ طبقه بندی، به استثنای مواردی که خارج از حیطه اختیار مدیریت شرکت است، احراز شود

۷-۴-۲. دارایی‌های غیر جاری (مجموعه‌های واحد) نگه داری شده برای فروش، « به اقل مبلغ دفتری و خالص ارزش فروش» اندازه گیری می‌شود.

۷-۵. زیان کاهش ارزش دارایی‌ها

۷-۵-۱. در پایان هر دوره گزارشگری، در صورت وجود هرگونه نشانه‌ای دال بر امکان کاهش ارزش دارایی‌ها، آزمون کاهش ارزش انجام می‌گیرد. در این صورت مبلغ بازیافتنی دارایی برآورد و با ارزش دفتری آن مقایسه می‌شود. چنانچه برآورد مبلغ بازیافتنی یک دارایی منفرد ممکن نباشد، مبلغ بازیافتنی واحد مولد وجه نقدی که دارایی متعلق به آن است تعیین می‌شود.

۷-۵-۲. آزمون کاهش ارزش دارایی‌های نامشهود با عمر مفید نامعین، بدون توجه به وجود یا عدم‌وجود هرگونه نشانه‌ای دال بر امکان کاهش ارزش، به طور سالانه انجام می‌شود.

۷-۵-۳. مبلغ بازیافتنی یک دارایی (یا واحد مولد وجه نقد)، ارزش فروش به کسر مخارج فروش یا ارزش اقتصادی، هر کدام بیشتر است می‌باشد. ارزش اقتصادی برابر با ارزش فعلی جریان‌های نقدی آتی ناشی از دارایی با استفاده از نرخ تنزیل قبل از مالیات که بیانگر ارزش زمانی پول و ریسک‌های مختص دارایی که جریان‌های نقدی آتی برآوردی بابت آن تعدیل نشده است، است.

۷-۵-۴. تنها در صورتی‌که مبلغ بازیافتنی یک دارایی از مبلغ دفتری آن کمتر باشد، مبلغ دفتری دارایی (یا واحد مولد وجه نقد) تا مبلغ بازیافتنی آن کاهش یـافته و تفاوت به عنوان زیان کاهش ارزش بلافاصله در صورت سود و زیان شناسایی می‌گردد، مگر اینکه دارایی تجدید ارزیابی‌شده باشد که در این صورت منجر به کاهش مبلغ مازاد تجدید ارزیابی می‌شود.

۷-۵-۵. در صورت افزایش مبلغ بازیافتنی از زمان شناسایی آخرین زیان که بیانگر برگشت زیان کاهش ارزش دارایی (واحد مولد وجه نقد) می‌باشد، مبلغ دفتری دارایی تا مبلغ بازیافتنی جدید حداکثر تا مبلغ دفتری با فرض عدم شناسایی زیان کاهش ارزش در دوره‌های قبل، افزایش می‌یابد. برگشت زیان کاهش ارزش دارایی (واحد مولد وجه نقد) نیز بلافاصله در صورت سود و زیان شناسایی می‌گردد مگر اینکه دارایی تجدید ارزیابی شده باشد که در این صورت منجر به افزایش مبلغ مازاد تجدید ارزیابی می‌شود.

۷-۶. شناسایی درآمد تسهیلات اعطایی، کارمزد و وجه التزام

به استناد مصوبه جلسه شماره ۱۰۴۴ مورخ ۱۳۸۴/۰۴/۲۵ و ابلاغ بخشنامه شماره ۹۹/۲۲۱۰۰۷ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۱۰ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایـران شناسایی سود تسهیلات به روش تعهدی است و همچنین بر اساس بخشنامه شماره ۰۴/۸۱۴۶۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۱۰ بـرای طبقات معوق و مشکوک‌الوصول درآمد تعهدی شناسایی نشده است.

مطابق با بخشنامه شماره ۰۴/۸۱۴۶۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۱۰ بانک مرکزی موسسات اعتباری می‌توانند در تسهیلات مشارکت مدنی سهم موسسه اعتباری از سود دوران مشارکت را در دوران مشارکت بر مبنای میزان پیشرفت کار از طریق ارزیابی کار انجام شده به صورت قابل اتکا صرفا در دوره‌های گزارشگری مالی ۶ ماهه و گزارشگری مالی پایان سال حداکثر تا نرخ سود ۲۳٪ مصوب شورای پول و اعتبار محاسبه و شناسایی نمایند.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

نحوه شناسایی درآمدهای بانک طبق آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع تهیه صورت‌های مالی به شرح زیر است:

سود و وجه‌التزام تسهیلات اعطایی، کارمزد	نحوه شناسایی
سود تسهیلات اعطایی	
جاری/جاری امهالی	تعهدی
سررسیدگذشته/ سررسیدگذشته امهالی	تعهدی
معوق/معوق امهالی	نقدی
مشکوک‌الوصول/مشکوک‌الوصول امهالی	نقدی
وجه التزام	
جاری/جاری امهالی	نقدی
سررسیدگذشته/ سررسیدگذشته امهالی	نقدی
معوق/معوق امهالی	نقدی
مشکوک‌الوصول/مشکوک‌الوصول امهالی	نقدی
کارمزد	
کارمزد ضمانت‌نامه‌ها و اعتبارات اسنادی صادره	بر اساس عامل زمان- تعهدی
کارمزد سایر خدمات بانکی	در زمان انجام خدمات - نقدی
کارمزد تسهیلات اعطایی قرض‌الحسنه	تعهدی/ نقدی

۷-۷. مبنای تعیین سهم سپرده‌گذاران از درآمد مشاع

در اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب مورخ ۱۳۶۲/۰۶/۰۸ و آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرائی قانون مذکور، و با توجه به آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع تهیه صورت‌های مالی، درآمد مشاع، مصارف مربوط به منابع مشاع و سهم سپرده‌گذاران از درآمد مشاع محاسبه و در یادداشت ۱۴ افشاء می‌شود.

۷-۸. طبقه‌بندی تسهیلات اعطایی امهالی

تسهیلات اعطایی بانک بر اساس "دستور العمل طبقه‌بندی دارایی‌های موسسات اعتباری" مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره مب/۲۸۲۳ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۰۵ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) با توجه به عوامل زمان تاخیر پرداخت به شرح زیر، وضعیت مالی مشتری و صنعت یا رشته فعالیت مربوط ارزیابی و در یکی از طبقات زیر قرار می‌گیرد.همچنین تسهیلات امهالی در طبقات متناظر امهالی طبقه‌بندی می‌شود.

۱. طبقه جاری (حداکثر تا دو ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
۲. طبقه سررسید گذشته (بین ۲ تا ۶ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
۳. طبقه معوق (بین ۶ تا ۱۸ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
۴. طبقه مشکوک‌الوصول (بیش از ۱۸ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)

* مدیریت هیچگونه قضاوتی خارج از چارچوب بخشنامه فوق‌الذکر در صورت‌های مالی اعمال نمی‌نماید.

۷-۹. ذخیره مطالبات

برای تسهیلات اعطایی طبق "دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات موسسات اعتباری" مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۰۱/۲۳۹۰۲۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) ذخیره مربوطه محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌گردد. برخی از احکام دستورالعمل یادشده به شرح زیر است:

۱. ذخیره عمومی معادل ۱/۵ درصد مانده کل تسهیلات در پایان هر سال، به استثنای مانده تسهیلاتی که جهت آنها ذخیره اختصاصی منظور شده است، محاسبه می‌شود.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲. ذخیره اختصاصی نسبت به مانده طبقات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول، پس از کسر نمودن ارزش به روزآوری شده وثایق هر مورد با اعمال ضرایب تعیین شده به شرح زیر محاسبه می‌شود.

طبقه	ضریب
طبقه سررسید گذشته	۱۰ درصد
طبقه معوق	۲۰ درصد
طبقه مشکوک‌الوصول	۵۰ تا ۱۰۰ درصد

* مدیریت هیچگونه قضاوتی خارج از چارچوب بخشنامه فوق‌الذکر در صورت‌های مالی اعمال نمی‌نماید.

۷-۱۰. ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان

ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان بر اساس یک ماه آخرین حقوق ثابت و مزایای مستمر برای هر سال خدمت آنان محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌شود.

۷-۱۱. تعهدات مزایای بازنشستگی کارکنان

کارکنان بانک تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی هستند. لذا ذخیره‌ای از بابت تعهدات مزایای بازنشستگی در حساب‌ها لحاظ نشده است.

۷-۱۲. تسعیر ارز

۷-۱۲-۱. حساب‌های داخل کشور

اقلام پولی ارزی با نرخ ارز (ابلاغ شده توسط بانک مرکزی) در تاریخ صورت وضعیت مالی و اقلام غیرپولی که به بهای تمام شده تاریخی بر حسب ارز ثبت شده است با نرخ ارز در تاریخ انجام معامله تسعیر و تفاوت‌های ناشی از تسویه یا تسعیر اقلام پولی ارزی مطابق با آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع گزارشگری شناسایی و در صورت سود و زیان گزارش می‌شود. همچنین مطابق با آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی، دارایی‌های پولی محدود شده (دارای محدودیت)، به نرخ تاریخ ایجاد یا آخرین ارزیابی قبل از ایجاد محدودیت تسعیر می‌شوند. دارایی‌های مذکور مشتمل بر سپرده نزد سایر موسسات اعتباری اعم از داخلی و خارجی و سایر دارایی‌های پولی است که حسب نظر بانک مرکزی، دسترسی، انتقال و یا تبدیل آن به سایر اسعار برای بانک امکان پذیر نیست. همچنین در خصوص مطالبات ارزی امهالی که از زمان سررسید قرارداد اولیه حداقل پنج سال گذشته باشد و از تاریخ سررسید یادشده تا مقطع تسعیر ارز، فاقد جریان نقدی ورودی بابت تسویه اصل مطالبات، حداقل به میزان ۲۰ درصد باشند، به ازای سپری شدن هر سال از تاریخ سررسید قرارداد اولیه، معادل ۵ درصد تا سقف ۵۰٪ از شمول تسعیر ارز خارج شده اند. نرخ‌های تسعیر مورد استفاده در تاریخ صورت وضعیت مالی به شرح جدول زیر است:

مانده‌ها و معاملات مرتبط	نوع ارز	نرخ تسعیر		دلیل استفاده از نرخ
اقلام پولی ارزی مرتبط با کالاهای اساسی، ضروری، دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی (فهرست گروه یک موضوع مصوبه ۶۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۶ هیات وزیران)	یورو	بانک مرکزی	۳۲۵,۲۲۵ ریال	بخشنامه شماره ۰۵/۲۱۴۱۶ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۱۳ بانک مرکزی
سایر اقلام پولی	دلار	بانک مرکزی	۱,۳۶۲,۳۵۸ ریال	
سایر اقلام پولی	یورو	بانک مرکزی	۱,۵۶۸,۷۶۲ ریال	
سایر اقلام پولی	درهم	بانک مرکزی	۳۷۰,۹۶۲ ریال	
سایر اقلام پولی	سایر ارزها	بانک مرکزی	نرخ خرید حواله مرکز مبادله ارز و طلای ایران در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	
اقلام غیرپولی	یورو	نرخ رسمی یا خرید حواله مرکز مبادله ارز و طلای ایران در تاریخ انجام معامله		

همچنین طبق بند ۵ و جزء "ج" بند ۳ بخشنامه شماره ۰۵/۲۱۴۱۶ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۱۳ بانک مرکزی در خصوص تسعیر ارز دارایی‌ها و بدهی‌های پولی، سپرده‌های دارای محدودیت نزد بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی اعم از داخلی و خارجی، به نحوی تسعیر گردیده که منجر به هیچگونه آثار سود و زیانی نشود.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۷-۱۲-۲. حساب‌های ناشی از عملیات خارجی

دارایی‌ها و بدهی‌های عملیات خارجی به نرخ اعلام شده طی ۰۵/۲۱۴۱۶ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۱۳ بانک مرکزی، مبلغ ۱,۵۶۸,۷۶۲ ریال برای هر یورو (۱,۳۶۲,۳۵۸ ریال هر دلار امریکا) و سایر اسعار بر مبنای نرخ برابری آن تسعیر می‌شود. درآمدها و هزینه‌ها به نرخ میانگین دوره تسعیر می‌شوند. تمام تفاوت‌های تسعیر حاصله، در صورت سود و زیان جامع شناسایی و تحت سرفصل حقوق مالکانه در صورت وضعیت مالی طبقه‌بندی می‌شود. مضافا تفاوت‌های تسعیر اقلام پولی که ماهیتا بخشی از خالص سرمایه‌گذاری در عملیات خارجی را تشکیل می‌دهد در صورت سود و زیان جامع شناسایی و تا زمان واگذاری سرمایه‌گذاری، تحت سرفصل حقوق مالکانه در صورت وضعیت مالی طبقه‌بندی می‌شود.

۷-۱۲-۳. چنانچه مانده سرفصل سود (زیان) انباشته بانک قبل از تخصیص اندوخته بستانکار باشد، سود ناشی از تسعیر ارز (پس از اعمال ذخایر مطالبات مشکوک‌الوصول و آثار مالیاتی احتمالی) قابل تقسیم نمی باشد و صرف افزایش سرمایه بانک می‌شود. همچنین چنانچه مانده مزبور نشان دهنده زیان باشد، سود ناشی از تسعیر اقلام پولی صرفا کاهنده زیان انباشته خواهد بود.

۷-۱۳. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

۷-۱۳-۱. خرید و فروش سهام بانک از طریق صندوق اختصاصی بازارگردانی بر اساس آیین نامه حفظ ثبات بازار سرمایه و صیانت از حقوق سرمایه گذاران و سهامداران مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار در ۱۳۹۹/۰۶/۲۰ و به منظور افزایش نقدشوندگی برای دارندگان اوراق بهادار و تنظیم عرضه و تقاضای بازار و مدیریت دامنه نوسان قیمت به شرکت‌ها تکلیف شده است.

۷-۱۳-۲. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به روش بهای تمام شده در تاریخ تحصیل در دفاتر شناسایی و ثبت می‌شود و به عنوان یک رقم کاهنده در بخش حقوق مالکانه در صورت وضعیت مالی ارائه می‌شود. در زمان خرید ، فروش، انتشار یا ابطال ابزارهای مالکانه خود شرکت هیچ سود یا زیانی در صورت سود و زیان شناسایی نمی شود. مابه ازای پرداختی یا دریافتی باید بطور مستقیم در بخش حقوق مالکانه شناسایی شود.

۷-۱۳-۳. هنگام فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)، هیچگونه مبلغی در صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع شناسایی نمی شود و مابه التفاوت خالص مبلغ فروش و مبلغ دفتری در حساب صرف (کسر) سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) در بخش حقوق مالکانه شناسایی و ثبت می‌شود. در تاریخ گزارشگری، مانده بدهکار در حساب صرف (کسر) سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود. مانده بستانکار حساب مزبور تا میزان کسر سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) منظور شده قبلی به حساب سود (زیان) انباشته، به آن حساب منظور و باقیمانده به عنوان صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) در صورت وضعیت مالی در بخش حقوق مالکانه ارائه و در زمان فروش کل سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود.

۷-۱۳-۴. هرگاه تنها بخشی از مجموع سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)، واگذار شود، مبلغ دفتری هر سهم بر مبنای میانگین بهای تمام شده مجموع سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) محاسبه می‌شود.

۷-۱۴. مالیات بر درآمد

هزینه مالیات، مجموع مالیات جاری و انتقالی است. مالیات جاری و مالیات انتقالی باید در صورت سود و زیان منعکس شوند، مگر در مواردی که به اقلام شناسایی شده در صورت سود و زیان جامع یا حقوق صاحبان سرمایه مرتبط باشند که به ترتیب باید در صورت سود و زیان جامع یا مستقیما در حقوق مالکانه شناسایی شوند.

۷-۱۵. هزینه سود سپرده‌ها

هزینه سود سپرده‌ها بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی شورای پول و اعتبار در رابطه با نرخ سود سپرده‌ها و نحوه محاسبه آن، شناسایی و گزارش می‌شود.

۷-۱۶. "سایر اقلام" در یادداشت‌های توضیحی

با توجه به تعدد اقلام برخی حساب ها، بخشی از اقلام هر یادداشت تحت عنوان "سایر" گزارش شده است. موارد مندرج تحت عنوان "سایر"، به لحاظ اندازه و ماهیت، شامل اقلام کم اهمیت است.

۸. تغییر در رویه‌های حسابداری

بانک رویه‌های حسابداری ذکر شده در یادداشت شماره ۷ را با رعایت ثبات رویه در تمامی سال‌های گزارش شده در صورت‌های مالی ارائه کرده است.

۹. درآمد تسهیلات اعطایی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه								
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹					سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
		ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع	ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع
		مشاع	غیرمشاع	جمع			مشاع	غیرمشاع	جمع		
جعاله	۹-۱	۱,۰۷۰,۰۹۵	-	۱,۰۷۰,۰۹۵	۱۴,۷۱۱,۶۹۲	۱۵,۷۸۱,۷۸۷	۱,۲۴۸,۵۸۱	-	۱,۲۴۸,۵۸۱	۹,۲۰۴,۲۴۸	۱۰,۴۵۲,۸۲۹
فروش اقساطی		۴۰۷,۱۶۶	-	۴۰۷,۱۶۶	۳۳۳,۵۲۳	۷۴۰,۶۸۹	۴۵۵,۱۸۸	-	۴۵۵,۱۸۸	۳۲۹,۰۵۹	۷۸۴,۲۴۷
مشارکت مدنی		۱۸,۷۹۱	-	۱۸,۷۹۱	۹۷۶,۸۹۳	۹۹۵,۶۸۴	-	۳,۱۱۴,۸۲۸	۳,۱۱۴,۸۲۸	۲۸۵,۶۰۶	۳,۴۰۰,۴۳۴
مرابحه		۱۱۷,۶۵۳,۰۸۱	-	۱۱۷,۶۵۳,۰۸۱	۱,۲۰۲,۶۰۵	۱۱۸,۸۵۵,۶۸۶	۹۶,۹۵۶,۰۹۰	-	۹۶,۹۵۶,۰۹۰	۴۶۹,۴۲۰	۹۷,۴۲۵,۵۱۰
خرید دین		۲۵,۴۳۹,۴۲۲	-	۲۵,۴۳۹,۴۲۲	-	۲۵,۴۳۹,۴۲۲	۱۸,۷۹۶,۶۸۷	-	۱۸,۷۹۶,۶۸۷	-	۱۸,۷۹۶,۶۸۷
وجه التزام	۹-۲	۱۰,۶۱۷,۴۸۰	۲۱۸,۳۶۵	۱۰,۸۳۵,۸۴۵	۴۲۱,۱۰۲	۱۱,۲۵۶,۹۴۷	۹,۵۶۹,۴۲۹	۸۷,۰۳۳	۹,۶۵۶,۴۶۲	۱,۲۲۸,۰۴۱	۱۰,۸۸۴,۵۰۳
بدهکاران کارت اعتباری پرداخت‌شده		۱۶۱,۳۶۵	-	۱۶۱,۳۶۵	-	۱۶۱,۳۶۵	۱۳۶,۴۱۵	-	۱۳۶,۴۱۵	-	۱۳۶,۴۱۵
وجه التزام بدهکاران اعتبارات اسنادی پرداخت‌شده		-	۶۷۵,۳۹۰	۶۷۵,۳۹۰	-	۶۷۵,۳۹۰	-	۱,۰۳۲,۷۹۴	۱,۰۳۲,۷۹۴	-	۱,۰۳۲,۷۹۴
وجه التزام بدهکاران ضمانت‌نامه‌های پرداخت‌شده		-	۹۱۲,۰۲۵	۹۱۲,۰۲۵	-	۹۱۲,۰۲۵	-	۱,۲۶۷,۸۹۹	۱,۲۶۷,۸۹۹	-	۱,۲۶۷,۸۹۹
سایر		-	۶۷۵,۹۶۸	۶۷۵,۹۶۸	۲۷,۴۸۲	۷۰۳,۴۵۰	-	۴۷۰,۰۲۶	۴۷۰,۰۲۶	۳۴,۵۱۵	۵۰۴,۵۴۱
جمع درآمد تسهیلات اعطایی		**۱۵۵,۳۶۷,۴۰۰**	**۲,۴۸۱,۷۴۸**	**۱۵۷,۸۴۹,۱۴۸**	**۱۷,۶۷۳,۲۹۷**	**۱۷۵,۵۲۲,۴۴۵**	۱۲۷,۱۶۲,۳۹۰	۵,۹۷۲,۵۸۰	۱۳۳,۱۳۴,۹۷۰	۱۱,۵۵۰,۸۸۹	۱۴۴,۶۸۵,۸۵۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	بانک								
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹					سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
		ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع	ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع
		مشاع	غیرمشاع	جمع			مشاع	غیرمشاع	جمع		
جعاله	۹-۱	۱,۰۷۰,۰۹۵	-	۱,۰۷۰,۰۹۵	۱۴,۷۱۱,۶۹۲	۱۵,۷۸۱,۷۸۷	۱,۲۴۸,۵۸۲	-	۱,۲۴۸,۵۸۲	۹,۲۰۴,۲۴۸	۱۰,۴۵۲,۸۳۰
فروش اقساطی		۴۰۷,۱۶۶	-	۴۰۷,۱۶۶	۳۳۳,۵۲۳	۷۴۰,۶۸۹	۴۵۵,۱۸۸	-	۴۵۵,۱۸۸	۳۲۹,۰۵۹	۷۸۴,۲۴۷
مشارکت مدنی		۱۸,۷۹۱	-	۱۸,۷۹۱	۹۷۶,۸۹۳	۹۹۵,۶۸۴	-	۳,۱۱۴,۸۲۸	۳,۱۱۴,۸۲۸	۲۸۵,۶۰۶	۳,۴۰۰,۴۳۴
مرابحه		۱۱۷,۹۲۸,۵۱۳	-	۱۱۷,۹۲۸,۵۱۳	۱,۲۰۲,۶۰۵	۱۱۹,۱۳۱,۱۱۸	۹۶,۹۵۶,۰۸۹	-	۹۶,۹۵۶,۰۸۹	۴۶۹,۴۲۰	۹۷,۴۲۵,۵۰۹
خرید دین		۲۵,۴۳۹,۴۲۲	-	۲۵,۴۳۹,۴۲۲	-	۲۵,۴۳۹,۴۲۲	۱۸,۷۹۶,۶۸۷	-	۱۸,۷۹۶,۶۸۷	-	۱۸,۷۹۶,۶۸۷
وجه التزام	۹-۲	۱۰,۶۱۷,۴۸۰	۲۱۸,۳۶۵	۱۰,۸۳۵,۸۴۵	۴۲۱,۱۰۲	۱۱,۲۵۶,۹۴۷	۹,۵۶۹,۴۲۹	۸۷,۰۳۳	۹,۶۵۶,۴۶۲	۱,۲۲۸,۰۴۱	۱۰,۸۸۴,۵۰۳
بدهکاران کارت اعتباری پرداخت‌شده		۱۶۱,۳۶۵	-	۱۶۱,۳۶۵	-	۱۶۱,۳۶۵	۱۳۶,۴۱۵	-	۱۳۶,۴۱۵	-	۱۳۶,۴۱۵
وجه التزام بدهکاران اعتبارات اسنادی پرداخت‌شده		-	۶۷۵,۳۹۰	۶۷۵,۳۹۰	-	۶۷۵,۳۹۰	-	۱,۰۳۲,۷۹۴	۱,۰۳۲,۷۹۴	-	۱,۰۳۲,۷۹۴
وجه التزام بدهکاران ضمانت‌نامه‌های پرداخت‌شده		-	۹۱۲,۰۲۵	۹۱۲,۰۲۵	-	۹۱۲,۰۲۵	-	۱,۲۶۷,۸۹۹	۱,۲۶۷,۸۹۹	-	۱,۲۶۷,۸۹۹
سایر		-	۶۷۵,۹۶۸	۶۷۵,۹۶۸	۲۷,۴۸۲	۷۰۳,۴۵۰	-	۴۷۰,۰۲۶	۴۷۰,۰۲۶	۳۴,۵۱۵	۵۰۴,۵۴۱
جمع درآمد تسهیلات اعطایی		**۱۵۵,۶۴۲,۸۳۲**	**۲,۴۸۱,۷۴۸**	**۱۵۸,۱۲۴,۵۸۰**	**۱۷,۶۷۳,۲۹۷**	**۱۷۵,۷۹۷,۸۷۷**	۱۲۷,۱۶۲,۳۹۰	۵,۹۷۲,۵۸۰	۱۳۳,۱۳۴,۹۷۰	۱۱,۵۵۰,۸۸۹	۱۴۴,۶۸۵,۸۵۹

۹-۱. درآمد تسهیلات اعطایی ارزی، مبلغ ۱۴,۲۸۸,۴۷۵ میلیون ریال، مربوط به درآمد تسهیلات اعطایی از محل سپرده صندوق توسعه ملی می‌باشد.

۹-۲. درآمد غیرمشاع تسهیلات مشارکت مدنی و وجه التزام در سال ۱۴۰۳، مرتبط با تسهیلات اعطایی از محل گواهی سپرده خاص می‌باشد که مطابق با بخشنامه ۰۳/۳۰۷۱۱۸ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۵ ،محاسبه سود قطعی آن به طور جداگانه از سود مشاع تهیه و برای بانک مرکزی ارسال گردید.

۱۰. درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه								
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹					سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
		ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع	ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع
		مشاع	غیرمشاع	جمع			مشاع	غیرمشاع	جمع		
سود سپرده گذاری نزد بانک مرکزی		۷۰,۷۹۵	-	۷۰,۷۹۵	-	۷۰,۷۹۵	-	-	-	-	-
سود سپرده گذاری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی داخلی	۱۰-۱	۱۰,۶۵۵,۹۹۴	-	۱۰,۶۵۵,۹۹۴	-	۱۰,۶۵۵,۹۹۴	۱۱,۵۳۹,۹۷۱	-	۱۱,۵۳۹,۹۷۱	-	۱۱,۵۳۹,۹۷۱
سود سپرده گذاری نزد بانک‌های خارجی		-	-	-	۷۲۱,۹۱۴	۷۲۱,۹۱۴	-	-	-	۸۵,۹۲۹	۸۵,۹۲۹
درآمد سپرده گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی		**۱۰,۷۲۶,۷۸۹**	**-**	**۱۰,۷۲۶,۷۸۹**	**۷۲۱,۹۱۴**	**۱۱,۴۴۸,۷۰۳**	۱۱,۵۳۹,۹۷۱	-	۱۱,۵۳۹,۹۷۱	۸۵,۹۲۹	۱۱,۶۲۵,۹۰۰

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	بانک								
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹					سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
		ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع	ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع
		مشاع	غیرمشاع	جمع			مشاع	غیرمشاع	جمع		
سود سپرده گذاری نزد بانک مرکزی		۷۰,۷۹۴	-	۷۰,۷۹۴	-	۷۰,۷۹۴	-	-	-	-	-
سود سپرده گذاری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی داخلی	۱۰-۱	۱۰,۶۴۷,۱۶۴	-	۱۰,۶۴۷,۱۶۴	-	۱۰,۶۴۷,۱۶۴	۱۱,۵۳۴,۳۷۹	-	۱۱,۵۳۴,۳۷۹	-	۱۱,۵۳۴,۳۷۹
سود سپرده گذاری نزد بانک‌های خارجی		-	-	-	۷۲۱,۹۱۴	۷۲۱,۹۱۴	-	-	-	۸۵,۹۲۹	۸۵,۹۲۹
درآمد سپرده گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی		**۱۰,۷۱۷,۹۵۸**	**-**	**۱۰,۷۱۷,۹۵۸**	**۷۲۱,۹۱۴**	**۱۱,۴۳۹,۸۷۲**	۱۱,۵۳۴,۳۷۹	-	۱۱,۵۳۴,۳۷۹	۸۵,۹۲۹	۱۱,۶۲۰,۳۰۸

۱۰-۱. نرخ میانگین سپرده گذاری در بازار بین بانکی طی سال مالی منتهی به اسفند ۱۴۰۴، ۲۴ درصد بوده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۱. درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی

ارقام به میلیون ریال

ناشر- نوع اوراق	گروه و بانک									
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹						سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
	ریال			ارز (غیرمشاع)	جمع		ریال		ارز (غیرمشاع)	جمع
	مشاع	غیرمشاع	جمع			مشاع	غیرمشاع	جمع		
دولت- اسناد خزانه اسلامی	۱۰,۹۷۱,۷۴۹	-	۱۰,۹۷۱,۷۴۹	-	۱۰,۹۷۱,۷۴۹	۴,۶۴۶,۶۶۴	-	۴,۶۴۶,۶۶۴	-	۴,۶۴۶,۶۶۴
دولت- اوراق مرابحه	۳۶,۵۴۹,۸۹۳	-	۳۶,۵۴۹,۸۹۳	-	۳۶,۵۴۹,۸۹۳	۳,۷۵۴,۲۶۴	-	۳,۷۵۴,۲۶۴	-	۳,۷۵۴,۲۶۴
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی	**۴۷,۵۲۱,۶۴۲**	**-**	**۴۷,۵۲۱,۶۴۲**	**-**	**۴۷,۵۲۱,۶۴۲**	**۸,۴۰۰,۹۲۸**	**-**	**۸,۴۰۰,۹۲۸**	**-**	**۸,۴۰۰,۹۲۸**

مطابق با الزام بانک مرکزی حداقل ۳٪ منابع بانک باید صرف خرید اوراق شود.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۲. سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
		(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)
سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۱۲-۱	-	-	۲۶۱,۴۶۸	۲,۶۶۹,۹۸۷
سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری		-	-	-	-
خالص سود (زیان) افزایش (کاهش) ارزش سرمایه‌گذاری‌ها		-	-	-	-
خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار		**-**	**-**	**۲۶۱,۴۶۸**	**۲,۶۶۹,۹۸۷**

۱-۱۲. سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر تفکیک می‌شود:

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)
شرکت واسپاری آفتاب خاورمیانه	-	-	۶,۷۵۴	-
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	-	-	۲۵۴,۷۱۴	۲,۶۶۹,۹۸۷
سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری	**-**	**-**	**۲۶۱,۴۶۸**	**۲,۶۶۹,۹۸۷**

۱۳. جایزه سپرده قانونی

جایزه سپرده قانونی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرح	گروه و بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
جایزه سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۹۴۶,۵۷۵	۷۲۰,۴۰۰
جایزه سپرده قانونی سایر منابع	۱۲۹,۰۱۲	۱۱۶,۷۰۵
	۱,۰۷۵,۵۸۷	۸۳۷,۱۰۵

۱-۱۳. میانگین سپرده قانونی و جایزه متعلقه به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرح	گروه و بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
میانگین سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۹۴,۶۵۷,۵۵۱	۷۰,۵۹۳,۴۲۹
جایزه سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۹۴۶,۵۷۵	۷۲۰,۴۰۰
میانگین سپرده قانونی سایر منابع	۱۵,۷۰۳,۹۶۴	۱۳,۳۰۴,۱۶۹
جایزه سپرده قانونی سایر منابع	۱۲۹,۰۱۲	۱۱۶,۷۰۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۴. هزینه سود سپرده‌ها

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
هزینه سود سپرده‌ها	(۱۵۷,۱۸۹,۰۴۳)	(۱۱۲,۹۲۸,۸۶۹)	(۱۵۶,۸۱۱,۹۱۴)	(۱۱۲,۱۷۷,۷۵۵)
	(۱۵۷,۱۸۹,۰۴۳)	(۱۱۲,۹۲۸,۸۶۹)	(۱۵۶,۸۱۱,۹۱۴)	(۱۱۲,۱۷۷,۷۵۵)

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
درآمدهای مشاع			
درآمد تسهیلات اعطایی	۹	۱۵۵,۶۴۲,۸۳۲	۱۲۷,۱۶۲,۳۹۰
درآمد سپرده‌گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۰	۱۰,۷۱۷,۹۵۸	۱۱,۵۳۴,۳۷۹
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی	۱۱	۴۷,۵۲۱,۶۴۲	۸,۴۰۰,۹۲۸
سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۲	۲۶۱,۴۶۸	۲,۶۶۹,۹۸۷
سود (زیان) سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی	۲۱	۱۱۹,۱۴۰	۱۹۲,۵۹۲
جمع درآمدهای مشاع		۲۱۴,۲۶۳,۰۴۰	۱۴۹,۹۶۰,۲۷۶
سهم بانک از درآمدهای مشاع	۱۴-۱	(۵۳,۰۸۱,۸۶۴)	(۴۱,۰۱۴,۱۹۶)
سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع قبل از کسر حق الوکاله		**۱۶۱,۱۸۱,۱۷۶**	**۱۰۸,۹۴۶,۰۸۰**
حق الوکاله	۱۴-۲	(۲۱,۰۹۰,۵۹۰)	(۱۴,۳۷۳,۴۴۲)
سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع		**۱۴۰,۰۹۰,۵۸۶**	**۹۴,۵۷۲,۶۳۸**
جایزه سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۱۳	۹۴۶,۵۷۵	۷۲۰,۴۰۰
سود قطعی تعلق گرفته به سپرده‌های سرمایه‌گذاری		**۱۴۱,۰۳۷,۱۶۱**	**۹۵,۲۹۳,۰۳۸**
سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری		**۱۴۱,۰۳۷,۱۶۱**	**۹۵,۲۹۳,۰۳۸**
سود گواهی سپرده خاص		-	۲,۵۹۴,۰۲۷
سود سپرده‌های ارزی		۱۵,۷۷۴,۷۵۳	۱۴,۲۹۰,۶۹۰
جمع هزینه سود سپرده‌ها		**۱۵۶,۸۱۱,۹۱۴**	**۱۱۲,۱۷۷,۷۵۵**
سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۱۴-۴	۳,۳۷۰,۱۹۴	۱۵۵,۹۳۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱-۱۴. سهم بانک از درآمدهای مشاع

سهم بانک از درآمدهای مشاع به شرح ذیل محاسبه شده است:

۱-۱-۱۴. سهم بانک از درآمدهای مشاع

سال مالی	نسبت منابع بانک به جمع مصارف (۲-۱-۱۴)	درآمدهای مشاع	سهم بانک از درآمدهای مشاع
	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال
۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۲۴/۸	۲۱۴,۲۶۳,۰۴۰	۵۳,۰۸۱,۸۶۴
۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۲۷/۴	۱۴۹,۹۶۰,۲۷۶	۴۱,۰۱۴,۱۹۶

۲-۱-۱۴. توزیع منابع و مصارف مشاع بین سپرده‌گذاران و بانک

ارقام به میلیون ریال

شرح	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰		توضیحات
میانگین مصارف مشاع (۱-۲-۱-۱۴)		۹۳۴,۵۴۵,۴۳۰		۶۵۹,۴۸۳,۸۱۲	میانگین ۵۲ هفته
میانگین مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری (۲-۲-۱-۱۴)	۷۹۷,۶۷۷,۲۲۲		۵۴۹,۷۰۸,۱۵۳		میانگین ۵۲ هفته
کسر می‌شود میانگین سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری	(۹۴,۶۵۷,۵۵۱)		(۷۰,۵۹۳,۴۲۹)		میانگین ۵۲ هفته
منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری		(۷۰۳,۰۱۹,۶۷۱)		(۴۷۹,۱۱۴,۷۲۴)	
سهم منابع بانک از مصارف مشاع (مازاد منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری)		**۲۳۱,۵۲۵,۷۵۹**		۱۸۰,۳۶۹,۰۸۸	

* سهم منابع بانک از مصارف مشاع عبارتست از مصارف مشاع به کسر منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری؛ در صورتی که مجموع منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری بیش از مصارف مشاع باشد، به مازاد آن، مازاد منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری اطلاق می‌گردد.

۱-۲-۱-۱۴. میانگین مصارف مشاع

ارقام به میلیون ریال

اقلام مصارف مشاع	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	مبلغ (میانگین)	مبلغ (میانگین)
خالص مصارف مربوط به تسهیلات	۷۱۱,۲۳۱,۹۳۱	۵۷۳,۲۲۱,۰۲۲
خالص مصارف مربوط به اوراق مشارکت	۱۶۹,۷۳۱,۳۱۶	۳۱,۸۳۴,۵۴۱
خالص مصارف مربوط به سپرده سرمایه‌گذاری نزد سایر بانک‌ها	۴۹,۸۵۰,۲۸۸	۵۲,۹۶۰,۰۰۰
خالص مصارف مربوط به سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۳,۷۳۱,۸۹۵	۱,۴۶۸,۲۴۹
جمع مصارف مربوط به عملیات مشاع	**۹۳۴,۵۴۵,۴۳۰**	۶۵۹,۴۸۳,۸۱۲

۲-۲-۱-۱۴. میانگین مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

سپرده‌های سرمایه‌گذاری	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	مبلغ (میانگین)	مبلغ (میانگین)
یک ساله	۳۵۸,۶۰۲,۵۷۳	۷۴,۸۵۶,۸۳۹
دو ساله	۲,۵۷۶,۱۱۶	۸,۳۸۰,۷۶۰
سه ساله	۸۲,۸۱۲,۱۰۳	۲۴۰,۳۵۳,۳۹۲
سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی	۳۴۵,۵۷۰,۰۱۱	۲۱۳,۰۷۳,۶۴۷
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۸,۰۰۰,۷۶۹	۱۳,۰۰۴,۸۰۸
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه	۱۱۵,۶۵۰	۳۸,۷۰۷
میانگین سپرده‌های سرمایه‌گذاری	**۷۹۷,۶۷۷,۲۲۲**	۵۴۹,۷۰۸,۱۵۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۴-۲. حق الوکاله

حق الوکاله بانک برای سال مالی ۱۴۰۴ بر اساس آگهی منتشره در روزنامه‌های کثیرالانتشار، در جلسه شماره ۴۹۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۷ هیات‌مدیره مصوب گردید و معادل ۳ درصد اعلام گردیده بود و بر همین مبنا محاسبه شده است.

نرخ حق‌الوکاله*میانگین منابع آزاد سپرده‌گذاران = مبلغ حق‌الوکاله

۲۱,۰۹۰,۵۹۰ = ۷۰۳,۰۱۹,۶۷۱* ٪۳

۱۴-۲-۱. حق الوکاله اعلام و اعمال شده

	حق‌الوکاله اعلام شده و اعمال شده*	
	نرخ - درصد	مبلغ - میلیون ریال
یک ساله	۳/۰	۹,۴۵۱,۷۱۳
دو ساله	۳/۰	۶۷,۹۲۱
سه ساله	۳/۰	۲,۱۸۴,۱۳۵
سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی	۳/۰	۹,۱۴۳,۷۴۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی	۳/۰	۲۴۰,۰۲۳
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه	۳/۰	۳,۰۵۰
جمع حق‌الوکاله ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		**۲۱,۰۹۰,۵۹۰**
جمع حق‌الوکاله ۱۴۰۳/۱۲/۳۰		**۱۴,۳۷۳,۴۴۲**

* با توجه به پوشش کامل حق الوکاله بانک، حق الوکاله اعلام شده و اعمال شده برابر می‌باشد.

۱۴-۳. سود علی‌الحساب پرداختی به سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

	بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده‌های کوتاه‌مدت		
سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی	۱۴,۲۱۸,۲۸۰	۸,۰۱۴,۴۱۰
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه	۱۴,۹۶۸	۴,۵۶۰
سپرده‌های بلندمدت		
گواهی سپرده عام		
یک‌ساله	۹۷,۸۸۷,۰۵۴	۱۷,۲۸۳,۳۳۶
دوساله	۵۵۷,۳۱۱	۱,۸۵۶,۴۰۳
سه‌ساله	۲۲,۸۳۸,۴۱۰	۶۴,۹۱۹,۵۴۲
جمع	۱۳۵,۵۱۶,۰۲۳	۹۲,۰۷۸,۲۵۱
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری	۲,۱۵۰,۹۴۴	۳,۰۵۸,۸۵۴
جمع سود علی‌الحساب پرداختی به سپرده‌های سرمایه‌گذاری	**۱۳۷,۶۶۶,۹۶۷**	۹۵,۱۳۷,۱۰۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۴-۴. سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود قطعی تعلق گرفته به سپرده‌های سرمایه‌گذاری		۱۴۱,۰۳۷,۱۶۱	۹۵,۲۹۳,۰۳۸
سود علی‌الحساب پرداختی به سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۱۴-۳	(۱۳۷,۶۶۶,۹۶۷)	(۹۵,۱۳۷,۱۰۵)
سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده‌های سرمایه‌گذاری		**۳,۳۷۰,۱۹۴**	۱۵۵,۹۳۳

۱۵. درآمد کارمزد

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه	۱۵-۱	۸۴۴,۲۰۴	۵۷۵,۳۳۳	۸۴۴,۲۰۴	۵۷۵,۳۳۳
اعتبارات اسنادی گشایش یافته		۵۹۲,۲۰۹	۶۶۰,۱۸۴	۵۹۲,۲۰۹	۶۶۰,۱۸۴
ضمانت‌نامه‌های صادره		۱۱,۴۲۸,۹۶۵	۷,۶۷۶,۵۳۰	۱۱,۴۲۸,۹۶۵	۷,۶۷۶,۵۳۰
وجوه اداره شده		۱۰۱,۰۵۹	۹۹,۸۵۳	۱۰۱,۰۵۹	۹۹,۸۵۳
کارمزد اعطاء تسهیلات		۶,۸۸۰,۸۳۸	۷,۱۲۴,۲۳۶	۶,۸۸۰,۸۳۸	۷,۱۲۴,۲۳۶
تضمین اوراق مشارکت		۱,۳۱۶,۲۱۷	۷۱۹,۶۱۵	۱,۳۱۶,۲۱۷	۷۱۹,۶۱۵
طرح شتاب		۲۳۵,۵۷۶	۱۲۶,۶۳۹	۲۳۵,۵۷۶	۱۲۶,۶۳۹
حق کارشناسی و نظارت طرح از صندوق توسعه ملی		۶۰,۳۵۱	۲۵,۰۵۰	۶۰,۳۵۱	۲۵,۰۵۰
کارمزد خرید و فروش سهام		۲,۱۶۹,۶۵۴	۱,۶۸۶,۱۵۷	-	-
تضمین اوراق گام		۳,۸۸۰	-	۳,۸۸۰	-
سایر خدمات		۱,۳۰۹,۴۶۵	۵۷۰,۶۴۶	۱,۳۰۹,۴۶۴	۵۷۰,۶۴۷
جمع درآمد کارمزد		**۲۴,۹۴۲,۴۱۸**	۱۹,۲۶۴,۲۴۳	**۲۲,۷۷۲,۷۶۳**	۱۷,۵۷۸,۰۸۷

۱۵-۱. خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه به شرح ذیل است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
کارمزد دریافتی تسهیلات اعطایی قرض‌الحسنه	۸۴۴,۲۰۴	۵۷۵,۳۳۳
خالص کارمزد عملیات قرض‌الحسنه	۸۴۴,۲۰۴	۵۷۵,۳۳۳

۱۶. هزینه کارمزد

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
کارمزد سامانه‌های ملی پرداخت مبتنی‌بر کارت	۱,۴۴۴,۴۴۳	۸۳۷,۸۵۰
کارمزد سامانه‌های ملی پرداخت مبتنی‌بر حساب	۱۱۰,۰۲۳	۶۲,۳۷۲
کارمزد سامانه‌های ملی پرداخت مبتنی‌بر چک	۲,۲۵۳	۱,۷۶۵
سایر	۱,۳۸۰	۸۵۲
جمع هزینه کارمزد	**۱,۵۵۸,۰۹۹**	۹۰۲,۸۳۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۷. خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
نتیجه مبادلات ارزی		۱۸,۷۵۷,۷۶۳	۱۱,۲۵۵,۰۶۷	۱۷,۱۴۵,۷۶۶	۱۱,۱۳۴,۹۳۶
درآمد عملیات صرافی	۱۷-۱	-	۸۰,۳۴۶,۵۴۲	-	-
بهای تمام شده عملیات صرافی	۱۷-۱	-	(۷۷,۷۵۲,۸۳۳)	-	-
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی		**۱۸,۷۵۷,۷۶۳**	۱۳,۸۴۸,۷۷۶	**۱۷,۱۴۵,۷۶۶**	۱۱,۱۳۴,۹۳۶

۱۷-۱. با توجه به راه اندازی بازار مبادله ارز و طلا از ۱ بهمن ماه ۱۴۰۳ تمامی معاملات خرید و فروش ارز توسط بانک‌ها صورت می‌پذیرد و صرافی‌ها به بازار مذکور دسترسی ندارند، در نتیجه شرکت طی سال مالی مورد گزارش از محل عملیات فوق درآمدی نداشته است.

۱۸. هزینه‌های اداری و عمومی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
هزینه‌های کارکنان	۱۸-۱	۱۹,۹۲۲,۱۸۲	۱۱,۲۵۷,۶۸۴	۱۸,۵۸۱,۲۱۴	۱۰,۲۹۶,۳۹۲
هزینه‌های اداری	۱۸-۲	۷,۹۴۱,۷۶۶	۴,۸۲۲,۶۹۰	۷,۷۴۵,۶۰۶	۴,۳۸۷,۹۶۸
هزینه استهلاک	۱۸-۳	۲,۲۱۵,۹۸۱	۱,۳۳۴,۱۷۲	۲,۱۵۷,۲۳۲	۱,۲۷۱,۶۲۸
جمع هزینه‌های اداری و عمومی		**۳۰,۰۷۹,۹۲۹**	**۱۷,۴۱۴,۵۴۶**	**۲۸,۴۸۴,۰۵۲**	**۱۵,۹۵۵,۹۸۸**

۱۸-۱. هزینه‌های کارکنان به شرح زیر تفکیک می‌شود:

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
حقوق و دستمزد و مزایا ۱۸-۱-۱	۱۵,۷۳۶,۶۰۹	۹,۳۲۲,۱۴۶	۱۴,۷۷۱,۶۵۳	۸,۵۵۸,۱۹۰
بیمه سهم کارفرما ۱۸-۱-۱	۱,۷۲۰,۹۴۶	۱,۰۱۸,۸۱۶	۱,۵۶۵,۴۶۷	۹۲۶,۴۰۸
مزایای پایان خدمت و بازنشستگی کارکنان ۱۸-۱-۱	۲,۲۰۳,۱۳۵	۷۷۸,۶۱۲	۱,۹۹۱,۲۸۸	۶۷۴,۳۶۴
سفر و فوق العاده ماموریت ۱۸-۱-۱	۹,۷۶۳	۳۲,۶۶۰	۷,۸۷۸	۳۱,۹۸۰
سلامت و درمان کارکنان ۱۸-۱-۱	۲۵۱,۷۲۹	۱۰۵,۴۵۰	۲۴۴,۹۲۸	۱۰۵,۴۵۰
جمع هزینه‌های کارکنان	**۱۹,۹۲۲,۱۸۲**	۱۱,۲۵۷,۶۸۴	**۱۸,۵۸۱,۲۱۴**	۱۰,۲۹۶,۳۹۲

۱۸-۱-۱. افزایش هزینه‌های پرسنلی در سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل مطابق با مصوبه وزارت تعاون، کار و راه اجتماعی و تصمیم هیات‌مدیره بانک خاورمیانه صورت گرفته است و بخشی از هزینه‌های مزبور ناشی از افزایش تعداد کارکنان بانک طی سال است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۸-۲. هزینه‌های اداری شامل اقلام زیر است:

ارقام به میلیون ریال

		گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
اجاره		۳۷۲,۷۳۴	۲۷۴,۸۸۵	۳۶۳,۳۴۱	۲۶۶,۱۸۵
آموزش و تحقیقات		۴۹,۷۶۱	۵۴,۷۶۴	۴۹,۷۶۱	۵۴,۷۶۴
ارتباطات و مخابرات و پست		۴۴۸,۰۳۲	۲۸۷,۷۸۱	۴۴۷,۳۳۱	۲۸۷,۷۸۱
هزینه بیمه		۳۳,۱۳۰	۳۰,۷۱۰	۲۵,۱۷۷	۱۹,۷۸۵
حق‌الزحمه حسابرسی		۷۸,۳۲۶	۳۲,۷۸۴	۶۳,۳۱۰	۲۱,۲۵۲
حق‌المشاوره		۴۰۵,۷۳۵	۱۰۶,۲۰۴	۳۲۶,۰۴۰	۵۹,۲۳۰
حمل و نقل		۲۱۳,۵۹۹	۸۳,۶۴۰	۲۱۲,۸۳۹	۸۲,۷۰۵
انرژی و آب		۱۰۹,۸۵۳	۷۹,۶۸۳	۱۰۸,۸۰۲	۷۷,۳۳۶
تعمیر و نگهداری دارایی‌ها		۵۶۳,۱۳۷	۲۳۲,۱۱۳	۵۶۱,۰۱۱	۲۳۱,۴۱۰
ملزومات مصرفی		۱,۵۲۰,۲۹۸	۵۰۱,۹۱۷	۱,۵۰۹,۹۹۹	۶۲۰,۷۵۱
پاداش هیات‌مدیره		-	۴۲,۹۰۰	-	۳۱,۴۰۰
حق‌الزحمه پرداختی پیمانکاران	۱۸-۲-۱	۱,۷۴۸,۲۳۱	۱,۴۴۶,۹۰۷	۲,۰۱۲,۵۹۲	۱,۴۳۴,۷۰۸
حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده		۲۹۵,۲۸۹	۱۰۴,۴۳۷	۲۹۵,۲۸۹	۱۰۴,۴۳۷
حق عضویت در مجامع		۲۳,۳۴۰	۲۲,۶۵۱	۱۲,۵۶۰	۹,۴۷۵
پشتیبانی سامانه‌های نرم‌افزاری		۹۲۷,۶۹۵	۴۰۲,۱۷۵	۷۸۵,۶۸۳	۴۰۲,۱۷۵
هزینه‌های ثبتی و حقوقی		۷۳۳	۴۴۸	۷۳۳	۴۴۹
هزینه مالیات ارزش افزوده		۵۸,۵۸۳	۲۴۶,۲۲۰	-	-
سایر		۱,۰۹۳,۲۹۰	۸۷۲,۴۷۱	۹۷۱,۱۳۸	۶۸۴,۱۲۵
جمع هزینه‌های اداری		**۷,۹۴۱,۷۶۶**	۴,۸۲۲,۶۹۰	**۷,۷۴۵,۶۰۶**	۴,۳۸۷,۹۶۸

۱۸-۲-۱. عمده مبالغ از بابت هزینه‌های مربوط به حفاظت از محل کار و همچنین هزینه‌های نیروهای خدماتی بوده است.

۱۸-۳. هزینه استهلاک

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود	۱,۸۱۹,۴۵۲	۱,۱۳۷,۵۳۲	۱,۷۷۰,۵۰۱	۱,۰۸۳,۶۵۶
استهلاک دارایی‌های نامشهود	۳۹۶,۵۲۹	۱۹۶,۶۴۰	۳۸۶,۷۳۱	۱۸۷,۹۷۲
جمع هزینه استهلاک	**۲,۲۱۵,۹۸۱**	۱,۳۳۴,۱۷۲	**۲,۱۵۷,۲۳۲**	۱,۲۷۱,۶۲۸

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۹. هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات	۱۹-۱	۵۵۳,۹۸۵	۱۳,۶۴۷,۳۴۵	۵۵۳,۹۸۵	۱۳,۶۴۷,۳۴۵
هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات	۱۹-۲	۱۰,۹۶۰,۳۵۸	۳,۸۵۷,۱۸۳	۱۰,۹۶۳,۰۰۵	۳,۸۶۷,۳۸۱
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول		**۱۱,۵۱۴,۳۴۳**	۱۷,۵۰۴,۵۲۸	**۱۱,۵۱۶,۹۹۰**	۱۷,۵۱۴,۷۲۶

۱۹-۱. هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات آن به شرح زیر محاسبه شده است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک				
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹				سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	سررسید گذشته	معوق	مشکوک‌الوصول تا ۵ سال	مشکوک‌الوصول بعد از ۵ سال*	جمع	جمع
خالص تسهیلات و مطالبات غیرجاری قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول اشخاص غیر دولتی (یادداشت ۲۶-۱)	۱,۳۹۵,۷۹۰	۴,۴۲۹,۵۰۶	۴۶,۵۵۴,۱۸۶	۱۱,۸۷۹,۵۵۷	۶۴,۲۵۹,۰۳۹	۶۲,۶۸۷,۷۹۶
سایر حسابهای دریافتنی (یادداشت ۲۸-۲)	-	-	۶۲,۹۵۵	۲۶۳,۸۲۳	۳۲۶,۷۷۸	۴۹۶,۹۵۰
جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات غیر جاری قبل از کسر ارزش وثایق	۱,۳۹۵,۷۹۰	۴,۴۲۹,۵۰۶	۴۶,۶۱۷,۱۴۱	۱۲,۱۴۳,۳۸۰	۶۴,۵۸۵,۸۱۷	۶۳,۱۸۴,۷۴۶
کسر می‌شود ارزش وثایق با اعمال ضریب						
ماشین آلات	-	-	-	-	-	-
املاک و مستغلات	(۶۳۵,۴۵۳)	(۲۲۳,۵۲۲)	(۲۴,۲۴۷,۸۶۶)	(۳۲,۱۷۹)	(۲۵,۱۳۹,۰۲۰)	(۹,۸۴۸,۵۱۸)
جمع ارزش وثایق با اعمال ضریب	(۶۳۵,۴۵۳)	(۲۲۳,۵۲۲)	(۲۴,۲۴۷,۸۶۶)	(۳۲,۱۷۹)	(۲۵,۱۳۹,۰۲۰)	(۹,۸۴۸,۵۱۸)
مانده مبنای محاسبه ذخیره اختصاصی	۷۶۰,۳۳۷	۴,۲۰۵,۹۸۴	۲۲,۳۶۹,۲۷۵	۱۲,۱۱۱,۲۰۱	۳۹,۴۴۶,۷۹۷	۵۳,۳۳۶,۲۲۸
ضریب مبنای احتساب ذخیره اختصاصی- درصد	۱۰ درصد	۲۰ درصد	۵۰ درصد	۵۰ تا ۱۰۰ درصد		
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول اختصاصی امهالی و تجدیدی	۳,۶۳۲	۸۱۰,۴۲۶	-	-	۸۱۴,۰۵۸	۱,۰۳۰,۲۸۸
ذخیره مطالبات مشکوک الوصول اختصاصی سایر مطالبات	۷۲,۴۰۲	۳۰,۷۷۰	۱۱,۱۸۴,۶۳۸	۵,۰۵۹,۹۹۴	۱۶,۳۴۷,۸۰۴	۱۵,۵۷۷,۵۸۹
ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول اختصاصی	۷۶,۰۳۴	۸۴۱,۱۹۶	۱۱,۱۸۴,۶۳۸	۵,۰۵۹,۹۹۴	۱۷,۱۶۱,۸۶۲	**۱۶,۶۰۷,۸۷۷**
کسر می‌شود مانده ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول در پایان سال قبل	(۷۲۳,۷۵۰)	(۵,۰۹۵,۵۱۹)	(۹,۸۳۲,۵۳۲)	(۹۵۶,۰۷۶)	(۱۶,۶۰۷,۸۷۷)	(۲,۹۶۰,۵۳۲)
هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات و مطالبات	**(۶۴۷,۷۱۶)**	**(۴,۲۵۴,۳۲۳)**	**۱,۳۵۲,۱۰۶**	**۴,۱۰۳,۹۱۸**	**۵۵۳,۹۸۵**	**۱۳,۶۴۷,۳۴۵**

* بر اساس تبصره سه ماده دو بخشنامه شماره ۱/۲۳۹۰۲۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ بانک مرکزی، برای تسهیلاتی که پس از سپری شدن ۵ سال یا بیشتر از سررسید پرداخت اصل و سود آنها، موسسه اعتباری بنا به دلایل خارج از اراده خود قادر به وصول مطالبات از محل وثایق ماخوذه نمی باشد، مانده کل تسهیلات پس از کسر نمودن ارزش وثایق مذکور در بندهای ۳-۲-۲ الی ۶-۲-۲ بخشنامه مورد اشاره مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

۱-۱-۱۹. اطلاعات مربوط به تسهیلاتی که پس از سپری شدن ۵ سال یا بیشتر از سررسید پرداخت اصل و سود آنها، موسسه اعتباری بنا به دلایل خارج از اراده خود قادر به وصول مطالبات از محل وثایق مأخوذه نبوده است، به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

نام مشتری	تاریخ سررسید تسهیلات	نوع وثایق	دلایل عدم وصول	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹					سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
				اصل	سود	وجه‌التزام تاخیر تادیه دین	مانده مطالبات	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول*	مانده مطالبات	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول
تسهیلات شماره۶۳۴۰۴۴۴۳۰۱۰۶/۱۵۰/۱۰۰ شرکت بازرگانی و تولیدی کوروش و بهواد در قالب عقد مضاربه	۱۳۹۴/۱۱/۱۲	املاک و مستغلات	۱-۱-۱۹	۱۴,۳۴۲	۱۷۶	۲,۰۳۵	۱۶,۵۵۳	۲۴۸	۱۶,۵۵۳	۲۴۸
تسهیلات شماره۱۸۸۲۲۲۲۲۶۲۰۲/۱۵۰/۲۰۱ شرکت تولیدی و بسته بندی فرآورده‌های گوشتی پاک فارس در قالب عقد مشارکت مدنی	۱۳۹۷/۰۱/۰۶	املاک و مستغلات	۲-۱-۱۹	-	-	-	-	-	۲,۱۹۹	۳۳
تسهیلات شماره۱۸۹۲۲۲۲۲۶۲۰۲/۱۵۰/۲۰۱ شرکت تولیدی و بسته بندی فرآورده‌های گوشتی پاک فارس در قالب عقد مشارکت مدنی	۱۳۹۷/۰۱/۰۶	املاک و مستغلات		-	-	-	-	-	۳,۹۱۴	۵۹
تسهیلات شماره ۱۰۰۱/۵۰/۱۰۶/۰۴۴۳۰۵۱۴ شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه	۱۳۹۴/۰۸/۲۸	املاک و مستغلات	۳-۱-۱۹	۹۸۶	۷۰	۱۴۶	۱,۲۰۲	۱۸	۱,۲۰۲	۱۸
تسهیلات شماره ۱۰۰۱/۵۰/۱۰۶/۰۴۴۳۰۵۳۲ شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	املاک و مستغلات		۵,۰۰۰	۳۴۹	۷۴۲	۶,۰۹۱	۹۱	۶,۰۹۱	۹۱
تسهیلات شماره ۱۰۰۱/۵۰/۱۰۶/۰۴۴۳۰۵۳۳ شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	املاک و مستغلات		۳,۵۰۰	۲۴۴	۵۲۰	۴,۲۶۴	۶۴	۴,۲۶۴	۶۴
تسهیلات شماره ۱۰۰۱/۵۰/۱۰۶/۰۴۴۳۰۶۰۹ شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه	۱۳۹۴/۱۰/۲۶	املاک و مستغلات		۷۷۸	۵۴	۱۱۶	۹۴۸	۱۴	۹۴۸	۱۴
تسهیلات شماره ۱۰۰۱/۵۰/۱۰۶/۰۴۴۳۰۶۱۴ شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه	۱۳۹۴/۱۱/۰۳	املاک و مستغلات		۱,۰۰۰	۶۹	۱۵۰	۱,۲۱۹	۱۸	۱,۲۱۹	۱۸
تسهیلات شماره ۱۰۰۱/۵۰/۱۰۶/۰۴۴۳۰۶۵۳ شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه	۱۳۹۴/۱۲/۰۱	املاک و مستغلات		۸۳۹	۵۹	۱۲۷	۱,۰۲۵	۱۵	۱,۰۲۵	۱۵
تسهیلات شماره ۷۲۰۱۹-۹۶۳۷۴۸۱۸۹۵۱ شرکت نوین آبان فناور در قالب عقد فروش اقساطی	۱۳۹۹/۰۹/۲۷	املاک و مستغلات		۱۱,۱۷۳,۸۱۳	-	-	۱۱,۱۷۳,۸۱۳	۳,۸۰۲,۷۷۹	-	-
جمع				۱۱,۲۰۰,۲۵۸	۱,۰۲۱	۳,۸۳۶	۱۱,۲۰۵,۱۱۵	۳,۸۰۳,۲۴۹	۳۷,۴۱۵	۵۶۱

۱-۱-۱-۱۹. در خصوص پرونده شرکت کوروش و بهواد، برای دو فقره اجراییه سند رهنی بانک مزایده انجام و به علت عدم وجود خریدار توسط بانک تملیک شد. پس از تعیین وقت مزایده ملک ترهینی، دستور توقف عملیات اجرایی از شعبه ۱۰۰ مجتمع قضایی عدالت تهران به اداره سوم ابلاغ و مزایده ملغی گردید. ضمن صدور دادنامه و رای تجدید نظر پرونده له بانک، درخواست رفع توقف عملیات اجرایی توسط شعبه ۱۰۰ دادگاه عدالت به اداره سوم اجرای اسناد رسمی ارسال و مجددا در خواست تعیین هیات سه نفره کارشناسی جهت ارزیابی ملک ارائه گردید.به علت فوت راهن پرونده، موضوع در حال پیگیری از اداره ثبت احوال در خصوص تعیین ورثه است.

۲-۱-۱-۱۹. مانده مطالبات مشتری مزبور در طی سال مالی ۱۴۰۴ تسویه شده است.

۳-۱-۱-۱۹. پرونده به علت دستور توقف عملیات اجرایی از شعبه ۳۹ مجتمع صدر متوقف می‌باشد. در شعبه ۷۹ دادگاه تجدیدنظر استان دادنامه برائت صادر و درخواست ادامه اقدامات اجرایی از شعبه ۳۹ صدر درخواست گردید. درخواست رفع توقف به اداره اجرای ثبت تهران و فشم ارسال و پس از برگزاری جلسه رسیدگی دادگاه، پرونده به کارشناس رسمی دادگستری ارجاع شده که پس از ارائه نظریه کارشناسی خواهان نسبت به آن اعتراض نموده است.

۴-۱-۱-۱۹. با توجه به دستور معاون قضایی دادگستری استان فارس مبنی بر توقف عملیات اجرایی بانک، نسبت به ثبت شکایت کیفری علیه شرکت نوین آبان فن آور و مدیران آن اقدام گردید که پرونده به شعبه اول بازپرسی دادسرای ناحیه ۳۲ ارجاع و در حال پیگیری است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱۹-۲. هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات به شرح زیر محاسبه شده است:

ارقام به میلیون ریال

	بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تسهیلات اعطایی اشخاص غیر دولتی (یادداشت ۱-۲۶)	۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲	۹۹۴,۷۳۶,۷۲۶
بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی مدت دار پس از کسر پیش دریافت‌ها (یادداشت ۱-۳۴)	۱۱,۴۵۷,۰۸۰	۱۲,۸۱۵,۵۹۷
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته (یادداشت۲۷)	۲,۲۴۶,۹۵۰	۲,۰۳۹,۳۲۹
سایر حساب‌های دریافتنی (یادداشت ۲۸)	۴,۵۷۱,۷۹۵	۲,۳۱۴,۳۹۸
کسر می‌شود:		
مانده تسهیلات اعطایی و مطالباتی که برای آنها ذخیره اختصاصی منظور شده	(۵۱,۴۴۵,۱۸۶)	(۵۴,۰۶۶,۵۹۸)
مانده مبنای محاسبه ذخیره عمومی	۱,۶۸۸,۷۰۶,۳۸۱	۹۵۷,۸۳۹,۴۵۲
ضریب مبنای احتساب ذخیره عمومی-درصد	۱/۵	۱/۵
ذخیره عمومی تسهیلات اعطایی و مطالبات	۲۵,۳۳۰,۵۹۷	۱۴,۳۶۷,۵۹۲
کسر می‌شود: مانده ذخیره عمومی تسهیلات اعطایی و مطالبات در پایان سال قبل	(۱۴,۳۶۷,۵۹۲)	(۱۰,۵۰۰,۲۱۰)
هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات	**۱۰,۹۶۳,۰۰۵**	۳,۸۶۷,۳۸۱

۲۰. سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود (زیان) تسعیر ارز دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی عملیاتی	۷۳,۳۹۲,۵۶۳	۳۳,۳۹۰,۴۷۵	۶۲,۶۹۱,۶۶۴	۳۰,۱۷۹,۸۹۸
سود (زیان) شعبه خارج از کشور	۵۰,۸۵۴	۱,۱۹۰,۱۹۳	۵۰,۸۵۴	۱,۱۹۰,۱۹۳
جمع سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	**۷۳,۴۴۳,۴۱۷**	۳۴,۵۸۰,۶۶۸	**۶۲,۷۴۲,۵۱۸**	۳۱,۳۷۰,۰۹۱

۲۱. سود (زیان) سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۲۱-۱	۸۴۶,۱۱۳	۵۷۹,۰۹۹	۱۱۹,۱۴۰	۱۹۲,۵۹۲
سود(زیان) ناشی از واگذاری سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری	۲۱-۲	۷۸۵,۵۴۰	۱۶۷,۸۶۱	-	-
خالص سود(زیان)افزایش(کاهش)ارزش سرمایه‌گذاریها	۲۱-۳	۳۷,۰۶۵	(۳۷,۰۶۵)	-	-
		۱,۶۶۸,۷۱۸	۷۰۹,۸۹۵	**۱۱۹,۱۴۰**	۱۹۲,۵۹۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۱-۱. سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر تفکیک می‌شود:

ارقام به میلیون ریال

		گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
		(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)
بیمه زندگی خاورمیانه	۲۹-۲-۱	۶۹۳,۶۵۳	۴۳۴,۰۹۹	۱۱۷,۰۰۰	۴۸,۰۰۰
سرمایه‌گذاری سپه		۹,۲۴۰		-	-
شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی		۲,۸۱۲	۱,۳۵۰	-	-
گروه مالی نماد غدیر		۱,۸۰۰		-	-
کارگزاری بانک خاورمیانه		-	-	-	۱۴۲,۵۰۰
سایر		۳,۴۲۰	۸,۹۸۲	-	-
سود سهام شرکت ها		**۷۱۰,۹۲۵**	**۴۴۴,۴۳۱**	**۱۱۷,۰۰۰**	**۱۹۰,۵۰۰**
صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق کارگزاری		۱۳۵,۱۸۸	۹۸,۸۳۸	۲,۱۴۰	۲,۰۹۲
صندوق سرمایه‌گذاری افق روشن کارگزاری		-	۳۵,۸۳۰	-	-
سود واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری		**۱۳۵,۱۸۸**	۱۳۴,۶۶۸	**۲,۱۴۰**	۲,۰۹۲
سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری		**۸۴۶,۱۱۳**	۵۷۹,۰۹۹	**۱۱۹,۱۴۰**	۱۹۲,۵۹۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲-۲۱. سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه			
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹			سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	تعداد سهام/واحد سرمایه‌گذاری	ارزش دفتری	سود (زیان)	سود (زیان)
سود (زیان)حاصل از واگذاری سهام شرکت‌ها - ریال (مشاع)				
شرکت بورس اوراق بهادار	۱۲,۳۶۸,۲۰۲	۱۹,۶۲۸	۳۶,۵۴۷	۲,۱۷۶
بانک ملت	۱۶,۰۵۵,۴۴۹	۶۷,۵۲۸	۲۴,۳۴۹	(۲,۱۸۶)
پالایش نفت تهران	۳,۶۰۰,۰۰۰	۴۹,۱۹۹	۱۴,۴۳۹	۲,۴۶۲
تامین سرمایه خلیج فارس	۵۰۰,۰۰۰	۸۹۸	۱,۳۸۳	(۶,۲۴۵)
بانک صادرات ایران	۳۶,۴۰۰,۰۰۰	۶۰,۵۹۳	(۴,۳۳۲)	(۲۶۰)
شرکت پالایش نفت بندر عباس	۶,۲۲۰,۰۰۰	۱۷,۱۷۷	(۸,۵۸۷)	(۹,۲۴۳)
شرکت سرمایه‌گذاری سایپا	۱,۳۶۰,۵۷۷	۸۲,۲۹۳	(۱۲,۷۷۲)	۵۴,۰۰۶
شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی	۱۴,۸۰۰,۰۰۰	۳۶,۲۳۸	(۲۵,۳۸۱)	(۳,۲۲۰)
شرکت سرمایه‌گذاری ایران خودرو	۵,۱۰۷,۲۹۵	۶۰,۲۱۷	(۲۶,۳۷۰)	۱۲,۹۷۷
شرکت ایران خودرو دیزل	-	-	-	(۲,۳۳۲)
شرکت بیمه سامان	-	-	-	(۳,۵۰۹)
فرابورس ایران	-	-	-	(۴,۲۷۱)
سایر		۱,۰۰۴,۵۶۶	۳,۲۲۸	(۱۳,۴۲۲)
جمع	۹۶,۴۱۱,۵۲۳	۱,۳۹۸,۳۳۷	۲,۵۰۵	۲۶,۹۳۳
سود (زیان) ناشی از واگذاری واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری - ریال (مشاع)				
صندوق س درآمد ثابت پاسارگاد	۶۰,۸۵۶,۶۷۹	۸۹۰,۰۵۳	۱۸۴,۹۹۶	-
صندوق س. پشتوانه طلای مفید	۵۷۰,۰۰۰	۹۴۹,۲۴۷	۱۴۰,۵۵۵	(۲,۷۳۴)
صندوق س پشتوانه طلای دماوند	۱۷,۹۵۸,۹۲۷	۵۱۷,۰۰۶	۱۲۳,۹۸۳	-
صندوق س پشتوانه سکه طلا کهربا	۱,۶۱۱,۷۵۹	۵۱۴,۸۰۸	۹۰,۷۴۱	-
صندوق سرمایه‌گذاری مشترک توسعه بازار	۵۷,۸۶۵	۴۵۳,۴۴۸	۸۰,۳۴۳	۴۵,۹۸۸
سایر			۱۶۸,۶۵۹	۹۷,۷۲۹
جمع	۸۱,۰۵۵,۲۳۰	۳,۳۲۴,۵۶۲	۷۸۹,۲۷۸	۱۴۰,۹۸۳
سود (زیان) ناشی از حاصل معاملات آپشن - ریال				
اختیارخ شستا-۱۶۰۰-۱۴۰۴/۰۴/۱۱	۲۸,۵۱۲,۰۰۰	۵,۱۲۹	(۵,۱۰۰)	-
اختیارخ شستا-۱۴۰۰-۱۴۰۴/۰۳/۱۳	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۴۹۰	(۱,۱۴۲)	-
اختیارخ توان-۱۷۰۰۰-۱۴۰۳۰۷۰۲	-	-	-	۵۵۵
اختیارخ توان-۱۶۰۰۰-۱۴۰۳۰۷۰۲	-	-	-	(۳۹۰)
اختیارخ بساما-۹۰۰۰-۱۴۰۳۰۹۰۴	-	-	-	(۲۲۱)
جمع	۳۲,۵۱۲,۰۰۰	۱۶,۶۱۹	(۶,۲۴۲)	(۵۵)
جمع کل	۲۰۹,۹۷۸,۷۵۳	۴,۷۳۹,۵۱۸	۷۸۵,۵۴۰	۱۶۷,۸۶۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳-۲۱. خالص سود (زیان) افزایش (کاهش) ارزش سرمایه‌گذاری‌ها به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه				
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹			سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	تعداد سهام/واحد سرمایه‌گذاری	ارزش دفتری	خالص ارزش فروش	سود (زیان)	سود (زیان)
فرابورس ایران	۸,۴۴۶,۴۲۸	۳۹,۶۲۵	۳۹,۹۷۷	۲۲,۴۶۰	(۲۲,۴۶۰)
گروه سرمایه‌گذاری سایپا	۱۱,۸۹۵,۶۵۶	۳۷,۶۴۹	۳۷,۹۸۳	۱۰,۴۷۹	(۱۰,۴۷۹)
صندوق س سهامی بیدار-اهرمی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۳۷,۸۷۵	۳۷,۹۲۰	۹,۵۸۹	(۹,۵۸۹)
شرکت پالایش نفت بندر عباس	۳,۵۰۰,۰۰۰	۳۱,۴۳۱	۳۱,۷۱۰	۸,۵۸۷	(۸,۵۸۷)
بانک پارسیان	۲۶,۵۰۰,۰۰۰	۷۴,۶۲۴	۷۵,۲۸۷	۷,۶۲۲	(۷,۶۲۲)
صندوق س. بخشی پترو داریوش-ب	۵,۰۰۰,۰۰۰	۶۴,۶۸۸	۶۴,۷۰۰	۷,۱۸۶	(۷,۱۸۶)
صندوق س سهامی کاریزما- اهرمی	۲,۸۰۰,۰۰۰	۶۷,۳۸۳	۶۷,۳۹۶	۶,۶۸۰	(۶,۶۸۰)
ص.س.اهرمی موج فیروزه-س	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۹۹۹	۲۱,۰۲۴	۵,۴۲۵	(۵,۴۲۵)
بانک صادرات ایران	۸۷,۱۸۸,۹۸۹	۴۸,۰۵۰	۴۸,۴۷۷	۴,۱۴۸	(۴,۱۴۸)
بانک سینا	۸,۲۴۲,۵۱۶	۱۶,۱۴۴	۱۶,۲۸۷	۳,۰۶۸	(۳,۰۶۸)
صندوق واسطه گری مالی یکم-سهام	۱۵۳,۰۰۰	۳۹,۶۷۰	۳۹,۷۱۷	۲,۳۴۷	(۲,۳۴۷)
بانک تجارت	۱۱۰,۱۸۷,۶۲۲	۴۵,۲۱۶	۴۵,۶۱۸	۲,۰۵۳	(۲,۰۵۳)
گسترش سرمایه‌گذاری ایران خودرو	۲,۲۰۰,۰۰۰	۹,۳۲۲	۹,۴۰۵	۱,۲۵۳	(۱,۲۵۳)
سایپا	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۳,۸۹۰	۴۴,۲۸۰	۸۳۵	(۸۳۵)
سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۸,۸۳۵	۳۹,۱۸۰	۱۰	(۱۰)
ایران خودرو	۱۲,۵۰۰,۰۰۰	۴۷,۹۲۵	۴۸,۳۵۰	(۴۸۸)	۴۸۸
تامین سرمایه خلیج فارس	۸۹۷,۹۰۳	۱,۵۶۰	۱,۵۷۴	(۶۶۲)	۶۶۲
پالایش نفت تهران	۶,۹۱۶,۶۶۶	۱۵,۸۰۹	۱۵,۹۵۰	(۱,۴۰۳)	۱,۴۰۳
صندوق س. گروه زعفران سحرخیز	۲۶۱,۴۱۴	۱۱,۶۷۶	۱۱,۶۹۰	(۱,۶۸۹)	۱,۶۸۹
بانک ملت	۱۸,۷۵۵,۴۴۹	۳۹,۰۵۸	۳۹,۴۰۵	(۱۱,۵۳۵)	۱۱,۵۳۵
شرکت بیمه سامان	۳,۳۱۸,۰۰۰	۳۰,۲۹۰	۳۰,۵۵۹	(۱۱,۷۸۵)	۱۱,۷۸۵
بورس اوراق بهادار تهران	۱۶,۶۳۸,۲۰۲	۵۲,۹۵۵	۵۳,۴۲۵	(۲۷,۱۱۵)	۲۷,۱۱۵
جمع	۳۷۴,۴۰۱,۸۴۵	۸۱۴,۶۷۶	۸۱۹,۹۱۴	۳۷,۰۶۵	(۳۷,۰۶۵)

۲۲. سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود (زیان) ناشی از فروش دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود		۵۰,۶۰۶	۱۴۹,۸۸۰	۹,۷۳۰	۱۴۹,۹۴۴
درآمد اجاره- ساختمان بخارست دوم		۱۸۱,۵۰۰	-	۱۸۱,۵۰۰	-
سایر		۱۳,۹۸۴	(۲۵۵)	(۴۱۵)	(۲۶۷)
خالص سایر درآمدها و هزینه ها		**۲۴۶,۰۹۰**	۱۴۹,۶۲۵	**۱۹۰,۸۱۵**	۱۴۹,۶۷۷

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۳. سود هر سهم

۲۳-۱. مبنای محاسبه سود هر سهم

ارقام به میلیون ریال

شرح	گروه	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود- عملیاتی	۱۵۲,۳۷۰,۵۶۱	۸۴,۴۹۲,۶۹۷
سهم منافع فاقد حق کنترل از سود خالص	(۲۸۴,۳۷۹)	(۹۵,۹۴۴)
اثر مالیاتی	(۱۶,۲۴۶,۲۳۱)	(۶,۲۹۰,۷۲۴)
	۱۳۵,۸۳۹,۹۵۱	۷۸,۱۰۶,۰۲۹
سود - غیر عملیاتی	۱,۹۱۴,۸۰۸	۸۵۹,۵۲۰
اثر مالیاتی	(۳۴,۱۴۱)	(۲۳,۹۳۵)
	۱,۸۸۰,۶۶۷	۸۳۵,۵۸۵
سود خالص قبل از مالیات	۱۵۴,۲۸۵,۳۶۹	۸۵,۳۵۲,۲۱۷
اثر مالیاتی	(۱۶,۲۸۰,۳۷۲)	(۶,۳۱۴,۶۵۹)
سهم منافع فاقد حق کنترل از سود خالص	(۲۸۴,۳۷۹)	(۹۵,۹۴۴)
سود خالص - قابل انتساب به مالکان شرکت اصلی	۱۳۷,۷۲۰,۶۱۸	۷۸,۹۴۱,۶۱۴

ارقام به میلیون ریال

شرح	بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود- عملیاتی	۱۴۰,۳۸۶,۴۳۹	۸۱,۷۴۵,۹۹۳
اثر مالیاتی	(۱۵,۲۸۰,۷۴۳)	(۵,۱۰۵,۰۲۷)
	۱۲۵,۱۰۵,۶۹۶	۷۶,۶۴۰,۹۶۶
سود - غیرعملیاتی	۳۰۹,۹۵۵	۳۴۲,۲۶۹
اثر مالیاتی	(۳۰,۵۴۱)	(۲۹,۹۳۵)
	۲۷۹,۴۱۴	۳۱۲,۳۳۴
سود خالص قبل از مالیات	۱۴۰,۶۹۶,۳۹۴	۸۲,۰۸۸,۲۶۲
اثر مالیاتی	(۱۵,۳۱۱,۲۸۴)	(۵,۱۳۴,۹۶۲)
سود خالص	۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹	۷۶,۹۵۳,۳۰۰

۲۳-۱-۱. میانگین موزون تعداد سهام

تعداد

	گروه و بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
		(تجدید ارائه‌شده)
میانگین موزون تعداد سهام عادی انتشار یافته	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
میانگین موزون تعداد سهام خزانه	(۴۵۰,۱۴۳,۰۳۱)	(۱۸۷,۶۰۷,۹۶۹)
میانگین موزون تعداد سهام عادی	۱۱۹,۵۴۹,۸۵۶,۹۶۹	۱۱۹,۸۱۲,۳۹۲,۰۳۱

* میانگین موزون تعداد سهام عادی با توجه به افزایش سرمایه از محل سود انباشته به شرح یادداشت ۴۱ برای سال قبل تجدید ارائه شده است.

۲۳-۲. با توجه به اینکه افزایش سرمایه از محل سود انباشته مصوب مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۴۰۴/۰۴/۳۱ می‌باشد، تاریخ دسترسی به منابع مزبور در محاسبات میانگین موزون تعداد سهام عادی به عنوان مبنا در نظر گرفته شده است. میانگین موزون سهام برای تمام دوره‌های گزارش شده قبل، تجدید ارائه شده است.

۲۳-۳. سود تقلیل یافته هر سهم

سود تقلیل یافته هر سهم از تقسیم سود متعلق به سهامداران عادی به میانگین موزون تعداد سهام عادی در دست سهامداران پس از تعدیل تاثیر تقلیل دهندگی تمامی سهام عادی بالقوه به دست می‌آید. در پایان سال ۱۴۰۴ و سال ۱۴۰۳ عامل تقلیل دهنده سود وجود ندارد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۴. موجودی نقد

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
موجودی صندوق - ریال		۷۷۴,۰۸۰	۱۹۲,۴۳۷	۷۷۴,۰۸۰	۱۹۱,۵۷۰
موجودی صندوق - ارز		۱۰,۰۰۴,۹۱۹	۷,۰۶۴,۱۲۹	۹,۹۸۲,۵۰۰	۷,۰۵۰,۱۶۵
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)	۲۴-۳	۱۱۷,۸۹۰,۷۹۲	۱۰۵,۶۶۳,۲۰۷	۱۱۷,۸۹۰,۷۹۲	۱۰۵,۶۶۳,۲۰۷
سپرده‌های نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی(محدود نشده)	۲۴-۴	۲۳۷,۱۴۹,۹۹۷	۱۵۲,۵۰۴,۰۰۱	۶۵,۷۷۲,۶۸۵	۴۵,۷۹۴,۸۶۰
جمع موجودی نقد		**۳۶۵,۸۱۹,۷۸۸**	۲۶۵,۴۲۳,۷۷۴	**۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷**	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲

۲۴-۱. موجودی صندوق ریالی و ارزی نزد شعب و خزانه مرکزی بانک با احتساب ۳,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال وجوه در گردش تا سقف ۲۰,۱۹۵,۰۲۰ میلیون ریال در برابر خطرات احتمالی ناشی از سرقت و آتش سوزی تحت پوشش بیمه ای کافی قرار گرفته است.

۲۴-۲. موجودی ارزی صندوق بانک شامل ۱,۷۹۰,۹۰۷ دلار آمریکا، ۴,۷۵۰,۲۶۲ یورو، ۲۲۳,۱۹۳ درهم، ۵,۶۰۰ روپیه، ۳۲ ریال عمان و ۴,۲۰۰ پوند انگلیس می‌باشد.

۲۴-۳. سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ریال (محدود نشده)	۷۳۹,۶۶۷	۱۱,۷۲۱
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ارز (محدود نشده)	۷۳۸,۴۲۶	۱۶۹,۵۳۹
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی سایر کشورها (محدود نشده)	۱۱۶,۴۱۲,۶۹۹	۱۰۵,۴۸۱,۹۴۷
جمع سپرده دیداری نزد بانک مرکزی(محدود نشده)	**۱۱۷,۸۹۰,۷۹۲**	۱۰۵,۶۶۳,۲۰۷

۲۴-۴. سپرده‌های نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (محدود نشده)

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده‌های دیداری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود نشده)	۹۹۶,۴۶۹	۸۵۷,۶۴۷	۲۸,۲۱۲	۳۰,۴۰۷
سپرده‌های دیداری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود نشده)	۲۰۰,۹۱۶,۱۹۷	۱۲۳,۳۸۵,۸۵۱	۳۰,۳۰۵,۰۱۹	۱۷,۵۰۵,۹۲۶
سپرده‌های مدت دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود نشده)	۷۰,۱۴۰	۱,۹۷۶	-	-
سپرده‌های مدت دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری داخلی-ارز (محدود نشده)	-	۵,۷۸۳,۱۲۰	-	۵,۷۸۳,۱۲۰
سپرده‌های دیداری نزد بانک‌های خارجی-ارز (محدود نشده)	۳۵,۱۶۷,۱۹۱	۲۲,۴۷۵,۴۰۷	۳۵,۴۳۹,۴۵۴	۲۲,۴۷۵,۴۰۷
جمع سپرده‌های نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی(محدود نشده)	**۲۳۷,۱۴۹,۹۹۷**	۱۵۲,۵۰۴,۰۰۱	**۶۵,۷۷۲,۶۸۵**	۴۵,۷۹۴,۸۶۰

۲۴-۵. مطابق صورتهای مالی نمونه ابلاغی بانک مرکزی(ویرایش ششم) ابلاغی در مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۲۱ طی شماره نامه ۰۱/۱۱۶۵۴، موجودی نزد بانک‌ها که دارای محدودیت برداشت (محدودیت زمانی و سایر محدودیت ها) است در یادداشت توضیحی مطالبات از بانک‌ها طبقه بندی شده است.

خاطر نشان می‌شود محدودیت فوق الاشاره صرفا به جهت تفکیک طبقه بندی افشا به موجودی نقد و مطالبات از بانک‌ها اعمال شده است. همچنین محدودیت مذکور متفاوت از تعریف محدودیت در منابع ارزی جهت تسعیر موضوع بخشنامه تسعیر ابلاغی بانک مرکزی(یادداشت ۱-۱۲-۷) است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۵. مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مطالبات از بانک مرکزی	۲۵-۲	۲۸,۰۷۱,۳۸۷	۲۶,۸۰۶	۲۸,۰۷۱,۳۸۷	۲۶,۸۰۶
مطالبات از سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۲۵-۳	۳۰۳,۸۲۲,۶۵۲	۱۲۲,۲۶۲,۳۰۵	۴۴۸,۲۱۷,۴۶۴	۱۵۹,۲۰۶,۹۱۳
جمع مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		**۳۳۱,۸۹۴,۰۳۹**	۱۲۲,۲۸۹,۱۱۱	**۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱**	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹

۲۵-۱. موجودی نزد بانک‌ها که دارای محدودیت برداشت نیست در یادداشت توضیحی موجودی نقد طبقه بندی شده است.

۲۵-۲. مطالبات از بانک مرکزی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه و بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ارز (محدود شده)		۵۹۳	۴۲۵
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی سایر کشورها (محدود شده)	۲۵-۲-۱	۱,۵۵۴,۳۸۲	۴,۹۶۴,۸۶۹
کسر می‌شود : موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۳۶)	۲۵-۲-۱	(۱,۵۵۴,۳۸۲)	(۴,۹۶۴,۸۶۹)
سپرده ویژه نزد بانک مرکزی - ریال (محدود شده)	۲۵-۲-۲	۲۸,۰۰۰,۰۰۰	-
سایر		۷۰,۷۹۴	۲۶,۳۸۱
جمع مطالبات از بانک مرکزی		**۲۸,۰۷۱,۳۸۷**	۲۶,۸۰۶

۲۵-۲-۱. با توجه به اینکه این وجوه از طرف بانک مرکزی تامین شده است، مزایا و مخاطرات آن متعلق به بانک نیست، پس از تهاتر با تعهدات مربوطه و به صورت خالص ارائه شده است.

۲۵-۲-۲. واریز به حساب سپرده ویژه نزد بانک مرکزی ج.ا.ا بابت مدیریت مازاد نقدینگی بوده که در تاریخ ۱۴۰۵/۰۱/۰۵ ، برداشت شده است.

۲۵-۳. مطالبات از سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده‌های دیداری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود شده)		۱۱۴,۰۲۹,۳۲۲	۲۴,۸۴۹,۳۳۳	۲۵۸,۴۲۴,۱۳۳	۶۱,۷۹۳,۹۴۱
سپرده‌های مدت دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود شده)	۲۵-۳-۱	۷۶,۵۰۰,۰۰۰	۷۵,۵۴۰,۰۰۰	۷۶,۵۰۰,۰۰۰	۷۵,۵۴۰,۰۰۰
سپرده‌های مدت دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی- ارز (محدود شده)		۱۸,۱۷۵,۶۶۲	۱۷,۰۶۶,۹۴۳	۱۸,۱۷۵,۶۶۲	۱۷,۰۶۶,۹۴۳
سپرده‌های دیداری نزد بانک‌های خارجی- ارز (محدود شده)	۲۵-۳-۲	۱۹۴,۴۸۹,۹۰۹	۵۶,۱۷۹,۱۹۶	۱۹۴,۴۸۹,۹۰۹	۵۶,۱۷۹,۱۹۶
کسر می‌شود: موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۳۶)	۲۵-۳-۲	(۹۹,۶۷۲,۵۳۱)	(۵۲,۲۵۲,۲۸۴)	(۹۹,۶۷۲,۵۳۱)	(۵۲,۲۵۲,۲۸۴)
پرداخت چک‌های صادره سایر بانک ها		-	۱۴۰,۴۰۰	-	۱۴۰,۴۰۰
مطالبات از سایر بانک‌ها بابت دستور پرداخت پایا		۸۲,۱۹۴	۵۸۸,۸۴۰	۸۲,۱۹۵	۵۸۸,۸۴۰
سایر		۲۱۸,۰۹۶	۱۴۹,۸۷۷	۲۱۸,۰۹۶	۱۴۹,۸۷۷
جمع مطالبات از سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی		**۳۰۳,۸۲۲,۶۵۲**	۱۲۲,۲۶۲,۳۰۵	**۴۴۸,۲۱۷,۴۶۴**	۱۵۹,۲۰۶,۹۱۳

۲۵-۳-۱. سپرده‌های مدت دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری داخلی مربوط به سپرده اعطایی در بازار بین بانکی بوده که سررسید آنها ۱۴۰۵/۰۱/۰۵ است.

۲۵-۳-۲. با توجه به اینکه مزایا و مخاطرات بخشی از این وجوه که از طرف بانک مرکزی تامین شده است متعلق به بانک نیست، پس از تهاتر با تعهدات مربوطه و به صورت خالص ارائه شده است.

۲۵-۴. مطابق صورت‌های مالی نمونه ابلاغی بانک مرکزی(ویرایش ششم) ابلاغی در مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۲۱ طی شماره نامه ۰۱/۱۱۶۵۴، موجودی نزد بانک‌ها که دارای محدودیت برداشت (محدودیت زمانی و سایر محدودیت ها) است در یادداشت توضیحی مطالبات از بانک‌ها طبقه بندی شده است. خاطر نشان می‌شود محدودیت فوق الاشاره صرفا به جهت تفکیک طبقه بندی افشا به موجودی نقد و مطالبات از بانک‌ها اعمال شده است. همچنین محدودیت مذکور متفاوت از تعریف محدودیت در منابع ارزی جهت تسعیر موضوع بخشنامه تسعیر ابلاغی بانک مرکزی(یادداشت ۱-۱۲-۷) است.

۲۶. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

ارقام به میلیون ریال

	گروه								
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹							۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مانده اصل و سودسال‌های آتی و سود و کارمزد و وجه التزام معوق	مانده سود و کارمزد دریافتنی	مانده وجه التزام دریافتنی	وجوه دریافتی مضاربه و حساب مشترک مشارکت مدنی	سودسال‌های آتی	سود و کارمزد و وجه التزام معوق	جمع	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص	خالص
فروش اقساطی	۱۰,۰۱۶,۷۷۴	۸۹,۶۲۴	۶,۵۵۴	-	(۴,۲۶۳,۳۴۹)	(۸,۱۵۹)	**۵,۸۴۱,۴۴۴**	(۸۷,۶۲۲)	**۵,۷۵۳,۸۲۲**	۵,۴۷۹,۴۱۶
جعاله	۶,۱۵۶,۷۶۹	۲۸۵,۳۸۱	۱,۶۷۶	-	(۷۵۲,۸۰۱)	(۱۵,۵۲۹)	**۵,۶۷۵,۴۹۶**	(۸۵,۱۳۲)	**۵,۵۹۰,۳۶۴**	۸,۴۴۲,۷۳۰
مضاربه	۱۳۳,۵۹۴	۱۰,۸۵۸	۱۵,۶۵۶	-	-	(۱۰,۸۵۸)	**۱۴۹,۲۵۰**	(۱۱۸,۴۱۹)	**۳۰,۸۳۱**	۳۰,۸۳۱
مشارکت مدنی	۷,۶۱۰,۱۷۲	۳۱,۸۴۳	۱۹,۲۷۵	-	-	(۱۳,۰۵۲)	**۷,۶۴۸,۲۳۸**	(۲۸۶,۳۰۶)	**۷,۳۶۱,۹۳۲**	۳,۰۶۸,۷۶۷
خرید دین	۱۴۴,۹۹۸,۸۹۷	۱۰,۱۵۴,۱۰۹	۶۸,۶۲۳	-	(۱۸,۷۱۶,۴۴۵)	(۹۴,۰۳۸)	**۱۳۶,۴۱۱,۱۴۶**	(۲,۳۲۰,۴۶۳)	**۱۳۴,۰۹۰,۶۸۳**	۸۴,۸۹۰,۳۶۳
مرابحه	۸۳۴,۸۲۸,۱۴۳	۲۴,۲۳۰,۱۶۳	۳,۰۶۸,۷۶۲	-	(۷۸,۶۰۳,۵۶۲)	(۲,۴۵۳,۵۲۳)	**۷۸۱,۰۶۹,۹۸۳**	(۲۱,۴۵۹,۳۰۴)	**۷۵۹,۶۱۰,۶۷۹**	۴۷۴,۵۸۹,۳۱۵
قرض‌الحسنه	۲۳,۵۳۶,۱۸۲	۱۰,۹۵۷	-	-	(۳,۳۲۰,۶۵۸)	-	**۲۰,۲۲۶,۴۸۱**	(۲۹۳,۶۱۶)	**۱۹,۹۳۲,۸۶۵**	۱۴,۰۸۴,۴۹۸
تسهیلات اعطایی به ارز	۵۹۲,۵۲۸,۵۷۵	۱۸۵,۸۲۱,۵۷۰	۷۲۵,۱۲۸	-	(۳۳,۳۲۸,۹۲۱)	(۱,۴۱۵,۲۲۹)	**۷۴۴,۳۳۱,۱۲۳**	(۱۶,۰۱۱,۱۱۲)	**۷۲۸,۳۲۰,۰۱۱**	۳۶۵,۵۴۵,۵۳۶
بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده	۸,۷۲۷,۸۶۱	-	۳۲۶,۱۸۰	-	-	-	**۹,۰۵۴,۰۴۱**	(۷۱۹,۳۳۲)	**۸,۳۳۴,۷۰۹**	۴,۳۸۸,۵۶۶
بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	۷,۸۶۶,۴۷۳	-	۲۱۱,۵۹۹	-	-	-	**۸,۰۷۸,۰۷۲**	(۵۱۵,۷۲۵)	**۷,۵۶۲,۳۴۷**	۱,۳۱۵,۵۸۴
بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	۴,۰۱۴,۲۰۵	۲۷,۶۵۶	۲۸۹	-	(۹۰۱,۵۹۳)	(۱,۰۶۶)	**۳,۱۳۹,۴۹۱**	(۴۷,۴۱۹)	**۳,۰۹۲,۰۷۲**	۲,۱۹۴,۷۴۹
	۱,۶۴۰,۴۱۷,۶۴۵	**۲۲۰,۶۶۲,۱۶۱**	**۴,۴۴۳,۷۴۲**	**-**	**(۱۳۹,۸۸۷,۳۲۹)**	**(۴,۰۱۱,۴۵۴)**	**۱,۷۲۱,۶۲۴,۷۶۵**	**(۴۱,۹۴۴,۴۵۰)**	**۱,۶۷۹,۶۸۰,۳۱۵**	۹۶۴,۰۳۰,۳۵۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	بانک								
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹							۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
		مانده اصل و سودسال‌های آتی و سود و کارمزد و وجه التزام معوق	مانده سود و کارمزد دریافتنی	مانده وجه التزام دریافتنی	وجوه دریافتی مضاربه و حساب مشترک مشارکت مدنی	سودسال‌های آتی	سود و کارمزد و وجه التزام معوق	جمع	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص	خالص
فروش اقساطی		۱۰,۰۱۶,۷۷۴	۸۹,۶۲۴	۶,۵۵۴	-	(۴,۲۶۳,۳۴۹)	(۸,۱۵۹)	**۵,۸۴۱,۴۴۴**	(۸۷,۶۲۲)	**۵,۷۵۳,۸۲۲**	۵,۴۷۹,۴۱۸
جعاله		۶,۱۵۶,۷۶۹	۲۸۵,۳۸۱	۱,۶۷۶	-	(۷۵۲,۸۰۱)	(۱۵,۵۲۹)	**۵,۶۷۵,۴۹۶**	(۸۵,۱۳۲)	**۵,۵۹۰,۳۶۴**	۸,۴۴۲,۷۲۷
مضاربه		۱۳۳,۵۹۴	۱۰,۸۵۹	۱۵,۶۵۵	-	-	(۱۰,۸۵۸)	**۱۴۹,۲۵۰**	(۱۱۸,۴۱۹)	**۳۰,۸۳۱**	۳۰,۸۳۱
مشارکت مدنی		۷,۶۱۰,۱۷۲	۳۱,۸۴۳	۱۹,۲۷۶	-	-	(۱۳,۰۵۲)	**۷,۶۴۸,۲۳۹**	(۲۸۶,۳۰۶)	**۷,۳۶۱,۹۳۳**	۳,۰۶۸,۷۶۷
خرید دین		۱۴۴,۹۹۸,۸۹۷	۱۰,۱۵۴,۱۰۹	۶۸,۶۲۳	-	(۱۸,۷۱۶,۴۴۵)	(۹۴,۰۳۸)	**۱۳۶,۴۱۱,۱۴۶**	(۲,۳۲۰,۴۶۳)	**۱۳۴,۰۹۰,۶۸۳**	۸۴,۸۹۰,۳۶۵
مرابحه		۸۳۵,۰۷۸,۱۴۳	۲۴,۲۳۱,۱۳۹	۳,۰۶۸,۷۶۲	-	(۷۸,۶۰۳,۵۶۲)	(۲,۴۵۳,۵۲۳)	**۷۸۱,۳۲۰,۹۵۹**	(۲۱,۴۶۳,۰۶۸)	**۷۵۹,۸۵۷,۸۹۱**	۴۷۴,۸۶۷,۱۹۵
قرض‌الحسنه		۲۳,۵۳۶,۱۸۲	۱۰,۹۵۷	-	-	(۳,۳۲۰,۶۵۸)	-	**۲۰,۲۲۶,۴۸۱**	(۲۹۳,۶۱۶)	**۱۹,۹۳۲,۸۶۵**	۱۴,۰۸۴,۴۹۸
تسهیلات اعطایی به ارز	۳-۲۶	۵۹۲,۵۲۸,۵۷۵	۱۸۵,۸۲۱,۵۷۰	۷۲۵,۱۲۸	-	(۳۳,۳۲۸,۹۲۱)	(۱,۴۱۵,۲۲۹)	**۷۴۴,۳۳۱,۱۲۳**	(۱۶,۰۱۱,۱۱۲)	**۷۲۸,۳۲۰,۰۱۱**	۳۶۵,۵۴۵,۵۳۶
بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده		۸,۷۲۷,۸۶۱	-	۳۲۶,۱۸۰	-	-	-	**۹,۰۵۴,۰۴۱**	(۷۱۹,۳۳۲)	**۸,۳۳۴,۷۰۹**	۴,۳۸۸,۵۶۶
بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده		۷,۸۶۶,۴۷۳	-	۲۱۱,۵۹۹	-	-	-	**۸,۰۷۸,۰۷۲**	(۵۱۵,۷۲۵)	**۷,۵۶۲,۳۴۷**	۱,۳۱۵,۵۸۴
بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده		۴,۰۱۴,۲۰۵	۲۷,۶۵۶	۲۸۹	-	(۹۰۱,۵۹۳)	(۱,۰۶۶)	**۳,۱۳۹,۴۹۱**	(۴۷,۴۲۰)	**۳,۰۹۲,۰۷۱**	۲,۱۹۴,۷۴۸
		۱,۶۴۰,۶۶۷,۶۴۵	**۲۲۰,۶۶۳,۱۳۸**	**۴,۴۴۳,۷۴۲**	**-**	**(۱۳۹,۸۸۷,۳۲۹)**	**(۴,۰۱۱,۴۵۴)**	**۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲**	**(۴۱,۹۴۸,۲۱۵)**	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۶-۱. طبقه بندی تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی بانک بر اساس دستور العمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۷) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	بانک				
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹				
	جاری	سررسید گذشته	معوق	مشکوک‌الوصول	جمع
فروش اقساطی	۱۰,۰۱۹,۹۲۲	-	-	۹۳,۰۳۰	۱۰,۱۱۲,۹۵۲
جعاله	۶,۱۹۲,۳۱۶	-	-	۲۵۱,۵۱۰	۶,۴۴۳,۸۲۶
مضاربه	-	-	-	۱۶۰,۱۰۸	۱۶۰,۱۰۸
مشارکت مدنی	۷,۴۷۴,۰۴۳	-	-	۱۸۷,۲۴۸	۷,۶۶۱,۲۹۱
خرید دین	۱۵۴,۴۸۰,۹۴۹	-	-	۷۴۰,۶۸۰	۱۵۵,۲۲۱,۶۲۹
مرابحه	۸۲۱,۲۳۰,۸۹۱	۱,۴۹۲,۴۱۱	۶,۲۵۷,۶۱۴	۳۳,۳۹۷,۱۲۸	۸۶۲,۳۷۸,۰۴۴
قرض‌الحسنه	۲۳,۴۸۸,۴۱۵	۴۶,۹۹۷	۹,۷۸۴	۱,۹۴۳	۲۳,۵۴۷,۱۳۹
تسهیلات اعطایی به ارز	۷۶۴,۰۴۰,۷۸۶	-	-	۱۵,۰۳۴,۴۸۷	۷۷۹,۰۷۵,۲۷۳
بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده	۲۰۴,۴۴۵	-	-	۸,۸۴۹,۵۹۶	۹,۰۵۴,۰۴۱
بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	۳,۴۷۶,۸۶۵	-	-	۴,۶۰۱,۲۰۷	۸,۰۷۸,۰۷۲
بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	۴,۰۳۶,۹۲۸	۴,۹۴۰	۸۶	۱۹۶	۴,۰۴۲,۱۵۰
جمع ناخالص تسهیلات و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۱,۷۹۴,۶۴۵,۵۶۰	۱,۵۴۴,۳۴۸	۶,۲۶۷,۴۸۴	۶۳,۳۱۷,۱۳۳	۱,۸۶۵,۷۷۴,۵۲۵
کسر می‌شود					
سودسال‌های آتی	(۱۳۷,۰۲۸,۸۵۷)	(۸,۰۱۰)	(۱,۵۸۰,۰۹۶)	(۱,۲۷۰,۳۶۶)	(۱۳۹,۸۸۷,۳۲۹)
سود و کارمزد معوق	-	(۱۴۰,۵۴۸)	(۲۵۷,۸۸۲)	(۳,۶۱۳,۰۲۴)	(۴,۰۱۱,۴۵۴)
خالص تسهیلات اعطایی قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	۱,۶۵۷,۶۱۶,۷۰۳	۱,۳۹۵,۷۹۰	۴,۴۲۹,۵۰۶	۵۸,۴۳۳,۷۴۳	۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲
ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول	(۲۴,۸۳۵,۳۶۸)	(۹,۶۳۳)	(۱,۱۷۵)	(۲۱۴,۷۴۳)	(۲۵,۰۶۰,۹۱۹)
ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول	-	(۷۶,۰۳۴)	(۸۴۱,۱۹۷)	(۱۵,۹۷۰,۰۶۵)	(۱۶,۸۸۷,۲۹۶)
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱,۶۳۲,۷۸۱,۳۳۵	۱,۳۱۰,۱۲۳	۳,۵۸۷,۱۳۴	۴۲,۲۴۸,۹۳۵	۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۹۱۸,۰۶۷,۷۹۱	۷,۴۰۱,۲۷۱	۲۴,۸۴۸,۳۷۳	۱۳,۹۹۰,۸۰۰	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۶ ارائه شده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۲۶-۲. گردش ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول به شرح جدول زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

	بانک					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	ذخیره عمومی	ذخیره اختصاصی	جمع	ذخیره عمومی	ذخیره اختصاصی	جمع
مانده ابتدای سال	۱۴,۱۱۷,۳۵۸	۱۶,۳۱۱,۱۳۳	۳۰,۴۲۸,۴۹۱	۱۰,۲۷۲,۲۶۸	۲,۷۵۶,۱۶۱	۱۳,۰۲۸,۴۲۹
افزایش یا کاهش طی سال	۱۰,۹۴۳,۵۶۱	۵۷۶,۱۶۲	۱۱,۵۱۹,۷۲۳	۳,۸۴۵,۰۹۰	۱۳,۵۵۴,۹۷۳	۱۷,۴۰۰,۰۶۳
مانده پایان سال	**۲۵,۰۶۰,۹۱۹**	**۱۶,۸۸۷,۲۹۶**	**۴۱,۹۴۸,۲۱۵**	۱۴,۱۱۷,۳۵۸	۱۶,۳۱۱,۱۳۳	۳۰,۴۲۸,۴۹۱

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۶ ارائه شده است، جدول مربوط به گروه نشده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۶-۳. تسهیلات اعطایی به ارز به تفکیک منابع پرداختی

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹				۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	جاری	سررسید گذشته	معوق	مشکوک‌الوصول	جمع	جمع
منابع داخلی	۲۷,۶۷۶,۰۸۵	-	-	۱,۵۱۸,۲۸۲	۲۹,۱۹۴,۳۶۷	۸,۴۴۹,۳۰۶
منابع بانک مرکزی و سایر بانک‌ها	-	-	-	-	-	۶,۵۳۶,۹۱۸
صندوق توسعه ملی	۶۹۲,۰۷۵,۱۰۱	-	-	۷,۰۵۰,۵۴۳	۶۹۹,۱۲۵,۶۴۴	۳۵۰,۵۵۹,۳۱۲
جمع تسهیلات اعطایی به ارز	**۷۱۹,۷۵۱,۱۸۶**	**-**	**-**	**۸,۵۶۸,۸۲۵**	**۷۲۸,۳۲۰,۰۱۱**	۳۶۵,۵۴۵,۵۳۶

۲۶-۳-۱. عمده تسهیلات ارزی بابت مواردی است که در سنوات قبل پیرو بند (ل) تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار از طریق سپرده گذاری ارزی صندوق توسعه ملی بابت اعطای تسهیلات به سازندگان و پیمانکاران خصوصی و تعاونی طرف قرارداد شرکت ملی نفت ایران که توسط آن شرکت معرفی می‌گردند، به بانک خاورمیانه اختصاص یافته است که این مبلغ به طور کامل و در قالب تسهیلات به شرکت‌های معرفی شده از طرف شرکت ملی نفت ایران پرداخت شده است. طی سال ۱۳۹۹ معادل ۵۰ میلیون دلار، سال ۱۴۰۰ معادل ۴۰ میلیون دلار و در سال ۱۴۰۱ معادل ۴۰ میلیون دلار و در سال ۱۴۰۳ مبلغ ۲۳ میلیون دلار از این تسهیلات تسویه گردید و لذا در پایان اسفند ماه سال ۱۴۰۴، مانده اصل این تسهیلات معادل ۳۴۶ میلیون دلار می‌باشد. لازم به ذکر است بر اساس قرارداد منعقده میان بانک و شرکت ملی نفت، بازپرداخت دیون متعلق به موضوع قراردادهای تسهیلات ارزی بانک و تسهیلات گیرندگان (اعم از اصل، سود و وجه التزام متعلقه) در سررسیدهای مربوط طبق شرایط قراردادهای مذکور، توسط شرکت ملی نفت تضمین و تعهدشده است. مدت قرارداد اولیه سی و شش ماه بوده که طی الحاقیه ای به شصت ماه (تا خرداد ماه سال ۱۴۰۰) افزایش یافت. همچنین طبق الحاقیه بعدی قرارداد، سررسید تسهیلات مزبور تا ۱۹ دی ماه سال ۱۴۰۳ تمدید گردید، همچنین بر اساس قانون بودجه کل کشور (سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۵)، دوره بازپرداخت مطالبات بانک‌ها بابت اصل و سود تسهیلات پرداختی به سازندگان و پیمانکاران خصوصی و تعاونی طرف قرارداد شرکت ملی نفت، بابت تامین مالی طرح‌های بالادستی نفت و گاز افزایش یافت.

لازم به ذکر است مبلغ ۱۸ میلیون دلار از مطالبات مزبور (بابت سود) در سال ۱۴۰۳ وصول شده است. لذا با عنایت به مکاتبات در جریان جهت تمدید قراردادها، ضمانت شرکت ملی نفت ایران در این ارتباط و مکاتبات شرکت ملی نفت ایران با ریاست محترم صندوق توسعه ملی مختومه به نامه مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۲۷ مبنی بر درخواست امهال دو ساله بازپرداخت تسهیلات دریافت شده از محل صندوق توسعه ملی بابت طرح‌های بالادستی صنعت نفت به استناد به جز ۳ ردیف ۴ الزامات مصارف قانون بودجه سال ۱۴۰۵، تسهیلات مورد بحث کماکان تحت عنوان طبقه جاری گزارش شده است.، لیکن "بانک" از سال ۱۴۰۲، تا سقف هزینه سود سپرده متعلق به "صندوق توسعه ملی" درآمد در حساب‌ها شناسایی نموده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۶-۳-۲. مبلغ ارائه شده در جدول فوق به‌صورت خالص پس از کسر ذخائر مربوطه (مطابق با یادداشت ۲۶) می‌باشد.

۲۶-۴. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی بر حسب زمان سررسید و نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

	بانک						
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	۲۴ درصد و بیشتر	۲۱ تا ۲۴ درصد	۱۸ تا ۲۱ درصد	۱۵ تا ۱۸ درصد	۱۲ تا ۱۵ درصد	کمتر از ۱۲ درصد	جمع	جمع
۱۴۰۴/۱۲/۲۹ و قبل از آن	۲۲۱,۳۶۷	۷۰,۸۵۲,۳۶۷	۶۴,۶۱۷	۹۶۹,۶۶۱	۴,۹۸۷	۶۸۳,۴۸۹,۴۸۶	۷۵۵,۶۰۲,۴۸۵	۷۶,۲۳۷,۸۵۲
۱۴۰۵	-	۸۳۷,۲۷۸,۹۴۴	۸۳۹,۵۹۷	۳۵,۵۵۶	۲۴,۱۳۸	۲۷,۶۰۶,۴۲۲	۸۶۵,۷۸۴,۶۵۷	۸۵۸,۶۳۲,۲۸۰
۱۴۰۶	-	۱۴,۶۸۹,۸۳۰	۲۰۲,۵۹۱	۸۹۲,۸۹۸	۷۵,۶۶۹	۵۳۱,۴۶۳	۱۶,۳۹۲,۴۵۱	۱۳,۶۷۲,۲۶۹
۱۴۰۷	-	۱,۶۷۸,۸۴۹	-	۱,۳۴۶,۳۰۶	۱,۴۰۰,۵۸۳	۲,۰۴۳,۸۸۵	۶,۴۶۹,۶۲۳	۸,۰۱۸,۹۸۶
۱۴۰۸ و پس از آن	-	۲,۴۷۹,۶۳۳	-	۴۱۷,۰۳۳	۲,۱۱۵,۰۴۸	۷۲,۶۱۴,۸۱۳	۷۷,۶۲۶,۵۲۶	۳۸,۱۷۵,۳۳۹
جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی قبل از کسر ذخیره مطالبات	**۲۲۱,۳۶۷**	**۹۲۶,۹۷۹,۶۲۳**	**۱,۱۰۶,۸۰۵**	**۳,۶۶۱,۴۵۴**	**۳,۶۲۰,۴۲۵**	**۷۸۶,۲۸۶,۰۶۹**	**۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲**	**۹۹۴,۷۳۶,۷۲۶**
ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول	(۴۷۰)	(۱۳,۳۶۲,۷۳۵)	(۱۴,۰۵۸)	(۵۴,۸۴۷)	(۵۴,۳۰۴)	(۱۱,۵۷۴,۵۰۵)	(۲۵,۰۶۰,۹۱۹)	(۱۴,۱۱۷,۳۵۸)
ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول	(۹۲,۱۸۷)	(۱۱,۶۲۵,۲۴۲)	(۹۴,۰۱۶)	(۲۳۰)	-	(۵,۰۷۵,۶۲۱)	(۱۶,۸۸۷,۲۹۶)	(۱۶,۳۱۱,۱۳۳)
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۱۲۸,۷۱۰**	**۹۰۱,۹۹۱,۶۴۶**	**۹۹۸,۷۳۱**	**۳,۶۰۶,۳۷۷**	**۳,۵۶۶,۱۲۱**	**۷۶۹,۶۳۵,۹۴۳**	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۳,۰۹۹,۵۹۹	۵۶۱,۲۵۶,۸۸۳	۱,۵۵۲,۲۷۳	۷,۹۹۰,۲۳۹	۲,۷۱۰,۷۵۷	۳۸۷,۶۹۸,۴۸۴	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۲۶-۸ ارائه شده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۲۶-۵. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی به تفکیک نوع وثیقه

ارقام به میلیون ریال

	بانک					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	مانده	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص	مانده	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص
سپرده	۱۳,۱۳۲	(۱۹۷)	۱۲,۹۳۵	۱۲۴,۰۷۴	(۵,۱۴۲)	۱۱۸,۹۳۲
اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین دولت و بانک مرکزی	۸۹,۹۹۰	(۱,۳۵۰)	۸۸,۶۴۰	۱,۴۲۵	(۲۱)	۱,۴۰۴
اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین سایر بانک‌ها	۱,۹۶۶,۶۵۴	(۲۹,۵۰۰)	۱,۹۳۷,۱۵۴	-	-	-
سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار	۸۶,۵۴۰,۳۳۷	(۱,۲۹۹,۸۸۴)	۸۵,۲۴۰,۴۵۳	۶۶,۳۰۶,۱۲۳	(۹۹۴,۵۹۲)	۶۵,۳۱۱,۵۳۱
زمین و ساختمان	۳۱۳,۵۲۶,۸۶۱	(۷,۶۷۶,۱۶۱)	۳۰۵,۸۵۰,۷۰۰	۲۳۰,۴۹۵,۳۱۲	(۴,۳۷۴,۱۸۵)	۲۲۶,۱۲۱,۱۲۷
ماشین آلات	۵۵,۷۴۶,۶۸۴	(۸۳۶,۲۰۰)	۵۴,۹۱۰,۴۸۴	۲۳,۴۰۰,۱۲۸	(۳۲۳,۲۵۲)	۲۳,۰۷۶,۸۷۶
چک، سفته	۷۰۳,۲۳۵,۹۲۴	(۱۰,۹۷۲,۸۹۲)	۶۹۲,۲۶۳,۰۳۲	۳۵۲,۷۶۹,۹۷۴	(۹,۹۵۱,۳۱۹)	۳۴۲,۸۱۸,۶۵۵
قرارداد لازم الاجرا	۵۵۹,۳۸۸,۸۸۱	(۲۱,۱۱۱,۳۲۷)	۵۳۸,۲۷۷,۵۵۴	۳۲۱,۰۰۵,۳۳۴	(۱۴,۷۵۶,۹۸۶)	۳۰۶,۲۴۸,۳۴۸
جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات دارای وثیقه	**۱,۷۲۰,۵۰۸,۴۶۳**	**(۴۱,۹۲۷,۵۱۱)**	**۱,۶۷۸,۵۸۰,۹۵۲**	۹۹۴,۱۰۲,۳۷۰	(۳۰,۴۰۵,۴۹۷)	۹۶۳,۶۹۶,۸۷۳
تسهیلات و مطالبات بدون وثیقه	۱,۳۶۷,۲۸۱	(۲۰,۷۰۶)	۱,۳۴۶,۵۷۵	۶۳۴,۳۵۶	(۲۲,۹۹۴)	۶۱۱,۳۶۲
جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	**۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۴**	**(۴۱,۹۴۸,۲۱۷)**	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	۹۹۴,۷۳۶,۷۲۶	(۳۰,۴۲۸,۴۹۱)	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۶-۲۶. گردش تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

ارقام به میلیون ریال

	بانک										
	فروش اقساطی	جعاله	مضاربه	مشارکت مدنی	خرید دین	مرابحه	قرض‌الحسنه	تسهیلات اعطایی به ارز	بدهکاران بابت اعتبار اسنادی پرداخت شده	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	جمع
اصل تسهیلات اعطایی												
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۵,۴۶۹,۴۶۱	۷,۷۵۴,۶۴۵	۱۲۲,۷۳۶	۳,۰۲۲,۱۲۸	۸۱,۲۵۰,۸۵۲	۴۶۹,۲۶۰,۶۶۳	۱۴,۲۸۷,۲۰۱	۲۸۴,۱۳۴,۴۶۷	۸,۱۵۷,۱۳۶	۲,۶۰۹,۲۲۶	۲,۲۰۹,۵۳۹	۸۷۸,۲۷۸,۰۵۴
اعطایی طی سال	۳,۰۷۰,۷۲۵	۵,۷۹۷,۵۱۹	-	۷,۴۵۵,۲۵۱	۲۵۴,۲۶۸,۲۶۹	۲,۷۳۸,۱۵۲,۰۵۵	۸,۳۱۶,۲۳۱	۳۷,۲۶۷,۱۸۱	۷۲,۲۷۶,۸۴۹	۵۶,۸۶۶,۹۳۸	۱,۹۷۷,۰۴۴	۳,۱۸۵,۴۴۸,۰۶۲
وصولی طی سال	(۲,۷۹۴,۹۲۰)	(۸,۱۶۳,۷۲۵)	-	(۲,۸۸۰,۲۵۹)	(۲۰۹,۳۳۰,۷۰۷)	(۲,۴۵۳,۳۹۱,۶۶۰)	(۲,۳۸۷,۹۰۸)	(۴۴,۵۲۹,۸۲۹)	(۷۱,۷۰۶,۱۲۴)	(۵۱,۶۰۹,۶۹۱)	(۱,۰۷۵,۰۳۷)	(۲,۸۴۷,۸۶۹,۸۶۰)
تأثیر تسعیر طی سال	-	-	-	-	-	-	-	۲۸۰,۹۱۲,۶۰۶	-	-	-	۲۸۰,۹۱۲,۶۰۶
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۵,۷۴۵,۲۶۶	۵,۳۸۸,۴۳۹	۱۲۲,۷۳۶	۷,۵۹۷,۱۲۰	۱۲۶,۱۸۸,۴۱۴	۷۵۴,۰۲۱,۰۵۸	۲۰,۲۱۵,۵۲۴	۵۵۷,۷۸۴,۴۲۵	۸,۷۲۷,۸۶۱	۷,۸۶۶,۴۷۳	۳,۱۱۱,۵۴۶	۱,۴۹۶,۷۶۸,۸۶۲
فرع تسهیلات اعطایی*												
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۹۴,۵۳۹	۸۱۶,۶۵۲	۲۶,۵۱۴	۲۷۶,۲۰۹	۴,۹۶۰,۰۰۲	۱۸,۸۳۳,۸۰۹	۱۳,۳۳۱	۹۱,۰۳۹,۳۱۱	۲۹۳,۸۵۴	۸۵,۴۰۰	۱۹,۰۵۱	۱۱۶,۴۵۸,۶۷۲
افزایش طی سال	۷۰۹,۹۲۴	۱,۱۳۰,۹۵۳	-	۲۵۸,۳۹۶	۲۶,۱۱۴,۴۱۷	۱۲۷,۸۶۹,۵۳۸	۸۵۳,۹۳۱	۱۷,۶۷۳,۲۹۷	۶۷۵,۳۹۰	۹۳۱,۰۰۷	۴۲۵,۲۳۲	۱۷۶,۶۴۲,۰۸۵
وصولی طی سال	(۷۰۸,۲۸۵)	(۱,۶۶۰,۵۴۸)	-	(۴۸۳,۴۸۶)	(۲۰,۸۵۱,۶۸۷)	(۱۱۹,۴۰۳,۴۴۶)	(۸۵۶,۳۰۵)	(۳,۴۶۳,۵۴۱)	(۶۴۳,۰۶۴)	(۸۰۴,۸۰۸)	(۴۱۶,۳۳۸)	(۱۴۹,۲۹۱,۵۰۸)
تأثیر تسعیر طی سال	-	-	-	-	-	-	-	۸۱,۲۹۷,۶۳۱	-	-	-	۸۱,۲۹۷,۶۳۱
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۹۶,۱۷۸	۲۸۷,۰۵۷	۲۶,۵۱۴	۵۱,۱۱۹	۱۰,۲۲۲,۷۳۲	۲۷,۲۹۹,۹۰۱	۱۰,۹۵۷	۱۸۶,۵۴۶,۶۹۸	۳۲۶,۱۸۰	۲۱۱,۵۹۹	۲۷,۹۴۵	۲۲۵,۱۰۶,۸۸۰
ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول												
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	(۸۴,۵۸۲)	(۱۲۸,۵۷۰)	(۱۱۸,۴۱۹)	(۲۲۹,۵۷۰)	(۱,۳۲۰,۴۸۹)	(۱۳,۲۲۷,۲۷۷)	(۲۱۶,۰۳۴)	(۹,۶۲۸,۲۴۲)	(۴,۰۶۲,۴۲۳)	(۱,۳۷۹,۰۴۲)	(۳۳,۸۴۳)	(۳۰,۴۲۸,۴۹۱)
بازیافت شده	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سوخت شده طی سال	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش یا کاهش طی سال جاری	(۳,۰۴۰)	۴۳,۴۳۸	-	(۵۶,۷۳۷)	(۹۹۹,۹۷۴)	(۸,۲۳۵,۷۹۱)	(۷۷,۵۸۲)	(۶,۳۸۲,۸۶۹)	۳,۳۴۳,۰۹۱	۸۶۳,۳۱۸	(۱۳,۵۷۷)	(۱۱,۵۱۹,۷۲۳)
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	(۸۷,۶۲۲)	(۸۵,۱۳۲)	(۱۱۸,۴۱۹)	(۲۸۶,۳۰۷)	(۲,۳۲۰,۴۶۳)	(۲۱,۴۶۳,۰۶۸)	(۲۹۳,۶۱۶)	(۱۶,۰۱۱,۱۱۱)	(۷۱۹,۳۳۲)	(۵۱۵,۷۲۴)	(۴۷,۴۲۰)	(۴۱,۹۴۸,۲۱۴)
خالص تسهیلات اعطایی												
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۵,۴۷۹,۴۱۸	۸,۴۴۲,۷۲۷	۳۰,۸۳۱	۳,۰۶۸,۷۶۷	۸۴,۸۹۰,۳۶۵	۴۷۴,۸۶۷,۱۹۵	۱۴,۰۸۴,۴۹۸	۳۶۵,۵۴۵,۵۳۶	۴,۳۸۸,۵۶۷	۱,۳۱۵,۵۸۴	۲,۱۹۴,۷۴۷	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۵,۷۵۳,۸۲۲**	**۵,۵۹۰,۳۶۴**	**۳۰,۸۳۱**	**۷,۳۶۱,۹۳۲**	**۱۳۴,۰۹۰,۶۸۳**	**۷۵۹,۸۵۷,۸۹۱**	**۱۹,۹۳۲,۸۶۵**	**۷۲۸,۳۲۰,۰۱۲**	**۸,۳۳۴,۷۰۹**	**۷,۵۶۲,۳۴۸**	**۳,۰۹۲,۰۷۱**	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**

* فرع تسهیلات شامل سود تسهیلات اعطایی و وجه التزام تاخیر تادیه دین است.
لازم به توضیح است سود طبقه بعد از معوق و وجه التزام تسهیلات مطابق رویه مندرج در یادداشت ۶-۷ در حسابها منظور نشده است.
با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۶ ارائه شده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۱-۶-۲۶. گردش فرع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

ارقام به میلیون ریال

	بانک										
	فروش اقساطی	جعاله	مضاربه	مشارکت مدنی	خرید دین	مرابحه	قرض‌الحسنه	تسهیلات اعطایی به ارز	بدهکاران بابت اعتبار اسنادی پرداخت شده	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	جمع
سود و کارمزد دریافتنی تسهیلات اعطایی												
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۹۰,۱۲۴	۸۱۴,۰۹۱	۱۰,۸۵۹	۲۱۳,۴۶۵	۴,۹۳۱,۶۷۲	۱۵,۶۸۶,۵۹۹	۱۳,۳۳۱	۹۰,۷۴۳,۶۰۵	-	-	۱۸,۸۹۹	۱۱۲,۵۲۲,۶۴۴
افزایش طی سال	۶۸۱,۵۳۸	۱,۰۷۰,۰۹۸	-	۱۸,۷۹۱	۲۵,۴۳۹,۴۲۱	۱۱۸,۰۵۹,۶۲۷	۸۴۴,۲۰۳	۱۷,۲۵۲,۱۹۵	-	-	۴۲۲,۳۳۳	۱۶۳,۷۸۸,۲۰۶
وصولی طی سال	(۶۸۲,۰۳۸)	(۱,۵۹۸,۸۰۸)	-	(۲۰۰,۴۱۳)	(۲۰,۲۱۶,۹۸۴)	(۱۰۹,۵۱۵,۰۸۷)	(۸۴۶,۵۷۷)	(۳,۱۰۲,۶۲۹)	-	-	(۴۱۳,۵۷۶)	(۱۳۶,۵۷۶,۱۱۲)
تاثیر تسعیر طی سال	-	-	-	-	-	-	-	۸۰,۹۲۸,۳۹۹	-	-	-	۸۰,۹۲۸,۳۹۹
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۸۹,۶۲۴	۲۸۵,۳۸۱	۱۰,۸۵۹	۳۱,۸۴۳	۱۰,۱۵۴,۱۰۹	۲۴,۲۳۱,۱۳۹	۱۰,۹۵۷	۱۸۵,۸۲۱,۵۷۰	-	-	۲۷,۶۵۶	۲۲۰,۶۶۳,۱۳۷
وجه التزام دریافتنی تسهیلات اعطایی												
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۴,۴۱۵	۲,۵۶۱	۱۵,۶۵۵	۶۲,۷۴۴	۲۸,۳۳۱	۳,۱۴۷,۲۱۰	-	۲۹۵,۷۰۶	۲۹۳,۸۵۴	۸۵,۴۰۰	۱۵۱	۳,۹۳۶,۰۲۸
افزایش طی سال	۲۸,۳۸۶	۶۰,۸۵۵	-	۲۳۹,۶۰۵	۶۷۴,۹۹۵	۹,۸۰۹,۹۱۱	۹,۷۲۸	۴۲۱,۱۰۲	۶۷۵,۳۹۰	۹۳۱,۰۰۷	۲,۹۰۰	۱۲,۸۵۳,۸۷۹
وصولی طی سال	(۲۶,۲۴۷)	(۶۱,۷۴۰)	-	(۲۸۳,۰۷۳)	(۶۳۴,۷۰۳)	(۹,۸۸۸,۳۵۹)	(۹,۷۲۸)	(۳۶۰,۹۱۲)	(۶۴۳,۰۶۴)	(۸۰۴,۸۰۸)	(۲,۷۶۲)	(۱۲,۷۱۵,۳۹۶)
تاثیر تسعیر طی سال	-	-	-	-	-	-	-	۳۶۹,۲۳۲	-	-	-	۳۶۹,۲۳۲
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۶,۵۵۴	۱,۶۷۶	۱۵,۶۵۵	۱۹,۲۷۶	۶۸,۶۲۳	۳,۰۶۸,۷۶۲	-	۷۲۵,۱۲۸	۳۲۶,۱۸۰	۲۱۱,۵۹۹	۲۸۹	۴,۴۴۳,۷۴۳
فرع تسهیلات اعطایی												
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۹۴,۵۳۹	۸۱۶,۶۵۲	۲۶,۵۱۴	۲۷۶,۲۰۹	۴,۹۶۰,۰۰۲	۱۸,۸۳۳,۸۰۹	۱۳,۳۳۱	۹۱,۰۳۹,۳۱۱	۲۹۳,۸۵۴	۸۵,۴۰۰	۱۹,۰۵۰	۱۱۶,۴۵۸,۶۷۲
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۹۶,۱۷۸**	**۲۸۷,۰۵۷**	**۲۶,۵۱۴**	**۵۱,۱۱۹**	**۱۰,۲۲۲,۷۳۲**	**۲۷,۲۹۹,۹۰۱**	**۱۰,۹۵۷**	**۱۸۶,۵۴۶,۶۹۸**	**۳۲۶,۱۸۰**	**۲۱۱,۵۹۹**	**۲۷,۹۴۵**	**۲۲۵,۱۰۶,۸۸۰**

* با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۶ ارائه شده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۶-۷. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی به تفکیک نوع مشتری

ارقام به میلیون ریال

	بانک					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	مبلغ ناخالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص	مبلغ ناخالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص
اشخاص حقیقی-وابسته*	-	-	-	-	-	-
اشخاص حقوقی-وابسته	-	-	-	-	-	-
کارکنان	۵,۸۶۵,۰۳۱	(۸۷,۹۷۵)	۵,۷۷۷,۰۵۶	۴,۲۷۴,۰۴۹	(۶۴,۱۱۱)	۴,۲۰۹,۹۳۸
اشخاص حقیقی-سایر	۴۵,۵۳۳,۱۲۲	(۷۰۸,۳۸۴)	۴۴,۸۲۴,۷۳۸	۳۰,۳۹۳,۹۸۱	(۴۸۶,۶۶۱)	۲۹,۹۰۷,۳۲۰
اشخاص حقوقی-سایر	۱,۶۷۰,۴۷۷,۵۸۹	(۴۱,۱۵۱,۸۵۶)	۱,۶۲۹,۳۲۵,۷۳۳	۹۶۰,۰۶۸,۶۹۶	(۲۹,۸۷۷,۷۱۹)	۹۳۰,۱۹۰,۹۷۷
جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	**۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲**	**(۴۱,۹۴۸,۲۱۵)**	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	۹۹۴,۷۳۶,۷۲۶	(۳۰,۴۲۸,۴۹۱)	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵

* مبنای تعیین اشخاص وابسته، حدود تبیین شده در استانداردهای حسابداری است.
** با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۲۶-۸ ارائه شده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۲۶-۸. تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی و وابسته به شرح زیر است:

		۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	متوسط موزون نرخ سود	جاری	غیرجاری	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	جمع
	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
شرکت‌های فرعی (تابعه)					
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۲۳	**۲۵۰,۹۷۷**	-	**(۳,۷۶۵)**	**۲۴۷,۲۱۲**

۲۷. مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه			بانک		
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰
		مانده طلب	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص	مانده طلب	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص
مطالبات از شرکت‌های فرعی-ریالی	۲۷-۱	-	-	-	۲,۲۴۶,۹۵۰	(۳۳,۷۰۴)	۲,۲۱۳,۲۴۶
مطالبات از شرکت‌های وابسته -ریالی	۲۷-۱	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	**۲,۲۴۶,۹۵۰**	**(۳۳,۷۰۴)**	**۲,۲۱۳,۲۴۶**

* با توجه به مانده پرداختنی به شرکت بیمه زندگی خاورمیانه،داده پردازان سیمای آفتاب و کارگزاری بانک خاورمیانه، مطابق با یادداشت ذیل، مبالغ مربوطه به یادداشت ۳۹ انتقال پیدا کرد.

۲۷-۱. مانده ناخالص مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته بر اساس موضوع معامله فی‌مابین به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

نام شرکت فرعی / وابسته	بانک								
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹								
	فروش دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها	خرید خدمات	علی‌الحساب دریافتی	علی‌الحساب پرداختی	ودیعه	سود سهام دریافتنی	جمع	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص
شرکت داده پردازان سیمای آفتاب	-	(۴۲,۷۶۵)	-	۱۷,۲۲۳	-	-	(۲۵,۵۴۲)	(۲۵۸)	(۲۵,۸۰۰)
شرکت بیمه زندگی خاور میانه	-	(۳۹۸)	-	-	(۳۹,۰۰۰)	-	(۳۹,۳۹۸)	-	(۳۹,۳۹۸)
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	-	-	-	۲۲۱	-	۲,۲۲۲,۷۰۳	۲,۲۲۲,۹۲۴	(۳۳,۳۴۴)	۲,۱۸۹,۵۸۰
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	-	(۷)	-	-	-	-	(۷)	-	(۷)
شرکت واسپاری آفتاب خاورمیانه	-	-	-	۴۸	-	۶,۷۵۴	۶,۸۰۲	(۱۰۲)	۶,۷۰۰
جمع مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	**-**	**(۴۳,۱۷۰)**	**-**	**۱۷,۴۹۲**	**(۳۹,۰۰۰)**	**۲,۲۲۹,۴۵۷**	**۲,۱۶۴,۷۷۹**	**(۳۳,۷۰۴)**	**۲,۱۳۱,۰۷۵**

ارقام به میلیون ریال

نام شرکت فرعی / وابسته	بانک								
	۱۴۰۳/۱۲/۳۰								
	فروش دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها	خرید خدمات	علی‌الحساب دریافتی	علی‌الحساب پرداختی	ودیعه	سود سهام دریافتنی	جمع	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص
شرکت داده پردازان سیمای آفتاب	-	(۴۹,۴۱۶)	-	۴۰,۹۰۶	-	-	(۸,۵۱۰)	(۶۱۴)	(۹,۱۲۴)
شرکت بیمه زندگی خاور میانه	-	(۶۴۹)	-	-	(۳۰,۰۰۰)	-	(۳۰,۶۴۹)	-	(۳۰,۶۴۹)
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	-	-	-	۴۳۳	-	۱,۹۶۷,۹۹۳	۱,۹۶۸,۴۲۶	(۲۹,۵۲۶)	۱,۹۳۸,۹۰۰
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	-	-	-	-	-	۲۹,۹۹۷	۲۹,۹۹۷	(۴۵۰)	۲۹,۵۴۷
جمع مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	**(۵۰,۰۶۵)**	**-**	**۴۱,۳۳۹**	**(۳۰,۰۰۰)**	**۱,۹۹۷,۹۹۰**	**۱,۹۵۹,۲۶۴**	**(۳۰,۵۹۰)**	**۱,۹۲۸,۶۷۴**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۷-۲. طبقه‌بندی مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۷) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	بانک				
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹				
	جاری	سررسید گذشته	معوق	مشکوک‌الوصول	جمع
مطالبات از شرکت‌های فرعی-ریالی	۲,۲۴۶,۹۵۰	-	-	-	۲,۲۴۶,۹۵۰
مطالبات از شرکت‌های وابسته-ریالی	-	-	-	-	-
مطالبات از شرکت‌های فرعی-ارزی	-	-	-	-	-
مطالبات از شرکت‌های وابسته-ارزی	-	-	-	-	-
خالص مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته قبل ازکسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	**۲,۲۴۶,۹۵۰**	**-**	**-**	**-**	**۲,۲۴۶,۹۵۰**
ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول	(۳۳,۷۰۴)	-	-	-	(۳۳,۷۰۴)
ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول	-	-	-	-	-
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۲,۲۱۳,۲۴۶**	**-**	**-**	**-**	**۲,۲۱۳,۲۴۶**
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱,۹۵۹,۳۲۳	-	-	-	۱,۹۵۹,۳۲۳

۲۸. سایر دریافتنی‌ها

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه				بانک			
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰		۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
		مانده طلب	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص	مانده طلب	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	خالص	خالص
سود تحقق یافته اوراق مشارکت		۷,۳۷۷,۰۶۰	-	۷,۳۷۷,۰۶۰	۱,۴۰۵,۲۷۵	-	۷,۳۷۷,۰۶۰	۱,۴۰۵,۲۷۵
مطالبات از کارکنان		۲۹۰,۱۶۱	(۹۰۸)	۲۸۹,۲۵۳	۲۱۷,۶۲۴	(۹۰۸)	۵۹,۶۰۴	۴۰,۶۷۳
بدهکاران موقت	۲۸-۱	۱۰,۱۴۸,۹۸۷	(۳۳۷,۷۷۷)	۹,۸۱۱,۲۱۲	۴,۳۳۸,۱۴۴	(۳۳۷,۷۷۳)	۴,۱۷۳,۴۸۴	۵۴۴,۲۹۸
جمع سایر حساب‌های دریافتنی		**۱۷,۸۱۶,۲۰۸**	**(۳۳۸,۶۸۵)**	**۱۷,۴۷۷,۵۲۵**	۵,۹۶۱,۰۴۳	**(۳۳۸,۶۸۱)**	**۱۱,۶۱۰,۱۴۸**	۱,۹۹۰,۲۴۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۸-۱. مانده بدهکاران موقت به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

	گروه				بانک			
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰		۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص
اقلام مرتبط با تسهیلات								
هزینه‌های دادرسی و وصول مطالبات	۸۸,۵۳۰	۵۳,۸۱۵	۴۹,۵۸۱	۱۶,۹۸۳	۸۸,۵۳۰	۵۳,۸۱۵	۴۹,۵۸۱	۱۶,۹۸۳
جمع اقلام مرتبط با تسهیلات	۸۸,۵۳۰	۵۳,۸۱۵	۴۹,۵۸۱	۱۶,۹۸۳	۸۸,۵۳۰	۵۳,۸۱۵	۴۹,۵۸۱	۱۶,۹۸۳
اقلام غیرمرتبط با تسهیلات								
اوراق مرابحه وزارت جهاد کشاورزی	۵۶,۰۰۰	-	۵۶,۰۰۰	-	۵۶,۰۰۰	-	۵۶,۰۰۰	-
بدهکاران کارمزد ضمانت اوراق بدهی	۱۷,۷۰۰	۱۷,۴۳۵	-	-	۱۷,۷۰۰	۱۷,۴۳۵	-	-
شرکت مرکز مبادله ارز و طلای ایران	۴۵۸,۰۰۰	۴۵۱,۱۳۰	۴۰,۰۰۰	۳۶,۹۱۳	۴۵۸,۰۰۰	۴۵۱,۱۳۰	۴۰,۰۰۰	۳۶,۹۱۳
مشتریان شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۵,۲۱۵,۱۴۳	۵,۲۱۵,۱۴۲	۳,۷۴۳,۶۷۰	۳,۷۴۳,۶۷۰	-	-	-	-
مطالبات از صرافی‌ها بابت حواله‌های ارزی	۲,۱۰۳,۶۵۹	۲,۰۷۲,۱۰۴	-	-	۲,۱۰۳,۶۵۹	۲,۰۷۲,۱۰۴	-	-
مطالبات از اشخاص حقوقی	۱,۵۸۲,۴۳۶	۱,۴۲۷,۳۰۴	۴۴۶,۸۵۰	۴۴۰,۴۶۱	۱,۴۲۸,۱۱۸	۱,۴۰۵,۳۵۹	۴۲۵,۹۰۲	۴۱۹,۵۱۴
مطالبات از اشخاص حقیقی	۲۶۱,۰۷۳	۷۶,۹۳۵	۲۴۹,۱۱۹	۶۵,۰۸۳	۲۶۱,۰۷۳	۷۶,۹۳۷	۲۴۹,۱۱۹	۶۵,۰۸۳
سایر	۳۶۶,۴۴۶	۴۹۷,۳۴۷	۹۵,۰۶۱	۳۵,۰۳۴	۵۷۳,۸۷۷	۵۶۵,۲۶۹	۲۵,۸۲۹	۵,۸۰۵
جمع اقلام غیرمرتبط با تسهیلات	۱۰,۰۶۰,۴۵۷	۹,۷۵۷,۳۹۷	۴,۶۳۰,۷۰۰	۴,۳۲۱,۱۶۱	۴,۴۲۲,۷۲۷	۴,۱۱۹,۶۶۹	۷۹۶,۸۵۰	۵۲۷,۳۱۵
مانده بدهکاران موقت	**۱۰,۱۴۸,۹۸۷**	**۹,۸۱۱,۲۱۲**	۴,۶۸۰,۲۸۱	۴,۳۳۸,۱۴۴	**۴,۵۱۱,۲۵۷**	**۴,۱۷۳,۴۸۴**	۸۴۶,۴۳۱	۵۴۴,۲۹۸

۲۸-۲. طبقه‌بندی سایر حساب‌های دریافتنی بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۷) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	بانک				
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹				
	جاری	سررسید گذشته	معوق	مشکوک‌الوصول	جمع
سود تحقق یافته اوراق مشارکت	۷,۳۷۷,۰۶۰	-	-	-	۷,۳۷۷,۰۶۰
مطالبات از کارکنان	۶۰,۵۱۲	-	-	-	۶۰,۵۱۲
بدهکاران موقت	۴,۱۸۴,۴۷۹	-	-	۳۲۶,۷۷۸	۴,۵۱۱,۲۵۷
خالص سایر حساب‌های دریافتنی قبل ازکسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	۱۱,۶۲۲,۰۵۱	-	-	**۳۲۶,۷۷۸**	**۱۱,۹۴۸,۸۲۹**
ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول	(۶۴,۱۱۵)	-	-	-	(۶۴,۱۱۵)
ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول	-	-	-	(۲۷۴,۵۶۶)	(۲۷۴,۵۶۶)
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۱,۵۵۷,۹۳۶	-	-	۵۲,۲۱۲	۱۱,۶۱۰,۱۴۸
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱,۷۹۰,۱۸۷	۱۸۲,۰۰۳	۱۱,۸۵۳	۶,۲۰۳	۱,۹۹۰,۲۴۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۹. سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه					
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
		جاری	بلندمدت	جمع	جاری	بلندمدت	جمع
سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله در بازار	۲۹-۱	۲,۳۰۴,۴۴۶	۵۰	۲,۳۰۴,۴۹۶	۵۷۲,۳۸۵	۵۰	۵۷۲,۴۳۵
سرمایه‌گذاری در سایر سهام	۲۹-۲	-	۱,۸۶۲,۱۴۸	۱,۸۶۲,۱۴۸	-	۱,۲۸۵,۴۹۴	۱,۲۸۵,۴۹۴
سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار	۲۹-۳	۱۴۵,۸۶۴,۷۵۵	۴۲,۵۲۰,۸۱۱	۱۸۸,۳۸۵,۵۶۶	۵۲,۰۳۵,۸۸۶	۶,۱۴۳,۸۰۳	۵۸,۱۷۹,۶۸۹
جمع سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار		**۱۴۸,۱۶۹,۲۰۱**	**۴۴,۳۸۳,۰۰۹**	**۱۹۲,۵۵۲,۲۱۰**	۵۲,۶۰۸,۲۷۱	۷,۴۲۹,۳۴۶	۶۰,۰۳۷,۶۱۷

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	بانک					
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
		جاری	بلندمدت	جمع	جاری	بلندمدت	جمع
سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار	۲۹-۱	-	-	-	-	-	-
سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام	۲۹-۲	-	۳,۲۱۶,۱۲۱	۳,۲۱۶,۱۲۱	-	۳,۱۸۶,۱۲۱	۳,۱۸۶,۱۲۱
سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت	۲۹-۳	۱۴۵,۸۶۴,۷۵۶	۴۱,۷۴۹,۴۶۶	۱۸۷,۶۱۴,۲۲۲	۵۲,۰۳۵,۸۸۶	۴,۷۲۹,۱۴۵	۵۶,۷۶۵,۰۳۱
جمع سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار		**۱۴۵,۸۶۴,۷۵۶**	**۴۴,۹۶۵,۵۸۷**	**۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳**	۵۲,۰۳۵,۸۸۶	۷,۹۱۵,۲۶۶	۵۹,۹۵۱,۱۵۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۹-۱. سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله در بازار به شرح زیر است:

۲۹-۱-۱. سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار

		گروه						
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹					۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	منشاء ایجاد	تعداد سهام	درصدسرمایه‌گذاری	بهای تمام‌شده	خالص ارزش فروش	ارزش بازار	بهای تمام‌شده	خالص ارزش فروش	ارزش بازار
سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس									
بانک اقتصاد نوین	خرید	۳۱,۴۲۸,۴۶۸	۸/۲	۵۸,۷۱۱	۶۳,۰۵۱	۶۳,۶۱۱	-	-	-
گروه مالی نماد غدیر	خرید	۱۷,۰۰۰,۰۰۰	۱/۲	۵۲,۶۴۲	۴۸,۵۹۷	۴۹,۰۲۸	-	-	-
سرمایه‌گذاری سپه	خرید	۵,۶۰۰,۰۰۰	۱/۲	۳۰,۸۴۸	۲۹,۵۳۰	۲۹,۷۹۲	-	-	-
تامین سرمایه طاووس خاورمیانه	خرید	۱۰۰,۰۰۰	۱/۲	۱۰۰	۹۹	۱۰۰	-	-	-
صندوق س.درآمدثابت‌پاسارگاد	خرید	۶۰,۸۵۶,۶۷۹	۵/۲	۸۹۰,۰۵۳	۸۹۴,۸۱۱	۸۹۵,۱۴۱	-	-	-
صندوق س.پشتوانه طلای دماوند	خرید	۱۷,۹۸۵,۹۲۷	۷/۲	۵۱۷,۰۰۶	۶۰۰,۹۶۹	۶۰۱,۶۸۳	-	-	-
صندوق س.پشتوانه طلای صبا	خرید	۲,۶۷۸,۰۴۱	۱/۲	۲۶۴,۰۵۲	۲۷۰,۲۹۲	۲۷۰,۶۱۳	-	-	-
صندوق س.پشتوانه طلادرخشان آبان	خرید	۷,۳۹۱,۰۰۰	۱/۲	۲۰۳,۸۳۶	۲۴۱,۷۸۳	۲۴۲,۰۷۰	-	-	-
صندوق سرمایه‌گذاری ارکیده-ثابت	خرید	۶,۲۰۴,۸۶۰	۴/۲	۱۰۲,۳۸۹	۱۰۲,۸۲۰	۷۲,۰۶۱	-	-	-
صندوق س.پشتوانه طلای رز	خرید	۳,۱۶۰,۰۰۰	۱/۲	۷۹,۰۹۲	۷۱,۹۷۵	۱۰۲,۸۵۸	-	-	-
سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی	خرید	۲۰,۴۰۰,۰۰۰	۱	۳۶,۲۳۸	۳۳,۰۰۰	۳۳,۲۹۳	۳۸,۸۴۵	۳۸,۸۳۵	۳۹,۱۸۰
فرابورس ایران	خرید	۸,۱۱۸,۰۶۲	۱	۴۹,۸۵۲	۲۸,۷۷۵	۲۹,۰۳۰	۶۲,۰۸۵	۳۹,۶۲۵	۳۹,۹۷۷
بورس اوراق بهادار	خرید	۱۲,۶۳۸,۲۰۲	۱	۱۹,۶۲۸	۳۵,۴۶۴	۳۵,۷۷۹	۲۵,۸۴۰	۵۲,۹۵۵	۵۳,۴۲۵
سایپا	خرید	-	۰	-	-	-	۴۴,۷۲۵	۴۳,۸۹۱	۴۴,۲۸۰
تامین سرمایه خلیج فارس	خرید	-	۰	-	-	-	۸۹۸	۱,۵۶۰	۱,۵۷۴
بانک ملت	خرید	-	۰	-	-	-	۲۷,۵۲۳	۳۹,۰۵۸	۳۹,۴۰۵
بانک صادارت	خرید	-	۰	-	-	-	۵۲,۱۹۸	۴۸,۰۵۰	۴۸,۴۷۷
شرکت پالایش نفت بندر عباس	خرید	-	۰	-	-	-	۴۰,۰۱۸	۳۱,۴۳۱	۳۱,۷۱۰
ایران خودرو دیزل	خرید	-	۰	-	-	-	۴۷,۴۳۷	۴۷,۹۲۵	۴۸,۳۵۰
بانک سینا	خرید	-	۰	-	-	-	۱۹,۲۱۲	۱۶,۱۴۴	۱۶,۲۸۷
بانک تجارت	خرید	-	۰	-	-	-	۴۷,۲۶۹	۴۵,۲۱۶	۴۵,۶۱۸
بانک پارسیان	خرید	-	۰	-	-	-	۸۲,۲۴۶	۷۴,۶۲۴	۷۵,۲۸۷
گروه سرمایه‌گذاری سایپا	خرید	-	۰	-	-	-	۴۸,۱۲۸	۳۷,۶۴۹	۳۷,۹۸۳
گسترش سرمایه‌گذاری ایران خودرو	خرید	-	۰	-	-	-	۱۰,۵۷۵	۹,۳۲۲	۹,۴۰۵
شرکت بیمه سامان	خرید	-	۰	-	-	-	۱۸,۵۰۵	۳۰,۲۹۰	۳۰,۵۵۹
پالایش نفت تهران	خرید	-	۰	-	-	-	۱۴,۴۰۷	۱۵,۸۱۰	۱۵,۹۵۰
جمع		۲,۳۰۴,۴۴۶			۲,۴۲۱,۱۶۵	۲,۴۲۵,۰۵۹	۵۷۹,۹۱۱	۵۷۲,۳۸۵	۵۷۷,۴۶۷
جمع سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار		**۲,۳۰۴,۴۴۶**			**۲,۴۲۱,۱۶۵**	**۲,۴۲۵,۰۵۹**	**۵۷۹,۹۱۱**	**۵۷۲,۳۸۵**	**۵۷۷,۴۶۷**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲-۱-۲۹. سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام سریع‌المعامله در بازار

			گروه						
			۱۴۰۴/۱۲/۲۹				۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	منشاء ایجاد	تعداد سهام	درصد سرمایه‌گذاری	بهای تمام‌شده	کاهش ارزش انباشته	خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار
شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه	خرید	۶,۸۲۵,۰۰۰	-	۵۰	-	۵۰	۸,۴۷۵	۵۰	۸,۴۷۵
جمع سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام سریع المعامله در بازار				**۵۰**	**-**	**۵۰**	**۸,۴۷۵**	**۵۰**	**۸,۴۷۵**

۲-۲-۲۹. سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام به شرح زیر است:

				گروه							
				۱۴۰۴/۱۲/۲۹					۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
		منشاء ایجاد	تعداد سهام	درصد سرمایه‌گذاری	بهای تمام شده/ ارزش ویژه	کاهش ارزش انباشته	خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار*	خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار*
				درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
شرکت بیمه زندگی خاورمیانه - وابسته	۲۹-۲-۱	تاسیس	۷۷۹,۹۹۹,۹۹۳	٪۲۰	۱,۸۵۹,۹۴۸	-	۱,۸۵۹,۹۴۸	۳,۵۹۴,۲۴۰	۱,۲۸۳,۲۹۴	۳,۹۱۶,۸۰۰
سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا		تاسیس	۲۲۰,۰۰۰	٪۱۱	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	-
جمع سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام					**۱,۸۶۲,۱۴۸**	**-**	**۱,۸۶۲,۱۴۸**	**۳,۵۹۴,۲۴۰**	**۱,۲۸۵,۴۹۴**	**۳,۹۱۶,۸۰۰**

با عنایت به افزایش سرمایه ۲۸ درصدی شرکت بیمه زندگی خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۵/۰۲/۲۸ از محل سود انباشته نرخ هر سهم تعدیل و به ۳,۵۹۴ میلیارد ریال رسیده است.

۱-۲-۲۹. سهم گروه از خالص دارایی‌های شرکت وابسته: (مشمول ارزش ویژه)

ارقام به میلیون ریال

	گروه	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مانده در ابتدای سال	۱,۲۸۳,۲۹۵	۸۹۷,۱۹۵
سهم از سود خالص شرکت وابسته	۶۹۳,۶۵۳	۴۳۴,۰۹۹
سود دریافتنی/ دریافتی طی دوره	(۱۱۷,۰۰۰)	(۴۸,۰۰۰)
مانده در پایان سال	**۱,۸۵۹,۹۴۸**	۱,۲۸۳,۲۹۴

۲-۲-۲۹. خلاصه اطلاعات مالی شرکت وابسته:

ارقام به میلیون ریال

	گروه							
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹				۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
	جمع دارایی‌ها	جمع بدهی‌ها	جمع درآمدها	سود خالص	جمع دارایی	جمع بدهی‌ها	جمع درآمدها	سود خالص
شرکت بیمه زندگی خاورمیانه	۵۹,۷۷۰,۰۵۹	۵۰,۶۰۰,۴۱۳	۲۱,۷۶۸,۶۸۹	۳,۴۶۸,۲۶۸	۲۸,۲۱۲,۵۲۱	۲۱,۹۱۹,۷۲۲	۱۳,۸۹۹,۰۹۳	۲,۳۰۱,۵۷۹

۲۹-۲-۳. اعمال روش ارزش ویژه در رابطه با شرکت بیمه زندگی خاورمیانه بر اساس صورت‌های مالی حسابرسی نشده می‌باشد، لیکن سابقه موضوع حاکی از آن است که صورت‌های مالی حسابرسی شده آن شرکت با حسابرسی نشده تفاوت با اهمیتی نداشته است.

	یادداشت	بانک										
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹								۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
		منشاء ایجاد	فعالیت اصلی	بورسی/ غیربورسی	تعداد سهام	درصد سرمایه‌گذاری	بهای تمام شده	کاهش ارزش انباشته	مبلغ دفتری	ارزش بازار*	مبلغ دفتری	ارزش بازار*
						درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه- فرعی	۲۹-۲-۳-۱	خرید	غیربانکی- معامله گری در بازار سرمایه	غیربورسی	۷۴۹,۹۹۹,۰۰۰	۷۵	۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰	-
شرکت داده پردازان سیمای آفتاب- فرعی		تاسیس	بانکی - فن‌آوری اطلاعات	غیربورسی	۵۹,۹۹۹,۹۹۶	۱۰۰	۶۰,۰۰۰	-	۶۰,۰۰۰	-	۳۰,۰۰۰	-
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه - فرعی		تاسیس و خرید	بانکی - عملیات صرافی	غیربورسی	۱,۹۹۹,۹۹۰,۰۰۰	۱۰۰	۱,۷۴۷,۹۹۱	-	۱,۷۴۷,۹۹۱	-	۱,۷۴۷,۹۹۱	-
شرکت بیمه زندگی خاور میانه - وابسته		تاسیس	غیربانکی - بیمه	بورسی	۷۷۹,۹۹۹,۹۹۳	۲۰	۲۴۰,۰۰۰	-	۲۴۰,۰۰۰	۳,۵۹۴,۲۴۰	۲۴۰,۰۰۰	۳,۹۱۶,۸۰۰
ساز و کار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا		تاسیس	بانکی سایر	غیربورسی	۲۲۰,۰۰۰	۱۱	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	-
واسپاری آفتاب خاورمیانه - فرعی		تاسیس	بانکی - عملیات لیزینگ	غیربورسی	۴۹۹,۹۹۹,۹۹۵	۱۰۰	۵۰۰,۰۰۰	-	۵۰۰,۰۰۰	-	۵۰۰,۰۰۰	-
جمع سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام							**۳,۲۱۶,۱۲۱**	**-**	**۳,۲۱۶,۱۲۱**	**۳,۵۹۴,۲۴۰**	۳,۱۸۶,۱۲۱	۳,۹۱۶,۸۰۰

* به استثناء شرکت بیمه زندگی خاورمیانه برای سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت بانک در سهام سایر شرکت‌ها ارزش بازار قابل اتکایی در دسترس نیست.

۲۹-۲-۳-۱. اطلاعات شرکت‌های فرعی که به طور کامل تحت مالکیت نیستند و منافع فاقد حق کنترل با اهمیتی در گروه وجود دارد به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

		نسبت منافع مالکیت /حق رای منافع فاقد حق کنترل		سود (زیان) تخصیص یافته به منافع فاقد حق کنترل		منافع فاقد حق کنترل انباشته	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه- فرعی	ایران	٪۷۵	٪۷۵	۲۸۴,۳۷۹	۹۵,۹۴۴	۸۶۶,۳۳۳	۵۹۷,۶۱۱
				۲۸۴,۳۷۹	**۹۵,۹۴۴**	**۸۶۶,۳۳۳**	**۵۹۷,۶۱۱**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲-۳-۲-۲۹. خلاصه اطلاعات مالی شرکت‌های فرعی که منافع فاقد حق کنترل آن با اهمیت است به شرح زیر است. اطلاعات مالی خلاصه شده زیر، مبالغ قبل از حذف معاملات درون گروهی را نشان می‌دهد.

ارقام به میلیون ریال

	شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
دارایی‌های جاری	۱۰,۰۴۱,۴۸۱	۶,۲۷۷,۲۴۴
دارایی‌های غیرجاری	۷۴۶,۱۳۳	۹۱۶,۸۲۹
بدهی‌های جاری	۷,۴۳۸,۲۲۵	۴,۹۸۷,۰۰۷
بدهی‌های غیر جاری	۱۵۴,۱۸۵	۱۰۹,۳۸۰
حقوق مالکانه	۳,۱۹۵,۲۰۴	۲,۰۹۷,۶۸۶
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
درآمد عملیاتی	۲,۲۶۳,۳۹۷	۱,۲۱۸,۱۲۸
سود(زیان) خالص	۱,۱۳۷,۵۱۸	۳۸۳,۷۷۶
سود و زیان جامع	۱,۱۳۷,۵۱۸	۳۸۳,۷۷۶
خالص جریان ورودی (خروجی) ناشی از فعالیت‌های عملیاتی	(۱,۴۷۱,۶۶۷)	۴۴۵,۸۵۹
خالص جریان ورودی (خروجی) ناشی از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری	۹۱۹,۷۱۴	۷۸۲,۶۷۸
خالص جریان ورودی (خروجی) ناشی از فعالیت‌های تامین مالی	۱,۲۵۲,۸۷۴	(۱,۱۸۲,۳۲۸)
خالص جریان نقدی ورودی (خروجی)	۷۰۰,۹۲۱	۴۶,۲۱۰

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۹-۳. سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

ناشر	یادداشت	منشاء ایجاد	نوع اوراق	متوسط نرخ سود (YTM)	وضعیت	گروه		بانک	
						۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
دولت و شرکت‌های دولتی				درصد					
وزارت امور اقتصاد و دارایی		خرید	اوراق بدهی و مشارکت	۳۹/۳	آزاد	۱۶۹,۶۹۵,۴۶۵	۳۵,۱۷۹,۲۲۹	۱۶۹,۶۹۵,۴۶۵	۳۵,۱۷۹,۲۲۹
وزارت امور اقتصاد و دارایی	۲۹-۳-۱	خرید	اسناد خزانه اسلامی	۴۰/۲	آزاد	۱۶,۹۱۰,۶۰۱	۲۱,۵۷۷,۶۴۲	۱۶,۹۱۰,۶۰۱	۲۱,۵۷۷,۶۴۲
سایر شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری									
صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق کارگزاری بانک خاورمیانه		خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز	۳۵/۷	آزاد	۱۴,۱۹۵	۱۹۸,۱۵۲	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰
صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق روشن خاورمیانه		خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز		آزاد	۵۳,۹۹۷	۴,۰۲۰	۱,۱۶۰	۱,۱۶۰
صندوق سرمایه‌گذاری توسعه بازار سرمایه	۲۹-۳-۲	خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری عادی		آزاد	۱,۷۱۱,۳۰۷	۴۷۸,۳۵۴	۹۹۹,۹۹۶	-
صندوق س سهامی کاریزما اهرمی		خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری عادی		آزاد	-	۶۷,۳۸۳	-	-
صندوق واسطه‌گری مالی یکم سهام		خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری عادی		آزاد	-	۳۹,۶۷۰	-	-
سایر صندوق‌های سرمایه‌گذاری						-	۶۳۵,۲۳۹	-	-
جمع سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت						۱۸۸,۳۸۵,۵۶۶	۵۸,۱۷۹,۶۸۹	۱۸۷,۶۱۴,۲۲۲	۵۶,۷۶۵,۰۳۱

۲۹-۳-۱. اسناد خزانه اسلامی اوراق بهاداری بدون کوپن هستند که وزارت امور اقتصادی و دارایی به نمایندگی از دولت منتشر می‌کند.

۲۹-۳-۲. پیرو نامه شماره ۱۴۰۴/۱۷۱۳۱ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۲ بانک مرکزی در خصوص مجوز خرید سهام و اوراق سرمایه‌گذاری به منظور مدیریت بازار سرمایه و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی، این بانک اقدام به خرید اوراق سرمایه‌گذاری از صندوق سرمایه‌گذاری توسعه بازار سرمایه نموده است که مطابق نامه مذکور، مقرر گردیده تملک سهام و اوراق سرمایه‌گذاری موضوع مصوبه از تاریخ ابلاغیه و به مدت حداکثر یکسال از حدود مقرر در دستورالعمل‌های بانک مرکزی و اقدامات نظارتی در خصوص سهام غیر بانکی مستثنی باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۲۹-۴. سرمایه‌گذاری به تفکیک فعالیت‌های بانکی و غیربانکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

		بانک			
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	یادداشت	ارزش دفتری	مازاد بر حدود مقرر	ارزش دفتری	مازاد بر حدود مقرر
سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های بانکی و سایر فعالیت‌های مجاز					
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه		۱,۷۴۷,۹۹۱	-	۱,۷۴۷,۹۹۱	-
واسپاری آفتاب خاورمیانه		۵۰۰,۰۰۰	-	۵۰۰,۰۰۰	-
شرکت داده پردازان سیمای آفتاب		۶۰,۰۰۰	-	۳۰,۰۰۰	-
شرکت ساز و کار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا		۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	-
اوراق با درامد ثابت- وزارت امور اقتصاد و دارایی	۲۹-۴-۱	۱۸۶,۶۰۶,۰۶۶	-	۵۶,۷۵۶,۸۷۱	-
صندوق سرمایه‌گذاری توسعه بازار سرمایه	۲۹-۴-۲	۹۹۹,۹۹۶	-	-	-
جمع		۱۸۹,۹۱۶,۲۵۳	-	۵۹,۰۳۷,۰۶۲	-
سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیر بانکی					
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۲۹-۵	۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰	-
شرکت بیمه زندگی خاورمیانه	۲۹-۵	۲۴۰,۰۰۰	-	۲۴۰,۰۰۰	-
صندوق مشترک افق کارگزاری بانک خاورمیانه	۲۹-۵	۷,۰۰۰	-	۷,۰۰۰	-
صندوق مشترک افق روشن کارگزاری بانک خاورمیانه	۲۹-۵	۱,۱۶۰	-	۱,۱۶۰	-
		۹۱۴,۰۹۰	-	۹۱۴,۰۹۰	-
جمع سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار		**۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳**	**-**	۵۹,۹۵۱,۱۵۲	-

۲۹-۴-۱. به موجب ماده ۱۰ دستورالعمل سرمایه‌گذاری‌ها (بخشنامه شماره ۰۱/۲۳۹۰۱۷ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳)، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار(به استثنای سهام) منتشره و یا تضمین شده توسط دولت یا بانک مرکزی از شمول حدود این دستورالعمل مستثنی می‌باشد.

۲۹-۴-۲. پیرو نامه شماره ۱۴۰۴/۱۷۱۳۱ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۱۲ بانک مرکزی در خصوص مجوز خرید سهام و اوراق سرمایه‌گذاری به منظور مدیریت بازار سرمایه و حمایت از بنگاه‌های اقتصادی، این بانک اقدام به خرید اوراق سرمایه‌گذاری از صندوق سرمایه‌گذاری توسعه بازار سرمایه نموده است که مطابق نامه مذکور، مقرر گردیده تملک سهام و اوراق سرمایه‌گذاری موضوع مصوبه از تاریخ ابلاغیه و به مدت حداکثر یکسال از حدود مقرر در دستورالعمل‌های بانک مرکزی و اقدامات نظارتی در خصوص سهام غیر بانکی مستثنی باشد.

۲۹-۵. بر اساس مقررات ابلاغی بانک مرکزی ناظر بر سرمایه‌گذاری‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی(دستورالعمل سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار) در تاریخ صورت وضعیت مالی، این بانک دارای ۹۱۴,۰۹۰ میلیون ریال سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیر بانکی می‌باشد. بدیهی است هرگونه سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیر بانکی مشمول مجازات‌های موضوع ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و سایر قوانین و مقررات مرتبط، خواهد شد. لازم به ذکر است با توجه به شرایط جنگی در سال ۱۴۰۴ فرصت اقدام لازم درخصوص واگذاری سهام غیر بانکی میسر نبوده لیکن مطابق با مصوبات هیات‌مدیره اقدامات لازم به منظور واگذاری سهام مزبور در ابتدای سال ۱۴۰۵ در حال پیگیری و انجام می‌باشد. خاطر نشان می‌شود وفق تبصره یک ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید و همچنین مطابق بخش ۲-۶ بند ب ماده ۸ قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران در صورتی که موسسه اعتباری املاک و مستغلات و سهام موضوع جز (۲-۲) این بند را تا پایان سال سوم برنامه واگذار نماید، سازمان امور مالیاتی کشور ملکف است اخذ مالیات موضع بند (ب) ماده (۱۷) قانون رفع موانع تولید را تعلیق نماید.

۲۹-۶. حدود مجاز سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بانکی و سایر فعالیت‌های مجاز موضوع دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

سرمایه نظارتی بانک / موسسه اعتباری غیربانکی	۱۸۱,۷۴۰,۱۱۰
حد مجاز سرمایه‌گذاری هر شخص حقوقی (۵درصد سرمایه نظارتی)	۹,۰۸۷,۰۰۵
حد مجاز مجموع سرمایه‌گذاری‌ها (۲۰ درصد سرمایه نظارتی)	۳۶,۳۴۸,۰۲۲
واحد سازمانی مسئول اجرای آیین نامه	مدیریت گزارشات و امور مجامع

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۰. دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش و بدهی‌های مرتبط

ارقام به میلیون ریال

		گروه و بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
وثایق تملیکی	۳۰-۱	۵,۶۴۱,۲۱۶	۱,۴۳۰,۹۸۴
جمع		۵,۶۴۱,۲۱۶	۱,۴۳۰,۹۸۴
زیان کاهش ارزش انباشته		-	-
دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش		۵,۶۴۱,۲۱۶	۱,۴۳۰,۹۸۴
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش		-	-

۳۰-۱. وثایق تملیکی

ترکیب مانده وثایق تملیکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک					
	۱۴۰۳/۰۱/۰۱	تملیک‌شده طی سال	فروش / واگذاری طی سال	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	تملیک‌شده طی سال	فروش / واگذاری طی سال	۱۴۰۴/۱۲/۲۹
غیرمنقول							
مسکونی	۴۲۵,۵۹۱	۱,۱۲۸,۹۱۷	(۱۲۳,۵۲۴)	۱,۴۳۰,۹۸۴	۴,۲۱۰,۲۳۲	-	۵,۶۴۱,۲۱۶
جمع	۴۲۵,۵۹۱	۱,۱۲۸,۹۱۷	(۱۲۳,۵۲۴)	۱,۴۳۰,۹۸۴	۴,۲۱۰,۲۳۲	-	۵,۶۴۱,۲۱۶
کاهش ارزش انباشته	-			-			-
خالص وثایق تملیکی	۴۲۵,۵۹۱			۱,۴۳۰,۹۸۴			۵,۶۴۱,۲۱۶

۳۰-۱-۱. تجزیه سنی مانده وثایق تملیکی غیرمنقول به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
کمتر از یک سال از تاریخ تملیک	۴,۲۱۰,۲۳۲	۱,۱۲۸,۹۱۷
یک سال تا دوسال از تاریخ تملیک	۱,۱۲۸,۹۱۷	۳۵,۹۶۱
بیش از دوسال از تاریخ تملیک	۳۰۲,۰۶۷	۲۶۶,۱۰۶
مانده وثایق تملیکی غیرمنقول	۵,۶۴۱,۲۱۶	۱,۴۳۰,۹۸۴

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۱. دارایی‌های ثابت مشهود

ارقام به میلیون ریال

	گروه								
	زمین	ساختمان	تاسیسات و تجهیزات	وسایل نقلیه	اثاثه و منصوبات	بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	دارایی‌های در دست تکمیل	سفارشات و پیش‌پرداخت‌های سرمایه‌ای	جمع
بهای تمام شده									
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	۷,۶۲۶,۰۷۴	۱۱,۷۰۰,۶۸۳	۲,۷۳۷,۱۳۶	۶۷,۲۶۵	۶۳۲,۳۴۵	۱۱۳,۸۴۸	۱,۶۴۸,۲۱۰	۴۷۴,۸۷۷	۲۵,۰۰۰,۴۳۸
افزایش طی سال	-	-	۵۴۱,۲۲۴	۱۶,۷۳۵	۸۷,۸۰۰	-	۲۰۱,۰۴۷	۷,۴۷۹,۶۷۰	۸,۳۲۶,۴۷۷
فروش رفته	-	-	-	-	(۶۵۰)	-	-	-	(۶۵۰)
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	۶۰۴,۲۵۸	۱,۱۶۶,۱۷۳	۱۵۳,۷۴۴	-	-	۸,۱۸۷	(۱,۵۹۴,۶۳۶)	(۳۳۷,۷۲۶)	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	-	-	-	۱۵,۷۳۰	-	-	-	۱۵,۷۳۰
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۸,۲۳۰,۳۳۲**	**۱۲,۸۶۶,۸۵۶**	**۳,۴۳۲,۱۰۴**	**۸۴,۰۰۰**	**۷۳۵,۲۲۵**	**۱۲۲,۰۳۵**	**۲۵۴,۶۲۱**	**۷,۶۱۶,۸۲۱**	**۳۳,۳۴۱,۹۹۵**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱	۸,۲۳۰,۳۳۲	۱۲,۸۶۶,۸۵۶	۳,۴۳۲,۱۰۴	۸۴,۰۰۰	۷۳۵,۲۲۵	۱۲۲,۰۳۵	۲۵۴,۶۲۱	۷,۶۱۶,۸۲۱	۳۳,۳۴۱,۹۹۴
افزایش طی سال	-	-	۲,۸۹۹,۰۷۲	۵۸,۳۸۱	۷۸,۲۱۱	-	۸۱۳,۲۸۴	-	۳,۸۴۸,۹۴۸
فروش رفته	-	(۹۴۰)	(۴۴۲)	(۶۰۲)	(۳۰۶)	-	-	-	(۲,۲۹۰)
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	-	۱۰۹,۴۰۳	۲,۲۶۷,۳۰۰	-	۸۷,۲۰۷	-	(۱۰۰,۵۳۲)	(۲,۳۶۳,۳۷۸)	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	-	-	-	۴۲,۳۸۶	-	-	-	۴۲,۳۸۶
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۸,۲۳۰,۳۳۲**	**۱۲,۹۷۵,۳۱۹**	**۸,۵۹۸,۰۳۴**	**۱۴۱,۷۷۹**	**۹۴۲,۷۲۳**	**۱۲۲,۰۳۵**	**۹۶۷,۳۷۳**	**۵,۲۵۳,۴۴۳**	**۳۷,۲۳۱,۰۳۸**
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته									
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱		۶۳۳,۵۸۳	۱,۴۹۴,۵۹۳	۳۴,۸۳۱	۲۳۳,۹۶۰	۹۰,۰۶۴			۲,۴۸۷,۰۳۱
استهلاک سال		۴۶۹,۶۹۰	۵۵۰,۳۳۵	۱۱,۰۸۹	۸۳,۱۹۴	۲۵,۰۳۳			۱,۱۳۹,۳۴۱
فروش رفته		-	-	-	(۳۸۸)	-			(۳۸۸)
سایر نقل و انتقالات و تغییرات		-	-	-	-	-			-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز		-	-	-	۹,۵۲۴	-			۹,۵۲۴
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰		**۱,۱۰۳,۲۷۳**	**۲,۰۴۴,۹۲۸**	**۴۵,۹۲۰**	**۳۲۶,۲۹۰**	**۱۱۵,۰۹۷**			**۳,۶۳۵,۵۰۸**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱		۱,۱۰۳,۲۷۳	۲,۰۴۴,۹۲۸	۴۵,۹۲۰	۳۲۶,۲۹۰	۱۱۵,۰۹۷			۳,۶۳۵,۵۰۸
استهلاک سال		۵۱۲,۴۹۱	۱,۱۸۲,۷۷۹	۱۴,۵۴۱	۱۱۰,۵۸۴	۱,۶۹۹			۱,۸۲۲,۰۹۴
فروش رفته		(۱,۰۶۴)	(۱۱۹)	(۶۰۲)	(۴۵۵)	-			(۲,۲۴۰)
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز		-	-	-	۲۹,۸۸۹	-			۲۹,۸۸۹
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		**۱,۶۱۴,۷۰۰**	**۳,۲۲۷,۵۸۸**	**۵۹,۸۵۹**	**۴۶۶,۳۰۸**	**۱۱۶,۷۹۶**	**-**	**-**	**۵,۴۸۵,۲۵۱**
ارزش دفتری									
در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	**۷,۶۲۶,۰۷۴**	**۱۱,۰۶۷,۱۰۰**	**۱,۲۴۲,۵۴۳**	**۳۲,۴۳۴**	**۳۹۸,۳۸۵**	**۲۳,۷۸۴**	**۱,۶۴۸,۲۱۰**	**۴۷۴,۸۷۷**	**۲۲,۵۱۳,۴۰۷**
در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۸,۲۳۰,۳۳۲**	**۱۱,۷۶۳,۵۸۳**	**۱,۳۸۷,۱۷۶**	**۳۸,۰۸۰**	**۴۰۸,۹۳۵**	**۶,۹۳۹**	**۲۵۴,۶۲۱**	**۷,۶۱۶,۸۲۱**	**۲۹,۷۰۶,۴۸۵**
در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۸,۲۳۰,۳۳۲**	**۱۱,۳۶۰,۶۱۹**	**۵,۳۷۰,۴۴۶**	**۸۱,۹۲۰**	**۴۷۶,۴۱۵**	**۵,۲۳۹**	**۹۶۷,۳۷۳**	**۵,۲۵۳,۴۴۳**	**۳۱,۷۴۵,۷۸۷**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه

ارقام به میلیون ریال

	بانک							
	زمین	ساختمان	تاسیسات و تجهیزات	وسایل نقلیه	اثاثه و منصوبات	بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	دارایی‌های در دست تکمیل	سفارشات و پیش‌پرداخت‌های سرمایه‌ای	جمع
بهای تمام شده									
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	۶,۸۶۱,۲۲۰	۱۱,۲۹۹,۶۵۱	۲,۶۶۶,۰۱۹	۳۹,۸۸۱	۵۴۵,۵۳۰	۱۱۳,۸۴۹	۱,۶۴۸,۲۱۰	۴۷۴,۸۷۷	۲۳,۶۴۹,۲۳۷
افزایش طی سال	-	-	۵۳۴,۲۵۹	-	۸۳,۲۴۰	-	۲۰۱,۰۴۷	۷,۴۷۵,۷۱۳	۸,۲۹۴,۲۵۹
فروش رفته	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	۶۰۴,۲۵۷	۱,۱۶۶,۱۷۳	۱۵۳,۷۴۴	-	-	۸,۱۸۸	(۱,۵۹۴,۶۳۶)	(۳۳۷,۷۲۶)	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	-	-	-	۱۵,۷۳۱	-	-	-	۱۵,۷۳۱
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۷,۴۶۵,۴۷۷**	**۱۲,۴۶۵,۸۲۴**	**۳,۳۵۴,۰۲۲**	**۳۹,۸۸۱**	**۶۴۴,۵۰۱**	**۱۲۲,۰۳۷**	**۲۵۴,۶۲۱**	**۷,۶۱۲,۸۶۴**	**۳۱,۹۵۹,۲۲۷**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱	۷,۴۶۵,۴۷۷	۱۲,۴۶۵,۸۲۴	۳,۳۵۴,۰۲۲	۳۹,۸۸۱	۶۴۴,۵۰۱	۱۲۲,۰۳۷	۲۵۴,۶۲۱	۷,۶۱۲,۸۶۴	۳۱,۹۵۹,۲۲۷
افزایش طی سال	-	-	۲,۸۹۲,۸۰۲	۵۸,۳۱۶	۵۵,۶۲۷	-	۸۱۲,۱۶۲	-	۳,۸۱۸,۹۰۷
فروش رفته	-	-	-	(۶۰۲)	-	-	-	-	(۶۰۲)
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	-	۱۰۹,۴۰۳	۲,۲۶۷,۳۰۰	-	۸۳,۲۴۹	-	(۱۰۰,۵۳۱)	(۲,۳۵۹,۴۲۱)	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	-	-	-	۴۲,۳۸۶	-	-	-	۴۲,۳۸۶
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۷,۴۶۵,۴۷۷**	**۱۲,۵۷۵,۲۲۷**	**۸,۵۱۴,۱۲۴**	**۹۷,۵۹۵**	**۸۲۵,۷۶۳**	**۱۲۲,۰۳۷**	**۹۶۶,۲۵۲**	**۵,۲۵۳,۴۴۳**	**۳۵,۸۱۹,۹۱۸**
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته									
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱		۵۹۸,۹۵۰	۱,۴۷۲,۲۶۴	۲۷,۱۰۸	۲۱۱,۸۱۰	۹۰,۰۶۳			۲,۴۰۰,۱۹۵
استهلاک سال		۴۵۳,۹۱۰	۵۳۲,۱۸۹	۴,۷۴۸	۶۹,۵۷۵	۲۵,۰۳۴			۱,۰۸۵,۴۵۶
سایر نقل و انتقالات و تغییرات		-	-	-	-	-			-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز		-	-	-	۹,۵۲۴	-			۹,۵۲۴
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰		**۱,۰۵۲,۸۶۰**	**۲,۰۰۴,۴۵۳**	**۳۱,۸۵۶**	**۲۹۰,۹۰۹**	**۱۱۵,۰۹۷**			**۳,۴۹۵,۱۷۵**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱		۱,۰۵۲,۸۶۰	۲,۰۰۴,۴۵۳	۳۱,۸۵۶	۲۹۰,۹۰۹	۱۱۵,۰۹۷			۳,۴۹۵,۱۷۵
استهلاک سال		۴۹۹,۳۷۹	۱,۱۶۵,۸۴۱	۸,۵۶۷	۹۸,۰۲۵	۱,۶۹۹			۱,۷۷۳,۵۱۱
زیان کاهش ارزش		-	-	-	-	-			-
برگشت زیان کاهش ارزش		-	-	-	-	-			-
فروش رفته		-	-	(۶۰۲)	-	-			(۶۰۲)
سایر نقل و انتقالات و تغییرات		-	-	-	-	-			-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز		-	-	-	۲۹,۸۹۰	-			۲۹,۸۹۰
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹		**۱,۵۵۲,۲۳۹**	**۳,۱۷۰,۲۹۴**	**۳۹,۸۲۱**	**۴۱۸,۸۲۴**	**۱۱۶,۷۹۶**			**۵,۲۹۷,۹۷۴**
ارزش دفتری									
در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	**۶,۸۶۱,۲۲۰**	**۱۰,۷۰۰,۷۰۱**	**۱,۱۹۳,۷۵۵**	**۱۲,۷۷۳**	**۳۳۳,۷۲۰**	**۲۳,۷۸۶**	**۱,۶۴۸,۲۱۰**	**۴۷۴,۸۷۷**	**۲۱,۲۴۹,۰۴۲**
در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۷,۴۶۵,۴۷۷**	**۱۱,۴۱۲,۹۶۴**	**۱,۳۴۹,۵۶۸**	**۸,۰۲۵**	**۳۵۳,۵۹۲**	**۶,۹۴۰**	**۲۵۴,۶۲۱**	**۷,۶۱۲,۸۶۴**	**۲۸,۴۶۴,۰۵۱**
در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۷,۴۶۵,۴۷۷**	**۱۱,۰۲۲,۹۸۸**	**۵,۳۴۳,۸۳۰**	**۵۷,۷۷۴**	**۴۰۶,۹۳۹**	**۵,۲۴۱**	**۹۶۶,۲۵۲**	**۵,۲۵۳,۴۴۳**	**۳۰,۵۲۱,۹۴۴**

۳-۱-۱. دارایی ثابت مشهود بانک تا ارزش ۳۴,۷۹۸,۸۸۷ میلیون ریال در مقابل خطرات احتمالی ناشی از حریق، سیل و زلزله از پوشش بیمه ای برخوردار است.

۳-۱-۲. اقدامات لازم جهت اخذ اسناد مالکیت ساختمان مرکزی شماره ۱ بانک(کوچه پنجم) در حال پیگیری است.

۳-۱-۳. با توجه به خسارت ساختمان شماره ۲ مرکزی ناشی از دفاع ۱۲ روزه اقدامات تامین دلیل جهت دریافت خسارت از بیمه انجام و درحال پیگیری است.

۳-۱-۴. افزایش تأسیسات و تجهیزات طی سال مالی ۱۴۰۴ مربوط به خرید اقلام سرور و شبکه در دیتاسنتر نوبخت بوده که عمدتا از شرکت رمیس تامین شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۲. دارایی‌های نامشهود

ارقام به میلیون ریال

	گروه			
	نرم‌افزار	توسعه نرم‌افزار	حق امتیاز استفاده از خدمات عمومی	جمع
بهای تمام شده				
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	**۹۵۵,۹۸۹**	**۶۳۷,۵۷۳**	**۱۰,۲۶۹**	**۱,۶۰۳,۸۳۱**
افزایش طی سال	۱۵,۶۶۹	۲۱۸,۳۷۶	۱,۳۲۸	۲۳۵,۳۷۳
فروش رفته		-	-	-
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	-	-	-	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۴۴۶,۱۳۸	-	۴۴۶,۱۳۸
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۹۷۱,۶۵۸**	**۱,۳۰۲,۰۸۷**	**۱۱,۵۹۷**	**۲,۲۸۵,۳۴۲**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱	**۹۷۱,۶۵۸**	**۱,۳۰۲,۰۸۷**	**۱۱,۵۹۷**	**۲,۲۸۵,۳۴۲**
افزایش طی سال	۱,۴۹۷,۹۰۰	-	-	۱,۴۹۷,۹۰۰
فروش رفته	-	-	(۹۰)	(۹۰)
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	-	-	-	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۱,۲۰۱,۲۳۸	-	۱,۲۰۱,۲۳۸
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۲,۴۶۹,۵۵۸**	**۲,۵۰۳,۳۲۵**	**۱۱,۵۰۷**	**۴,۹۸۴,۳۹۰**
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته				
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	**۷۸۹,۱۳۴**	**۶۳۷,۵۷۳**		**۱,۴۲۶,۷۰۷**
استهلاک سال	۶,۶۵۱	۱۸۷,۹۷۲		۱۹۴,۶۲۳
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۴۴۶,۱۳۸		۴۴۶,۱۳۸
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۷۹۵,۷۸۵**	**۱,۲۷۱,۶۸۳**		**۲,۰۶۷,۴۶۸**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱	**۷۹۵,۷۸۵**	**۱,۲۷۱,۶۸۳**		**۲,۰۶۷,۴۶۸**
استهلاک سال	۳۹۵,۶۹۲	-		۳۹۵,۶۹۲
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۱,۲۰۱,۲۳۹		۱,۲۰۱,۲۳۹
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۱,۱۹۱,۴۷۷**	**۲,۴۷۲,۹۲۲**	**-**	**۳,۶۶۴,۳۹۹**
ارزش دفتری				
در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	**۱۶۶,۸۵۶**	**-**	**۱۰,۲۶۹**	**۱۷۷,۱۲۴**
در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۱۷۵,۸۷۴**	**۳۰,۴۰۴**	**۱۱,۵۹۷**	**۲۱۷,۸۷۴**
در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۱,۲۷۸,۰۸۱**	**۳۰,۴۰۳**	**۱۱,۵۰۷**	**۱,۳۱۹,۹۹۱**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه

ارقام به میلیون ریال

	بانک			
	نرم‌افزار	توسعه نرم‌افزار	حق امتیاز استفاده از خدمات عمومی	جمع
بهای تمام شده				
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	۹۳۹,۵۰۵	۶۳۷,۵۷۴	۹,۹۲۵	۱,۵۸۷,۰۰۴
افزایش طی سال	-	۲۱۸,۳۷۶	۱,۳۲۹	۲۱۹,۷۰۵
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	-	-	-	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۴۴۶,۱۳۸	-	۴۴۶,۱۳۸
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۹۳۹,۵۰۵**	**۱,۳۰۲,۰۸۸**	**۱۱,۲۵۴**	**۲,۲۵۲,۸۴۷**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱	**۹۳۹,۵۰۵**	**۱,۳۰۲,۰۸۸**	**۱۱,۲۵۴**	**۲,۲۵۲,۸۴۷**
افزایش طی سال	۱,۴۸۹,۱۵۶	-	-	۱,۴۸۹,۱۵۶
فروش رفته	-	-	-	-
سایر نقل و انتقالات و تغییرات	-	-	-	-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۱,۲۰۱,۲۳۹	-	۱,۲۰۱,۲۳۹
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۲,۴۲۸,۶۶۱**	**۲,۵۰۳,۳۲۷**	**۱۱,۲۵۴**	**۴,۹۴۳,۲۴۲**
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته				
مانده در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	۷۸۱,۲۵۰	۶۳۷,۵۷۴		۱,۴۱۸,۸۲۴
استهلاک سال	-	۱۸۷,۹۷۱		۱۸۷,۹۷۱
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۴۴۶,۱۳۸		۴۴۶,۱۳۸
مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۷۸۱,۲۵۰**	**۱,۲۷۱,۶۸۳**		**۲,۰۵۲,۹۳۳**
مانده در ۱۴۰۴/۰۱/۰۱	**۷۸۱,۲۵۰**	**۱,۲۷۱,۶۸۳**		**۲,۰۵۲,۹۳۳**
استهلاک سال	۳۸۶,۷۳۱	-		۳۸۶,۷۳۱
فروش رفته	-	-		-
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	۱,۲۰۱,۲۳۹		۱,۲۰۱,۲۳۹
مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۱,۱۶۷,۹۸۱**	**۲,۴۷۲,۹۲۲**	**-**	**۳,۶۴۰,۹۰۳**
ارزش دفتری				
در ۱۴۰۳/۰۱/۰۱	**۱۵۸,۲۵۵**	**-**	**۹,۹۲۵**	**۱۶۸,۱۸۰**
در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۱۵۸,۲۵۵**	**۳۰,۴۰۵**	**۱۱,۲۵۴**	**۱۹۹,۹۱۳**
در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	**۱,۲۶۰,۶۷۹**	**۳۰,۴۰۵**	**۱۱,۲۵۴**	**۱,۳۰۲,۳۳۷**

۳۳. سپرده قانونی

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده قانونی - سپرده‌های شعب سرزمین اصلی	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	۸۴,۳۶۵,۹۸۲

۱-۳۳. سپرده قانونی تودیع شده نزد بانک مرکزی در اجرای بند ۳ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی و براساس نرخ‌های تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار، محاسبه گردیده و مورد تایید بانک مرکزی قرار گرفته است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۴. سایر دارایی‌ها

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی	۳۴-۱	۱۱,۲۸۵,۲۲۴	۱۲,۶۲۳,۳۶۳	۱۱,۲۸۵,۲۲۴	۱۲,۶۲۳,۳۶۳
پیش پرداخت	۳۴-۲	۹,۸۹۵,۳۱۴	۶۷۸,۹۸۲	۹,۸۹۵,۳۱۴	۶۷۸,۹۸۲
ودیعه ساختمانهای استیجاری		۸۵۰,۰۰۰	۵۰۰,۱۰۰	۸۵۰,۰۰۰	۵۰۰,۱۰۰
موجودی ملزومات		۱۸۲,۶۹۳	۳۰۷,۰۳۷	۱۸۲,۶۹۳	۳۰۷,۰۳۷
طلا و نقره	۳۴-۳	۲۴,۹۹۹,۹۹۳	-	۲۴,۹۹۹,۹۹۳	-
تمبر مالیاتی		۶۵۴	۶۸۸	۶۵۴	۶۸۸
سرقفلی تلفیق-خالص	۳۴-۴	۲۴,۸۳۸	۲۶,۸۵۰	-	-
سایر		۱,۷۸۴,۱۲۳	۱,۶۹۷,۵۷۱	۱,۳۹۴,۷۸۹	۱,۵۰۰,۸۵۲
جمع سایر دارایی‌ها		**۴۹,۰۲۲,۸۴۰**	**۱۵,۸۳۴,۵۹۱**	**۴۸,۶۰۸,۶۶۷**	**۱۵,۶۱۱,۰۲۲**

۳۴-۱. خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و بروات

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه و بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
(بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی مدت دار (ریال		۱۲,۵۸۹,۹۹۳	۱۳,۸۷۹,۲۰۱
بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و بروات مدت دار (ارز)		-	۱۴۶,۹۱۸
بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی دیداری (ارز)		-	-
بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی دیداری (ریال)		-	-
جمع بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی		۱۲,۵۸۹,۹۹۳	۱۴,۰۲۶,۱۱۹
کسر می‌شود:			
پیش دریافت و میان دریافت اعتبارات اسنادی مدت دار (ریال)		(۱,۱۳۲,۹۱۳)	(۱,۲۱۰,۵۲۲)
ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول	۳۴-۱-۲	(۱۷۱,۸۵۶)	(۱۹۲,۲۳۴)
خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی		**۱۱,۲۸۵,۲۲۴**	۱۲,۶۲۳,۳۶۳

۳۴-۱-۱. سررسید اعتبارات اسنادی حداکثر شش ماهه می‌باشد که بر اساس مفاد بخشنامه‌ها و قوانین بانک مرکزی تسویه می‌شود.

۳۴-۱-۲. گردش ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول به شرح جدول زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مانده ابتدای سال	۱۹۲,۲۳۴	۱۷۱,۱۴۲
بازیافت شده	(۱۹۲,۲۳۴)	(۱۷۱,۱۴۲)
افزایش یا کاهش طی سال	۱۷۱,۸۵۶	۱۹۲,۲۳۴
مانده پایان سال	**۱۷۱,۸۵۶**	۱۹۲,۲۳۴

۳۴-۲. افزایش مبلغ پیش پرداخت ناشی از پروژه هورایزن بوده که به دلیل عدم اتمام کار و تحویل کالا در این سرفصل شناسایی شده است.

۳۴-۳. بانک در چارچوب سیاست‌های مدیریت دارایی و بدهی و به منظور تنوع بخشی به ترکیب دارایی‌ها در قالب حدود قانونی و مقرراتی وضع شده توسط نهادهای ناظر به فعالیت بانک، اقدام به خرید حدود ۱۰۰ کیلوگرم شمش طلا نموده که در انبار بورس کالا نگهداری می‌شود. ضمنا ارزش منصفانه این دارایی بر اساس آخرین قیمت نماد شمش طلا در بورس کالا ایران در تاریخ ترازنامه معادل ۲۴,۷۷۷ میلیون ریال است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۴-۴. سرقفلی

ارقام به میلیون ریال

	گروه	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
بهای تمام‌شده در ابتدای سال	۴۰,۲۲۵	۴۰,۲۲۵
استهلاک انباشته در ابتدای سال	(۱۳,۳۷۵)	(۱۱,۳۶۴)
مانده ارزش دفتری در ابتدای سال	۲۶,۸۵۰	۲۸,۸۶۱
استهلاک سال	(۲,۰۱۱)	(۲,۰۱۱)
مانده پایان سال	**۲۴,۸۳۸**	۲۶,۸۵۰

۳۵. سپرده‌های مشتریان

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مشتریان حقیقی					
سپرده‌های دیداری و مشابه	۳۵-۱	۴,۳۸۰,۹۹۷	۲,۸۶۳,۷۲۴	۴,۳۸۰,۹۹۷	۲,۸۶۳,۷۲۴
سپرده‌های پس انداز و مشابه	۳۵-۲	۱,۶۵۹,۲۰۵	۹۰۹,۳۵۴	۱,۶۵۹,۲۰۵	۹۰۹,۳۵۴
سایر سپرده ها	۳۵-۳	۱۵۸,۲۳۴	۱۶۶,۹۷۵	۱۵۸,۲۳۴	۱۶۶,۹۷۵
جمع سپرده مشتریان حقیقی		۶,۱۹۸,۴۳۶	۳,۹۴۰,۰۵۳	۶,۱۹۸,۴۳۶	۳,۹۴۰,۰۵۳
مشتریان حقوقی					
سپرده‌های دیداری و مشابه	۳۵-۱	۵۰۰,۲۷۷,۲۰۲	۲۴۶,۷۱۱,۸۲۲	۵۲۴,۸۹۹,۷۵۴	۲۰۷,۸۱۹,۱۴۱
سپرده‌های پس انداز و مشابه	۳۵-۲	۱۰۲,۶۱۲,۶۴۳	۶۴,۱۸۹,۳۹۴	۱۰۲,۸۸۴,۹۰۵	۶۴,۳۷۱,۶۵۷
سایر سپرده ها	۳۵-۳	۴۱,۰۶۲,۲۷۳	۳۱,۰۳۲,۱۷۹	۴۱,۱۱۶,۰۷۲	۳۱,۰۸۵,۹۷۹
جمع سپرده‌های مشتریان حقوقی		۶۴۳,۹۵۲,۱۱۸	۳۴۱,۹۳۳,۳۹۵	۶۶۸,۹۰۰,۷۳۱	۳۰۳,۲۷۶,۷۷۷
سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار مشتریان	۳۵-۴	۱,۶۶۷,۸۳۵,۰۸۳	۸۶۶,۹۲۱,۷۷۵	۱,۶۶۷,۹۴۶,۸۳۲	۸۶۸,۴۲۱,۳۴۷
جمع سپرده‌های مشتریان		**۲,۳۱۷,۹۸۵,۶۳۷**	**۱,۲۱۲,۷۹۵,۲۲۳**	**۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹**	**۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷**

۳۵-۱. سپرده‌های دیداری و مشابه مشتریان حقیقی و حقوقی

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری - ریال	۱۵۸,۶۴۰,۴۵۱	۸۵,۶۶۴,۱۰۷	۱۶۰,۰۵۴,۳۱۶	۸۶,۴۹۹,۳۱۷
سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری - ارزی	۸۰,۶۶۸,۵۰۱	۷۸,۲۱۵,۴۰۹	۸۲,۹۶۶,۹۴۲	۷۸,۶۰۳,۷۰۸
انواع چک‌های بانکی فروخته شده	۱,۴۳۱,۲۲۳	۱,۰۴۶,۹۷۱	۱,۴۳۱,۲۲۳	۱,۰۴۶,۹۷۱
حواله‌های عهده بانک - ارز	۲۶۲,۱۹۸,۰۴۱	۸۳,۵۵۹,۳۹۷	۲۸۳,۱۰۸,۲۸۶	۴۳,۴۴۳,۲۰۷
بستانکاران موقت - ارز	۶۵۴,۳۲۴	۲۶۰,۴۶۲	۶۵۴,۳۲۴	۲۶۰,۴۶۲
بستانکاران موقت - ریال	۱,۰۶۵,۶۵۹	۸۲۹,۲۰۰	۱,۰۶۵,۶۶۰	۸۲۹,۲۰۰
جمع سپرده‌های دیداری و مشابه مشتریان	**۵۰۴,۶۵۸,۱۹۹**	۲۴۹,۵۷۵,۵۴۶	**۵۲۹,۲۸۰,۷۵۱**	۲۱۰,۶۸۲,۸۶۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۵-۲. سپرده‌های پس‌انداز و مشابه مشتریان حقیقی و حقوقی

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز - ارز	**۱۰۴,۲۷۱,۸۴۸**	۶۵,۰۹۸,۷۴۸	**۱۰۴,۵۴۴,۱۱۰**	۶۵,۲۸۱,۰۱۱

۳۵-۳. سایر سپرده‌ها

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌ها - ریال	۳۷,۱۵۲,۶۷۶	۲۹,۱۲۰,۶۹۳	۳۷,۲۰۶,۴۷۵	۲۹,۱۷۴,۴۹۲
سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌ها- ارز	۵۱۹,۱۰۱	۳۸۳,۹۳۶	۵۱۹,۱۰۱	۳۸۳,۹۳۶
پیش دریافت اعتبارات اسنادی - ریال	۲,۷۵۸,۸۸۷	۱,۵۰۶,۰۳۱	۲,۷۵۸,۸۸۷	۱,۵۰۶,۰۳۱
سایر	۷۸۹,۸۴۳	۱۸۸,۴۹۴	۷۸۹,۸۴۳	۱۸۸,۴۹۵
جمع سایر سپرده‌ها	**۴۱,۲۲۰,۵۰۷**	۳۱,۱۹۹,۱۵۴	**۴۱,۲۷۴,۳۰۶**	۳۱,۲۵۲,۹۵۴

۳۵-۴. سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار					
سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	۳۵-۴-۱	۱,۰۶۳,۸۶۴,۹۴۳	۵۹۲,۷۶۵,۵۳۷	۱,۰۶۳,۸۶۴,۹۴۳	۵۹۴,۰۶۵,۵۳۷
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی	۳۵-۴-۱	۴۹۰,۴۸۷,۹۶۳	۲۳۲,۳۶۰,۶۶۶	۴۹۰,۵۹۹,۷۱۲	۲۳۲,۵۶۰,۲۳۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه	۳۵-۴-۱	۱۷۶,۳۲۶	۹۹۶,۶۶۸	۱۷۶,۳۲۶	۹۹۶,۶۶۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۳۵-۴-۱	۱۵,۴۶۹,۴۲۲	۱۰,۴۹۴,۳۴۳	۱۰,۷۵۶,۴۲۲	۷,۹۶۹,۳۴۳
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار		۱,۵۶۹,۹۹۸,۶۵۴	۸۳۶,۶۱۷,۲۱۴	۱,۵۶۵,۳۹۷,۴۰۳	۸۳۵,۵۹۱,۷۸۶
سود پرداختنی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار					
سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	۳۵-۴-۲	۱۱۲,۰۳۷,۵۶۰	۴۰,۶۰۴,۵۷۶	۱۱۲,۰۳۷,۵۶۰	۴۰,۶۰۴,۵۷۶
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی	۳۵-۴-۲	۱,۲۶۷,۹۲۰	۱۹۳,۹۳۱	۱,۲۶۷,۹۲۰	۱۹۳,۹۳۱
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه	۳۵-۴-۲	۳۷۱	۳۹۷	۳۷۱	۳۹۷
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۳۵-۴-۲	۹۵,۰۳۳	۲۶,۶۱۱	۹۵,۰۳۳	۲۶,۶۱۱
جمع سود پرداختنی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار		۱۱۳,۴۰۰,۸۸۴	۴۰,۸۲۵,۵۱۵	۱۱۳,۴۰۰,۸۸۴	۴۰,۸۲۵,۵۱۵
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار		**۱,۶۸۳,۳۹۹,۵۳۸**	۸۷۷,۴۴۲,۷۲۹	**۱,۶۷۸,۷۹۸,۲۸۷**	۸۷۶,۴۱۷,۳۰۱
کسر می‌شود: اصل و سودسپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی(انتقال به "بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی" یادداشت شماره ۳۶)		**(۱۵,۵۶۴,۴۵۵)**	(۱۰,۵۲۰,۹۵۴)	(۱۰,۸۵۱,۴۵۵)	(۷,۹۹۵,۹۵۴)
سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار مشتریان		**۱,۶۶۷,۸۳۵,۰۸۳**	۸۶۶,۹۲۱,۷۷۵	**۱,۶۶۷,۹۴۶,۸۳۲**	۸۶۸,۴۲۱,۳۴۷

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۱-۴-۳۵. سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار به تفکیک ریال و ارز

ارقام به میلیون ریال

	گروه					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	ریال	ارز	جمع	ریال	ارز	جمع
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴,۷۱۳,۰۰۰	۱۰,۷۵۶,۴۲۲	۱۵,۴۶۹,۴۲۲	۲,۵۲۵,۰۰۰	۷,۹۶۹,۳۴۳	۱۰,۴۹۴,۳۴۳
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی	۴۹۰,۴۸۷,۹۶۳	-	۴۹۰,۴۸۷,۹۶۳	۲۳۲,۳۶۰,۶۶۶	-	۲۳۲,۳۶۰,۶۶۶
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه						
تا سه ماهه	-	۷۹,۶۵۲	۷۹,۶۵۲	۸۵۶,۳۷۵	۷۴,۵۰۹	۹۳۰,۸۸۴
بیش از سه تا شش ماهه	۳,۷۱۰	۹۲,۹۶۴	۹۶,۶۷۴	۲۰,۷۱۰	۴۵,۰۷۴	۶۵,۷۸۴
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه	۳,۷۱۰	۱۷۲,۶۱۶	۱۷۶,۳۲۶	۸۷۷,۰۸۵	۱۱۹,۵۸۳	۹۹۶,۶۶۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت						
یک ساله	۵۴۵,۳۹۳,۴۰۵	۱,۰۵۱,۲۱۰	۵۴۶,۴۴۴,۶۱۵	۱۸۸,۰۶۹,۳۸۰	۶۱۳,۱۸۱	۱۸۸,۶۸۲,۵۶۱
دو ساله	۲,۱۶۶,۴۵۳	-	۲,۱۶۶,۴۵۳	۳,۰۴۸,۳۵۷	-	۳,۰۴۸,۳۵۷
سه ساله	۴۲,۷۱۳,۶۰۰	۴۷۲,۵۴۰,۲۷۵	۵۱۵,۲۵۳,۸۷۵	۱۶۴,۷۵۶,۱۵۷	۲۳۶,۲۷۸,۴۶۲	۴۰۱,۰۳۴,۶۱۹
جمع‌سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	۵۹۰,۲۷۳,۴۵۸	۴۷۳,۵۹۱,۴۸۵	۱,۰۶۳,۸۶۴,۹۴۳	۳۵۵,۸۷۳,۸۹۴	۲۳۶,۸۹۱,۶۴۳	۵۹۲,۷۶۵,۵۳۷
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	**۱,۰۸۵,۴۷۸,۱۳۱**	**۴۸۴,۵۲۰,۵۲۳**	**۱,۵۶۹,۹۹۸,۶۵۴**	**۵۹۱,۶۳۶,۶۴۵**	**۲۴۴,۹۸۰,۵۶۹**	**۸۳۶,۶۱۷,۲۱۴**

ارقام به میلیون ریال

	بانک					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	ریال	ارز	جمع	ریال	ارز	جمع
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	-	۱۰,۷۵۶,۴۲۲	۱۰,۷۵۶,۴۲۲	-	۷,۹۶۹,۳۴۳	۷,۹۶۹,۳۴۳
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی	۴۹۰,۵۹۹,۷۱۲	-	۴۹۰,۵۹۹,۷۱۲	۲۳۲,۵۶۰,۲۳۸	-	۲۳۲,۵۶۰,۲۳۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه						
تا سه ماهه	-	۷۹,۶۵۲	۷۹,۶۵۲	۸۵۶,۳۷۵	۷۴,۵۰۹	۹۳۰,۸۸۴
بیش از سه تا شش ماهه	۳,۷۱۰	۹۲,۹۶۴	۹۶,۶۷۴	۲۰,۷۱۰	۴۵,۰۷۴	۶۵,۷۸۴
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه	۳,۷۱۰	۱۷۲,۶۱۶	۱۷۶,۳۲۶	۸۷۷,۰۸۵	۱۱۹,۵۸۳	۹۹۶,۶۶۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت						
یک ساله	۵۴۵,۳۹۳,۴۰۵	۱,۰۵۱,۲۱۰	۵۴۶,۴۴۴,۶۱۵	۱۸۹,۳۶۹,۳۸۰	۶۱۳,۱۸۱	۱۸۹,۹۸۲,۵۶۱
دو ساله	۲,۱۶۶,۴۵۳	-	۲,۱۶۶,۴۵۳	۳,۰۴۸,۳۵۷	-	۳,۰۴۸,۳۵۷
سه ساله	۴۲,۷۱۳,۶۰۰	۴۷۲,۵۴۰,۲۷۵	۵۱۵,۲۵۳,۸۷۵	۱۶۴,۷۵۶,۱۵۷	۲۳۶,۲۷۸,۴۶۲	۴۰۱,۰۳۴,۶۱۹
جمع‌سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	**۵۹۰,۲۷۳,۴۵۸**	**۴۷۳,۵۹۱,۴۸۵**	**۱,۰۶۳,۸۶۴,۹۴۳**	۳۵۷,۱۷۳,۸۹۴	۲۳۶,۸۹۱,۶۴۳	۵۹۴,۰۶۵,۵۳۷
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	**۱,۰۸۰,۸۷۶,۸۸۰**	**۴۸۴,۵۲۰,۵۲۳**	**۱,۵۶۵,۳۹۷,۴۰۳**	۵۹۰,۶۱۱,۲۱۷	۲۴۴,۹۸۰,۵۶۹	۸۳۵,۵۹۱,۷۸۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۵-۴-۱-۱. سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار برحسب زمان سررسید و نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

	گروه						
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹					۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	بیش از ۲۲ درصد	۱۹ تا ۲۲ درصد	۱۶ تا ۱۹ درصد	۱۳ تا ۱۶ درصد	۱۰ تا ۱۳ درصد	۱۰ درصد و کمتر	جمع	جمع
بدون سررسید	۲۹,۶۴۳,۴۹۶	۳۴,۳۶۶,۷۱۴	۴,۲۰۵,۸۰۲	۸۳۳,۲۴۷	۱۳۰,۷۶۷	۴۳۲,۰۶۴,۳۶۰	۵۰۱,۲۴۴,۳۸۶	۲۳۱,۰۶۰,۶۶۶
۱۴۰۵	۵۴۹,۱۴۵,۶۱۰	۱۸۵,۵۰۰	۳,۷۱۰	۲۰۴,۴۵۰	-	۴۷۳,۷۶۴,۱۰۲	۱,۰۲۳,۳۰۳,۳۷۲	۴۳۲,۳۰۲,۳۲۸
۱۴۰۶	۳۹,۰۷۱,۷۸۸	-	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۴۰,۰۷۱,۷۸۸	۷۴,۸۸۸,۱۸۹
۱۴۰۷	۵۲۹,۱۰۸	-	-	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۲۹,۱۰۸	۹۴,۵۱۶,۰۳۱
۱۴۰۸	-	-	-	۳۵۰,۰۰۰	-	-	۳۵۰,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰
۱۴۰۹ و پس از آن	۱,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	**۶۱۹,۳۹۰,۰۰۲**	**۳۴,۵۵۲,۲۱۴**	**۴,۲۰۹,۵۱۲**	**۳,۸۸۷,۶۹۷**	**۱,۱۳۰,۷۶۷**	**۹۰۶,۸۲۸,۴۶۲**	**۱,۵۶۹,۹۹۸,۶۵۴**	**۸۳۶,۶۱۷,۲۱۴**
۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۳۴۵,۵۳۴,۲۴۲**	**۱۶,۲۰۵,۳۷۰**	**۲۱,۶۰۳,۳۴۸**	**۶,۹۷۹,۹۰۱**	**۲,۰۸۵,۱۸۵**	**۴۴۴,۲۰۹,۱۶۸**	**۸۳۶,۶۱۷,۲۱۴**	

ارقام به میلیون ریال

	بانک						
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹					۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	بیش از ۲۲ درصد	۱۹ تا ۲۲ درصد	۱۶ تا ۱۹ درصد	۱۳ تا ۱۶ درصد	۱۰ تا ۱۳ درصد	۱۰ درصد و کمتر	جمع	جمع
بدون سررسید	۲۹,۶۴۳,۴۹۵	۳۴,۳۶۶,۷۱۴	۴,۲۰۵,۸۰۲	۸۳۳,۲۴۷	۱۳۰,۷۶۷	۴۳۲,۱۷۶,۱۰۸	۵۰۱,۳۵۶,۱۳۳	۲۳۲,۵۶۰,۲۳۸
۱۴۰۵	۵۴۹,۱۴۵,۶۱۲	۱۸۵,۵۰۰	۳,۷۱۰	۲۰۴,۴۵۰	-	۴۷۳,۷۶۴,۱۰۲	۱,۰۲۳,۳۰۳,۳۷۴	۴۳۲,۳۰۲,۳۲۸
۱۴۰۶	۳۴,۳۵۸,۷۸۸	-	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	-	-	۳۵,۳۵۸,۷۸۸	۷۲,۳۶۳,۱۸۹
۱۴۰۷	۵۲۹,۱۰۸	-	-	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۲۹,۱۰۸	۹۴,۵۱۶,۰۳۱
۱۴۰۸	-	-	-	۳۵۰,۰۰۰	-	-	۳۵۰,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰
۱۴۰۹ و پس از آن	۱,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	**۶۱۴,۶۷۷,۰۰۳**	**۳۴,۵۵۲,۲۱۴**	**۴,۲۰۹,۵۱۲**	**۳,۸۸۷,۶۹۷**	**۱,۱۳۰,۷۶۷**	**۹۰۶,۹۴۰,۲۱۰**	**۱,۵۶۵,۳۹۷,۴۰۳**	**۸۳۵,۵۹۱,۷۸۶**
۱۴۰۳/۱۲/۳۰	**۳۴۳,۰۰۹,۲۴۲**	**۱۶,۲۰۵,۳۷۰**	**۲۱,۶۰۳,۳۴۸**	**۶,۹۷۹,۹۰۱**	**۲,۰۸۵,۱۸۵**	**۴۴۵,۷۰۸,۷۴۰**	**۸۳۵,۵۹۱,۷۸۶**	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۵-۴-۱-۲.گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ریالی

ارقام به میلیون ریال

	گروه				بانک			
	مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سپرده‌های‌جذب شده‌طی‌سال	بازپرداخت سپرده‌ها طی سال	مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سپرده‌های‌جذب شده‌طی‌سال	بازپرداخت سپرده‌ها طی سال	مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹
یک ساله	۱۸۸,۰۶۹,۳۸۰	۷۸۶,۰۰۱,۵۱۶	۴۲۸,۶۷۷,۴۹۱	۵۴۵,۳۹۳,۴۰۵	۱۸۹,۳۶۹,۳۸۰	۷۸۶,۰۰۱,۵۱۶	۴۲۹,۹۷۷,۴۹۱	۵۴۵,۳۹۳,۴۰۵
دو ساله	۳,۰۴۸,۳۵۷	۲۱,۴۷۴	۹۰۳,۳۷۸	۲,۱۶۶,۴۵۳	۳,۰۴۸,۳۵۷	۲۱,۴۷۴	۹۰۳,۳۷۸	۲,۱۶۶,۴۵۳
سه ساله	۱۶۴,۷۵۶,۱۵۷	۱,۱۱۰,۸۱۰	۱۲۳,۱۵۳,۳۶۷	۴۲,۷۱۳,۶۰۰	۱۶۴,۷۵۶,۱۵۷	۱,۱۱۰,۸۱۰	۱۲۳,۱۵۳,۳۶۷	۴۲,۷۱۳,۶۰۰
سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی	۲۳۲,۳۶۰,۶۶۶	۳۳,۶۶۳,۹۵۵,۴۲۰	۳۳,۴۰۵,۸۲۸,۱۲۳	۴۹۰,۴۸۷,۹۶۳	۲۳۲,۵۶۰,۲۳۸	۳۳,۶۶۴,۰۶۷,۱۶۹	۳۳,۴۰۶,۰۲۷,۶۹۵	۴۹۰,۵۹۹,۷۱۲
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه	۸۷۷,۰۸۵	۲	۸۷۳,۳۷۷	۳,۷۱۰	۸۷۷,۰۸۵	-	۸۷۳,۳۷۵	۳,۷۱۰
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۲,۵۲۵,۰۰۰	۳,۱۸۵,۹۷۹	۹۹۷,۹۷۹	۴,۷۱۳,۰۰۰	-	۶۲,۹۷۹	۶۲,۹۷۹	-
مانده‌سپرده‌های سرمایه‌گذاری ریالی	۵۹۱,۶۳۶,۶۴۵	**۳۴,۴۵۴,۲۷۵,۲۰۱**	**۳۳,۹۶۰,۴۳۳,۷۱۵**	**۱,۰۸۵,۴۷۸,۱۳۱**	۵۹۰,۶۱۱,۲۱۷	**۳۴,۴۵۱,۲۶۳,۹۴۸**	**۳۳,۹۶۰,۹۹۸,۲۸۵**	**۱,۰۸۰,۸۷۶,۸۸۰**

۳۵-۴-۱-۳. گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی

	گروه و بانک				
	مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سپرده‌های جذب شده طی سال	بازپرداخت سپرده ها	مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	معادل ریالی
سپرده‌های بلندمدت					میلیون ریال
دلار	۳۴۷,۵۸۷,۸۶۷	-	۸۱,۶۸۰	۳۴۷,۵۰۶,۱۸۷	۴۷۳,۴۲۷,۸۳۴
یورو	۱۴۸,۷۸۸	-	۴۴,۸۰۰	۱۰۳,۹۸۸	۱۶۳,۱۳۲
درهم	۱۶,۴۰۰	-	۱۵,۰۰۰	۱,۴۰۰	۵۱۹
سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی و ویژه					
دلار	۳۵,۸۵۰	-	-	۳۵,۸۵۰	۴۸,۸۴۱
یورو	۱۲۷,۹۰۰	-	۴۹,۰۰۰	۷۸,۹۰۰	۱۲۳,۷۷۵
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی					
یورو	۱۰,۷۱۰,۹۶۳	۱۴,۵۶۵,۲۹۷	۱۸,۴۱۹,۶۳۱	۶,۸۵۶,۶۲۹	۱۰,۷۵۶,۴۲۲
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی					۴۸۴,۵۲۰,۵۲۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۵-۴-۱-۴. ترکیب سپرده‌گذاران سپرده‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر است:

	بانک			
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	تعداد سپرده‌گذار	مبلغ	تعداد سپرده‌گذار	مبلغ
سپرده‌های ریالی		میلیون ریال		میلیون ریال
اشخاص حقوقی	۵,۲۸۱	۸۳۲,۵۸۶,۷۱۱	۴,۷۹۱	۴۵۰,۹۸۳,۷۵۶
اشخاص حقیقی	۱,۳۳۸,۵۰۸	۲۴۸,۲۹۰,۱۶۹	۸۸۶,۲۴۷	۱۳۹,۶۲۷,۴۶۱
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	-	-	-	-
جمع سپرده‌های ریالی	۱,۳۴۳,۷۸۹	۱,۰۸۰,۸۷۶,۸۸۰	۸۹۱,۰۳۸	۵۹۰,۶۱۱,۲۱۷
سپرده‌های ارزی				
اشخاص حقوقی	۵	۴۷۲,۶۱۶,۴۵۳	۴	۲۳۶,۳۵۱,۲۳۴
اشخاص حقیقی	۳۸	۱,۱۴۷,۶۴۸	۵۱	۶۵۹,۹۹۳
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱	۱۰,۷۵۶,۴۲۲	۳	۷,۹۶۹,۳۴۲
جمع سپرده‌های ارزی	**۴۴**	۴۸۴,۵۲۰,۵۲۳	۵۸	۲۴۴,۹۸۰,۵۶۹
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار	**۱,۳۴۳,۸۳۳**	**۱,۵۶۵,۳۹۷,۴۰۳**	۸۹۱,۰۹۶	۸۳۵,۵۹۱,۷۸۶

۳۵-۴-۲. سود پرداختنی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	بانک					
	مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سود علی‌الحساب طی سال	تفاوت سود قطعی و علی‌الحساب	سود پرداختی طی سال	اثر تغییرات نرخ پایان سال	مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹
سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی	۱۹۳,۹۳۱	۱۴,۲۱۸,۲۸۲	۳۵۰,۶۹۴	(۱۳,۴۹۴,۹۸۷)	-	۱,۲۶۷,۹۲۰
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه	۳۹۷	۱۴,۹۶۸	۳۶۹	(۱۵,۳۶۳)	-	۳۷۱
سپرده‌های یک‌ساله	۷۴۶,۶۷۳	۹۷,۸۸۷,۰۵۴	۲,۳۸۹,۰۲۳	(۹۵,۵۵۴,۲۳۷)	-	۵,۴۶۸,۵۱۳
سپرده‌های دوساله	۱۶,۴۳۶	۵۵۷,۳۱۱	۱۳,۷۴۶	(۵۶۱,۸۲۱)	-	۲۵,۶۷۲
سپرده‌های سه‌ساله	۹۳۱,۰۸۳	۲۲,۸۳۸,۴۱۰	۵۶۳,۳۰۹	(۲۳,۶۵۰,۶۳۶)	-	۶۸۲,۱۶۶
سپرده‌های پنج‌ساله	۸	-	-	-	-	۸
سپرده‌های‌مدت‌داربانک‌هاوسایرموسسات‌اعتباری‌غیربانکی	۲۶,۶۱۱	۲,۳۳۵,۰۸۳	۵۳,۰۵۳	(۲,۳۳۹,۹۳۸)	۲۰,۲۲۵	۹۵,۰۳۴
سپرده‌های ارزی	۳۸,۹۱۰,۳۷۶	۱۵,۵۹۰,۶۱۲	-	(۷۱۷,۵۸۲)	۵۲,۰۷۷,۷۹۳	۱۰۵,۸۶۱,۱۹۹
جمع سود پرداختنی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	۴۰,۸۲۵,۵۱۵	**۱۵۳,۴۴۱,۷۲۰**	**۳,۳۷۰,۱۹۴**	**(۱۳۶,۳۳۴,۵۶۴)**	**۵۲,۰۹۸,۰۱۸**	**۱۱۳,۴۰۰,۸۸۴**

۳۵-۴-۲-۱. با توجه به بخشنامه شماره ۹۴/۶۹۳۸۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۳/۲۰ رویه تعیین سهم هر یک از انواع سپرده‌های سرمایه‌گذاری از مابه التفاوت سود قطعی و علی الحساب در جلسه شماره ۴۹۲ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۷ هیات‌مدیره مصوب و در تاریخ ۱۴۰۴/۰۲/۱۰ در روزنامه دنیای اقتصاد و اطلاعات اطلاع‌رسانی شد.

ارقام به درصد

	نسبت تسهیم مابه‌التفاوت سود قطعی و علی‌الحساب	متوسط نرخ سود علی‌الحساب طی سال*	مابه التفاوت نرخ قطعی تخصیص داده شده	نرخ قطعی
سپرده‌های کوتاه‌مدت	۱۰/۴	۴/۱	۰/۱	۴/۲
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه	۰/۰	۱۲/۹	۰/۳	۱۳/۳
سپرده‌های یک ساله	۷۰/۹	۲۷/۶	۰/۷	۲۸/۳
سپرده‌های دو ساله	۰/۴	۲۱/۶	۰/۵	۲۲/۲
سپرده‌های سه ساله	۱۶/۷	۲۷/۶	۰/۷	۲۸/۳
سپرده‌های‌مدت‌داربانک‌هاوسایرموسسات‌اعتباری‌غیربانکی	۱/۶	۲۶/۹	۰/۷	۲۷/۵
جمع	۱۰۰			

* براساس میانگین ۵۲ هفته مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۶. بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
بانک مرکزی					
سپرده دیداری- ارز		۶۹,۹۹۳,۵۱۶	۴۳,۲۳۳,۷۵۴	۶۹,۹۹۳,۵۱۶	۴۳,۲۳۳,۷۵۴
سپرده مدت دار-ارز		۳۱,۲۳۳,۳۹۷	۲۰,۵۹۴,۲۹۱	۳۱,۲۳۳,۳۹۷	۲۰,۵۹۴,۲۹۱
بدهی بابت خرید ارز		۳,۵۴۱,۳۱۸	-	۳,۵۴۱,۳۱۸	-
کسر می‌شود موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه(یادداشت ۲۵)		(۱۰۱,۲۲۶,۹۱۳)	(۵۷,۲۱۷,۱۵۳)	(۱۰۱,۲۲۶,۹۱۳)	(۵۷,۲۱۷,۱۵۳)
جمع بدهی به بانک مرکزی		۳,۵۴۱,۳۱۸	۶,۶۱۰,۸۹۲	۳,۵۴۱,۳۱۸	۶,۶۱۰,۸۹۲
بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی					
سپرده‌های دیداری-ارز		۳۴,۸۸۲,۱۷۲	۲۴,۲۱۴,۷۶۹	۳۴,۸۸۲,۱۷۲	۲۴,۲۱۴,۷۶۹
بدهی به سایر بانک‌ها بابت دستورپرداختهای پایا		۲۳,۵۰۳	۴۷,۶۵۹	۲۳,۵۰۳	۴۷,۶۵۹
بدهی به بانک‌ها بابت مبادلات شتابی		۵۳۴,۷۱۰	۳۴۸,۵۲۴	۵۳۴,۷۱۰	۳۴۸,۵۲۴
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری (انتقالی از "سپرده سرمایه‌گذاری مدت دار")	۳۵-۴	۱۵,۴۶۹,۴۲۲	۱۰,۴۹۴,۳۴۳	۱۰,۷۵۶,۴۲۲	۷,۹۶۹,۳۴۳
سود پرداختنی سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری (انتقالی از "سپرده سرمایه‌گذاری مدت دار")	۳۵-۴	۹۵,۰۳۳	۲۶,۶۱۱	۹۵,۰۳۳	۲۶,۶۱۱
جمع بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی		۵۱,۰۰۴,۸۴۰	۳۵,۱۳۱,۹۰۶	۴۶,۲۹۱,۸۴۰	۳۲,۶۰۶,۹۰۶
جمع بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی		**۵۴,۵۴۶,۱۵۸**	**۴۱,۷۴۲,۷۹۸**	**۴۹,۸۳۳,۱۵۸**	۳۹,۲۱۷,۷۹۸

۳۷. سود سهام پرداختنی

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک					
	سود نقدی هر سهم (ریال)	سود سهام مصوب	مانده در ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سود سهام پرداختی طی سال	تهاتر با تسهیلات کارکنان	مانده در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹
سنوات قبل		۱۰,۳۸۰,۰۰۰	۲۴,۸۸۲	-	-	۲۴,۸۸۲
سال منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۲۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۷,۰۴۵	(۳۰۷)	-	۱۶,۷۳۸
سال منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۲۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۱۷۹	(۳,۶۲۵)	-	۲۶,۵۵۴
سال منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۳۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۱۰,۳۳۴	(۷,۳۲۵)	-	۱۰۳,۰۰۹
سال منتهی به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۲۵۰	۱۸,۷۵۰,۰۰۰	-	(۱۸,۴۷۹,۹۴۷)	(۴۲,۹۳۲)	۲۲۷,۱۲۱
جمع			**۱۸۲,۴۴۰**	**(۱۸,۴۹۱,۲۰۴)**	**(۴۲,۹۳۲)**	**۳۹۸,۳۰۴**

نحوه پرداخت سود عملکرد سالانه بانک از طریق تارنمای کدال اطلاع رسانی گردیده و عمدتا از طریق شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه به حساب سهامداران واریز شده است. همچنین دلیل عدم تسویه مانده سود پرداخت نشده فوق، عدم دسترسی به شماره حساب سهامدار مربوطه به منظور تسویه مطالبات ایشان می‌باشد. شایان ذکر است مبالغ مزبور در موجودی نقد و بانک محفوظ بوده است که با مراجعه سهامداران و رعایت مقررات، پرداخت خواهد شد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۸. مالیات پرداختنی

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰ (تجدید ارائه‌شده)	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰ (تجدید ارائه‌شده)
مانده در ابتدای سال	۱۹,۷۹۰,۱۲۳	۱۸,۴۶۴,۲۵۳	۱۸,۶۱۱,۳۹۶	۱۷,۶۴۷,۰۴۷
اصلاح مالیات عملکرد سنوات قبل- اصلاح طبقه بندی	(۵۵,۵۶۵)	-	-	-
هزینه مالیات بر درآمد سال جاری	۱۶,۲۸۰,۳۷۲	۶,۴۳۶,۶۵۹	۱۵,۳۱۱,۲۸۴	۵,۱۳۴,۹۶۲
آثار تفاوت‌های تسعیر ارز	-	-	-	-
تادیه شده طی سال	(۱۱,۰۶۴,۱۶۵)	(۵,۱۱۰,۷۸۹)	(۱۰,۱۳۴,۹۶۱)	(۴,۱۷۰,۶۱۳)
ذخیره مالیات عملکرد متعلقه	**۲۴,۹۵۰,۷۶۵**	۱۹,۷۹۰,۱۲۳	**۲۳,۷۸۷,۷۱۹**	۱۸,۶۱۱,۳۹۶
پیش پرداخت‌های مالیاتی	(۳۴,۰۳۱)	-	(۳۴,۰۳۱)	-
مانده در پایان سال	**۲۴,۹۱۶,۷۳۴**	۱۹,۷۹۰,۱۲۳	**۲۳,۷۵۳,۶۸۸**	۱۸,۶۱۱,۳۹۶

۳۸-۱. خلاصه وضعیت مالیات پرداختنی برای سال‌های ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۴ شرکت اصلی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

سال مالی	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						۱۴۰۳/۱۲/۳۰	نحوه تشخیص
	سود (زیان) ابرازی	درآمد مشمول مالیات	مالیات					
			ابرازی	تشخیصی	قطعی	پرداختی	مانده پرداختنی	مانده پرداختنی
مالیات سنوات قبل								رسیدگی به دفاتر
۱۳۹۵	۲,۱۹۷,۰۸۸	۸۶۶,۳۹۷	۱۷۳,۲۷۹	۵۱۴,۸۲۱	-	۱۷۳,۲۷۹	-	رسیدگی به دفاتر
۱۳۹۸	۹,۶۸۰,۱۶۲	۶,۸۸۳,۲۷۶	۱,۰۳۲,۴۹۱	۲,۰۸۸,۶۷۳	-	۱,۰۳۲,۴۹۱	-	رسیدگی به دفاتر
۱۳۹۹	۱۸,۶۹۰,۶۶۰	۷,۳۵۹,۸۰۹	۱,۶۱۹,۱۵۸	۳,۰۶۷,۰۱۰	-	۱,۶۱۹,۱۵۸	-	رسیدگی به دفاتر
۱۴۰۰	۲۰,۵۷۸,۰۷۶	-	-	۲,۱۱۱,۸۴۴	-	-	-	رسیدگی به دفاتر
۱۴۰۱	۳۰,۷۱۱,۹۸۹	۷,۵۹۷,۹۴۳	۱,۵۱۹,۵۸۸	۷,۰۹۴,۰۵۱	-	۱,۵۱۹,۵۸۹	-	رسیدگی به دفاتر
۱۴۰۲	۵۵,۷۳۶,۶۳۳	۱۴,۷۰۷,۷۵۱	۲,۹۴۱,۵۵۰	۹,۷۴۱,۶۵۲		۲,۹۴۱,۵۵۰	-	رسیدگی به دفاتر
۱۴۰۳	۸۲,۰۸۸,۲۶۲	۲۰,۵۳۹,۸۴۹	۵,۱۳۴,۹۶۲	۲۷,۸۶۰,۱۰۲	-	۵,۱۳۴,۹۶۲	-	رسیدگی به دفاتر
۱۴۰۴	۱۴۰,۶۹۶,۳۹۳	۶۲,۶۴۵,۱۳۶	۱۵,۳۱۱,۲۸۴	-	-	۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۳۱۱,۲۸۴	-
ذخیره احتیاطی مازاد							۱۳,۴۷۶,۴۳۵	۱۳,۴۷۶,۴۳۵
ذخیره مالیات قبل از پیش پرداخت							۱۸,۶۱۱,۳۹۶	**۲۳,۷۸۷,۷۱۹**
پیش پرداخت‌های مالیاتی							(۳۴,۰۳۱)	-
							۱۸,۶۱۱,۳۹۶	**۲۳,۷۵۳,۶۸۸**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۸-۲. مالیات بر درآمد سال مالی ۱۴۰۴ براساس سود ابرازی و کسر معافیت‌های قانونی محاسبه و در حساب‌ها منظور شده است.

۳۸-۳. مالیات بر درآمد بانک تا پایان سال ۱۳۹۴ و سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ قطعی و تسویه و پرونده آنها مختومه شده است. جمع مبالغ پرداختی و پرداختنی در پایان سال مورد گزارش بابت سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۴ ، بالغ بر ۲۶,۵۸۰,۶۸۹ میلیون ریال کمتر از مجموع برگ‌های تشخیص مالیاتی صادره توسط اداره امور مالیاتی به شرح زیر است. بانک نسبت به نحوه صدور برگ تشخیص سال‌های مزبور اعتراض نموده است و پرونده در مراحل مختلف دادرسی مالیاتی در حال رسیدگی است. از این بابت ذخیره احتیاطی لازم طبق نظر مدیریت در حساب ذخیره مالیات و سود انباشته لحاظ شده است.

ارقام به میلیون ریال

مالیات پرداختی و پرداختنی	مالیات تشخیصی/قطعی	مازاد مورد مطالبه اداره امور مالیاتی
۲۵,۸۹۷,۴۶۴	۵۲,۴۷۸,۱۵۳	۲۶,۵۸۰,۶۸۹

عمده اختلاف فی مابین مالیات ابرازی و تشخیصی سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۳ مربوط به مواردی از قبیل غیر قابل قبول دانستن بخشی از سود پرداختی به سپرده گذاران، تخصیص بخشی از سود سپرده‌های پرداختی به سپرده گذاران به درآمدهای معاف از مالیات و غیرمشمول، برگشت هزینه ریپو، برگشت زیان شعبه مونیخ، برگشت بخشی از هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول، مشمول مالیات لحاظ کردن تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی، عدم اعمال بخشودگی مالیاتی موضوع ماده ۱۴۳ قانون مالیات‌های مستقیم، عدم اعمال تخفیف مالیاتی موضوع تبصره ۷ ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم، عدم اعمال کامل نرخ صفر مالیاتی در خصوص افزایش سرمایه و محاسبه تسعیر اقلام پولی به نرخ مندرج در سامانه نیما در مقاطع گزارشگری بصورت مضاعف است. در خصوص سود پرداختی به سپرده گذاران، طبق آرای مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۱ و ۱۴۰۴/۰۱/۲۶ هیات عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر پذیرش سود قطعی به عنوان هزینه قابل قبول، موضوع به نفع بانک‌ها تعیین تکلیف شده است. در خصوص هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول که عمدتا مربوط به عدم پذیرش هزینه مطالبات بابت تسهیلات با تضمین شرکت ملی نفت استکه طبق بخشنامه شماره ۹۳/۳۴۹۱۰۵ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ وزارت امور اقتصاد و دارایی ، صرفا هزینه مطالبات مربوط به تسهیلات با تضمین دولت مستثنی از هزینه قابل قبول مالیاتی لحاظ شده است در حالی که شرکت ملی نفت شرکت دولتی محسوب می‌شود و همچنین عدم رسیدگی به هزینه ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول سال ۱۴۰۳ توسط گروه رسیدگی سال است. در خصوص سود تسعیر ارز، به استناد مصوبه جلسه چهل و دوم ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۰۵ محاسبه و اخذ مالیات از سود ناشی از تسعیر دارایی‌های ارزی بر مبنای نرخ بخشنامه اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به سازمان امور مالیاتی تکلیف شده و طبق رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۰۰۲۴۹۳۶۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۴ این موضوع تایید شده است؛ با توجه به آنکه بانک مرکزی در پایان سال ۱۴۰۲ نرخ تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی را معادل نرخ مرکز مبادله ارز و طلای ایران ابلاغ نموده است، لذا اختلاف در این زمینه در پایان سال ۱۴۰۲ خاتمه یافته است لیکن با توجه به آنکه محاسبات درآمد مشمول مالیات توسط سازمان امور مالیاتی از این حیث دارای محاسبه مضاعف مالیات می‌باشد، اصلاح امر در مراحل دادرسی مالیاتی در دست پیگیری است. لازم به توضیح است موارد فوق از طریق کانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی نیز در حال پیگیری است. افزایش مالیات تشخیصی عملکرد سال ۱۴۰۳، به دلیل اعمال رویه‌های متفاوت از سال‌های قبل استکه بخش عمده آن با توجه به رویه‌های مرسوم سازمان امور مالیاتی قابل تعدیل است.

برای عملکرد سال ۱۴۰۴ مطابق با موضوع ماده ۱۶۳ ق.م.م طی سال مورد گزارش مبلغ ۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال به صورت علی الحساب پرداخت شد.

۳۸-۴. برگ قطعی و برگ تشخیص مالیات موضوع قانون رفع موانع تولید برای سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۴۰۲ به ترتیب به مبلغ ۴۶,۲۶۰ و ۵۲۳,۰۹۰ میلیون ریال صادر شده که مالیات مربوط به سال ۱۳۹۶ پرداخت شده است. پرونده سال ۱۳۹۶ در دیوان عدالت اداری و سال ۱۴۰۲ در مراجع دادرسی مالیاتی در حال پیگیری است.

۳۸-۵. اجزای اصلی هزینه مالیات بر درآمد به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مالیات مربوط به‌صورت سود و زیان:		
عملیات در حال تداوم:		
مالیات جاری	۱۵,۳۱۱,۲۸۴	۵,۱۳۴,۹۶۲
هزینه مالیات بر درآمد سال جاری	۱۵,۳۱۱,۲۸۴	۵,۱۳۴,۹۶۲
هزینه مالیات بر درآمد سال‌های قبل	-	-
هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم	۱۵,۳۱۱,۲۸۴	۵,۱۳۴,۹۶۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۸-۶. صورت تطبیق هزینه مالیات بر درآمد و حاصل ضرب سود حسابداری در نرخ (های) مالیات قابل اعمال به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود عملیات در حال تداوم قبل از مالیات	۱۴۰,۶۹۶,۳۹۳	۸۲,۰۸۸,۲۶۳
سود (زیان) عملیات متوقف شده قبل از مالیات	-	-
سود حسابداری قبل از مالیات	۱۴۰,۶۹۶,۳۹۳	۸۲,۰۸۸,۲۶۳
هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم و عملیات متوقف شده محاسبه شده با نرخ مالیات قابل اعمال ۱۶/۹ درصد (سال ۱۴۰۳ با نرخ مالیات قابل اعمال ۱۶ درصد)	۲۳,۷۲۹,۲۱۰	۱۳,۱۳۴,۱۲۲
اثر درآمدهای معاف از مالیات		
سود اوراق مشارکت	(۸,۰۱۴,۷۸۳)	(۱,۳۴۴,۱۴۹)
سود سرمایه‌گذاری ها	(۶۴,۱۹۲)	(۴۵۸,۰۱۳)
درآمد حاصل از فروش اموال غیرمنقول	(۱,۶۴۱)	(۲۳,۹۹۱)
هزینه مالیات بر درآمد محاسبه شده با نرخ موثر مالیات ۱۶/۹ درصد	۱۵,۶۴۸,۵۹۵	۱۱,۳۰۷,۹۷۰
اثر نرخ صفر مالیاتی افزایش سرمایه موضوع بند ث فصل چهارم قانون تامین مالی تولید و زیرساخت‌ها بعد از آثار تخفیف تبصره ۷ ماده ۱۰۵ و ماده ۱۴۳ ق.م.م	(۳۳۷,۳۱۱)	(۶,۱۷۳,۰۰۸)
هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم	**۱۵,۳۱۱,۲۸۴**	**۵,۱۳۴,۹۶۲**
هزینه مالیات بر درآمد/اثر مالیاتی عملیات متوقف شده	-	-

۳۸-۷. مطابق با مفاد تبصره ۵ ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن، سازمان امور مالیاتی موظف است در صورت عدم رعایت موضوع این ماده، در قالب بودجه سنواتی، مالیاتی برابر بیست درصد تعهد انجام نشده را از بانک‌ها و موسسات اعتباری مستنکف، اخذ نماید. سازمان امور مالیاتی برای سال‌های اول، دوم، سوم و چهارم اجرای قانون (سال ۱۴۰۱، سال ۱۴۰۲، سال ۱۴۰۳ و سال ۱۴۰۴)، مالیات موضوع تبصره مزبور را به ترتیب مبالغ ۷,۶۵۰، ۹,۸۰۰، ۱۰,۹۴۰ و ۱۴,۰۰۶ میلیارد ریال از بانک خاورمیانه مطالبه نموده و اعتراض بانک نسبت به برگ مطالبه مزبور در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی و دیوان عدالت اداری در جریان است.

لازم به توضیح است مطابق با دستورالعمل اجرایی اعطای تسهیلات موضوع قانون جهش تولید مسکن که با همکاری بانک مرکزی و وزارت راه و شهرسازی مصوب و به بانک‌های عامل ابلاغ شده است، هرگونه تقاضا برای دریافت تسهیلات باید در سامانه وزارت راه و شهرسازی ثبت گردد. لذا از جمله الزامات قانون مزبور، تقاضا محور بودن آن است و تحقق و اجرای این قانون در وهله نخست مستلزم وجود تقاضای موثر در چارچوب ثبت نام متقاضیان و طی ترتیبات مقرر در دستور العمل اجرایی است. این بانک هیچ محدودیتی برای اختصاص منابع نداشته لیکن به دلیل عدم معرفی متقاضی از طریق سامانه وزارت و شهرسازی امکان انجام تکالیف قانونی برای بانک میسر نبوده است.در این راستا در تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۷ جلسه مشترک کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی، وزارت راه و شهرسازی، بانک مرکزی و بانک‌های عامل برگزار گردید که در جدول پیوست صورتجلسه تنظیم شده در خصوص آمار متقاضیان دارای آورده نقدی بانک‌ها نامی از بانک خاورمیانه مشاهده نمی شود که موید ادعای بانک مبنی بر عدم معرفی متقاضی از سوی وزارت راه و شهرسازی به این بانک می‌باشد. همچنین در ادامه اعتراض بانک‌ها به مطالبه غیر قانونی و غیر منصفانه مالیات موضوع این قانون به دلیل عدم معرفی متقاضی توسط وزارت راه و شهرسازی به بانک‌ها متناسب با سهمیه‌های ابلاغی به آنها، جلسه دیگری در تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۳ در محل دیوان محاسبات کشور با حضور دادستان کل کشور و نمایندگان عالی رتبه وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی و بانک مرکزی برگزار و مقرر گردید میزان تعهدات ایفا نشده بانک‌ها توسط وزارت راه و شهرسازی با هماهنگی بانک مرکزی تعیین و به سازمان مالیاتی اعلام شود که تا زمان تهیه و تصویب صورت‌های مالی این بانک اقدامی توسط آن وزارتخانه صورت نگرفته است. لذا سازمان امور مالیاتی بدون عنایت به اینکه امکان اجرای حکم قانونی ناشی از عدم معرفی افراد واجد شرایط از طرف وزارت راه و شهرسازی بوده و بانک در این زمینه مستنکف از اجرای قانون نیست، مبادرت به صدور برگ مطالبه مالیات نموده و اعتراض بانک در مراحل دادرسی مالیاتی و دیوان عدالت اداری در جریان می‌باشد که در خصوص پرونده سال اول، دیوان عدالت اداری ضمن صدور دستور توقف عملیات اجرایی، رای به نقض رسیدگی و ورود به شکایت داده و پرونده مجددا به هیات مالیاتی جهت بررسی ارجاع شده است. لازم به ذکر است اخیرا در مرحله شکایت به دیوان عدالت اداری، به دلیل عدم معرفی متقاضی در سامانه (مشابه شرایط بانک خاورمیانه) رای رفع تعرض به نفع برخی از بانک‌ها صادر شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۹. ذخایر و سایر پرداختنی‌ها

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه		بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی	۳۹-۱	۵۱,۵۱۵,۸۸۱	۳۰,۰۳۶,۸۹۰	۵۱,۵۱۵,۸۸۱	۳۰,۰۳۶,۸۹۰
بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی مدت دار - ریال	۳۹-۲	۱۲,۵۸۹,۹۹۷	۱۳,۸۷۹,۲۰۱	۱۲,۵۸۹,۹۹۷	۱۳,۸۷۹,۲۰۱
بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی دیداری- ارز		-	۱۴۶,۹۱۷	-	۱۴۶,۹۱۷
پیش دریافت کارمزد دریافتی	۳۹-۳	۶,۴۳۷,۹۵۷	۵,۷۰۶,۳۹۱	۶,۴۳۷,۹۵۷	۵,۷۰۶,۳۹۱
سپرده حسن انجام پیمانکاران		۸۴,۷۶۳	۵۸,۶۶۰	۸۴,۷۶۳	۵۸,۶۶۰
حق بیمه پرداختنی		۹۵۲,۲۹۹	۶۲۳,۵۸۵	۹۲۳,۸۰۷	۶۰۲,۴۴۸
حق عضویت پرداختنی صندوق ضمانت سپرده‌ها		۲۹۵,۲۸۹	۱۰۴,۴۳۷	۲۹۵,۲۸۹	۱۰۴,۴۳۷
مالیاتهای تکلیفی پرداختنی		۲۹۹,۲۰۹	۱۷۱,۹۳۹	۱۰۴,۵۷۷	۹۵,۹۳۲
مالیاتهای ارزش افزوده پرداختنی		۹۸۹,۴۶۲	-	۹۸۹,۴۶۲	-
ذخیره بازخرید مرخصی		۸۰۸,۶۵۱	۳۵۹,۵۱۰	۷۶۱,۲۰۴	۳۲۶,۱۹۶
جاری مشتریان کارگزاری		۲,۳۳۵,۲۰۸	۲,۱۰۵,۸۷۹	-	-
جاری مشتریان صرافی		۲۹,۲۳۸,۲۸۲	۲۱,۶۵۰,۹۲۶	-	-
سایر		۲,۳۲۵,۶۳۸	۱۱,۵۶۲,۳۲۱	۲,۳۳۸,۰۵۸	۱۱,۶۷۸,۰۸۳
جمع ذخایر و سایر پرداختنی ها		**۱۰۷,۸۷۲,۶۳۶**	۸۶,۴۰۶,۶۵۶	**۷۶,۰۴۰,۹۹۵**	۶۲,۶۳۵,۱۵۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳۹-۱. تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی در تاریخ ترازنامه به شرح زیر است:

مبلغ دریافتی	گروه و بانک								
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹							۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	نوع ارز	تاریخ دریافت	سررسید نهایی	تعداد اقساط	نرخ سود درصد	مانده تسهیلات به ارز	مانده تسهیلات میلیون ریال	مانده تسهیلات به ارز	مانده تسهیلات میلیون ریال
تسهیلات ارزی:									
۱,۲۱۸,۳۶۸	دلار	۱۳۹۵/۱۲/۲۴	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۱,۲۳۳,۰۳۶	دلار	۱۳۹۶/۰۶/۲۴	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۱,۰۷۱,۹۷۴	دلار	۱۳۹۶/۰۶/۳۱	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۴۱۰,۹۰۴	دلار	۱۳۹۶/۰۸/۰۵	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۲,۰۶۳,۱۰۴	دلار	۱۳۹۶/۰۸/۱۲	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۲,۰۷۸,۸۷۴	دلار	۱۳۹۶/۰۸/۲۶	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۴۸۰,۳۸۳	دلار	۱۳۹۶/۰۹/۰۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۱,۰۶۷,۶۷۲	دلار	۱۳۹۶/۰۹/۱۷	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۵۶۱,۳۱۰	دلار	۱۳۹۶/۱۱/۱۳	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۳,۹۸۸,۹۸۹	دلار	۱۳۹۶/۱۲/۰۳	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۱,۹۹۷,۲۴۷	دلار	۱۳۹۶/۱۲/۱۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	-	-
۱,۸۰۳,۰۵۱	دلار	۱۳۹۷/۰۲/۰۷	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	۱,۰۶۵,۰۶۶	۷۲۵,۵۲۶
۴۷۵,۹۲۲	دلار	۱۳۹۷/۰۲/۲۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	۴۷۵,۹۲۲	۳۲۴,۲۰۰
۹۴۵,۰۷۰	دلار	۱۳۹۷/۰۳/۰۴	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	۹۴۵,۰۷۰	۶۴۳,۷۸۴
۱,۶۸۰,۵۶۸	دلار	۱۳۹۷/۰۶/۱۶	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	۱,۶۸۰,۵۶۸	۱,۱۴۴,۸۰۸
۵۷۸,۱۴۰	دلار	۱۳۹۷/۰۷/۰۶	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	۵۷۸,۱۴۰	۳۹۳,۸۳۱
۶۰۷,۶۳۴	دلار	۱۳۹۷/۰۸/۰۷	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	-	-	۶۰۷,۶۳۴	۴۱۳,۹۲۲
۳,۸۲۶,۰۹۰	دلار	۱۴۰۰/۰۷/۱۹	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۸	۴/۰	۵۴۷,۰۱۶	۷۴۵,۲۳۱	۳,۸۲۶,۰۹۰	۲,۶۰۶,۳۴۴
۱۳,۷۲۹,۴۴۱	دلار	۱۳۹۶/۱۰/۰۱	۱۴۰۳/۰۹/۲۷	۵	۲/۰	۴,۴۹۲,۲۸۸	۶,۱۲۰,۱۰۴	۷,۰۸۰,۹۰۳	۴,۸۲۳,۵۳۲
۵۵۴,۳۹۰	دلار	۱۳۹۸/۰۹/۲۷	۱۴۰۳/۰۹/۲۷	۵	۲/۰	۵۵۴,۳۹۰	۷۵۵,۲۷۸	۵۵۴,۳۹۰	۳۷۷,۶۵۲
۱۶,۲۴۰	دلار	۱۳۹۹/۱۲/۰۶	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۲	۳/۵	۱۶,۲۴۰	۲۲,۱۲۵	۱۶,۲۴۰	۱۱,۰۶۳
۱۵۸,۳۱۷	دلار	۱۳۹۹/۱۲/۰۶	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۲	۳/۵	۱۵۸,۳۱۷	۲۱۵,۶۸۴	۱۵۸,۳۱۷	۱۰۷,۸۴۶
۴۱,۵۳۷	دلار	۱۳۹۹/۱۲/۲۴	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۲	۳/۵	۴۱,۵۳۷	۵۶,۵۸۹	۴۱,۵۳۷	۲۸,۲۹۵
۴۶۷,۲۲۱	دلار	۱۳۹۹/۱۲/۲۴	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۲	۳/۵	۴۶۷,۲۲۱	۶۳۶,۵۲۳	۴۶۷,۲۲۱	۳۱۸,۲۷۳
۱۹,۶۴۹,۹۲۲	دلار	۱۴۰۰/۰۱/۲۸	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۲	۳/۵	۱۹,۶۴۹,۹۲۲	۲۶,۷۷۰,۲۲۸	۱۹,۶۴۹,۹۲۲	۱۳,۳۸۵,۵۸۶
۳,۴۷۳,۴۲۸	دلار	۱۴۰۱/۱۰/۱۷	۱۴۰۶/۱۰/۱۷	-	۵/۵	-	-	۳,۴۷۳,۴۲۸	۲,۳۶۶,۱۰۹
۳,۴۷۳,۴۴۱	دلار	۱۴۰۱/۱۱/۱۰	۱۴۰۶/۱۰/۱۷	-	۵/۵	-	-	۳,۴۷۳,۴۴۱	۲,۳۶۶,۱۱۹
۸,۸۱۷,۲۲۷	دلار	۱۴۰۴/۰۳/۱۹	۱۴۱۱/۰۳/۱۹	-	۵/۵	۸,۸۱۷,۲۲۷	۱۲,۰۱۲,۲۱۹	-	-
۳,۰۶۹,۶۰۵	دلار	۱۴۰۴/۰۹/۲۵	۱۴۱۱/۰۳/۱۹	-	۵/۵	۳,۰۶۹,۶۰۵	۴,۱۸۱,۹۰۰	-	-
جمع تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی						۳۷,۸۱۳,۷۶۴	۵۱,۵۱۵,۸۸۱	۴۴,۰۹۳,۸۸۹	۳۰,۰۳۶,۸۹۰

* در خصوص تسهیلات مانایی دریافتی از صندوق توسعه ملی (چهار ردیف آخر)، با توجه به عدم اتمام دوران مشارکت، تعداد اقساط مشخص نیست.

۳۹-۲. بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی مدت دار به مبلغ ۱۲,۵۹۰ میلیارد ریال مربوط به اعتبارات اسنادی و بروات مدت داری است که اسناد آن تحویل خریدار گردیده و بانک پرداخت آن را در سررسید تعهد کرده است که به طور معمول، بانک در سررسید نسبت به تامین وجه از خریدار و پرداخت آن اقدام می‌کند.

۳۹-۳. مبلغ مربوط به پیش دریافت کارمزد دریافتی مطابق با استانداردهای حسابداری مربوط به حصه تحقق نیافته کارمزد و درآمد دریافتی (کارمزد و درآمد سال‌های آینده) است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۴۰. ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مانده در ابتدای سال	۱,۶۷۰,۷۵۷	۱,۰۶۳,۳۰۵	۱,۵۱۱,۵۱۴	۹۶۹,۲۶۷
پرداخت شده طی سال	(۹۲,۷۰۸)	(۸۷,۱۲۹)	(۷۵,۰۳۸)	(۷۴,۶۳۳)
ذخیره تامین شده طی سال	۲,۰۹۰,۰۰۸	۶۹۴,۵۸۱	۱,۹۹۱,۲۸۸	۶۱۶,۸۸۰
مانده در پایان سال	**۳,۶۶۸,۰۵۷**	۱,۶۷۰,۷۵۷	**۳,۴۲۷,۷۶۴**	۱,۵۱۱,۵۱۴

۴۱. سرمایه

سرمایه بانک در بدو تاسیس مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (شامل تعداد ۴,۰۰۰ میلیون سهم به ارزش اسمی هر سهم ۱,۰۰۰ ریال) بوده است که طی چند مرحله به شرح زیر به مبلغ ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (شامل تعداد ۱۲۰,۰۰۰ میلیون سهم به ارزش اسمی هرسهم ۱,۰۰۰ ریال) افزایش یافته است.

تاریخ ثبت افزایش سرمایه	درصد افزایش سرمایه	مبلغ افزایش سرمایه	مبلغ سرمایه جدید	محل افزایش سرمایه
	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	
سرمایه بانک بدو تاسیس		۴,۰۰۰,۰۰۰		
۱۳۹۶/۰۴/۲۱	۲۵	۱,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	مطالبات حال شده و آورده نقدی
۱۳۹۶/۱۰/۰۶	۲۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته
۱۳۹۷/۱۲/۰۶	۱۶/۶	۱,۰۰۰,۰۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته
۱۳۹۸/۰۸/۰۱	۴۲/۸	۳,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته و سایر اندوخته ها
۱۳۹۹/۰۶/۱۹	۵۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته
۱۴۰۰/۰۹/۰۸	۶۶/۶۶	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته
۱۴۰۱/۱۰/۱۱	۴۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته
۱۴۰۲/۱۰/۰۳	۴۲/۸۵	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته
۱۴۰۳/۰۹/۲۰	۵۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته
۱۴۰۴/۰۷/۱۳	۶۰	۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	سود انباشته

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۴۱-۱. ترکیب سهامداران در تاریخ صورت وضعیت مالی به شرح زیر است:

۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	تعداد سهام	درصد مالکیت		تعداد سهام	درصد مالکیت
یک درصد و بالاتر		درصد	**یک درصد و بالاتر**		درصد
شرکت سرمایه‌گذاری تامین آتیه مسکن (سهامی خاص)	۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵/۰	شرکت سرمایه‌گذاری تامین آتیه مسکن (سهامی خاص)	۳,۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵/۰
شرکت کیا آساتجارت توس (سهامی خاص)	۵,۸۹۸,۹۱۹,۴۱۶	۴/۹	شرکت کیا آساتجارت توس (سهامی خاص)	۳,۶۸۶,۸۲۴,۶۳۵	۴/۹
شخص حقیقی	۳,۸۲۴,۷۰۷,۵۱۶	۳/۲	شرکت رادیس (سهامی خاص)	۱,۹۸۲,۳۷۹,۷۷۹	۲/۶
شرکت رادیس (سهامی خاص)	۳,۱۷۱,۸۰۷,۶۴۶	۲/۶	شخص حقیقی	۱,۷۹۰,۶۴۹,۳۰۵	۲/۴
شرکت سرمایه‌گذاری پارس توشه (سهامی عام)	۱,۸۱۱,۷۶۷,۲۹۷	۱/۵	شرکت سرمایه‌گذاری پارس توشه (سهامی عام)	۱,۱۳۲,۳۵۴,۵۶۱	۱/۵
شخص حقیقی	۱,۵۴۵,۳۵۹,۹۶۶	۱/۳	شخص حقیقی	۱,۰۹۱,۲۱۹,۲۴۴	۱/۵
شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)	۱,۵۳۰,۹۱۵,۳۴۴	۱/۳	شخص حقیقی	۹۶۵,۸۴۹,۹۷۹	۱/۳
صندوق سرمایه‌گذاری سهامی اهرمی موج فیروز	۱,۵۰۳,۰۰۰,۷۴۲	۱/۳	شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)	۹۴۴,۵۰۹,۵۹۰	۱/۳
شخص حقیقی	۱,۴۵۹,۰۱۹,۹۶۶	۱/۲	شخص حقیقی	۹۱۱,۸۸۷,۴۷۹	۱/۲
شخص حقیقی	۱,۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱/۱	صندوق سرمایه‌گذاری سهامی اهرمی موج فیروز	۸۶۹,۴۵۷,۱۵۹	۱/۲
شخص حقیقی	۱,۳۰۴,۹۷۶,۴۹۱	۱/۱	شخص حقیقی	۸۳۰,۳۷۵,۱۶۱	۱/۱
شرکت سام گروه (سهامی خاص)	۱,۲۸۹,۹۹۹,۹۶۶	۱/۱	شخص حقیقی	۸۱۵,۷۹۵,۳۰۷	۱/۱
شخص حقیقی	۱,۲۳۷,۸۸۴,۸۸۴	۱/۰	شرکت سام گروه (سهامی خاص)	۸۰۶,۲۴۹,۹۷۹	۱/۱
شخص حقیقی	۱,۲۳۷,۱۳۳,۹۸۷	۱/۰	شخص حقیقی	۷۷۶,۰۰۰,۰۰۰	۱/۰
شرکت سرمایه‌گذاری ملی ایران (سهامی عام)	۱,۲۱۲,۷۰۶,۶۴۶	۱/۰	شخص حقیقی	۷۷۳,۶۷۸,۰۵۳	۱/۰
			شرکت سرمایه‌گذاری ملی ایران (سهامی عام)	۷۵۷,۹۴۱,۶۵۴	۱/۰
سایرین (کمتر از یک درصد)			**سایرین (کمتر از یک درصد)**		
اشخاص حقوقی (تعداد ۲۹۳ سهامدار)	۲۹,۷۸۵,۰۱۴,۵۷۶	۲۴/۸	اشخاص حقوقی (تعداد ۳۳۷ سهامدار)	۱۷,۶۵۳,۳۵۰,۸۸۷	۲۳/۵
اشخاص حقیقی (۱۷،۷۳۱ سهامدار)	۵۵,۸۶۶,۷۸۵,۵۵۷	۴۶/۶	اشخاص حقیقی (۱۸،۱۸۴ سهامدار)	۳۵,۴۶۱,۴۷۷,۲۲۸	۴۷/۳
	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰		**۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰**	۱۰۰

۴۱-۲. صورت تطبیق تعداد سهام در ابتدا و پایان مقطع گزارشگری:

تعداد سهام

	بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مانده ابتدای سال	۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
افزایش سرمایه از محل سود انباشته	۴۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
مانده پایان سال	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۴۱-۳. نسبت کفایت سرمایه بانک در تاریخ صورت وضعیت مالی معادل ۱۳/۳ درصد است که این نسبت بر مبنای الزامات ابلاغی بانک مرکزی ج.ا.ا. حداقل معادل ۸ درصد تعیین شده است. بنابراین این بانک در تاریخ صورت وضعیت مالی حداقل نسبت کفایت سرمایه را احراز نموده است. اطلاعات تفصیلی در این خصوص به شرح یادداشت شماره ۷-۵۴ (مدیریت سرمایه) افشاء شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۴۲. اندوخته قانونی

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مانده در ابتدای سال	۳۳,۰۷۸,۶۶۵	۲۱,۳۶۷,۹۰۱	۳۲,۸۰۲,۱۴۲	۲۱,۲۵۹,۱۴۶
انتقال از سود قابل تخصیص	۱۸,۸۱۳,۲۱۶	۱۱,۷۱۰,۷۶۴	۱۸,۸۰۷,۷۶۶	۱۱,۵۴۲,۹۹۶
مانده در پایان سال	**۵۱,۸۹۱,۸۸۱**	۳۳,۰۷۸,۶۶۵	**۵۱,۶۰۹,۹۰۸**	۳۲,۸۰۲,۱۴۲

۴۲-۱. طبق مفاد بند الف ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی و ماده ۱۰۸ اساسنامه بانک، معادل ۱۵ درصد سود خالص هر سال پس از کسر زیان‌های وارده در سال‌های قبل به عنوان اندوخته قانونی در نظر گرفته می‌شود. منظور نمودن اندوخته قانونی تا زمانی که معادل سرمایه بانک شود، الزامی بوده و پس از آن اختیاری است.

۴۳. سایر اندوخته‌ها

سایر اندوخته‌ها در صورت وضعیت مالی تلفیقی به مبلغ ۲۴۱,۱۱۳ میلیون ریال، مربوط به شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه است؛ به موجب ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۲۷۳ مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۸ سازمان بورس اوراق بهادار از سود انباشته به این سرفصل منتقل شده و تا زمان ادامه فعالیت شرکت غیر قابل تقسیم است و با رعایت ضوابط و مقررات سازمان بورس اوراق بهادار و اخذ مجوز از سازمان بورس قابل انتقال به سرمایه است.

۴۴. تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی در کشور آلمان در ابتدای سال	۶,۷۱۰,۹۴۶	۳,۶۳۹,۹۹۰
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی در کشور آلمان طی سال	۸,۴۲۴,۵۵۵	۳,۰۷۰,۹۵۶
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	**۱۵,۱۳۵,۵۰۱**	۶,۷۱۰,۹۴۶

۴۵. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

خرید و فروش سهام بانک از طریق صندوق بازارگردان اختصاصی بر اساس آیین نامه حفظ ثبات بازار سرمایه و صیانت از حقوق سرمایه گذاران و سهامداران مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار در ۱۳۹۹/۰۶/۲۰ و به منظور افزایش نقد شوندگی برای دارندگان اوراق بهادار و تنظیم عرضه و تقاضای بازار و مدیریت دامنه نوسان قیمت به شرکت‌ها تکلیف شده است.

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	تعداد	مبلغ	صرف ناشی از فروش	کسر ناشی از فروش	تعداد	مبلغ
خرید طی سال	۱,۱۸۹,۹۳۰,۹۳۲	۳,۱۳۸,۰۲۰	-	-	۴۵,۷۰۹,۹۷۴	۱۳۲,۰۱۴
افزایش سرمایه	۱۲۶,۷۱۸,۷۷۵	-	-	-	۷۷,۰۲۵,۰۲۵	-
فروش طی سال	(۷۷۶,۲۵۲,۷۸۱)	(۱,۶۵۵,۷۵۶)	۴۴۶,۵۹۶	-	(۵,۵۰۴,۰۰۰)	(۱۱,۶۲۰)
خالص خرید(فروش) طی سال	۵۴۰,۳۹۶,۹۲۶	۱,۴۸۲,۲۶۴	۴۴۶,۵۹۶	-	۱۱۷,۲۳۰,۹۹۹	۱۲۰,۳۹۴
مانده در ابتدای سال	۲۶۲,۶۷۰,۵۱۱	۵۵۵,۶۹۰			۱۴۵,۴۳۹,۵۱۲	۴۳۵,۲۹۶
مانده در پایان سال	۸۰۳,۰۶۷,۴۳۷	۲,۰۳۷,۹۵۴			۲۶۲,۶۷۰,۵۱۱	۵۵۵,۶۹۰

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۴۶. صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

ارقام به ریال

	گروه و بانک			
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	تعداد	مبلغ	مبلغ	مبلغ
مانده سهام فروش رفته در ابتدای سال	۲۲۷,۰۹۱,۹۷۹	۲۰۰,۷۷۶	۲۲۱,۵۸۷,۹۷۹	۱۵۳,۹۱۵
سود حاصل از فروش	۷۷۶,۲۵۲,۷۸۱	۴۴۶,۵۹۶	۵,۵۰۴,۰۰۰	۵,۲۸۲
سود نقدی سهام پس از کسر هزینه‌های صندوق	-	۴۴,۷۷۲	-	۴۱,۵۷۹
مانده سهام فروش رفته در پایان سال	۱,۰۰۳,۳۴۴,۷۶۰	۶۹۲,۱۴۴	۲۲۷,۰۹۱,۹۷۹	۲۰۰,۷۷۶

۴۷. منافع فاقد حق کنترل

ارقام به میلیون ریال

	گروه	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سرمایه	۲۵۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰
اندوخته قانونی	۲۵,۰۰۰	۲۴,۴۳۰
سایر اندوخته‌ها	۸۰,۳۷۳	۸۶,۵۹۸
سود انباشته	۵۱۰,۹۵۹	۲۳۶,۵۸۲
	۸۶۶,۳۳۲	۵۹۷,۶۱۱

۴۸. اصلاح اشتباهات، تغییر در رویه‌های حسابداری و تجدید طبقه بندی:

۴۸-۱. اصلاح اشتباهات

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
اصلاح اشتباه:				
مالیات عملکرد	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)
اصلاح ذخایر و سایر بدهی ها	-	-	-	-
جمع تعدیلات سنواتی	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)

۴۸-۲. تغییر در رویه‌های حسابداری

در سال مورد گزارش تغییر در رویه‌های حسابداری وجود نداشته است.

۴۸-۳. تجدید طبقه‌بندی

به منظور ارائه تصویری مناسب از وضعیت مالی و نتایج عملیات، کلیه اطلاعات مقایسه ای مربوط در صورت‌های مالی مقایسه ای اصلاح و ارائه مجدد شده است و به همین دلیل اقلام مقایسه ای بعضا با صورت‌های مالی ارائه شده در سال مالی قبل مطابقت ندارد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۴۸-۳-۱. اصلاح و ارائه مجدد صورت‌های مالی ۱۴۰۳/۱۲/۳۰

ارقام به میلیون ریال

	گروه				
	طبق صورت‌های مالی	تعدیلات			(تجدید ارائه‌شده)
	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	اصلاح اشتباهات	تجدید ارائه	جمع تعدیلات	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
صورت وضعیت مالی:					
مالیات پرداختنی	۱۰,۶۶۸,۱۲۳	۹,۰۰۰,۰۰۰	۱۲۲,۰۰۰	۹,۱۲۲,۰۰۰	۱۹,۷۹۰,۱۲۳
ذخایر و سایر پرداختنی ها	۸۶,۵۲۸,۶۵۶	-	(۱۲۲,۰۰۰)	(۱۲۲,۰۰۰)	۸۶,۴۰۶,۶۵۶
سود (زیان) انباشته	۸۰,۴۱۷,۷۱۸	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	۷۱,۴۱۷,۷۱۸

ارقام به میلیون ریال

	بانک				
	طبق صورت‌های مالی	تعدیلات			(تجدید ارائه‌شده)
	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	اصلاح اشتباهات	تجدید ارائه	جمع تعدیلات	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
صورت وضعیت مالی:					
مالیات پرداختنی	۹,۶۱۱,۳۹۶	۹,۰۰۰,۰۰۰	-	۹,۰۰۰,۰۰۰	۱۸,۶۱۱,۳۹۶
سود انباشته	۷۳,۲۵۹,۷۷۵	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	۶۴,۲۵۹,۷۷۵

۴۸-۳-۲. اصلاح و ارائه مجدد صورت‌های مالی ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

ارقام به میلیون ریال

	گروه				
	طبق صورت‌های مالی	تعدیلات			(تجدید ارائه‌شده)
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	اصلاح اشتباهات	تجدید ارائه	جمع تعدیلات	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
صورت وضعیت مالی:					
مالیات پرداختنی	۹,۴۶۴,۲۵۳	۹,۰۰۰,۰۰۰		۹,۰۰۰,۰۰۰	۱۸,۴۶۴,۲۵۳
سود (زیان) انباشته	۵۳,۱۴۹,۸۸۱	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	۴۴,۱۴۹,۸۸۱

ارقام به میلیون ریال

	بانک				
	طبق صورت‌های مالی	تعدیلات			(تجدید ارائه‌شده)
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	اصلاح اشتباهات	تجدید ارائه	جمع تعدیلات	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
صورت وضعیت مالی:					
مالیات پرداختنی	۸,۶۴۷,۰۴۷	۹,۰۰۰,۰۰۰	-	۹,۰۰۰,۰۰۰	۱۷,۶۴۷,۰۴۷
سود انباشته	۴۷,۸۴۹,۴۷۱	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۹,۰۰۰,۰۰۰)	۳۸,۸۴۹,۴۷۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۴۹. نقد حاصل از عملیات

ارقام به میلیون ریال

	گروه		بانک	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال‌مالی‌منتهی‌به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	سال‌مالی‌منتهی‌به ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سود (زیان)خالص	۱۳۸,۰۰۴,۹۹۷	۷۹,۰۳۷,۵۵۸	۱۲۵,۳۸۵,۱۰۹	۷۶,۹۵۳,۳۰۰
تعدیلات				
هزینه استهلاک	۲,۲۱۵,۹۸۱	۱,۳۳۴,۱۷۲	۲,۱۶۰,۵۳۵	۱,۲۷۱,۶۲۸
هزینه مالیات بر درآمد	۱۶,۲۸۰,۳۷۲	۶,۳۱۴,۶۵۹	۱۵,۳۱۱,۲۸۴	۵,۱۳۴,۹۶۲
خالص افزایش (کاهش) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	۱,۹۹۷,۳۰۰	۶۰۷,۴۵۲	۱,۹۱۶,۲۵۰	۵۴۲,۲۴۷
هزینه مالی	-	-	-	-
خالص سایر (درآمدها) و هزینه‌های غیر عملیاتی	(۲۴۶,۰۹۰)	(۱۴۹,۶۲۵)	(۹,۳۱۵)	(۱۴۹,۶۷۷)
زیان (سود) ناشی از فروش سرمایه‌گذاری‌ها مرتبط با فعالیت غیر بانکی	(۷۸۵,۵۴۰)	(۱۶۷,۸۶۱)	-	
خالص زیان(سود) کاهش (افزایش) ارزش سرمایه‌گذاری ها	(۳۷,۰۶۵)	(۳۷,۰۶۵)	-	
(سود) سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری(مرتبط با فعالیت‌های غیر بانکی)	(۸۴۶,۱۱۳)	(۱۴۵,۰۰۰)	(۱۱۹,۱۴۰)	(۱۶۲,۵۹۳)
کاهش ارزش دارایی ها			-	-
زیان (سود) تسعیر ارز موجودی نقد	(۳۶,۵۱۳,۹۷۳)	(۱۵,۱۶۴,۹۶۹)	(۳۶,۵۱۳,۹۷۳)	(۱۵,۱۶۴,۹۶۹)
جمع	۱۲۰,۰۶۹,۸۶۹	۷۱,۶۲۹,۳۲۱	۱۰۸,۱۳۰,۷۵۰	۶۸,۴۲۴,۸۹۸
تغییرات در دارایی‌ها و بدهی‌های عملیاتی				
افزایش (کاهش) بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری به استثنای تسهیلات دریافتی	۱۲,۸۰۳,۳۶۰	(۴۴,۳۷۴,۵۳۳)	۱۰,۶۱۵,۳۶۰	(۴۴,۶۵۸,۴۶۳)
افزایش (کاهش) سپرده‌های مشتریان	۱,۱۰۵,۱۹۰,۴۱۴	۴۸۲,۹۷۴,۰۷۰	۱,۱۶۷,۴۰۷,۸۲۲	۴۴۲,۴۹۳,۳۲۰
افزایش (کاهش) حصه عملیاتی ذخایر و سایر بدهی‌ها	۲۱,۴۶۵,۹۸۰	۸۸۲,۷۷۹	۱۳,۴۰۵,۸۴۰	۱۱,۱۵۶,۷۴۱
کاهش (افزایش) مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۲۰۹,۶۰۴,۹۲۸)	(۴۴,۹۵۶,۷۱۵)	(۳۱۷,۰۵۵,۱۳۲)	(۵۹,۷۳۴,۲۱۸)
کاهش (افزایش) تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	(۷۱۹,۸۶۰,۱۹۲)	(۲۷۰,۱۸۹,۰۱۵)	(۷۱۹,۸۲۹,۵۲۴)	(۲۶۹,۶۷۷,۰۱۳)
کاهش (افزایش) سرمایه‌گذاری در سهام	(۱۳۲,۵۱۴,۵۹۳)	(۲۶,۷۲۶,۸۲۴)	(۱۳۰,۸۷۹,۱۹۱)	(۲۷,۷۸۰,۰۱۷)
کاهش (افزایش) مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	-	(۲۵۳,۹۲۳)	(۱,۱۵۹,۰۰۱)
دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش		-		-
کاهش (افزایش) حصه عملیاتی سایر حسابهای دریافتنی	(۱۱,۵۱۶,۴۸۲)	(۱,۳۳۰,۹۲۹)	(۹,۶۱۹,۹۰۲)	(۱,۰۶۱,۵۹۳)
کاهش (افزایش) سپرده قانونی	(۶۳,۲۵۶,۳۰۷)	(۲۳,۹۸۸,۴۱۸)	(۶۳,۲۵۶,۳۰۷)	(۲۳,۹۸۸,۴۱۸)
کاهش (افزایش) حصه عملیاتی سایر دارایی‌ها	(۲۴,۷۸۲,۱۹۲)	۲,۷۸۵,۶۶۷	(۲۴,۵۷۳,۰۹۱)	۲,۳۰۱,۳۴۷
جمع	(۲۲,۰۷۴,۹۴۰)	۷۵,۰۷۶,۰۸۳	(۷۴,۰۳۸,۰۴۸)	۲۷,۸۹۲,۶۸۴
نقد حاصل از عملیات	**۹۷,۹۹۴,۹۲۹**	۱۴۶,۷۰۵,۴۰۴	**۳۴,۰۹۲,۷۰۲**	۹۶,۳۱۷,۵۸۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۰. معاملات غیرنقدی

مبادلات غیرنقدی طی سال به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	یادداشت	گروه و بانک	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تملیک دارایی در قبال تسهیلات اعطایی	۵۰-۱	۴,۲۱۰,۲۳۲	۱,۱۲۸,۹۱۷
جمع مبادلات غیرنقدی		۴,۲۱۰,۲۳۲	۱,۱۲۸,۹۱۷

۵۰-۱. در سال مالی مورد گزارش دارایی‌های زیر به تملیک بانک درآمده است.

ارقام به میلیون ریال

گروه و بانک					
نوع دارایی تملیکی	نوع رابطه مشتری	مبلغ طلب در زمان تملیک	ارزش کارشناسی دارایی تملیک شده	پرداختی توسط مشتری/ بخشودگی توسط بانک	پرداختی بابت ارزش کارشناسی دارایی تملیک شده"	مانده (بدهی) پس از تملیک
ملک مسکونی	مشتری غیرمرتبط	۵,۰۴۲,۲۷۴	(۴,۲۱۰,۲۳۲)	-	۱۹۱,۰۸۸	۱,۰۲۳,۱۳۰
جمع		۵,۰۴۲,۲۷۴	(۴,۲۱۰,۲۳۲)	-	۱۹۱,۰۸۸	۱,۰۲۳,۱۳۰

۵۱. اقلام زیر خط

۵۱-۱. تعهدات بابت اعتبار اسنادی ارزی و ریالی

۵۱-۱-۱. صورت وضعیت تعهدات بانک بابت اعتبارات اسنادی ارزی به شرح زیر است:

گروه و بانک												
نوع ارز	مانده در ابتدای دوره			گشایش شده طی دوره			واریز (ابطال) شده طی دوره			اثر تغییرات نرخ طی دوره	مانده در پایان دوره		
	تعداد	مبلغ ارزی	معادل ریالی	تعداد	مبلغ ارزی	معادل ریالی	تعداد	مبلغ ارزی	معادل ریالی	معادل ریالی	تعداد	مبلغ ارزی	معادل ریالی
دیداری													
روبل روسیه	-	-	-	۱	۵۴۶,۰۲۶,۰۵۸	۴,۴۳۳,۱۸۶	(۱)	(۵۴۶,۰۲۶,۰۵۸)	(۴,۵۲۷,۱۰۲)	۹۳,۹۱۶	-	-	-
جمع			-			۴,۴۳۳,۱۸۶			(۴,۵۲۷,۱۰۲)	۹۳,۹۱۶			-

۵۱-۱-۲. صورت وضعیت تعهدات بانک بابت اعتبارات اسنادی ارزی به شرح زیر است:

گروه و بانک								
نوع اعتبار	مانده در ابتدای دوره		گشایش شده طی دوره		واریز (ابطال) شده طی دوره		مانده در پایان دوره	
	تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال
دیداری	۱۰	۸۲۹,۸۶۱	۱۵	۹,۶۶۹,۹۵۸	(۱۶)	(۶,۱۰۱,۲۷۲)	۹	۴,۳۹۸,۵۴۸
مدت‌دار	۲۴۸	۲۴,۲۱۴,۱۸۵	۳۶۹	۱۲۳,۸۹۲,۰۷۳	(۴۶۹)	(۱۰۷,۲۸۰,۷۹۳)	۱۴۸	۴۰,۸۲۵,۴۶۵
جمع	۲۵۸	۲۵,۰۴۴,۰۴۶	۳۸۴	۱۳۳,۵۶۲,۰۳۱	(۴۸۵)	(۱۱۳,۳۸۲,۰۶۵)	۱۵۷	۴۵,۲۲۴,۰۱۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۱-۲. تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ارزی و ریالی

۵۱-۲-۱. صورت وضعیت تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های ارزی به شرح زیر است:

	گروه و بانک			
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مبلغ ارزی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	معادل ریالی
		میلیون ریال		میلیون ریال
یورو	۱۸,۴۲۷,۳۱۳	۲۸,۹۰۸,۰۶۸	۲۶,۵۲۸,۵۰۹	۱۹,۷۳۸,۱۶۶
دلار آمریکا	۹,۱۴۷,۰۷۳	۱۲,۴۶۱,۵۸۸	۹,۱۴۷,۰۷۳	۶,۲۳۱,۰۱۳
جمع تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های ارزی		**۴۱,۳۶۹,۶۵۶**		۲۵,۹۶۹,۱۷۹

۵۱-۲-۲. تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ریالی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ریالی	**۱,۰۵۲,۴۷۰,۴۷۶**	۸۰۱,۶۵۲,۱۷۵

۵۱-۳. سایر تعهدات بانک به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تعهدات بابت تضمین اوراق مشارکت و صکوک	۱۱۷,۲۵۲,۶۷۱	۱۱۴,۷۹۸,۲۳۸
تعهدات بابت کارت‌های اعتباری	۱۴,۰۵۰,۴۹۶	۹,۸۱۱,۱۱۳
سایر	۵۹,۳۸۴,۵۲۸	۴,۶۸۷,۴۷۹
جمع سایر تعهدات بانک	**۱۹۰,۶۸۷,۶۹۵**	۱۲۹,۲۹۶,۸۳۰

۵۱-۴. وجوه اداره شده و موارد مشابه به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	گروه و بانک	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تسهیلات اعطایی از محل وجوه اداره شده	۵۱,۵۴۳,۵۰۵	۷,۹۴۶,۳۳۹
جمع وجوه اداره شده و موارد مشابه	**۵۱,۵۴۳,۵۰۵**	۷,۹۴۶,۳۳۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵-۵۱. تعهدات ایجاد شده بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت‌نامه‌ها به تفکیک نوع وثیقه

ارقام به میلیون ریال

انواع اصلی وثایق	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده	۱۰,۶۰۷,۹۸۵	۷,۲۵۲,۸۶۶
اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین سایر بانک‌ها	۹۲,۸۹۲	۲۳,۳۷۱
سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار	۸,۰۸۴,۳۰۱	۷,۳۸۰,۸۹۶
زمین و ساختمان	۴۹,۳۹۰,۴۴۸	۳۹,۱۸۵,۳۱۹
چک و سفته و قرارداد لازم‌الاجرا	۱,۰۵۷,۶۴۱,۶۱۱	۷۹۴,۷۶۳,۰۵۱
جمع تعهدات دارای وثیقه	۱,۱۲۵,۸۱۷,۲۳۷	۸۴۸,۶۰۵,۵۰۳
تعهدات ایجاد شده بدون وثیقه	۱۳,۲۴۶,۹۰۸	۴,۰۵۹,۸۹۷
جمع تعهدات ایجاد شده بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت‌نامه‌ها	**۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵**	**۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰**

۵۲. تعهدات سرمایه‌ای و بدهی‌های احتمالی و دارایی‌های احتمالی

بانک و گروه در تاریخ گزارشگری فاقد تعهدات سرمایه‌ای و بدهی و دارایی احتمالی با اهمیت است.

۵۳. رویدادهای بعد از صورت وضعیت مالی

از تاریخ صورت وضعیت مالی تا تاریخ تایید صورت‌های مالی به استثناء برنامه بانک جهت افزایش سرمایه از محل سود انباشته رویداد با اهمیتی که مستلزم تعدیل و یا افشا در صورت‌های مالی باشد، رخ نداده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

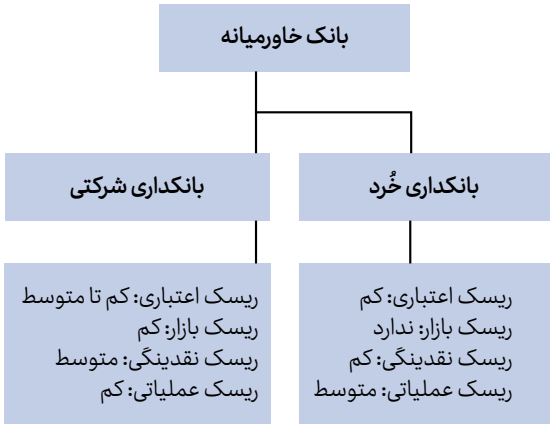
۵۴. تشریح ریسک‌های بانک

بانک در معرض ریسک‌های زیر قرار دارد:

- ریسک اعتباری
- ریسک نقدینگی
- ریسک بازار
- ریسک عملیاتی

میزان تاثیر پذیری بخش‌های مختلف کسب و کار بانک از ریسک‌های مالی تاثیر گذار به شرح نمودار ذیل است.

۵۴-۱. نمودار رابطه بین بخش‌های مختلف کسب‌وکار و ریسک‌های اصلی که هر واحد با آن‌ها مواجه است.

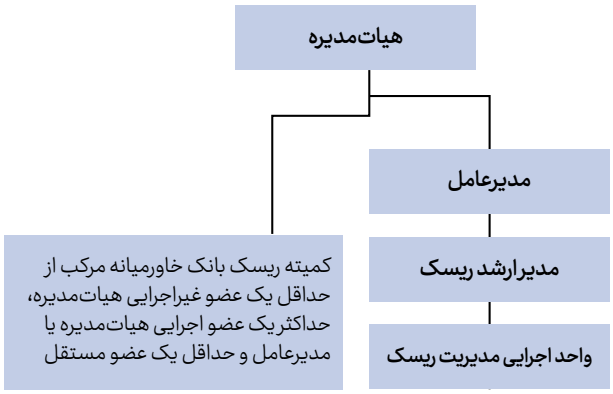
۵۴-۲. چارچوب و نمودار ساختار مدیریت ریسک

مدیریت ریسک در بانک خاورمیانه شامل "کمیته ریسک" و واحد اجرایی "مدیریت ریسک" می‌باشد. کمیته ریسک وضعیت ریسک کسب و کار بانک را به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد و از اعضای منتخب هیات‌مدیره و مدیریت ریسک تشکیل می‌شود. کمیته ریسک مسئول سیاست‌گذاری جهت ایجاد ساز و کارهای شناسایی ریسک‌های کسب‌وکار بانک، اندازه‌گیری ریسک‌های شناخته شده، ایجاد تمهیدات لازم برای کاهش ریسک‌ها، ارائه توصیه‌های لازم برای کنترل ریسک‌ها و توصیه به مدیرعامل و هیات‌مدیره در مورد حدود پذیرش ریسک‌های قابل کنترل است. ساختار کمیته ریسک به طوری طراحی شده که استقلال مدیریت ریسک از سایر واحدهای بانک را تضمین می‌کند.

واحد اجرایی مدیریت ریسک با سرپرستی مدیر ارشد ریسک و تحت نظر مدیرعامل، مسئول اجرای سیاست‌های کمیته ریسک است و در تصمیم‌گیری‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و تهیه گزارش‌ها به هیات‌مدیره کمک می‌نماید و مستقیما به مدیرعامل پاسخگو است. ساختار کمیته ریسک و واحد اجرایی مدیریت ریسک طبق رهنمودهای بانک مرکزی ج.ا.ا. و منطبق با اصول ۱۳گانه حاکمیت شرکتی بازل- ۳ سال ۲۰۱۴ میلادی پایه‌گذاری شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

نمودار ساختار مدیریت ریسک

۳-۵۴. ریسک اعتباری

۱-۳-۵۲. تعریف ریسک اعتباری

هرگونه عدم توانایی یا تمایل مشتریان اعتباری در باز پرداخت اصل و سود تسهیلات یا ایفای تعهدات به نحوی که منجر به تحمیل هزینه و کاهش درآمد بانک گردد، به‌عنوان ریسک اعتباری شناخته می‌شود.

۲-۳-۵۲. سیاست‌ها و خط مشی‌های اعتباری

بانک خاورمیانه سیاست‌های اعتباری خود را در چارچوب قوانین و مقررات مصوب بانک مرکزی ج.ا.ا. ایران تعریف می‌کند. رویکرد عمده بانک خاورمیانه ارائه خدمات و تسهیلات بانکی به شرکت‌های حقوقی خصوصا جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین‌المللی می‌باشد. به همین ترتیب تسهیلات به اشخاص حقیقی عمدتا در قالب کسب‌وکار و در جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین‌المللی اعطا می‌شوند. فعالیت‌های بین‌المللی بانک نیز در قالب تسهیلات مربوط به سرمایه در گردش شرکت‌های وارد کننده و یا صادر کننده مواد اولیه و محصولات تمام شده صورت می‌گیرد. در شرایط خاص بانک خاورمیانه ممکن است برای تضمین پروژه‌های ملی به صورت سندیکایی ورود پیدا کند. اشخاص حقیقی می‌توانند برای کسب و کار خود و عمدتا در جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین‌المللی درخواست ارائه بدهند.

سیاست‌های کمی بانک در اعطای اعتبار در زیر فهرست شده‌اند:

اصول کلی اعتبارسنجی مشتریان:

۱. شناسایی مشتری، اهلیت سنجی و اعتبارسنجی دقیق به نحوی که اعتبارسنجی بعمل آمده مبین میزان توان و ظرفیت اعتباری مشتری باشد و تسهیلات و تعهدات اعطایی بیش از ظرفیت اعتباری مشتری نبوده و محل مصرف تسهیلات و محل بازپرداخت تسهیلات صریحا مشخص و توسط بانک پایش گردد.

۲. مصوبات اعتباری صادره دارای مدت اعتبار حداکثر یکساله بوده و شعبه مکلف است بصورت ادواری و با اخذ مستندات مالی و عملیاتی لازم، نسبت به تجدید و یا عنداللزوم تغییر شرایط یا لغو مصوبات اعتباری صادره اقدام نماید.

۳. نرخ تسهیلات، نوع و میزان وثایق به سابقه اعتباری مشتری بستگی دارد. همچنین مشتریان خوش حساب و دارای سپرده در بانک خاورمیانه و یا مشتریان با حساب‌های جاری فعال ممکن است از تخفیف‌های ویژه ای بهره مند شوند.

۴. حصول اطمینان از اعتبار، سهل البیع بودن، قابلیت نقل و انتقال، بالا بودن درجه نقد شوندگی و بلا معارض بودن کلیه وثایق ارائه شده توسط مشتری جهت استیفای حقوق بانک در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی مشتری.

۵. اخذ چکهای وصولی ناشی از معاملات تجاری بعنوان یکی از پوشش‌های مناسب جهت حصول اطمینان از انتقال وجوه درآمدی کسب و کار به حساب مشتری در بانک و همچنین اطلاع از کیفیت طرف‌های تجاری مشتری اعتباری بانک. در این راستا کمیته اعتباری شعبه می‌بایست نسبت به شناسایی طرفهای تجاری مشتری اعتباری بانک اقدام نموده و با ذکر نام ایشان در مصوبه و ابلاغیه اعتباری قبول چکهای وصولی پشتیبان را محدود به طرف‌های تجاری خوشنام و متعهد نموده و بطور مستمر پایش نماید تا مبالغ و سررسید چکهای وصولی در چارچوب قابل قبول باشد.

۶. نظر به اهمیت کارکرد مشتریان با بانک خاورمیانه، بانک بطور ادواری نسبت به بررسی مطلوب بودن وضعیت فعالیت حساب‌های مشتری اطمینان حاصل می‌نماید.

۷. پایش عملکرد مشتری و بررسی ادواری نسبت به سنجش وضعیت اعتباری، و حصول اطمینان از مطلوبیت وضعیت مشتری در طول دوره همکاری با بانک.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۸. مشتریان متقاضی تسهیلات از نظر ریسک اعتباری ارزیابی می‌شوند و با توجه به درجه اعتباری مشتری، میزان و شرایط تسهیلات توسط کمیته‌های اعتباری تعیین می‌شوند.

۹. رتبه‌بندی مشتریان بخش مهمی از سیاست‌های اعتباری بانک خاورمیانه را تشکیل می‌دهد. وضعیت مالی (حسابرسی شده) و شفافیت عملکرد مالی مشتری، سهم به سزایی در بهبود رتبه اعتباری مشتری دارند.

۱۰. میزان و کیفیت وثایق و تضامین دریافتی از مشتریان مطابق با رتبه اعتباری مشتری تعیین می‌شود؛ بطوریکه مشتریان با رتبه اعتباری پایین ملزم به ارائه میزان وثایق بیشتری در مقایسه با مشتریان با رتبه اعتباری بالا هستند.

۱۱. انتظار می‌رود متوسط درجه اعتباری مشتریان بالاتر از-B قرار بگیرد.

۱۲. به طور کلی صدور مصوبات اعتباری بانک خاورمیانه به طور متمرکز در ستاد صورت می‌گیرد.

۱۳. طبق سیاست بانک، علاوه بر اعتبارسنجی که توسط مدیریت اعتبارات بانک صورت می‌پذیرد، تمام درخواست‌های اعتباری مشتریان باید توسط مدیریت ریسک اعتبارسنجی شده و به اطلاع مدیریت اعتبارات برسد تا در قالب رتبه اعتباری اولیه و تفصیلی در تصمیمات اعتباردهی و اخذ تضامین مورد توجه قرار بگیرد.

۱۴. مدیریت ریسک به صورت ادواری وضعیت تمرکز تسهیلات و تضامین اخذ شده را رصد نموده و به مدیرعامل و کمیته ریسک گزارش می‌دهد. همچنین مدیریت ریسک گزارش‌های متنوعی از تمرکز تسهیلات بر اساس صنایع مختلف و یا دسته بندی بر اساس ماهیت حقیقی و حقوقی مشتری و یا در دیگر قالب‌ها به فراخور نیاز به کمیته ریسک ارائه می‌نماید.

۵۴-۳-۳. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک اعتباری

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد، علاوه بر ریسک‌های اعتباری، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۵۴-۳-۴. حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تصویب تسهیلات و تعهدات

به طور کلی صدور مصوبات اعتباری بانک خاورمیانه به طور متمرکز در ستاد صورت می‌گیرد. با توجه به میزان اعتبار درخواستی، مصوبات می‌توانند درسطوح ذیل صورت بگیرند:

۱- شعب: بر اساس وثایق نوع اول، برای تسهیلات تا سقف ۴ میلیارد ریال (در صورت ارائه "سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه/ بلندمدت" و یا "اوراق صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت کارگزاری بانک خاورمیانه" تا سقف ۵۰ میلیارد ریال) و برای تعهدات تا سقف ۸ میلیارد ریال و براساس وثایق نوع دوم، برای تسهیلات تا سقف ۲ میلیارد ریال و تعهدات تا سقف ۴ میلیارد ریال (از آنجا که رویکرد بانک خاورمیانه ارائه خدمات بانکی به مشتریان شرکتی می‌باشد، کمیته اعتباری شعب می‌بایست از حدود اختیارات فوق در راستای جذب، تحکیم و گسترش مشتریان سپرده گذار موجود شعبه بهره گیری نمایند.

۲- کمیته مرکز اعتبارات: بر اساس وثایق نوع اول و دوم ، برای تسهیلات تا ۱۰٪ سرمایه نظارتی و برای تعهدات (بدون اعمال ضریب) تا ۲۰٪ سرمایه نظارتی.

۳- کمیته عالی اعتبارات: بر اساس وثایق نوع اول و دوم ، برای تسهیلات تا ۱۰٪ سرمایه نظارتی و برای تعهدات (بدون اعمال ضریب) تا ۲۰٪ سرمایه (مجموع تسهیلات و تعهدات اعطایی با اعمال ضرایب نمی بایست از ۱۰٪ سرمایه نظارتی تجاوز نماید).

۴- هیات‌مدیره: حدود اختیارات هیات‌مدیره در اعطای تسهیلات/تعهدات افزون بر مجموع تسهیلات و تعهدات کمیته عالی اعتباری تسهیلات و تعهدات کلان، اشخاص مرتبط، سندیکائی و کنسرسیومی است.

۵۴-۳-۵. روش‌های کاهش ریسک اعتباری

در حال حاضر با توجه به عدم وجود ابزار مالی مناسب، تنها روش کاهش ریسک اعتباری اخذ تضامین و وثایق می‌باشد که با صلاحدید نهاد تصمیم گیرنده و با توجه به بررسی‌های واحد ریسک از صورت‌های مالی مشتریان و تعیین رتبه اعتباری توسط واحد ریسک، سابقه رفتاری مشتری، عدم سابقه بدحسابی در بانک‌های دیگر، بازدید کارشناسان اعتباری از محل کسب و کار و نظارت بر مصرف وام از ابزارهای مهم بانک برای کاهش ریسک اعتباری هستند. همچنین حضور وکلای خبره در بانک برای بررسی و تنظیم قراردادها و پیگیری‌های لازم توسط وکلای بانک به کاهش ریسک اعتباری بانک کمک شایانی می‌کند.

۵۴-۳-۶. فرآیند اعتبار سنجی مشتریان

بیش از ۹۵٪ مشتریان تسهیلات بانک خاورمیانه را اشخاص حقوقی تشکیل می‌دهند و اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی اکثرا در قالب یک فعالیت اقتصادی درآمدزا مربوط به کسب و کار مشتری صورت می‌گیرد.

علاوه بر رعایت مقررات بانک مرکزی، باید کلیه متقاضیان تسهیلات توسط مدیریت ریسک اعتبارسنجی شوند و این کار باید به طور مستقل از بخش اعتبارات صورت گیرد. رتبه‌بندی ریسک اعتباری مشتریان بر اساس چهار مورد عمده زیر صورت میگیرد: ۱- سه سال صورت‌های مالی حسابرسی شده، ۲- برآورد مدیریت ریسک از جریان وجوه نقد شرکت برای پرداخت اصل و سود وام‌های کوتاه‌مدت از محل درآمدهای عادی شرکت ، ۳- موارد کیفی از قبیل برآورد توان رقابتی و قابلیت مدیریتی و ۴- سابقه خوش حسابی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

خلاصه فرآیند اعطای تسهیلات به شرکت‌ها و یا اشخاص حقیقی دارای کسب و کار به ترتیب زیر است:

۱- ارائه درخواست، اطلاعات، مدارک و مستندات مورد نیاز بانک توسط مشتری از طریق سامانه یکپارچه مدیریت اعتبارات (CARM) که در وب سایت بانک قرار دارد(http://carm.middleeastbank.ir/) . این موارد شامل اطلاعات ثبتی شرکت و مدیران، مجوزهای فعالیت، سوابق فعالیت، اطلاعات مالی است.

۲- پس از تکمیل اطلاعات توسط مشتری، کارشناس اعتباری اطلاعات را بررسی کرده و در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر و یا جهت رفع ابهامات با مشتری تماس برقرار می‌کند.

۳- پس از تکمیل گزارش کارشناسی، رتبه اعتباری اولیه در سامانه یکپارچه مدیریت اعتبارات (CARM) محاسبه می‌شود. سپس کارشناس اعتباری اقدام به پاسخگویی یک سری پرسش‌های از پیش تعریف شده می‌نماید که منجر به تعدیل رتبه اعتباری (رتبه اعتباری تعدیل شده) می‌شود.

۴- همزمان رتبه بازپرداخت مشتری نزد بانک در سامانه مذکور محاسبه می‌گردد.

۵- در نهایت از ترکیب رتبه اعتباری پس از تعدیل و رتبه بازپرداخت، رتبه اعتباری نهایی مشتری محاسبه است.

۶- رتبه اعلام شده توسط مدیریت ریسک به عنوان یکی از شاخص‌های مورد نیاز جهت تصمیم گیری برای اعطای اعتبار و اخذ وثایق قرار می‌گیرد.

۷- اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی به ندرت صورت می‌پذیرد و در برخی موارد که شخص دارای یک فعالیت اقتصادی مشخص و قابل رصد است، اظهارنامه مالیاتی و رتبه بازپرداخت نزد بانک مبنای تصمیم گیری جهت اعطای اعتبار قرار می‌گیرد.

۸- نسبت مالکانه برای مشتریان شرکتی بایستی حداقل منطبق با مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باشد.

۵۴-۳-۷. تحلیل کیفیت اعتباری

کیفیت دارایی‌های بانک شامل تسهیلات و تعهدات و سرمایه‌گذاری‌ها، نوع و مبلغ وثایق اخذ شده و کفایت وثایق اخذ شده (نسبت مانده تسهیلات اعطایی به ارزش روزآوری شده وثایق-LTV) از منظر ریسک اعتباری در جداول ۱-۷-۳-۵۴ الی ۵-۷-۳-۵۴ نمایش داده شده است.

۵۴-۳-۷-۱. جدول تحلیل کیفیت اعتباری تسهیلات و تعهدات اعطایی و سرمایه‌گذاری‌ها بر اساس رتبه‌بندی اعتباری داخلی بانک

جدول تحلیل کیفیت اعتباری بدون در نظر گرفتن ارزش وثایق و بر مبنای بررسی صورت‌های مالی، توان پرداخت اصل و سود وام و نحوه پرداخت مشتریان در گذشته تهیه شده است. وام‌های "درجه ۱ - ریسک کم" تسهیلاتی هستند که مشتریان در گذشته بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری B تا AAA برخوردار هستند. همچنین تسهیلات ارزی از منابع صندوق توسعه ملی در این طبقه لحاظ شده است. وام‌های "درجه ۲ - ریسک متوسط" وام هایی هستند که مشتریان بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری CCC- تا B- برخوردار هستند. وام‌های "درجه ۳ - ریسک زیاد" عبارتند از وام هایی که مشتریان بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری C تا CC برخوردار هستند به همراه کلیه تسهیلات سررسید گذشته و معوق و مشکوک‌الوصول قرار گرفته اند.

در مورد درجه ریسک تعهدات برای هر مشتری، همان درجه ریسک تخصیصی به تسهیلات آن مشتری منظور شده است. در مورد سرمایه‌گذاری ها، سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت به عنوان درجه ریسک کم و سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت (شامل شرکت‌های بورسی و فرابورسی) به عنوان درجه ریسک متوسط لحاظ شده است.

ارقام به میلیون ریال

	تحلیل کیفیت اعتباری					
	تسهیلات اعطایی به مشتریان		سرمایه‌گذاری‌ها در سهام		تعهدات بابت ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
درجه ۱ - ریسک کم	۱,۳۱۴,۱۲۰,۷۴۷	۷۰۹,۷۲۱,۰۶۳	۳,۲۱۶,۱۲۱	۳,۱۸۶,۱۲۱	۸۶۵,۶۸۸,۷۵۰	۶۷۴,۰۷۶,۶۵۴
درجه ۲ - ریسک متوسط	۳۲۶,۰۳۷,۲۰۰	۲۰۷,۹۰۲,۹۷۵	-	-	۲۵۶,۱۱۸,۵۷۳	۱۶۴,۹۳۶,۵۶۱
درجه ۳ - ریسک زیاد	۸۱,۷۱۷,۷۹۵	۷۷,۱۱۲,۶۸۸	-	-	۱۷,۲۵۶,۸۲۲	۱۳,۶۵۲,۱۸۵
جمع مبلغ ناخالص	۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲	۹۹۴,۷۳۶,۷۲۶	۳,۲۱۶,۱۲۱	۳,۱۸۶,۱۲۱	۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵	۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰
ذخیره کاهش ارزش	(۴۱,۹۴۸,۲۱۵)	(۳۰,۴۲۸,۴۹۱)	-	-		
خالص مبلغ دفتری	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	**۳,۲۱۶,۱۲۱**	۳,۱۸۶,۱۲۱		

* سرمایه‌گذاری‌ها شامل هر نوع اوراق بهادار با ویژگی حقوق مالکیت نظیر انواع سهام می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۳-۷-۲. جدول تحلیل کیفیت اعتباری تسهیلات و تعهدات اعطایی به مشتریان بر اساس طبقات دارایی‌ها

ارقام به میلیون ریال

	تسهیلات اعطایی به مشتریان		تعهدات بابت ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
جاری	۱,۶۵۷,۶۱۶,۷۰۳	۹۳۲,۰۴۸,۹۳۲	۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵	۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰
سررسید گذشته	۱,۳۹۵,۷۹۰	۸,۱۱۵,۳۷۰	-	-
معوق	۴,۴۲۹,۵۰۶	۲۹,۹۹۸,۹۳۷	-	-
مشکوک‌الوصول	۵۸,۴۳۳,۷۴۳	۲۴,۵۷۳,۴۸۷	-	-
جمع مبلغ ناخالص	۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۲	۹۹۴,۷۳۶,۷۲۶	۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵	۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰
ذخیره کاهش ارزش	(۴۱,۹۴۸,۲۱۵)	(۳۰,۴۲۸,۴۹۱)	-	-
خالص مبلغ دفتری	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	**۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵**	**۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵**	**۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰**

۵۴-۳-۷-۳. کیفیت اعتباری اوراق مشارکت، اسناد خزانه اسلامی و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

	تحلیل کیفیت اعتباری	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
منتشره توسط دولت و بانک مرکزی		
وزارت امور اقتصادی و دارایی	۱۸۶,۶۰۶,۰۶۶	۵۶,۷۵۶,۸۷۱
جمع	**۱۸۶,۶۰۶,۰۶۶**	۵۶,۷۵۶,۸۷۱
منتشره توسط بخش غیردولتی		
صندوق سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت-افق خاورمیانه	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰
صندوق سرمایه‌گذاری توسعه بازار سرمایه	۹۹۹,۹۹۶	-
صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق روشن خاورمیانه	۱,۱۶۰	۱,۱۶۰
جمع	**۱,۰۰۸,۱۵۶**	۸,۱۶۰
جمع کل	**۱۸۷,۶۱۴,۲۲۲**	۵۶,۷۶۵,۰۳۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۳-۷-۴. نوع و مبلغ وثایق اخذشده از مشتریان اعتباری

ارقام به میلیون ریال

انواع اصلی وثایق	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تسهیلات اعطایی به مشتریان حقیقی		
اوراق مشارکت/ صکوک	۲,۴۱۷,۱۰۶	۱۲,۷۷۶
اوراق سهام سریع‌المعامله	۱,۹۴۹,۲۸۳	۲,۱۹۱,۰۹۵
سپرده	۴,۴۳۳	۱۰,۵۴۳
املاک و مستغلات	۱۰,۸۶۰,۳۶۴	۱۲,۲۰۷,۳۷۹
چک	۳۳,۶۵۵,۷۰۸	۳۰,۰۹۵,۴۲۰
سفته	۳۷,۷۰۷,۵۳۱	۲۳,۶۰۸,۱۵۱
ماشین الات	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰
قرارداد لازم‌الاجرا	۵۰,۵۸۱,۲۴۹	۳۵,۵۲۵,۷۶۵
جمع وثایق مشتریان حقیقی	۱۳۷,۱۸۷,۶۷۴	۱۰۳,۶۶۳,۱۲۹
تسهیلات اعطایی به مشتریان حقوقی		
اوراق مشارکت/ صکوک	۲,۸۳۴,۲۴۷	۷۴۷,۳۰۷
اوراق سهام سریع‌المعامله	۳۷۴,۶۸۰,۷۷۰	۳۵۰,۳۹۸,۵۸۲
سپرده	۱۷,۰۴۱,۲۴۰	۷,۳۱۲,۹۱۵
املاک و مستغلات	۴۱۸,۴۱۶,۲۱۹	۳۲۸,۵۹۰,۲۳۴
چک	۷,۴۶۸,۶۳۵,۸۸۸	۴,۹۳۷,۵۷۰,۶۶۶
سفته	۳۵,۶۳۶,۹۷۷	۳۷,۲۱۰,۰۸۸
قرارداد لازم‌الاجرا	۱,۴۷۲,۷۰۳,۱۹۳	۹۶۲,۵۶۷,۰۱۵
ماشین آلات	۶۳,۵۴۵,۴۷۷	۲۴,۰۹۵,۰۱۸
جمع وثایق مشتریان حقوقی	۹,۸۵۳,۴۹۴,۰۱۱	۶,۶۴۸,۴۹۱,۸۲۵
جمع وثایق اخذشده از مشتریان اعتباری	**۹,۹۹۰,۶۸۱,۶۸۵**	۶,۷۵۲,۱۵۴,۹۵۴

* مبلغ ذکر شده، ارزش ترهینی کل وثایق بر اساس گزارش کتبی کارشناس بانک است.

۵۴-۳-۷-۵. مانده تسهیلات بر اساس نسبت مانده تسهیلات (به کسر ذخایر) به ارزش نقد روزآوری شده وثایق

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تسهیلات اعطایی به مشتریان حقیقی		
کمتر از ۵۰ درصد	۴۵,۳۷۶,۲۸۸	۳۱,۶۳۰,۴۰۳
۵۱ تا ۷۰	۲,۴۸۸,۵۵۳	۱,۰۰۲,۸۸۷
۷۱ تا ۹۰	۱۳۸,۱۳۹	۱,۰۹۱,۹۲۲
۹۱ تا ۱۰۰	۷۹,۰۹۰	۳۵۲,۴۳۳
بالاتر از ۱۰۰ درصد	۲,۵۱۹,۷۲۴	۳۹,۶۱۳
جمع	۵۰,۶۰۱,۷۹۴	۳۴,۱۱۷,۲۵۸
تسهیلات اعطایی به مشتریان حقوقی		
کمتر از ۵۰ درصد	۹۷۷,۲۹۰,۹۵۲	۶۰۴,۹۶۸,۳۷۷
۵۱ تا ۷۰	۷,۵۹۲,۷۱۹	-
۷۱ تا ۹۰	-	۵,۱۳۳,۸۵۶
۹۱ تا ۱۰۰	۶۴۴,۴۴۲,۰۶۲	۳۲۰,۰۸۸,۷۴۴
بالاتر از ۱۰۰ درصد	-	-
جمع	۱,۶۲۹,۳۲۵,۷۳۳	۹۳۰,۱۹۰,۹۷۷
جمع کل	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	**۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵**

*مبلغ مورد نظر در محاسبات، ارزش ترهینی روزآوری شده وثایق و با در نظر گرفتن ضرایب نقدشوندگی ذکر شده در بخشنامه طبقه بندی دارایی‌ها و ذخیره‌گیری است. در این جدول افشای پوشش وثایق در اختیار بانک برای مانده بدهی مشتریان مدنظر است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۳-۸. تمرکز ریسک اعتباری

بیشترین تمرکز ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه به اعطای تسهیلات کوتاه‌مدت تامین سرمایه در گردش شرکت‌های تولیدی، بازرگانی، پیمانکاری و یا صاحبان کسب و کار می‌باشد. شرکت‌های کارگزاری هم بخشی از مشتریان تسهیلات بانک را تشکیل میدهند که در صورت تمرکز عملیات خود در بانک، برای سهولت فعالیت مشتریان خود اقدام به اخذ تسهیلات از بانک خاورمیانه می‌کنند. به طور کلی پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی شرکت باید موید امکان بازپرداخت اصل و سود تسهیلات دریافتی از محل وجوه نقد عملیاتی شرکت باشد. بنابر این تمرکز ریسک اعتباری در مورد تسهیلات شخصی، تسهیلات مسکن، تسهیلات مصرفی و یا پروژه‌های بلندمدت در سطح حداقلی است. هرچند ممکن است برای پروژه‌های ملی، بانک خاورمیانه برای تضمین سودآوری پروژه به طور سندیکایی با همکاری سایر بانک‌ها اقدام کند.

مدیریت ریسک در حال حاضر اشخاص حقیقی را بر مبنای صورت‌های مالی رتبه‌بندی نمی نمایند ولی پوشش ریسک از طرق دیگر مانند شناخت مشتری، سابقه فعالیت و خوش حسابی با بانک خاورمیانه و سایر بانک‌ها و اخذ تضامین صورت می‌گیرد. مدیریت ریسک در حال گسترش مدل‌های داخلی برای پوشش لیزینگ‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صرافی‌ها و اشخاص حقیقی نیز هست.

متقاضیان تسهیلات باید به طور متوسط دارای رتبه اعتباری B و بالاتر باشند. طبق تعریف، مشتری با رتبه B قابلیت باز پرداخت تسهیلات دریافتی را در حال حاضر دارد هر چند شرایط حاضر اقتصادی کشور ممکن است باعث شود حتی این مشتریان با مشکلاتی روبرو شوند. گستره اعتبارسنجی مشتریان بانک خاورمیانه از AA تا C می‌باشد. متوسط اعتبار مشتریان بدون توجه به میزان وثایق در حدود B تا BB می‌باشد.

وثایق اخذ شده از متقاضیان با درجه اعتباری کمتر از متوسط بسیار بیشتر از وثایق اخذ شده از متقاضیان با درجه اعتباری بالای متوسط (B تا AA) می‌باشد. وثایق اخذ شده با توجه به رتبه متقاضی، اطمینان لازم را در مدیریت ریسک بانک ایجاد می‌کند که زیان مورد انتظار کمتر از یک درصد باشد.

در صورت افزایش قابل توجه تمرکز تسهیلات و یا تعهدات در یک بخش خاص، بانک سعی در کنترل و یا کاهش تسهیلات و تعهدات در آن بخش می‌کند. مدیریت ریسک در دوره‌های متناوب گزارش‌هایی در زمینه تمرکز تسهیلات در بخش‌های مختلف را به کمیته ریسک/ هیات‌مدیره ارائه می‌نماید.

میزان پذیرش ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه با توجه به مانده تسهیلات و سپرده‌ها و با توجه به دیگر ریسک‌های موجود تغییر می‌کند. مثلا در صورتی که نسبت تسهیلات به سپرده‌ها از حدود تقریبی ۸۵٪ تجاوز کند، بانک سعی می‌کند با انتخاب دقیق‌تر مشتریان این نسبت را کاهش دهد و موقعیت نقدینگی خود را در شرایط مطلوب نگاه دارد. همچنین اگر بانک مشاهده کند که ضریب ریسک متوسط تسهیلات (با توجه به محاسبات کفایت سرمایه بازل- ۳) از حد معمول تجاوز کرده است، به مشتریان با کیفیت اعتباری بالاتر ارجحیت لازم داده می‌شود.

اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات با در نظر گرفتن روابط بین اشخاص که به نحوی از انحا با یکدیگر دارای وابستگی می‌باشند و با رعایت آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان مصوب شورای پول و اعتبار انجام می‌گیرد.

۵۴-۳-۸-۱. جدول توزیع بخش اقتصادی تسهیلات و سرمایه‌گذاری در سهام و تمرکز درون یا برون‌مرزی آن

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	تسهیلات اعطایی		سرمایه‌گذاری در سهام		تعهدات بابت ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی	
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مبلغ دفتری		۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	۳,۲۱۶,۱۲۱	۳,۱۸۶,۱۲۱	۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵	۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰
میزان تسهیلات براساس بخش‌های اقتصادی							
صنعت	۵۴-۳-۸-۱-۱	۱,۱۷۵,۹۶۷,۰۵۴	۶۵۲,۰۰۳,۹۷۹	-	-	۳۴۰,۲۳۴,۹۸۳	۲۴۵,۷۵۸,۹۸۳
مسکن		۴۸,۵۱۰,۹۳۵	۲۱,۴۴۷,۹۱۴	-	-	۴۱۲,۷۱۳,۷۷۱	۲۲۷,۸۷۵,۵۳۶
بازرگانی		۱۷۴,۱۵۸,۰۰۷	۱۲۷,۱۱۷,۵۲۵	-	-	۷۳,۳۱۶,۶۵۴	۵۱,۶۹۳,۹۲۸
خدمات		۱۰۶,۹۷۵,۹۱۹	۶۶,۱۳۳,۱۲۷	۳,۲۱۶,۱۲۱	۳,۱۸۶,۱۲۱	۱۵۱,۶۸۳,۷۹۴	۱۲۸,۵۲۶,۶۱۱
کشاورزی		۴,۳۱۰,۹۴۷	۳,۹۵۷,۸۸۴	-	-	۱۳۸,۰۵۷	-
معدن		۱۳۵,۳۲۵,۴۴۶	۷۳,۵۸۳,۳۸۱	-	-	۱۵۹,۴۳۱,۴۵۰	۱۹۷,۱۲۱,۴۹۱
سایر		۳۴,۶۷۹,۲۱۹	۲۰,۰۶۴,۴۲۵	-	-	۱,۵۴۵,۴۳۶	۱,۶۸۸,۸۵۱
جمع		**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	**۳,۲۱۶,۱۲۱**	۳,۱۸۶,۱۲۱	**۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵**	۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰
میزان تسهیلات/تعهدات بر اساس داخل و خارج از کشور							
داخل کشور		۱,۶۷۹,۹۲۵,۸۷۷	۹۶۴,۳۰۷,۳۶۳	۳,۲۱۶,۱۲۱	۳,۱۸۶,۱۲۱	۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵	۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰
خارج کشور		۱,۶۵۰	۸۷۲	-	-	-	-
جمع		**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	**۳,۲۱۶,۱۲۱**	۳,۱۸۶,۱۲۱	**۱,۱۳۹,۰۶۴,۱۴۵**	۸۵۲,۶۶۵,۴۰۰

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۳-۸-۱-۱. توزیع تسهیلات و تعهدات بر اساس نوع صنعت به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
تسهیلات		
خودرو و قطعات	۱۰۳,۴۰۲,۶۹۶	۳۳,۶۶۶,۹۶۴
صنایع معدنی و فلزی	۶۶,۹۸۳,۷۷۰	۳۳,۵۱۷,۳۰۶
صنایع پتروشیمی، شیمیایی و فرآورده‌های نفتی	۶۱۱,۱۹۰,۷۱۷	۳۱۴,۱۸۵,۶۰۸
غذایی و دارویی	۳۳۰,۷۴۳,۳۴۹	۱۶۶,۰۲۵,۶۲۰
انرژی	۶,۱۹۰,۶۱۳	۴,۷۸۳,۲۳۳
پیمانکاری	۱۵,۳۳۶,۸۷۰	۳,۱۹۲,۵۰۳
مخابرات، رایانه و صنایع وابسته	۷,۸۱۰,۴۶۵	۴,۶۷۷,۲۰۲
سایر	۳۴,۳۰۸,۵۷۴	۹۱,۹۵۵,۵۴۳
جمع	۱,۱۷۵,۹۶۷,۰۵۴	۶۵۲,۰۰۳,۹۷۹
تعهدات		
خودرو و قطعات	۱۰۳,۸۳۵,۵۸۱	۹۶,۰۳۸,۸۸۸
صنایع معدنی و فلزی	۷۱,۴۶۸,۰۷۱	۳۵,۶۸۲,۵۱۹
صنایع پتروشیمی، شیمیایی و فرآورده‌های نفتی	۲۲,۶۸۳,۰۲۰	۱,۲۹۶,۸۰۸
غذایی و دارویی	۳۸,۲۸۶,۷۴۴	۱۶,۰۶۰,۸۶۸
انرژی	۲۱,۰۲۷,۹۴۸	۳۸,۸۳۰,۵۰۹
پیمانکاری	۳۱,۵۸۴,۱۵۳	۲,۷۴۰,۵۲۰
مخابرات، رایانه و صنایع وابسته	۱۳۳,۴۷۲	۳,۹۴۷,۳۴۲
سایر	۵۱,۲۱۵,۹۹۴	۵۱,۱۶۱,۵۲۹
جمع	۳۴۰,۲۳۴,۹۸۳	۲۴۵,۷۵۸,۹۸۳
جمع کل	**۱,۵۱۶,۲۰۲,۰۳۷**	۸۹۷,۷۶۲,۹۶۲

۵۴-۳-۸-۲. **جدول توزیع تسهیلات بر اساس عقود مشارکتی و مبادله‌ای و نوع مشتری**

نوع عقد	نوع مشتری	۱۴۰۴/۱۲/۲۹			
		تسهیلات اعطایی طی سال		مانده تسهیلات در پایان سال	
		مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد
عقود مبادله‌ای	مشتریان حقیقی	۱۶۴,۴۰۷,۹۹۹	٪۵	۵۰,۵۸۷,۲۶۷	٪۳
	مشتریان حقوقی	۳,۰۱۳,۵۸۴,۸۱۲	٪۹۵	۱,۵۹۲,۰۵۰,۱۳۶	٪۹۷
جمع		**۳,۱۷۷,۹۹۲,۸۱۱**	**٪۱۰۰**	**۱,۶۴۲,۶۳۷,۴۰۳**	**٪۹۸**
عقود مشارکتی	مشتریان حقیقی	-	٪۰	۱۴,۵۲۷	٪۰
	مشتریان حقوقی	۷,۴۵۵,۲۵۱	٪۰	۳۷,۲۷۵,۵۹۷	٪۱۰۰
جمع		**۷,۴۵۵,۲۵۱**	**٪۰**	**۳۷,۲۹۰,۱۲۴**	**٪۲**
جمع کل		**۳,۱۸۵,۴۴۸,۰۶۲**	**٪۱۰۰**	**۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷**	**٪۱۰۰**

نوع عقد	نوع مشتری	۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
		تسهیلات اعطایی طی سال		مانده تسهیلات در پایان سال	
		مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد
عقود مبادله‌ای	مشتریان حقیقی	۱۶۷,۱۲۲,۹۳۳	٪۶	۳۴,۱۰۲,۷۳۰	٪۴
	مشتریان حقوقی	۲,۷۹۲,۱۹۶,۸۸۷	٪۹۴	۹۰۷,۰۷۶,۶۴۱	٪۹۶
جمع		**۲,۹۵۹,۳۱۹,۸۲۰**	**٪۱۰۰**	**۹۴۱,۱۷۹,۳۷۱**	**٪۹۸**
عقود مشارکتی	مشتریان حقیقی	-	٪۰	۱۴,۵۲۷	٪۰
	مشتریان حقوقی	-	٪۰	۲۳,۱۱۴,۳۳۷	٪۱۰۰
جمع		-	٪۰	**۲۳,۱۲۸,۸۶۴**	**٪۲**
جمع کل		**۲,۹۵۹,۳۱۹,۸۲۰**	**٪۱۰۰**	**۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵**	**٪۱۰۰**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۳-۹. نحوه مدیریت تسهیلات و مطالبات غیرجاری

نظر به اهمیت نظارت و پیگیری بهنگام مطالبات بانک، کمیته ای تحت عنوان "کمیته وصول مطالبات بانک خاورمیانه" در مرداد ماه ۱۳۹۳ به ریاست مدیرعامل بانک و با حضور قائم مقام بانک، مشاور امورحقوقی مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات، مدیران اعتبارات، مدیر امور مالی، مدیر امور حقوقی و رئیس عملیات اعتباری تشکیل گردید. جلسات این کمیته بصورت هفتگی برگزار می‌شود.

تصمیمات کمیته وصول مطالبات بانک در قالب صورتجلسات هفتگی ضبط و نگهداری گردیده و جهت پیگیری بعدی در دستور کار واحدهای ذیربط قرار میگیرد. لازم بذکر است مطالبات بانک از تاریخ سررسید (دو ماه پیش از ورود به طبقه مطالبات سررسید گذشته) در دستور کار کمیته وصول مطالبات قرار داده می‌شود تا با توجه به اهمیت و حساسیت امر، نسبت به استعلام وضعیت مشتری و اتخاذ تصمیم لازم اقدام شود.

در صورت عدم نتیجه گیری از پیگیری‌ها انجام شده با مشتری، پرونده به امور حقوقی بانک ارجاع می‌گردد و پس از ارجاع پرونده به مدیریت حقوقی، اقدامات اجرایی و قضایی برطبق قوانین و مقررات انجام و پیگیری شده و بر حسب مورد منجر به تملیک و یا نقد نمودن مطالبات می‌شود. در صورتیکه در جلسه مزایده ثبتی و قضایی خریداری جهت خرید شرکت ننماید بانک بر اساس صرف و صلاح، ششدانگ اموال وثیقه یا بازداشتی را تملیک و یا بر اساس میزان مطالبات خود با مالک، شریک می‌شود. پس از تملیک وثیقه و یا مورد بازداشت توسط بانک خاورمیانه، اموال تملیک شده منطبق با قوانین بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق مزایده عمومی به فروش رسیده و نقد می‌شود.

۵۴-۳-۹-۱. جدول گردش تسهیلات و مطالبات غیرجاری

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹				۱۴۰۳/۱۲/۳۰			
	اصل	سود	وجه التزام	جمع	اصل	سود	وجه التزام	جمع
مانده تسهیلات و مطالبات غیرجاری در ابتدای سال	۵۶,۴۸۰,۷۰۵	۲,۷۹۱,۴۶۶	۳,۴۱۵,۶۲۵	۶۲,۶۸۷,۷۹۶	۲۸,۳۱۲,۴۹۵	۱,۳۲۰,۴۰۲	۶۴۰,۴۱۴	۳۰,۲۷۳,۳۱۱
انتقال یافته به غیرجاری در طی سال	۶۱,۷۳۱,۲۱۸	۴,۲۶۷,۷۸۲	۱,۶۲۵,۴۶۹	۶۷,۶۲۴,۴۶۹	۸۵,۴۱۶,۱۹۵	۴,۹۴۳,۹۸۹	۴,۹۸۰,۳۷۰	۹۵,۳۴۰,۵۵۴
افزایش ناشی از تسعیر	۶,۷۴۳,۷۹۹	۵۶,۶۵۶	۵۹,۹۷۰	۶,۸۶۰,۴۲۵	۳,۹۹۷,۳۸۱	۸۲,۸۵۹	۵۱,۳۶۶	۴,۱۳۱,۶۰۶
تسهیلات و مطالبات غیرجاری تسویه شده طی سال								
وصول نقدی	(۵۸,۸۹۸,۶۹۳)	(۳,۳۷۵,۱۱۲)	(۱,۷۹۲,۱۵۳)	(۶۴,۰۶۵,۹۵۸)	(۴۹,۸۱۳,۳۵۶)	(۲,۷۳۹,۲۳۴)	(۲,۱۵۱,۵۲۷)	(۵۴,۷۰۴,۱۱۷)
وصول شده با تملیک دارایی	(۶۰,۱۸۵)	(۳,۵۶۵)	(۵,۴۸۹)	(۶۹,۲۳۹)	(۷۸۷,۸۸۲)	(۶۷,۳۹۶)	(۴۶,۲۳۴)	(۹۰۱,۵۱۲)
استهلاک	(۷,۸۵۳,۴۲۷)	(۸۷۵,۸۶۱)	-	(۸,۷۲۹,۲۸۸)	(۱۰,۶۴۴,۱۲۸)	(۷۴۹,۱۵۴)	-	(۱۱,۳۹۳,۲۸۲)
بخشش جرائم	-	-	(۴۹,۱۶۶)	(۴۹,۱۶۶)	-	-	(۵۸,۷۶۴)	(۵۸,۷۶۴)
مانده تسهیلات و مطالبات غیرجاری در پایان سال مالی	**۵۸,۱۴۳,۴۱۷**	**۲,۸۶۱,۳۶۶**	**۳,۲۵۴,۲۵۶**	**۶۴,۲۵۹,۰۳۹**	۵۶,۴۸۰,۷۰۵	۲,۷۹۱,۴۶۶	۳,۴۱۵,۶۲۵	۶۲,۶۸۷,۷۹۶

۵۴-۳-۹-۲. توزیع تسهیلات و مطالبات غیرجاری بر اساس بخش‌های اقتصادی

ارقام به میلیون ریال

	مانده غیرجاری تسهیلات اعطایی		ذخیره خاص مطالبات مشکوک‌الوصول		خالص تسهیلات و مطالبات غیرجاری	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
توزیع بخشی تسهیلات و مطالبات غیرجاری						
صنعت	۵۲,۶۴۸,۶۱۴	۵۴,۶۳۴,۳۰۴	(۱۴,۶۹۰,۳۲۰)	(۱۴,۰۴۳,۰۸۴)	۳۷,۹۵۸,۲۹۳	۴۰,۵۹۱,۲۱۹
مسکن	۵۹۵,۷۱۳	۴۵۲,۴۷۸	-	-	۵۹۵,۷۱۳	۴۵۲,۴۷۸
بازرگانی	۷,۱۵۴,۳۷۰	۳,۴۵۲,۹۳۳	(۱,۷۶۴,۸۹۹)	(۱,۸۶۱,۳۲۱)	۵,۳۸۹,۴۷۲	۱,۵۹۱,۶۱۲
خدمات	۲,۴۴۶,۰۲۱	۲,۴۳۵,۸۲۷	(۳۸۴,۶۴۸)	(۳۷۴,۴۸۵)	۲,۰۶۱,۳۷۳	۲,۰۶۱,۳۴۲
کشاورزی	۸۰۰,۵۲۳	۵۷۴,۸۳۶	-	-	۸۰۰,۵۲۳	۵۷۴,۸۳۶
سایر	۶۱۳,۷۹۸	۱,۱۳۷,۴۱۸	(۴۷,۴۲۹)	(۳۲,۲۴۳)	۵۶۶,۳۶۹	۱,۱۰۵,۱۷۶
جمع	**۶۴,۲۵۹,۰۳۹**	۶۲,۶۸۷,۷۹۶	**(۱۶,۸۸۷,۲۹۶)**	(۱۶,۳۱۱,۱۳۳)	**۴۷,۳۷۱,۷۴۳**	۴۶,۳۷۶,۶۶۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۳-۹-۳. مانده دارایی‌های تملیکی

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
املاک و مستغلات مسکونی	۵,۶۴۱,۲۱۶	۱,۴۳۰,۹۸۴

۵۴-۳-۱۰. میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری دارایی‌های بانک مبلغ ۱۴۸,۶۷۱,۳۶۶ میلیون ریال می‌باشد. محاسبات این میزان سرمایه در یادداشت ۵۴-۳-۱۰-۱ ارائه شده است.

۵۴-۳-۱۰-۱. جدول محاسبه میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

ارقام به میلیون ریال

		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
جمع دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری	۵۴-۷-۲-۱	۱,۸۵۸,۳۹۲,۰۷۰	۱,۱۴۲,۰۹۳,۱۰۴
ضریب (درصد)		٪۸	٪۸
سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک اعتباری		**۱۴۸,۶۷۱,۳۶۶**	**۹۱,۳۶۷,۴۴۸**

۵۴-۴. ریسک نقدینگی

۵۴-۴-۱. تعریف ریسک نقدینگی

ریسک نقدینگی از عدم توانایی بانک در انجام تعهدات کوتاه‌مدت خود ناشی می‌شود. ریسک نقدینگی معمولا به علت نداشتن دارایی‌های کافی با درجه نقد شوندگی بالا و عدم توانایی بانک در نقد کردن سایر دارایی‌ها در زمان کم برای انجام تعهدات کوتاه‌مدت تشدید می‌شود.

۵۴-۴-۲. سیاست‌ها و خط مشی‌های مدیریت ریسک نقدینگی

برای کنترل ریسک نقدینگی و یا اطمینان از قابلیت انجام تعهدات کوتاه‌مدت بانک لازم است که سیاست‌های مدیریت دارایی‌ها و تامین منابع بانک ترسیم شود.

سیاست مدیریت دارایی‌های بانک خاورمیانه مانند سالهای قبل بر مبنای وام دادن کوتاه‌مدت به شرکت‌ها و برقراری رابطه بلندمدت با مشتریان شرکتی استوار است. در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ پورتفوی تسهیلات بانک (قبل از اعمال ذخیره کاهش ارزش) نزدیک به ۶۲ درصد کل دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهد. بخش مهم پورتفوی تسهیلات بانک شامل وام‌های کوتاه‌مدت برای تامین مالی سرمایه در گردش شرکت‌ها و اشخاص حقیقی دارای کسب و کار برای خرید مواد اولیه، فروش اقساطی تخصیص یافته است که ۴۰ درصد کل دارایی بانک را تشکیل می‌دهد. همچنین تسهیلات بانک شامل وام‌های بلندمدت (تسهیلات صندوق توسعه ملی) ۲۶ درصد کل دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهد. مشتریان شرکتی بر مبنای صورت‌های مالی، بررسی جریان وجوه نقد و قابلیت مشتری برای پرداخت اصل و سود تسهیلات از محل درآمدهای شرکت از نظر ریسک اعتباری رتبه‌بندی می‌شوند. بانک خاورمیانه دارای سیاست حداقلی در زمینه سرمایه‌گذاری در شرکت‌های بورسی و فرابورسی است لذا در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ مقدار پورتفوی بانک در سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت بانک کمتر از ۰/۱ درصد دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهند که شامل شرکت‌های بیمه عمر و زندگی خاورمیانه، کارگزاری بانک خاورمیانه و صرافی و خدمات ارزی خاورمیانه و واسپاری آفتاب خاورمیانه جهت تسهیل انجام نیازهای مالی غیربانکی مشتریان، بعلاوه یک شرکت تکنولوژی اطلاعات برای توسعه سیستم‌های بانکی و شرکت ساز و کار ویژه تجارت می‌شود. با توجه به شرایط اقتصادی، در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ بانک خاورمیانه همانند سال‌های گذشته به سیاست محافظه‌کارانه خود در مدیریت نقدینگی ادامه داده و ۱۴ درصد از کل دارایی‌های خود را با قابلیت نقدشوندگی بالا (شامل: دارایی‌های نقد و معادل نقد، اوراق مشارکت و مشابه آن دارای بازار معامله نقدی فعال) نگه داشته است. حدود ۱/۵ درصد از دارایی‌های بانک شامل دارایی‌های ثابت، دارایی‌های نامشهود و سایر دارایی‌ها بوده است که برای فعالیت‌های اصلی بانک به کار رفته‌اند.

تامین منابع بانک خاورمیانه از سه طریق صورت میگیرد: ۱- جریان وجوه نقد مشتریان شرکتی و افراد وابسته شرکت‌های مشتری ۲- افرادی که برای مدیریت دارایی‌هایشان با بانک خاورمیانه دارای روابط نزدیک و بلندمدت هستند، ۳- سایر افراد دارای سپرده‌های خرد.

۵۴-۴-۳. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک نقدینگی، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۴-۴. روش سنجش ریسک نقدینگی (شامل مبانی و مفروضات)

سنجش ریسک نقدینگی بر مبنای چند مدل سنتی و مدل‌های بازل-۳ صورت میگیرد. مدل‌های سنتی شامل نسبت‌های سپرده‌ها به تسهیلات، نسبت دارایی‌های نقد شونده بالا به کل دارایی ها، و شکاف نقدینگی می‌شوند. مدل‌های بازل ۳ شامل نسبت پوشش نقدینگی و نسبت منابع پایدار می‌شوند. نسبت پوشش نقدینگی قابلیت بانک برای پوشش خروج سپرده‌ها در شرایط بحرانی برای مدت ۳۰ روز را نشان می‌دهد. طبق دستورالعمل "حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی موسسات اعتباری" بانک مرکزی، این نسبت باید حداقل ۱۰۰٪ باشد که در پایان سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ این نسبت ۱۲۱ ٪ بوده است.

۵۴-۴-۵. سازوکارهای کنترل و پایش ریسک نقدینگی

برای اطمینان از حرکت بانک در جهت سیاست‌های ترسیم شده در بند ۵۴-۴-۲ و کنترل ریسک نقدینگی و مدیریت منابع و مصارف، مدیریت مالی هر روز یک گزارش از وضعیت سپرده‌ها، وام‌های اعطایی، انواع دارایی‌ها و بدهی‌های بانک، سودآوری دارایی‌ها و هزینه‌های منابع در اختیار مدیران ارشد بانک قرار می‌دهد. هر هفته وضعیت منابع و مصارف با حضور مدیران ارشد بانک مطالعه و تصمیم گیری‌های لازم برای پیشرفت امور گرفته می‌شوند. مدیریت ریسک در زمان‌های مقتضی گزارش‌هایی در زمینه محاسبات شکاف نقدینگی، نسبت پوشش نقدینگی و نسبت منابع پایدار بانک به مدیران ارشد بانک و هیات‌مدیره ارائه می‌دهد. با توجه به حدود تعیین شده برای انواع نسبت‌های مالی از جمله نسبت‌های نقدینگی، تصمیم‌های لازم برای مدیریت نقدینگی گرفته می‌شوند. در مورد ریسک نقدینگی این تصمیم‌ها می‌تواند شامل کاهش و یا افزایش حجم تسهیلات و در مقابل افزایش یا کاهش دارایی‌های نقد شونده بانک شود. بانک خاورمیانه تلاش دارد نسبت تسهیلات به منابع بانک بیش از ۸۵٪ نباشد. در مورد شکاف نقدینگی بانک پیوسته توازن مثبت قابل توجهی در دوره کمتر از سه ماه نگه میدارد.

۵۴-۴-۵-۱. ذخایر نقدینگی

جدول زیر ترکیب ذخایر نقدینگی بانک را نشان می‌دهد:

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
مانده نزد بانک مرکزی	۱۱۷,۸۹۰,۷۹۲	۱۰۵,۶۶۳,۲۰۷
نقد و مانده نزد سایر بانک‌ها	۷۶,۵۲۹,۲۶۵	۵۳,۰۳۶,۵۹۵
اوراق منتشر شده دولتی	۱۸۶,۶۰۶,۰۶۶	۵۶,۷۵۶,۸۷۱
اوراق منتشر شده غیردولتی	۱,۰۰۸,۱۵۶	۸,۱۶۰
جمع ذخایر نقدینگی	**۳۸۲,۰۳۴,۲۷۹**	۲۱۵,۴۶۴,۸۳۳

۵۴-۴-۵-۲. جدول نسبت‌های نقدینگی

ارقام به درصد

	ابتدای سال	میانگین سال	حداکثر طی سال	حداقل طی سال	پایان سال
دارایی نقد و معادل نقد به کل دارایی‌ها	۱۵	۱۷	۲۰	۱۲	۱۴
دارایی نقد و معادل نقد به کل سپرده‌ها	۱۹	۲۱	۲۵	۱۵	۱۷
خالص دارایی‌های نقدی به کل سپرده‌ها *	۱۶	۲۰	۲۴	۱۴	۱۶
تسهیلات به کل سپرده‌ها	۸۵	۸۰	۸۷	۷۶	۷۷
تسهیلات به سپرده‌های یک‌ساله و بالاتر	۱۶۲	۱۵۹	۱۶۵	۱۵۴	۱۶۰
سپرده‌های فرار به کل سپرده‌ها **	۴۱	۴۰	۴۲	۳۸	۳۸

* خالص دارایی‌های نقدی عبارتست از نقد و معادل نقد، اوراق سرمایه‌گذاری که دارای بازار فعال معامله نقدی هستند منهای سپرده بانک‌ها، اوراق بدهی انتشاریافته، سایر استقراض‌ها و تعهداتی که تا یک ماه بعد سررسید می‌شوند.

** سپرده‌های فرار شامل سپرده‌هایی می‌باشد که سررسید قراردادی ندارند نظیر سپرده قرض الحسنه جاری، پس انداز و کوتاه‌مدت است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۴-۵-۳. تحلیل سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها

جدول زیر سررسید دارایی‌ها و بدهی‌های مالی بانک را بر اساس تاریخی که احتمال می‌رود مطالبه و یا تسویه شوند نشان می‌دهد.

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص	مانده قبل از کسر ذخایر
دارایی‌ها								
موجودی نقد	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷	-	-	-	-	-	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱	-	-	-	-	-	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷	۷۳۵,۳۹۳,۱۰۵	۲۱۹,۱۷۵,۸۶۰	۵۰۷,۱۸۵,۲۳۹	۱۰۷,۹۸۹,۱۳۶	۱۲,۷۴۲,۶۰۶	۹۷,۴۴۱,۵۸۱	۱,۷۲۱,۸۷۵,۷۴۳
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳	۶۳,۹۸۴,۷۳۷	۱۹,۲۰۹,۷۶۹	۶۲,۶۷۱,۴۱۰	۴۱,۷۴۱,۳۰۶	۳,۲۱۶,۱۲۱	۷,۰۰۰	۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۲,۲۱۳,۲۴۶	-	۲۵۴,۷۱۴	-	-	-	۱,۹۵۸,۵۳۲	۲,۲۴۶,۹۵۰
سایر دریافتنی‌ها	۱۱,۶۱۰,۱۴۸	۳,۴۴۹,۷۵۳	۳,۷۷۶,۰۱۵	۳,۰۴۳,۶۱۹	۲۶,۷۴۳	۴۰۵,۱۴۲	۹۰۸,۸۷۶	۱۱,۹۴۸,۸۲۸
دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش	۵,۶۴۱,۲۱۶	-	-	-	۵,۶۴۱,۲۱۶	-	-	۵,۶۴۱,۲۱۶
دارایی‌های ثابت مشهود	۳۰,۵۲۱,۹۴۴	-	-	-	-	-	۳۰,۵۲۱,۹۴۴	۳۰,۵۲۱,۹۴۴
دارایی‌های نامشهود	۱,۳۰۲,۳۳۷	-	-	-	-	-	۱,۳۰۲,۳۳۷	۱,۳۰۲,۳۳۷
سپرده قانونی	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	۳,۳۲۴,۹۲۹	۱۵,۶۷۱,۲۸۱	۷۳,۶۹۲,۳۴۰	۲۹,۲۶۶,۳۸۴	۲۵,۶۵۷,۱۳۱	۱۰,۲۲۴	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹
سایر دارایی‌ها	۴۸,۶۰۸,۶۶۷	۵,۲۵۰,۳۴۵	۱,۷۳۵,۴۵۸	۲,۷۳۴,۵۸۶	۲,۷۰۱,۲۴۰	۵۷	۳۶,۱۸۶,۹۸۱	۴۸,۷۸۰,۵۲۷
جمع دارایی ها	**۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵**	**۱,۴۸۲,۱۱۱,۷۷۷**	**۲۵۹,۸۲۳,۰۹۷**	**۶۴۹,۳۲۷,۱۹۴**	**۱۸۷,۳۶۶,۰۲۵**	**۴۲,۰۲۱,۰۵۷**	**۱۶۸,۳۳۷,۴۷۵**	**۲,۸۳۱,۴۷۹,۰۸۵**
بدهی‌ها								
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۴۹,۸۳۳,۱۵۸)	(۴,۱۵۲,۵۸۴)	(۱۰,۷۹۸,۴۰۲)	-	-	-	(۳۴,۸۸۲,۱۷۲)	(۴۹,۸۳۳,۱۵۸)
سپرده‌های مشتریان	(۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹)	(۱,۰۰۵,۸۴۲,۸۹۶)	(۱۳۶,۷۲۱,۸۵۰)	(۶۴۵,۰۷۰,۵۳۷)	(۲۵۶,۴۹۶,۹۳۸)	(۲۲۳,۰۵۹,۵۷۴)	(۷۵,۸۵۴,۲۰۴)	(۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹)
سود سهام پرداختنی	(۳۹۸,۳۰۴)	(۳۹۸,۳۰۴)	-	-	-	-	-	(۳۹۸,۳۰۴)
مالیات پرداختنی	(۲۳,۷۵۳,۶۸۸)	-	-	(۱۰,۳۱۱,۲۸۴)	-	-	(۱۳,۴۴۲,۴۰۴)	(۲۳,۷۵۳,۶۸۸)
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۷۶,۰۴۰,۹۹۵)	(۴,۵۵۹,۹۹۶)	(۱,۳۴۵,۵۰۷)	(۱,۴۱۱,۲۹۳)	(۲۸,۳۲۸,۰۰۳)	(۱۶,۱۹۴,۱۱۹)	(۲۴,۲۰۲,۰۷۷)	(۷۶,۰۴۰,۹۹۵)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	(۳,۴۲۷,۷۶۴)	-	-	-	-	-	(۳,۴۲۷,۷۶۴)	(۳,۴۲۷,۷۶۴)
جمع بدهی‌ها	**(۲,۴۹۶,۴۹۹,۹۰۸)**	**(۱,۰۱۴,۹۵۳,۷۸۰)**	**(۱۴۸,۸۶۵,۷۵۹)**	**(۶۵۶,۷۹۳,۱۱۴)**	**(۲۸۴,۸۲۴,۹۴۱)**	**(۲۳۹,۲۵۳,۶۹۳)**	**(۱۵۱,۸۰۸,۶۲۱)**	**(۲,۴۹۶,۴۹۹,۹۰۸)**
جمع حقوق صاحبان سهام	(۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷)	-	-	-	-	-	(۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷)	(۲۹۲,۴۸۶,۷۱۸)
اثر ذخایر	-	-	-	-	-	-	-	(۴۲,۴۹۲,۴۵۹)
جمع خروجی نقدی ناشی از اقلام زیر خط	(۶۶,۴۸۷,۵۹۲)	(۵,۳۷۹,۱۵۱)	(۱۵,۲۱۰,۲۹۷)	(۳۷,۴۸۳,۷۰۳)	(۴,۶۷۴,۰۸۹)	-	(۳,۷۴۰,۳۵۲)	(۶۶,۴۸۷,۵۹۲)
جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام و اقلام زیر خط	**(۲,۸۵۵,۴۷۴,۲۱۷)**	**(۱,۰۲۰,۳۳۲,۹۳۱)**	**(۱۶۴,۰۷۶,۰۵۶)**	**(۶۹۴,۲۷۶,۸۱۷)**	**(۲۸۹,۴۹۹,۰۳۰)**	**(۲۳۹,۲۵۳,۶۹۳)**	**(۴۴۸,۰۳۵,۶۹۰)**	**(۲,۸۹۷,۹۶۶,۶۷۷)**
شکاف		۴۶۱,۷۷۸,۸۴۶	۹۵,۷۴۷,۰۴۱	(۴۴,۹۴۹,۶۲۳)	(۱۰۲,۱۳۳,۰۰۵)	(۱۹۷,۲۳۲,۶۳۶)	(۲۷۹,۶۹۸,۲۱۵)	
شکاف انباشته		۴۶۱,۷۷۸,۸۴۶	۵۵۷,۵۲۵,۸۸۷	۵۱۲,۵۷۶,۲۶۴	۴۱۰,۴۴۳,۲۵۹	۲۱۳,۲۱۰,۶۲۳	(۶۶,۴۸۷,۵۹۲)	
نسبت شکاف به سرمایه نظارتی		۱۴۷٪	۳۱٪	-۱۴٪	-۳۳٪	-۶۳٪	-۸۹٪	
نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی		۱۴۷٪	۱۷۸٪	۱۶۴٪	۱۳۱٪	۶۸٪	-۲۱٪	
نسبت شکاف به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبتهای احتیاطی		۲۵۴٪	۵۳٪	-۲۵٪	-۵۶٪	-۱۰۹٪	-۱۵۴٪	
نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبتهای احتیاطی		۲۵۴٪	۳۰۷٪	۲۸۲٪	۲۲۶٪	۱۱۷٪	-۳۷٪	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۳/۱۲/۳۰						
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص	مانده قبل از کسر ذخایر
دارایی‌ها								
موجودی نقد	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲	-	-	-	-	-	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹	-	-	-	-	-	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹
تسهیلات‌اعطایی‌ومطالبات‌از اشخاص‌غیردولتی	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	۹۳,۹۲۸,۵۷۶	۴۷۵,۰۶۰,۷۶۵	۲۸۰,۳۸۰,۶۳۶	۳۸,۵۴۳,۱۲۲	۸,۹۷۴,۰۸۲	۶۷,۴۲۱,۰۵۴	۹۹۴,۷۳۶,۷۲۶
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۵۹,۹۵۱,۱۵۲	۱,۱۵۹	۲۸۳,۹۴۱	۵۱,۷۵۰,۷۸۶	۴,۷۲۲,۱۴۵	۳,۱۸۶,۱۲۱	۷,۰۰۰	۵۹,۹۵۱,۱۵۲
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۱,۹۵۹,۳۲۳	-	۱,۹۵۹,۳۲۳	-	-	-	-	۱,۹۸۹,۹۱۳
سایر دریافتنی‌ها	۱,۹۹۰,۲۴۶	۵۸۰,۲۶۱	۷۹۳,۲۳۴	۱۶۴,۲۸۳	۳۳,۴۵۸	۲۱۲,۱۰۲	۲۰۶,۹۰۸	۲,۳۱۴,۳۹۷
دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش	۱,۴۳۰,۹۸۴	-	-	-	۱,۴۳۰,۹۸۴	-	-	۱,۴۳۰,۹۸۴
دارایی‌های ثابت مشهود	۲۸,۴۶۴,۰۵۱	-	-	-	-	-	۲۸,۴۶۴,۰۵۱	۲۸,۴۶۴,۰۵۱
دارایی‌های نامشهود	۱۹۹,۹۱۳	-	-	-	-	-	۱۹۹,۹۱۳	۱۹۹,۹۱۳
سپرده قانونی	۸۴,۳۶۵,۹۸۲	۲,۹۳۳,۳۴۵	۴,۳۳۲,۵۶۷	۳۳,۰۰۶,۶۰۲	۳۱,۸۸۰,۸۴۳	۱۲,۲۰۶,۵۲۲	۶,۱۰۳	۸۴,۳۶۵,۹۸۲
سایر دارایی‌ها	۱۵,۶۱۱,۰۲۲	۹,۴۴۵,۵۲۱	۱,۴۲۷,۴۰۰	۲,۰۵۹,۷۰۸	۱,۱۳۹,۰۶۰	-	۱,۵۳۹,۳۳۳	۱۵,۸۰۳,۲۵۵
جمع دارایی ها	**۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹**	**۴۲۴,۸۲۲,۳۸۳**	**۴۸۳,۸۵۷,۲۳۰**	**۳۶۷,۳۶۲,۰۱۵**	**۷۷,۷۴۹,۶۱۲**	**۲۴,۵۷۸,۸۲۷**	**۹۷,۸۴۴,۳۶۲**	**۱,۵۰۷,۱۸۹,۸۹۴**
بدهی‌ها								
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۳۹,۲۱۷,۷۹۸)	(۲۴,۶۱۰,۹۵۴)	(۲,۸۷۴,۵۳۴)	(۷,۸۷۰,۴۸۰)	(۳,۸۶۱,۸۳۰)	-	-	(۳۹,۲۱۷,۷۹۸)
سپرده‌های مشتریان	(۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷)	(۱۱۳,۲۶۰,۸۰۰)	(۳۳۶,۳۲۴,۰۳۳)	(۲۷۸,۲۶۶,۰۶۵)	(۲۶۹,۲۴۶,۸۰۷)	(۱۰۲,۶۷۸,۸۷۶)	(۷۵,۸۶۱,۵۹۶)	(۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷)
سود سهام پرداختنی	(۱۸۲,۴۴۰)	(۱۸۲,۴۴۰)	-	-	-	-	-	(۱۸۲,۴۴۰)
مالیات پرداختنی	(۱۸,۶۱۱,۳۹۶)	-	-	(۵,۱۳۴,۹۶۲)	-	-	(۱۳,۴۷۶,۴۳۴)	(۱۸,۶۱۱,۳۹۶)
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۶۲,۶۳۵,۱۵۵)	(۲۵,۹۳۸,۹۷۸)	(۲,۲۳۴,۴۲۷)	(۶,۴۲۵,۲۱۰)	(۲۱,۱۸۴,۷۱۶)	(۱۳۸,۴۵۴)	(۶,۷۱۳,۳۷۰)	(۶۲,۶۳۵,۱۵۵)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	(۱,۵۱۱,۵۱۴)	-	-	-	-	-	(۱,۵۱۱,۵۱۴)	(۱,۵۱۱,۵۱۴)
جمع بدهی‌ها	**(۱,۲۹۷,۷۹۶,۴۸۰)**	**(۱۶۳,۹۹۳,۱۷۲)**	**(۳۴۱,۴۳۲,۹۹۴)**	**(۲۹۷,۶۹۶,۷۱۷)**	**(۲۹۴,۲۹۳,۳۵۳)**	**(۱۰۲,۸۱۷,۳۳۰)**	**(۹۷,۵۶۲,۹۱۴)**	**(۱,۲۹۷,۷۹۶,۴۸۰)**
جمع حقوق صاحبان سهام	(۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹)	-	-	-	-	-	(۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹)	(۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹)
اثر ذخایر	-							(۳۰,۹۷۵,۴۶۵)
جمع خروجی نقدی ناشی از اقلام زیر خط	(۴۹,۰۹۸,۱۱۲)	(۲,۳۲۳,۸۳۱)	(۹,۴۰۸,۷۶۰)	(۳۱,۶۷۷,۱۱۹)	(۴,۹۲۶,۸۹۵)	-	(۷۶۱,۵۰۷)	(۴۹,۰۹۸,۱۱۲)
جمع بدهی‌ها، حقوق صاحبان سهام و اقلام زیر خط	**(۱,۵۲۵,۳۱۲,۵۴۱)**	**(۱۶۶,۳۱۷,۰۰۳)**	**(۳۵۰,۸۴۱,۷۵۴)**	**(۳۲۹,۳۷۳,۸۳۶)**	**(۲۹۹,۲۲۰,۲۴۸)**	**(۱۰۲,۸۱۷,۳۳۰)**	**(۲۷۶,۷۴۲,۳۷۰)**	**(۱,۵۵۶,۲۸۸,۰۰۶)**
شکاف		۲۵۸,۵۰۵,۳۸۰	۱۳۳,۰۱۵,۴۷۶	۳۷,۹۸۸,۱۷۹	(۲۲۱,۴۷۰,۶۳۶)	(۷۸,۲۳۸,۵۰۳)	(۱۷۸,۸۹۸,۰۰۸)	
شکاف انباشته		۲۵۸,۵۰۵,۳۸۰	۳۹۱,۵۲۰,۸۵۶	۴۲۹,۵۰۹,۰۳۵	۲۰۸,۰۳۸,۳۹۹	۱۲۹,۷۹۹,۸۹۶	(۴۹,۰۹۸,۱۱۲)	
نسبت شکاف به سرمایه نظارتی		۱۳۴٪	۶۸٪	۱۹٪	-۱۱۵٪	-۴۱٪	-۹۴٪	
نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی		۱۳۴٪	۲۰۳٪	۲۲۳٪	۱۰۸٪	۶۷٪	-۲۶٪	
نسبت شکاف به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبتهای احتیاطی		۲۱۴٪	۱۱۰٪	۳۱٪	-۱۸۳٪	-۶۵٪	-۱۴۸٪	
نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبتهای احتیاطی		۲۱۴٪	۳۲۴٪	۳۵۵٪	۱۷۲٪	۱۰۷٪	-۴۱٪	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۴-۵-۴. تحلیل سررسید قراردادی بدهی‌های مالی

۵۴-۴-۵-۴-۱. جدول زیر سررسید بدهی‌های مالی را بر اساس سررسید قیدشده در قرارداد نشان می‌دهد.

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص
بدهی‌ها							
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۴۹,۸۳۳,۱۵۸)	(۳۹,۰۳۴,۷۵۶)	(۱۰,۷۹۸,۴۰۲)	-	-	-	-
سپرده‌های مشتریان	(۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹)	(۶۱۰,۰۲۵,۴۹۶)	(۸۹,۴۳۶,۸۲۱)	(۴۹۷,۲۰۶,۶۸۶)	(۴۱,۷۹۶,۶۱۸)	(۱,۰۰۰,۰۰۰)	(۱,۱۰۳,۵۸۰,۳۷۸)
تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی	(۵۱,۵۱۵,۸۸۱)	(۶,۸۷۵,۳۸۳)	-	(۷۴۵,۲۳۱)	(۲۷,۷۰۱,۱۴۸)	(۱۶,۱۹۴,۱۱۹)	-
جمع	**(۲,۴۴۴,۳۹۵,۰۳۸)**	**(۶۵۵,۹۳۵,۶۳۵)**	**(۱۰۰,۲۳۵,۲۲۳)**	**(۴۹۷,۹۵۱,۹۱۷)**	**(۶۹,۴۹۷,۷۶۶)**	**(۱۷,۱۹۴,۱۱۹)**	**(۱,۱۰۳,۵۸۰,۳۷۸)**

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۳/۱۲/۳۰						
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص
بدهی‌ها							
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۳۹,۲۱۷,۷۹۸)	(۲۴,۶۱۰,۹۵۴)	(۲,۸۷۴,۵۳۴)	(۷,۸۷۰,۴۸۰)	(۳,۸۶۱,۸۳۰)	-	-
سپرده‌های مشتریان	(۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷)	(۴,۷۰۲,۰۱۷)	(۲۸۲,۸۱۸,۹۵۰)	(۲۰۱,۸۷۲,۹۳۵)	(۱۷۷,۸۹۶,۲۷۲)	-	(۵۰۸,۳۴۸,۰۰۳)
تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی	(۳۰,۰۳۶,۸۹۰)	(۵,۳۵۶,۰۵۱)	(۶۹۱,۸۰۵)	(۳,۱۹۶,۶۰۵)	(۲۰,۷۹۲,۴۲۹)	-	-
جمع	(۱,۲۴۴,۸۹۲,۸۶۵)	(۳۴,۶۶۹,۰۲۲)	(۲۸۶,۳۸۵,۲۸۹)	(۲۱۲,۹۴۰,۰۲۰)	(۲۰۲,۵۵۰,۵۳۱)	-	(۵۰۸,۳۴۸,۰۰۳)

۵۴-۴-۵-۴-۲. جدول زیر سررسید بدهی‌های مالی ارزی را بر اساس سررسید قیدشده در قرارداد نشان می‌دهد.

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص
بدهی‌ها							
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۴۵,۶۸۰,۵۷۴)	(۳۴,۸۸۲,۱۷۲)	(۱۰,۷۹۸,۴۰۲)	-	-	-	-
سپرده‌های مشتریان	(۱,۰۵۱,۴۱۸,۰۶۳)	(۵۹۷,۴۶۱,۳۸۰)	(۴۷۷,۷۲۷)	(۱,۰۸۱,۶۴۹)	(۲,۰۵۸,۷۲۳)	-	(۴۵۰,۳۳۸,۵۸۴)
تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی	(۵۱,۵۱۵,۸۸۱)	(۶,۸۷۵,۳۸۳)	-	(۷۴۵,۲۳۲)	(۲۷,۷۰۱,۱۴۷)	(۱۶,۱۹۴,۱۱۹)	-
جمع	**(۱,۱۴۸,۶۱۴,۵۱۸)**	**(۶۳۹,۲۱۸,۹۳۵)**	**(۱۱,۲۷۶,۱۲۹)**	**(۱,۸۲۶,۸۸۱)**	**(۲۹,۷۵۹,۸۷۰)**	**(۱۶,۱۹۴,۱۱۹)**	**(۴۵۰,۳۳۸,۵۸۴)**

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۳/۱۲/۳۰						
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص
بدهی‌ها							
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۳۸,۸۲۱,۶۱۵)	(۲۴,۲۱۴,۷۷۱)	(۲,۸۷۴,۵۳۴)	(۷,۸۷۰,۴۸۰)	(۳,۸۶۱,۸۳۰)	-	-
سپرده‌های مشتریان	(۴۶۳,۸۹۳,۹۲۴)	(۴۸۹,۸۰۸)	(۲۷۴,۳۵۰,۸۰۰)	(۶۲۰,۹۸۳)	(۱,۰۷۱,۳۹۳)	-	(۱۸۷,۳۶۰,۹۴۰)
تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی	(۳۰,۰۳۶,۸۹۰)	(۵,۳۵۶,۰۵۱)	(۶۹۱,۸۰۵)	(۳,۱۹۶,۶۰۴)	(۲۰,۷۹۲,۴۳۰)	-	-
جمع	(۵۳۲,۷۵۲,۴۲۹)	(۳۰,۰۶۰,۶۳۰)	(۲۷۷,۹۱۷,۱۳۹)	(۱۱,۶۸۸,۰۶۷)	(۲۵,۷۲۵,۶۵۳)	-	(۱۸۷,۳۶۰,۹۴۰)

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۴-۶. برنامه مقابله با بحران (آزمون تنش کفایت نقدینگی)

به خاطر شرایط خاص اقتصادی کشور در سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ و چند سال گذشته که بانک خاورمیانه تاسیس شده است، بانک اصولا سیاست بسیار محافظه کارانه‌ای با دید وضعیت بحرانی در مدیریت نقدینگی و حفظ سرمایه در پیش گرفته است. برای اطلاع از این سیاست‌ها میتوان به بندهای ۵۴-۴-۲ و ۵۴-۴-۴ مراجعه کرد.

شکاف انباشته در کمتر از ۳ ماه برابر ۵۸۱,۱۶۵,۸۸۷ میلیون ریال است که ۱۸۵٪ سرمایه نظارتی بانک است و این نشان می‌دهد که بانک از نظر نقدینگی در کمتر از سه ماه در شرایط خوبی قرار دارد.

۵۴-۵. ریسک بازار

۵۴-۵-۱. تعریف ریسک بازار

ریسک بازار ناشی از سه عامل زیر می‌باشد:

۱- تغییر ارزش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت بانک در سهام شرکت‌های بورسی و فرا بورسی ، ۲- تغییر نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات، ۳- تغییر قیمت ارزها.

بانک در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ مبلغ قابل توجهی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در سهام شرکت‌های بورسی و فرابورسی نداشته است.

ریسک تغییر نرخ بهره بخش کوچکی از ریسک‌های بانک را تشکیل می‌دهد و علت آن دستوری بودن نرخ سود سپرده‌ها و نرخ سود تسهیلات برای همه بانک‌های فعال در ایران است و با توجه به اینکه بانک سرمایه‌گذاری قابل توجهی در سهام ندارد مهمترین مولفه ریسک بازار برای بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۴ ریسک نرخ ارز می‌باشد.

ریسک تغییر نرخ ارز بانک خاورمیانه ناشی از تعهدات مربوط به اسناد اعتباری و یا حواله‌های مشتریان وارد کننده است. بانک خاورمیانه هدفمندانه موقعیت باز ارزی نگه نمی‌دارد و بلافاصله ارز مورد نیاز برای انجام تعهدات مربوط به مشتریان خود را تهیه می‌کند هر چند ممکن است در فاصله زمانی کوتاه برای تهیه ارز، موقعیت باز ارزی ایجاد شود. بانک خاورمیانه به معاملات ارزی برای بهره برداری از تغییرات احتمالی قیمت ارز ورود پیدا نمی‌کند.

۵۴-۵-۲. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک بازار

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک بازار، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۵۴-۵-۳. روش سنجش ریسک بازار

برای سنجش ریسک بازار ناشی از سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در سهام شرکت‌ها، از مدل بازل-۳ و مدل شارپ استفاده می‌شود. طبق مدل بازل-۳ در صورت استفاده از مدل داخلی باید از روش "ارزش در خطر" استفاده کرد. مقدار ارزش در معرض خطر باید برای افق ۱۰ روزه و درجه اعتماد ۹۹٪ محاسبه شود. همچنین باید به طور روزانه محاسبه ارزش در خطر صورت بگیرد و متوسط ۶۰ روز گذشته به دست آید. سپس ارزش در معرض خطر متوسط ۶۰ روز قبل از روز مربوط به گزارش و ارزش در خطر در روز گزارش مقایسه و بزرگتر این دو عدد انتخاب شوند. سپس عدد ارزش در معرض خطر در ۳+x ضرب شود که x می‌تواند بین ۰ تا ۱ قرار بگیرد. با توجه به شرایط پورتفوی مقدار ۱=x فرض می‌شود. با توجه به این روش محاسبه، ضریب ریسک برای پورتفوی سهام به دست می‌آید.

۵۴-۵-۴. تحلیل ارزش در معرض خطر سرمایه‌گذاری در سهام و سایر سرمایه‌گذاری‌های دارای بازار

میزان ارزش در معرض خطر برای سرمایه‌گذاری در سهام و سایر سرمایه‌گذاری‌های دارای قیمت بازار با زیان مورد انتظار ظرف مدت ۱۰ روز با احتمال ۱٪ طبق تک دارایی ارائه می‌شود.

محاسبه ارزش در معرض خطر طبق متد واریانس - کوواریانس (ظرف مدت ۱۰ روز و احتمال ۱٪)

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	تغییر احتمالی در قیمت بازار (درصد)	تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار (درصد)	تاثیر در سود و زیان
سرمایه‌گذاری در سهام سریع المعامله	۰	-	۰	-
سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار	۰	-	۰	-

* در خصوص اوراق بهادار نوسانات قیمتی بسیار محدود است و صرفا زمانی که انتظارات نرخ بهره به شکل محسوسی تغییر نماید ارزش آن‌ها ممکن است با کاهش روبرو شود.لذا تنها می‌توان در سناریوهای مختلف کاهش/افزایش نرخ بهره زیان پرتفو اوراق را محاسبه نمود. شایان ذکر است بخش قابل توجهی از اوراق تا سررسید نگهداری می‌شود و اساسا برای آن‌ها نمی توان زیان/سود متصور بود.

در خصوص بیمه خاورمیانه نیز قیمت ثبت شده در دفاتر به مراتب پایین تر از قیمت بازار است و در کوتاه‌مدت نمی توان از این بابت زیانی برای بانک متصور بود.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵-۵-۵۴. تحلیل ارزش در معرض خطر نرخ ارز

وضعیت ارزی بانک در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ مطابق با فرمت نمونه بانک مرکزی به شرح زیر است:

	گروه					
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹					
	دلار آمریکا	یورو	درهم امارات	پوند انگلیس	فرانک سوئیس	ین ژاپن	سایر ارزها
موجودی نقد	۱۰,۶۳۸,۹۵۶	۲۷,۸۵۹,۷۷۶	۳۰,۳۲۸,۱۱۲	۴,۲۷۲	۳۵,۸۴۴	۸۰,۶۵۳	
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیر بانکی	۹۶,۰۷۸,۸۶۲	۱۴۴,۱۲۲,۶۲۰	۲۱۸,۲۶۰,۶۳۷	-	۱۶,۲۳۲	-	
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی	۵۴۱,۵۵۲,۳۱۵	۱۶,۳۲۸,۰۱۰	۱۳,۲۸۰,۴۹۱	-	-	-	
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	-	-	-	-	-	
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	-	-	-	-	-	
سایر دریافتنی‌ها	۴۲۹,۵۲۹	۱,۰۰۶,۱۰۵	۱۴,۳۷۱				
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های نامشهود	-	-	-	-	-	-	
سپرده قانونی	-	-	-	-	-	-	
سایر دارایی‌ها	-	۵,۱۶۰	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی	۶۴۸,۶۹۹,۶۶۳	۱۸۹,۳۲۱,۶۷۱	۲۶۱,۸۸۳,۶۱۱	۴,۲۷۲	۵۲,۰۷۶	۸۰,۶۵۳	
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۹,۱۴۷,۰۷۳	۱۸,۰۵۳,۶۵۰		-	-	-	
سایر تعهدات مشتریان	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی مشتریان	۹,۱۴۷,۰۷۳	۱۸,۰۵۳,۶۵۰	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان	**۶۵۷,۸۴۶,۷۳۶**	**۲۰۷,۳۷۵,۳۲۱**	**۲۶۱,۸۸۳,۶۱۱**	**۴,۲۷۲**	**۵۲,۰۷۶**	**۸۰,۶۵۳**	
معادل ریالی جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان-میلیون ریال	**۸۷۲,۲۱۷,۹۱۱**	**۳۲۵,۱۰۱,۵۲۲**	**۹۷,۱۳۹,۷۴۴**	**۷,۷۵۳**	**۸۹,۸۷۶**	**۶۸۹**	**۱۷,۴۴۳,۰۲۱**
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۱۰۸,۹۲۸)	(۲۲,۰۲۴,۷۴۶)	(۳,۴۲۹)	-	-	-	
سپرده‌های مشتریان	(۵۵۸,۸۷۷,۴۱۳)	(۹۶,۵۹۲,۹۰۹)	(۱۱۱,۵۷۶,۰۳۳)	(۴,۲۰۰)	(۱۶,۲۲۹)		
سود سهام پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
مالیات عملکرد پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۴۴,۳۸۵,۶۲۰)	(۱۱,۲۵۳,۲۳۴)	(۶۴,۰۵۴,۱۴۵)	-	-	-	
بدهی‌های مرتبط با دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان	-	-	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی	(۶۰۳,۳۷۱,۹۶۱)	(۱۲۹,۸۷۰,۸۹۰)	(۱۷۵,۶۳۳,۶۰۷)	(۴,۲۰۰)	(۱۶,۲۲۹)	-	
تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۱۸,۴۲۷,۳۱۳)	-	-	-	-	
سایر تعهدات بانک	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی بانک	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۱۸,۴۲۷,۳۱۳)	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک	**(۶۱۲,۵۱۹,۰۳۳)**	**(۱۴۸,۲۹۸,۲۰۳)**	**(۱۷۵,۶۳۳,۶۰۷)**	**(۴,۲۰۰)**	**(۱۶,۲۲۹)**	**-**	
معادل ریالی جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک-میلیون ریال	**(۸۳۴,۴۷۰,۲۰۵)**	**(۲۳۲,۶۴۴,۵۸۵)**	**(۶۵,۱۵۳,۳۹۴)**	**(۷,۶۲۲)**	**(۲۸,۰۲۳)**	**-**	**(۱۲,۱۵۴,۸۴۱)**
خالص وضعیت باز ارزی مثبت(منفی) هر ارز در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۴۵,۳۲۷,۷۰۳	۵۹,۰۷۷,۱۱۸	۸۶,۲۵۰,۰۰۵	۷۲	۳۵,۸۴۷	۸۰,۶۵۳	-
معادل ریالی خالص وضعیت باز هر ارز در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹-میلیون ریال	۳۷,۷۴۷,۷۰۶	۹۲,۴۵۶,۹۳۷	۳۱,۹۸۶,۳۵۰	۱۳۱	۶۱,۸۵۳	۶۸۹	۵,۲۸۸,۱۸۰
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ - درصد	۱۲	۲۹	۱۰	۰	۰	۰	۲
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ - درصد	۲۱	۵۱	۱۸	۰	۰	۰	۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه- مطابق با فرمت نمونه بانک مرکزی

	گروه						
	۱۴۰۳/۱۲/۳۰						
	دلار آمریکا	یورو	درهم امارات	پوند انگلیس	فرانک سوئیس	ین ژاپن	سایر ارزها
موجودی نقد	۲۱,۱۲۸,۴۴۵	۴۳,۸۲۱,۹۸۵	۱۳۱,۸۰۶,۵۵۳	۴,۲۷۲	۳۵,۸۴۷	۲۰۲,۶۵۳	
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیر بانکی	۱۴,۵۹۱,۶۰۷	۱۵۲,۶۲۶,۱۰۲	۹۳,۵۴۴,۹۱۶	-	۱۸,۱۰۴,۶۹۹	-	
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی	۵۲۷,۸۰۲,۴۸۰	۱۰,۵۴۴,۲۹۰	۲۱,۰۹۹,۷۳۵	-	-	-	
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	-	-	-	-	-	
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	-	-	-	-	-	
سایر دریافتنی‌ها	۱,۲۵۴	-	۱,۵۷۵	-	-	-	
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های نامشهود	-	-	-	-	-	-	
سپرده قانونی	-	-	-	-	-	-	
سایر دارایی‌ها	-	۲۰۲,۶۲۰	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی	۵۶۳,۵۲۳,۷۸۷	۲۰۷,۱۹۴,۹۹۶	۲۴۶,۴۵۲,۷۷۹	۴,۲۷۲	۱۸,۱۴۰,۵۴۶	۲۰۲,۶۵۳	
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۹,۱۴۷,۰۷۳	۲۵,۹۲۲,۳۲۴	-	-	-	-	
سایر تعهدات مشتریان	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی مشتریان	۹,۱۴۷,۰۷۳	۲۵,۹۲۲,۳۲۴	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان	**۵۷۲,۶۷۰,۸۵۹**	**۲۳۳,۱۱۷,۳۲۰**	**۲۴۶,۴۵۲,۷۷۹**	**۴,۲۷۲**	**۱۸,۱۴۰,۵۴۶**	**۲۰۲,۶۵۳**	
معادل ریالی جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان- میلیون ریال	**۳۹۰,۱۸۲,۹۷۶**	**۱۷۳,۴۹۵,۶۱۸**	**۴۵,۸۳۷,۵۹۳**	**۳,۷۸۱**	**۱۴,۰۲۳,۶۵۸**	**۹۲۹**	**۱۹,۹۸۰,۰۶۴**
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۵۵۶,۵۱۲)	(۸۸,۰۸۵,۳۴۸)	(۲,۱۸۵,۲۹۱)	-	(۱۸,۰۸۸,۴۷۰)	-	
سپرده‌های مشتریان	(۴۷۵,۸۷۵,۷۷۰)	(۶۱,۹۵۳,۷۸۰)	(۹۱,۸۰۶,۲۵۷)	(۴,۲۰۰)	(۱۶,۲۲۹)	-	
سود سهام پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
مالیات عملکرد پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۴۸,۸۷۱,۰۴۸)	(۶,۶۱۵,۹۱۷)	(۶۴,۰۷۹,۱۴۰)	-	-	-	
بدهی‌های مرتبط با دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان	-	-	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی	(۵۲۵,۳۰۳,۳۳۰)	(۱۵۶,۶۵۵,۰۴۵)	(۱۵۸,۰۷۰,۶۸۸)	(۴,۲۰۰)	(۱۸,۱۰۴,۶۹۹)	-	
تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۲۶,۵۲۸,۵۰۹)	-	-	-	-	
سایر تعهدات بانک	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی بانک	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۲۶,۵۲۸,۵۰۹)	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک	**(۵۳۴,۴۵۰,۴۰۲)**	**(۱۸۳,۱۸۳,۵۵۴)**	**(۱۵۸,۰۷۰,۶۸۸)**	**(۴,۲۰۰)**	**(۱۸,۱۰۴,۶۹۹)**	**-**	
معادل ریالی جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک- میلیون ریال	**(۳۶۴,۰۹۸,۹۱۱)**	**(۱۳۶,۳۳۸,۹۷۹)**	**(۲۹,۴۲۹,۶۵۵)**	**(۳,۷۱۵)**	**(۱۳,۹۹۵,۹۴۶)**	**-**	**(۱۶,۵۰۶,۹۵۱)**
	۳۸,۲۲۰,۴۵۷	**۴۹,۹۳۳,۷۶۶**	**۸۸,۳۸۲,۰۹۰**	**۷۲**	**۳۵,۸۴۷**	**۲۰۲,۶۵۳**	
خالص وضعیت باز ارزی مثبت(منفی) هر ارز در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۲۶,۰۸۴,۰۶۵	۳۷,۱۵۶,۶۳۹	۱۶,۴۰۷,۹۳۷	۶۶	۲۷,۷۱۱	۹۲۹	۳,۴۷۳,۱۱۳
معادل ریالی خالص وضعیت باز هر ارز در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰ - میلیون ریال	۲۶,۰۸۴,۰۶۵	۳۷,۱۵۶,۶۳۹	۱۶,۴۰۷,۹۳۷	۶۶,۰۶	۲۷,۷۱۱	۹۲۹	۳,۴۷۳,۱۱۳
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰ - درصد	۱۴	۱۹	۹	۰	۰	۰	۲
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰ - درصد	۲۲	۳۱	۱۴	۰	۰	۰	۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه- مطابق با فرمت نمونه بانک مرکزی

	بانک						
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						
	دلار آمریکا	یورو	درهم امارات	پوند انگلیس	فرانک سوئیس	ین ژاپن	سایر ارزها
موجودی نقد	۱۰,۶۲۷,۳۰۷	۲۷,۸۵۴,۸۶۹	۳۰,۳۱۹,۲۳۶	۴,۲۰۰	۳۵,۸۴۴	۸۰,۶۵۳	
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیر بانکی	۷۷,۰۱۹,۶۱۱	۱۳۸,۷۸۵,۶۳۵	۱۷۸,۸۰۳,۹۳۶	-	۱۶,۲۳۲	-	
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی	۵۴۱,۵۵۲,۳۱۵	۱۶,۳۲۸,۰۱۰	۱۳,۲۸۰,۴۹۱	-	-	-	
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	-	-	-	-	-	
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	-	-	-	-	-	
سایر دریافتنی‌ها	۴۲۹,۵۲۹	۱,۰۰۶,۱۰۵	۱۴,۳۷۱	-	-	-	
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های نامشهود	-	-	-	-	-	-	
سپرده قانونی	-	-	-	-	-	-	
سایر دارایی‌ها	-	۵,۱۶۰	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی	۶۲۹,۶۲۸,۷۶۳	۱۸۳,۹۷۹,۷۷۹	۲۲۲,۴۱۸,۰۳۵	۴,۲۰۰	۵۲,۰۷۶	۸۰,۶۵۳	
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۹,۱۴۷,۰۷۳	۱۸,۰۵۳,۶۵۰	-	-	-	-	
سایر تعهدات مشتریان	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی مشتریان	۹,۱۴۷,۰۷۳	۱۸,۰۵۳,۶۵۰	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان	**۶۳۸,۷۷۵,۸۳۶**	**۲۰۲,۰۳۳,۴۲۹**	**۲۲۲,۴۱۸,۰۳۵**	**۴,۲۰۰**	**۵۲,۰۷۶**	**۸۰,۶۵۳**	
معادل ریالی جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان-میلیون ریال	**۸۴۶,۲۳۶,۵۱۸**	**۳۱۶,۷۲۱,۳۶۵**	**۸۲,۴۹۹,۵۱۴**	**۷,۶۲۲**	**۸۹,۸۷۶**	**۶۸۹**	**۱۶,۹۹۷,۳۶۳**
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۱۰۸,۹۲۸)	(۲۲,۰۲۴,۷۴۶)	(۳,۴۲۹)	-	(۰)	-	
سپرده‌های مشتریان	(۵۵۸,۸۷۷,۴۱۳)	(۹۶,۵۹۲,۹۰۹)	(۱۱۱,۵۷۶,۰۳۳)	(۴,۲۰۰)	(۱۶,۲۲۹)	-	
سود سهام پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
مالیات عملکرد پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۳۸,۱۷۹,۰۸۲)	(۶,۱۹۹,۲۶۹)	(۲۹,۵۰۱,۳۷۲)	-	-	-	
بدهی‌های مرتبط با دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان	-	-	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی	(۵۹۷,۱۶۵,۴۲۲)	(۱۲۴,۸۱۶,۹۲۴)	(۱۴۱,۰۸۰,۸۳۴)	(۴,۲۰۰)	(۱۶,۲۲۹)	-	
تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۱۸,۴۲۷,۳۱۳)	-	-	-	-	
سایر تعهدات بانک	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی بانک	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۱۸,۴۲۷,۳۱۳)	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک	**(۶۰۶,۳۱۲,۴۹۵)**	**(۱۴۳,۲۴۴,۲۳۷)**	**(۱۴۱,۰۸۰,۸۳۴)**	**(۴,۲۰۰)**	**(۱۶,۲۲۹)**	**-**	
معادل ریالی جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک-میلیون ریال	**(۸۲۶,۰۱۴,۶۷۸)**	**(۲۲۴,۷۱۶,۱۱۶)**	**(۵۲,۳۳۵,۶۲۸)**	**(۷,۶۲۲)**	**(۲۸,۰۲۳)**	**-**	**(۱۲,۱۴۴,۷۰۳)**
خالص وضعیت باز ارزی مثبت(منفی) هر ارز در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۳۲,۴۶۳,۳۴۱	۵۸,۷۸۹,۱۹۲	۸۱,۳۳۷,۲۰۱	-	۳۵,۸۴۷	۸۰,۶۵۳	-
معادل ریالی خالص وضعیت باز هر ارز در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹-میلیون ریال	۲۰,۲۲۱,۸۴۰	۹۲,۰۰۵,۲۵۰	۳۰,۱۶۳,۸۸۶	-	۶۱,۸۵۳	۶۸۹	۴,۸۵۲,۶۶۱
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ - درصد	۶	۲۹	۱۰	۰	۰	۰	۲
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ - درصد	۱۱	۵۱	۱۷	۰	۰	۰	۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه- مطابق با فرمت نمونه بانک مرکزی

	بانک						
	۱۴۰۳/۱۲/۳۰						
	دلار آمریکا	یورو	درهم امارات	پوند انگلیس	فرانک سوئیس	ین ژاپن	سایر ارزها
موجودی نقد	۸,۶۰۰,۷۶۱	۳۶,۹۰۸,۰۱۹	۵۹,۴۱۹,۹۲۵	۴,۲۰۰	۳۵,۸۴۷	۲۰۲,۶۵۳	
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیر بانکی	۱۴,۵۹۱,۶۰۷	۱۵۲,۶۲۶,۱۰۲	۹۳,۵۴۴,۹۱۶	-	۱۸,۱۰۴,۶۹۹	-	
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی	۵۲۷,۸۰۲,۴۸۰	۱۰,۵۴۴,۲۹۰	۲۱,۰۹۹,۷۳۵	-	-	-	
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	-	-	-	-	-	
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	-	-	-	-	-	
سایر دریافتنی‌ها	۱,۲۵۴	-	۱,۵۷۵	-	-	-	
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	-	
دارایی‌های نامشهود	-	-	-	-	-	-	
سپرده قانونی	-	-	-	-	-	-	
سایر دارایی‌ها	-	۲۰۲,۶۲۰	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی	۵۵۰,۹۹۶,۱۰۲	۲۰۰,۲۸۱,۰۳۱	۱۷۴,۰۶۶,۱۵۱	۴,۲۰۰	۱۸,۱۴۰,۵۴۶	۲۰۲,۶۵۳	
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۹,۱۴۷,۰۷۳	۲۵,۹۲۲,۳۲۴	-	-	-	-	
سایر تعهدات مشتریان	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی مشتریان	۹,۱۴۷,۰۷۳	۲۵,۹۲۲,۳۲۴	-	-	-	-	
جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان	**۵۶۰,۱۴۳,۱۷۵**	**۲۲۶,۲۰۳,۳۵۵**	**۱۷۴,۰۶۶,۱۵۱**	**۴,۲۰۰**	**۱۸,۱۴۰,۵۴۶**	**۲۰۲,۶۵۳**	
معادل ریالی جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان- میلیون ریال	**۳۸۱,۵۷۱,۲۱۱**	**۱۶۸,۳۰۳,۴۳۹**	**۳۲,۲۸۷,۰۰۸**	**۳,۷۱۵**	**۱۴,۰۲۳,۶۵۸**	**۹۲۹**	**۱۹,۴۹۲,۱۲۵**
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۵۵۶,۵۱۲)	(۸۸,۰۸۵,۳۴۸)	(۲,۱۸۵,۲۹۱)	-	(۱۸,۰۸۸,۴۷۰)	-	
سپرده‌های مشتریان	(۴۷۵,۸۷۵,۷۷۰)	(۶۱,۹۵۳,۷۸۰)	(۹۱,۸۰۶,۲۵۷)	(۴,۲۰۰)	(۱۶,۲۲۹)	-	
سود سهام پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
مالیات عملکرد پرداختنی	-	-	-	-	-	-	
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۴۴,۰۹۳,۸۸۹)	(۲۹۶,۰۷۴)	-	-	-	-	
بدهی‌های مرتبط با دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-	
ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان	-	-	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی	(۵۲۰,۵۲۶,۱۷۱)	(۱۵۰,۳۳۵,۲۰۲)	(۹۳,۹۹۱,۵۴۸)	(۴,۲۰۰)	(۱۸,۱۰۴,۶۹۹)	-	
تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی	-	-	-	-	-	-	
تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۲۶,۵۲۸,۵۰۹)	-	-	-	-	
سایر تعهدات بانک	-	-	-	-	-	-	
جمع تعهدات ارزی بانک	(۹,۱۴۷,۰۷۳)	(۲۶,۵۲۸,۵۰۹)	-	-	-	-	
جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک	**(۵۲۹,۶۷۳,۲۴۴)**	**(۱۷۶,۸۶۳,۷۱۱)**	**(۹۳,۹۹۱,۵۴۸)**	**(۴,۲۰۰)**	**(۱۸,۱۰۴,۶۹۹)**	**-**	
معادل ریالی جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک- میلیون ریال	**(۳۶۰,۸۱۵,۰۰۲)**	**(۱۳۱,۵۹۲,۹۶۸)**	**(۱۷,۴۳۴,۲۱۰)**	**(۳,۷۱۵)**	**(۱۳,۹۹۵,۹۴۶)**	**-**	**(۱۶,۵۰۶,۹۵۱)**
خالص وضعیت بازارزی مثبت (منفی) هرارز در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	۳۰,۴۶۹,۹۳۱	۴۹,۳۳۹,۶۴۴	۸۰,۰۷۴,۶۰۳	-	۳۵,۸۴۷	۲۰۲,۶۵۳	
معادل ریالی خالص وضعیت باز هر ارز در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰- میلیون ریال	۲۰,۷۵۶,۲۰۹	۳۶,۷۱۰,۴۷۱	۱۴,۸۵۲,۷۹۸	-	۲۷,۷۱۲	۹۲۹	۲,۹۸۵,۱۷۴
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰- درصد	۱۱	۱۹	۸	۰	۰	۰	۲
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰- درصد	۱۷	۳۰	۱۲	۰	۰	۰	۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۵-۵-۱. خلاصه وضعیت باز ارزی

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
وضعیت باز مثبت تمامی ارزها- میلیون ریال	۱۴۷,۳۰۶,۱۷۹	۷۵,۳۳۳,۲۹۳
وضعیت باز ارزی- میلیون ریال	۱۴۷,۳۰۶,۱۷۹	۷۵,۳۳۳,۲۹۳
وضعیت باز مثبت تمامی ارزها نسبت به سرمایه نظارتی-درصد	٪۴۷	٪۳۹
وضعیت باز مثبت تمامی ارزها نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی نافذ-درصد	٪۸۱	٪۶۲

۵۴-۵-۵-۲. تحلیل ارزش در معرض خطر طلا، نقره و پلاتین

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
جمع دارایی‌ها به طلا، نقره و پلاتین	۲۴,۹۹۹,۹۹۳	-
جمع بدهی‌ها به طلا، نقره و پلاتین	-	-
خالص دارایی‌ها و بدهی‌ها به طلا، نقره و پلاتین	۲۴,۹۹۹,۹۹۳	-
جمع تعهدات مشتریان به طلا، نقره و پلاتین	-	-
جمع تعهدات موسسه اعتباری به طلا، نقره و پلاتین	-	-
خالص تعهدات به طلا، نقره و پلاتین	-	-
خالص وضعیت باز طلا	۲۴,۹۹۹,۹۹۳	-
خالص وضعیت باز طلا (همواره مثبت)	۲۴,۹۹۹,۹۹۳	-
وضعیت باز طلا به سرمایه پرداخت شده و اندوخته آزاد	٪۲۱	

در سناریو ارزش در معرض خطر ۱۰ روز و با سطح اطمینان ۹۹ درصد تا میزان ۱۴ درصد افت ارزش قابل تصور می‌باشد و با سطح اطمینان ۹۵ درصد افت ارزش تا ۱۱٪ قابل تصور است.

۵۴-۵-۵-۲. تحلیل تاثیر ریسک نرخ ارز بر سود و زیان

روش ۱ (ارزش در خطر استفاده از مدل تک دارایی)

با توجه به روش‌های ارزش در خطر (VaR) با استفاده از مدل‌های "تک دارایی" و "واریانس-کوواریانس" سنجش ریسک بازار منتخب بانک و درصد تغییر احتمالی حاصل از آن در نرخ ارز، میزان ارزش در معرض خطر برای خالص دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در جدول زیر ارائه شده است:

در هرکدام از سناریوها ارزش در معرض خطر برای مدت ۱۰ روز و با سطح اطمینان ۹۹ درصد محاسبه شده است.

۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
نوع ارز	تغییر احتمالی در قیمت بازار	تاثیر در سود و زیان	نوع ارز	تغییر احتمالی در قیمت بازار	تاثیر در سود و زیان
	درصد	میلیون ریال		درصد	میلیون ریال
دلار آمریکا	(-۴,+۴)	۴,۱۰۴,۷۷۷	دلار آمریکا	(-۴,+۴)	۱,۹۲۲,۰۲۱
فرانک سوئیس	(-۴,+۴)	۵,۶۹۵	فرانک سوئیس	(-۵,+۵)	۲,۸۱۴
یورو	(-۵,+۵)	۸,۹۰۴,۴۴۷	یورو	(-۵,+۵)	۳,۹۱۱,۴۹۲
ین ژاپن	(-۴,+۴)	۶۹	ین ژاپن	(-۵,+۵)	۹۹
درهم	(-۴,+۴)	۲,۷۸۳,۷۷۳	درهم	(-۴,+۴)	۱,۳۷۵,۱۳۸
یوان چین	(-۶,+۶)	۶۴۵,۵۹۷	یوان چین	(-۶,+۶)	۳۴۹,۱۳۱
سایر ارزها	(-۴,+۴)	-	سایر ارزها	(-۴,+۴)	-
جمع		**۱۶,۴۴۴,۳۵۸**	جمع		۷,۵۶۰,۶۹۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

روش ۲ (ارزش درمعرض خطربا استفاده از مدل واریانس-کوواریانس)

با توجه به روش‌های ارزش در خطر (VaR) با استفاده از مدل‌های "تک دارایی" و "واریانس-کوواریانس" سنجش ریسک بازار منتخب بانک و درصد تغییر احتمالی حاصل از آن در نرخ ارز، میزان ارزش در معرض خطر برای خالص دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در جدول زیر ارائه شده است:

در هرکدام از سناریوها ارزش در معرض خطر برای مدت ۱۰ روز و با سطح اطمینان ۹۹ درصد محاسبه شده است.

۱۴۰۴/۱۲/۲۹			۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
نوع ارز	تغییر احتمالی در قیمت بازار	تاثیر در سود و زیان	نوع ارز	تغییر احتمالی در قیمت بازار	تاثیر در سود و زیان
	درصد	میلیون ریال		درصد	میلیون ریال
دلار آمریکا	(۴,+۴-)	۴,۱۰۴,۷۷۷	دلار آمریکا	(۴,+۴-)	۱,۹۲۲,۰۲۱
فرانک سوئیس	(۴,+۴-)	۵,۶۹۵	فرانک سوئیس	(۵,+۵-)	۲,۸۱۴
یورو	(۵,+۵-)	۸,۹۰۴,۴۴۷	یورو	(۵,+۵-)	۳,۹۱۱,۴۹۲
ین ژاپن	(۴,+۴-)	۶۹	ین ژاپن	(۵,+۵-)	۹۹
درهم	(۴,+۴-)	۲,۷۸۳,۷۷۳	درهم	(۴,+۴-)	۱,۳۷۵,۱۳۸
یوان چین	(۶,+۶-)	۶۴۵,۵۹۷	یوان چین	(۶,+۶-)	۳۴۹,۱۳۱
سایر ارزها	(۴,+۴-)	-	سایر ارزها	(۴,+۴-)	-
جمع		۱۶,۴۴۴,۳۵۸	جمع		۷,۵۶۰,۶۹۵
تاثیر تنوع پذیری		(۷۸۴,۸۴۸)	تاثیر تنوع پذیری		(۶۴۵,۲۴۶)
		۱۵,۶۵۹,۵۱۰			۶,۹۱۵,۴۴۹

مقادیر ارائه شده در این یادداشت براساس میانگین انحراف معیار روزانه نرخ اعلامی بانک مرکزی و نرخ ارز سنا در۲۴ ماه گذشته محاسبه شده است.

۵۴-۵-۶. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار

۵۴-۵-۶-۱. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار با استفاده از روش تک دارایی

ارقام به میلیون ریال

روش اندازه‌گیری	ریسک سهام		ریسک ارز		مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار*
	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	
مدل نرمال VaR	-	-	۱۶,۴۴۴,۳۵۸	۶۵,۷۷۷,۴۳۲	۶۵,۷۷۷,۴۳۲

۵۴-۵-۶-۲. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار با استفاده از روش واریانس-کوواریانس

ارقام به میلیون ریال

روش اندازه‌گیری	ریسک سهام		ریسک ارز		مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار*
	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	
مدل نرمال VaR	-	-	۱۵,۶۵۹,۵۱۰	۶۲,۶۳۸,۰۴۰	۶۲,۶۳۸,۰۴۰

* ایـن مقدار سرمایه طبق دستورالعمل کمیته بال جهت محاسبه سرمایه مورد نیاز ریسک نوسانات نرخ ارز و معادل ۴ برابـر ارزش در معرض خطر ۱۰ روزه سبد دارایی‌های ارزی محاسبه شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۵-۷. تحلیل شکاف بین دارایی‌ها و بدهی‌های حساس به نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	غیرحساس به نرخ
دارایی‌ها							
موجودی نقد	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷	-	-	-	-	-	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱	-	-	-	-	-
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷	۷۳۵,۳۹۳,۱۰۵	۲۱۹,۱۷۵,۸۶۰	۵۰۷,۱۸۵,۲۳۹	۱۰۷,۹۸۹,۱۳۶	۱۲,۷۴۲,۶۰۶	۹۷,۴۴۱,۵۸۱
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳	۶۳,۹۸۴,۷۳۷	۱۹,۲۰۹,۷۶۹	۶۲,۶۷۱,۴۱۰	۴۱,۷۴۱,۳۰۶	۳,۲۱۶,۱۲۱	۷,۰۰۰
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۲,۲۱۳,۲۴۶	-	-	-	-	-	۲,۲۱۳,۲۴۶
سایر دریافتنی‌ها	۱۱,۶۱۰,۱۴۸	-	-	-	-	-	۱۱,۶۱۰,۱۴۸
دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش	۵,۶۴۱,۲۱۶	-	-	-	-	-	۵,۶۴۱,۲۱۶
دارایی‌های ثابت مشهود	۳۰,۵۲۱,۹۴۴	-	-	-	-	-	۳۰,۵۲۱,۹۴۴
دارایی‌های نامشهود	۱,۳۰۲,۳۳۷	-	-	-	-	-	۱,۳۰۲,۳۳۷
سپرده قانونی	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	۳,۲۳۳,۶۵۳	۱۵,۶۲۵,۲۰۵	۶۸,۹۸۲,۱۰۶	۲۹,۱۸۰,۳۴۳	۲۵,۵۸۱,۶۷۲	۵,۰۱۹,۳۱۰
سایر دارایی‌ها	۴۸,۶۰۸,۶۶۷	-	-	-	-	-	۴۸,۶۰۸,۶۶۷
جمع دارایی ها	**۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵**	**۱,۲۷۸,۹۰۰,۳۴۶**	**۲۵۴,۰۱۰,۸۳۴**	**۶۳۸,۸۳۸,۷۵۵**	**۱۷۸,۹۱۰,۷۸۵**	**۴۱,۵۴۰,۳۹۹**	**۳۹۶,۷۸۵,۵۰۶**
بدهی‌ها							
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۴۹,۸۳۳,۱۵۸)	(۴,۱۵۲,۵۸۴)	(۱۰,۷۹۸,۴۰۲)	-	-	-	(۳۴,۸۸۲,۱۷۲)
سپرده‌های مشتریان	(۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹)	(۱,۰۰۵,۸۴۲,۸۹۶)	(۱۳۶,۷۲۱,۸۵۰)	(۶۴۵,۰۷۰,۵۳۷)	(۲۵۶,۴۹۶,۹۳۸)	(۲۲۳,۰۵۹,۵۷۴)	(۷۵,۸۵۴,۲۰۴)
سود سهام پرداختنی	(۳۹۸,۳۰۴)	-	-	-	-	-	(۳۹۸,۳۰۴)
مالیات پرداختنی	(۲۳,۷۵۳,۶۸۸)	-	-	-	-	-	(۲۳,۷۵۳,۶۸۸)
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۷۶,۰۴۰,۹۹۵)	-	-	-	(۲۷,۷۰۱,۱۵۰)	(۱۶,۲۰۸,۴۳۵)	(۳۲,۱۳۱,۴۱۰)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	(۳,۴۲۷,۷۶۴)	-	-	-	-	-	(۳,۴۲۷,۷۶۴)
جمع بدهی‌ها	**(۲,۴۹۶,۴۹۹,۹۰۸)**	**(۱,۰۰۹,۹۹۵,۴۸۰)**	**(۱۴۷,۵۲۰,۲۵۲)**	**(۶۴۵,۰۷۰,۵۳۷)**	**(۲۸۴,۱۹۸,۰۸۸)**	**(۲۳۹,۲۶۸,۰۰۹)**	**(۱۷۰,۴۴۷,۵۴۲)**
جمع حقوق مالکانه	**(۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷)**
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	**(۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵)**	**(۱,۰۰۹,۹۹۵,۴۸۰)**	**(۱۴۷,۵۲۰,۲۵۲)**	**(۶۴۵,۰۷۰,۵۳۷)**	**(۲۸۴,۱۹۸,۰۸۸)**	**(۲۳۹,۲۶۸,۰۰۹)**	**(۴۶۲,۹۳۴,۲۵۹)**
شکاف		۲۶۸,۹۰۴,۸۶۶	۱۰۶,۴۹۰,۵۸۲	(۶,۲۳۱,۷۸۲)	(۱۰۵,۲۸۷,۳۰۳)	(۱۹۷,۷۲۷,۶۱۰)	(۶۶,۱۴۸,۷۵۳)
شکاف انباشته		۲۶۸,۹۰۴,۸۶۶	۳۷۵,۳۹۵,۴۴۸	۳۶۹,۱۶۳,۶۶۶	۲۶۳,۸۷۶,۳۶۳	۶۶,۱۴۸,۷۵۳	(۰)

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۳/۱۲/۳۰					
	مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	غیرحساس به نرخ
دارایی‌ها							
موجودی نقد	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲	-	-	-	-	-	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹	-	-	-	-	-
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵	۹۳,۹۲۸,۵۷۶	۴۷۵,۰۶۰,۷۶۵	۲۸۰,۳۸۰,۶۳۶	۳۸,۵۴۳,۱۲۲	۸,۹۷۴,۰۸۲	۶۷,۴۲۱,۰۵۴
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۵۹,۹۵۱,۱۵۲	۱,۱۶۰	۲۸۳,۹۴۱	۵۱,۷۵۰,۷۸۶	۴,۷۲۲,۱۴۵	۳,۱۸۶,۱۲۰	۷,۰۰۰
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۱,۹۵۹,۳۲۳	-	-	-	-	-	۱,۹۵۹,۳۲۳
سایر دریافتنی‌ها	۱,۹۹۰,۲۴۶	-	-	-	-	-	۱,۹۹۰,۲۴۶
دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش	۱,۴۳۰,۹۸۴	-	-	-	-	-	۱,۴۳۰,۹۸۴
دارایی‌های ثابت مشهود	۲۸,۴۶۴,۰۵۱	-	-	-	-	-	۲۸,۴۶۴,۰۵۱
دارایی‌های نامشهود	۱۹۹,۹۱۳	-	-	-	-	-	۱۹۹,۹۱۳
سپرده قانونی	۸۴,۳۶۵,۹۸۲	۲,۶۸۹,۸۰۷	۳,۵۰۹,۵۹۲	۳۰,۴۸۵,۸۴۹	۳۱,۹۲۲,۵۶۱	۱۲,۲۲۳,۶۲۸	۳,۵۳۴,۵۴۵
سایر دارایی‌ها	۱۵,۶۱۱,۰۲۲	-	-	-	-	-	۱۵,۶۱۱,۰۲۲
جمع دارایی ها	**۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹**	**۲۵۵,۸۵۳,۲۶۲**	**۴۷۸,۸۵۴,۲۹۸**	**۳۶۲,۶۱۷,۲۷۱**	**۷۵,۱۸۷,۸۲۸**	**۲۴,۳۸۳,۸۳۰**	**۲۷۹,۳۱۷,۹۴۰**
بدهی‌ها							
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	(۳۹,۲۱۷,۷۹۸)	(۲۴,۶۱۰,۹۵۴)	(۲,۸۷۴,۵۳۴)	(۷,۸۷۰,۴۸۰)	(۳,۸۶۱,۸۳۰)	-	-
سپرده‌های مشتریان	(۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷)	(۱۱۳,۲۶۰,۸۰۰)	(۳۳۶,۳۲۴,۰۳۵)	(۲۷۸,۲۶۶,۰۶۵)	(۲۶۹,۲۴۶,۸۰۷)	(۱۰۲,۶۷۸,۸۷۶)	(۷۵,۸۶۱,۵۹۴)
سود سهام پرداختنی	(۱۸۲,۴۴۰)	-	-	-	-	-	(۱۸۲,۴۴۰)
مالیات پرداختنی	(۱۸,۶۱۱,۳۹۶)	-	-	-	-	-	(۱۸,۶۱۱,۳۹۶)
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۶۲,۶۳۵,۱۵۵)	(۵,۳۵۳,۲۸۸)	(۶۹۱,۸۰۵)	(۳,۱۹۶,۶۰۴)	(۲۰,۷۹۲,۴۳۰)	-	(۳۲,۶۰۱,۰۲۸)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	(۱,۵۱۱,۵۱۴)	-	-	-	-	-	(۱,۵۱۱,۵۱۴)
جمع بدهی‌ها	**(۱,۲۹۷,۷۹۶,۴۸۰)**	**(۱۴۳,۲۲۵,۰۴۲)**	**(۳۳۹,۸۹۰,۳۷۴)**	**(۲۸۹,۳۳۳,۱۴۹)**	**(۲۹۳,۹۰۱,۰۶۷)**	**(۱۰۲,۶۷۸,۸۷۶)**	**(۱۲۸,۷۶۷,۹۷۲)**
جمع حقوق مالکانه	**(۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹)**
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	**(۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹)**	**(۱۴۳,۲۲۵,۰۴۲)**	**(۳۳۹,۸۹۰,۳۷۴)**	**(۲۸۹,۳۳۳,۱۴۹)**	**(۲۹۳,۹۰۱,۰۶۷)**	**(۱۰۲,۶۷۸,۸۷۶)**	**(۳۰۷,۱۸۵,۹۲۱)**
شکاف		۱۱۲,۶۲۸,۲۲۰	۱۳۸,۹۶۳,۹۲۴	۷۳,۲۸۴,۱۲۲	(۲۱۸,۷۱۳,۲۳۹)	(۷۸,۲۹۵,۰۴۶)	(۲۷,۸۶۷,۹۸۱)
شکاف انباشته		۱۱۲,۶۲۸,۲۲۰	۲۵۱,۵۹۲,۱۴۴	۳۲۴,۸۷۶,۲۶۶	۱۰۶,۱۶۳,۰۲۷	۲۷,۸۶۷,۹۸۱	-

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۶. ریسک عملیاتی

۵۴-۶-۱. تعریف ریسک عملیاتی

زیان‌های احتمالی ناشی از تعریف ناکامل فرآیندهای داخلی بانک و یا عدم انجام صحیح این فرآیندها به‌طور عمدی و یا غیرعمدی: زیان‌های ناشی از کارافتادن، بدکارکردن، و یا از بین رفتن سامانه نرم‌افزاری بانکی، زیان‌های ناشی از وقایع خارج از بانک؛ و یا زیان‌های ناشی از مسائل حقوقی به‌عنوان ریسک‌های عملیاتی بانک شناخته می‌شوند. لازم به ذکر است زیان‌های ناشی از تصمیمات استراتژیک و یا صدمه دیدن حسن شهرت بانک به‌عنوان ریسک عملیاتی شناخته نمی‌شوند.

۵۴-۶-۲. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک عملیاتی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک‌های عملیاتی، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند. به علاوه بانک اقدام به استخدام مشاورین مجرب در زمینه بررسی‌های ریسک‌های عملیاتی می‌نماید که با همکاری سایر کارشناسان ریسک، بخش‌های مختلف بانک را از نظر عملیاتی بررسی و گزارش تهیه می‌نمایند.

۵۴-۶-۳. تدابیر پیش‌گیرانه از وقوع خطاهای عمدی و سهوی انسانی

مدیریت بازرسی داخلی بانک، مدیریت تطبیق و مدیریت ریسک هر یک به طور جداگانه یا با همکاری یکدیگر در اجرای درست آئین‌نامه‌های داخلی بانک نظارت خاص خود را دارند و گزارش‌های مربوط به مشکلات پیش آمده و یا روش‌های بهبود فرآیندها را در کمیته‌های مربوط به خود در هیات‌مدیره مطرح می‌کنند. مدیریت سرمایه انسانی دوره‌های آموزشی برای آشنایی کارمندان با مقررات و آئین‌نامه‌های بانک برگزار می‌کند و به تناوب اقدام به امتحان میزان آشنایی کارمندان با آئین نامه‌ها می‌کند. همچنین کارمندان موظف به امضاء تعهد نامه برای انجام وظایف به طور صحیح از نظر اخلاقی و منطبق با قوانین و مقرارت هستند. همچنین مدیران مسئول خطاهای احتمالی کارمندان واحد خود می‌باشند و اثر بخشی مدیران از نظر کم بودن خطاهای انسانی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵۴-۶-۴. تمهیدات مقابله با بحران

بحران‌های ناشی از عملیات بانکی را میتوان به گروه‌های زیر تقسیم بندی کرد: بحران ناشی از اختلال در سیستم‌های امنیت اطلاعاتی، بحران ناشی از اختلال در خطوط ارتباطات اطلاعاتی ، بحران ناشی از صدمه دیدن فیزیکی سیستم‌های اطلاعاتی بانک، بحران ناشی از عدم دسترسی فیزیکی کارمندان بانک به محل فعالیت خود برای راه اندازی سیستم‌های بانکی. برای مقابله با این مشکلات بانک خاورمیانه اقدام به ایجاد چند سیستم اطلاعاتی مشابه در تهران کرده که از نظر فیزیکی به طور جداگانه در ساختمان‌های متفاوت قرار دارند و به طور همزمان اطلاعات بانک را به صورت کپی مشابه نگه می‌دارند. همچنین بانک در حال ایجاد یک سایت برای وقایع فاجعه‌آمیز در خارج از تهران است که اطلاعات با چند ساعت تاخیر کپی می‌شود. سایت فاجعه سرویس‌های حداقلی برای حل مشکلات بحرانی مشتریان را ارائه می‌دهد. همچنین بانک خاورمیانه متناوبا دوره‌های آموزشی و مانورهای عملیاتی برای وقایع بحرانی فیزیکی برقرار می‌کند.

۵۴-۶-۵. روش سنجش ریسک عملیاتی

در خصوص سنجش ریسک‌های عملیاتی، برای محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسکهای عملیاتی از مدل شاخص پایه‌ای که طی بخشنامه بانک مرکزی ۰۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ ابلاغ شده، استفاده شده است. بدین ترتیب ۱۵ درصد متوسط درآمدهای عملیاتی سه سال اخیر بانک بعنوان سرمایه موردنیاز یک ساله جهت پوشش ریسک عملیاتی بانک در نظر گرفته می‌شود. جهت برآورد کل دارایی‌های موزون شده، عدد مذکور را در عدد ۱۲/۵ (معکوس ۸ درصد بعنوان حداقل نسبت کفایت سرمایه قابل قبول) ضرب نموده و عدد حاصله بعنوان ریسک موزون شده عملیاتی بانک در نظر گرفته و به دارایی‌های موزون شده بانک اضافه می‌شود.

۵۴-۶-۶. سازوکارهای کنترل و پایش ریسک عملیاتی

واحد مدیریت ریسک گزارش‌هایی ارائه می‌کنند که در کمیته ریسک و هیات‌مدیره بررسی می‌شوند و طبق توصیه‌های گزارش شده، دستورات لازم برای ایجاد کنترل‌های بهتر از طریق کمیته ریسک و مدیرعامل بانک صادر می‌شوند. همچنین مدیریتهای بازرسی داخلی، تطبیق و حقوقی نظارت خاص خود را بر عملیات بانکی اعمال می‌کنند و مدیریت ریسک را از مشکلات احتمالی در عملیات بانکی مطلع می‌کنند، و مدیریت ریسک از طریق گزارش‌های ارائه شده به کمیته ریسک تمهیدات لازم برای رفع مشکلات را به اجرا درمی‌آورد. گزارش‌های دوره‌ای از نتیجه اعمال کنترل‌های جدید به اطلاع کمیته ریسک می‌رسد و کمیته ریسک دستورات لازم برای کم کردن ریسک‌های عملیاتی را صادر می‌کند.

۵۴-۶-۷. میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی

با توجه به روش مورد عمل بانک در سنجش ریسک عملیاتی سرمایه در معرض خطر این ریسک به شرح جدول ذیل است :

ارقام به میلیون ریال

روش اندازه‌گیری	سرمایه در معرض ریسک عملیاتی
روش شاخص پایه	۱۸,۳۰۱,۲۲۴

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۷. مدیریت سرمایه

۵۴-۷-۱. سرمایه نظارتی

سرمایه پایه بانک در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ معادل ۳۱۳,۵۰۰,۱۹۲ میلیون ریال است.

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	تجدید ارائه شده ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سرمایه لایه یک		
سرمایه پرداخت شده(منابع تامین شده توسط سهامداران)	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۰۰۰,۰۰۰
صرف سهام	-	-
سود (زیان) انباشته	۱۰۷,۰۸۷,۱۱۸	۶۴,۲۵۹,۷۷۵
اندوخته قانونی	۵۱,۶۰۹,۹۰۸	۳۲,۸۰۲,۱۴۲
اندوخته احتیاطی	-	-
سایر اندوخته ها	۱۵,۸۲۷,۶۴۵	۶,۹۱۱,۷۲۲
جمع سرمایه لایه یک قبل از اعمال تعدیلات نظارتی	**۲۹۴,۵۲۴,۶۷۱**	**۱۷۸,۹۷۳,۶۳۹**
کسر می‌شود: تعدیلات نظارتی		
بهای تمام شده سهام تحت تملک صندوق بازارگردان اختصاصی (سهام خزانه)	(۲,۰۳۷,۹۵۳)	(۵۵۵,۶۹۰)
دارایی‌های نامشهود به استثنای «سرقفلی محل کسب و پیشه (حق کسب و پیشه)	(۱,۳۰۲,۳۳۷)	(۱۹۹,۹۱۳)
حداقل بهای تمام شده سرمایه‌گذاری متقابل در سهام موسسات اعتباری و یا نهادهای مالی غیرتابعه	(۸,۱۶۰)	(۷,۰۰۰)
۵۰٪ ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های خارج از حدود مقرر	(۴۵۲,۹۶۵)	(۴۵۳,۵۴۵)
سایر تعدیلات به تشخیص بانک مرکزی	-	-
جمع تعدیلات نظارتی	(۳,۸۰۱,۴۱۵)	(۱,۲۱۶,۱۴۸)
سرمایه لایه یک پس از اعمال تعدیلات نظارتی	**۲۹۰,۷۲۳,۲۵۶**	**۱۷۷,۷۵۷,۴۹۱**
سرمایه لایه دو		
ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول عام تا سقف ۱/۲۵ درصد دارایی‌های موزون شده به ریسک اعتباری	۲۳,۲۲۹,۹۰۱	۱۴,۲۷۶,۱۶۴
جمع سرمایه لایه دو	**۲۳,۲۲۹,۹۰۱**	**۱۴,۲۷۶,۱۶۴**
کسر می‌شود: تعدیلات نظارتی		
۵۰٪ ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های خارج از حدود مقرر	(۴۵۲,۹۶۵)	(۴۵۳,۵۴۵)
سرمایه لایه دو پس از اعمال تعدیلات نظارتی	۲۲,۷۷۶,۹۳۶	۱۳,۸۲۲,۶۱۹
کسر می‌شود: فزونی سرمایه لایه دو نسبت به سرمایه لایه یک	-	-
سرمایه لایه دو قابل احتساب در سرمایه نظارتی	**۲۲,۷۷۶,۹۳۶**	**۱۳,۸۲۲,۶۱۹**
سرمایه نظارتی	**۳۱۳,۵۰۰,۱۹۲**	**۱۹۱,۵۸۰,۱۱۰**
سرمایه نظارتی نافذ	**۱۸۱,۷۴۰,۱۱۰**	۱۲۱,۰۰۴,۲۲۸

*محاسبات سرمایه نظارتی و دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ و ۱۴۰۳/۱۲/۳۰ طبق بخشنامه شماره ۰۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

سرمایه نظارتی نافذ بانک برای محاسبه نسبت‌های احتیاطی تا تاریخ تصویب صورتهای مالی بر اساس صورت‌های مالی حسابرسی شده سال ۱۴۰۳، معادل ۱۸۱,۷۴۰,۱۱۰ مبلغ میلیون ریال است.

۲-۷-۵۴. تخصیص سرمایه

۱-۲-۷-۵۴. دارایی‌های موزون شده به ریسک اعتباری

جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک اعتباری در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ معادل ۱,۸۵۸,۳۹۲,۰۷۰ میلیون ریال است.

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹					۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مبلغ	ضریب تبدیل	مبلغ تعدیل شده	ضریب ریسک	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
موجودی نقد (صندوق و وجوه در راه ارزی و ریالی)	۱۰,۷۵۶,۵۸۰	۱۰۰	۱۰,۷۵۶,۵۸۰	-	-	-	-	-
سپرده قانونی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	۱۰۰	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	-	-	-	-	-
مطالبات از بانک مرکزی	۲۹,۵۴۹,۴۸۰	۱۰۰	۲۹,۵۴۹,۴۸۰	-	-	-	-	-
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (در قالب تسهیلات، سپرده گذاری و خرید اوراق بهادار) با رتبه اعتباری بسیار خوب یا نسبت کفایت سرمایه ۸ و بالاتر	۱۴۹,۹۰۱,۲۰۰	۱۰۰	۱۴۹,۹۰۱,۲۰۰	۲۰	۲۹,۹۸۰,۲۴۰	۲,۳۹۸,۴۱۹	۲۳,۷۰۳,۶۲۹	۱,۸۹۶,۲۹۰
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (در قالب تسهیلات، سپرده گذاری و خرید اوراق بهادار) با رتبه اعتباری خوب یا نسبت کفایت سرمایه ۵ تا ۸	۱۶,۲۵۹,۰۸۲	۱۰۰	۱۶,۲۵۹,۰۸۲	۳۰	۴,۸۷۷,۷۲۵	۳۹۰,۲۱۸	۳,۰۹۷,۰۰۴	۲۴۷,۷۶۰
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (در قالب تسهیلات، سپرده گذاری و خرید اوراق بهادار) با رتبه اعتباری متوسط یا نسبت کفایت سرمایه ۳ تا ۵	۱۳۸,۲۷۳,۴۳۷	۱۰۰	۱۳۸,۲۷۳,۴۳۷	۴۰	۵۵,۳۰۹,۳۷۵	۴,۴۲۴,۷۵۰	۱۴۰,۱۸۴	۱۱,۲۱۵
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (در قالب تسهیلات، سپرده گذاری و خرید اوراق بهادار) با رتبه اعتباری ضعیف یا نسبت کفایت سرمایه ۱ تا ۳	۴,۱۱۶,۸۲۳	۱۰۰	۴,۱۱۶,۸۲۳	۷۰	۲,۸۸۱,۷۷۶	۲۳۰,۵۴۲	۶,۰۶۵,۳۷۲	۴۸۵,۲۳۰
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (در قالب تسهیلات، سپرده گذاری و خرید اوراق بهادار) با رتبه اعتباری بسیار ضعیف یا نسبت کفایت سرمایه کمتر از ۱	۶۶,۳۱۹,۶۳۷	۱۰۰	۶۶,۳۱۹,۶۳۷	۱۰۰	۶۶,۳۱۹,۶۳۷	۵,۳۰۵,۵۷۱	۲۸,۴۲۴,۸۳۵	۲,۲۷۳,۹۸۷
موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار) و یا مطالبات به تضمین نهادهای مذکور - با رتبه اعتباری متوسط	۱۱۱,۹۸۸,۱۵۴	۱۰۰	۱۱۱,۹۸۸,۱۵۴	۵۰	۵۵,۹۹۴,۰۷۷	۴,۴۷۹,۵۲۶	-	-
موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادها و موسسات عمومی غیر دولتی (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار) و یا مطالبات به تضمین نهادهای مذکور - بدون رتبه اعتباری	۵۴۲,۱۲۹,۶۷۱	۱۰۰	۵۴۲,۱۲۹,۶۷۱	۷۵	۴۰۶,۵۹۷,۲۵۳	۳۲,۵۲۷,۷۸۰	۲۴۳,۶۷۰,۶۱۳	۱۹,۴۹۳,۶۴۹
مطالبات از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و بازارهای اول و دوم فرابورس ایران (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) - بدون رتبه اعتباری	۴۴,۵۹۴,۷۳۰	۱۰۰	۳۱,۴۱۶,۵۰۲	۱۰۰	۳۱,۴۱۶,۵۰۲	۲,۵۱۳,۳۲۰	۴۵,۲۵۷,۶۰۵	۳,۶۲۰,۶۰۸
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات بالاتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال - با رتبه اعتباری بسیار خوب	۱۰۲,۸۲۲,۹۴۲	۱۰۰	۷۱,۴۵۰,۲۴۷	۲۰	۱۴,۲۹۰,۰۴۹	۱,۱۴۳,۲۰۴	-	-
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات بالاتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال - با رتبه اعتباری خوب	۱۸۸,۳۹۴,۳۲۵	۱۰۰	۱۲۴,۸۳۲,۱۳۳	۵۰	۶۲,۴۱۶,۰۶۶	۴,۹۹۳,۲۸۵	-	-
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات بالاتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال - با رتبه اعتباری متوسط	۹۰,۸۵۲,۹۵۹	۱۰۰	۶۰,۹۰۰,۳۷۷	۱۰۰	۶۰,۹۰۰,۳۷۷	۴,۸۷۲,۰۳۰	۳۷,۴۵۳,۲۷۷	۲,۹۹۶,۲۶۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ادامه

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مبلغ	ضریب تبدیل	مبلغ تعدیل شده	ضریب ریسک	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات بالاتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال- با رتبه اعتباری ضعیف	۷۴,۰۱۵,۳۴۴	۱۰۰	۴۶,۵۷۳,۰۰۷	۱۵۰	۶۹,۸۵۹,۵۱۰	۵,۵۸۸,۷۶۱	-	-
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات بالاتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال- با رتبه اعتباری بسیار ضعیف	-	۱۰۰	-	۲۰۰	-	-	-	-
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات بالاتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال- بدون رتبه اعتباری	۳۰۶,۷۶۴,۳۰۵	۱۰۰	۱۸۸,۰۰۴,۳۳۰	۱۵۰	۲۸۲,۰۰۶,۴۹۵	۲۲,۵۶۰,۵۲۰	۳۹۹,۸۲۳,۱۱۸	۳۱,۹۸۵,۸۴۹
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال تا ۱۰۰ میلیارد ریال (در صورت استفاده از رتبه اعتباری داخلی) با رتبه اعتباری بسیار خوب	۱,۱۲۸,۳۷۶	۱۰۰	۱,۰۴۴,۲۷۱	۵۰	۵۲۲,۱۳۶	۴۱,۷۷۱	۱,۱۴۷,۷۵۲	۹۱,۸۲۰
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال تا ۱۰۰ میلیارد ریال (در صورت استفاده از رتبه اعتباری داخلی) با رتبه اعتباری خوب	۷,۱۹۳,۱۰۹	۱۰۰	۴,۶۳۵,۴۴۹	۷۵	۳,۴۷۶,۵۸۷	۲۷۸,۱۲۷	۳,۴۴۶,۱۵۷	۲۷۵,۶۹۳
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال تا ۱۰۰ میلیارد ریال (در صورت استفاده از رتبه اعتباری داخلی) با رتبه اعتباری متوسط	۳۴,۲۴۳,۷۲۹	۱۰۰	۲۴,۱۸۴,۴۸۵	۱۰۰	۲۴,۱۸۴,۴۸۵	۱,۹۳۴,۷۵۹	۳۶,۷۰۱,۴۴۲	۲,۹۳۶,۱۱۵
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال تا ۱۰۰ میلیارد ریال (در صورت استفاده از رتبه اعتباری داخلی) با رتبه اعتباری ضعیف	۱۷,۴۴۹,۷۳۷	۱۰۰	۸,۷۰۰,۸۴۷	۱۵۰	۱۳,۰۵۱,۲۷۱	۱,۰۴۴,۱۰۲	۱۰,۰۲۵,۰۴۶	۸۰۲,۰۰۴
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال تا ۱۰۰ میلیارد ریال (در صورت استفاده از رتبه اعتباری داخلی) با رتبه اعتباری بسیار ضعیف	۲۵۵,۷۶۹	۱۰۰	۸۲,۴۸۹	۲۰۰	۱۶۴,۹۷۹	۱۳,۱۹۸	۴۱۷,۱۱۵	۳۳,۳۶۹
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰۰ میلیارد ریال تا ۱۰۰ میلیارد ریال (در صورت استفاده از رتبه اعتباری داخلی)- بدون رتبه اعتباری	۸,۵۵۰,۲۳۴	۱۰۰	۷,۳۳۲,۱۴۵	۱۵۰	۱۰,۹۹۸,۲۱۸	۸۷۹,۸۵۷	۹,۱۰۹,۲۹۷	۷۲۸,۷۴۴
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۲ میلیارد ریال- با رتبه اعتباری خوب	-	۱۰۰	-	۵۰	-	-	۴۵,۲۰۲	۳,۶۱۶
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۲ میلیارد ریال- با رتبه اعتباری متوسط	۵۰۲,۴۹۶	۱۰۰	۴۰۳,۹۹۹	۹۰	۳۶۳,۵۹۹	۲۹,۰۸۸	۳۱۶,۶۲۸	۲۵,۳۳۰
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۲ میلیارد ریال- با رتبه اعتباری ضعیف	۴۵۶,۶۲۱	۱۰۰	۳۰۵,۱۷۲	۱۲۰	۳۶۶,۲۰۶	۲۹,۲۹۶	۳۱۰,۵۵۸	۲۴,۸۴۵
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۲ میلیارد ریال- با رتبه اعتباری بسیار ضعیف	-	۱۰۰	-	۱۷۰	-	-	۸۸,۶۸۶	۷,۰۹۵
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۲ میلیارد ریال- بدون رتبه اعتباری	۲۲,۸۶۹,۵۷۸	۱۰۰	۱۷,۶۹۴,۸۴۰	۹۰	۱۵,۹۲۵,۳۵۶	۱,۲۷۴,۰۲۹	۸,۱۵۵,۲۲۸	۶۵۲,۴۱۸

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹						۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مبلغ	ضریب تبدیل	مبلغ تعدیل شده	ضریب ریسک	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
مطالبات از سایر شرکت‌ها (در قالب اعطای تسهیلات و یا مشارکت حقوقی) و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۲ میلیارد (تسهیلات خرد)- بدون رتبه اعتباری	۱۷,۴۱۶,۱۴۱	۱۰۰	۱۳,۸۲۱,۶۴۹	۱۰۰	۱۳,۸۲۱,۶۴۹	۱,۱۰۵,۷۳۲	۹,۵۹۹,۴۰۷	۷۶۷,۹۵۳
مانده اصل و سود تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی بابت املاک مسکونی که ملک مسکونی در رهن موسسه اعتباری باشد	۴,۸۰۸,۱۰۷	۱۰۰	۳,۰۸۶,۲۰۴	۵۰	۱,۵۴۳,۱۰۲	۱۲۳,۴۴۸	۶۴۵,۳۴۸	۵۱,۶۲۸
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ مانده مطالبات غیر جاری	۱۹,۲۹۹,۸۸۳	۱۰۰	۱۹,۲۹۹,۸۸۳	۱۵۰	۲۸,۹۴۹,۸۲۵	۲,۳۱۵,۹۸۶	۲۵,۵۹۱,۴۹۷	۲,۰۴۷,۳۲۰
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ تا ۵۰٪ مانده مطالبات غیر جاری	۲۶,۷۴۲,۸۸۹	۱۰۰	۲۶,۷۴۲,۸۸۹	۱۰۰	۲۶,۷۴۲,۸۸۹	۲,۱۳۹,۴۳۱	۱۹,۴۵۸,۱۲۱	۱,۵۵۶,۶۵۰
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی ۵۰٪ و بالاتر از آن نسبت به مانده مطالبات غیر جاری	۱,۳۰۷,۵۴۰	۱۰۰	۱,۳۰۷,۵۴۰	۵۰	۶۵۳,۷۷۰	۵۲,۳۰۲	۴,۹۱۵,۲۷۷	۳۹۳,۲۲۲
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته (جاری و فاقد ماهیت تسهیلاتی باشد)	۲,۲۴۶,۹۵۰	۱۰۰	۲,۲۴۶,۹۵۰	۱۰۰	۲,۲۴۶,۹۵۰	۱۷۹,۷۵۶	۱,۹۸۹,۹۱۳	۱۵۹,۱۹۳
سایر حساب‌های دریافتنی (جاری باشد)	۱۱,۶۲۲,۰۵۰	۱۰۰	۱۱,۶۲۲,۰۵۰	۱۰۰	۱۱,۶۲۲,۰۵۰	۹۲۹,۷۶۴	۱,۸۱۷,۴۵۰	۱۴۵,۳۹۶
خالص دارایی‌های ثابت	۳۰,۵۲۱,۹۴۴	۱۰۰	۳۰,۵۲۱,۹۴۴	۱۰۰	۳۰,۵۲۱,۹۴۴	۲,۴۴۱,۷۵۶	۲۸,۴۶۴,۰۵۱	۲,۲۷۷,۱۲۴
سایر اقلام بالای خط صورت وضعیت مالی	۹۰,۹۴۵,۴۶۰	۱۰۰	۹۰,۹۴۵,۴۶۰	۱۰۰	۹۰,۹۴۵,۴۶۰	۷,۲۷۵,۶۳۷	۱۸,۷۴۳,۰۶۶	۱,۴۹۹,۴۴۵
مطالبات مشتمل بر سپرده گذاری و تسهیلات اعطایی یا خرید اوراق بهادار از سایر دولت‌ها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیر دولتی در سایر کشورها رتبه اعتباری با رتبه اعتباری بسیار خوب	۱۱۶,۴۱۲,۶۹۹	۱۰۰	۱۱۶,۴۱۲,۶۹۹	-	-	-	-	-
مطالبات مشتمل بر سپرده گذاری و تسهیلات اعطایی یا خرید اوراق بهادار از بانک‌های توسعه ای چند جانبه ای- تبصره بخشنامه	۶۱,۵۷۵	۱۰۰	۶۱,۵۷۵	-	-	-	-	-
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها با رتبه اعتباری بسیار خوب	۱۹,۷۳۲,۳۲۵	۱۰۰	۱۹,۷۳۲,۳۲۵	۲۰	۳,۹۴۶,۴۶۵	۳۱۵,۷۱۷	۳,۳۶۳,۴۰۷	۲۶۹,۰۷۳
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها با رتبه اعتباری خوب	۱۰۹,۳۹۲	۱۰۰	۱۰۹,۳۹۲	۵۰	۵۴,۶۹۶	۴,۳۷۶	۲۶,۶۳۳	۲,۱۳۱
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها با رتبه اعتباری ضعیف	۱۰۵,۶۷۰,۳۶۳	۱۰۰	۱۰۵,۶۷۰,۳۶۳	۱۰۰	۱۰۵,۶۷۰,۳۶۳	۸,۴۵۳,۶۲۹	۱۲,۷۲۸,۰۵۹	۱,۰۱۸,۲۴۵
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورها بدون رتبه اعتباری	۱۳,۴۹۴,۷۷۳	۱۰۰	۱۳,۴۹۴,۷۷۳	۱۰۰	۱۳,۴۹۴,۷۷۳	۱,۰۷۹,۵۸۲	۸,۳۶۱,۶۴۵	۶۶۸,۹۳۲
تعهدات بابت اعتبارات اسنادی صادر یا تایید شده ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار نیست پس از کسر پیش دریافت	۴۲,۴۶۵,۱۲۶	۵۰	۱۹,۹۵۹,۴۴۰	۱۰۰	۱۹,۹۵۹,۴۴۰	۱,۵۹۶,۷۵۵	۹,۱۱۲,۴۳۳	۷۲۸,۹۹۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹					۱۴۰۳/۱۲/۳۰	
	مبلغ	ضریب تبدیل	مبلغ تعدیل شده	ضریب ریسک	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال
تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادر شده پس از کسر سپرده نقدی	۱,۰۵۶,۷۶۲,۷۲۷	۲۰	۱۸۹,۰۶۰,۰۲۰	۱۰۰	۱۸۹,۰۶۰,۰۲۰	۱۵,۱۲۴,۸۰۲	۱۲۴,۹۷۴,۰۷۰	۹,۹۹۷,۹۲۶
تعهدات بابت قراردادهای منعقده معاملات و تضمین انواع صکوک از جمله اوراق مشارکت	۱۱۷,۲۵۲,۶۷۱	۵۰	۲۱,۹۱۳,۴۹۴	۱۰۰	۲۱,۹۱۳,۴۹۴	۱,۷۵۳,۰۷۹	۳۷,۸۵۸,۶۶۳	۳,۰۲۸,۶۹۳
سایرتعهدات	۵۹,۳۸۴,۵۲۸	۱۰۰	۵۹,۳۸۴,۵۲۸	۱۰۰	۵۹,۳۸۴,۵۲۸	۴,۷۵۰,۷۶۴	۱۴,۴۹۸,۵۹۳	۱,۱۵۹,۸۸۹
					۱,۸۵۸,۳۹۲,۰۷۰	**۱۴۸,۶۷۱,۳۶۷**	**۱,۱۴۲,۰۹۳,۱۰۴**	**۹۱,۳۶۷,۴۵۲**

محاسبات سرمایه پایه و دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ و ۱۴۰۳/۱۲/۳۰ طبق بخشنامه شماره ۰۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است..
اقلام بالای خط در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ و ۱۴۰۳/۱۲/۳۰ ابتدا حسب نوع وثایق دریافتی بر اساس ماده ۱۴ بخشنامه شماره ۰۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ تعدیل می‌گردند و سپس در ضرایب ریسک ضرب می‌شوند.
اقلام زیر خط در ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ و ۱۴۰۳/۱۲/۳۰ ابتدا بر اساس ضرایب تبدیل با اقلام بالای خط هم ردیف شده سپس حسب نوع وثایق دریافتی بر اساس ماده ۱۴ بخشنامه شماره ۰۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ تعدیل می‌گردند و در نهایت با ضرایب ریسک مربوطه موزون می‌شوند..

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۷-۲-۲. جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک بازار در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ مبلغ ۲۷۶,۷۶۵,۶۶۲ میلیون ریال است.

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		
	مبلغ	ضریب ریسک	میزان سرمایه لازم
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
سهام تجاری	-	۸	-
مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری- ریسک خاص	۱۸۶,۶۰۶,۰۶۶	۵	**۹,۳۳۰,۳۰۳**
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید یک ماه و کمتر از آن	۶۴,۹۲۰,۰۸۴	-	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱تا۳ ماه	-	۰/۲	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳تا۶ ماه	۵۳,۰۸۹,۹۲۲	۰/۴	**۲۱۲,۳۶۰**
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۶تا۱۲ ماه	۲۸,۷۹۱,۲۵۷	۰/۷	**۲۰۱,۵۳۹**
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱تا۲ سال	۱۶,۸۰۵,۴۳۵	۱/۲۵	**۲۱۰,۰۶۸**
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۲تا۳ سال	۲۲,۹۹۹,۳۶۸	۱/۷۵	**۴۰۲,۴۸۹**
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳تا۴ سال	-	۲/۲۵	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۴تا۵ سال	-	۲/۷۵	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۵تا۷ سال	-	۳/۲۵	-
وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزها هرکدام که بیشتر است	۱۴۷,۳۰۶,۱۷۹	۸	**۱۱,۷۸۴,۴۹۴**
جمع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار			**۲۲,۱۴۱,۲۵۳**
ضریب			۱۲/۵
دارایی موزون شده به ریسک بازار			**۲۷۶,۷۶۵,۶۶۲**

شرح	۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	مبلغ	ضریب ریسک	میزان سرمایه لازم
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
سهام تجاری	-	۸	-
مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری- ریسک خاص	۵۶,۷۵۶,۸۷۱	۵	۲,۸۳۷,۸۴۴
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید یک ماه و کمتر از آن	-	-	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱تا۳ ماه	۲۸۳,۹۴۱	۰/۲	۵۶۸
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳تا۶ ماه	۲۳,۱۸۶,۱۷۴	۰/۴	۹۲,۷۴۵
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۶تا۱۲ ماه	۲۸,۵۶۴,۶۱۲	۰/۷	۱۹۹,۹۵۲
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱تا۲ سال	۴,۷۲۲,۱۴۵	۱/۲۵	۵۹,۰۲۷
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۲تا۳ سال	-	۱/۷۵	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳تا۴ سال	-	۲/۲۵	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۴تا۵ سال	-	۲/۷۵	-
اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۵تا۷ سال	-	۳/۲۵	-
وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزها هرکدام که بیشتر است	۷۵,۳۳۳,۲۹۳	۸	۶,۰۲۶,۶۶۳
جمع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار			۹,۲۱۶,۷۹۹
ضریب			۱۲/۵
دارایی موزون شده به ریسک بازار			۱۱۵,۲۰۹,۹۸۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۴-۷-۲-۳. دارایی‌های موزون شده به ریسک عملیاتی

جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک عملیاتی در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ مبلغ ۲۲۸,۷۶۵,۳۰۲ میلیون ریال است.

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		
	مبلغ	ضریب ریسک	میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
میانگین مجموع درآمدهای سه سال اخیر بانک	۱۲۲,۰۰۸,۱۶۱	۱۵	۱۸,۳۰۱,۲۲۴
ضریب			۱۲/۵
دارایی موزون شده به ریسک عملیاتی			۲۲۸,۷۶۵,۳۰۲

شرح	۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	مبلغ	ضریب ریسک	میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی
	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
میانگین مجموع درآمدهای سه سال اخیر بانک	۷۴,۸۳۲,۳۷۱	۱۵	۱۱,۲۲۴,۸۵۶
ضریب			۱۲/۵
دارایی موزون شده به ریسک عملیاتی			۱۴۰,۳۱۰,۶۹۶

۵۴-۷-۳. نسبت کفایت سرمایه

نسبت کفایت سرمایه بانک در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹، معادل ۱۳/۳ درصد است.

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
	میلیون ریال	میلیون ریال
سرمایه نظارتی	۳۱۳,۵۰۰,۱۹۲	۱۹۱,۵۸۰,۱۱۰
دارایی موزون شده به ریسک اعتباری	۱,۸۵۸,۳۹۲,۰۷۰	۱,۱۴۲,۰۹۳,۱۰۴
دارایی موزون به ریسک بازار	۲۷۶,۷۶۵,۶۶۲	۱۱۵,۲۰۹,۹۸۳
دارایی موزون به ریسک عملیاتی	۲۲۸,۷۶۵,۳۰۲	۱۴۰,۳۱۰,۶۹۶
جمع دارایی‌های موزون به ریسک	۲,۳۶۳,۹۲۳,۰۳۴	۱,۳۹۷,۶۱۳,۷۸۳
نسبت سرمایه لایه یک به دارایی موزون به ریسک - درصد	۱۲/۳	۱۲/۷
نسبت کفایت سرمایه - درصد	۱۳/۳	۱۳/۷

۵۴-۷-۴. درجه اهرمی

درجه اهرمی عبارتست از جمع حقوق مالکانه به دارایی‌های بانک .درجه اهرمی بانک در سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹، معادل ۱۰/۵ درصد است.

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
جمع حقوق مالکانه	۲۹۲,۴۸۶,۷۱۷	۱۷۸,۴۱۷,۹۴۹
جمع دارایی‌ها	۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵	۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹
درجه اهرمی- درصد	۱۰/۵	۱۲/۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۵. بخش‌های عملیاتی

۵۵-۱. مبنای تقسیم‌بندی بخش‌ها

۵۵-۲. اطلاعات درباره بخش‌های عملیاتی قابل گزارش

اطلاعات مرتبط با هر یک از بخش‌های قابل گزارش در جدول زیر ارائه شده است. سود قبل از مالیات بخش به‌عنوان معیار عملکرد بخش مورد استفاده قرار گرفته است.

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۴/۱۲/۲۹		
	خزانه داری و عملیات بانکداری ریالی	بانکداری بین‌الملل	جمع
درآمدهای کسب شده از خارج بانک			
درآمد تسهیلات اعطایی و سپرده گذاری	۲۱۶,۷۹۱,۸۶۰	۱۹,۰۴۳,۱۱۸	۲۳۵,۸۳۴,۹۷۸
هزینه سود سپرده ها	(۱۴۱,۰۵۳,۹۰۸)	(۱۵,۷۵۸,۰۰۶)	(۱۵۶,۸۱۱,۹۱۴)
خالص درآمد تسهیلات و سپرده گذاری	۷۵,۷۳۷,۹۵۲	۳,۲۸۵,۱۱۲	۷۹,۰۲۳,۰۶۴
درآمد کارمزد	۲۲,۰۰۴,۷۵۲	۷۶۸,۰۱۱	۲۲,۷۷۲,۷۶۳
هزینه کارمزد	(۱,۴۴۸,۰۷۶)	(۱۱۰,۰۲۳)	(۱,۵۵۸,۰۹۹)
خالص درآمد کارمزد	۲۰,۵۵۶,۶۷۶	۶۵۷,۹۸۸	۲۱,۲۱۴,۶۶۴
خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری ها	۳۸۰,۶۰۸	-	۳۸۰,۶۰۸
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	-	۱۷,۱۴۵,۷۶۶	۱۷,۱۴۵,۷۶۶
سایر درآمدهای عملیاتی	-	۶۲,۷۴۲,۵۱۸	۶۲,۷۴۲,۵۱۸
جمع درآمد سپرده گذاری، ارزی و سایر درآمدهای عملیاتی	۳۸۰,۶۰۸	۷۹,۸۸۸,۲۸۴	۸۰,۲۶۸,۸۹۲
خالص درآمدهای کسب شده از خارج بانک	۹۶,۶۷۵,۲۳۶	۸۳,۸۳۱,۳۸۴	۱۸۰,۵۰۶,۶۲۰
خالص درآمدهای بین بخش‌های بانک	۱۳۷,۵۰۸	(۱۳۷,۵۰۸)	-
جمع درآمدهای بخش‌های عملیاتی بانک	۹۶,۸۱۲,۷۴۴	۸۳,۶۹۳,۸۷۶	۱۸۰,۵۰۶,۶۲۰
هزینه‌های مطالبات مشکوک‌الوصول بخش عملیاتی	(۵,۱۵۳,۰۰۸)	(۶,۳۶۳,۹۸۲)	(۱۱,۵۱۶,۹۹۰)
سایر هزینه‌های مستقیم قابل انتساب به بخش عملیاتی	(۱۸,۵۷۴,۳۰۷)	(۳,۳۰۷,۶۱۰)	(۲۱,۸۸۱,۹۱۷)
سود (زیان) هر بخش قبل از هزینه‌های عمومی غیر قابل انتساب	۷۳,۰۸۵,۴۲۹	۷۴,۰۲۲,۲۸۴	۱۴۷,۱۰۷,۷۱۳
هزینه‌های عمومی غیر قابل انتساب به بخش ها			(۶,۴۱۱,۳۲۰)
سود(زیان) قبل از مالیات			۱۴۰,۶۹۶,۳۹۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

اطلاعات درباره بخش‌های عملیاتی قابل گزارش (ادامه)

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۳/۱۲/۳۰		
	خزانه داری و عملیات بانکداری ریالی	بانکداری بین‌الملل	جمع
درآمدهای کسب شده از خارج بانک			
درآمد تسهیلات اعطایی و سپرده گذاری	۱۵۲,۹۰۹,۱۰۴	۱۲,۶۳۵,۰۹۶	۱۶۵,۵۴۴,۲۰۰
هزینه سود سپرده ها	(۱۰۲,۱۲۴,۸۵۰)	(۱۰,۰۵۲,۹۰۵)	(۱۱۲,۱۷۷,۷۵۵)
خالص درآمد تسهیلات و سپرده گذاری	۵۰,۷۸۴,۲۵۴	۲,۵۸۲,۱۹۱	۵۳,۳۶۶,۴۴۵
درآمد کارمزد	۱۶,۷۴۲,۱۰۰	۸۳۵,۹۸۷	۱۷,۵۷۸,۰۸۷
هزینه کارمزد	(۸۴۰,۴۶۸)	(۶۲,۳۷۱)	(۹۰۲,۸۳۹)
خالص درآمد کارمزد	۱۵,۹۰۱,۶۳۲	۷۷۳,۶۱۶	۱۶,۶۷۵,۲۴۸
خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری ها	۲,۸۶۲,۵۷۹	-	۲,۸۶۲,۵۷۹
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	-	۱۱,۱۳۴,۹۳۶	۱۱,۱۳۴,۹۳۶
سایر درآمدهای عملیاتی	-	۳۱,۳۷۰,۰۹۱	۳۱,۳۷۰,۰۹۱
جمع درآمد سپرده گذاری، ارزی و سایر درآمدهای عملیاتی	۲,۸۶۲,۵۷۹	۴۲,۵۰۵,۰۲۷	۴۵,۳۶۷,۶۰۶
خالص درآمدهای کسب شده از خارج بانک	۶۹,۵۴۸,۴۶۵	۴۵,۸۶۰,۸۳۴	۱۱۵,۴۰۹,۲۹۹
خالص درآمدهای بین بخش‌های بانک	۱۲۵,۶۷۸	(۱۲۵,۶۷۸)	-
جمع درآمدهای بخش‌های عملیاتی بانک	۶۹,۶۷۴,۱۴۳	۴۵,۷۳۵,۱۵۶	۱۱۵,۴۰۹,۲۹۹
هزینه‌های مطالبات مشکوک‌الوصول بخش عملیاتی	(۱۲,۱۳۵,۴۶۰)	(۵,۳۷۹,۲۶۶)	(۱۷,۵۱۴,۷۲۶)
سایر هزینه‌های مستقیم قابل انتساب به بخش عملیاتی	(۱۱,۰۴۷,۵۱۲)	(۲,۲۵۷,۵۸۰)	(۱۳,۳۰۵,۰۹۲)
سود (زیان) هر بخش قبل از هزینه‌های عمومی غیر قابل انتساب	۴۶,۴۹۱,۱۷۱	۳۸,۰۹۸,۳۱۰	۸۴,۵۸۹,۴۸۱
هزینه‌های عمومی غیر قابل انتساب به بخش ها			(۲,۵۰۱,۲۱۹)
سود(زیان) قبل از مالیات			۸۲,۰۸۸,۲۶۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳-۵۵. تمرکز جغرافیایی اقلام عمده دارایی‌ها و بدهی‌ها و درآمدها

در ارائه اطلاعات جغرافیایی، اقلام دارایی‌ها بر مبنای محل استقرار، درآمدها و بدهی‌ها بر مبنای محل اقامت طرف حساب بانک در نواحی جغرافیایی گزارش می‌شود.

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹							
	ایران	آلمان	چین	سوئیس	عمان	ترکیه	سایر	جمع
دارایی‌ها								
موجودی نقد	۱۷۸,۰۳۱,۱۱۳	۲۰۹,۲۹۶	۵۴,۲۰۷	۸,۵۹۱,۴۳۲	۱,۰۰۰,۷۷۰	۴,۲۲۹,۹۸۵	۲,۳۰۳,۲۵۴	۱۹۴,۴۲۰,۰۵۷
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	۳۷۲,۶۹۰,۵۲۰	۷,۰۴۳,۰۰۰	۶,۲۸۴,۵۸۸	۲۸,۰۲۳	۲,۶۰۶,۲۳۹	۸۵,۲۷۶,۲۱۰	۲,۳۶۰,۲۷۱	۴۷۶,۲۸۸,۸۵۱
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۱,۶۷۹,۹۲۵,۸۵۲	۱,۶۷۵	-	-	-	-	-	۱,۶۷۹,۹۲۷,۵۲۷
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳	-	-	-	-	-	-	۱۹۰,۸۳۰,۳۴۳
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۲,۲۱۳,۲۴۶	-	-	-	-	-	-	۲,۲۱۳,۲۴۶
سایر دریافتنی‌ها	۱۱,۶۱۰,۱۴۸	-	-	-	-	-	-	۱۱,۶۱۰,۱۴۸
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	۵,۶۴۱,۲۱۶	-	-	-	-	-	-	۵,۶۴۱,۲۱۶
دارایی‌های ثابت مشهود	۳۰,۴۹۸,۴۹۵	۲۳,۴۴۹	-	-	-	-	-	۳۰,۵۲۱,۹۴۴
دارایی‌های نامشهود	۱,۳۰۲,۳۳۷	-	-	-	-	-	-	۱,۳۰۲,۳۳۷
سپرده قانونی	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹	-	-	-	-	-	-	۱۴۷,۶۲۲,۲۸۹
سایر دارایی‌ها	۴۶,۵۵۳,۲۷۰	۲,۰۵۵,۳۹۷	-	-	-	-	-	۴۸,۶۰۸,۶۶۷
جمع دارایی‌ها	**۲,۶۶۶,۹۱۸,۸۲۹**	**۹,۳۳۲,۸۱۷**	**۶,۳۳۸,۷۹۵**	**۸,۶۱۹,۴۵۵**	**۳,۶۰۷,۰۰۹**	**۸۹,۵۰۶,۱۹۵**	**۴,۶۶۳,۵۲۵**	**۲,۷۸۸,۹۸۶,۶۲۵**
بدهی‌ها								
بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	(۴۹,۸۳۳,۱۵۸)	-	-	-	-	-	-	(۴۹,۸۳۳,۱۵۸)
سپرده‌های مشتریان	(۲,۲۶۸,۰۸۲,۷۸۸)	(۷۴,۹۶۳,۲۱۱)	-	-	-	-	-	(۲,۳۴۳,۰۴۵,۹۹۹)
سود سهام پرداختنی	(۳۹۸,۳۰۴)	-	-	-	-	-	-	(۳۹۸,۳۰۴)
مالیات پرداختنی	(۲۳,۷۵۳,۶۸۸)	-	-	-	-	-	-	(۲۳,۷۵۳,۶۸۸)
ذخایر و سایر پرداختنی‌ها	(۷۵,۷۰۶,۸۴۴)	(۳۳۴,۱۵۱)	-	-	-	-	-	(۷۶,۰۴۰,۹۹۵)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	(۳,۴۲۷,۷۶۴)	-	-	-	-	-	-	(۳,۴۲۷,۷۶۴)
جمع بدهی‌ها	**(۲,۴۲۱,۲۰۲,۵۴۶)**	**(۷۵,۲۹۷,۳۶۲)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(۲,۴۹۶,۴۹۹,۹۰۸)**
خالص سود عملیاتی	**۱۲۵,۰۵۴,۸۴۱**	**۵۰,۸۵۴**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**۱۲۵,۱۰۵,۶۹۵**
خالص سایر درآمدها و هزینه‌ها	**۲۷۹,۴۱۴**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**۲۷۹,۴۱۴**

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۳/۱۲/۳۰						
	ایران	آلمان	چین	سوئیس	عمان	ترکیه	سایر	جمع
دارایی‌ها								
موجودی نقد	۳۰,۷۴۲,۴۴۹	۱۲۲,۲۹۸,۹۸۲	۲۵,۷۷۵	۴,۰۷۳,۱۲۰	۵۰۴,۹۴۱	۵۰۹,۴۰۸	۵۴۵,۱۲۷	۱۵۸,۶۹۹,۸۰۲
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۴۳,۷۱۸,۱۹۷	۵,۳۴۵,۴۰۱	۲,۹۸۸,۲۵۳	(۱,۰۱۰,۱۰۴)	۱,۳۰۲,۱۹۴	۴,۶۷۳,۹۱۲	۲,۲۱۵,۸۶۶	۱۵۹,۲۳۳,۷۱۹
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۹۶۴,۳۰۷,۳۵۰	۸۸۵	-	-	-	-	-	۹۶۴,۳۰۸,۲۳۵
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۵۹,۹۵۱,۱۵۲	-	-	-	-	-	-	۵۹,۹۵۱,۱۵۲
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	۱,۹۵۹,۳۲۳	-	-	-	-	-	-	۱,۹۵۹,۳۲۳
سایر دریافتنی‌ها	۱,۹۹۰,۲۴۶	-	-	-	-	-	-	۱,۹۹۰,۲۴۶
دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش	۱,۴۳۰,۹۸۴	-	-	-	-	-	-	۱,۴۳۰,۹۸۴
دارایی‌های ثابت مشهود	۲۸,۴۴۹,۷۹۶	۱۴,۲۵۵	-	-	-	-	-	۲۸,۴۶۴,۰۵۱
دارایی‌های نامشهود	۱۹۹,۹۱۳	-	-	-	-	-	-	۱۹۹,۹۱۳
سپرده قانونی	۸۴,۳۶۵,۹۸۲	-	-	-	-	-	-	۸۴,۳۶۵,۹۸۲
سایر دارایی‌ها	۱۵,۴۲۷,۱۷۵	۱۸۳,۸۴۷	-	-	-	-	-	۱۵,۶۱۱,۰۲۲
جمع دارایی ها	**۱,۳۳۲,۵۴۲,۵۶۷**	**۱۲۷,۸۴۳,۳۷۰**	**۳,۰۱۴,۰۲۸**	**۳,۰۶۳,۰۱۶**	**۱,۸۰۷,۱۳۵**	**۵,۱۸۳,۳۲۰**	**۲,۷۶۰,۹۹۳**	**۱,۴۷۶,۲۱۴,۴۲۹**
بدهی‌ها								
بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	(۳۹,۲۱۷,۷۹۸)	-	-	-	-	-	-	(۳۹,۲۱۷,۷۹۸)
سپرده‌های مشتریان	(۱,۰۹۹,۸۲۷,۹۱۸)	(۷۵,۸۱۰,۲۵۹)	-	-	-	-	-	(۱,۱۷۵,۶۳۸,۱۷۷)
سود سهام پرداختنی	(۱۸۲,۴۴۰)	-	-	-	-	-	-	(۱۸۲,۴۴۰)
مالیات پرداختنی	(۱۸,۴۸۳,۳۵۵)	(۱۲۸,۰۴۱)	-	-	-	-	-	(۱۸,۶۱۱,۳۹۶)
ذخایر و سایر پرداختنی ها	(۶۲,۲۲۵,۷۸۶)	(۴۰۹,۳۶۹)	-	-	-	-	-	(۶۲,۶۳۵,۱۵۵)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	(۱,۵۱۱,۵۱۴)	-	-	-	-	-	-	(۱,۵۱۱,۵۱۴)
جمع بدهی ها	**(۱,۲۲۱,۴۴۸,۸۱۱)**	**(۷۶,۳۴۷,۶۶۹)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(۱,۲۹۷,۷۹۶,۴۸۰)**
خالص سود عملیاتی	**۷۵,۴۲۰,۸۳۸**	**۱,۱۹۰,۱۹۳**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**۷۶,۶۱۱,۰۳۱**
خالص سایر درآمدها و هزینه ها	**۳۴۲,۲۶۹**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**۳۴۲,۲۶۹**

۵۶. معاملات با اشخاص مرتبط

۵۶-۱. تغییرات سهامداران عمده (بالای یک درصد)

طی سال مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ یک سهامدار از ترکیب سهامداران عمده بالای یک درصد خارج شد.

۵۶-۲. معاملات با مدیران

ارقام به میلیون ریال

نام شرکت طرف معامله	نوع معامله	آیا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق.ت است؟	۱۴۰۴/۱۲/۲۹ مبلغ معامله در طی دوره*	حداکثر مانده طی دوره	مانده در پایان دوره	نوع وثیقه	مبلغ وثیقه	درآمد (هزینه)	۱۴۰۳/۱۲/۳۰ مانده در پایان دوره	درآمد(هزینه)
اعضای هیات‌مدیره موظف	تسهیلات مسکن	✓	-	-	-	-	-	-	۱,۲۶۰	۸۳
	تسهیلات خودرو		-	-	-	-	-	-	۹,۵۹۶	۵۴۷
	کارت اعتباری		-	-	-	-	-	-	-	۱۵
	سپرده گذاری		(۷,۳۶۳)	(۸۹۲,۴۸۴)	(۹۴,۷۸۰)	-	-	(۱۱,۳۳۳)	(۸۶,۵۵۳)	(۱۵,۲۲۶)
معاونین مدیرعامل (غیراز اعضای هیات‌مدیره)	تسهیلات مسکن	✗	-	۱,۲۶۶	۱,۱۸۶	چک/قرارداد لازم الاجرا/سهام	۲,۹۵۰	۸۵	-	۹۸
	تسهیلات خودرو		-	۲۸,۲۳۴	۲۳,۱۸۹	چک/قرارداد لازم الاجرا/سهام	۷۲,۹۰۰	۳,۷۷۳	۱۸,۳۸۵	۱,۷۱۶
	کارت اعتباری		۴۱۰	۸,۷۴۹	۶,۶۰۰	چک/قرارداد لازم الاجرا/سهام	۱۳,۰۰۰	۹۶۸	۷,۵۵۵	۹۸۶
	سپرده گذاری		۳,۶۱۱	(۴۰۷,۴۲۷)	(۱۸,۲۱۵)	-	-	(۲۳۱)	(۹,۳۳۶)	(۱۹۴)
	سایر تسهیلات		-	۱۹,۷۶۹	۱۱,۱۶۰	سهام	۱۹,۹۹۵	۵۱۶	۱۹,۴۶۹	۱,۲۰۵
	خالص		**(۳,۳۴۲)**	**(۱,۲۴۱,۸۹۳)**	**(۷۰,۸۵۹)**		**۱۰۸,۸۴۵**	**(۶,۲۲۳)**	**(۳۹,۶۲۴)**	**(۱۰,۷۷۱)**

مدیران شامل اعضای هیات‌مدیره و هیئت عامل بانک است.
*در خصوص تسهیلات و کارت اعتباری مبلغ معامله معادل مبلغ اعطایی در طی دوره است.
*معاملات با اشخاص مرتبط با توجه به زمان تصدی آن‌ها لحاظ شده است.
*کلیه معاملات با اشخاص وابسته در روال عادی معاملات انجام شده و با شرایط حاکم بر معاملات حقیقی تفاوت با اهمیتی نداشته است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۳-۵۶. معاملات گروه با اشخاص وابسته در طی دوره، به شرح ذیل است:

ارقام به میلیون ریال

گروه	نام شخص وابسته	نوع وابستگی	۱۴۰۴/۱۲/۲۹ آیا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق.ت است؟	حق بیمه	مانده طلب (بدهی)/تعهد ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	مانده طلب (بدهی) ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
شرکت بیمه زندگی خاورمیانه	بانک‌خاورمیانه	سهامدار	✗	۱۷,۴۱۴	۴۳,۶۷۳	۱,۷۷۸
	شرکت‌کارگزاری‌بانک‌خاورمیانه	سایراشخاص‌وابسته	✗	-	(۳۵۲,۳۴۰)	۱۲۹,۱۴۵
	محمدابراهیم‌امین	عضوهیات‌مدیره‌ومدیرعامل	✓	۵۹,۵۷۲	۱۰,۱۱۲	۲,۹۸۹
	مهدی نوروزی	رئیس هیات‌مدیره	✓	۴۴,۵۵۲	۱۳,۷۶۰	۳,۹۴۴

۵۶-۴. معاملات بانک با اشخاص وابسته در طی دوره، به شرح ذیل است:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۴/۱۲/۲۹								
گروه	نام شخص وابسته	نوع وابستگی	موضوع معامله	آیا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق.ت است؟	نحوه تعیین قیمت	مبلغ معامله	درآمد (هزینه)	مانده طلب (بدهی)/ تعهد ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	مانده طلب (بدهی) ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
واحدهای تجاری فرعی	شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب	شرکت فرعی	پرداختی بابت قرارداد تامین نیروی انسانی	✗	طبق قرارداد	۲۷۲,۷۸۰	(۲۷۲,۷۸۰)	(۲۵,۵۴۲)	(۸,۵۱۱)
	شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	شرکت فرعی	تسهیلات اعطایی مرابحه		هیات‌مدیره‌بانک	۲۶,۲۱۲,۰۰۰	۲۶۴,۷۷۶	۲۵۰,۹۷۷	۲۸۲,۱۱۱
			صدور /تمدید ضمانت‌نامه			۵۳۷,۹۹۳	۷,۷۶۶	(۵,۴۶۱)	(۴,۱۶۵)
			سود سهام دریافتنی	✗	مجمع‌عمومی‌عادی	-	-	-	۳۰,۰۰۰
			کارمزد خرید و فروش اوراق بهادار		دستورالعمل سازمان بورس	۱۰۰,۷۵۷	(۱۰۰,۷۵۷)	۷	-
	شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	شرکت فرعی	مبالغ پرداختی بابت معاملات ارز و سکه	✗	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	-	-	۱۳۸,۲۸۶,۳۱۲	۴۰,۲۶۸,۵۴۴
			هزینه پرداختی به صرافی بابت ارائه خدمات کارسازی و نقل و انتقال وجوه ارزی به بانک (شامل ارزش افزوده)		هیات‌مدیره‌بانک	(۶,۰۵۰,۵۶۴)	(۵,۵۰۰,۵۱۳)	(۱۵۰,۸۳۹)	-
			سود سهام دریافتنی		مجمع عمومی عادی	۲۵۴,۷۱۴	۲۵۴,۷۱۴	۲,۲۲۲,۷۰۴	۱,۹۶۷,۹۹۱
			سایر		هیات‌مدیره‌بانک	-	-	۲۲۱	۴۳۳
			صدور /تمدید ضمانت‌نامه		هیات‌مدیره‌بانک	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۲۰۰	(۱۱,۳۴۰)	(۱۱,۴۰۴)
واحد تجاری وابسته	بیمه‌زندگی‌خاورمیانه	شرکت وابسته	پرداختی بابت بیمه‌های پرسنلی بانک	✗	طبق‌قرارداد	۱۹,۲۱۹	(۱۹,۲۱۹)	(۳۹۸)	(۶۴۹)
			ودیعه ملک استیجاری			۹,۰۰۰	-	(۳۹,۰۰۰)	(۳۰,۰۰۰)
		شرکت وابسته	درآمد واحدهای صندوق		نرخ بازار	-	۲,۱۴۰	۲۷	۲۴
سایر اشخاص وابسته	گروه مالی طاووس خاورمیانه	هیات‌مدیره مشترک*	سایر	✓	هیات‌مدیره‌بانک	-	-	۴۷,۶۲۷	۹۸۲
			تسهیلات اعطایی مرابحه			۳,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۳۴۲	-	-
	شرکت سرمایه‌گذاری صنایع‌ایران	سهامدار بالای ۵ درصد	تسهیلات اعطایی مرابحه/جعاله	✗	هیات‌مدیره‌بانک	۹۱۶,۶۰۰	۳۶,۹۶۸	۳۰۰,۷۵۸	۲۲,۰۸۷
	لامیران	سهامدار بالای ۵ درصد	صدور/تمدید ضمانت‌نامه	✗	هیات‌مدیره بانک	۱۳,۶۵۸	۱۱۵	-	-
	شیمی‌صنعت فرزان	سهامدار بالای ۵ درصد	تسهیلات اعطایی مرابحه/جعاله		هیات‌مدیره‌بانک	۱۵۰,۰۰۰	۶,۷۴۷	۱۵۶,۴۱۵	۸,۲۸۳
			صدور/تمدید ضمانت‌نامه	✗		۴,۰۰۵	۲۱	-	(۷)
	کارگزاری بورسیران	سهامدار بالای ۵ درصد	تسهیلات اعطایی مرابحه	✗	هیات‌مدیره‌بانک	۲۶,۶۰۰,۰۰۰	۲۵۸,۵۰۶	۱,۲۰۹,۰۸۴	۱,۰۰۳,۰۱۶
			صدور/تمدید ضمانت‌نامه			۷,۳۴۰	۲,۹۴۹	(۹۸)	(۲,۸۹۹)
	صبا نیروی توس	هیات‌مدیره مشترک*	تسهیلات اعطایی جعاله	✓	هیات‌مدیره‌بانک	۴,۶۱۳,۸۱۵	۲۰۰,۰۹۱	۴,۰۴۴,۷۴۷	۱,۴۲۱,۷۴۳
			صدور/تمدید ضمانت‌نامه			۱۰۵,۱۶۸	۸۵۳	(۱۹)	(۹۹)
	شرکت‌قندمرودشت	سهامدار بالای ۵ درصد	تسهیلات اعطایی مرابحه	✗	هیات‌مدیره‌بانک	۸۰۰,۰۰۰	۱۵۶,۹۵۱	۲۷۶,۲۴۱	۱,۶۸۱,۰۸۴
	دارویی پرسون بام بین‌الملل	هیات‌مدیره مشترک*	تسهیلات اعطایی مرابحه	✓	هیات‌مدیره بانک	۹۸۱,۷۹۵	۱۶۴,۹۰۱	-	۵۷۱,۱۶۴
	بانیان پیک دارویی صبح	هیات‌مدیره مشترک*	تسهیلات اعطایی مرابحه	✓	هیات‌مدیره بانک	۳۴۱,۵۰۰	۳۵,۵۸۱	-	۲۳۴,۰۵۰

*ذخیره مرتبط با شرکت‌های فرعی و وابسته در یادداشت ۲۷ (مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته) افشا شده است.

۵۶-۵. مانده حساب اشخاص وابسته که طی دوره، معامله ای با آنها انجام نشده، به شرح ذیل است:

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

ارقام به میلیون ریال

نام شخص وابسته	نوع وابستگی	(دریافت) پرداخت	تعدیلات	مانده طلب (بدهی)/تعهد ۱۴۰۴/۱۲/۲۹	مانده طلب (بدهی) ۱۴۰۳/۱۲/۳۰
واسپاری خاورمیانه	شرکت فرعی	-	-	**۶,۸۰۲**	-
ساز و کار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا	هیات‌مدیره مشترک	-	-	**۳۶۳**	۱۳,۹۰۱

۵۷. سود انباشته در پایان سال

تخصیص سود انباشته پایان سال در موارد زیر موکول به تصویب مجمع عمومی عادی صاحبان سهام است:

ارقام به میلیون ریال

	مبلغ
تکالیف قانونی	
تقسیم حداقل ۱۰ درصد سود خالص سال ۱۴۰۴ طبق ماده ۹۰ اصلاحیه قانون تجارت	۱۲,۵۳۸,۵۱۱
حداکثر سود قابل تقسیم (مانده سود انباشته پایان دوره پس از کسر آثار سود تسعیر خالص از مالیات)	۶۱,۱۹۰,۵۱۹

پیرو بخشنامه شماره ۰۵/۲۱۴۱۶ مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۱۳ بانک مرکزی سود تسعیر ناشی از تسعیر ارز اقلام پولی با نرخ ۱,۵۶۸,۷۶۲ ریال برای هر یورو و ۱,۳۶۲,۳۵۸ ریال برای هر دلار آمریکا (سال قبل ۷۴۴,۰۳۶ ریال برای هر یورو و ۶۸۱,۲۰۳ ریال برای هر دلار آمریکا) به عنوان سود قابل تقسیم محسوب نمی شود و تنها می‌تواند صرف افزایش سرمایه بانک گردد. این مبلغ برای سال ۱۴۰۴ معادل ۴۵,۸۹۶,۵۹۹ میلیون ریال می‌باشد که در محاسبه حداکثر سود قابل تقسیم از سود انباشته کسر شده است.

	مبلغ
پیشنهاد هیات‌مدیره	ریال
سود سهام پیشنهادی هیات‌مدیره	۱۶۶

مطابق با مفاد ماده ۲۴۰ اصلاحیه قانون تجارت و ۱۱۱ اساسنامه ، پرداخت سود سهام مصوب ظرف مدت ۴ ماه پس از تصمیم مجمع عمومی راجع به تقسیم سود انجام خواهد شد که این پول نزد صندوق محفوظ است و با مراجعه سهامداران پرداخت خواهد شد.

۵۸. صورت عملکرد عملیات قرض‌الحسنه پس‌انداز ریالی

۵۸-۱. وضعیت مانده منابع و مصارف قرض‌الحسنه

ارقام به میلیون ریال

منابع قرض‌الحسنه		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز - ریال		-	-
سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری- ریال		۱۶۰,۰۵۴,۳۱۵	۸۶,۴۹۹,۳۱۷
جمع منابع قرض‌الحسنه		**۱۶۰,۰۵۴,۳۱۵**	**۸۶,۴۹۹,۳۱۷**
مصارف قرض‌الحسنه:			
تسهیلات اعطایی ریالی و مطالبات از اشخاص غیردولتی (قبل از ذخیره)		(۲۰,۲۲۶,۴۸۱)	(۱۴,۳۰۰,۵۳۲)
جمع مصارف قرض‌الحسنه	۲۶	(۲۰,۲۲۶,۴۸۱)	(۱۴,۳۰۰,۵۳۲)
سپرده قانونی منابع قرض‌الحسنه جاری		(۲۴,۰۰۸,۱۴۷)	(۱۲,۹۷۴,۸۹۸)
ذخیره نقدینگی سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری (۴۰ درصد)		(۶۴,۰۲۱,۷۲۶)	(۳۴,۵۹۹,۷۲۷)
مازاد (کسری) منابع به مصارف قرض‌الحسنه		**۵۱,۷۹۷,۹۶۱**	۲۴,۶۲۴,۱۶۰

۵۸-۲. خالص کارمزد عملیات قرض‌الحسنه

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

			ارقام به میلیون ریال
		۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
کارمزد دریافتی تسهیلات اعطایی قرض‌الحسنه	۱۵-۱	۸۴۴,۲۰۴	۵۷۵,۳۳۳
خالص کارمزد عملیات قرض‌الحسنه		**۸۴۴,۲۰۴**	۵۷۵,۳۳۳

۵۸-۳. طبقه‌بندی تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی بر اساس موضوع تسهیلات

	ارقام به میلیون ریال	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
ازدواج	۱۸,۶۸۲,۶۵۹	۱۳,۱۹۷,۴۳۴
فرزند آوری	۸۴۳,۵۷۷	۱,۱۰۳,۰۹۸
سایر	۷۰۰,۲۴۴	-
	۲۰,۲۲۶,۴۸۰	۱۴,۳۰۰,۵۳۲

۵۸-۴. طبقه‌بندی تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی بر اساس نوع مشتری

	ارقام به میلیون ریال	
	۱۴۰۴/۱۲/۲۹	۱۴۰۳/۱۲/۳۰
اشخاص حقیقی	۲۰,۲۲۶,۴۸۰	۱۴,۳۰۰,۵۳۲
	۲۰,۲۲۶,۴۸۰	۱۴,۳۰۰,۵۳۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۵۹. اطلاعات تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط

مانده خالص تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط (موضوع بخشنامه شماره ۹۴/۲۴۱۷۴۲ مورخ ۱۳۹۴/۸/۲۵) در مقطع اسفند ماه سال ۱۴۰۴ (مبالغ به میلیون ریال)

ارقام به میلیون ریال

| ردیف | نوع شخص | مصادیق اشخاص مرتبط بر اساس فصل دوم آیین‌نامه | | |

ادامه

ارقام به میلیون ریال

| ردیف | مصادیق اشخاص مرتبط بر اساس فصل دوم آیین‌نامه | | |

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۴

۶۰. اطلاعات تسهیلات و تعهدات کلان

اطلاعات تسهیلات و تعهدات کلان مطابق مصوبه ۱۶۶ جلسه مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۰۷ شورای پول و اعتبار (بخشنامه شماره ۹۲/۲۴۲۵۵۳ مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۱۶ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) به شرح زیر است

ارقام به میلیون ریال

ردیف	نوع ذینفع واحد	مانده جاری خالص تسهیلات/ بدهی	مانده غیرجاری خالص تسهیلات/ بدهی	مانده خالص تسهیلات/ بدهی	خالص تعهدات با اعمال ضریب	قیمت تمام شده سهام	مجموع تسهیلات، تعهدات بعلاوه قیمت تمام شده سهام (ذینفع واحد)	نوع	ارزش وثایق
۱	حقوقی	۱۶,۵۳۶,۳۴۰	-	۱۶,۵۳۶,۳۴۰	۲,۴۱۱,۶۳۵	-	۱۸,۹۴۷,۹۷۶	ملکی/ کارخانه/ چک/ سپرده ها/ قرارداد لازم الاجرا	۶۳,۷۴۱,۲۶۶
۲	حقوقی	۶,۴۹۸,۵۷۱	-	۶,۴۹۸,۵۷۱	۱۲,۴۱۹,۳۱۹	-	۱۸,۹۱۷,۸۹۱	ملکی/ چک/ قرارداد لازم الاجرا	۷۹,۸۷۷,۷۲۰
۳	حقوقی	۱۳,۴۱۶,۶۵۴	۳۷۱,۲۸۷	۱۳,۷۸۷,۹۴۰	۱۴,۲۲۰,۳۴۸	-	۲۸,۰۰۸,۲۸۸	/ سهام/ چک/ سپرده ها/ قرارداد لازم الاجرا	۱۷۵,۷۶۱,۳۷۳
۴	حقوقی	۲۶,۴۴۸,۴۲۳	-	۲۶,۴۴۸,۴۲۳	۱,۸۸۲,۴۳۶	-	۲۸,۳۳۰,۸۵۹	/ ملکی/کارخانه/ ماشین آلات و تجهیزات/ چک/ سپرده ها/ قرارداد لازم الاجرا	۱۱۷,۵۴۷,۲۷۲
۵	حقوقی	۳۴,۴۳۵,۹۵۰	-	۳۴,۴۳۵,۹۵۰	-	-	۳۴,۴۳۵,۹۵۰	ملکی/ کارخانه/ چک/ قرارداد لازم الاجرا	۷۶,۷۳۴,۱۱۶
۶	حقوقی	۲۳,۲۶۴,۸۵۷	-	۲۳,۲۶۴,۸۵۷	۴۵۴,۶۲۱	-	۲۳,۷۱۹,۴۷۸	ملکی/ کارخانه/ ماشین آلات و تجهیزات/ چک/ قرارداد لازم الاجرا	۷۶,۵۰۹,۶۶۴
۷	حقوقی	۳۱,۴۵۰,۷۶۱	-	۳۱,۴۵۰,۷۶۱	۱۶۰,۸۹۵	-	۳۱,۶۱۱,۶۵۶	ملکی/ کارخانه/ ماشین آلات و تجهیزات/ چک/ قرارداد لازم الاجرا	۱۰۹,۷۰۳,۰۴۱
۸	حقوقی	۱۸,۸۵۴,۵۷۰	-	۱۸,۸۵۴,۵۷۰	۲۳,۳۰۳	-	۱۸,۸۷۷,۸۷۳	/ کارخانه/ سایر اوراق بهادار/ چک/ قرارداد لازم الاجرا	۵۲,۶۱۳,۰۳۰
۹	حقوقی	۱۳,۶۸۱,۶۵۰	-	۱۳,۶۸۱,۶۵۰	۵,۹۹۰,۰۰۰	-	۱۹,۶۷۱,۶۵۰	ملکی/ کارخانه/ چک/ سپرده ها/ قرارداد لازم الاجرا	۷۵,۶۴۸,۹۲۳
۱۰	حقوقی	-	۲۴,۱۴۲,۸۶۴	۲۴,۱۴۲,۸۶۴	۵۸۵,۰۱۷	-	۲۴,۷۲۷,۸۸۱	ملکی/ چک/ قرارداد لازم الاجرا	۵۶,۸۱۰,۵۳۶
۱۱	حقوقی	۱۵,۶۸۷,۵۹۰	-	۱۵,۶۸۷,۵۹۰	۴,۳۵۲,۹۸۵	-	۲۰,۰۴۰,۵۷۴	کارخانه/ ماشین آلات و تجهیزات/ سهام/ چک/ قرارداد لازم الاجرا	۷۴,۳۸۲,۶۲۲
۱۲	حقوقی	۱۹,۵۱۳,۲۳۳	-	۱۹,۵۱۳,۲۳۳	۲,۲۹۵,۷۴۳	-	۲۱,۸۰۸,۹۷۶	کارخانه/ ملکی/ چک/ سپرده ها/ قرارداد لازم الاجرا	۹۰,۲۲۹,۷۷۰
۱۳	حقوقی	-	-	-	۱۸,۴۹۴,۶۷۵	-	۱۸,۴۹۴,۶۷۵	/ چک/ سپرده ها/ قرارداد لازم الاجرا	۱۱۷,۲۹۳,۶۱۰
۱۴	حقوقی	۳,۶۷۵,۵۷۳	-	۳,۶۷۵,۵۷۳	۲۰,۱۴۴,۱۲۴	-	۲۳,۸۱۹,۶۹۷	ملکی/ سفته و برات/ چک/ سپرده ها/ قرارداد لازم الاجرا	۱۱۹,۲۴۸,۶۸۱
	مجموع	**۲۲۳,۴۶۴,۱۷۳**	**۲۴,۵۱۴,۱۵۰**	**۲۴۷,۹۷۸,۳۲۳**	**۸۳,۴۳۵,۱۰۱**	**-**	**۳۳۱,۴۱۳,۴۲۴**	**-**	**۱,۲۸۶,۱۰۱,۶۲۴**

سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی	۱۸۱,۷۴۰,۱۱۰
آستانه گزارش‌دهی تسهیلات و تعهدات کلان موسسات اعتباری	۱۸,۱۷۴,۰۱۱
حد فردی تسهیلات و تعهدات کلان	۳۶,۳۴۸,۰۲۲
تعداد تخطی از حد فردی تسهیلات و تعهدات کلان	۰
مجموع تخطی ازحد فردی تسهیلات و تعهدات کلان	۰
حد جمعی تسهیلات و تعهدات کلان	۱,۴۵۳,۹۲۰,۸۸۰
مجموع تسهیلات و تعهدات کلان	۳۳۱,۴۱۳,۴۲۴
تخطی از حد جمعی تسهیلات و تعهدات کلان	۰

بخش چهارم

۴ افشای ریسک (افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل)

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

۱. افشای سرمایه نظارتی

(طبق رکن ۳ بازل)

۱-۱. اصول گزارش

درباره بانک

بانک خاورمیانه در سال ۱۳۹۲ در شهر تهران با شماره ثبت ۴۳۰۷۹۵ تاسیس و در سامانه بورس اوراق بهادار تهران (TSE [1]) با نماد "وخاور" ثبت شده است. استراتژی کسب‌وکار این بانک به عنوان یک بانک شرکتی بر پایه تامین مالی و سرمایه‌گذاری بر مشتریان حقوقی و اشخاص حقیقی دارای درآمد بالا بوده و با تعداد شعب کم ، در تلاش است تا با بکارگیری تکنولوژی، بانکداری از راه دور و استفاده از اینترنت بانک و موبایل بانک به مشتریان خود در سراسر کشور خدمات ارائه نماید. این بانک با تیم مدیریتی قوی به همراه سرمایه انسانی ماهر و با انگیزه، در یک بازه زمانی نسبتا کوتاه توانسته است خود را به عنوان یکی از سودآورترین بانک‌های ایران معرفی کند.

اصول تلفیق

صورت‌های مالی تلفیقی بانک شامل حساب‌های بانک و شرکت‌های تابعه آن، از جمله شرکت‌هایی که بانک در آن دارای حق رای بوده و نفوذ قابل توجهی بر تصمیمات عملیاتی و تامین مالی شرکت دارد، هستند. بنابراین، در صورت‌های مالی تلفیقی، حساب‌ها و معاملات بین شرکت‌ها حذف شده‌اند. نتایج عملیات شرکت‌های وابسته از تاریخی که با بانک ذینفع واحد شده‌اند، در صورت‌های مالی درج شده‌است. دارایی‌هایی که توسط بانک مدیریت ولی در مالکیت بانک نیستند ("custodianship") در صورت‌های مالی تلفیقی اعمال نمی‌شوند. تهیه صورت‌های مالی تلفیقی مطابق با اصول استانداردهای حسابداری ایران است و توسط حسابرسان مستقل و بازرس قانونی کنترل می‌شود و اطلاعات آن در بخش گزارش حسابرس و صورت‌های مالی حسابرسی شده ارائه شده است.

افشا برمبنای استانداردهای سرمایه نظارتی بازل ۳

بانک خاورمیانه علاوه بر رعایت الزامات سرمایه نظارتی ابلاغ شده از سوی بانک مرکزی ایران، به طور داوطلبانه کفایت سرمایه خود را مطابق رهنمودهای بازل ۳ ارائه می‌دهد. بازل ۳ یک چارچوب نظارتی متشکل از سه رکن به شرح ذیل است:

- **رکن اول:** کفایت سرمایه و حداقل سرمایه مورد نیاز؛
- **رکن دوم:** بررسی نظارت بر ارزیابی کفایت سرمایه و راهبردهای بانک‌ها و موسسات‌مالی؛
- **رکن سوم:** ترویج انضباط در بازار از طریق شفافیت و افشای عمومی کفایت سرمایه‌ونقدینگی.

محاسبه کفایت سرمایه مطابق با رهنمودهای بازل ۳ با دو رویکرد استاندارد (Standardized Approach) و رتبه‌بندی داخلی (IRB [2]) ارائه می‌شود. همچنین، رویکرد رتبه‌بندی داخلی به رویکرد بنیادی (F IRB [3]) و پیشرفته (A IRB [4]) تقسیم شده است. در حال حاضر بانک خاورمیانه کفایت سرمایه خود را بر اساس رویکردهای Standardized و F-IRB به صورت جزئی برای زیر مجموعه‌ای از طبقه‌های دارایی از جمله تسهیلات شرکتی، تامین مالی پروژه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی [5] و اقلام زیر خطی ترازنامه ارائه می‌کند.

1. Tehran Stock Exchange
2. Internal Rating Based approach
3. Fundamental Internal Rating Based approach
4. Advaced Internal Rating Based approach
5. Specialized lending exposures

۲-۱. ساختار سرمایه

بازل ۳ سرمایه را به دو دسته سرمایه لایه ۱ و سرمایه لایه ۲ طبقه بندی می‌کند. سرمایه لایه ۱ از سرمایه عادی لایه ۱ (CET1[1]) و سرمایه اضافی لایه ۱ (AT1[2]) تشکیل شده‌است که در حال حاضر بانک خاورمیانه از ابزارهای سرمایه‌ای که مشمول شرایط AT1 هستند، استفاده نمی‌کند. بنابراین، سرمایه لایه ۱ بانک خاورمیانه کاملا از سرمایه CET1 تشکیل شده‌است. کل سرمایه این بانک، طبق بازل ۳ معادل مبلغ سرمایه لایه ۱ و لایه ۲ است.

جدول زیر ترکیب سرمایه بانک را مطابق رویکرد Standardized بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ نمایش می‌دهد. از آنجا که سرمایه‌گذاری در موسسات مالی کمتر از ۱۰ درصد سرمایه لایه ۱ بوده است، لزومی بر کسر مبلغ مازاد آن از سرمایه لایه مذکور نیست.

جدول ۱. ترکیب سرمایه بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۴/۱۲/۲۹
سرمایه	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰
سود انباشته	۱۲۶,۵۹۹,۴۵۷
اندوخته قانونی	۵۱,۸۹۱,۸۸۱
سایر اندوخته‌ها / منافع فاقد حق کنترل	۱۶,۰۶۸,۷۵۷
سهم اقلیت	۸۶۶,۳۳۳
دارایی‌های نامشهود	(۱,۳۱۹,۹۹۱)
سرمایه‌گذاری در نهادهای مالی که بیش از ۱۰ درصد سرمایه لایه یک است	-
سایر تعدیلات نظارتی	(۲,۰۳۷,۹۵۴)
سرمایه لایه ۱	**۳۱۲,۰۶۸,۴۸۳**
مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	-
ذخایر عمومی تا نهایتا ۱/۲۵ درصد دارایی‌های موزون شده	۲۵,۰۶۰,۹۱۹
سایر تعدیلات نظارتی	-
سرمایه لایه ۲	**۲۵,۰۶۰,۹۱۹**
کل سرمایه طبق رویکرد استاندارد	**۳۳۷,۱۲۹,۴۰۲**

۳-۱. کفایت سرمایه

بانک خاورمیانه وضعیت سرمایه را مطابق با میزان ریسک‌پذیری خود (سند اشتهای ریسک) مدیریت نموده و اطمینان دارد که در هر زمان برای حمایت از فعالیت‌های تجاری در راستای استراتژی کلی کسب‌وکار خود، سرمایه کافی در اختیار دارد. حاکمیت شرکتی بانک، فرآیند مدیریت سرمایه را به عنوان یک عامل مهم در تدوین استراتژی کسب‌وکار، اشتهای ریسک و تعیین محدوده قابل قبول ریسک مدنظر قرار می‌دهد.

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه به صورت ادواری ارزیابی کفایت سرمایه داخلی (ICAAP[3]) را بر اساس ریسک اکسپوژر فعلی انجام می‌دهد. فرآیند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه، یک ارزیابی موثر از منابع و نیازهای سرمایه‌ای بانک، تحت شرایط عادی و بحرانی اقتصادی است.

هیات‌مدیره بانک همواره بر اجرای ICAAP نظارت دارند. بنابراین، مدیریت ریسک به طور مرتب هیات‌مدیره را از میزان سرمایه اقتصادی، کفایت نقدینگی و کفایت سرمایه مطلع نموده و در جهت تقویت روند نظارت ICAAP به آنها کمک می‌کند.

1. Common Equity Tier 1 Capital
2. Additional Tier 1 Capital
3. Internal Capital Adequacy Assessment Process

نسبت‌های سرمایه نظارتی

بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ دارای سرمایه مناسب و بیش از نیاز سرمایه نظارتی بوده است. نسبت کفایت سرمایه (CAR [1]) مطابق با سه مدل جداگانه اندازه گیری و گزارش شده‌است:

- دستورالعمل بانک مرکزی ایران؛
- رویکرد Standardised بازل ۳؛
- رویکرد F-IRB بازل ۳.

جهت دریافت اطلاعات بیشتر در مورد محاسبه کفایت سرمایه بانک طبق دستورالعمل بانک مرکزی، به یادداشت ۳-۷-۵۴ صورت مالی مراجعه کنید. جدول زیر نسبت‌های سرمایه ای بانک را مطابق با رویکرد Standardized و F-IRB بازل نشان می‌دهد.

جدول ۲. خلاصه‌ای ازنسبت‌های سرمایه ای نظارتی بازل ۳ - ارقام به میلیون ریال

	بازل ۳	
	رویکرد Standardized	رویکرد F-IRB
سرمایه نظارتی		
سرمایه لایه ۱	۳۱۲,۰۶۸,۴۸۳	۳۱۲,۰۶۸,۴۸۳
کل سرمایه	۳۳۷,۱۲۹,۴۰۲	۳۲۷,۰۱۵,۵۲۰
دارایی‌ها		
داراییهای موزون شده به ریسک	۲,۵۵۷,۰۷۵,۱۰۳	۲,۴۱۱,۳۲۱,۸۲۲
نسبت‌های سرمایه‌ای		
کفایت سرمایه: حقوق صاحبان سهام/ سرمایه لایه ۱	٪۱۲/۲	٪۱۲/۹
کفایت سرمایه: حقوق صاحبان سهام/ کل سرمایه	٪۱۳/۲	٪۱۳/۶
نسبت اهرمی طبق بازل ۳ [1]	٪۸/۰	٪۸/۰

۱- سرمایه لایه ۱ تقسیم بر مجموع دارایی‌های بالای خط و دارایی‌های زیر خط پس از اعمال ضریب تبدیل.

دارایی‌های موزون‌شده به ریسک

رویکردهای Standardised و F-IRB بازل ۳ شامل برآورد ریسک‌های اعتباری، ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی است.

رویکرد استاندارد

جهت تخمین ریسک اعتباری طبق رویکرد استاندارد، دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری [2] با در نظر گرفتن وزن ریسک اعلام شده، در دسته‌ها و زیرمجموعه‌های از پیش تعریف‌شده بازل ۳ طبقه‌بندی شده‌اند.

ریسک بازار شامل ریسک ناشی از معاملات اوراق بهادار، ارزهای خارجی (FX) و دارایی‌های در معرض ریسک از نوع کالا می‌باشد. سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازار بر اساس دستورالعمل بانک مرکزی (یادداشت ۵۴-۷-۲-۲ صورت‌های مالی) محاسبه شده است. محاسبه دارایی‌های موزون‌شده به ریسک بازار نسبتا به دستورالعمل‌های تعیین‌شده در رویکرد استاندارد بازل ۳ (منتشرشده در ژانویه ۲۰۱۹) که با توجه به اقتصاد ایران تعدیل شده، نزدیک هستند.

سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی بانک، با بکارگیری روش استاندارد به‌روز شده بازل ۳ (دسامبر ۲۰۱۷)[3] اندازه‌گیری شده است.

جدول ۳ میزان دارایی‌های موزون‌شده به ریسک (RWA) را طبق رویکرد Standardized بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ نشان می‌دهد.

1. Capital Adequacy Ratio
2. Credit Exposure
3. Basel 3 - Updated Standardized Measurement Approach (USMA)

جدول ۳. دارایی‌های موزون شده به ریسک طبق رویکرد استاندارد بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیون ریال

گروه ریسک	مقدار قبل از CRM و CCF	مقدار پس از CRM و CCF	دارایی موزون‌شده به ریسک
سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی با درآمد ثابت	۱۸۶,۶۰۶,۰۶۶	۱۸۶,۶۰۶,۰۶۶	-
بانک‌ها	۵۴۱,۹۴۷,۴۳۵	۵۴۱,۹۴۷,۴۳۵	۲۱۱,۳۵۹,۵۰۰
تسهیلات مشتریان حقوقی	۹۱۰,۷۴۰,۲۰۲	۴۴۶,۱۶۶,۴۲۲	۴۴۶,۱۶۶,۴۲۲
تسهیلات با پشتوانه وثیقه ملکی	۲,۹۰۹,۰۶۸	۲,۹۰۹,۰۶۸	۵۸۱,۸۱۴
تسهیلات مشتریان حقیقی	۴۴,۸۴۱,۷۸۹	۴۴,۸۴۱,۷۸۹	۳۵,۰۰۸,۸۹۱
تامین مالی پروژه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی	۶۹۹,۱۲۵,۶۴۴	۶۹۹,۱۲۵,۶۴۴	۶۹۹,۱۲۵,۶۴۴
سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام	۱,۵۴۲,۳۷۸	۱,۵۴۲,۳۷۸	۳,۸۵۵,۹۴۵
سایر دارایی‌ها	۱۱۴,۴۰۳,۲۵۱	۱۱۴,۴۰۳,۲۵۱	۱۱۴,۴۰۳,۲۵۱
تسهیلات غیرجاری	۶۴,۲۵۹,۰۴۰	۶۴,۲۵۹,۰۴۰	۵۳,۵۱۰,۴۷۰
مجموع اقلام بالا خط			**۱,۵۶۴,۰۱۱,۹۳۶**
تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادر شده	۱,۰۹۳,۸۴۰,۱۳۲	۹۵۴,۷۰۲,۵۱۴	۴۷۷,۳۵۱,۲۵۷
تعهدات بابت اعتبار اسنادی (دیداری)	۴,۳۹۸,۵۴۸	۳,۹۵۸,۶۹۳	۷۹۱,۷۳۹
تعهدات بابت اعتبار اسنادی (یوزانس)	۴۰,۸۲۵,۴۶۵	۳۲,۶۶۰,۳۷۲	۱۳,۰۶۴,۱۴۹
سایر تعهدات	۱۹۰,۶۸۷,۶۹۵	۱۷۲,۶۴۱,۸۰۰	۳۴,۵۲۸,۳۶۰
مجموع اقلام زیر خط			**۵۲۵,۷۳۵,۵۰۵**
ریسک بازار	۲۴,۱۷۳,۱۲۵		۳۰۲,۱۶۴,۰۶۳
ریسک عملیاتی	۱۳,۲۱۳,۰۸۸		۱۶۵,۱۶۳,۶۰۰
مجموع دارایی‌های موزون شده به ریسک	-	-	**۲,۵۵۷,۰۷۵,۱۰۳**

▪ رویکرد رتبه‌بندی داخلی بنیادی (F-IRB)

علاوه‌بر رویکرد Standardized بازل ۳، بانک به‌صورت داوطلبانه وضعیت سرمایه خود را بر اساس رویکرد F-IRB بازل از اطلاعات تاریخی جهت برآورد احتمال نکول (PD[1]) برای تسهیلات‌گیرندگان حقوقی شامل تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی، گزارش می‌دهد.

مدل رتبه‌بندی بانک طبق رویکرد F-IRB محدود به اکسپوژر شرکت‌های تسهیلات‌گیرنده شامل انواع تسهیلات و تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی، ضمانت‌نامه و اعتبارات اسنادی است. جدول ۴ احتمال نکول تاریخی و مقدار اکسپوژر هر دسته از گروه‌های ریسک را به‌عنوان درصدی از پرتفوی تسهیلات به اشخاص حقوقی بانک نشان می‌دهد.

جدول ۴. داده‌های تاریخی احتمال نکول و درصد اکسپوژر شرکت‌های تسهیلات‌گیرنده بر اساس رتبه ریسک- ارقام به درصد

رتبه ریسک	احتمال نکول انتظاری	درصد از کل اکسپوژر پرتفوی تسهیلات شرکتی
A	۰/۵	۶/۹
BBB	۱/۰	۱۰/۸
BB	۲/۲	۲۱/۱
B	۵/۵	۴۳/۶
CCC	۱۵/۰	۱۳/۱
C/CC	۲۷/۰	۰/۳
فاقد رتبه	۱۵/۰	۲/۷
اشخاص حقیقی	۲۱/۰	۱/۵
مجموع		۱۰۰

در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ میانگین موزون رتبه تسهیلات شرکتی بانک که رتبه‌بندی شده‌اند «B» است و کفایت سرمایه بانک طبق رویکرد F IRB، ۱۳/۶ درصد است که قبلا در جدول ۲ نمایش داده شده است.

1. Probability of Default

۴-۱. ساختار و وظایف مدیریت ریسک

بانک خاورمیانه برای مدیریت ریسک دارای یک رویکرد سیستماتیک بوده که در چارچوب سند استراتژی ریسک تعریف شده است. جلسه کمیته ریسک بانک (RC)[1] به‌صورت هفتگی برگزار و در آن گزارش مربوط به ریسک‌های مهم، حدود ریسک و بازبینی استراتژی ریسک ارائه می‌شود. استراتژی ریسک نقش‌ها و مسئولیت‌های مشخصی را برای مدیریت ریسک بیان می‌کند که زمینه را برای تفویض اختیارات به کمیته‌های مختلف و کارمندان اجرایی و همچنین تعیین محدودیت‌های قابل قبول ریسک در رابطه با فعالیت‌های بانک فراهم می‌نماید.

سند بازل با عنوان «رهنمودهای اصول حاکمیت شرکتی برای بانک‌ها[2]»، که در اکتبر ۲۰۱۴ منتشر شده است، پایه و اساس وظایف و مسئولیت‌های کمیته ریسک را تعیین می‌کند. کمیته عالی ریسک بانک خاورمیانه شامل یک عضو از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره به‌عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل، و سایر اعضای مستقل است. مدیر ارشد ریسک به‌عنوان دبیر کمیته مسئول اجرای سیاست‌های کمیته عالی ریسک و گزارش ریسک‌های مهم به اعضای کمیته است.

واحد ریسک تحت ضوابط و رهنمودهای کمیته ریسک بانک فعالیت می‌نماید و مسئول اجرای سیاست‌های ابلاغی کمیته ریسک است. واحد ریسک دارای ۸ کارشناس است و این افراد زیر نظر مدیر ارشد ریسک فعالیت می‌کنند.

حسابرس داخلی بانک مستقلا به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد و با انجام آزمایش‌های دوره‌ای به ارزیابی مستقل و کیفیت‌سنجی فرآیندها و انجام کنترل‌های کلیدی در سراسر بانک و همچنین بررسی پورتفوی اعتباری می‌پردازد.

۵-۱. ریسک اعتباری

زیان ناشی از نکول مشتریان اعتباری بانک در بازپرداخت به موقع تعهداتشان به عنوان ریسک اعتباری تعریف شده است. از جمله محصولات بانک که در معرض ریسک اعتباری قرار می‌گیرند عبارتند از: وام‌ها، ضمانت‌نامه‌های بانکی، اعتبارات اسنادی، اوراق بهادار و دارایی‌های قابل داد و ستد. رویدادهای نامطلوب کلان اقتصادی اخیر در ایران که بر اثر تحریم‌های یکجانبه آمریکا شدت گرفته‌اند، پورتفوی اعتباری بانک را تحت تاثیر قرار داده است و از اثرات این رویدادها می‌توان به کاهش تولید ناخالص داخلی و مصرف سرانه کشور، همراه با تورم بالا، بازار ناپایدار ارز و همچنین عدم اطمینان در مورد نرخ سود بانکی اشاره کرد. افزایش نرخ نکول در بین مشتریان اعتباری بانک منجر به افزایش هزینه‌های پرداختی و ذخیره برای پوشش زیان اعتباری می‌شود.

در بانک خاورمیانه، بررسی ریسک اعتباری برای هر مشتری با ارزیابی اولیه مشخصات مالی، تاریخچه اعتباری، چشم انداز کسب‌وکار و ساختار مدیریت و مالکیت مشتری آغاز می‌شود. با استفاده از مدل‌های رتبه‌بندی تجربی مخصوص هر صنعت و بر اساس داده‌های موجود، به هر مشتری اعتباری رتبه ریسک در محدوده AAA تا C/CC اختصاص داده می‌شود، که این رتبه نشانگر احتمال نکول مشتری در طول سال مالی آینده است. مدیریت ریسک بانک خاورمیانه، رتبه‌بندی اعتباری مشتریان را به صورت مداوم مورد بررسی قرار می‌دهد تا بر تغییرات وضعیت ریسک مشتریان نظارت داشته باشد.

در ارائه نظرات در خصوص ریسک اعتباری مشتریان، علاوه بر رتبه ریسک، وثیقه، تمرکز در حوزه صنعت، میزان کل خط اعتباری تخصیص داده شده به شرکت‌های وابسته (گروه) و همچنین رابطه بلندمدت مشتری با بانک نیز در نظر گرفته می‌شود.

■ سیاست‌های ریسک اعتباری

سیاست اعتباری بانک خاورمیانه از مقررات بانک مرکزی ایران و همچنین دستورالعمل کمیته نظارت بانکی بازل[3] پیروی می‌کند. ظرفیت ریسک پذیری اعتباری بانک به نسبت پورتفوی اعتباری به سپرده‌ها، معیارهای اندازه‌گیری کفایت سرمایه، معیارهای اندازه‌گیری نقدینگی و مقررات بانک مرکزی وابسته است که این موارد در سند اشتهای ریسک و استراتژی مدیریت ریسک نیز ذکر شده است.

مشتریان حقوقی هسته اصلی مشتریان اعتباری بانک خاورمیانه را تشکیل می‌دهند. همچنین، بانک از صاحبان مشاغل انفرادی که دارای کارت بازرگانی هستند، جهت ارائه تسهیلات استقبال نموده و در تلاش است که روابط بانکی بلندمدت خود را با همه مشتریان اعتباری حفظ کرده یا توسعه دهد.

رویکرد اساسی بانک خاورمیانه ارائه خدمات و تسهیلات بانکی به مشتریان به منظور برآورد نیازهای سرمایه در گردش است. حوزه فعالیت‌های بین‌المللی بانک، عمدتا مربوط به ارائه تسهیلات سرمایه در گردش و اعتبارات اسنادی به شرکت‌های فعال در بخش مواد غذایی و دارویی جهت واردات مواد اولیه و قطعات مورد نیازشان است. در موارد خاص، این بانک در زمینه تامین مالی همگانی نظیر تامین منابع مالی از طریق بازار سرمایه یا صندوق توسعه ملی (NDF[4]) فعالیت می‌نماید.

مدیریت اعتبارات قبل از ارسال اطلاعات به واحد ریسک ارزیابی اعتباری

1. Risk Committee
2. Guidelines - Corporate governance principles for banks
3. Basel Committee on Banking Supervision (BCBS)
4. National Development Fund

خود از مشتریان را انجام می‌دهد. بخشی از سیاست ریسک اعتباری، حفظ میانگین رتبه ریسک اعتباری کل پورتفوی بانک بوده که طبق رتبه‌بندی موسسه Moody's، این رتبه بالاتر از «B2» (مشابه رتبه «B» در S&P) است. مشتریانی که دارای رتبه اعتباری کمتری هستند، برای پوشش احتمال نکول خود، باید وثایق کافی ارائه دهند. بانک به طور مداوم تمرکز تسهیلات کلان را در جهت کاهش ریسک خود بررسی می‌نماید تا نسبت به رعایت محدودیت‌های بانک مرکزی برای «تسهیلات مهم» اطمینان حاصل کند.

حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تصویب تسهیلات و تعهدات

صدور مصوبات اعتباری در بانک خاورمیانه براساس حدود مقرر، به ترتیب در چهار سطح شعب، کمیته اعتباری مرکز، کمیته عالی و هیات‌مدیره انجام می‌شود. یادداشت ۴-۳-۵۴ صورت‌های مالی جزئیات حدود اختیارات برای تصویب اعتبار را بیان می‌کند.

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد مراحل تصویب اعتبار به یادداشت ۲-۳-۵۴ صورت مالی مراجعه شود.

دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری

کل موجودی دارایی

بر اساس صورت‌های مالی منتهی به ۱۴۰۴/۱۲/۲۹، کل دارایی‌های تلفیقی بانک تقریبا ۲,۸۲۲ هزار میلیارد ریال بوده که در مقایسه با سال قبل از آن، ۱,۲۷۳ هزار میلیارد ریال افزایش یافته‌است. عامل اصلی افزایش در کل مانده دارایی‌ها مربوط به افزایش تسهیلات اعطایی ناشی از درخواست‌های اعتباری شرکت‌ها، افزایش نرخ تسعیر و همچنین نگهداشت بیشتر دارایی‌ها با نقدشوندگی بالا است.

موجودی نقد و شبه نقد

موجودی نقد، مطالبات از بانک‌ها و اوراق جزو ابزاهای نقدینگی بانک هستند و بانک جهت مدیریت امور نقدینگی خود ترکیب این سه مورد را تعیین می‌نماید.

تسهیلات اعطایی

با توجه به ترازنامه، تسهیلات اعطایی به مشتریان تقریبا ۷۱۵ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است که این افزایش ناشی از تقاضای تسهیلات شرکتی و افزایش قابل توجه در نرخ تسعیر است.

جدول ۵ تسهیلات را به تفکیک وضعیت پرداخت نشان می‌دهد.

جدول ۵. رفتار بازپرداخت تسهیلات‌گیرندگان بر حسب سرفصل‌های جاری و غیرجاری (تسهیلات ریالی) - ارقام به درصد

وضعیت سر فصل	توضیح	درصد از کل مقدار اکسپوژر
جاری	کمتر از دو ماه	۹۶/۳
سررسید گذشته	بین ۲ ماه تا ۶ ماه	۰/۱
معوق	بین ۶ ماه تا ۱۸ ماه	۰/۳
مشکوک‌الوصول	بیش از ۱۸ ماه	۳/۴
کل مشتریان جاری		۱۰۰

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد کیفیت، تمرکز، وثیقه، توزیع صنعت و مدیریت تسهیلات، به یادداشت ۳-۵۴ ("ریسک اعتباری") صورت‌های مالی مراجعه کنید.

اوراق بهادار

در ترازنامه تلفیقی منتهی به پایان سال مالی۱۴۰۴، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار خزانه اسلامی، اوراق قرضه دولتی و اوراق بهادار شرکت‌ها در مجموع ۱۹۲ هزار میلیارد ریال است. بانک از پورتفوی اوراق بهادار در درجه اول جهت مدیریت ریسک بازار و نقدینگی استفاده می‌کند و همچنین با توجه به شرایط بازار به دنبال اخذ بازده مناسب از این سرمایه‌گذاری‌ها است. برای اطلاعات بیشتر در مورد اوراق بهادار بدهی، به یادداشت ۳-۲۹ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

سهام

بانک به دلیل ملاحظات مقرراتی و مرتبط با کفایت سرمایه تصمیم بر خروج از پورتفوی خرید و فروش سهام گرفته است لیکن با توجه به اقتضای بازار جهت عملیات بازرگردانی سهام خود اقدام به معامله و بازارگردانی نموده است. میزان سرمایه‌گذاری‌ها در سهام در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹، ۴,۲۲۴ میلیارد ریال بوده است. (این مبلغ در سال گذشته در حدود ۳,۱۹۴ میلیارد ریال بوده است.) برای اطلاعات بیشتر در مورد سرمایه‌گذاری در سهام به یادداشت ۱-۲۹ و ۲-۲۹ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

دارایی‌های زیر خطی

میزان تعهدات زیر خطی ترازنامه بانک ناشی از ضمانت‌نامه‌های صادره و اعتبارات اسنادی در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹، از حدود ۸۵۳ هزارمیلیارد ریال در سال قبل، به ۱,۱۳۹ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. برای اطلاعات بیشتر در مورد اقلام زیر خطی به یادداشت ۵۱ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

- **توزیع دارایی‌های اعتباری بر اساس نوع صنعت و منطقه جغرافیایی**

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد توزیع جغرافیایی و صنعت دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری، به یادداشت‌های ۱-۸-۳-۵۴ "توزیع بخش اقتصادی تسهیلات و سرمایه‌گذاری در سهام و تمرکز درون یا برون مرزی آن" و ۳-۵۵ "تمرکز جغرافیایی اقلام عمده دارایی‌ها و بدهی‌ها و درآمدها" مراجعه کنید.

سیستم رتبه‌دهی اعتباری

سیستم رتبه‌دهی اولیه ریسک، شامل تعداد زیادی از مدل‌های رتبه‌بندی تجربی و داخلی مبتنی بر صنایع مختلف است. چنین مدل‌هایی معمولا بر اساس ترکیبی از اطلاعات موجود در صورت‌های مالی همراه با اطلاعات خاص مشتریان و بر اساس داده‌های تاریخی نکول آن‌ها است. تیم ریسک اعتباری به صورت دوره‌ای مدل‌ها را براساس تجربه تاریخی نکول مشتریان به گونه‌ای می‌سنجد که رتبه‌های ریسک و احتمال نکول مشتریان سازگاری لازم را با دسته‌های مختلف صنعت داشته باشد.

تعیین پارامترهای ریسک اعتباری

میزان عملکرد و مناسب بودن پارامترهای ریسک سرمایه بانک به طور منظم مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. کیفیت صحت هر پارامتر با مقایسه مقادیر پیش‌بینی شده و نتایج تحقق یافته سنجیده می‌شود. همچنین با سنجش هر پارامتر با استانداردهای خارجی یا روش‌های اندازه‌گیری جایگزین می‌توان کیفیت صحت پارامترها را تایید نمود.

- **احتمال نکول**

احتمال نکول (PD) یک تخمین تجربی از میانگین نرخ نکول یک ساله مشتری در شرایط اقتصادی مختلف است. روش تخمین PDها برای مشتریان اعتباری با رتبه ریسک آن‌ها و تعریف نکول طبق بازل ۳، یکسان است. "نکول" به معنی عدم پرداخت یا تاخیر بیش از ۹۰ روز مشتریان در بازپرداخت تعهداتشان است.

- **میزان اکسپوژر در معرض نکول**

اکسپوژر در معرض نکول (EAD[1])، میزان مورد انتظار از زیان در صورت نکول مشتری اعتباری است. درصد EAD مشتریان اعتباری بر اساس تجربه تاریخی بانک و بررسی‌های آماری محاسبه می‌شود.

- **زیان در صورت نکول**

زیان در صورت نکول یا "LGD" زیان تخمین‌زده شده‌ای (بر حسب درصدی از EAD) است که بانک در هنگام نکول مشتری اعتباری در افق زمانی یک‌ساله متحمل آن می‌شود. طبق رویکرد F-IRB بازل، زیان درصورت نکول ۴۵ درصد فرض می‌شود اگرچه LGD تجربی بانک به مراتب کمتر است.

کاهش ریسک اعتباری

بانک خاورمیانه اندازه و ریسک پورتفوی تسهیلات خود را با متنوع سازی آن از منظر اندازه تسهیلات و تمرکز اعتباری در صنایع مختلف، مدیریت و جهت همگام سازی کسب‌وکار خود با تغییرات وضعیت اقتصادی داخل و خارج کشور، شیوه‌ها و استانداردهای مدیریت اعتباری خود را به صورت پویا پایش می‌کند.

این بانک بر اساس اعتبار تسهیلات گیرندگان و توانایی آن‌ها در بازپرداخت تعهداتشان، محصولات اعتباری اعطا می‌کند (نه بر اساس صرفا وثایق و ضمانت‌های ارائه شده). با این وجود، در مواقع لزوم از تضمین اشخاص ثالث و وثیقه برای کاهش ریسک اعتباری استفاده می‌کند و به طور منظم بر ارزش وثایق نظارت دارد.

انواع اصلی وثیقه‌های اخذشده از سوی بانک شامل پول نقد، اوراق بهادار قابل فروش، املاک و مستغلات، تجهیزات و چک‌های وصولی تجاری است. استفاده از چک‌های وصولی تجاری به عنوان وثیقه، به بانک این امکان را می‌دهد که به طور مداوم بر جریان نقدی و عملکرد تجاری تسهیلات گیرنده نظارت داشته باشد. همچنین بانک جهت اطمینان از تحقق به موقع تعهدات اعتباری تسهیلات‌گیرنده در مقابل بانک، به عنوان حمایت اخلاقی، از سهامداران و مدیران اصلی شرکت‌ها ضمانت‌های شخصی وثیقه می‌گیرد (به عنوان مثال اقامتگاه‌های اصلی).

طبق بازل ۳، بانک در محاسبه سرمایه نظارتی از تاثیر وثایق در کاهش ریسک اعتباری استفاده کرده است. وثایق واجد شرایط جهت کاهش ریسک اعتباری در درجه اول شامل سپرده‌های نقدی و اوراق بهادار قابل فروش است که توسط تسهیلات‌گیرندگان ارائه می‌شود. همانطور که در جدول ۳ نشان داده شده است (دارایی‌های موزون شده به ریسک طبق رویکرد استاندارد بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۳۰)، کاهش اصلی در مقدار اکسپوژر در معرض ریسک، پس از اجرای تکنیک CRM[2] مربوط به تسهیلات با اشخاص حقیقی، حقوقی و تسهیلات غیرجاری است.

آزمون بحران

در جدول زیر تاثیر سناریوهای مختلف آزمون بحران روی نسبت کفایت سرمایه بانک (CAR) قابل مشاهده است. اکسپوژر اعتباری در آزمون بحران شامل تسهیلات به شرکت‌های حقوقی، تامین مالی پروژه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی و تعهدات زیر خطی ترازنامه است که تمامی این‌ها حدود ۸۲ درصد دارایی‌های موزون شده‌به‌ریسک[3] بانک را تشکیل می‌دهد. مطالبات از بانک‌ها ۹ درصد و تسهیلات به اشخاص حقیقی کمتر از ۲ درصد دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک را تشکیل می‌دهد و مابقی این دارایی‌ها موزون به ریسک شامل اکسپوژر تسهیلات غیرجاری، دارایی‌های غیراعتباری و به مقدار محدود سرمایه‌گذاری در سهام است. در زیر مفروضات در نظر گرفته شده جهت آزمون بحران به جزئیات تشریح شده است.

1 Exposure-at-Default
2 Credit Risk Mitigation

۳ . به جز ریسک بازار و ریسک عملیاتی

جدول ۶. آزمون بحران طبق رویکرد F-IRB- ارقام به درصد

سناریو بحران اقتصادی	پورتفوی تسهیلات حقوقی				وزن ریسک پورتفوی تسهیلات حقوقی	کفایت سرمایه طبق رویکرد F-IRB بازل
	BBB و بالاتر	B / BB	CCC	C/CC بدون رتبه		
شرایط عادی[1]	۱۷/۷	۶۴/۷	۱۵/۰	۲/۶	۹۴/۳	۱۳/۶
آزمون بحران ۱ (شرایط بحرانی ملایم)[2]	۶/۹	۳۱/۹	۴۳/۶	۱۷/۶	۱۲۰/۰	۱۰/۷
آزمون بحران ۲ (شرایط بحرانی متوسط)[3]	۰/۰	۱۷/۷	۳۱/۹	۵۰/۴	۱۴۸/۰	۸/۶
آزمون بحران ۳ (شرایط بحرانی خیلی شدید)[4]	۰/۰	۰/۰	۱۷/۷	۸۲/۳	۱۶۰/۰	۸/۰

۱- شرایط عادی:
الف. فرض کنید ترکیب دارایی‌ها و وزن ریسک معادل داده‌های صورت‌های مالی منتهی به تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ باشد.
۲- آزمون بحران ۱ (شرایط بحرانی ملایم)
الف. رتبه تسهیلات اعطائی به شرکت‌ها یک رتبه تنزل پیدا کنند. (معادل سه درجه)
ب. همه تسهیلات دارای رتبه +CCC و کمتر، به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.
۳- آزمون بحران ۲ (شرایط بحرانی متوسط)
الف. رتبه تسهیلات اعطائی به شرکت‌ها دو رتبه تنزل پیدا کنند. (شش درجه)
ب. همه تسهیلات دارای رتبه +B و کمتر به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.
پ. اکسپوژر تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی یک کاردینال تنزل پیدا کند. (مطابق با Basel's supervisory slotting criteria for specialized lending[1])
۴- آزمون بحران ۳ (شرایط بحرانی شدید)
الف. رتبه تسهیلات اعطائی به شرکت‌ها سه رتبه تنزل پیدا کنند. (نه درجه)
ب. همه تسهیلات دارای رتبه +BB و کمتر به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.
پ. اکسپوژر تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی دو کاردینال تنزل پیدا کند. (مطابق با Basel's supervisory slotting criteria for specialized lending)

۶-۱. ریسک بازار

در این بخش، به ریسک ناشی از تغییر در شرایط بازار و تاثیر منفی بر ارزش دارایی‌ها ، بدهی‌ها و سودآوری بانک، اشاره خواهد شد. دارایی‌های قابل دادوستد، اوراق بهادار و سهام و همچنین دارایی‌های در معرض ریسک نرخ ارز (خارجی) در معرض ریسک بازار هستند.

کمیته دارایی‌ها/ بدهی‌ها (ALCO[2]) وظیفه مدیریت ریسک بازار را برعهده دارد. در جلسات هفتگی کمیته دارایی‌ها و بدهی‌های بانک، مسائل مربوط به ریسک بازار، به مدیریت ارشد ارائه می‌شود و توصیه‌های لازم در خصوص کنترل این ریسک مطرح می‌شود. چارچوب ریسک بازار بانک شامل سیاست‌ها، روش‌های اعتبار سنجی و مدل‌های ارزیابی است. مدیریت ریسک به‌طور مداوم با استفاده از رویه‌ها و مدل‌های متنوع ریسک بازار را بررسی و ارزیابی می‌نماید.

گزارش‌دهی از ریسک بازار

در حال حاضر بانک برای محاسبه ریسک بازار، رویکردی را شبیه به روش ساده شده بازل۳[3] (منتشر شده در ژانویه ۲۰۱۹) که با توجه به اقتصاد ایران تعدیل شده، اتخاذ کرده است. برای اطلاعات بیشتر به یادداشت ۲-۲-۷-۵۴ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

اندازه‌گیری ریسک بازار

علاوه‌بر گزارش‌های نظارتی، بانک برای اندازه‌گیری و کنترل ریسک بازار از چندین مدل داخلی استفاده می‌کند، از جمله مدل‌هایی بر اساس روش VaR[4] و تاثیر تغییرات نرخ سود یکسان در تمامی سررسیدها روی دارایی‌های نگهداری شده در دفاتر معاملاتی[5] و غیرمعاملاتی[6] می‌باشد. میزان اکسپوژر در معرض ریسک بازار که ناشی از ریسک نرخ سود، ارز خارجی و سهام است با استفاده از مدل‌های داخلی اندازه‌گیری و کنترل می‌شوند.

در روش VaR فرض می‌شود که باتوجه به تغییرات تاریخی مشاهده‌شده، حرکت‌های آتی در نرخ بازار قابل پیش‌بینی است. با تخمین VaR و

۱. طبق سند بازل تسهیلات اعطایی جهت ایجاد پروژه ها به ۵ طبقه دسته بندی می شوند. وزن های دسته های ۱ تا ۴ به ترتیب ۷۰ درصد، ۹۰ درصد، ۱۱۵ درصد و ۲۵۰ درصد می باشد و اگر پروژه ای در دسته ۵ (نکول) قرار بگیرد می باید ذخیره ای برابر با کل مبلغ اکسپوژر در نظر گرفته شود و از این رو مبلغ اکسپوژر از سرمایه بانک کاسته می شود.
2. Asset Liability Committee
3. Basel 3 Simplified Standardised Approach
4. Value at Risk
5. Interest Rate Risk on Trading Book (IRRTB)
6. Interest Rate Risk on Banking Book (IRRBB)

انجام آزمون بحران تحت سناریوهای مختلف کلان اقتصادی میزان آسیب‌پذیری بانک در برابر ریسک مشخص خواهد شد. هدف از این آزمون‌ها ارائه مکانیسم هشدار زودهنگام در مورد شوک‌های سیستمیک است. محاسبه VaR با استفاده از انحراف معیار روزانه برای افق ۱۰ روزه و با احتمال یک درصد زیان انجام می‌شود.

ریسک نرخ سود

به دلیل تحولات اخیر بازار بدهی در ایران، بانک با افزایش سطح ریسک نرخ سود مواجه است و ممکن است با رعایت محدودیت‌های نظارتی در نرخ سود، بخشی از منابع خود را از دست دهد.

ریسک نرخ سود روی اقلام معاملاتی (IRRTB[1])

تنها دارایی قابل دادوستد بانک در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹، اوراق مشارکت دولتی و غیردولتی بوده است. با رشد بازار ثانویه اوراق قرضه در ایران، شاهد افزایش قابل‌توجهی درحجم این اوراق بوده‌ایم و انتظار می‌رود IRRTB بخش بزرگی از ریسک بازار بانک را تشکیل دهد. با توجه به ماهیت این دارایی‌ها، ممکن است ارزش آنها به دلیل طیف وسیعی از عوامل از جمله بازده، نقدینگی بازار، همبستگی بین بازار و نوسانات بازار تغییر کند. جدول زیر تاثیر تغییر موازی نرخ سود دارایی‌های قابل دادوستد را نشان می‌دهد.

جدول ۷. آزمون بحران IRRTB: حساسیت ارزش بازار به دلیل تغییر موازی در منحنی بازده- ارقام به میلیون ریال

اقلام	گروه			
	۴ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۴ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها
۱۴۰۴/۱۲/۲۹				
اوراق بهادار با درآمد ثابت	۳۵,۸۱۰,۵۱۳	۳۷,۹۰۰,۷۲۰	(۴۱,۸۷۴,۸۲۹)	(۴۳,۷۶۵,۶۰۵)
۱۴۰۳/۱۲/۳۰				
اوراق بهادار با درآمد ثابت	۱,۳۳۴,۶۳۱	۶۵۲,۷۳۳	(۶۶۰,۹۹۱)	(۱,۲۹۴,۱۳۲)

ریسک نرخ سود دارایی‌ها و بدهی‌های غیرمعاملاتی (IRRBB[2])

بانک از نرخ شناور یا از اختیار قابل توجهی در ارائه نرخ سود (به عنوان مثال بازپرداخت زودهنگام) در پورتفوی تسهیلات خود استفاده نمی‌کند.

در اثر افزایش در نرخ سود در کوتاه‌مدت، ممکن است سودآوری بانک کاهش یابد. جدول ۸ تاثیر تغییر موازی نرخ سود در اقلام غیر معاملاتی را نشان می‌دهد.

جدول ۸. آزمون بحران IRRBB: حساسیت درآمد به دلیل تغییر موازی در نرخ بهره - ارقام به میلیون ریال

اقلام	گروه			
	۴ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۴ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها
۱۴۰۴/۱۲/۲۹				
تسهیلات	(۲۵,۳۶۸,۸۶۴)	(۱۲,۶۸۴,۴۳۲)	۱۲,۶۸۴,۴۳۲	۲۵,۳۶۸,۸۶۴
اوراق بهادار با درآمد ثابت	۳۵,۸۱۰,۵۱۳	۳۷,۹۰۰,۷۲۰	(۴۱,۸۷۴,۸۲۹)	(۴۳,۷۶۵,۶۰۵)
سپرده‌ها	۸,۲۱۱,۳۴۶	۴,۱۰۵,۶۷۳	(۱۱,۸۰۵,۵۴۳)	(۲۳,۶۱۱,۰۸۷)
مجموع	**۱۸,۶۵۲,۹۹۵**	**۲۹,۳۲۱,۹۶۱**	**(۴۰,۹۹۵,۹۴۰)**	**(۴۲,۰۰۷,۸۲۸)**
۱۴۰۳/۱۲/۳۰				
تسهیلات	(۱۷,۰۰۷,۳۶۱)	(۸,۵۰۳,۶۸۱)	۸,۵۰۳,۶۸۱	۱۷,۰۰۷,۳۶۱
اوراق بهادار با درآمد ثابت	۱,۳۳۴,۶۳۱	۶۵۲,۷۳۳	(۶۶۰,۹۹۱)	(۱,۲۹۴,۱۳۲)
سپرده‌ها	۱,۷۶۶,۶۰۳	۸۸۳,۳۰۲	(۷,۳۵۹,۷۷۶)	(۱۴,۷۱۹,۵۵۳)
مجموع	**(۱۳,۹۰۶,۱۲۷)**	**(۶,۹۶۷,۶۴۶)**	**۴۸۲,۹۱۴**	**۹۹۳,۶۷۶**

1. Interest Rate Risk on Trading Book
2. Interest Rate Risk on Banking Book

ریسک نرخ ارز

ریسک نرخ ارز بانک عمدتا ناشی از تعهدات خارج از ترازنامه مانند اعتبارات اسنادی جهت واردات کالا است. بانک خاورمیانه برای بهره‌برداری از تغییرات احتمالی قیمت ارز وارد معاملات ارزی نمی‌شود اما گاهی اوقات در فاصله زمانی کوتاه، عمدتا به دلیل انجام تعهدات مربوط به مشتریان خود، موقعیت باز ارزی ایجاد می‌کند. جداول مندرج در یادداشت ۲-۵-۵-۵۴ صورت‌های مالی، اثرات احتمالی بر درآمد بانک را با توجه به ریسک نرخ ارز تحت مدل‌های تک دارایی و واریانس-کواریانس ارزش در معرض خطر (VaR) را نشان می‌دهد. جداول در یادداشت ۶-۵-۵۴ صورت‌های مالی مقدار سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک نرخ ارز را تحت مدل‌های تک دارایی و واریانس-کواریانس ارزش در معرض خطر (VaR) را نشان می‌دهد.

ریسک سهام

پورتفوی سرمایه‌گذاری بانک در تاریخ ۱۴۰۴/۱۲/۲۹ برابر با ۴/۲ هزار میلیارد ریال شامل سرمایه‌گذاری استراتژیک در شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه (در حدود ۱۷۴۷ میلیارد ریال) بوده است. اطلاعات تکمیلی در یادداشت ۱-۲۹ و ۲-۲۹ صورت‌های مالی در دسترس است.

۷-۱. ریسک عملیاتی

هفت نوع ریسک عملیاتی طبق کمیته بازل عبارتند از:

- تخلف داخلی؛
- سواستفاده خارجی؛
- ایمنی محیط کاری و فعالیت‌های استخدامی؛
- مشتریان، محصولات و فعالیت‌های تجاری بانک؛
- خسارات فیزیکی؛
- اختلال در سیستم‌ها و امکانات بانک؛ و
- شکست در اجرای فرآیندها و خدمات بانکی.

مدیریت ریسک از این دسته‌بندی برای شناسایی و ارزیابی ریسک عملیاتی به عنوان بخشی از چارچوب "خود ارزیابی ریسک و کنترل" (RCSA)[1] استفاده می‌کند.

روش خود ارزیابی ریسک و کنترل (RCSA)

فرآیند ارزیابی ریسک عملیاتی از روش خود ارزیابی ریسک و کنترل (RCSA) پیروی می‌نماید، که براساس آن:

- هر یک از شعب و واحدهای ریسک پذیر بانک دارای یک نماینده مشخص RCSA هستند که مسئول انجام فرآیند ارزیابی درخصوص ریسک‌های واحد خود با همکاری یک کارشناس ریسک است؛
- نمایندگان تعیین شده RCSA، فراوانی و شدت ریسک‌های عملیاتی شناسایی شده را تعیین کرده و آن‌ها را به دو دسته «ریسک‌های با اهمیت» و «ریسک‌های کم اهمیت» طبقه‌بندی می‌نمایند؛
- روسای کلیه واحدهای ریسک پذیر (به کمک کارشناس ریسک مربوطه) موظفند کلیه «ریسک‌های با اهمیت» شناسایی شده در واحد خود را بررسی کرده و جهت کاهش ریسک‌ها روش‌های کنترلی پیشنهاد دهند؛
- مدیریت ریسک، پس از به کارگیری روش‌های کنترلی ، تمام ریسک‌های باقیمانده را به عنوان ریسک‌های با اهمیت لحاظ می‌کند و در فهرست انباره ریسک[2] قرار می‌دهد.

با استفاده از RCSA، تا به امروز ریسک‌های عملیاتی متعددی در بخش‌های مختلف بانک و شعب شناسایی شده است.

سامانه شناسایی ریسک‌های عملیاتی

سامانه شناسایی ریسک‌های عملیاتی یک سامانه آنلاین است و تمامی پرسنل بانک (کارمندان و مدیران) به آن دسترسی دارند. این سامانه با هدف شناسایی ریسک‌های فرآیندهای بانک جهت پیشگیری از سواستفاده‌های داخلی و خارجی و همچنین اعمال کنترل‌های مناسب پیاده‌سازی شده است. تا به امروز ریسک‌های متعددی در این سامانه گزارش و مرتفع شده‌اند.

فرآیند خدمات و محصولات جدید (CIPSP)[3]

ریسک عملیاتی ناشی از محصولات و خدمات جدید درون بانک و شعب، در یک چارچوب منظم و به کمک دستورالعمل فرآیند خدمات و محصولات جدید بانک (CIPSP)، به درستی شناسایی و کاهش می‌یابد.

انباره ریسک

در انباره، ریسک‌ها بر اساس ماهیت دسته‌بندی، جمع‌آوری و ارزیابی می‌شوند. انباره ریسک بانک خاورمیانه شامل ریسک اعتباری، ریسک بازار، ریسک عملیاتی، ریسک نقدینگی، ریسک تمرکز، ریسک تطبیق با

1. Risks and Controls Self-Assessment
2. Risk Inventory
3. Create and Improve of Product, Services and Process

قوانین و شهرت است. در انباره، پس از دسته بندی بر اساس ماهیت، جزئیات ریسک تشریح و اقدامات لازم جهت مواجهه و کاهش آن بیان می‌شود.

رویکرد اندازه‌گیری استاندارد به‌روزشده

در حال حاضر سرمایه لازم برای پوشش ریسک‌های عملیاتی با استفاده از مدل استاندارد بازل ۳ (USMA)[1] به‌روزشده با محاسبه شاخص کسب‌وکار بر پایه درآمدها و هزینه‌های بهره‌ای، خدماتی و کارمزدی، و مالی به‌دست می‌آید. مطابق این رویکرد، ابتدا شاخص کسب‌وکار (BI)[2] بر اساس درآمدها و هزینه‌های بهره‌ای، کارمزدهای دارایی‌های بهره‌زا و سود و زیان حاصل از سرمایه‌گذاری‌های بانک محاسبه شده و سپس مبلغ BI به مولفه تجاری (BIC)[3] تبدیل می‌شود و مطابق دستورالعمل‌های بازل ۳، سرمایه مورد نیاز ریسک عملیاتی اندازه‌گیری می‌شود. از آنجا که BIC بانک کمتر از ۱ میلیارد یورو است، نیازی به تعدیل سرمایه ریسک عملیاتی بانک با استفاده از مولفه ضرر داخلی (ILM)[4] نیست.

در مدل USMA، میانگین سه ساله هر یک از اجزای زیر استفاده می‌شود:

- درآمد تسهیلات اعطایی، درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل نگه‌داشت تا سررسید، درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل دادوستد و سایر درآمدهای ناشی از بهره؛
- هزینه سود سپرده‌ها؛
- دارایی‌های بهره‌زای ترازنامه شامل کل تسهیلات اعطایی، اوراق و سایر دارایی‌های بهره‌زا؛
- کارمزدها و حق‌العمل؛
- خالص سود (زیان) از دارایی‌های قابل دادوستد.

جدول زیر محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی با استفاده از روش USMA را نشان می‌دهد.

جدول ۹. محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی بر اساس روش USMA- ارقام به میلیون ریال

فاکتورها	زیر فاکتورها	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴	میانگین
درآمدهای ناشی از بهره، به جز برای عملیاتی و لیزینگ	درآمد تسهیلات اعطایی	۹۴,۹۴۷,۲۰۰	۱۴۴,۶۸۵,۸۵۹	۱۷۵,۴۸۴,۰۵۱	
	درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل نگه‌داشت تا سررسید	۷,۴۳۹,۹۳۲	۱۱,۶۲۵,۹۰۰	۱۱,۴۹۰,۰۰۴	
	درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل داد و ستد	۵,۲۷۷,۷۳۵	۸,۴۰۰,۹۲۸	۴۷,۵۲۱,۶۴۲	
	سایر درآمدهای ناشی از بهره	۴۶۲,۹۹۶	۸۳۷,۱۰۵	۱,۰۷۵,۵۸۷	
	حاصل جمع	**۱۰۸,۱۲۷,۸۶۳**	**۱۶۵,۵۴۹,۷۹۲**	**۲۳۵,۵۷۱,۲۸۴**	**۱۶۹,۷۴۹,۶۴۶**
هزینه‌های ناشی از بهره، به جز برای عملیاتی و لیزینگ	هزینه سود سپرده‌ها	۶۸,۲۶۴,۷۱۴	۱۱۲,۱۷۷,۷۵۵	۱۵۶,۸۱۱,۹۱۴	۱۱۲,۴۱۸,۱۲۸
دارایی‌های بهره‌زای ترازنامه	کل تسهیلات اعطایی، اوراق و سایر دارایی‌های بهره زا	۷۲۶,۶۵۲,۳۴۵	۱,۰۲۲,۲۱۰,۰۴۴	۱,۸۸۱,۲۵۱,۴۴۳	۱,۲۱۰,۰۳۷,۹۴۴
درآمد سودهای تقسیمی سرمایه‌گذاری‌ها	درآمد سود سهام و واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری	۵۳۵,۲۵۱	۷۰۹,۸۹۵	۱,۳۵۲,۶۸۲	۸۶۵,۹۴۳
درآمد کارمزدها و حق‌العمل	شامل حق الوکاله، گشایش‌های اعتبارات اسنادی و صدور ضمانت‌نامه‌ها	۱۰,۸۰۹,۴۰۱	۱۹,۲۶۴,۲۴۳	۲۴,۹۴۲,۴۱۸	۱۸,۳۳۸,۶۸۷
هزینه کارمزدها و حق‌العمل	هزینه کارمزد و هزینه مالی	۶۶۲,۴۷۶	۹۰۲,۸۳۹	۱,۵۵۸,۰۹۹	۱,۰۴۱,۱۳۸
سایر درآمدهای عملیاتی	سایر درآمدها از دارایی‌های غیرجاری	۱,۸۶۷	۱۴۹,۶۲۵	۲۳۱,۸۵۱	۱۲۷,۷۸۱
سایر هزینه‌های عملیاتی		۲۲۳,۵۱۵	۱,۱۹۰,۱۹۳	۵۰,۸۵۴	۴۸۸,۱۸۷
خالص سود (زیان) از دارایی	جمع سود (زیان) تحقق یافته سرمایه‌گذاری‌ها + سود (زیان) خرید و فروش ارز	۱۰,۰۴۸,۵۴۲	۱۳,۸۹۰,۸۰۰	۲۷,۴۰۹,۷۲۲	-
	خالص سود (زیان) افزایش (کاهش) ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	-	-	-	-
	سود(زیان) تسعیر ارز	۱۵,۱۵۴,۹۷۷	۳۳,۳۴۸,۴۵۱	۸۹,۷۱۸,۶۹۴	-
	حاصل جمع	**۲۵,۲۰۳,۵۱۹**	**۴۷,۲۳۹,۲۵۱**	**۱۱۷,۱۲۸,۴۱۶**	**۶۳,۱۹۰,۳۹۵**
شاخص کسب‌وکار		۱۱۰,۱۰۹,۰۶۶			
مولفه شاخص کسب‌وکار		۱۳,۲۱۳,۰۸۸			
سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی		۱۳,۲۱۳,۰۸۸			

1. Updated Standardized Measurement Approach
2. Business Indicator
3. business indicator component
4. Internal Loss Multiplier

۲. افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR)

بر اساس دستورالعمل حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی ج.ا.ا

۲-۱. اصول افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR)[1]

کمیته بازل با هدف ارتقا توانمندی بانک‌ها در تامین نقدینگی خود در شرایط بحرانی موقت در سال ۲۰۱۰، اقدام به انتشار رهنمودهایی تحت عنوان نسبت پوشش نقدینگی ("LCR") نمود. در همین راستا، بانک مرکزی ج.ا.ا نیز به تدوین و ابلاغ دستورالعمل "حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی موسسات اعتباری" در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۵ اقدام نمود. مطابق دستورالعمل مذکور، حداقل LCR بانک معادل ۸۰ درصد تعیین شد و بانک‌ها ملزم شدند تا LCR خود را از سال ابلاغ (۱۳۹۶ ه. ش) و لازم الاجرا شدن شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این الزامات، حداقل معادل ۶۰ درصد رعایت نموده و در طی مدت ۴ سال و هر سال معادل ۱۰ درصد این نسبت را افزایش داده تا سال ۱۴۰۱ به نسبت حداقل ۱۰۰ درصد دست یابند. رهنمود LCR، بانک‌ها را موظف می‌نماید میزان لازمی از دارایی‌ها با کیفیت نقدشوندگی بالا ("HQLA")[2] شامل وجه نقد و سایر دارایی‌های سریع المعامله نگهداری نمایند به نحوی که در شرایط بحرانی پاسخگوی نیازهای نقدینگی حداقل ۳۰ روز آن‌ها باشد. پیاده‌سازی رهنمودهای LCR سبب می‌شود که بانک‌ها میزان لازم HQLA ذخیره نمایند تا در زمان بحران‌های مالی، بانک مرکزی به‌عنوان نهاد ناظر زمان کافی داشته باشد تا بتوانند اقدامات اصلاحی و موثر در بازار ایجاد نماید. نسبت LCR که به‌صورت درصد بیان می‌شود از تقسیم دارایی HQLA بر میزان برآوردی خالص خروج وجه نقد در یک بازه ۳۰ روز تحت شرایط بحرانی بدست می‌آید.

جهت کسب اطلاعات بیشتر در خصوص مدیریت و تحلیل نقدینگی می‌توان به‌صورت‌های مالی بانک مراجعه نمود:

- جدول نسبت نقدینگی (یادداشت ۲-۵-۴-۵۴)
- تحلیل سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها (یادداشت ۳-۵-۴-۵۴)
- تحلیل سررسید قراردادهای بدهی‌های مالی (یادداشت ۴-۵-۴-۵۴)
- صورت ریز سررسیدهای بدهی‌های مالی ارزی (یادداشت ۲-۴-۵-۴-۵۴)
- برنامه مقابله با بحران (یادداشت ۶-۴-۵۴)

۲-۲. اجزای کلیدی LCR

اجزای اصلی تشکیل‌دهنده نسبت LCR شامل مقدار و ترکیب دارایی‌های مربوط به HQLA و جریان ورودی و خروجی وجه نقد (عمدتا به صورت تغییرات در حجم سپرده‌ها، میزان تسهیلات اعطایی و پرتفوی اوراق بانک مشاهده می‌شود)، است.

LCR بانک خاورمیانه در پایان اسفند ۱۴۰۴ برابر ۲۲۰/۱ درصد بوده است. شایان ذکر است، اختلاف قابل توجهی بین محاسبه LCR بر مبنای حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی و محاسبه LCR بر مبنای رهنمودهای بازل وجود دارد. به عنوان مثال، در رهنمودهای بازل، سپرده‌های بین بانکی با ضریب ۱۰۰ درصد در ورودی و خروجی محاسبات LCR لحاظ می‌شود در صورتی که بر مبنای دستورالعمل حداقل الزامات ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی، سپرده‌های بین بانکی با ضریب صفر درصد در ورودی محاسبات LCR در نظر گرفته می‌شود و همین امر سبب کاهش قابل توجه LCR نظارتی بانک نسبت به محاسبه بر مبنای رهنمودهای بازل شده است.

1 LCR (Liquidity Coverage Ratio)
2 HQLA (High Quality Liquid Assets)

جدول ۱۰. محاسبه نسبت پوشش نقدینگی- ارقام به میلیون ریال

	سال مالی ۱۴۰۴	مبلغ موزون شده
	دارایی‌های با کیفیت نقدشوندگی بالا (HQLA)	
۱	دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۱	۲۶۳,۰۱۶,۳۶۱
۲	دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه الف	
۳	دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه ب	
۴	**جمع کل دارایی‌های نقد با کیفیت**	**۲۶۳,۰۱۶,۳۶۱**
۵	سپرده‌های خرد	۲۶,۳۴۷,۱۶۷
۶	سپرده‌های عمده	۳۸۴,۷۲۴,۷۶۴
۷	هرگونه دیون دیگر نزد بانک که باید ظرف ۳۰ روز آینده پرداخت شوند	۰
۸	سایر منابع و تعهدات	۶۶,۹۶۹,۳۹۳
۹	**جمع کل خروجی‌ها**	**۴۷۸,۰۴۱,۳۲۴**
۱۰	ورودی ناشی از تسهیلات حقیقی و حقوقی	۳۰۴,۸۰۵,۵۲۳
۱۲	جریانات نقدی ورودی مورد انتظار از موسسات اعتباری	۸۵,۳۷۴,۲۳۸
۱۳	سایر ورودی‌ها	۵,۳۷۴,۶۳۰
۱۴	**مجموع ورودی‌ها**	**۳۹۵,۵۵۴,۳۹۱**
۱۵	دارایی‌های با کیفیت نقدشوندگی بالا	۲۶۳,۰۱۶,۳۶۱
۱۶	خالص جریانات نقدی (با لحاظ سقف ورودی ۷۵ درصد خروجی)	۱۱۹,۵۱۰,۳۳۱
۱۷	نسبت پوشش نقدینگی (LCR)	۲۲۰/۱٪

۳-۲. اجزای دارایی‌های با نقدشوندگی بالا

رویه شناسایی دارایی‌های با نقدشوندگی بالا در بانک خاورمیانه منطبق با رهنمود حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی ایران صورت صورت و بر این اساس دارایی‌ها به سه گروه به شرح زیر تقسیم می‌شود:

۱. سطح یک شامل اسکناس و نقود، سپرده‌های قابل برداشت نزد بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده از سوی دولت یا بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده از سوی بانک تسویه بین‌المللی، صندوق بین‌المللی پول و بانک مرکزی اروپا و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده از سوی دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چندجانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری صفر درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه که دارای بازار ثانویه قوی هستند و با ضریب ۱۰۰ درصد موزون می‌شوند.

۲. سطح دو به دو دسته تقسیم می‌شود:

الف. این سطح، دارایی‌هایی را در برمی‌گیرد که کاهش قیمت آن‌ها در ۳۰ روز گذشته کمتر از ۱۰ درصد باشد و شامل اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره از سوی ۵۰ شرکت فعال‌تر بورس و اوراق بهادار به استثنای موسسات اعتباری و نهادهای مالی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره نهادها و موسسات عمومی غیردولتی و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده از سوی دولت‌ها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه

مشمول ضریب ریسک اعتباری ۲۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه در دسته الف از سطح دوم و با ضریب ۸۵ درصد موزون می‌شود.

ب. اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره سایر موسسات اعتباری با پشتوانه کالا و دارایی‌های فیزیکی از جمله صکوک رهنی مسکن با ضریب نقدشوندگی ۷۵ درصد مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت ۳۰ روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد، سهام عادی ۵۰ شرکت فعال‌تر بورس اوراق بهادار به استثنای سهام موسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت ۳۰ روز گذشته بیش از ۴۰ درصد نباشد، اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره سایر شرکت‌های پذیرفته‌شده در سازمان بورس و اوراق بهادار به استثنای موسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت ۳۰ روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری بیش از ۲۰ درصد و حداکثر ۱۰۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد در دسته «ب» از سطح دوم و به ترتیب با ضرایب ۷۵ درصد و مابقی ۵۰ درصد موزون می‌شوند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید به یادداشت ۴-۵۴ صورت‌های مالی "مدیریت ریسک نقدینگی" مراجعه کنید.

منابع تامین مالی

تامین منابع مالی بانک خاورمیانه عمدتا از طریق سپرده‌های مشتریان حقیقی و حقوقی است. بر اساس تحلیل و تجربه بانک، بخش قابل توجهی از سپرده‌ها را منابع پایدار تشکیل می‌دهند. واحد مالی مسئول مدیریت نیازهای نقدینگی روزانه بانک است. برای مقابله با شرایط بحرانی احتمالی و عبور از آن، بانک خاورمیانه برای حفظ نقدینگی بالا بخشی از منابع خود را به صورت تسهیلات روزانه در بازار بین بانکی مصرف می‌کند و همچنین این قابلیت را دارد که اوراق بدهی خریداری شده را در بازار ثانویه به فروش برساند.

(جهت کسب اطلاعات بیشتر درباره منابع تامین مالی به یادداشت ۱-۵-۴-۵۴ صورت‌های مالی مراجعه نمایید.)

مدیریت منابع ارزی

با توجه به شرایط حاکم کنونی بر اقتصاد ایران عمده دارایی‌ها شامل HQLA و جریانات وجوه نقد به صورت ریالی هستند.

- جهت کسب اطلاع از وضعیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار ارزی به یادداشت ۱-۴-۳۴ صورت‌های مالی مراجعه نمایید.
- جهت کسب اطلاع از گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی به یادداشت ۳-۱-۴-۳۴ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- جهت کسب اطلاع از سررسید بدهی‌های مالی ارزی یادداشت ۲-۴-۵-۴-۵۴ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- همچنین یادداشت ۵-۵-۴-۵۴ صورت‌های مالی وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک را نشان می‌دهد.

مدیریت ریسک نقدینگی

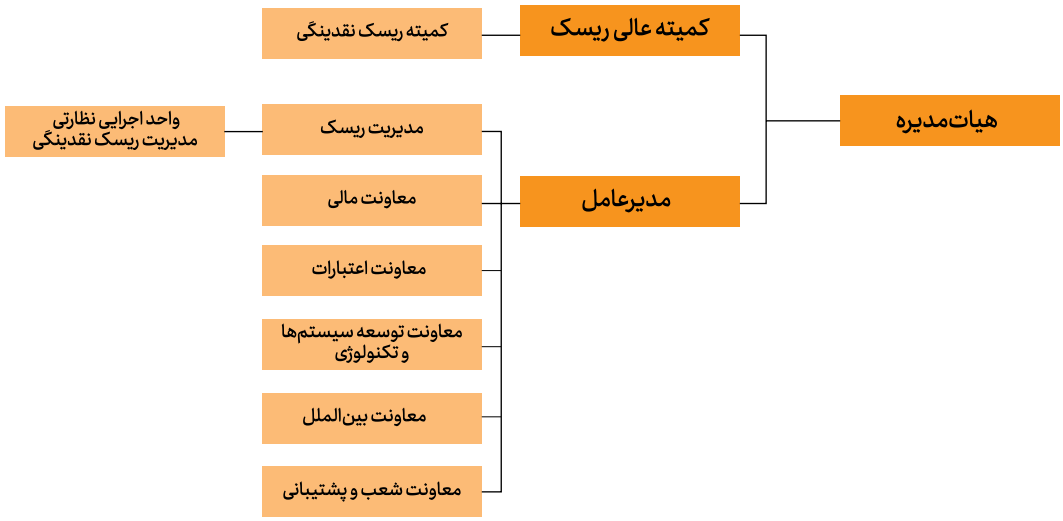
مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است که ریسک‌های چهارگانه بانک را بررسی و کنترل کرده و از مهمترین فعالیت‌های آن بررسی و کنترل ریسک نقدینگی است. واحد مالی بانک، مسئولیت نظارت بر وضعیت روزانه نقدینگی بانک را برعهده دارد و مدیریت روزانه وجه نقد، اوراق بدهی، سپرده‌های بین‌بانکی بانک را برعهده دارد. کمیته دارایی‌ها و بدهی‌های بانک (ALCO) به همراه کمیته ریسک نقدینگی، سیاست‌ها و مدیریت کلان ریسک نقدینگی را به عهده داشته و به صورت هفتگی برگزار می‌شوند. این کمیته‌ها مدیران ارشد بانک را از آخرین وضعیت نقدینگی بانک و نسبت LCR با خبر نموده و پیشنهادهای خود را ارائه می‌نمایند. ماموریت کمیته ریسک نقدینگی عبارت است از: حصول اطمینان از اعمال موثر مدیریت ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از ساختار سازمانی کارا و اثربخش متناسب با اندازه، نوع و پیچیدگی فعالیت‌های بانک در حوزه ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از تفکیک وظایف سیاست‌گذاری، اجرایی و نظارتی به طور کامل از یکدیگر در حوزه ریسک نقدینگی.

کمیته ریسک نقدینگی به صورت هفتگی وضعیت ترازنامه بانک را مورد بررسی قرار داده و بهترین ترکیب دارایی‌ها را با توجه به شرایط فعلی، پیش‌بینی آینده و حدود مقرر ریسک از جمله نقدینگی، کفایت سرمایه، بازار و عملیاتی انتخاب می‌نماید. شاخص‌هایی که بر پایه سودآوری و ریسک بانک محاسبه می‌شوند به عنوان ابزار تصمیم‌گیری در این کمیته مورد استفاده قرار می‌گیرند. کمیته ریسک نقدینگی علاوه بر LCR، شاخص‌های کمّی ذیل را به منظور تصمیم‌گیری در خصوص تعیین ساختار بهینه دارایی‌ها، مورد استفاده قرار می‌دهد:

۳. محاسبه ورودی‌ها، خروجی‌ها و تغییر شکاف نقدینگی؛
۴. نسبت سپرده‌ها به تسهیلات؛
۵. بررسی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی؛
۶. بررسی حدود مقرر برای ارزهای مهم؛
۷. بررسی فهرست منابع تامین مالی؛
۸. بررسی نقدشوندگی دارایی‌های سریع‌المعامله؛
۹. بررسی صد سپرده‌گذار برتر.

ساختار مدیریت ریسک نقدینگی بانک خاورمیانه به‌منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح نمودار ۱ است.

نمودار ۱. ساختار مدیریت ریسک نقدینگی

جهت اطلاع از نسبت‌های نقدینگی (بجز LCR) به یادداشت ۲-۵-۴-۵۴ صورت‌های مالی "جدول نسبت‌های نقدینگی" مراجعه کنید.

برنامه‌های مقابله با بحران

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه جهت پیش‌بینی و برنامه‌ریزی در خصوص مدیریت نقدینگی در شرایط بحران اقدام به ارزیابی سناریوهای بحرانی با تدوین مفروضات مختلف می‌نماید.

بانک خاورمیانه راهکارهای مناسب جهت اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی خود را برای هریک از سناریوها، همراه با حدود وظایف و مسئولیت‌های هر واحد عملیاتی، مدیران ارشد و کمیته‌های بانک تعریف نموده‌است. مدیریت ریسک این بانک مسئول طراحی روش‌شناسی کلی سناریوهای ریسک نقدینگی که شامل پارامترها، مفروضات اصلی و راه‌حل‌های احتمالی به منظور تبدیل داده‌های ورودی به نتایج مدل‌سازی است.

سناریوهای اصلی و بحرانی بانک خاورمیانه به منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح زیر تعریف شده است:

- **سناریو اصلی:**
  - سناریوی اصلی برای دوره ۳۰ روزه، مطابق ضرایب تعیین شده از ماده ۳۵ تا ماده ۴۱ "دستورالعمل" تهیه می‌شود ("سناریوی اصلی").
  - با توجه به اسناد بالادستی (سند اشتها مصوب هیات‌مدیره)، حد بحرانی برای نسبت پوشش نقدینگی ۹۰ درصد است.
- **سناریو جایگزین ۳۰ روزه:**
  - در بررسی سناریو جایگزین ۳۰ روزه در شرایط بحران، جریان‌های نقد خروجی معادل ۱۲۵ درصد از جریان وجوه نقد تعریف شده در "سناریو اصلی" (بند ۱-۴۰ الی بند ۲۳-۴۰) لحاظ می‌شود.
  - در بررسی سناریو جایگزین ۳۰ روزه در شرایط بحران، جریانهای نقد ورودی با لحاظ سناریو بحرانی اعتباری محاسبه شده است.

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

بخش پنجم

۵ گزارش اقتصاد ایران

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

خلاصه مدیریتی

بخش واقعی اقتصاد ایران که پیش از سال ۱۴۰۴ نیز با فشارهای ساختاری، ناترازی انرژی و نااطمینانی‌های فزاینده دست به گریبان بود، با وقوع جنگ و درگیری‌های نظامی ویرانگر با آمریکا و اسراییل در این سال، بیش از پیش تحت فشار قرار گرفت. سقوط ۱۱/۹ درصدی سرمایه‌گذاری (انقباض‌های به ترتیب ۱۲/۳ درصدی و ۱۲/۲ درصدی تشکیل سرمایه به شکل‌های ساختمان و ماشین‌آلات)، رشد ناچیز ۰/۲ درصدی مصرف خصوصی به عنوان نمادی از محدودیت قدرت خرید و رکود فراگیر و مستمر بخش‌های تولید کالا (رشد منفی ۳/۲ درصدی گروه صنایع و معادن و رشد منفی ۴/۲ درصدی گروه کشاورزی) از شرایط وخیم اقتصادی در سال ۱۴۰۴ حکایت دارند. گروه خدمات در نه ماهه نخست این سال توانست با ثبت رشدهای مثبت تا حدی از تعمیق بحران جلوگیری کند، اما وقوع جنگ در ماه‌های پایانی این بخش را نیز دچار رکود کرد.

بخش نفت ایران در سال ۱۴۰۴ سالی پرنوسان را پشت سر گذاشت. به لطف خریدهای گسترده پالایشگاه‌های چینی در پاییز آن سال، صادرات توانست رکوردهای مقطعی را ثبت کند و میانگین سالانه صادرات به ۱/۷ میلیون بشکه در روز برسد، اگرچه ساختار تولید و فروش به شدت آسیب‌پذیر بود. وابستگی مطلق به بازار چین (به عنوان خریدار بلامنازع) و فرسودگی تکنولوژیک که به افت میانگین تولید نفت به ۳/۲ میلیون بشکه در روز در سال ۱۴۰۴ منجر شدند، از چالش‌های بنیادین این بخش بودند. با آغاز حمله مجدد نظامی آمریکا و اسراییل علیه ایران در اسفندماه ۱۴۰۴، این شکنندگی به اوج رسید. افزایش شدید ریسک‌های کشتیرانی و اجرای پروتکل‌های پدافندی در میادین نفتی، افت صادرات نفتی به ۱/۲ میلیون بشکه در روز در ماه مارس ۲۰۲۶ را رقم زدند. ترس بازار جهانی از مسدود شدن تنگه هرمز، قیمت نفت ایران را در اسفندماه با ۶۶/۰ درصد رشد به ۱۲۴/۱ دلار رساند، اگرچه هزینه‌های گزاف بیمه و لجستیک جنگی عملا این درآمدها را مستهلک کرده و چشم‌انداز مبهمی را برای تامین مالی کشور در سال ۱۴۰۵ ترسیم کرده‌اند.

بخش مسکن و ساختمان در سال ۱۴۰۴ تحت تأثیر نااطمینانی‌های شدید اقتصادی، تورم فزاینده هزینه‌های ساخت و افت ملموس قدرت خرید، در وضعیت رکود تورمی عمیقی قرار گرفت. کاهش مستمر سهم ساختمان از کیک اقتصاد ملی و سقوط تعداد پروانه‌های ساختمانی صادرشده به ویژه در پایتخت، نشان‌دهنده افت جریان عرضه و بی‌میلی سرمایه‌گذاران به آغاز پروژه‌های جدید بود. سرمایه‌گذاری اسمی اگرچه با رشدهای اندکی همراه بود، اما جاماندگی شدید آن از تورم نهاده‌های تولید و خدمات، به معنای خروج واقعی سرمایه از این بخش محسوب می‌شد. وقوع جنگ اسراییل و آمریکا با ایران در ماه‌های پایانی سال، این رکود را وارد فاز جدیدی کرد - تمایل سرمایه‌گذاران به خروج از بازار املاک و حرکت به سمت دارایی‌های نقدشونده، افت قیمت‌های پیشنهادی در اسفندماه را رقم زد، اگرچه این وضعیت در ابتدای سال ۱۴۰۵ معکوس شد. با این حال در بازار اجاره به دلیل ماهیت چسبنده قراردادهای یک‌ساله، تورم روی رقم ۳۴/۲ درصد در پایان سال ۱۴۰۴ تثبیت شد که معادل ۱۶/۴ واحد درصد کمتر از تورم عمومی بود.

نرخ بیکاری در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۳ با کاهش ۰/۱ واحد درصدی مواجه شد و به ۷/۵ درصد رسید. به موازات، نرخ مشارکت با کاهش ۰/۴ واحد درصدی در همین مدت به ۴۰/۶ درصد تنزل یافت. همچنین نسبت اشتغال (نسبت تعداد افراد شاغل به کل جمعیت در سن کار) در این دوره با کاهش ۰/۴ واحد درصدی نسبت به سال ۱۴۰۳، به ۳۷/۵ درصد تقلیل یافت. بر این اساس، بررسی همزمان نرخ مشارکت اقتصادی و نسبت اشتغال در سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که آثار جنگ و افزایش نااطمینانی‌های اقتصادی بیش از آن که در افزایش محسوس نرخ بیکاری منعکس شده باشد، در کاهش حضور نیروی کار در بازار و افت ظرفیت اشتغال اقتصاد نمایان شده است.

بودجه عمومی دولت (شامل منابع عمومی و درآمدهای اختصاصی) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۵۳,۸۴۵ هزار میلیارد ریال تصویب شد که از رشد ۸۹/۸ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ حکایت داشت. همچنین بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت با رشد ۷۰/۴ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۶۳,۷۷۴ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد. به این ترتیب بودجه کل کشور در سال ۱۴۰۴ به ۱۱۲,۷۹۵ هزار میلیارد ریال بالغ شد که از رشد ۷۴/۶ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ حکایت داشت. برآورد می‌شود که در سال ۱۴۰۴، معادل ۴۰,۰۷۳ هزار میلیارد ریال منابع عمومی و ۴۳,۶۲۶ هزار میلیارد ریال مصارف عمومی تحقق یافته باشد. بر این اساس، نسبت برآورد عملکرد منابع عمومی به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۴ معادل ۸۰/۹ درصد بوده و در مقابل، این نسبت برای مصارف عمومی به ۸۸/۰ درصد بالغ شده است. اختلاف حدود ۷/۱ واحد درصدی برآورد منابع و مصارف عمومی در این مدت منجر به بروز کسری تراز شکلی به مبلغ ۳,۵۵۳ هزار میلیارد ریال شده که احتمالا با استفاده از تنخواه بانک مرکزی تامین شده باشد. در سال ۱۴۰۴، درآمدهای عمومی (درآمدهای مالیاتی و گمرکی و سایر درآمدهای جاری دولت) حدود ۲۲,۰۴۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده که نشان‌دهنده تحقق ۹۰/۱ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه این سال است. با توجه به برآورد هزینه‌های جاری حدود ۳۳,۰۰۰ هزار میلیارد ریالی دولت در همین مدت (تحقق ۹۸/۳ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه ۱۴۰۴)، کسری تراز عملیاتی در این سال معادل ۱۰,۹۵۹/۹ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. در عین حال، عملکرد

واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۴ حدود ۳,۳۰۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده تا تحقق ۳۵/۵ درصدی را نسبت به قانون بودجه این سال داشته باشد. این در حالی است که عملکرد تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (اعتبارات عمرانی) حدود ۶,۴۲۴ هزار میلیارد ریال برای کل سال ۱۴۰۴ برآورد شده که تحقق ۱۰۷ درصدی این ردیف هزینه‌ای را نسبت به رقم مصوب نشان می‌دهد. بر این اساس برآورد می‌شود که تراز سرمایه‌ای (خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) کسری ۳,۱۲۶ هزار میلیارد ریالی را در سال ۱۴۰۴ تجربه کرده باشد. عملکرد واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۴ معادل ۱۴,۷۳۳ هزار میلیارد ریال برآورد شده که تحقق ۹۳/۲ درصدی را نسبت به قانون بودجه این سال نشان می‌دهد. در مقابل، کل تملک دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۴ حدود ۴,۲۰۰ هزار میلیارد ریال و معادل ۴۲/۰ درصد رقم مصوب برآورد شده که حدود ۶۸/۰ درصد از آن مربوط به بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی سررسیدشده است. بدین ترتیب خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۴ معادل ۱۰,۵۳۳ هزار میلیارد ریال برآورد شده که معادل ۲۶/۳ درصد از عملکرد منابع عمومی بودجه در سال ۱۴۰۴ است.

در راستای انتشار اوراق نقدی بدهی دولت برای تامین مالی بودجه عمومی، در سال ۱۴۰۴ بانک مرکزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی از اواخر خرداد ماه شروع به برگزاری حراج‌های هفتگی اوراق بدهی دولتی در بازار بین بانکی (بازار پول) و بازار سرمایه کرد که در این فرآیند تا پایان سال ۱۴۰۴ در ۳۹ مرحله حراج، ۷,۶۵۰ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه بدهی دولتی با نماد «اراد» منتشر شد که عرضه آن در این ۳۹ مرحله به طور تجمعی به حدود ۱۳,۱۵۶ هزار میلیارد ریال رسید. این عرضه با خرید ۱,۹۴۴ هزار میلیارد ریالی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مواجه شد. علاوه بر این، ۵,۱۲۳ هزار میلیارد ریال از اوراق بدهی دولتی موضوع حراج، در بازار سرمایه (سامانه مظنه‌گیری سازمان بورس و اوراق بهادار) به فروش رسید. به این ترتیب، کل اوراق بدهی دولتی معامله‌شده در فرآیند حراج در سال ۱۴۰۴ معادل ۷,۰۶۶ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال ۱۴۰۳ از رشد ۵۷/۰ درصدی حکایت دارد. به عبارت دیگر، از کل مبلغ انتشار اوراق بدهی دولتی در این مدت (۷,۶۵۰ هزار میلیارد ریال)، حدود ۷/۶ درصد آن معادل ۵۸۵ هزار میلیارد ریال، بابت بهره از قیمت و ارزش اسمی اوراق فروش‌رفته کسر شده و تامین مالی دولت از این محل حدود ۷,۰۶۶ هزار میلیارد ریال بوده است. از طرف دیگر، بر اساس گزارش مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، میزان خرید اوراق بدهی دولتی توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی در سال ۱۴۰۴ برابر با ۴,۲۲۵ هزار میلیارد ریال عنوان شده است که کاملا متفاوت با ارقام درج‌شده در گزارش‌های بانک مرکزی است. مقایسه ارقام این دو نهاد گویای آن است که بانک‌ها حدود ۲,۲۸۲ هزار میلیارد ریال اوراق بدهی دولتی را به جای خرید مستقیم از کارگزاری بانک مرکزی در بازار پول، به صورت غیرمستقیم از بازار سرمایه خریداری کرده‌اند تا سهم بانک‌ها از خرید اوراق بدهی منتشرشده در سال ۱۴۰۴ به ۵۹/۸ درصد برسد.

عملکرد تراز پرداخت‌های اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴، تصویرگر انقباضی دفاعی در تجارت خارجی همزمان با تشدید بحران خروج سرمایه است. به موازات افت ۱۲/۱ درصدی صادرات نفتی در نه ماهه نخست این سال نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۳، کاهشی ۸/۲ درصدی در واردات کالا در همین مدت به وقوع پیوست تا تراز مثبت حساب کالا حفظ شود، اگرچه این کاهش واردات می‌تواند به منزله دسترسی محدودتر بخش حقیقی به نهاده‌های وارداتی بوده و پتانسیل تولید را مستهلک سازد. با این حال افت واردات نتوانست کسری قابل توجه ۱۹/۲ میلیارد دلاری حساب سرمایه را جبران کند. در مجموع موازنه کل به لطف تسویه‌های غیررسمی ارزی (ثبت ۵/۴ میلیارد دلار در اشتباهات آماری) منفی نشد و در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ معادل ۱۱۴ میلیون دلار به ذخایر ارزی کشور افزوده شد. شایان توجه است که این ارقام شکننده صرفا مربوط به پیش از شوک جنگ در فصل زمستان بوده و طبیعتا محدودیت در شریان‌های تجاری و تشدید خروج سرمایه می‌توانند وضعیت به مراتب بدتری را برای موازنه کل در پایان سال رقم زده باشند.

بازار ارز ایران در طول سال ۱۴۰۴ روزهای بسیار پرتلاطمی را تجربه کرد، به گونه‌ای که قیمت هر دلار آمریکا که آن سال را با حدود ۹۷۰ هزار ریال آغاز کرده بود، با افزایشی در حدود ۶۵ درصد، سال ۱۴۰۴ را با حدود یک میلیون و ۶۰۰ هزار ریال به پایان رساند. تحولات بازار ارز ایران در طول سال ۱۴۰۴ به طور قابل توجهی متأثر از رویدادهای سیاسی شامل دور اول مذاکرات هسته‌ای با میانجیگری عمان در هفته پایانی فروردین‌ماه، جنگ ۱۲ روزه در پایان خردادماه و ابتدای تیرماه، فعال‌سازی مکانیزم ماشه در اوایل مهرماه، دور دوم مذاکرات هسته‌ای در بهمن‌ماه و در نهایت آغاز جنگ دوم آمریکا و اسراییل علیه ایران در ۹ اسفند ۱۴۰۴ بود. علاوه بر قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد، قیمت این ارز در مرکز مبادله ارز و طلای ایران (بازار ثانویه) در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ دستخوش تحولات گوناگونی بود. جایگزینی بازار ارز تجاری با تالارهای اول و دوم در بازار ثانویه در واکنش به افزایش شکاف بین نرخ رسمی و بازار آزاد دلار آمریکا در برابر ریال ایران و در نهایت اعلام یکسان‌سازی نرخ ارز در اوایل زمستان آن سال از جمله مهمترین اقدامات سیاست‌گذار ارزی بودند. البته همان گونه که انتظار می‌رفت، سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز در نهایت مانند ادوار گذشته شکست خورد و شکاف بین نرخ‌های آزاد و رسمی به قوت خود باقی ماند.

بر اساس گزارش بانک مرکزی، در پایان سال ۱۴۰۴ حجم نقدینگی با ۵۳/۳ درصد رشد نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ به رقم ۱۵۵,۸۱۲/۲ هزار میلیارد ریال بالغ شده است. گزارش سیاست‌گذار پولی از تحولات نقدینگی حاکی از این است که شرایط خاص اقتصاد کشور و لزوم کمک به تامین مالی دولت و کسب‌وکارها از جمله دلایل اصلی افزایش سرعت رشد نقدینگی در سال ۱۴۰۴ بوده است. از سوی دیگر، پایه پولی در پایان سال ۱۴۰۴ به ۲۱,۹۵۹/۳ هزار میلیارد ریال رسید که رشد ۶۱/۵ درصدی این متغیر را نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد. بررسی تحولات نقدینگی نشان می‌دهد که این متغیر پولی در طول سال ۱۴۰۴ به طور میانگین ۳/۶ درصد در ماه رشد داشته است. نااطمینانی‌های موجود در اقتصاد کشور که عمدتا از فضای پرتنش سیاسی در سال ۱۴۰۴ نشأت می‌گرفتند، در نهایت بانک مرکزی را بر آن داشتند تا با هدف حمایت از اقتصاد کشور دست بانک‌ها را برای اعطای تسهیلات بازتر از قبل بگذارد و بر این اساس، همان طور که انتظار می‌رفت در زمستان هم بر آهنگ رشد نقدینگی افزوده شد. همچنین با توجه به جنگ دوباره آمریکا و اسراییل علیه ایران و طولانی‌تر شدن آن نسبت به جنگ ۱۲ روزه و وارد آمدن خسارات بیشتر به زیرساخت‌های کشور،

نرخ‌های رشد به مراتب بیشتر نقدینگی در سال ۱۴۰۵ دور از انتظار نیستند. بررسی سهم اجزای نقدینگی نشان می‌دهد که پول (اسکناس و مسکوک و سپرده‌های دیداری)، سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های کوتاه‌مدت در مجموع ۶۰/۲ درصد از کل نقدینگی را در پایان سال ۱۴۰۴ تشکیل داده‌اند که از سیالیت بالا و تورم‌زایی قابل توجه نقدینگی حکایت دارد.

بر اساس داده‌های بانک مرکزی ایران، نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده سال ۱۴۰۴ را با ۳۶/۴ درصد آغاز کرد و در یک روند افزایشی مستمر با ۴۸/۳ درصد به پایان رساند. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده نیز که در طول سال ۱۴۰۳ زیر ۴۰ درصد بود، سال ۱۴۰۴ را با ۴۱/۴ درصد آغاز و با نرخ معنی‌دار ۶۲/۱ درصد به پایان رساند. بر اساس داده‌های این نهاد پولی، بالاترین نرخ تورم ماهانه مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۴ معادل ۸/۵ درصد ثبت شد که مربوط به بهمن آن سال است. از سوی دیگر، گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده از ۳۳/۲ درصد در فروردین ۱۴۰۴ با روندی افزایشی به ۵۰/۶ درصد در اسفند آن سال رسید. به موازات، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده بر مبنای مرکز آمار ایران، در اولین ماه ۱۴۰۴ رقم ۳۸/۸ درصد و در آخرین ماه همان سال رقم قابل توجه ۷۱/۸ درصد را ثبت کرد. افزایش نرخ‌های تورم مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۴ را می‌توان به عوامل متعددی از جمله سیاست سهل‌گیرانه‌تر بانک مرکزی نسبت به بانک‌ها در خلق اعتبار پس از پایان جنگ ۱۲ روزه، اثر یکسان‌سازی نرخ ارز از نیمه دوم دی ۱۴۰۴ و در پی آن حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی و همچنین به تحولات متغیرهای پولی به ویژه افزایش سیالیت نقدینگی و بروز مشکلات در نظام بانکی در پی وقوع جنگ آمریکا و اسراییل علیه ایران در اسفند ۱۴۰۴ نسبت داد. تحولات رشد ماهانه نقدینگی به عنوان یکی از مهمترین متغیرهای پولی نشان می‌دهد که از ابتدای سال ۱۴۰۳ به این سو، این متغیر روندی افزایشی را تجربه کرده است. به بیان دقیق‌تر، شرایط خاص اقتصادی کشور و همچنین نااطمینانی‌های ناشی از تنش‌های میان ایران و غرب، سیاست‌گذار پولی را بر آن داشته تا برای حمایت از تولید داخلی، دست نظام بانکی را برای خلق اعتبار باز بگذارد.

شاخص‌های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در پایان سال ۱۴۰۴ نسبت به پایان سال قبل از آن به ترتیب ۳۷/۰ درصد و ۱۶/۸ درصد رشد داشتند. با این حال، مقایسه این ارقام با بازدهی اغلب بازارهای موازی و نرخ تورم مصرف‌کننده از عملکرد ضعیف بازار سرمایه از منظر بازده واقعی در این سال حکایت دارد. ارزش کل بازار سرمایه ایران (شامل بورس اوراق بهادار تهران، فرابورس ایران و بورس کالای ایران) در پایان سال ۱۴۰۴ به ۱۶۰,۸۶۴ هزار میلیارد ریال رسید که حدود ۳۳/۴ درصد نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ افزایش نشان می‌دهد. بیشترین رشد ارزش بازار در این سال، مربوط به بازار صندوق‌های قابل معامله با ۱۲۲/۱ درصد و کمترین رشد مربوط به بازار سهام با ۲۶/۸ درصد بود. ارزش کل معاملات بازار سرمایه ایران (شامل بازار صندوق‌های قابل معامله بورس کالای ایران) در سال ۱۴۰۴ به ۵۵۶,۶۸۹ هزار میلیارد ریال رسید که حدود دو برابر رقم متناظر در سال ۱۴۰۳ است. بیشترین رشد ارزش معاملات در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۳، مربوط به صندوق‌های قابل معامله با ۱۳۶/۴ درصد و کمترین رشد مربوط به بازار سهام با ۶۱/۲ درصد بود. از مجموع ۱۵,۳۷۱ هزار میلیارد ریال تامین مالی صورت گرفته در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در سال ۱۴۰۴، حدود ۸,۳۱۰ هزار میلیارد ریال معادل ۵۴/۱ درصد مربوط به تامین مالی دولت از طریق انتشار اوراق بدهی بود. بنابراین می‌توان عنوان کرد که در سال ۱۴۰۴ سهم تامین مالی بازار سرمایه از تامین مالی کل اقتصاد با احتساب اوراق دولتی حدود ۱۶/۲ درصد و بدون احتساب اوراق دولتی تنها ۸/۲ درصد بوده است.

چند موسسه بین‌المللی به صورت سالانه به ارزیابی درجه آزادی اقتصادی در کشورها می‌پردازند که موسسه فریزر با معرفی شاخصی در نشریه آزادی اقتصادی جهان و موسسه هریتج با ارائه شاخصی به نام شاخص آزادی اقتصادی از مهمترین آنها به شمار می‌روند. ارزیابی موسسه فریزر از درجه آزادی اقتصادی کشورها بر اساس پنج مولفه «اندازه دولت»، «سیستم‌های قانونی و حقوق مالکیت»، «ثبات پولی»، «آزادی تجارت بین‌المللی» و «نظارت (مربوط به بازار اعتبارات، بازار کار و کسب‌وکار)» صورت می‌گیرد. آخرین گزارش این موسسه که در سال ۲۰۲۵ منتشر شده، حاوی نتایج ارزیابی آزادی اقتصادی ۱۶۵ کشور جهان در سال ۲۰۲۳ است که در آن ایران با کسب رتبه ۱۶۱ و امتیاز کلی ۴/۳۷ از ۱۰، نسبت به سال قبل از آن سه پله تنزل داشته و در گروه پنج کشور آخر از نظر آزادی اقتصادی بوده است. شاخص آزادی اقتصادی موسسه هریتج بر حسب ۱۲ مولفه «حقوق مالکیت»، «اثربخشی قضاوت در دادگاه»، «یکپارچگی دولت»، «فشار مالیاتی»، «هزینه‌کرد دولت»، «سلامت بودجه‌ای»، «آزادی کسب‌وکار»، «آزادی نیروی کار»، «آزادی سیاست‌گذاری پولی»، «آزادی تجارت»، «آزادی سرمایه‌گذاری» و «آزادی مالی» مورد محاسبه قرار می‌گیرد. بر اساس گزارش سال ۲۰۲۶ این موسسه، جایگاه ایران در بین ۱۷۶ کشور مورد مطالعه تغییر نکرده و همچنان مانند سه گزارش قبلی در رتبه ۱۶۹ قرار دارد و تنها امتیاز کلی آن با ۰/۷ واحد کاهش نسبت به گزارش سال قبل به ۴۱/۸ رسیده است. آخرین گزارش فصلی منتشرشده از سوی اتاق بازرگانی در زمینه پایش محیط کسب‌وکار ایران مربوط به زمستان ۱۴۰۴ است. بر اساس نتایج این گزارش، شاخص ملی محیط کسب‌وکار در زمستان ۱۴۰۴ به عدد ۶/۲۰ واحد رسیده است که در مقایسه با شاخص ۶/۰۱ واحدی در زمستان سال ۱۴۰۳ و ۶/۱۳ واحدی در پاییز ۱۴۰۴ از بدتر شدن محیط کسب‌وکار حکایت دارد. لازم به ذکر است که این شاخص عددی بین ۰ و ۱۰ است که عدد ۱۰ بدترین وضعیت ممکن را نشان می‌دهد.

۱. بخش واقعی

اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ علاوه بر تداوم مشکلات ساختاری مزمن همچون کسری بودجه، نوسان مستمر بازار ارز و تشدید ناترازی انرژی، با فضایی از نااطمینانی‌های شدید دست و پنجه نرم کرد که مهمترین آن وقوع دو جنگ در طول این سال بود. بر اساس داده‌های سالانه حساب‌های ملی بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰) در کل سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۰/۷ درصدی را ثبت کرد که نشان‌دهنده ورود کشور به فاز رکودی است. این رقم در مقایسه با رشدهای ۵/۰ درصدی در سال ۱۴۰۲ و ۳/۱ درصدی در سال ۱۴۰۳، افتی بسیار معنادار و هشداری جدی را به تصویر می‌کشد. بررسی روند فصلی حاکی از آن است که اقتصاد پس از تجربه انقباض ۲/۴ درصدی در بهار و بازیابی با رشدهای ۰/۳ درصدی و ۲/۵ درصدی در فصول تابستان و پاییز، در فصل زمستان با یک سقوط آزاد مواجه شد. در واقع، اثرات ویرانگر جنگ دوم آمریکا و اسراییل علیه ایران در فصل پایانی سال، شوک عظیمی به بخش حقیقی وارد کرد و به تنهایی رشد منفی ۳/۶ درصدی را در زمستان رقم زد - انقباضی که رشد مثبت فصول میانی را کاملا خنثی کرد و تصویر نهایی اقتصاد در کل سال ۱۴۰۴ را در وضعیت رکودی قرار داد.

در بررسی اجزای تولید ناخالص داخلی، ترکیب رشد نشان‌دهنده آسیب‌پذیری شدید بخش‌های مولد کالا در برابر شوک‌های ترکیبی (اقتصادی و امنیتی) است. گروه کشاورزی در تمامی فصول سال ۱۴۰۴ رشدهای منفی (بهار منفی ۴/۱ درصد، تابستان منفی ۴/۳ درصد، پاییز منفی ۳/۹ درصد و زمستان منفی ۳/۸ درصد) را به ثبت رساند که در نهایت منجر به رشد منفی ۴/۲ درصدی در کل سال شد تا سهمی کاهنده معادل منفی ۰/۴ واحد درصد از رشد اقتصادی داشته باشد. گروه صنایع و معادن نیز وضعیتی بحرانی را تجربه کرد. این بخش که در فصول ابتدایی سال تحت فشار سنگین ناترازی انرژی و قطعی‌های مکرر برق بود (ثبت رشد منفی ۷/۰ درصدی در بهار)، در زمستان مستقیما آماج اختلالات و توقف تولید ناشی از شرایط جنگی قرار گرفت و با سقوط منفی ۶/۷ درصدی مواجه شد. برآیند این شوک‌ها سبب شد تا گروه صنایع و معادن در مجموع سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۳/۲ درصدی را ثبت کرده و با ایفای سهم منفی ۱/۱ واحد درصدی، بزرگترین عامل کاهنده رشد اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۴ باشد.

در مقابل، گروه خدمات که در سه فصل ابتدایی سال تا حدی از رکود جلوگیری کرده بود (با طی کردن مسیری صعودی از رشد ۰/۹ درصدی در بهار به رشد ۴/۱ درصدی در پاییز)، در فصل زمستان تسلیم فضای جنگی شد. توقف شدید فعالیت کسب‌وکارها، افت تقاضای مصرفی خانوارها در شرایط نااطمینانی و اختلال در زنجیره‌های خدمات‌رسانی، رشد این بخش را در زمستان به منفی ۲/۲ درصد رساند. با این وجود، اندوخته رشدهای مثبت قبلی سبب شد تا گروه خدمات کل سال ۱۴۰۴ را با رشد مثبت ۱/۲ درصدی به پایان برساند و با ایفای سهم ۰/۶ واحد درصدی از مجموع رشد اقتصادی، تنها لنگرگاه ثبات نسبی در اقتصاد باقی بماند. با این حال، با کنار گذاشتن بخش نفت و گاز از اقتصاد، رکود اقتصادی نمایان‌تر می‌شود. تولید ناخالص داخلی بدون نفت در کل سال رشد منفی ۱/۱ درصدی را تجربه کرد که مهمترین عامل این رکود، شرایط بحرانی فصل زمستان بود.

از سوی دیگر، گروه نفت و گاز که در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ با رشدهای ۱۸/۸ و ۴/۶ درصدی پیشران اصلی اقتصاد بود، در سال ۱۴۰۴ رشد محدودتر اما مثبت ۳/۱ درصدی را تجربه کرد. شایان ذکر است که این بخش حتی در فصل زمستان (پیش از محاصره دریایی) رشد مثبت ۱/۷ درصدی را به ثبت رساند. البته واضح است که از شتاب رشد این بخش به دلیل محدودیت‌های ناشی از فرسودگی تجهیزات و تکمیل ظرفیت‌های استخراج کاسته شده است. به این وضعیت باید اختلال در مسیرهای صادراتی و لجستیک دریایی در اواخر زمستان ۱۴۰۴ و بهار ۱۴۰۵ را افزود. سهم این گروه از رشد کل اقتصاد در سال ۱۴۰۴ تنها به ۰/۲ واحد درصد محدود شد که حاکی از کم‌رنگ شدن نقش موتور محرک نفتی کشور است. در مجموع متغیرهای بخش حقیقی اقتصاد نشان می‌دهند که ضعف‌های ساختاری پیشین در تقاطع با شوک همه‌جانبه نظامی در فصل پایانی، بنیه تولیدی اقتصاد ایران را در سال ۱۴۰۴ به شدت مستهلک کرده‌اند. جدول ۱ جزییات نرخ رشد اقتصادی سال‌های اخیر را برای گروه‌های اصلی اقتصاد کشور نشان می‌دهد.

جدول ۱. نرخ رشد اجزای تولید ناخالص داخلی و سهم از رشد آنها به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (درصد)

	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴				سهم از رشد در سال ۱۴۰۴
					بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال	
گروه کشاورزی	-۴/۳	۳/۷	۰/۸	۳/۶	-۴/۱	-۴/۳	-۳/۹	-۳/۸	-۴/۲	-۰/۴
گروه نفت و گاز	۱۳/۹	۹/۶	۱۸/۸	۴/۶	۰/۱	۲/۱	۸/۹	۱/۷	۳/۱	۰/۲
گروه صنایع و معادن	۲/۷	۸/۹	۵/۱	۲/۴	-۷/۰	۰/۰	۱/۰	-۶/۷	-۳/۲	-۱/۱
گروه خدمات	۵/۷	۱/۲	۴/۰	۳/۳	۰/۹	۲/۱	۴/۱	-۲/۲	۱/۲	۰/۶
تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (بدون نفت)	۳/۴	۴/۲	۴/۰	۳/۰	-۲/۶	۰/۱	۲/۰	-۴/۱	-۱/۱	-
تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه	۴/۰	۴/۶	۵/۰	۳/۱	-۲/۴	۰/۳	۲/۵	-۳/۶	-۰/۷	-۰/۷

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۴

در بررسی سمت تقاضای اقتصاد، داده‌های سالانه نشان می‌دهند که رشد هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰) در کل سال ۱۴۰۴ با کاهش شدید نسبت به سال‌های قبل از آن به رقم ناچیز ۰/۲ درصد رسید. بررسی پویایی‌های فصلی به روشنی نشان می‌دهد که افزایش قدرت خرید خانوارها به طور مستمر در طول سال ۱۴۰۴ محدود و در نهایت سرکوب شده است، به گونه‌ای که رشد مصرف خصوصی از ۲/۱ درصد در بهار، به ۱/۰ درصد در تابستان و ۰/۴ درصد در پاییز تنزل یافت و در نهایت با وقوع جنگ همه‌جانبه در زمستان به منفی ۲/۵ درصد رسید. این روند نزولی و سقوط نهایی، بازتابی از تداوم تورم‌های مزمن، تخلیه پس‌اندازها، محدود شدن درآمدهای حقیقی خانوارها و هراس و احتیاط شدید عاملان اقتصادی در مصرف به دلیل شوک‌های امنیتی و جنگی است. در سوی دیگر، هزینه‌های مصرفی بخش دولتی در کل سال ۱۴۰۴ رشد بسیار ضعیف ۰/۵ درصدی را ثبت کرد. این بخش که در فصول تابستان و پاییز رشدهای مثبتی داشت، در فصل زمستان و همزمان با شروع درگیری‌های نظامی، انقباض ۱/۷ درصدی را تجربه کرد. به عبارت دیگر، تنگناهای شدید مالی اجازه جبران ضعف تقاضای خصوصی از سوی دولت را در ماه‌های بحرانی سال ندادند.

اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ شاهد تضعیف و فروپاشی نگران‌کننده روند سرمایه‌گذاری بود. پس از یک دوره بهبود نسبی از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳، جریان تشکیل سرمایه در کل سال ۱۴۰۴ با انقباض شدید و رشد منفی ۱۱/۹ درصدی مواجه شد. این سقوط آزاد که در تمامی فصول سال مشهود بود، مصداق بارزی از این بیان عمومی بود که سرمایه ترسو است. واکاوی اجزای سرمایه‌گذاری نشان می‌دهد که تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات در کل سال ۱۴۰۴ افت ۱۲/۲ درصدی را تجربه کرد. این شاخص در فصل زمستان با ثبت رشد منفی ۲۰/۱ درصدی به حضیض خود رسید که ارتباط مستقیمی با مختل شدن مسیرهای تجارت، توقف واردات کالاهای سرمایه‌ای در شرایط جنگی، محدودیت‌های بی‌سابقه تخصیص ارز و چشم‌انداز تاریک سودآوری به‌ویژه در بخش‌های صنعت و کشاورزی دارد. رشد تشکیل سرمایه به شکل ساختمان نیز بحرانی و معادل منفی ۱۲/۳ درصد در کل سال ۱۴۰۴ بود. این انقباض تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ساختمان، علیرغم برخی حمایت‌های بخش دولتی، عمدتا به دلیل کاهش شدید سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، توقف پروژه‌ها و خروج سرمایه در سایه نااطمینانی‌های جنگ بوده است.

در حوزه تجارت، تقاضای خارجی نه تنها کمکی به اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ نکرد، بلکه به یکی از اصلی‌ترین مجراهای انتقال شوک جنگ به داخل تبدیل شد. صادرات کالاها و خدمات در کل سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۴/۹ درصدی را ثبت کرد. این متغیر در فصل زمستان با سقوط منفی ۱۳/۴ درصدی مواجه شد که تا حد زیادی ناشی از شرایط جنگی، مختل شدن مبادی خروجی و توقف شریان‌های صادراتی کشور بود. همزمان، واردات کالاها و خدمات با ثبت رشد منفی ۱۶/۶ درصدی در کل سال ۱۴۰۴ یکی از شدیدترین انقباض‌های تاریخ خود را تجربه کرد. واردات که در سه فصل ابتدایی رشدهای منفی دو رقمی پیاپی داشت، در فصل زمستان با ثبت سقوط ۲۸/۲ درصدی، عملا فلج شدن تامین کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای برای بخش تولید را در زمان جنگ به همراه داشت.

نکته حایز اهمیت در تحلیل این ارقام آن است که اقتصاد ایران پیش از وقوع جنگ دوم در زمستان ۱۴۰۴، به دلیل مشکلات ساختاری و نااطمینانی‌های پیشینی (شوک‌های فصول بهار تا پاییز)، در وضعیت رکود سرمایه‌گذاری و ضعف تقاضا قرار داشت، اما وقوع جنگ در فصل آخر سال، انقباض متغیرهای سمت تقاضا را تشدید کرد. ترکیب این ضعف ساختاری و شوک جنگ سبب شد تا تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار در فصل زمستان رشد منفی ۳/۹ درصدی و در کل سال ۱۴۰۴ رشد منفی ۰/۹ درصدی را به ثبت برساند. جدول ۲ نرخ رشد هزینه ناخالص داخلی را به تفکیک اجزای آن نشان می‌دهد.

جدول ۲. نرخ رشد هزینه ناخالص داخلی و اجزای آن به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (درصد)

	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴				
					بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال
مصرف خصوصی	۶/۵	۵/۳	۱/۶	۳/۵	۲/۱	۱/۰	۰/۴	-۲/۵	۰/۲
مصرف دولتی	۹/۰	-۰/۸	-۰/۶	۳/۸	۲/۱	۰/۲	۲/۱	-۱/۷	۰/۵
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص	۴/۵	۹/۲	۶/۳	۳/۸	-۱۳/۹	-۹/۱	-۱۳/۸	-۱۱/۶	-۱۱/۹
ماشین آلات	۱۴/۴	۱۴/۷	۶/۲	۴/۷	-۱۴/۶	-۱۱/۱	-۲/۲	-۲۰/۱	-۱۲/۲
ساختمان	-۳/۱	۳/۵	۷/۰	۳/۰	-۱۴/۰	-۷/۶	-۳۱/۰	-۲/۸	-۱۲/۳
سایر	-۳/۱	۲۲/۱	-۴/۴	۳/۵	۱/۰	۲/۲	۰/۷	-۱/۸	۰/۴
صادرات کالاها و خدمات	۵/۶	۷/۷	۱۳/۲	۶/۰	-۵/۵	۶/۷	-۲/۸	-۱۳/۴	-۴/۹
واردات کالاها و خدمات	۲۲/۰	۸/۸	۱/۵	۲/۷	-۱۱/۸	-۱۴/۸	-۱۰/۶	-۲۸/۲	-۱۶/۶
هزینه ناخالص داخلی به قیمت بازار	**۴/۱**	**۴/۴**	**۵/۳**	**۳/۷**	**-۲/۶**	**۰/۴**	**۲/۱**	**-۳/۹**	**-۰/۹**

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۴

در کنار بانک مرکزی، مرکز آمار ایران نیز نسبت به انتشار حساب‌های ملی اقدام می‌کند. بر اساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران در زمان تهیه این گزارش، تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۴۰۴ معادل مثبت ۰/۲ درصد به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ رشد داشت. بر این اساس اقتصاد ایران در نیمه نخست این سال راکد بود و رشدهای ناچیز منفی ۰/۲ درصد در بهار و مثبت ۰/۵ درصد در تابستان را تجربه کرد، اما در فصل پاییز با یک بازیابی نسبی به رشد ۲/۷ درصدی رسید. در نهایت در فصل زمستان این رشد به منفی ۲/۲ درصد رسید. مطابق این گزارش در سال ۱۴۰۴ گروه کشاورزی رشد منفی ۲/۹ درصدی، گروه صنعت رشد ۰/۵ درصدی و گروه خدمات رشد ۰/۳ درصدی را تجربه کردند که در مورد دو گروه صنعت و کشاورزی نسبت به رشدهای اعلامی بانک مرکزی خوش‌بینانه‌تر محسوب می‌شود. در بخش تقاضا و طبق گزارش مرکز آمار ایران، هزینه مصرف نهایی خصوصی که ۵۳/۱ درصد از محصول ناخالص داخلی کشور به قیمت‌های جاری در سال ۱۴۰۴ را شامل می‌شد، معادل ۱/۴ درصد به قیمت‌های ثابت انقباض داشت. هزینه مصرف نهایی دولت، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و صادرات و واردات کالاها و خدمات به ترتیب رشدهای ۱/۴ درصدی، منفی ۲/۸ درصدی، منفی ۲/۱ درصدی و منفی ۲۰/۰ درصدی داشتند.

۱-۱. گروه کشاورزی

در حساب‌های ملی ایران، گروه کشاورزی شامل فعالیت‌های زراعت، باغداری، جنگل‌داری، شکار، دامداری، مرغداری و ماهیگیری می‌شود. بر اساس گزارش مقدماتی بانک مرکزی از تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران، ارزش افزوده گروه کشاورزی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ در سال ۱۴۰۴ معادل ۷,۸۲۶/۳ هزار میلیارد ریال برآورد شده که حاکی از انقباض ۴/۲ درصدی این بخش نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن است. بانک مرکزی بر اساس آمارهای پایه دریافتی از وزارت جهاد کشاورزی، علت عمده این انقباض را افت تولید در محصولات کلیدی زراعی و باغی از جمله گندم، جو، پسته و خرما عنوان کرده است. بررسی پویایی‌های فصلی بر اساس داده‌های بانک مرکزی نشان می‌دهد که رکود در بخش کشاورزی در هر چهار فصل سال ۱۴۰۴ مستمر و پایدار بوده است. بر اساس برآوردهای انجام‌شده، نرخ رشد این گروه در فصل بهار معادل منفی ۴/۱ درصد، در تابستان معادل منفی ۴/۳ درصد، در پاییز برابر با منفی ۳/۹ درصد و در زمستان معادل منفی ۳/۸ درصد بوده است. این تداوم رشدهای منفی فصلی نشان می‌دهد که برخلاف سال ۱۴۰۳ که شرایط برای تولیدات کشاورزی نسبتا مساعدتر بود، سال ۱۴۰۴ سالی پرچالش و همراه با شوک‌های منفی تولید برای این بخش بوده است.

گزارش حساب‌های ملی مرکز آمار ایران نیز تصویر مشابهی ارائه می‌دهد. در ساختار طبقه‌بندی مرکز آمار، گروه کشاورزی صرفا به دو زیربخش «کشاورزی، شکار و جنگل‌داری» و «ماهیگیری» تفکیک می‌شود. بررسی داده‌ها حاکی از آن است که زیربخش ماهیگیری که البته سهم بسیار ناچیزی در تولید ناخالص داخلی دارد و نوسانات ادواری آن معمولا همبستگی چندانی با تکانه‌های سایر بخش‌های اقتصاد کلان ندارد، در سال ۱۴۰۴ به قیمت‌های ثابت رشد مثبت ۳/۱ درصدی را تجربه کرده است. با این وجود وزن اصلی و تعیین‌کننده این گروه به زیربخش «کشاورزی، شکار و جنگل‌داری» اختصاص دارد که در همین مدت با انقباض قابل توجه ۳/۵ درصدی روبه‌رو شده است. برآیند این تحولات نامتقارن سبب شده تا کل گروه کشاورزی در سال ۱۴۰۴ با رشد منفی

۲/۹ درصدی مواجه شود و سهمی معادل منفی ۰/۲ واحد درصد از رشد اقتصادی را به خود اختصاص دهد.

بنابر اخبار وزارت جهاد کشاورزی، سال ۱۴۰۴ یکی از سخت‌ترین سال‌های زراعی در ۵۰ سال گذشته بوده است، به گونه‌ای که کشور با خشکسالی شدید، ناترازی انرژی و کاهش منابع آب قابل برنامه‌ریزی برای بخش کشاورزی مواجه شده و میزان آب تخصیصی این بخش از ۷۷ میلیارد متر مکعب به ۵۰ میلیارد متر مکعب کاهش یافته است. با این اوصاف تولید محصولات کشاورزی بر اساس آمار منتشرشده از سوی بانک مرکزی در سال ۱۴۰۴ از ۱۳۰ میلیون تن به ۱۳۹ میلیون تن افزایش یافته است که با توجه به رشد منفی ارزش افزوده بخش کشاورزی، صرفا ناشی از تغییر الگوی کشت به سمت محصولات پروزن‌تر ارزیابی می‌شود.

مطابق گزارش مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران بر مبنای داده‌های گمرک جمهوری اسلامی ایران، ارزش صادرات محصولات کشاورزی در نه ماهه نخست ۱۴۰۴ با کاهش ۶/۰ درصدی نسبت به نه ماهه نخست ۱۴۰۳ به ۴/۴ میلیارد دلار رسیده است. همچنین ارزش واردات محصولات کشاورزی با افزایش ۶/۰ درصدی در همین مدت به ۱۰/۹ میلیارد دلار بالغ شده است. بنابراین کسری تراز تجاری محصولات کشاورزی در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ معادل ۶/۶ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن حدود ۹۰۰ میلیون دلار افزایش یافته است. در واقع در این مدت ارزش واردات محصولات حدود ۶۲۰ میلیون دلار نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن بیشتر بوده و مقدار وزنی واردات هم ۲/۴ میلیون تن افزایش یافته است. در مقابل در همین دوره ارزش صادرات محصولات کشاورزی حدود ۳۰۰ میلیون دلار کاهش یافته و مقدار وزنی صادرات هم حدود ۵۰۰ هزار تن کاهش یافته است.

محصولات شیر و فرآورده‌های آن (با سهم ۲۲ درصدی از کل ارزش صادرات محصولات کشاورزی)، پسته و مغز پسته (با سهم ۱۷ درصدی از صادرات کشاورزی)، سایر سبزیجات تازه (با سهم ۹ درصدی از صادرات کشاورزی)، گوجه‌فرنگی تازه (با سهم ۷ درصدی از صادرات کشاورزی)، سایر میوه‌های تازه، خرما، هندوانه و خربزه، ماهی، کیوی تازه، سیب و انگور خشک‌کرده با مجموع سهم ۸۴ درصدی از کل ارزش صادرات محصولات کشاورزی، ۱۰ محصول برتر صادراتی کشور در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ محسوب می‌شوند. همچنین ۱۰ مقصد مهم صادرات محصولات کشاورزی از نظر ارزش در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ شامل عراق (۲۴ درصد)، امارات متحده عربی (۱۶ درصد)، روسیه (۱۱ درصد)، پاکستان (۶ درصد)، ترکیه (۵ درصد)، هند (۵ درصد)، افغانستان (۴ درصد)، چین (۳ درصد)، جمهوری آذربایجان (۳ درصد) و قزاقستان (۲ درصد) می‌شود.

از منظر ارزش واردات، ذرت با سهم ۲۳ درصدی از کل ارزش واردات در رده نخست واردات محصولات کشاورزی به ایران قرار دارد و پس از آن روغن نباتی با سهم ۱۸ درصدی، برنج با سهم ۱۱ درصدی، دانه سویا با سهم ۸ درصدی و جو با سهم ۷ درصدی در رده‌های دوم تا پنجم قرار می‌گیرند. پس از این محصولات، گندم، کنجاله، انواع میوه، قند و شکر و گوشت قرمز به ترتیب با سهم‌هایی بین ۷ تا ۳ درصد از ارزش واردات محصولات کشاورزی در رده‌های بعدی قرار می‌گیرند. همچنین ۱۰ مبدأ مهم وارداتی محصولات کشاورزی از نظر ارزش در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ شامل امارات متحده عربی (۳۲ درصد)، ترکیه (۲۴ درصد)، هند (۹ درصد)، روسیه (۷ درصد)، هلند (۵ درصد)، پاکستان (۴ درصد)، عمان (۴ درصد)، سوییس (۳ درصد)، سنگاپور (۲ درصد) و هنگ‌کنگ (۲ درصد) بوده‌اند.

۲-۱. گروه صنایع و معادن

بر اساس گزارش بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن ۲۹/۱ درصد از تولید ناخالص داخلی را به قیمت‌های جاری در سال ۱۴۰۴ تشکیل داده که ۰/۱ واحد درصد کمتر از سهم این گروه در سال ۱۴۰۳ است. سهم گروه صنایع و معادن در اقتصاد ایران از سال ۱۳۹۹ به این سو روندی نزولی داشته که تا حدی ناشی از افزایش سهم بخش نفت و گاز در اقتصاد ایران در همین بازه زمانی بوده است. در تقسیم‌بندی بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن به پنج زیرمجموعه «صنعت»، «استخراج معدن»، «تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا»، «آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه» و «ساختمان» تقسیم می‌شود که به ترتیب رشدهای منفی ۱/۶ درصدی، ۲/۹ درصدی، ۰/۱ درصدی، منفی ۳/۴ درصدی و منفی ۱۵/۸ درصدی را در سال ۱۴۰۴ تجربه کرده‌اند. زیرگروه صنعت که از سال ۱۳۹۷ همواره رشد مثبت را تجربه کرده بود، سال ۱۴۰۴ را با رشد منفی ۱/۶ درصدی به پایان رساند. این تغییر روند نشان می‌دهد که شوک‌های ناشی از تحریم و جنگ، از مهمترین عوامل تضعیف بخش صنعت در اقتصاد ایران بوده‌اند، به‌گونه‌ای که هم با اعمال مجدد تحریم‌های اقتصادی در سال ۱۳۹۷ و هم با وقوع دو جنگ در سال ۱۴۰۴، ارزش افزوده این بخش کاهش یافته است.

از سوی دیگر، در گزارش مرکز آمار ایران از حساب‌های ملی سال ۱۴۰۴، گروه صنعت سهم ۴۹/۹ درصدی از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری دارد. البته باید توجه داشت که برخلاف بانک مرکزی، مرکز آمار بخش نفت و گاز را به عنوان یک گروه مجزا در نظر نگرفته و تحت عنوان «استخراج نفت و گاز طبیعی» در زیرمجموعه گروه صنعت قرار می‌دهد. با خارج کردن استخراج نفت و گاز طبیعی از زیرمجموعه گروه صنعت، سهم این گروه از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری به ۲۷/۸ درصد تقلیل می‌یابد که حدود ۱/۳ واحد درصد کمتر از رقم متناظر در گزارش بانک مرکزی است. سهم گروه صنعت (بدون استخراج نفت و گاز طبیعی) از اقتصاد طبق گزارش مرکز آمار نیز از سال ۱۴۰۰ به این سو روندی

نزولی داشته اما نسبت به سال ۱۳۹۰ با رقم ۲۲/۰ درصد، افزایش قابل توجهی یافته است. در دسته‌بندی مرکز آمار ایران، گروه صنعت به جز «استخراج نفت و گاز طبیعی» شامل زیربخش‌های «سایر معادن»، «صنعت»، «توزیع گاز طبیعی»، «تامین آب و برق» و نهایتا «ساختمان» می‌شود. داده‌های مرکز آمار نشان می‌دهند که زیربخش صنعت در سال ۱۴۰۴ به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ انقباض ۱/۵ درصدی را نسبت به سال ۱۴۰۳ تجربه کرده است. به عبارت دیگر، هر دو نهاد آماری کشور تصویری مشابه از وضعیت بخش صنعت در سال ۱۴۰۴ ارائه می‌کنند، به گونه‌ای که بر اساس آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار ایران، ارزش افزوده زیرگروه صنعت به قیمت‌های ثابت به ترتیب با کاهش ۱/۶ درصدی و ۱/۵ درصدی همراه بوده است. این نتایج با داده‌های ماهانه شرکت‌های بورسی منتشرشده در سامانه کدال نیز همخوانی دارند.

شاخص تولید فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی که از سوی مرکز پژوهش‌های مجلس و بر اساس اطلاعات ماهانه ۳۸۰ شرکت بورسی تدوین می‌شود، تصویر نسبتا روشنی از وضعیت تولید در اقتصاد ایران ارائه می‌دهد. نتایج این شاخص نشان می‌دهند که بخش صنعت کشور در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ با کاهش فعالیت‌های تولیدی و نشانه‌هایی از رکود مواجه بوده است. بر اساس داده‌های موجود، تولید بخش معدن در این دوره نسبت به مدت مشابه سال قبل ۵/۳ درصد افزایش یافته، اما تولید بخش صنعت با کاهش ۲/۹ درصدی همراه بوده است. در میان صنایع بزرگ بازار سرمایه، تنها صنعت دارو و کاشی و سرامیک توانسته‌اند با رشدهای به ترتیب ۸/۹ درصدی و ۰/۱ درصدی عملکرد مثبتی را ثبت کنند، در حالی که سایر صنایع مهم از جمله صنایع شیمیایی و فلزات پایه با افت تولید مواجه شده‌اند. این وضعیت بیانگر گسترش رکود تولید در بخش قابل توجهی از صنایع کشور طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ است. بررسی عوامل موثر بر کاهش تولید بخش صنعت در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که افت تولید این بخش تنها ناشی از یک عامل مشخص نبوده، بلکه مجموعه‌ای از عوامل، همزمان بر عملکرد واحدهای صنعتی اثر گذاشته است. ناترازی انرژی و افزایش هزینه‌های تولید، ظرفیت عملیاتی بنگاه‌های اقتصادی را محدود کرده و از سوی دیگر، نااطمینانی‌های اقتصادی و سیاسی و اختلالات ناشی از جنگ، روند تولید و زنجیره تامین صنایع را با چالش بیشتری مواجه ساخته است. علاوه بر این، شکاف میان نرخ ارز رسمی و بازار آزاد، از طریق کاهش بازدهی صادرات، انگیزه تولید در بنگاه‌های صادرات‌محور را در این مدت محدود کرده است. جدول ۳ رشد شاخص تولید فعالیت‌های صنعتی و معدنی را در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ بر پایه آمارهای ماهانه شرکت‌های بورسی نشان می‌دهد.

جدول ۳. رشد شاخص تولید فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴

فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی	درصد تغییر تولید ۱۰ ماهه نخست ۱۴۰۴ به مدت مشابه سال ۱۴۰۳
معدن	**۵/۳**
صنعت	**-۲/۹**
دارو	۸/۹
کاشی و سرامیک	۰/۱
شیمیایی (به جز دارو)	-۰/۴
کک و پالایش	-۱/۶
فلزات پایه	-۱/۷
خودرو و قطعات	-۳/۵
سیمان	-۴/۹
لاستیک و پلاستیک	-۷/۰
غذایی و آشامیدنی	-۹/۹
ماشین‌آلات و تجهیزات	-۱۸/۳
تجهیزات برقی	-۱۹/۴
چوب و کاغذ	-۲۰/۵

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس، گزارش‌های پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران

بر اساس گزارش بانک مرکزی در زیرگروه ساختمان رشد منفی ۱۵/۸ درصدی ارزش افزوده به قیمت‌های ثابت در سال ۱۴۰۴ تحقق یافته است. در نقطه مقابل اما داده‌های منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران از رشد ۱/۴ درصدی زیربخش ساختمان در سال ۱۴۰۴ حکایت دارند که تفاوت فاحش ۱۷/۲ واحد درصدی با آمار بانک مرکزی در این سال دارد. زیرگروه تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا حداقل در دو دهه گذشته جزو معدود بخش‌های حساب‌های ملی بوده که حتی در دوره‌های رکودی نیز معمولا به رشد خود ادامه داده است و دلیل این امر را می‌توان در رشد نسبتا یکنواخت جمعیت و نیازهای مصرفی برق و گاز جست‌وجو کرد. به این ترتیب و در گزارش بانک مرکزی، رشد این زیربخش در سال ۱۴۰۴ با رشد اندک ۰/۱ درصدی همراه بوده که البته نسبت به سال ۱۴۰۳ از کاهش ۲/۷ واحد درصدی حکایت دارد. زیرگروه آبرسانی، مدیریت

پسماند و فاضلاب در گزارش بانک مرکزی در سال ۱۴۰۴ با انقباض ۳/۴ درصدی همراه بوده، در حالی که در سال قبل از آن رشد مثبت ۱/۷ درصدی را تجربه کرده بود. در گزارش مرکز آمار ایران اما رشد زیربخش تامین آب و برق معادل منفی ۶/۵ درصد برای کل سال ۱۴۰۴ عنوان شده و در مقابل برای زیربخش توزیع گاز طبیعی رشد ۲/۰ درصدی در این سال محاسبه شده است.

در مجموع در گزارش بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن با انقباض ۳/۲ درصدی در سال ۱۴۰۴ مواجه شده، در حالی که در سال قبل از آن رشد مثبت ۲/۴ درصدی را تجربه کرده بود. جدول ۴ جزییات آمار رشد زیرمجموعه‌های گروه صنایع و معادن را طبق گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد.

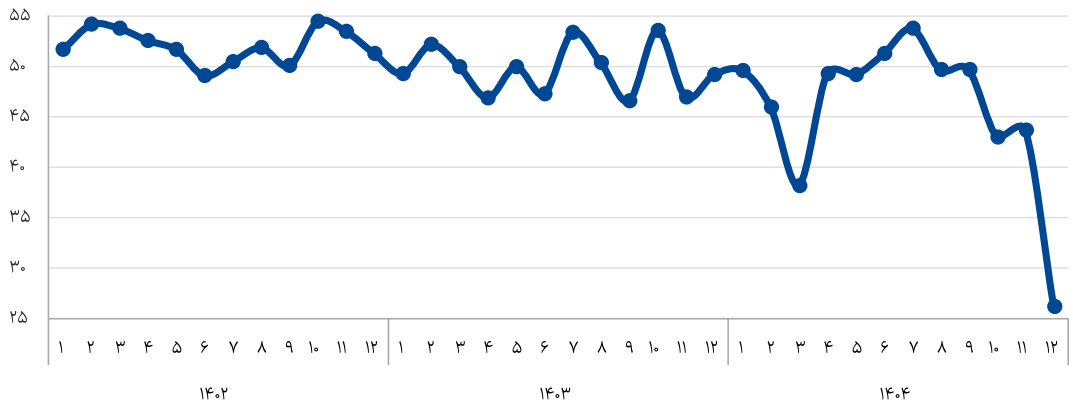
جدول ۴. نرخ رشد زیرمجموعه‌های گروه صنایع و معادن به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (درصد)

	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴
گروه صنایع و معادن	۱۲/۱	۲/۷	۸/۹	۵/۱	۲/۴	-۳/۲
استخراج معدن	۱۱/۹	۱۳/۱	۱۶/۸	۴/۷	۱/۹	۲/۹
صنعت	۱۳/۴	۳/۴	۱۰/۰	۵/۳	۲/۳	-۱/۶
برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۶/۶	۳/۱	۲/۲	۳/۹	۲/۸	۰/۱
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۶/۲	۴/۵	۱/۴	۱/۸	۱/۷	-۳/۴
ساختمان	۸/۲	-۵/۴	۰/۳	۴/۳	۳/۴	-۱۵/۸

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۴ و سری زمانی حساب‌های ملی

از سوی دیگر داده‌های منتشرشده از سوی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نشان می‌دهند که متوسط شاخص تعدیل فصلی‌شده مدیران خرید (شامخ) در بخش صنعت در طول سال ۱۴۰۴ معادل ۴۵/۸ واحد بوده است که نسبت به سال ۱۴۰۳ حدود ۳/۹ واحد کاهش یافته است. با افزایش تنش‌های سیاسی و بروز شرایط جنگی، شاخص شامخ بخش صنعت در ماه‌های خرداد و اسفند ۱۴۰۴ افت محسوسی را ثبت کرده است. کاهش این شاخص به ۲۶/۲ واحد در اسفند ماه که کمترین مقدار آن در هشت سال اخیر محسوب می‌شود، از افت شدید فعالیت‌های تولیدی در بخش صنعت حکایت دارد. باید توجه داشت که این شاخص در هر ماه، تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل را اندازه‌گیری می‌کند و بالاتر از ۵۰ بودن آن نشان‌دهنده بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و پایین‌تر از ۵۰ بودن آن نشان‌دهنده بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. شاخص تعدیل فصلی‌شده بخش صنعت در ۱۰ ماه از مجموع ۱۲ ماه سال ۱۴۰۴ کمتر از ۵۰ بوده است. بنابراین در این بخش و در طول سال ۱۴۰۴ عمدتا وضعیت روند بدتر شدن را طی کرده است. لازم به ذکر است که مولفه‌های اصلی شامخ کل صنعت شامل مقدار تولید محصولات، میزان سفارشات جدید مشتریان، سرعت انجام و تحویل سفارش، موجودی مواد اولیه خریداری‌شده و میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی می‌شوند. نمودار ۱ شاخص ماهانه مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت را طی سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

نمودار ۱. شاخص ماهانه مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در سال‌های ۱۴۰۲ تا ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی شده)

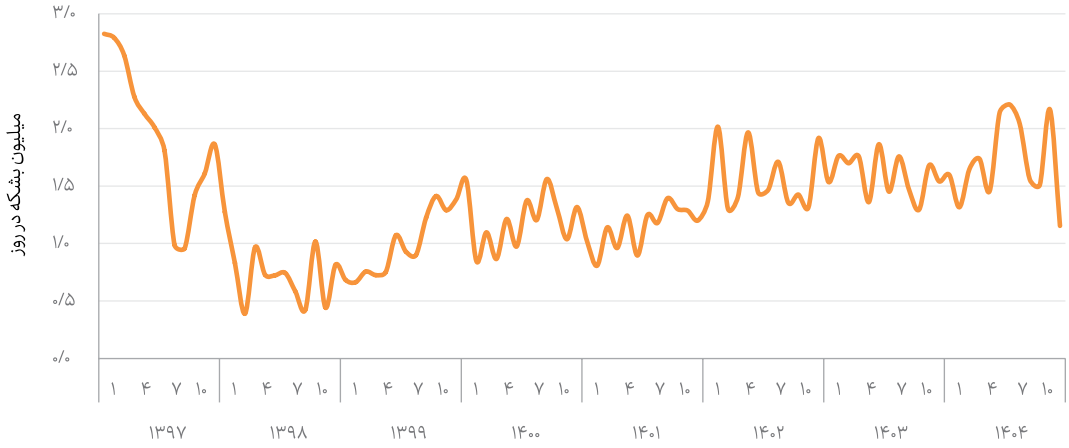
مأخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

نفت

بر اساس گزارش بانک مرکزی، ارزش افزوده گروه نفت به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ که در سال ۱۴۰۳ برابر ۴/۶ درصد رشد کرده بود، در سال ۱۴۰۴ حدود ۳/۱ درصد رشد را تجربه کرده است. با این حال به دلیل عملکرد بهتر این بخش نسبت به سایر گروه‌های اصلی فعالیت اقتصادی در سال ۱۴۰۴، سهم این بخش از کل تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری از ۸/۱ درصد در سال ۱۴۰۳ به ۹/۱ درصد در سال ۱۴۰۴ افزایش یافته است.

آمار صادرات نفتی ایران در سال‌های اخیر بسیار محرمانه تلقی شده و تقریبا هیچ آمار رسمی از آن منتشر نمی‌شود. طبق آخرین اطلاعات دریافتی از وبسایت تانکر ترکرز[1]، صادرات نفتی ایران در سال ۱۴۰۴ به طور متوسط معادل ۱/۷ میلیون بشکه در روز بوده است که نسبت به سال قبل از آن رشد ۷/۱ درصد را نشان می‌دهد. نمودار ۲ صادرات نفتی ایران را از سال ۱۳۹۷ تا سال ۱۴۰۴ مطابق داده‌های تانکر ترکرز نشان می‌دهد.

نمودار ۲. صادرات نفتی ایران در سال‌های اخیر

مأخذ: وبسایت تانکر ترکرز
یادداشت: داده‌های موجود در گزارش تانکر ترکرز بر اساس ماه‌های میلادی بوده که در اینجا به طور تقریبی با ماه‌های تقویم ایرانی جایگزین شده است.

در طول سال ۱۴۰۴ فروش نفت ایران روندی یکنواخت نداشت و با نوسان قابل توجهی همراه بود. میانگین صادرات نفتی در فصل بهار این سال معادل ۱/۵ میلیون بشکه در روز بود که در تابستان به ۱/۸ میلیون بشکه در روز افزایش یافت. این روند صعودی در فصل پاییز به نقطه اوج خود یعنی ۱/۹ میلیون بشکه در روز رسید، اما در نهایت در فصل زمستان با افتی محسوس به سطح ۱/۶ میلیون بشکه در روز بازگشت.

دلیل اصلی ثبت رکورد صادرات در فصل پاییز، به رفتار تجاری خریداران اصلی نفت ایران یعنی پالایشگاه‌های مستقل چینی برمی‌گردد. در ماه‌های پایانی سال میلادی که مقارن با پاییز است، این پالایشگاه‌ها با شتاب زیادی خرید می‌کنند تا تمام سهمیه واردات نفتی تعیین‌شده از سوی دولت چین را مصرف کنند، چرا که اگر این سهمیه پر نشود، دولت چین سهمیه سال آینده آنها را کاهش می‌دهد. این عجله در خرید، در کنار نیاز به ذخیره‌سازی سوخت برای فصل سرما تقاضا را به شدت بالا می‌برد. از طرف دیگر در این فصل بخشی از نفت‌هایی که در نیمه اول سال به دلیل تنش‌های منطقه روی کشتی‌ها در آب‌های آسیا معطل مانده بودند، بالاخره ترخیص شده و به فروش رسیدند که همین امر آمار صادرات پاییز را به شکل چشمگیری افزایش داد.

اما این اوج‌گیری در فصل زمستان پایدار نماند و صادرات با افت ۳۰۰ هزار بشکه‌ای در روز مواجه شد که ریشه در ترکیبی از شوک‌های امنیتی، موانع لجستیکی و وقفه‌های اداری داشت. اولین و مهمترین عامل، تشدید بی‌سابقه تنش‌های نظامی و امنیتی میان ایران با اسراییل و آمریکا بود. بالا رفتن سطح درگیری‌ها و ریسک‌های ژئوپلیتیک در مسیرهای کشتیرانی منطقه باعث شد تا مالکان کشتی‌های واسطه (ناوگان سایه) از ترس هدف قرار گرفتن یا توقیف محموله‌ها، به شدت محتاط شوند. این فضای جنگی نه تنها هزینه‌های بیمه و کرایه حمل دریایی را به شکل چشمگیری افزایش داد، بلکه تمایل شبکه واسطه‌ها برای پذیرش ریسک بارگیری محموله‌های جدید را به حداقل رساند. دومین عامل به مسایل اداری خریداران نفت ایران برمی‌گردد. با شروع سال جدید میلادی در ماه‌های دی و بهمن، پالایشگاه‌های چینی وارد یک دوره انتظار برای دریافت سهمیه‌های وارداتی جدید از سوی پکن می‌شوند و همین وقفه، تقاضا و سرعت خرید آنها را به شدت کم می‌کند. شرایط نامساعد جوی در فصل زمستان هم در این مهم نقش دارد.

۱. تانکر ترکرز یک سرویس آنلاین مستقل است که به ردیابی و گزارش‌گیری از حمل‌ونقل نفت خام و میعانات گازی در نقاط جغرافیایی مختلف می‌پردازد. این وبسایت از داده‌های ماهواره‌ای روزانه، تصاویر ساحلی و اطلاعات ای‌آی‌اس (سیستم شناسایی خودکار) برای تحلیل‌ها و گزارش‌های صادرات دریایی استفاده می‌کند.

صادرات نفتی ایران به تفکیک مقاصد آن در ماه‌های مختلف سال ۱۴۰۴ (از آوریل ۲۰۲۵ تا مارس ۲۰۲۶) در جدول ۵ نشان داده شده است. این جدول تصویر روشنی را از وابستگی مطلق بازار نفت ایران به چین و آسیب‌پذیری شدید آن از این محل ارائه می‌دهد. چین در تمام ماه‌های سال با جذب بخش اعظم محموله‌های نفتی ایران (بین ۱/۲ تا ۲/۰ میلیون بشکه در روز)، خریدار بی‌رقیب و مسلط نفت ایران محسوب می‌شود. در کنار چین، امارات متحده عربی به عنوان یک مقصد فرعی اما نسبتا مستمر (با حجمی بین ۸ تا ۱۶۸ هزار بشکه در روز) حضور دارد، اگرچه احتمالا نقش واسطه‌گری، انبارداری یا اختلاط محموله‌ها را ایفا می‌کند. مالزی نیز تنها در ماه‌های پایانی سال ۲۰۲۵ (نوامبر و دسامبر) با حجم‌های محدود به طور مستقیم در رصدها ثبت شده است. وجود همیشگی بخشی از محموله‌ها تحت عنوان مقاصد ناشناخته نیز به خوبی نشان‌دهنده تداوم فعالیت ناوگان سایه و پنهان‌کاری اجباری در مسیرهای فروش نفت است.

حجم کل صادرات نفتی ایران در طول سال ۱۴۰۴ پرنوسان بوده، اما مهمترین تحول در این سال، سقوط ناگهانی و شدید صادرات نفتی در مارس ۲۰۲۶ به پایین‌ترین سطح خود یعنی ۱/۲ میلیون بشکه در روز همزمان با اوج‌گیری تنش‌های امنیتی و نظامی از سوی آمریکا و اسراییل علیه ایران است. در این مقطع مالکان کشتی‌های واسطه از ترس هدف قرار گرفتن یا توقیف، فعالیت خود را متوقف کرده یا کرایه‌های بسیار بالایی طلب کردند. این فضای ملتهب جنگی باعث شد تا واردات نفت ایران از سوی چین به حداقل خود در این سال برسد و صادرات به مقصدی مانند امارات نیز تقریبا متوقف شود.

جدول ۵. مقاصد صادرات نفتی ایران در سال ۱۴۰۴ (بشکه در روز به طور میانگین)

مقطع زمانی / مقصد صادرات		چین	مالزی	امارات	ناشناخته	مجموع
۲۰۲۵	آوریل	۱,۵۵۱,۹۲۹	-	-	۴۶,۰۶۴	۱,۵۹۷,۹۹۳
	مه	۱,۹۱۹,۸۰۴	-	۹۸,۱۳۰	-	۲,۰۱۷,۹۳۴
	ژوئن	۱,۵۳۰,۷۷۷	-	۱۰۲,۵۸۱	۱۴,۶۳۹	۱,۶۴۷,۹۹۷
	ژوئیه	۱,۵۸۰,۳۲۳	-	۹۶,۰۷۹	۶۱,۷۸۵	۱,۷۳۸,۱۸۷
	اوت	۱,۳۴۸,۸۸۴	-	۸۱,۰۲۹	-	۱,۴۲۹,۹۱۳
	سپتامبر	۱,۹۲۳,۹۰۲	-	۱۱۳,۹۲۹	۱۳۲,۱۷۱	۲,۱۷۰,۰۰۲
	اکتبر	۱,۹۸۶,۲۷۸	-	۱۶۸,۲۵۴	۵۷,۵۳۵	۲,۲۱۲,۰۶۷
	نوامبر	۱,۸۱۸,۷۳۲	۳۰,۱۳۹	۱۵۳,۲۴۳	۴۱,۰۴۱	۲,۰۴۳,۱۵۵
	دسامبر	۱,۴۳۲,۷۰۳	۲۸,۶۲۲	۳۵,۶۱۹	۶۱,۵۹۹	۱,۵۵۸,۵۴۳
۲۰۲۶	ژانویه	۱,۳۵۱,۴۲۲	-	۱۲۵,۱۲۷	۳۴,۹۰۸	۱,۵۱۱,۴۵۷
	فوریه	۲,۰۵۶,۹۲۵	-	۹۷,۱۷۵	۱۴,۵۵۷	۲,۱۶۸,۶۵۷
	مارس	۱,۱۴۴,۲۱۶	-	۸,۶۷۸	-	۱,۱۵۲,۸۹۴

مأخذ: وبسایت تانکر ترکرز

یادداشت ۱: داده‌های موجود در گزارش تانکر ترکرز بر اساس ماه‌های میلادی بوده که در اینجا به طور تقریبی معادل با ماه‌های ایرانی سال ۱۴۰۴ در نظر گرفته شده است.

یادداشت ۲: در گزارش‌های تانکر ترکرز، برای صادرات به سایر کشورها نیز ارقام کوچکی در نظر گرفته شده که در اینجا با اغماض این موارد با ناشناخته‌ها ادغام شده‌اند.

در روزهای ابتدایی جنگ ایران با آمریکا و اسراییل، صادرات نفت ایران بدون اختلال جدی و حتی با شتاب بیشتری ادامه یافت. اما با طولانی شدن جنگ و آغاز محاصره دریایی ایران از سوی آمریکا، شرایط به سرعت تغییر کرد. استقرار گسترده ناوگان‌های نظامی و بالا رفتن سطح درگیری‌ها در مجاورت تنگه هرمز، عبور و مرور نفتکش‌ها را با انسداد فیزیکی مواجه ساخت.

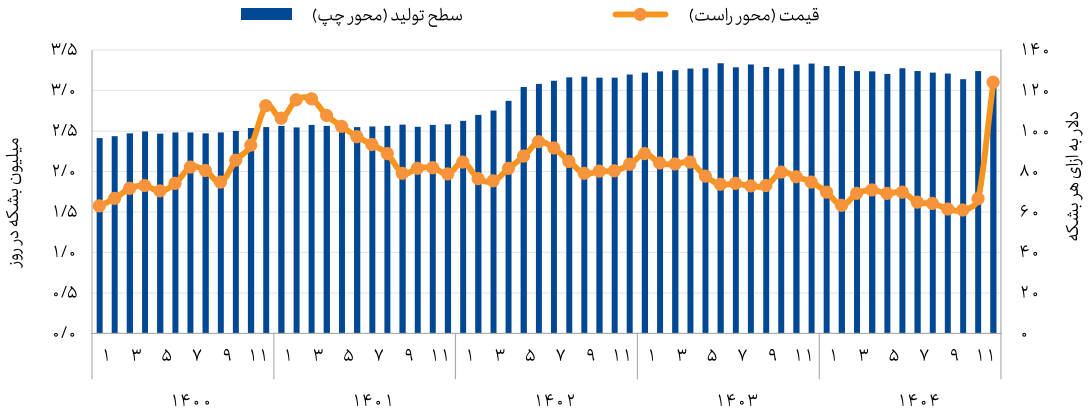
انتشار رسمی آمار تولید نفت کشور تقریبا از همان اوایل دور جدید تحریم‌ها در سال ۱۳۹۷ مختل شد و بهترین آمار در دسترس آن مربوط به گزارش‌های اوپک است که از منابع ثانویه دریافت می‌شود. بر اساس این گزارش‌ها، کل تولید نفت خام کشور در ماه مارس ۲۰۲۶ (تقریبا مطابق با اسفند ۱۴۰۴)، به حدود ۳/۱ میلیون بشکه در روز رسیده که نسبت به ماه مشابه سال قبل، کاهش ۸/۵ درصدی را نشان می‌دهد.

میانگین تولید نفت در سال ۱۴۰۴ حدود ۳/۲ میلیون بشکه در روز بوده که نسبت به میانگین ۳/۳ میلیون بشکه در روز در سال ۱۴۰۳، کاهش ۱/۹ درصدی را نشان می‌دهد. ریشه این کاهش عمدتا به تکنولوژی فرسوده تولید نفت در ایران مرتبط است. البته تنش‌های سیاسی و جنگ ایران با آمریکا و اسراییل در این مهم بی‌تأثیر نبوده و کاهش ۸/۵ درصدی تولید نفت خام کشور در مارس ۲۰۲۶ احتمالا پیامد مستقیم این عملیات جنگی بوده است. با تداوم محاصره دریایی و تکمیل ظرفیت مخازن ذخیره‌سازی، افت تولید نفت در ماه‌های نخستین سال ۱۴۰۵ شدت بیشتری گرفته است.

علاوه بر بحران پر شدن مخازن، خود شرایط جنگی نیز چالش‌های مستقیمی برای مناطق نفت‌خیز ایجاد کرد. اجرای پروتکل‌های پدافند غیرعامل در میادین برای جلوگیری از آتش‌سوزی‌های بزرگ در صورت حمله احتمالی، کاهش نیروهای عملیاتی در سکوها و تأسیسات پرخطر و

اختلال موقت در شبکه‌های توزیع برق و گاز مورد نیاز پمپ‌های استخراج، همگی باعث شدند تا توانایی پمپاژ روزانه محدود شود. متوسط تولید روزانه نفت خام و متوسط قیمت نفت سنگین ایران از آغاز سال ۱۴۰۰ تا پایان سال ۱۴۰۴ در نمودار ۳ نمایش داده شده است.

نمودار ۳. متوسط تولید روزانه نفت خام و متوسط قیمت نفت سنگین ایران

مأخذ: گزارش‌های ماهانه اوپک از بازار نفت، آمار تولید بر اساس منابع ثانویه
یادداشت: داده‌های موجود در گزارش اوپک بر اساس ماه‌های میلادی بوده که در اینجا به طور تقریبی با ماه‌های شمسی جایگزین شده است.

قیمت نفت خام سنگین ایران پس از کاهش شدید در دوران همه‌گیری کرونا در سال ۱۳۹۹، با روندی فزاینده و به دنبال حمله نظامی روسیه به اوکراین، به فراتر از یکصد دلار در هر بشکه در ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۱ رسید، اگرچه پس از آن به طور نسبی روندی کاهشی داشت. میانگین قیمت هر بشکه نفت خام سنگین ایران در سال ۱۴۰۴ به ۷۱/۲ دلار به ازای هر بشکه رسید که نسبت به میانگین سال ۱۴۰۳ کاهش ۹/۵ درصدی را نشان می‌دهد. اما حمله نظامی آمریکا و اسراییل به ایران باعث شد که قیمت نفت خام سنگین ایران در ماه مارس ۲۰۲۶ (تقریبا مطابق با اسفند ۱۴۰۴) به ۱۲۴/۱ دلار به ازای هر بشکه برسد که نسبت به قیمت ۷۴/۸ دلاری در ماه مارس ۲۰۲۵، افزایش شدید ۶۶/۰ درصدی را نشان می‌دهد.

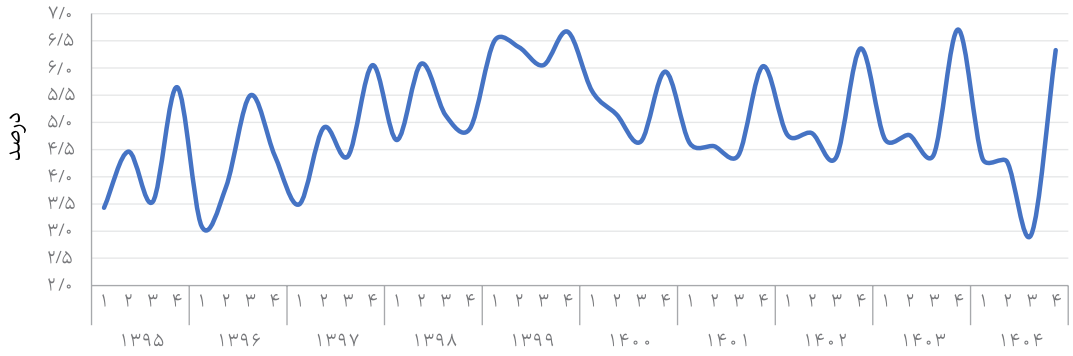
دلیل این جهش ناگهانی در اسفند ۱۴۰۴، واکنش مستقیم بازار جهانی به خطر افت عرضه در پی احتمال مسدود شدن تنگه هرمز و توقف صادرات نفت خاورمیانه بود. البته باید توجه داشت که همزمان با وقوع جنگ، حق بیمه کشتی‌ها و هزینه کرایه ناوگان واسطه‌ای برای ورود به خلیج فارس به شدت بالا رفت. در نتیجه بخش قابل‌توجهی از این افزایش ۶۶/۰ درصدی قیمت، صرف پوشش هزینه‌ها شد و رشد حاشیه سود خالص کشور را محدود کرد.

به طور خلاصه صنعت نفت ایران در سال ۱۴۰۴ در وضعیتی کاملا شکننده و زیر سایه سنگین نااطمینانی قرار داشت - وضعیتی که حداقل تا ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۵ نیز تداوم داشته است.

مسکن

نسبت ارزش افزوده بخش ساختمان به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری از آغاز سال ۱۳۹۵ تا پایان سال ۱۴۰۴ در نمودار ۴ نمایش داده شده است. البته از آنجایی که این نمودار تحولات فصلی را نشان می‌دهد، دارای اثر فصلی است و برای مقایسه باید هر فصل را با فصل مشابه سال‌های دیگر مقایسه کرد. نسبت ارزش افزوده بخش ساختمان به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری از ۵/۱۶ درصد در مجموع سال ۱۴۰۳ به ۴/۵۲ درصد در مجموع سال ۱۴۰۴ رسیده که حاکی از کاهش ۰/۶۴ واحد درصدی است. مطابق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، طی سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۸۲ ارزش افزوده بخش ساختمان به طور متوسط ۴/۸ درصد از تولید ناخالص داخلی ایران را شامل می‌شده و نسبت یادشده طی سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴ نیز به طور متوسط معادل ۴/۷ درصد بوده است. مقایسه این نسبت در سال ۱۴۰۴ با متوسط سال‌های پیش از آن می‌تواند بیانگر رکود نسبی در این بخش باشد.

نمودار ۴. نسبت ارزش افزوده بخش ساختمان به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری

مأخذ: بانک مرکزی ایران، حساب‌های ملی ایران

در بازه زمانی ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳، روند صدور پروانه‌های ساختمانی در مناطق شهری ایران عمدتا نزولی بوده است. کل پروانه‌های صادرشده از ۱۶۳/۴ هزار فقره در سال ۱۳۹۹ به ۱۲۱/۲ هزار فقره در ۱۴۰۰ و سپس به ۱۱۱/۹ هزار فقره در ۱۴۰۱ کاهش یافت. البته در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ اندکی بهبود در این شاخص حاصل شد و به ترتیب به ۱۱۸/۴ هزار و ۱۲۵/۴ هزار فقره رسید، اگرچه همچنان با سطح سال ۱۳۹۹ فاصله دارد. بیشترین افت در روند صدور پروانه‌های ساختمانی مربوط به سایر مناطق شهری بود که از ۱۱۴/۳ هزار فقره در سال ۱۳۹۹ به ۷۸/۲ هزار فقره در سال ۱۴۰۱ سقوط کرد و سپس به ۸۸/۲ هزار فقره در سال ۱۴۰۳ رسید.

بر اساس داده‌های فصلی سال ۱۴۰۴، وضعیت بازار ساختمان در این سال حتی شکننده‌تر شده است. مجموع پروانه‌های صادرشده در سه فصل اول سال به تنها ۷۵/۰ هزار فقره رسیده که میانگین فصلی حدود ۲۵ هزار فقره را نشان می‌دهد. با فرض تداوم این وضع، تعداد پروانه‌های صادرشده در کل سال ۱۴۰۴ احتمالا به حدود ۱۰۰ هزار پروانه بالغ شده که نسبت به سال ۱۴۰۳ کاهش ۲۰/۳ درصدی و نسبت به سال ۱۳۹۹ کاهش ۳۸/۸ درصدی را نشان می‌دهد. کاهش تعداد پروانه‌های صادرشده در تهران و شهرهای بزرگ چشمگیر است، به گونه‌ای که در تهران در سه فصل ابتدای سال ۱۴۰۴ فقط ۴/۸ هزار پروانه صادر شده است که نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۳ کاهش ۱۱/۶ درصدی را نشان می‌دهد. عواملی مانند تداوم تورم ساخت، کاهش قدرت خرید خریداران و سازندگان و نااطمینانی‌های اقتصادی، مهمترین دلایل تشدید رکود عرضه مسکن در سال ۱۴۰۴ محسوب می‌شوند. تعداد پروانه‌های ساختمانی صادرشده در مناطق شهری در جدول ۶ نمایش داده شده است.

جدول ۶. تعداد پروانه‌های ساختمانی صادرشده در مناطق شهری (هزار فقره)

	تهران	شهرهای بزرگ	سایر مناطق شهری	کل مناطق شهری
۱۳۹۹	۷/۲	۴۱/۹	۱۱۴/۳	۱۶۳/۴
۱۴۰۰	۵/۸	۳۰/۲	۸۵/۲	۱۲۱/۲
۱۴۰۱	۵/۸	۲۷/۹	۷۸/۲	۱۱۱/۹
۱۴۰۲	۷/۵	۲۹/۹	۸۱/۰	۱۱۸/۴
۱۴۰۳	۷/۵	۲۹/۷	۸۸/۲	۱۲۵/۴
بهار ۱۴۰۴	۱/۳	۶/۹	۱۸/۲	۲۶/۴
تابستان ۱۴۰۴	۱/۵	۵/۶	۱۶/۳	۲۳/۳
پاییز ۱۴۰۴	۲/۰	۶/۲	۱۷/۱	۲۵/۳

مأخذ: بانک مرکزی ایران، نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی

از سوی دیگر، شاخص‌های بهای خدمات و مصالح ساختمانی در سال ۱۴۰۴ همچنان روند افزایشی داشته‌اند. شاخص بهای خدمات ساختمانی بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰ تا پایان فصل سوم سال ۱۴۰۴ به عدد ۴۸۲/۷ رسید که بیانگر رشد ۳۸۲/۷ درصدی در هزینه خدمات ساختمانی در طول این مدت تقریبا چهار ساله است. شاخص بهای تولیدکننده مصالح ساختمانی نیز در همین دوره رشد ۲۳۶/۳ درصدی را تجربه کرد. این افزایش قیمت‌ها موجب افزایش هزینه نهایی ساخت شده و اگر با تقاضای موثر ناچیز مواجه شوند، انگیزه سرمایه‌گذاری جدید را کاهش می‌دهند. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های قیمت بخش ساختمان در جدول ۷ نمایش داده شده است.

جدول ۷. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های قیمت در بخش ساختمان در پایان هر دوره بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰ (درصد)

	نرخ تورم خدمات ساختمانی	نرخ تورم تولیدکننده مصالح ساختمانی
۱۴۰۱	۵۱/۲	۳۱/۱
۱۴۰۲	۴۹/۵	۳۳/۵
۱۴۰۳	۳۶/۷	۲۵/۸
بهار ۱۴۰۴	۳۹/۲	۴۷/۴
تابستان ۱۴۰۴	۴۰/۹	۴۷/۷
پاییز ۱۴۰۴	۵۱/۳	۵۲/۴

مأخذ: بانک مرکزی ایران، نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی

ارقام سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساختمان‌های جدید مناطق شهری از ۸,۷۴۶/۹ هزار میلیارد ریال در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ به ۹,۷۰۹/۶ هزار میلیارد ریال در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ رسیده که از رشد ۱۱/۰ درصدی حکایت دارد. این رشد اسمی به طور قابل توجهی از نرخ تورم در این دوره کمتر بوده و به معنای کاهش واقعی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش ساختمان است. ارقام سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساختمان‌های جدید مناطق شهری در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل برای شهر تهران، شهرهای بزرگ و سایر مناطق شهری به ترتیب رشدهای ۲۳/۹ درصدی، ۶/۰ درصدی و ۱۱/۵ درصدی داشته است. سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساختمان‌های جدید مناطق شهری در جدول ۸ نشان داده شده است.

جدول ۸. سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساختمان‌های جدید مناطق شهری به قیمت‌های جاری (هزار میلیارد ریال)

	تهران	شهرهای بزرگ	سایر مناطق شهری	کل مناطق شهری
۱۳۹۹	۷۷۳/۶	۱,۱۶۸/۱	۱,۳۲۹/۹	۳,۲۷۱/۵
۱۴۰۰	۷۸۶/۷	۱,۷۸۱/۷	۲,۰۳۲/۱	۴,۶۰۰/۵
۱۴۰۱	۸۸۴/۴	۲,۳۵۳/۲	۲,۹۲۴/۸	۶,۱۶۲/۵
۱۴۰۲	۱,۱۱۶/۲	۳,۴۲۰/۸	۴,۴۶۴/۶	۹,۰۰۱/۶
۱۴۰۳	۱,۷۲۸/۳	۴,۵۸۸/۴	۵,۸۴۲/۰	۱۲,۱۵۸/۸
بهار ۱۴۰۴	۵۵۰/۲	۱,۰۷۵/۵	۱,۶۰۶/۶	۳,۲۳۲/۳
تابستان ۱۴۰۴	۴۱۷/۶	۱,۲۳۹/۱	۱,۷۷۹/۹	۳,۴۳۶/۶
پاییز ۱۴۰۴	۴۲۶/۱	۱,۱۷۴/۴	۱,۴۴۰/۲	۳,۰۴۰/۷

مأخذ: بانک مرکزی ایران، نماگرهای اقتصادی بانک مرکزی

بازار مسکن در سال‌های اخیر با پدیده رکود تورمی مواجه شده است. از یک سو، افزایش تورم و رشد هزینه‌های ساخت‌وساز مانع کاهش قیمت اسمی مسکن شده است و از سوی دیگر کاهش قدرت خرید خانوارها و کاهش توان سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، حجم معاملات را بسیار کاهش داده است. این وضعیت پس از جنگ اسراییل و آمریکا با ایران وارد فاز جدیدی شده است. در شرایط نااطمینانی شدید ناشی از جنگ، سرمایه‌گذاران به سمت دارایی‌های نقدشونده حرکت می‌کنند و رکود شدیدتر بازار دور از انتظار نیست. با این حال نگرانی از افزایش بیشتر قیمت‌ها در آینده در پی آسیب دیدن صنایع فولادی و پتروشیمی تا حدی به افزایش معاملات کمک کرده است.

از آنجایی که بانک مرکزی گزارش معاملات بازار مسکن در تهران را از مرداد ماه سال ۱۴۰۳ به این سو منتشر نکرده است، برای تغییرات متوسط قیمت مسکن در شهر تهران باید از داده‌های غیررسمی استفاده کرد. روزنامه دنیای اقتصاد پس از توقف انتشار رسمی آمار معاملات بازار

مسکن، شاخص قیمت پیشنهادی فروشنده‌ها در بازار مسکن را طراحی کرده است. مطابق این شاخص، متوسط قیمت مسکن در شهر تهران در آخرین روز کاری اسفند ۱۴۰۴ معادل ۱۱۵ میلیون تومان به ازای هر متر مربع بوده است که نسبت به مقدار این شاخص در یک روز قبل از شروع جنگ چهل روزه، کاهش ۲۲/۳ درصدی را نشان می‌دهد. البته پس از شروع سال جدید، بازدهی ماهانه مسکن که به طور قابل توجهی از سایر دارایی‌ها عقب مانده بود، از این بازارها پیشی گرفت.

مطابق داده‌های مرکز آمار ایران، نرخ تورم سالانه اجاره در پایان سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ به ترتیب معادل ۴۰/۳ و ۳۴/۲ درصد بوده است. در مقام مقایسه، نرخ تورم سالانه اجاره در پایان سال ۱۴۰۳ معادل ۷/۸ واحد درصد بیشتر از نرخ تورم کل (رشد سطح عمومی قیمت‌ها) و در پایان سال ۱۴۰۴ معادل ۱۶/۴ واحد درصد کمتر از نرخ تورم کل بوده است. باید توجه داشت که وجود قراردادهای یک ساله اجاره منجر به بروز چسبندگی در نرخ اجاره می‌شود و اثری مشابه قراردادهای کار در چسبندگی دستمزد دارد. بنابراین شرایط جنگی در بازار کالاها سرعت اثر بسیار بیشتری در مقایسه با مواردی همچون اجاره مسکن دارد. همچنین باید توجه داشت که بازار کالا از قابلیت انبارداری و ذخیره کالا در شرایط انتظارات تورمی به امید فروش گران‌تر در آینده برخوردار است، در حالی که بازار اجاره‌داری فاقد این ویژگی است.

۳-۱. گروه خدمات

گروه خدمات به عنوان بزرگترین بخش اقتصاد کشور که حدود نیمی از ارزش افزوده اقتصاد (۵۰/۸ درصد در سال ۱۴۰۴ به قیمت‌های جاری) در آن ایجاد می‌شود، در سال ۱۴۰۴ و طبق گزارش بانک مرکزی، از نظر ارزش افزوده ایجادشده به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ معادل ۱/۲ درصد نسبت به سال قبل از آن رشد کرد. در بین زیرمجموعه‌های گروه خدمات، زیربخش «عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری» با سهم ۱۴/۵ درصدی از تولید ناخالص داخلی (به قیمت‌های جاری) در سال ۱۴۰۴، همچنان بزرگترین زیربخش محسوب می‌شود. این زیربخش در این مدت رشد منفی ۲/۷ درصدی داشته است که عمده آن ناشی از افت ۷/۱ درصدی در زمستان ۱۴۰۴ است. نکته قابل توجه آن است که در سال ۱۴۰۴ اکثر زیرمجموعه‌های گروه خدمات به جز سه گروه رشدهای مثبت را تجربه کرده‌اند و فقط بخش‌های «فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا»، «عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری» و «حمل‌ونقل و انبارداری» با انقباض مواجه شده‌اند. کمترین میزان رشد در این بخش مربوط به زیربخش «فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا» با منفی ۶/۷ درصد بوده است. در نقطه مقابل بیشترین نرخ رشد در گروه خدمات با ۹/۲ درصد به زیرمجموعه «فعالیت‌های مالی و بیمه» اختصاص داشته و پس از آن زیربخش «بهداشت و مددکاری اجتماعی» با رشد ۸/۴ درصدی قرار گرفته است. جدول ۹ رشد زیرمجموعه‌های گروه خدمات را بر اساس گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد.

جدول ۹. نرخ رشد زیرمجموعه‌های گروه خدمات به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (درصد)

	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴				
					بهار	تابستان	پاییز	زمستان	کل سال
گروه خدمات	**۵/۷**	**۱/۲**	**۴/۰**	**۳/۳**	**۰/۹**	**۲/۱**	**۴/۱**	**-۲/۲**	**۱/۲**
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری	۵/۸	۸/۷	۳/۸	۲/۸	-۳/۶	-۲/۳	۲/۱	-۷/۱	-۲/۷
حمل‌ونقل و انبارداری	۶/۰	۶/۰	۹/۰	۱/۳	-۳/۹	۳/۹	۴/۳	-۷/۳	-۰/۸
فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا	۳۵/۳	۲۸/۶	۱۵/۷	۵/۱	-۵/۴	۱/۵	-۲/۸	-۲۰/۳	-۶/۷
اطلاعات و ارتباطات	۱۶/۶	۳/۲	۳۳/۲	۱۳/۵	۱۰/۶	۸/۶	۱۳/۹	-۳/۷	۷/۴
فعالیت‌های مالی و بیمه	-۶/۵	۶/۰	۰/۰	۶/۳	۱۱/۶	۱۳/۴	۱۱/۲	۱/۷	۹/۲
فعالیت‌های املاک و مستغلات	۱/۱	۳/۳	۱/۹	۱/۸	۱/۵	۱/۶	۲/۶	۳/۸	۲/۳
فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی	۱۷/۲	۱۰/۸	-۴/۲	۹/۱	۱۰/۱	۳/۷	۳/۴	-۲/۰	۳/۶
فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی	-۲/۰	-۱۴/۲	-۵/۶	۰/۵	۴/۱	۰/۰	۳/۴	۲/۳	۲/۵
اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی	۸/۹	-۱۷/۵	-۱/۵	۰/۳	۲/۶	-۱/۶	۵/۰	۱/۲	۱/۶
آموزش	۶/۵	-۱۷/۴	۴/۳	۴/۳	۹/۵	۷/۴	۹/۰	۴/۹	۷/۵
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۱۵/۹	-۱/۴	۵/۰	۱۰/۰	۱۰/۷	۱۱/۶	۲/۶	۹/۰	۸/۴
هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی	۷/۶	-۲/۳	۵/۵	۲۰/۴	۸/۲	۷/۱	۱۲/۳	-۴/۱	۵/۰

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۴

گزارش مرکز آمار ایران از رشد گروه خدمات در سال ۱۴۰۴ بسیار متفاوت از گزارش بانک مرکزی است که البته بخشی از این اختلاف ناشی از تفاوت در دسته‌بندی زیرمجموعه‌های این گروه است. طبق گزارش مرکز آمار در سال ۱۴۰۴، بخش خدمات ۴۲/۰ درصد از ارزش‌افزوده اقتصاد به قیمت‌های جاری را شامل می‌شود که ۰/۲ واحد درصد کمتر از سال قبل از آن بوده است. مطابق این گزارش، به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰، این بخش در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل از آن ۰/۳ درصد رشد داشته است. در بین زیرمجموعه‌های این گروه، سه زیربخش «عمده و خرده فروشی، هتل و رستوران»، «سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی» و «حمل‌ونقل، انبارداری و ارتباطات» به ترتیب رشدهای منفی ۱/۸ درصدی، منفی ۱/۰ درصدی و منفی ۰/۳ درصدی را در سال ۱۴۰۴ تجربه کرده‌اند و سایر زیرمجموعه‌های این بخش در این مدت رشدهای مثبت داشته‌اند. بیشترین این رشدهای مثبت با ۸/۴ درصد به زیرمجموعه «واسطه‌گری‌های مالی» مربوط بوده تا سهم ۰/۳ واحد درصدی از کل رشد اقتصادی به این زیربخش تعلق گیرد. علاوه بر این، زیربخش «مستغلات، کرایه و خدمات کسب‌وکار» رشد مثبت ۱/۰ درصدی را در سال ۱۴۰۴ ثبت کرده است.

۲. بازار نیروی کار

آمار منتشرشده از وضعیت بازار کار کشور در سال ۱۴۰۴ از نرخ مشارکت ۴۰/۶ درصدی و نرخ بیکاری ۷/۵ درصدی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در این سال حکایت دارد. بر این اساس و طبق گزارش مرکز آمار ایران، نرخ‌های مشارکت و بیکاری در این سال نسبت به سال ۱۴۰۳، به ترتیب کاهش‌های ۰/۴ واحد درصدی و ۰/۱ واحد درصدی را تجربه کرده‌اند. نرخ مشارکت که در روندی اکیدا نزولی، با کاهش ۳/۲ واحد درصدی از ۴۴/۱ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۴۰/۹ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده بود، سرانجام در سال ۱۴۰۲ روند صعودی به خود گرفت تا به ۴۱/۳ درصد برسد. با این حال در سال ۱۴۰۳ روند مذکور دوباره معکوس شد و روند نزولی در سال ۱۴۰۴ نیز تداوم یافته تا نرخ مشارکت به ۴۰/۶ درصد تقلیل یابد. نسبت اشتغال (نسبت تعداد افراد شاغل به کل جمعیت در سن کار) که در سال ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ بدون تغییر مانده بود و فرصت‌های شغلی متناسب با رشد جمعیت ایجاد شده بود، در سال ۱۴۰۴ با کاهش ۰/۴ واحد درصدی روبه‌رو شده است. در واقع در مقایسه با رشد ۸۱۰/۰ هزار نفری جمعیت در سن کار کشور در سال ۱۴۰۴، تنها ۳۴/۰ هزار شغل به فرصت‌های شغلی قبلی اضافه شده‌اند. از طرف دیگر، سهم اشتغال ناقص (کار کمتر از ۴۴ ساعت در هفته) رقم ۷/۶ درصد را در این سال ثبت کرده است که نسبت به سال قبل از آن تغییری نداشته، اگرچه در زمستان ۱۴۰۴ اشتغال ناقص نسبت به فصل مشابه سال ۱۴۰۳ با افزایش ۰/۵ واحد درصدی روبه‌رو بوده است. بر این اساس، بررسی همزمان نرخ مشارکت اقتصادی و نسبت اشتغال در سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که آثار جنگ و افزایش نااطمینانی‌های اقتصادی بیش از آن که در افزایش محسوس نرخ بیکاری منعکس شده باشد، در کاهش حضور نیروی کار در بازار و افت ظرفیت اشتغال اقتصاد نمایان شده است. در واقع کاهش نرخ مشارکت اقتصادی بیانگر آن است که بخشی از جمعیت در سن کار، به دلیل محدود شدن فرصت‌های شغلی، انگیزه جست‌وجوی کار را از دست داده و به صورت موقت (یا حتی دایم) از بازار کار خارج شده‌اند. کاهش نسبت اشتغال نشان می‌دهد که سهم افراد شاغل از کل جمعیت در سن کار کاهش یافته و اقتصاد در ایجاد فرصت‌های شغلی جدید با محدودیت مواجه بوده است. ثبات و کاهش نسبی نرخ بیکاری در چنین شرایطی الزاما به معنای بهبود بازار کار نیست، بلکه تا حدی ناشی از کوچک‌تر شدن جمعیت فعال است. این ترکیب کاهش نرخ مشارکت و نسبت اشتغال را می‌توان یکی از مهمترین نشانه‌های تضعیف بازار کار در پی تشدید نااطمینانی‌های ناشی از جنگ در سال ۱۴۰۴ دانست.

در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل از آن، در مجموع ۸۱۰/۰ هزار نفر به جمعیت در سن کار افزوده شده است که سهم مردان و زنان از این مقدار به ترتیب ۴۸/۷ درصد (۳۹۴/۳ هزار نفر) و ۵۱/۳ درصد (۴۱۵/۷ هزار نفر) بوده است. از طرفی، در این سال در مقایسه با سال ۱۴۰۳، تنها ۱۹/۳ هزار نفر به جمعیت فعال اضافه شده است که ۲/۴ درصد از جمعیت اضافه‌شده در سن کار را پوشش می‌دهد. البته این عدم پوشش به کاهش چشمگیر جمعیت فعال زنان در این سال برمی‌گردد، به گونه‌ای که با وجود افزایش ۲۰۹/۰ هزار نفری جمعیت فعال مردان در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل از آن، جمعیت فعال زنان در این مدت با کاهش ۱۸۹/۷ هزار نفری روبه‌رو شده است. بر این اساس، از کل جمعیت در سن کار کشور در سال ۱۴۰۴، معادل ۴۰/۶ درصد فعال بوده‌اند که کاهش ۰/۴ واحد درصدی نرخ مشارکت را در مقایسه با سال قبل از آن نشان می‌دهد. البته نرخ مذکور در زمستان ۱۴۰۴ حتی به ۳۹/۷ درصد فرو افتاده است. شایان ذکر است نرخ پایین مشارکت در مقایسه با سایر کشورها یکی از شاخصه‌های همیشگی اقتصاد ایران حداقل در چند دهه اخیر بوده است و این نرخ پایین عمدتا از جانب جمعیت بانوان کشور ایجاد می‌شود، به طوری که از جمعیت ۳۳/۱ میلیون نفری زنان ۱۵ ساله و بیشتر در ایران، تنها ۴/۴ میلیون نفر قابلیت و تمایل به انجام کار و به عبارت دیگر مشارکت اقتصادی در سال ۱۴۰۴ داشته‌اند. از همین جمعیت اندک نیز ۱۵/۰ درصد بیکار بوده‌اند، در حالی که نرخ بیکاری برای مردان در سال ۱۴۰۴ معادل ۶/۰ درصد رقم خورده است. در فاصله سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۳، پس از مدت‌ها بر جمعیت زنان فعال افزوده شد، اما در سال ۱۴۰۴ جمعیت زنان فعال کاهشی بوده است. این در حالی است که در این سال بر جمعیت زنان در سن کار معادل ۴۱۵/۷ هزار نفر افزوده شده است. در نهایت، نرخ مشارکت اقتصادی زنان با کاهش ۰/۷ واحد درصدی نسبت به سال ۱۴۰۳ به ۱۳/۴ درصد تقلیل یافته است. این سطح نازل نرخ مشارکت بانوان کشور نشان می‌دهد که فارغ از ضعف‌های ساختاری مهارت‌پروری در سیستم آموزشی کشور، فرهنگ، زیرساخت‌ها و موقعیت‌های موجود در بازار کار مناسب و پذیرای ورود زنان نبوده‌اند. این تفاوت در نرخ بیکاری تقریبا در همه سال‌های نیم قرن اخیر تکرار شده و بالا بودن جمعیت غیرفعال بانوان از مهمترین چالش‌های بازار کار کشور محسوب می‌شود.

علاوه بر این، بیکاری جوانان و قشر تحصیلکرده دانشگاهی کشور نیز نگران‌کننده است. در سال ۱۴۰۴ حدود ۱/۴ میلیون نفر از جمعیت ۱۸ تا ۳۵ ساله کشور موفق به یافتن شغل مورد نظر خود نشده‌اند که گویای نرخ بیکاری ۱۵/۰ درصدی برای این گروه سنی است. این نرخ برای زنان در این گروه سنی به ۲۶/۰ درصد می‌رسد. همچنین نرخ بیکاری در بین فارغ‌التحصیلان آموزش عالی ۱۰/۴ درصد بوده که در بین زنان این گروه به ۱۸/۱ درصد می‌رسد. افزون بر این، حدود ۳۹/۰ درصد از کل جمعیت بیکار کشور در سال ۱۴۰۴ دارای تحصیلات عالی بوده‌اند. بالاتر بودن آمار بیکاری در بین جمعیت فارغ‌التحصیل دانشگاهی در مقایسه با متوسط کل جمعیت نشان می‌دهد که ادامه تحصیل در مقاطع دانشگاهی نه تنها ورود به بازار کار را تسهیل نکرده، بلکه متناسب و سازگار با ظرفیت بازار کار نبوده و حتی احتمالا جذب فارغ‌التحصیلان را سخت‌تر کرده است. بنابراین دوره‌های تحصیلات دانشگاهی که یک سرمایه‌گذاری نسبتا بزرگ هم برای دولت و هم خانوارها تلقی می‌شوند، برای تعداد قابل توجهی از افراد و حداقل از جنبه ورود به بازار کار و کسب درآمد، عایدی مورد انتظار را نداشته‌اند.

در سال ۱۴۰۴ نزدیک به ۲۴/۸ میلیون نفر از جمعیت بالای ۱۵ سال در کشور شاغل بوده‌اند که افزایش حدود ۳۴ هزار نفری را در مقایسه با سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد. از این جمعیت، حدود ۱۳/۹ درصد در بخش کشاورزی، ۳۲/۸ درصد در بخش صنعت و ۵۳/۲ درصد در بخش خدمات اشتغال داشته‌اند. در مجموع، سهم جمعیت شاغل در بخش صنعت در سال ۱۴۰۴ کاهش ۰/۵ واحد درصدی را نسبت به سال ۱۴۰۳ تجربه کرده و در مقابل بخش خدمات به همین نسبت افزایش سهم داشته است. جدول ۱۰ برخی شاخص‌های مهم بازار کار کشور را در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

جدول ۱۰. شاخص‌های اصلی بازار کار ایران به تفکیک جنسیت برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

		سال ۱۴۰۳			سال ۱۴۰۴		
		کل	مرد	زن	کل	مرد	زن
مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	نرخ (درصد)	۴۱/۰	۶۸/۱	۱۴/۱	۴۰/۶	۶۷/۹	۱۳/۴
	تعداد (میلیون نفر)	۲۶/۸	۲۲/۲	۴/۶	۲۶/۸	۲۲/۴	۴/۴
اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	نسبت (درصد)	۳۷/۹	۶۳/۹	۱۲/۱	۳۷/۵	۶۳/۸	۱۱/۴
	تعداد (میلیون نفر)	۲۴/۸	۲۰/۸	۴/۰	۲۴/۸	۲۱/۱	۳/۸
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	نرخ (درصد)	۷/۶	۶/۲	۱۴/۳	۷/۵	۶/۰	۱۵/۰
	تعداد (میلیون نفر)	۲/۰	۱/۴	۰/۷	۲/۰	۱/۴	۰/۷
بیکاری جوانان ۱۸ تا ۳۵ ساله	نرخ (درصد)	۱۴/۷	۱۲/۰	۲۴/۹	۱۵/۰	۱۲/۱	۲۶/۰
	تعداد (میلیون نفر)	۱/۴	۰/۹	۰/۵	۱/۴	۰/۹	۰/۵
بیکاری فارغ‌التحصیلان آموزش عالی	نرخ (درصد)	۱۱/۳	۷/۷	۱۹/۱	۱۰/۴	۷/۰	۱۸/۱
	تعداد (میلیون نفر)	۰/۹	۰/۴	۰/۵	۰/۸	۰/۴	۰/۴
سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص زمانی (درصد)		۷/۶	۸/۲	۴/۵	۷/۶	۸/۱	۴/۳
جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر (میلیون نفر)		۶۵/۳	۳۲/۶	۳۲/۷	۶۶/۱	۳۳/۰	۳۳/۱

مأخذ: مرکز آمار ایران، چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

۳. وضعیت مالی و بودجه دولت

بودجه دولت یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست‌گذاری و جامع‌ترین بیان اولویت‌های عمومی است. قانون بودجه به دلیل نقش پررنگ دولت در اقتصاد ایران اهمیت مضاعفی دارد. فارغ از نقش منابع درآمدی (از قبیل مالیات) و مصارف جاری و عمرانی دولت بر سایر متغیرهای کلان اقتصادی، الگوی تامین مالی ناترازی بودجه در مواجهه با شوک‌های خارجی همچون تحریم‌های اقتصادی و محدود شدن روابط تجاری با سایر کشورها اهمیت بسزایی دارد.

۳-۱. کلیات لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۴

بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۵۳,۸۴۵ هزار میلیارد ریال تصویب شد که از رشد ۸۹/۸ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ حکایت داشت. همچنین، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت با رشد ۷۰/۴ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۶۳,۷۷۴ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد. به این ترتیب بودجه کل کشور در سال ۱۴۰۴ به ۱۱۲,۷۹۵ هزار میلیارد ریال بالغ شد که از رشد ۷۴/۶ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ حکایت داشت. با این حال منابع و مصارف بودجه کل کشور در قانون مصوب سال ۱۴۰۴ کاهش ۵/۲ درصدی را نسبت به لایحه بودجه در آن سال تجربه کرد. این کاهش در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به حذف کردن اقلام فرابودجه‌ای از سقف بودجه کل کشور برمی‌گردد که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ برای اولین بار به سقف بودجه کل کشور اضافه شدند. این منابع فرابودجه‌ای شامل منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها، واگذاری نفت به نیروهای مسلح و طرح‌های خاص بودند که علی‌القاعده باید به طور شفاف در بودجه لحاظ شوند، اما در فرآیند تبدیل لایحه به قانون مجددا از سرجمع ارقام بودجه ۱۴۰۴ حذف شدند. در واقع با حذف کردن این ارقام از لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و حذف اثر آنها در مقایسه لایحه و قانون، بودجه کل کشور در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ نه تنها نسبت به لایحه کاهش نیافت، بلکه حدود ۹/۵ درصد افزایش را تجربه کرد. صورت وضعیت ارقام کلان قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در جدول ۱۱ نمایش داده شده است.

جدول ۱۱. زیربخش‌های اصلی قانون بودجه سال ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال-درصد)

	قانون بودجه ۱۴۰۳	لایحه بودجه ۱۴۰۴	لایحه بودجه ۱۴۰۴- بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای	قانون بودجه ۱۴۰۴	رشد قانون ۱۴۰۴ نسبت به قانون ۱۴۰۳	رشد قانون ۱۴۰۴ نسبت به لایحه ۱۴۰۴	رشد قانون ۱۴۰۴ نسبت به لایحه ۱۴۰۴- بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای
بودجه کل کشور	۶۴,۵۸۷/۱	۱۱۸,۹۶۶/۰	۱۰۲,۹۸۶/۰	۱۱۲,۷۹۵/۳	۷۴/۶	-۵/۲	۹/۵
بودجه عمومی	۲۸,۳۷۱/۴	۶۴,۰۷۶/۰	۴۸,۰۹۶/۰	۵۳,۸۴۴/۶	۸۹/۸	-۱۶/۰	۱۲/۰
منابع عمومی	۲۵,۶۲۰/۴	۵۹,۸۷۶/۰	۴۳,۸۹۶/۰	۴۹,۵۶۴/۶	۹۳/۵	-۱۷/۲	۱۲/۹
درآمدهای اختصاصی	۲,۷۵۱/۰	۴,۲۰۰/۰	۴,۲۰۰/۰	۴,۲۸۰/۰	۵۵/۶	۱/۹	۱/۹
بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت	۳۷,۴۱۵/۷	۵۴,۸۹۰/۰	۵۴,۸۹۰/۰	۶۳,۷۷۳/۸	۷۰/۴	۱۶/۲	۱۶/۲

ماخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بودجه عمومی دولت

بودجه عمومی دولت از دو بخش «منابع و مصارف عمومی» و «درآمدهای اختصاصی و مصارف از محل درآمدهای اختصاصی» تشکیل شده است.

درآمدهای اختصاصی توسط دستگاه‌های دولتی ایجاد شده و در همان دستگاه دولتی ایجادکننده هزینه می‌شوند. به عبارت دیگر این درآمدها وارد منابع متمرکز خزانه‌داری نمی‌شوند و خزانه‌داری نمی‌تواند به توزیع مجدد آنها در سایر بخش‌ها بپردازد. آنچه به طور متمرکز در اختیار

دولت و خزانه‌داری قرار می‌گیرد، منابع عمومی است که از سه بخش درآمدهای عمومی (مالیات، حقوق ورودی و درآمد حاصل از مالکیت دولت)، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (عمدتا صادرات نفت و واگذاری اموال دولتی) و واگذاری دارایی‌های مالی (عمدتا فروش اوراق بدهی، واگذاری شرکت‌های دولتی و برداشت از صندوق توسعه ملی) تشکیل شده است. خزانه‌داری این منابع را در سه دسته اعتبارات هزینه‌ای (عمدتا جبران خدمات کارکنان و پرداخت‌های مربوط به صندوق‌های بازنشستگی)، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) و تملک دارایی‌های مالی (بازپرداخت بدهی‌های قبلی از جمله اصل اوراق بدهی دولتی سررسیدشده) به مصرف می‌رساند. درآمدهای اختصاصی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ رشد ۱/۹ درصدی را نسبت به لایحه پیشنهادی دولت تجربه کرد، اما منابع و مصارف عمومی کاهش ۱۷/۲ درصدی داشت و این کاهش به حذف اقلام فرابودجه‌ای که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به سقف بودجه کل کشور اضافه شدند، برمی‌گردد. با حذف ارقام فرابودجه‌ای عنوان‌شده از لایحه، منابع و مصارف عمومی در قانون بودجه ۱۴۰۴ حتی رشد ۱۲/۹ درصدی را نسبت به لایحه تقدیمی این سال نشان می‌دهند. جدول ۱۲ جزییات منابع و مصارف عمومی را در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

جدول ۱۲. زیربخش‌های منابع و مصارف عمومی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال-درصد)

منابع	قانون ۱۴۰۴	رشد قانون ۱۴۰۴ نسبت به قانون ۱۴۰۳	رشد قانون نسبت به لایحه ۱۴۰۴	رشد قانون نسبت به لایحه ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای)	سهم اجزا از منابع عمومی در قانون ۱۴۰۴	مصارف	قانون بودجه سال ۱۴۰۴	رشد قانون ۱۴۰۴ نسبت به قانون ۱۴۰۳	رشد قانون نسبت به لایحه ۱۴۰۴	رشد قانون نسبت به لایحه ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای)	سهم اجزا از مصارف عمومی در قانون ۱۴۰۴
درآمدها (عمومی)	**۲۴,۴۶۴/۶**	**۵۳/۱**	**۷/۵**	**۷/۵**	**۴۹/۴**	**هزینه‌ها (جاری)**	**۳۳,۵۵۸/۶**	**۷۸/۶**	**-۱۷/۸**	**۷/۶**	**۶۷/۷**
مالیاتی	۲۰,۸۴۰/۰	۵۲/۷	۶/۱	۶/۱	۴۲/۰	جبران خدمات کارکنان	۸,۵۵۸/۱	-	-	-	۱۷/۳
حاصل از مالکیت دولت	۱,۸۱۰/۰	۳۴/۱	۲۸/۴	۲۸/۴	۳/۷	استفاده از کالاها و خدمات	۳,۰۵۳/۲	-	-	-	۶/۲
حاصل از فروش کالاها و خدمات	۶۰۶/۰	۳۱/۳	۰/۰	۰/۰	۱/۲	سود اوراق بدهی انتشاریافته	۲,۳۰۸/۴	-	-	-	۴/۷
حاصل از جرایم و خسارات و متفرقه	۱,۲۰۸/۶	۱۲۹/۲	۹/۹	۹/۹	۲/۴	یارانه	۲,۲۸۳/۸	-	-	-	۴/۶
						کمک‌های بلاعوض	۳۹۹/۰	-	-	-	۰/۸
						مزایای اجتماعی	۱۱,۲۵۸/۸	-	-	-	۲۲/۷
						سایر هزینه‌ها	۵,۶۹۷/۳	-	-	-	۱۱/۵
						تراز عملیاتی	**-۹,۰۹۴/۰**	**۲۲۴/۳**	**-۴۹/۶**	**۷/۷**	**-**
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	**۹,۳۰۰/۰**	**۴۴/۳**	**-۶۰/۱**	**۲۶/۷**	**۱۸/۸**	**تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (هزینه‌های عمرانی)**	**۶,۰۰۶/۰**	**۵۰/۲**	**-۴۹/۸**	**۷/۳**	**۱۲/۱**
منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی	۵,۳۹۵/۰	-۷/۴	-۷۴/۴	۶/۰	۱۰/۹	ساختمان و سایر مستحدثات	۴,۲۳۸/۸	-	-	-	۸/۶
منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول و سایر	۳,۲۵۵/۰	۴۲۶/۵	۴۴/۷	۴۴/۷	۶/۶	ماشین‌آلات و تجهیزات	۹۳۰/۵	-	-	-	۱/۹
تهاتر نفت بابت تامین فرآورده‌ها	۶۵۰/۰	-	-	-	۱/۳	سایر دارایی‌های ثابت	۲۶/۲	-	-	-	۰/۱
						استفاده از موجودی انبار	۰/۰	-	-	-	۰/۰
						اقلام گرانبها	۰/۸	-	-	-	۰/۰
						زمین	۵۴/۶	-	-	-	۰/۱
						سایر دارایی‌های تولیدنشده	۷۵۵/۱	-	-	-	۱/۵
						خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	**۳,۲۹۴/۰**	**۳۴/۷**	**-۷۱/۰**	**۸۹/۳**	**-**
واگذاری دارایی‌های مالی	**۱۵,۸۰۰/۰**	**۳۹۵/۰**	**۱۴/۵**	**۱۴/۵**	**۳۱/۹**	**تملک دارایی‌های مالی**	**۱۰,۰۰۰/۰**	**۲۵۳/۰**	**۴۰/۸**	**۴۰/۸**	**۲۰/۲**
فروش اوراق مالی اسلامی	۸,۱۰۰/۰	۲۱۸/۱	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۶/۳	اعتبارات موضوع واگذاری سهام	۶۱/۰	۲۷/۵	-	-	۰/۱
واگذاری شرکت‌های دولتی	۲,۱۵۰/۰	۲۵۸/۳	۵۹/۳	۵۹/۳	۴/۳	بازپرداخت اصل اوراق مالی	۳,۸۴۱/۳	۵۴/۲	-	-	۷/۸
منابع حاصل از استفاده از صندوق توسعه ملی	۵,۴۱۰/۰	-	۰/۰	۰/۰	۱۰/۹	بازپرداخت اصل تسهیلات بانکی	۱۴۶/۰	۱۵۹/۷	-	-	۰/۳
سایر واگذاری‌ها	۱۴۰/۰	۲۰۵/۷	۲۵۰/۰	۲۵۰/۰	۰/۳	تعهدات پرداخت‌نشده سال‌های قبل	۳,۶۲۵/۷	۴,۳۸۹/۴	-	-	۷/۳
						بازپرداخت اصل وام‌های خارجی و تعهدات	۳۱۷/۶	۱۳۱/۷		-	۰/۶
						سرمایه‌گذاری، کمک‌های فرهنگی و اقتصادی بین‌المللی	۲,۰۰۸/۴	۹,۹۴۲/۰	-	-	۴/۱
						خالص واگذاری دارایی‌های مالی	**۵,۸۰۰/۰**	**۱,۵۱۶/۵**	**-۱۳/۴**	**-۱۳/۴**	**-**
جمع منابع عمومی	**۴۹,۵۶۴/۶**	**۹۳/۵**	**-۱۷/۲**	**۱۲/۹**	**۱۰۰/۰**	**جمع مصارف عمومی**	**۴۹,۵۶۴/۶**	**۹۳/۵**	**-۱۷/۲**	**۱۲/۹**	**۱۰۰/۰**

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ سهم درآمدهای عمومی از کل منابع عمومی برابر ۴۹/۴ درصد لحاظ شد که کاهش ۱۳/۰ واحد درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و افزایش ۱۱/۴ واحد درصدی نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ داشته است. در صورت حذف اقلام فرابودجه‌ای عنوان‌شده از سقف بودجه کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، سهم مذکور در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ نسبت به لایحه تقدیمی آن سال نه تنها افزایش نیافته، بلکه کاهش ۲/۵ واحد درصدی را تجربه کرده است. با این حال رقم درآمدهای عمومی به طور مطلق نسبت به لایحه آن سال رشد ۷/۵ درصدی داشته است و کاهش سهم آن به رشد بیشتر سایر منابع بودجه در فرآیند تبدیل لایحه به قانون بازمی‌گردد. همچنین درآمدهای مالیاتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ رشد قابل توجه ۵۲/۷ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ تجربه کرد. بر این اساس، در قانون بودجه ۱۴۰۴ کل درآمدهای مالیاتی برابر با ۲۰,۸۴۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که ۴۳/۲ درصد آن را مالیات غیرمستقیم (مالیات بر کالاها و خدمات و مالیات بر واردات) و ۵۶/۸ درصد را مالیات مستقیم (مالیات اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمدها و مالیات بر ثروت) تشکیل می‌دهد. در این میان، درآمد ناشی از مالیات مستقیم در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ با رشد چشمگیر ۶۹/۴ درصدی، به ۱۱,۸۳۶/۴ هزار میلیارد ریال بالغ شد. در میان اجزای مالیات مستقیم، مالیات اشخاص حقوقی با افزایش ۷۲/۸ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ (بیشترین رشد در میان اجزای مالیات مستقیم) به ۸,۰۹۸/۸ هزار میلیارد ریال رسید تا سهم ۳۸/۹ درصدی از کل درآمدهای مالیاتی داشته باشد. در میان اجزای مالیات اشخاص حقوقی در قانون بودجه ۱۴۰۴، مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی با سهم ۸۱/۴ درصدی از کل مالیات اشخاص حقوقی، رشد ۷۶/۶ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ تجربه کرد. همچنین مالیات عملکرد شرکت‌های دولتی در قانون مزبور نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ با افزایش قابل‌توجه ۲۰۹/۰ درصدی روبه‌رو شد.

علاوه بر این، مالیات بر درآمد در قانون بودجه ۱۴۰۴ با رشد ۶۸/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ مواجه شد تا سهم ۱۵/۳ درصدی از کل درآمدهای مالیاتی داشته باشد. در میان اجزای اصلی آن، مالیات بر مشاغل (کسبه، اصناف و موارد مشابه) با سهم ۳۸/۴ درصدی از مالیات بر درآمد، افزایش ۵۳/۷ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ داشت. مالیات بر حقوق کارکنان بخش‌های عمومی و خصوصی به ترتیب با سهم‌های ۲۰/۴ درصدی و ۳۶/۰ درصدی از مالیات بر درآمد، رشدهای ۷۱/۹ درصدی و ۹۰/۸ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ تجربه کردند. همچنین در قانون مذکور، ردیف مالیات بر ثروت در میان اجزای عمده درآمدهای مالیاتی با افزایش ۳۶/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ روبه‌رو شد. در این زمینه مالیات بر نقل و انتقال سهام با سهم ۳۳/۶ درصدی از کل مالیات بر ثروت، افزایش ۲۷/۴ درصدی را نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ تجربه کرد که بیانگر برآورد دولت از رونق نسبی بازار سرمایه در سال ۱۴۰۴ بود. ردیف مالیات بر خودروهای گران‌قیمت در این قانون با سهم ۸/۲ درصدی از کل مالیات بر ثروت، با رشد ۷۱/۹ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ همراه شد. با این حال ردیف مالیات بر خانه‌های خالی با سهم ناچیز ۰/۹ درصدی از کل مالیات بر ثروت، کاهش ۵۰/۰ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ تجربه کرد.

از طرفی درآمد ناشی از مالیات غیرمستقیم در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ با رشد ۳۵/۴ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳، به ۹,۰۰۳/۶ هزار میلیارد ریال رسید. در میان اجزای مالیات غیرمستقیم، مالیات بر کالاها و خدمات با سهم ۳۰/۵ درصدی از کل درآمدهای مالیاتی، رشد ۲۱/۵ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ تجربه کرد. ردیف مالیات بر ارزش افزوده با سهم ۵۶/۴ درصدی از مالیات بر کالاها و خدمات، در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کاهش ۴/۱ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ داشت. البته این کاهش به افزایش یک واحد درصدی نرخ مالیات بر ارزش افزوده از ۹ درصد به ۱۰ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ بر می‌گشت که در ردیف مالیات بر ارزش افزوده ثبت شد. این در حالی است که افزایش مذکور در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در ردیف جداگانه‌ای تحت عنوان «یک واحد درصد مالیات بر ارزش افزوده سهم متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان» لحاظ شد. بدین ترتیب، در صورت اضافه شدن رقم مزبور به درآمد مالیات بر ارزش افزوده در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، ردیف مالیات بر ارزش افزوده (صرفا سهم ۵ واحد درصدی دولت از نرخ ۱۰ درصدی مالیات بر ارزش افزوده) به حدود ۴,۴۸۶/۳ هزار میلیارد ریال افزایش می‌یابد که در این حالت با رشد ۱۹/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ همراه می‌شود و سهم آن از کل مالیات بر کالاها و خدمات و کل درآمدهای مالیاتی، به ترتیب به ۷۰/۵ درصد و ۲۱/۵ درصد در قانون بودجه ۱۴۰۴ خواهد رسید. همچنین مالیات بر نقل و انتقال اتومبیل با رشد ۵۴/۶ درصدی، از ۲۰۰/۶ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ به ۳۱۰/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۴ افزایش یافت که سهم ۴/۹ درصدی از مالیات بر کالاها و خدمات دارد. در این میان، اگرچه مالیات بر واردات (حقوق ورودی) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ نسبت به لایحه بودجه آن سال تغییری نداشت، اما با رشد قابل توجه ۸۵/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ همراه شد و سهم آن از کل درآمدهای مالیاتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ برابر با ۱۲/۷ درصد در نظر گرفته شد. حدود ۴۳/۱ درصد از کل مالیات بر واردات در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به ردیف حقوق ورودی خودرو مربوط بود و این ردیف در قانون مذکور با رشد ۲۴۱/۱ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ همراه شد.

اعتبارات هزینه‌ای (مخارج جاری) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ با سهم ۶۷/۷ درصدی از کل مصارف عمومی، به ترتیب رشدهای ۷/۶ درصدی و ۷۸/۶ درصدی را نسبت به لایحه بودجه این سال (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) و قانون بودجه سال ۱۴۰۳ تجربه کرد. در صورت لحاظ ارقام فرابودجه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (مخارج جاری در لایحه تقدیمی معادل ۴۰,۸۱۰/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد و سهم ۶۸/۲ درصدی از کل مصارف عمومی داشت)، اعتبارات هزینه‌ای در قانون بودجه آن سال با کاهش ۱۷/۸ درصدی نسبت به لایحه ۱۴۰۴ همراه می‌شود. در میان فصول اعتبارات هزینه‌ای (مخارج جاری) در قانون بودجه سال ۱۴۰۴، فصل مزایای اجتماعی و فصل جبران خدمات کارکنان دولت به ترتیب با سهم‌های ۳۳/۵ درصدی و ۲۵/۵ درصدی از کل مخارج جاری دولت، به ۱۱,۲۵۸/۸ هزار میلیارد ریال و ۸,۵۵۸/۱ هزار میلیارد ریال بالغ شدند. در مجموع این دو فصل حدود ۵۹/۱ درصد از کل هزینه‌های جاری را شامل می‌شوند. افزون بر این، فصل یارانه با سهم ۶/۸ درصدی از کل هزینه‌های جاری، به ۲,۲۸۳/۸ هزار میلیارد

ریال بالغ شد که حدود ۸۷/۷ درصد از این رقم مربوط به جبران کسری طرح هدفمندی یارانه‌ها است. در واقع با توجه به بروز کسری در تراز هدفمندی یارانه‌ها در سال‌های قبل و جبران آن از محل منابع عمومی بودجه دولت، در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ مبلغ ۲,۰۰۱/۸ هزار میلیارد ریال تحت عنوان «کمک زیان از بودجه عمومی» در زیرمجموعه سرفصل یارانه، برای جبران کسری هدفمندی یارانه‌ها در نظر گرفته شد. بدین ترتیب، کسری تراز عملیاتی، به ترتیب، با افزایش‌های ۲۲۴/۳ درصدی و ۷/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و لایحه تقدیمی (بدون ارقام فرابودجه‌ای) به ۹,۰۹۴/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۴ رسید. البته با لحاظ ارقام فرابودجه‌ای، کسری تراز عملیاتی در لایحه بودجه آن سال معادل ۱۸,۰۵۴ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد و در این حالت کسری این تراز در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کاهش ۴۹/۶ درصدی را نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۴ (با لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) تجربه کرد. کسری قابل توجه تراز عملیاتی حکایت از آن دارد که بخش قابل توجهی از اعتبارات هزینه‌ای به وسیله درآمدهای عمومی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ پوشش داده نمی‌شود.

از طرف دیگر، منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کاهش ۷/۴ درصدی را تجربه کرد، در حالی که نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) با رشد ۶/۰ درصدی همراه شد. شایان ذکر است که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ برخلاف روند سال‌های قبل از آن تلاش شد که ردیف‌های فرابودجه‌ای پیشین در سقف بودجه عمومی لحاظ شوند. بدین ترتیب، ردیف «منابع حاصل از نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی» علاوه بر صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز، شامل منابع حاصل از فروش داخلی و صادرات فرآورده‌های نفتی، فروش داخلی گاز طبیعی، فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی و منابع نفتی تخصیص‌یافته به نیروهای مسلح و طرح‌های خاص نیز می‌شد و ردیف منابع حاصل از نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی بالغ بر ۲۱,۰۷۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد. اما در فرآیند تبدیل لایحه به قانون در مجلس شورای اسلامی، ردیف‌های فرابودجه‌ای از سقف بودجه عمومی خارج شدند و منابع حاصل از نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی با کاهش ۷۴/۴ درصدی به ۵,۳۹۵/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ تقلیل یافت.

علاوه بر این، در قانون بودجه ۱۴۰۴، مقرر شد حدود ۱۲/۱ میلیارد دلار از منابع نفتی با نرخ حدود ۴۱۲ هزار ریال به ازای هر دلار تسعیر شود و به منظور واردات کالاهای اساسی تخصیص یابد. این در حالی است که در لایحه بودجه آن سال نرخ تسعیر درآمدهای ارزی تا سقف ۱۲/۱ میلیارد دلار برای واردات کالاهای اساسی با نرخی در حدود ۳۸۵ هزار ریال به ازای هر دلار تعیین شده بود. برای منابع نفتی مازاد بر این ۱۲/۱ میلیارد دلار در قانون بودجه ۱۴۰۴ نرخ تسعیری در حدود ۵۶۹ هزار ریال به ازای هر دلار در نظر گرفته شد. فروض ضمنی جهت محاسبات دلاری-ریالی منابع نفتی به شرح جدول ۱۳ قابل ارائه است.

جدول ۱۳. منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی

	لایحه ۱۴۰۳	قانون ۱۴۰۳	لایحه ۱۴۰۴	قانون ۱۴۰۴	رشد قانون ۱۴۰۴ به لایحه ۱۴۰۳ (درصد)	رشد قانون ۱۴۰۴ به قانون ۱۴۰۳ (درصد)	رشد قانون ۱۴۰۴ به لایحه ۱۴۰۴ (درصد)
میزان صادرات نفت و میعانات گازی (هزار بشکه در روز)	۱,۳۵۰/۰	۱,۳۵۰/۰	۱,۲۵۰/۰	۱,۲۵۰/۰	-۷/۴	-۷/۴	۰/۰
قیمت هر بشکه نفت خام (دلار)	۷۱/۰	۷۱/۰	۶۳/۳	۶۳/۳	-۱۰/۸	-۱۰/۸	۰/۰
سهم شرکت نفت از صادرات نفت و میعانات گازی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۰/۰	۰/۰	۰/۰
سهم شرکت گاز از خالص صادرات گاز طبیعی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۰/۰	۰/۰	۰/۰
سهم صندوق توسعه ملی از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز (درصد)	۴۰/۰	۴۵/۰	۴۸/۰	۴۸/۰	۲۰/۰	۶/۷	۰/۰
سهم دولت از صادرات نفت و میعانات گازی (درصد)	۴۵/۵	۴۰/۵	۳۷/۵	۳۷/۵	-۱۷/۶	-۷/۴	۰/۰
سهم دولت از خالص صادرات گاز طبیعی (درصد)	۴۵/۵	۴۰/۵	۳۷/۵	۳۷/۵	-۱۷/۶	-۷/۴	۰/۰
نرخ تسعیر درآمدهای ارزی برای واردات کالای اساسی (هزار ریال به ازای هر دلار)	۲۸۵/۰	۲۸۵/۰	۳۸۵/۰	۴۱۱/۸	۴۴/۵	۴۴/۵	۷/۰
میزان ارز مورد نیاز برای واردات کالاهای اساسی با نرخ ترجیحی (میلیارد دلار)	۱۵/۰	۱۵/۰	۱۲/۱	۱۲/۱	-۱۹/۳	-۱۹/۳	۰/۰
نرخ تسعیر درآمدهای ارزی در بودجه برای واردات سایر کالاها (هزار ریال به ازای هر دلار)	۳۹۶/۰	۳۹۶/۰	۵۵۷/۷	۵۶۸/۸	۴۳/۶	۴۳/۶	۲/۰
خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۳/۵	۳/۵	۵/۳	۵/۳	۵۱/۴	۵۱/۴	۰/۰
کل درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی (میلیارد دلار)	۳۵/۰	۳۵/۰	۲۸/۹	۲۸/۹	-۱۷/۴	-۱۷/۴	۰/۰
سهم صندوق توسعه ملی از کل درآمدهای ارزی (میلیارد دلار)	۱۵/۴	۱۷/۳	۱۶/۴	۱۶/۴	۶/۵	-۵/۲	۰/۰
سهم شرکت نفت از صادرات نفتی (میلیارد دلار)	۵/۳	۵/۳	۴/۲	۴/۲	-۲۰/۸	-۲۰/۸	۰/۰
سهم شرکت گاز از درآمدهای ارزی خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۰/۵	۰/۵	۰/۸	۰/۸	۶۰/۰	۶۰/۰	۰/۰
سهم دولت از کل درآمدهای ارزی صادرات نفتی (میلیارد دلار)	۱۵/۹	۱۴/۲	۱۰/۸	۱۰/۸	-۳۲/۱	-۲۳/۹	۰/۰
سهم دولت از کل درآمدهای ارزی خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۱/۶	۱/۴	۲/۰	۲/۰	۲۵/۰	۴۲/۹	۰/۰
منابع حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی (سهم دولت - هزار میلیارد ریال)	**۵,۸۲۷/۸**	**۵,۰۶۵/۷**	**۵,۰۹۰/۰**	**۵,۳۹۵/۰**	**-۷/۴**	**۶/۵**	**۶/۰**

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴، لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و فروض ضمنی آن‌ها طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

علاوه بر این، در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۴ سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای حاصل از صادرات نفتی معادل ۴۸/۰ درصد تعیین شد و برخلاف سال ۱۴۰۳، دولت در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۴ اجازه استقراض ۲۸/۰ واحد درصد از سهم صندوق را داشت تا در عمل سهم صندوق به ۲۰/۰ درصد کاهش یابد. بدین ترتیب و با توجه به فروض برآورد درآمدهای ارزی، سهم ۴۸/۰ درصدی صندوق توسعه ملی از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در حدود ۱۶/۴ میلیارد دلار محاسبه شد که کاهش ۵/۲ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد. مجوز استقراض دولت از سهم صندوق توسعه ملی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۹/۵ میلیارد دلار برآورد می‌شود که با توجه به نرخ تسعیر پیش‌بینی‌شده در بودجه (حدود ۵۶۹ هزار ریال به ازای هر دلار) برابر با ۵,۴۱۰/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد و در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی تحت عنوان «منابع حاصل از صندوق توسعه ملی» ثبت شد تا سهم ۱۰/۹ درصدی از منابع عمومی در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ داشته باشد.

در نهایت سهم دولت از درآمدهای نفتی (صادرات نفت، میعانات گازی، خالص صادرات گاز) معادل ۵,۳۹۵/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۴ (با لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) کاهش چشمگیر ۷۴/۴ درصدی را تجربه کرد، اما نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۴ بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای افزایش ۶/۰ درصدی داشت. با این حال درآمدهای نفتی حدود ۷/۴ درصد کمتر از قانون بودجه ۱۴۰۳ برآورد شد تا همچون صندوق توسعه ملی، سهم ۱۰/۹ درصدی از منابع عمومی دولت در قانون بودجه ۱۴۰۴ داشته باشد. البته قابل ذکر است که در سال ۱۴۰۳، اگرچه سهم صندوق توسعه ملی از ۴۰/۰ درصد در لایحه بودجه به ۴۵/۰ درصد در قانون بودجه ۱۴۰۳ افزایش یافت، اما رقم ریالی درآمدهای نفتی دولت در قانون بودجه ۱۴۰۳ تغییری نسبت به لایحه آن سال تجربه نکرد و افزایش ۵/۰ واحد درصدی سهم صندوق توسعه ملی در این زمینه لحاظ نشد. در صورت لحاظ آن، درآمدهای نفتی در قانون بودجه ۱۴۰۳ به ۵,۰۶۵/۷ هزار میلیارد ریال تقلیل می‌یابد و در این حالت، ردیف درآمدهای نفتی در قانون بودجه ۱۴۰۴ نه تنها کاهشی نداشته، بلکه با رشد ۶/۵ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ همراه شده است.

همچنین در قانون بودجه ۱۴۰۴ ردیفی ۶۵۰/۰ هزار میلیارد ریالی تحت عنوان «تهاتر نفت بابت تامین فرآورده» در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در نظر گرفته شد. با اضافه کردن این ردیف به درآمدهای نفتی دولت (۵,۳۹۵/۰ هزار میلیارد ریال)، کل درآمدهای نفتی دولت به حدود ۶,۰۴۵/۰ هزار میلیارد ریال بالغ خواهد شد که در این حالت سهم ۱۲/۲ درصدی از منابع عمومی بودجه در سال ۱۴۰۴ دارد و به ترتیب نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) و قانون بودجه ۱۴۰۳ (۵,۸۲۸ هزار میلیارد ریال) رشد ۱۸/۸ درصدی و ۳/۷ درصدی را نشان می‌دهد. افزون بر این، در قانون بودجه ۱۴۰۴ برای واگذاری اموال منقول و غیرمنقول دولتی در واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای معادل ۳,۲۵۵/۰ هزار میلیارد ریال منابع در نظر گرفته شد که نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و قانون بودجه ۱۴۰۳ به ترتیب افزایش‌های ۴۴/۷ درصدی و ۴۲۶/۵ درصدی را نشان می‌دهد. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

معادل ۲,۰۰۰ هزار میلیارد ریال واگذاری اموال بابت تسویه بدهی دولت به سیستم بانکی و سازمان تامین اجتماعی لحاظ شد که در فرآیند تبدیل لایحه به قانون، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف شد که از طریق سازوکار بورس، اموال را به مزایده بگذارد، به گونه‌ای که در قانون عنوان شد متقاضیان خرید دارای طلب قطعی از دولت چه به صورت فردی و یا گروهی از جمله سازمان تامین اجتماعی، صندوق‌های بازنشستگی، مطالبات بابت یارانه کود اوره و شرکت‌های تولیدکننده برق می‌توانند ضمن پرداخت ثمن نقدی معامله (معادل ۱۰ درصد) به ردیف درآمدی مربوطه نزد خزانه‌داری کل کشور، مابقی ثمن معامله را با مطالبات قطعی خود از دولت و شرکت‌های دولتی تهاتر کنند. در مجموع، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به ترتیب با افزایش‌های ۲۶/۷ درصدی و ۴۴/۳ درصدی نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) و قانون بودجه ۱۴۰۳، به ۹,۳۰۰/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۴ رسید که سهم ۱۸/۸ درصدی از منابع عمومی دولت داشت.

در سوی دیگر، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه ۱۴۰۴ به ترتیب نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) و قانون بودجه ۱۴۰۳ با رشدهای ۷/۳ درصدی و ۵۰/۲ درصدی همراه شد تا به ۶,۰۰۶/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شود. سهم این ردیف از مصارف عمومی در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۱۲/۱ درصد ثبت شد. شایان ذکر است که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به منظور اضافه کردن ارقام فرابودجه‌ای به سقف بودجه عمومی، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حدود ۱۱,۹۶۶/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که از این مقدار، ۵,۶۰۰/۰ هزار میلیارد ریال تحت عنوان تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از منابع بودجه عمومی ثبت شده بود. همچنین دو ردیف ۵,۱۰۰/۰ هزار میلیارد ریالی و ۱,۲۶۰/۰ هزار میلیارد ریالی به ترتیب تحت عناوین «تحویل نفت خام به نیروهای مسلح» و «تحویل نفت خام به سایر دستگاه‌های اجرایی دارای مجوز» در زیرمجموعه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لحاظ شده بودند، اما در فرآیند تبدیل لایحه به قانون در مجلس شورای اسلامی، ردیف‌های فرابودجه‌ای از سقف بودجه عمومی خارج شدند و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با کاهش ۴۹/۸ درصدی از ۱۱,۹۶۶/۰ هزار میلیارد ریال در لایحه تقدیمی به ۶,۰۰۶/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۴ تقلیل یافت. در نهایت، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (تراز سرمایه‌ای) در قانون بودجه ۱۴۰۴ به ۳,۲۹۴/۰ هزار میلیارد ریال رسید که به ترتیب نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) حکایت از رشدهای ۳۴/۷ درصدی و ۸۹/۳ درصدی داشت.

در قانون بودجه ۱۴۰۴، مطابق معمول نظام بودجه‌ریزی، ناترازی بودجه از طریق واگذاری دارایی‌های مالی جبران شد. در این میان، انتشار اوراق بدهی دولت در قانون بودجه ۱۴۰۴ برابر با ۸,۱۰۰/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و قانون بودجه ۱۴۰۳ به ترتیب رشدهای ۱۵/۷ درصدی و ۲۱۸/۱ درصدی داشت. همچنین سهم انتشار اوراق بدهی دولتی از کل واگذاری دارایی‌های مالی و منابع عمومی در قانون بودجه ۱۴۰۴ به ترتیب معادل ۵۱/۳ درصد و ۱۶/۳ درصد محاسبه شد که نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، به ترتیب کاهش ۲۸/۵ واحد درصدی و افزایش ۶/۴ واحد درصدی را نشان می‌دهد.

لازم به ذکر است که در فرآیند تبدیل لایحه به قانون بودجه ۱۴۰۴، معادل ۱,۱۰۰/۰ هزار میلیارد ریال به انتشار اوراق بدهی دولتی افزوده شد که ۵۰۰/۰ هزار میلیارد ریال آن مربوط به افزایش سرمایه بانک‌ها و ۶۰۰/۰ هزار میلیارد ریال آن مربوط به انتشار اسناد خزانه اسلامی بابت تسویه بدهی شرکت‌های وابسته به وزارت نیرو بود. منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲,۱۵۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که به ترتیب نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۴ و قانون بودجه ۱۴۰۳ با رشدهای ۵۹/۳ درصدی و ۲۵۸/۳ درصدی همراه بود. در این میان مقرر شد که ۸۰۰/۰ هزار میلیارد ریال از کل منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی (۲,۱۵۰/۰ هزار میلیارد ریال) از طریق واگذاری سهام به روش مزایده عمومی به منظور تسویه مطالبات دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات درمانی تخصیص یابد. علاوه بر این، استقراض ۲۸ واحد درصدی از سهم صندوق توسعه ملی از منابع نفتی در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۵,۴۱۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که نسبت به لایحه بودجه آن سال رشدی نداشت. در مجموع، واگذاری دارایی‌های مالی در قانون بودجه ۱۴۰۴ با رشدهای ۱۴/۵ درصدی و ۳۹۵/۰ درصدی به ترتیب نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۴ و قانون بودجه ۱۴۰۳ به ۱۵,۸۰۰/۰ هزار میلیارد ریال رسید تا سهم ۳۱/۹ درصدی از منابع عمومی داشته باشد. این سهم نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (بدون لحاظ ارقام فرابودجه‌ای) و قانون بودجه ۱۴۰۳ به ترتیب افزایش‌های ۰/۴ واحد درصدی و ۱۹/۴ واحد درصدی را نشان می‌دهد.

در سوی دیگر، تملک دارایی‌های مالی با رشد ۴۰/۸ درصدی، از ۷,۱۰۰/۰ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه ۱۴۰۴ به ۱۰,۰۰۰/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه این سال افزایش یافت تا ۲۵۳/۰ درصد بیشتر از رقم متناظر در قانون بودجه ۱۴۰۳ باشد. از کل تملک دارایی‌های مالی، ۳,۸۴۱/۳ هزار میلیارد ریال بابت بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی انتشاریافته در سنوات گذشته لحاظ شد که نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، رشد ۵۴/۲ درصدی را نشان می‌داد. همچنین حدود ۳,۶۲۶ هزار میلیارد ریال به منظور پرداخت تعهدات پرداخت‌نشده سال‌های قبل تخصیص یافت. در نهایت، ردیف «سرمایه‌گذاری، کمک‌های فرهنگی و اقتصاد بین‌الملل» با رشد حدودا ۱۰ هزار درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ معادل ۲,۰۰۸/۴ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۴ در نظر گرفته شد تا سهم‌های به ترتیب ۲۰/۱ درصدی و ۴/۱ درصدی از کل تملک دارایی‌های مالی و کل مصارف عمومی را در قانون بودجه ۱۴۰۴ به خود اختصاص دهد. بر این اساس، تراز مالی در قانون بودجه ۱۴۰۴ برابر با ۵,۸۰۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که به ترتیب نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، از افزایش قابل توجه ۱,۵۱۶/۵ درصدی و کاهش ۱۳/۴ درصدی حکایت دارد.

۲-۳. عملکرد مالی دولت

در هنگام تهیه این گزارش، به جز وضعیت درآمدهای مالیاتی، واگذاری شرکت‌های دولتی و انتشار اوراق بدهی دولتی که توسط نهادهایی رسمی همچون سازمان امور مالیاتی، مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان خصوصی‌سازی اطلاع‌رسانی شده، هیچ اطلاعات رسمی دیگری از صورت وضعیت عملکرد منابع و مصارف عمومی بودجه در سال ۱۴۰۴ منتشر نشده و آمار و اطلاعات استفاده‌شده در این گزارش به منظور برآورد کل منابع و مصارف عمومی در سال ۱۴۰۴، به استناد انعکاس آمار در گزارش‌های مرکز پژوهش‌های مجلس و سایر منابع غیررسمی است. بر این اساس، کل منابع و مصارف عمومی دولت در سال ۱۴۰۴ به ترتیب برابر با ۴۰,۰۷۳/۱ هزار میلیارد ریال و ۴۳,۶۲۶/۴ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. نسبت عملکرد منابع عمومی به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۴ معادل ۸۰/۹ درصد بوده و در مقابل، این نسبت برای مصارف عمومی معادل ۸۸/۰ درصد برآورد شده است. اختلاف حدود ۷/۱ واحد درصدی تحقق منابع و مصارف عمومی در این مدت منجر به کسری تراز شکلی به مبلغ ۳,۵۵۳/۳ هزار میلیارد ریال شده که احتمالا با استفاده از تنخواه دریافتی از بانک مرکزی تامین شده است.

در سال ۱۴۰۴، درآمدهای عمومی (درآمدهای مالیاتی و گمرکی و سایر درآمدهای عمومی دولت) حدود ۲۲,۰۴۰/۱ هزار میلیارد ریال برآورد شده است که حکایت از تحقق ۹۰/۱ درصدی نسبت به قانون بودجه این سال دارد. با توجه به وضعیت واردات خودرو در سال ۱۴۰۴، تعدیل نرخ تعرفه واردات خودرو در میانه سال ۱۴۰۴ توسط دولت و در نهایت تحقق حدود ۷ درصد از رقم پیش‌بینی‌شده برای مالیات بر واردات خودرو در هشت ماهه نخست سال ۱۴۰۴، درآمدهای گمرکی برای کل این سال حدود ۱,۵۰۴ هزار میلیارد ریال برآورد شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۴ تحقق ۵۷/۰ درصدی دارد. افزون بر این، عملکرد سایر درآمدهای عمومی دولت در زیرمجموعه درآمدهای عمومی برای کل سال ۱۴۰۴ معادل مقدار مصوب آن در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در نظر گرفته شده است. از طرف دیگر، با توجه به برآورد هزینه‌های جاری ۳۳,۰۰۰ هزار میلیارد ریالی دولت در همین مدت (تحقق ۹۸/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۴)، کسری تراز عملیاتی در این سال معادل ۱۰,۹۵۹/۹ هزار میلیارد ریال برآورد شده است. شایان ذکر است که در برآورد مخارج جاری به استناد گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، کسری حدود ۲,۰۰۰ هزار میلیارد ریالی تراز هدفمندی یارانه‌ها به عنوان تامین مالی از بودجه عمومی لحاظ شده است.

واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۴ حدود ۳,۳۰۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده تا تحقق ۳۵/۵ درصدی نسبت به قانون بودجه این سال داشته باشد. عملکرد درآمدهای نفتی با توجه به نسبت

عملکرد به مصوب در هشت ماهه نخست سال ۱۴۰۴، در حدود ۳,۲۳۴/۹ هزار میلیارد ریال برای مجموع سال ۱۴۰۴ برآورد شده و معادل ۵۳/۵ درصد قانون بودجه ۱۴۰۴ تحقق داشته است. علاوه بر این، عملکرد واگذاری اموال منقول و غیرمنقول در هشت ماهه نخست سال ۱۴۰۴ حدود ۲/۰ درصد رقم مصوب برای همین مدت (برابر با حدود ۴۳/۴ هزار میلیارد ریال) عنوان شده است. با تعمیم نسبت عملکرد به مصوب هشت ماهه نخست سال به کل سال ۱۴۰۴، انتظار می‌رود کل درآمد حاصل از واگذاری اموال در سال ۱۴۰۴ در حدود ۶۵/۱ هزار میلیارد ریال ثبت شود. این مهم حکایت از ناتوانی دولت در تحقق این واگذاری‌ها دارد. در سوی مقابل، عملکرد تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (مخارج عمرانی) با توجه به نسبت عملکرد به مصوب ۱۰۷/۰ درصدی عنوان‌شده توسط سازمان برنامه و بودجه کل کشور، حدود ۶,۴۲۶/۴ هزار میلیارد ریال برای کل سال ۱۴۰۴ برآورد شده است. بر این اساس، تراز سرمایه‌ای (خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) نه تنها در سال ۱۴۰۴ مازاد نداشته، بلکه دچار کسری ۳,۱۲۶/۴ هزار میلیارد ریالی بوده است.

همچون سال‌های اخیر، خالص واگذاری دارایی‌های مالی نقش کلیدی در تامین کسری تراز عملیاتی داشته و به طور خاص در این سال حتی به کمک جبران کسری تراز سرمایه‌ای آمده است. عملکرد واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۴ معادل ۱۴,۷۳۳/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده که تحقق ۹۳/۲ درصدی را نسبت به قانون بودجه این سال نشان می‌دهد. به این ترتیب، بر اساس داده‌های منتشرشده از حراج اوراق مرابحه دولتی توسط بانک مرکزی و نیز انتشار ۱,۱۷۰/۰ هزار میلیارد ریالی اسناد خزانه اسلامی، برآورد می‌شود که تامین مالی کسری بودجه از طریق انتشار اوراق بدهی دولتی در سال ۱۴۰۴ تحقق ۹۷/۴ درصدی را نسبت به قانون مصوب این سال داشته و به رقمی در حدود ۷,۸۸۶ هزار میلیارد ریال بالغ شده است. با توجه به این که اسناد خزانه اسلامی بدون کوپن سود دوره‌ای بوده و کل سود این اسناد از محل کسر از قیمت اسمی در زمان فروش حاصل می‌شود، در این محاسبه برای رقم تامین مالی از محل اسناد خزانه اسلامی کسر از قیمت حدودا ۳۰ درصدی لحاظ شده است. همچنین بنا بر گزارش سازمان خصوصی‌سازی، واگذاری شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۴ حدود ۱,۶۰۶/۸ هزار میلیارد ریال بوده است که از تحقق ۷۴/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه این سال حکایت دارد. علاوه بر این، بر اساس تحقق حدود ۹۴/۳ درصدی استقراض از صندوق توسعه ملی در هشت ماهه نخست سال ۱۴۰۴، انتظار می‌رود استقراض دولت از منابع صندوق توسعه ملی برای کل سال ۱۴۰۴ حدود ۵,۱۰۰/۰ هزار میلیارد ریال باشد که حدود ۱۲/۷ درصد از کل منابع عمومی برآوردشده برای سال ۱۴۰۴ را تشکیل می‌دهد.

از طرف دیگر، کل تملک دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۴ بر مبنای گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در حدود ۴,۲۰۰ هزار میلیارد ریال معادل ۴۲/۰ درصد قانون بودجه این سال لحاظ شده است که حدود ۶۸/۰ درصد از آن به بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی سررسیدشده بر مبنای گزارش مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت برمی‌گردد. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۴ معادل ۱۰,۵۳۳/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده که معادل ۲۶/۳ درصد از عملکرد منابع عمومی بودجه در سال ۱۴۰۴ محسوب می‌شود.

لازم به ذکر است که با وجود شرایط ناشی از جنگ و افزایش نااطمینانی‌های اقتصادی در سال ۱۴۰۴، سیاست‌گذار مالی توانسته است تا حد قابل توجهی مصارف عمومی را کنترل کرده و از انبساط غیرقابل‌پیش‌بینی هزینه‌های عمومی جلوگیری کند. در نتیجه، مصارف عمومی در سطحی نسبتا کنترل‌شده (حدود ۸۸/۰ درصد رقم مصوب) باقی مانده است.

از سوی دیگر، با توجه به این که درآمدهای نفتی تنها حدود ۵۳/۵ درصد نسبت به رقم مصوب تحقق داشته است، انتظار می‌رفت میزان برداشت از صندوق توسعه ملی نیز به صورت متناسب با کاهش کل درآمدهای حاصل از صادرات نفتی تعدیل شود. با این وجود، عملکرد هشت ماهه نخست سال ۱۴۰۴ (با تعمیم به کل سال ۱۴۰۴) نشان می‌دهد که میزان برداشت از صندوق توسعه ملی احتمالا چندان محدود نشده و در حدود ۵,۱۰۰/۰ هزار میلیارد ریال تثبیت شده است. این در حالی است که در صورت تحقق ۵۳/۵ درصدی این ردیف بودجه‌ای همچون ردیف درآمد حاصل از صادرات نفت، استقراض ۲۸/۰ واحد درصدی از سهم ۴۸/۰ درصدی صندوق توسعه ملی در سال ۱۴۰۴ منابعی در حدود ۲,۸۹۵/۱ هزار میلیارد ریال برای دولت ایجاد می‌کرد. این امر حاکی از آن است که با وجود افت قابل توجه در درآمدهای نفتی، تعدیل متناظر در سطح برداشت از منابع صندوق توسعه ملی رخ نداده است. در نتیجه، منابع صندوق توسعه ملی در شرایط جنگی سال ۱۴۰۴ نقش کلیدی در تامین مالی کسری بودجه عمومی دولت ایفا کرده است. جدول ۱۴ برآورد عملکرد مالی دولت در سال ۱۴۰۴ را به تصویر می‌کشد.

جدول ۱۴. برآورد عملکرد مالی دولت در سال ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال-درصد)

شرح	قانون ۱۴۰۳	قانون ۱۴۰۴	عملکرد هشت ماهه ۱۴۰۴	عملکرد و برآورد عملکرد سال ۱۴۰۴	نسبت عملکرد به مصوب در سال ۱۴۰۴	سهم اجزا از عملکرد منابع و مصارف عمومی در ۱۴۰۴
منابع عمومی	**۲۵,۶۲۰/۴**	**۴۹,۵۶۴/۵**	**۲۲,۹۲۴/۲**	**۴۰,۰۷۳/۱**	**۸۰/۹**	**۱۰۰/۰**
درآمدهای عمومی	**۱۵,۹۸۳/۰**	**۲۴,۴۶۴/۵**	**۱۳,۲۴۶/۳**	**۲۲,۰۴۰/۱**	**۹۰/۱**	**۵۵/۰**
درآمدهای مالیاتی و گمرکی	۱۳,۶۴۵/۰	۲۰,۸۴۰/۰	۱۰,۹۹۹/۶	۱۸,۴۱۵/۵	۸۸/۴	۴۶/۰
درآمدهای مالیاتی	۱۲,۲۲۰/۰	۱۸,۲۰۰/۰	۱۰,۳۱۹/۶	۱۶,۹۱۱/۱	۹۲/۹	۴۲/۲
مالیات اشخاص حقوقی	۴,۶۸۷/۵	۸,۰۹۸/۸	۴,۸۰۷/۳	۷,۹۲۶/۴	۹۷/۹	۱۹/۸
مالیات بر درآمد	۱,۸۹۷/۱	۳,۱۹۱/۳	۱,۷۵۰/۸	۲,۷۲۴/۷	۸۵/۴	۶/۸
مالیات بر ثروت	۴۰۰/۸	۵۴۶/۲	۲۶۲/۰	۴۴۹/۷	۸۲/۳	۱/۱
مالیات بر کالاها و خدمات	۵,۲۳۴/۶	۶,۳۶۳/۶	۳,۴۹۹/۵	۵,۸۱۰/۳	۹۱/۳	۱۴/۵
درآمدهای گمرکی	۱,۴۲۵/۰	۲,۶۴۰/۰	۶۸۰/۰	۱,۵۰۴/۴	۵۷/۰	۳/۸
سایر درآمدها	۲,۳۳۸/۰	۳,۶۲۴/۶	۲,۲۴۶/۷	۳,۶۲۴/۶	۱۰۰/۰	۹/۰
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	**۶,۴۴۵/۶**	**۹,۳۰۰/۰**	**۲,۲۰۰/۰**	**۳,۳۰۰/۰**	**۳۵/۵**	**۸/۲**
منابع حاصل از صادرات نفتی	۵,۸۲۷/۴	۶,۰۴۵/۰	۲,۱۵۶/۶	۳,۲۳۴/۹	۵۳/۵	۸/۱
فروش اموال منقول و غیرمنقول و واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	۶۱۸/۲	۳,۲۵۵/۰	۴۳/۴	۶۵/۱	۲/۰	۰/۲
واگذاری دارایی‌های مالی	**۳,۱۹۱/۸**	**۱۵,۸۰۰/۰**	**۷,۴۷۷/۹**	**۱۴,۷۳۳/۰**	**۹۳/۲**	**۳۶/۸**
فروش اوراق مالی اسلامی	۲,۵۴۶/۰	۸,۱۰۰/۰	۳,۹۳۲/۱	۷,۸۸۶/۲	۹۷/۴	۱۹/۷
فروش سهام شرکت‌های دولتی	۶۰۰/۰	۲,۱۵۰/۰	۹۵/۸	۱,۶۰۶/۸	۷۴/۷	۴/۰
استفاده از منابع صندوق توسعه ملی	۰/۰	۵,۴۱۰/۰	۳,۴۰۰/۰	۵,۱۰۰/۰	۹۴/۳	۱۲/۷
سایر	۴۵/۸	۱۴۰/۰	۵۰/۰	۱۴۰/۰	۱۰۰/۰	۰/۳
مصارف عمومی	**۲۵,۶۲۰/۴**	**۴۹,۵۶۴/۶**	**۲۴,۷۹۱/۴**	**۴۳,۶۲۶/۴**	**۸۸/۰**	**۱۰۰/۰**
اعتبارات هزینه‌ای (مخارج جاری)	**۱۸,۷۸۷/۴**	**۳۳,۵۵۸/۶**	**۱۹,۳۴۹/۴**	**۳۳,۰۰۰/۰**	**۹۸/۳**	**۷۵/۶**
تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (مخارج عمرانی)	**۴,۰۰۰/۰**	**۶,۰۰۶/۰**	**۳,۲۸۲/۴**	**۶,۴۲۶/۴**	**۱۰۷/۰**	**۱۴/۷**
تملک دارایی‌های مالی (بازپرداخت بدهی)	**۲,۸۳۳/۰**	**۱۰,۰۰۰/۰**	**۲,۱۵۹/۶**	**۴,۲۰۰/۰**	**۴۲/۰**	**۹/۶**
تراز عملیاتی	**-۲,۸۰۴/۴**	**-۹,۰۹۴/۰**	**-۶,۱۰۳/۱**	**-۱۰,۹۵۹/۹**	**۱۲۰/۵**	**-**
خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (تراز سرمایه‌ای)	**۲,۴۴۵/۶**	**۳,۲۹۴/۰**	**-۱,۰۸۲/۴**	**-۳,۱۲۶/۴**	**-**	**-**
خالص واگذاری دارایی‌های مالی (تراز مالی)	**۳۵۸/۸**	**۵,۸۰۰/۰**	**۵,۳۱۸/۳**	**۱۰,۵۳۳/۰**	**۱۸۱/۶**	**-**
تراز شکلی بودجه (اختلاف منابع و مصارف عمومی)	**۰/۰**	**۰/۰**	**-۱,۸۶۷/۲**	**-۳,۵۵۳/۳**	**-**	**-**

مأخذ: قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴؛ مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت؛ سازمان امور مالیاتی؛ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛ بانک مرکزی ایران؛ محاسبات تحقیق

در قانون بودجه ۱۴۰۴ کل درآمدهای مالیاتی (با احتساب حقوق ورودی) برابر با ۲۰,۸۴۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که ۴۳/۲ درصد آن را مالیات غیرمستقیم (مالیات بر کالاها و خدمات و مالیات بر واردات) و ۵۶/۸ درصد را مالیات مستقیم (مالیات اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمدها و مالیات بر ثروت) تشکیل می‌دهد. اطلاعات منتشرشده از سوی سازمان امور مالیاتی و برخی منابع غیررسمی، حکایت از تحقق ۸۸/۴ درصدی درآمدهای مالیاتی نسبت به رقم مصوب در سال ۱۴۰۴ دارد. در این مدت نسبت عملکرد به مصوب برای مالیات‌های مستقیم معادل ۹۳/۸ درصد رقم خورده است.

در زیرمجموعه مالیات‌های مستقیم، مالیات اشخاص حقوقی بالاترین نسبت عملکرد به مصوب (۹۷/۹ درصد) را تجربه کرده و با افزایش ۴۵/۸ درصدی نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۳، به حدود ۷,۹۲۶/۴ هزار میلیارد ریال بالغ شده که ۸۱/۶ درصد از این مقدار (معادل ۶,۴۷۰/۱ هزار میلیارد ریال) متعلق به مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی است. علاوه بر این، مالیات علی‌الحساب اشخاص حقوقی دولتی با رشد ۶۰/۳ درصدی نسبت سال ۱۴۰۳ به ۳۶۷/۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته و با نسبت عملکرد به مصوب ۹۸/۰ درصدی، سهم ۴/۶ درصدی را از کل مالیات اشخاص حقوقی به خود اختصاص داده

است. در این میان، ردیف مالیات عملکرد شرکت‌های دولتی نیز با نسبت عملکرد به مصوب ۱۲۶/۵ درصدی در سال ۱۴۰۴، رشد ۱۵/۴ درصدی را نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۳ ثبت کرده است.

مالیات بر درآمد با نسبت عملکرد به مصوب ۸۵/۴ درصدی در سال ۱۴۰۴، افزایش ۲۰/۶ درصدی را نسبت سال ۱۴۰۳ تجربه کرده و به حدود ۲,۷۲۴/۷ هزار میلیارد ریال بالغ شده است. در این میان، مالیات‌های متفرقه درآمد با نسبت عملکرد به مصوب ۲۶۳/۰ درصدی به ۱۵/۸ هزار میلیارد ریال رسیده تا بالاترین میزان تحقق را در میان اجزای مالیات بر درآمد تجربه کند. البته این ردیف مالیاتی سهم ناچیز ۰/۶ درصدی از عملکرد مالیات بر درآمد در سال ۱۴۰۴ داشته است. پس از مالیات‌های متفرقه درآمد، مالیات حقوق کارکنان بخش خصوصی با سهم ۴۲/۲ درصدی از مجموع مالیات بر درآمد، بالاترین نسبت عملکرد به مصوب (۹۹/۹ درصد) را در میان اجزای مالیات بر درآمد تجربه کرده و به ۱,۱۴۹/۲ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. علاوه بر این مالیات حقوق کارکنان بخش عمومی با سهم ۱۸/۲ درصدی از مجموع مالیات بر درآمد، نسبت عملکرد به مصوب ۷۶/۳ درصدی را در میان اجزای مالیات بر درآمد ثبت کرده و با رشد ۱۲/۴ درصدی نسبت سال ۱۴۰۳ به ۴۹۵/۹ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. همچنین عملکرد مالیات بر مشاغل در سال ۱۴۰۴ افزایش ۱۸/۸ درصدی را نسبت به سال قبل تجربه کرده تا سهم ۳۳/۹ درصدی از مالیات بر درآمد داشته و نسبت عملکرد به مصوب حدودا ۷۵/۴ درصدی را ثبت کند. مالیات بر ثروت با نسبت عملکرد به مصوب ۸۲/۳ درصدی، پایین‌ترین عملکرد را در میان اجزای اصلی مالیات مستقیم داشته و در میان زیرمجموعه‌های آن، مالیات بر نقل و انتقال سهام با تحقق ۵۵/۲ درصدی نسبت به رقم مصوب سال ۱۴۰۴، حدود ۱۰۱/۵ هزار میلیارد ریال عملکرد داشته است. مالیات بر خانه‌های خالی با تحقق ۱/۵ درصدی، کمترین مقدار تحقق را در میان اجزای مالیات بر ثروت ثبت کرده است.

مالیات‌های غیرمستقیم در سال ۱۴۰۴ حدود ۸۱/۲ درصد محقق شده و با رشد ۳۱/۵ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۳، به ۷,۳۱۴/۷ هزار میلیارد ریال رسیده‌اند. معادل ۷۹/۴ درصد از این رقم را مالیات بر کالاها و خدمات و ۲۰/۶ درصد از آن را مالیات بر واردات تشکیل می‌دهد.

مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۴ با رشد ۳۵/۶ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۳ و سهم قابل توجه ۳۱/۶ درصدی از کل درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۴، به ۵,۸۱۰/۳ هزار میلیارد ریال بالغ شده که تحقق ۹۱/۳ درصدی را در این سال نشان می‌دهد. در این میان ردیف مالیات بر ارزش افزوده (صرفا سهم ۴ واحد درصدی دولت از نرخ ۱۰ درصدی مالیات بر ارزش افزوده) که سهم ۵۱/۳ درصدی از عملکرد مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۴ داشته، تحقق ۸۳/۰ درصدی را نسبت به رقم مصوب ثبت کرده تا به ۲,۹۸۰/۱ هزار میلیارد ریال بالغ شود.

از سوی دیگر، برآورد می‌شود که مالیات بر واردات به عنوان زیرمجموعه دیگر مالیات‌های غیرمستقیم در سال ۱۴۰۴ نسبت عملکرد به مصوب ۵۷/۰ درصدی را ثبت کرده باشد تا سهم ۸/۲ درصدی از کل درآمدهای مالیاتی داشته و نسبت به سال ۱۴۰۳ رشد ۱۷/۸ درصدی را تجربه کند. جدول ۱۵ عملکرد درآمدهای مالیاتی را به تصویر می‌کشد.

جدول ۱۵. عملکرد درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال-درصد)

عنوان	عملکرد ۱۴۰۳	قانون بودجه ۱۴۰۴	عملکرد ۱۴۰۴	رشد عملکرد ۱۴۰۴ به ۱۴۰۳	نسبت عملکرد به مصوب ۱۴۰۴	سهم اجزا از کل درآمد مالیاتی در ۱۴۰۴
درآمدهای مالیاتی	**۱۳,۵۶۸/۴**	**۲۰,۸۴۰/۰**	**۱۸,۴۱۵/۵**	**۳۵/۷**	**۸۸/۴**	**۱۰۰/۰**
مالیات مستقیم	**۸,۰۰۵/۴**	**۱۱,۸۳۶/۴**	**۱۱,۱۰۰/۸**	**۳۸/۷**	**۹۳/۸**	**۶۰/۳**
مالیات اشخاص حقوقی	۵,۴۳۴/۶	۸,۰۹۸/۸	۷,۹۲۶/۴	۴۵/۸	۹۷/۹	۴۳/۰
مالیات بر درآمد	۲,۲۵۹/۷	۳,۱۹۱/۳	۲,۷۲۴/۷	۲۰/۶	۸۵/۴	۱۴/۸
مالیات بر ثروت	۳۱۱/۱	۵۴۶/۲	۴۴۹/۷	۴۴/۵	۸۲/۳	۲/۴
مالیات غیرمستقیم	**۵,۵۶۳/۰**	**۹,۰۰۳/۶**	**۷,۳۱۴/۷**	**۳۱/۵**	**۸۱/۲**	**۳۹/۷**
مالیات بر کالاها و خدمات	۴,۲۸۵/۹	۶,۳۶۳/۶	۵,۸۱۰/۳	۳۵/۶	۹۱/۳	۳۱/۶
مالیات بر واردات	۱,۲۷۷/۲	۲,۶۴۰/۰	۱,۵۰۴/۴	۱۷/۸	۵۷/۰	۸/۲

مأخذ: قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۳ و۱۴۰۴؛ سازمان امور مالیاتی کشور و سایر منابع غیررسمی

انتشار اوراق بدهی دولتی در قانون بودجه ۱۴۰۴ با افزایش ۲۱۸/۱ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ در سطح ۸,۱۰۰/۰ هزار میلیارد ریال برای کل سال تصویب شد. با این حال انتشار اوراق بدهی دولتی در سال ۱۴۰۳ حدود ۵,۱۹۶ هزار میلیارد ریال تحقق یافت و بنابراین انتشار اوراق بدهی در قانون بودجه ۱۴۰۴ نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۳ افزایش ۵۵/۹ درصدی را تجربه کرد. بر این اساس، بانک مرکزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی از اواخر خرداد ماه سال ۱۴۰۴ شروع به برگزاری حراج هفتگی اوراق بدهی دولتی در بازار بین بانکی (بازار پول) و بازار سرمایه کرد. در این فرآیند تا انتهای سال ۱۴۰۴ در ۳۹ مرحله حراج، ۷,۶۵۰/۰ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه بدهی دولتی با نماد «اراد» منتشر شد که عرضه آن در این ۳۹ مرحله به طور تجمعی به حدود ۱۳,۱۵۶/۲ هزار میلیارد ریال بالغ شد. این عرضه با تقاضای ۱,۹۹۳/۱ هزار میلیارد ریالی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مواجه شد و نهایتا وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان عامل اصلی تصمیم‌گیرنده، با ۱,۹۴۳/۵ هزار میلیارد ریال آن موافقت کرد. علاوه بر این، ۵,۱۲۲/۹ هزار میلیارد ریال از اوراق بدهی دولتی موضوع حراج، نهایتا در بازار سرمایه (سامانه مظنه‌گیری سازمان بورس و اوراق بهادار) به فروش رسید. بر این اساس، کل اوراق بدهی دولتی معامله‌شده در فرآیند حراج در سال ۱۴۰۴ معادل ۷,۰۶۶/۴ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال ۱۴۰۳ از رشد ۵۷/۰ درصدی حکایت دارد. در واقع در سال ۱۴۰۳ در این فرآیند حدود ۴,۴۹۹/۷ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه بدهی دولتی واگذار شده بود. شایان ذکر است که ارقام اوراق بدهی معامله‌شده با لحاظ کسر از قیمت در

فرآیند حراج عنوان شده‌اند. به عبارت دیگر، از کل مبلغ انتشار اوراق بدهی دولتی در این مدت (۷,۶۵۰/۰ هزار میلیارد ریال)، حدود ۷/۶ درصد آن معادل ۵۸۳/۶ هزار میلیارد ریال از ارزش اسمی اوراق فروش‌رفته، بابت بهره از قیمت کسر شده و تامین مالی دولت از این محل حدود ۷,۰۶۶/۴ هزار میلیارد ریال بوده است.

از طرف دیگر، بر اساس گزارش مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، میزان خرید اوراق بدهی دولتی توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی در سال ۱۴۰۴ برابر با ۴,۲۲۵/۴ هزار میلیارد ریال عنوان شده است که کاملا متفاوت با ارقام درج‌شده در گزارش‌های بانک مرکزی است. مقایسه ارقام این دو نهاد گویای آن است که بانک‌ها حدود ۲,۲۸۱/۹ هزار میلیارد ریال اوراق بدهی دولتی را به جای خرید مستقیم از کارگزاری بانک مرکزی در بازار پول، به صورت غیرمستقیم از بازار سرمایه خریداری کرده‌اند تا سهم بانک‌ها از خرید اوراق بدهی منتشرشده در سال ۱۴۰۴ به حدود ۵۹/۸ درصد برسد. جدول ۱۶ وضعیت عرضه، تقاضا و معاملات ثبت‌شده اوراق بدهی دولتی را در فرآیند حراج در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

جدول ۱۶. صورت وضعیت انتشار اوراق بدهی نقدی دولت در حراج بازار پول و سرمایه (هزار میلیارد ریال-درصد)

ماه	۱۴۰۳				۱۴۰۴						
	میزان عرضه اولیه	میزان تقاضای بانک‌ها در حراج	میزان معاملات حراج در بازار پول	فروش اوراق موضوع حراج در بازار سرمایه	کل معاملات حراج در بازار پول و سرمایه	میزان عرضه اولیه	میزان تقاضای بانک‌ها در حراج	میزان معاملات حراج در بازار پول	فروش اوراق موضوع حراج در بازار سرمایه	کل معاملات حراج در بازار پول و سرمایه	رشد نقطه‌به‌نقطه میزان معاملات حراج در بازار پول	رشد نقطه‌به‌نقطه میزان معاملات حراج در بازار سرمایه	رشد نقطه‌به‌نقطه میزان کل معاملات حراج در بازار پول و سرمایه
اردیبهشت	۱,۰۴۸/۶	۱۱/۹	۱۰/۹	۱۰/۰	۲۰/۹	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-	-	-
خرداد	۱,۶۶۵/۲	۳۴۸/۱	۳۴۸/۱	۷۵/۴	۴۲۳/۵	۷۵۰/۰	۴۰۲/۱	۴۰۲/۱	۰/۰	۴۰۲/۱	۱۵/۵	-۱۰۰/۰	-۵/۱
تیر	۷۹۲/۹	۹/۸	۹/۸	۲۶۱/۹	۲۷۱/۷	۱,۷۸۵/۴	۵۶۵/۲	۵۶۵/۲	۱۷۴/۲	۷۳۹/۴	۵,۶۶۷/۳	-۳۳/۵	۱۷۲/۲
مرداد	۱,۰۱۷/۳	۳۲۴/۰	۳۲۴/۰	۱۲۸/۸	۴۵۲/۸	۱,۶۹۵/۹	۲۱۳/۵	۲۱۳/۵	۵۷۶/۹	۷۹۰/۴	-۳۴/۱	۳۴۷/۸	۷۴/۶
شهریور	۸۰۷/۴	۷۰/۹	۷۰/۹	۲۳۱/۶	۳۰۲/۵	۱,۳۲۵/۶	۲۲/۸	۱۸/۸	۴۲۵/۱	۴۴۳/۹	-۷۳/۵	۸۳/۶	۴۶/۷
مهر	۱,۱۷۲/۵	۴۸/۸	۲۲/۷	۴۸۶/۱	۵۰۸/۷	۱,۴۱۶/۴	۱۱۵/۳	۱۰۴/۵	۶۰۹/۱	۷۱۳/۶	۳۶۱/۴	۲۵/۳	۴۰/۳
آبان	۸۶۲/۴	۳۸۲/۸	۳۸۲/۸	۰/۰	۳۸۲/۸	۱,۳۳۱/۳	۲۰۵/۸	۱۸۹/۳	۶۵۳/۴	۸۴۲/۷	-۵۰/۵	-	۱۲۰/۱
آذر	۲۹۵/۹	۱۱۰/۶	۱۱۰/۶	۱۷۲/۹	۲۸۳/۵	۱,۱۷۸/۹	۳۴/۲	۲۱/۴	۷۳۱/۷	۷۵۳/۱	-۸۰/۷	۳۲۳/۲	۱۶۵/۶
دی	۲۵۰/۰	۴۸/۰	۴۸/۰	۱۹۲/۱	۲۴۰/۱	۱,۴۶۹/۹	۱۰۲/۲	۹۸/۱	۵۴۷/۴	۶۴۵/۵	۱۰۴/۵	۱۸۵/۰	۱۶۸/۹
بهمن	۸۱۵/۶	۲۵۵/۷	۲۴۳/۷	۲۵۷/۲	۵۰۰/۹	۱,۱۹۱/۱	۱۹/۵	۱۸/۱	۸۱۹/۳	۸۳۷/۴	-۹۲/۶	۲۱۸/۵	۶۷/۲
اسفند	۱,۵۹۳/۶	۵۲۸/۷	۴۸۵/۷	۶۲۶/۶	۱,۱۱۲/۳	۱,۰۱۱/۷	۳۱۲/۹	۳۱۲/۹	۵۸۶/۲	۸۹۹/۱	-۳۵/۶	-۶/۴	-۱۹/۲
جمع سال	**۱۰,۳۲۱/۴**	**۲,۱۳۹/۱**	**۲,۰۵۷/۱**	**۲,۴۴۲/۶**	**۴,۴۹۹/۷**	**۱۳,۱۵۶/۲**	**۱,۹۹۳/۱**	**۱,۹۴۳/۵**	**۵,۱۲۲/۹**	**۷,۰۶۶/۴**	**-۵/۵**	**۱۰۹/۷**	**۵۷/۰**

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش هفتگی حراج اوراق بدهی دولت

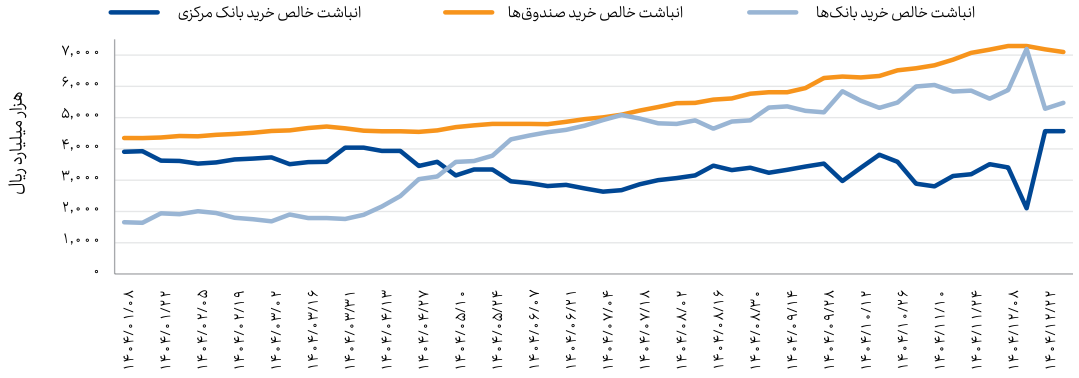
جدای از فرآیند حراج، دولت به دو شیوه دیگر می‌تواند دست به انتشار اوراق بدهی بزند: یکی پذیره‌نویسی اوراق مرابحه همراه با متعهد پذیره‌نویسی در بازار سرمایه (اینجا هم نماد اوراق مربوطه اراد است) و دیگری ارائه اسناد خزانه اسلامی به پیمانکاران طلبکار از دولت با نماد «اخزا». در سال ۱۴۰۴ واگذاری اوراق غیرنقدی (اسناد خزانه اسلامی) برابر با ۱,۱۷۰/۰ هزار میلیارد ریال بوده است و در عین حال، از روش پذیره‌نویسی اوراق همراه با متعهد پذیره‌نویسی استفاده نشده است.

به این ترتیب مجموع انتشار انواع اوراق بدهی دولتی در سال ۱۴۰۴ به ۸,۸۲۰/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شده است که در مقایسه با سال ۱۴۰۳، رشد ۷۰/۳ درصدی را نشان می‌دهد. البته آغاز حمله نظامی آمریکا و اسراییل علیه ایران از نهم اسفندماه ۱۴۰۴، برگزاری حراج‌های هفتگی اوراق بدهی دولتی را مختل کرد، به گونه‌ای که از تاریخ مذکور تا انتهای سال ۱۴۰۴ تنها یک مرحله حراج برگزار شد.

از نیمه دوم مردادماه سال ۱۴۰۰ به این سو، معاملات بازار اوراق بدهی (مجموع بازار اولیه و ثانویه) به تفکیک فعالان اصلی این بازار (دولت، بانک مرکزی، بانک‌ها، صندوق‌ها و سایر) توسط شرکت فرابورس منتشر می‌شود. بر این اساس، از نیمه دوم مردادماه ۱۴۰۰ تا انتهای سال ۱۴۰۴، انباشت خالص خرید اوراق بدهی دولتی از سوی بانک مرکزی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری به ترتیب حدود ۴,۵۷۷/۸ هزار میلیارد ریال و ۷,۱۰۵/۳ هزار میلیارد ریال گزارش شده است. باید توجه داشت که خرید اوراق بدهی دولتی از سوی بانک مرکزی در عرضه اولیه ممنوع است و رقم ذکر شده برای خالص خرید بانک مرکزی صرفا مربوط به بازار ثانویه و عمدتا مربوط به عملیات بازار باز است. بانک‌ها نیز که از نیمه دوم مردادماه تا انتهای اسفندماه ۱۴۰۰، بیشتر به عنوان فروشنده اوراق بدهی در بازار ثانویه فعالیت داشتند (انباشت خالص خرید منفی ۵۵۶/۳ هزار میلیارد ریالی در بازارهای اولیه و ثانویه)، در سال‌های پس از آن عمدتا در نقش خریدار ظاهر شده‌اند. خالص خرید اوراق بدهی دولتی از سوی بانک‌ها در بازارهای اولیه و ثانویه در سال ۱۴۰۴ حدود ۳,۷۷۸/۷

هزار میلیارد ریال بوده و این رقم به صورت تجمعی از نیمه دوم مردادماه ۱۴۰۰ تا انتهای سال ۱۴۰۴ به حدود ۵,۴۷۸/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شده است. نمودار ۵ وضعیت انباشت خالص خرید اوراق بدهی را در سال ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

نمودار ۵. وضعیت انباشت خالص خرید اوراق بدهی دولتی در سال ۱۴۰۴

مأخذ: فرابورس ایران

۳-۳. خصوصی‌سازی

سازمان خصوصی‌سازی که از سال ۱۳۸۰ واگذاری‌های شرکت‌های دولتی را آغاز کرده بود، از ابتدای واگذاری‌ها تا پایان سال ۱۴۰۴ نزدیک به ۴۷/۳ درصد از کل واگذاری‌ها را از طریق بورس، ۴/۸ درصد را از طریق فرابورس و ۴۷/۹ درصد را از طریق مزایده به انجام رساند. همچنین ۴۵/۵ درصد از کل واگذاری‌ها بابت رد دیون دولت و تسویه بدهی دولت به طلبکاران اختصاص یافت و به این ترتیب این حجم از واگذاری‌ها از طریق سازوکار بازار صورت نگرفت. سهام عدالت نیز در این مدت ۲/۷ درصد از کل واگذاری‌ها را به خود اختصاص داد. جدول ۱۷ عملکرد سازمان خصوصی‌سازی را به تفکیک انواع روش‌های واگذاری در بازه سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۴ به قیمت‌های جاری نشان می‌دهد. از سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸، واگذاری بنگاه‌های دولتی به شیوه نامناسب انتقال مستقیم بابت رد دیون و بابت سهام عدالت متوقف شده بود و واگذاری‌ها به عموم متقاضیان صورت می‌گرفت. این در حالی است که از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۴ دوباره انتقال مستقیم بابت رد دیون احیا و در دستور کار قرار گرفته است، به گونه‌ای که حدود ۶۱/۵ درصد در سال ۱۳۹۹، ۱۰۰/۰ درصد در سال ۱۴۰۰، ۵۰/۹ درصد در سال ۱۴۰۱، ۹۸/۹ درصد در سال ۱۴۰۲، ۴۰/۶ درصد در سال ۱۴۰۳ و ۶/۲ درصد از مجموع کل واگذاری‌ها در سال ۱۴۰۴ سهم داشته است.

جدول ۱۷. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در انواع روش‌های واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به قیمت‌های جاری (هزار میلیارد ریال)

	۱۳۸۰-۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴
فروش سهام یا دارایی به عموم	۷۵۷/۱	۲۶/۴	۳۰/۷	۱۰/۷	۳/۰	۳۲/۲	۴۷۱/۸	۰/۰	۱,۴۲۶/۳	۵/۷	۸۳۱/۸	۱,۶۰۶/۸
انتقال مستقیم بابت رد دیون	۲۸۹/۲	۰/۰	۳۸/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۷۵۳/۶	۸۲۳/۹	۱,۴۸۰/۵	۵۱۰/۱	۵۶۹/۷	۱۰۶/۸
انتقال مستقیم بابت سهام عدالت	۲۶۶/۴	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
مجموع ارزش فروش	۱,۳۱۲/۷	۲۶/۴	۶۸/۸	۱۰/۷	۳/۰	۳۲/۲	۱,۲۲۵/۳	۸۲۳/۹	۲,۹۰۶/۸	۵۱۵/۷	۱,۴۰۱/۵	۱,۷۱۳/۶
درصد از کل واگذاری‌ها	۱۳/۱	۰/۳	۰/۷	۰/۱	۰/۰	۰/۳	۱۲/۲	۸/۲	۲۹/۰	۵/۱	۱۴/۰	۱۷/۱

مأخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری.

متأسفانه در سال ۱۴۰۴ گزارش عملکرد واگذاری سهام و دارایی‌های بنگاه‌های مشمول واگذاری به قیمت‌های ثابت منتشر نشده، اما می‌توان برآورد کرد که به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ حدود ۱/۶ درصد از کل واگذاری‌ها در سال ۱۴۰۴ انجام پذیرفته است. افزون بر این و به قیمت‌های ثابت، از ابتدای واگذاری‌ها تا پایان سال ۱۴۰۴ نزدیک به ۵۳/۸ درصد از کل واگذاری‌ها به عموم متقاضیان و ۳۱/۲ درصد بابت رد دیون و تسویه بدهی دولت به طلبکاران اختصاص یافته است. سهام عدالت نیز در این مدت ۱۴/۹ درصد از کل واگذاری‌ها را به خود اختصاص داده است. جدول ۱۸ برآورد عملکرد سازمان خصوصی‌سازی را به تفکیک انواع روش‌های واگذاری در بازه سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۴ به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ بر مبنای شاخص قیمت مصرف‌کننده نشان می‌دهد. باید توجه داشت که لحاظ شاخص قیمت مصرف‌کننده برای محاسبه عملکرد واگذاری‌ها به قیمت‌های ثابت دقیق نبوده و صرفا با هدف ارائه تصویری کلی در اینجا مطرح شده است.

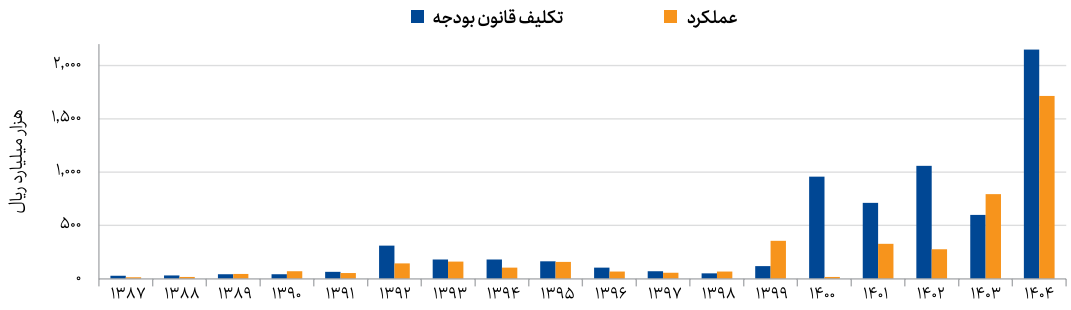
جدول ۱۸. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در انواع روش‌های واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ (هزار میلیارد ریال)

	۱۳۸۰-۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	۱۴۰۳	۱۴۰۴
فروش سهام یا دارایی به عموم	۱۰,۰۳۸/۱	۱۲۵/۶	۱۳۴/۱	۴۲/۸	۹/۳	۶۹/۳	۶۸۹/۸	۰/۰	۹۷۳/۶	۲/۵	۲۷۴/۵	۳۵۷/۶
انتقال مستقیم بابت رد دیون	۳,۸۳۴/۶	۰/۰	۱۶۶/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱,۱۰۱/۷	۸۲۳/۹	۱,۰۱۰/۵	۲۲۸/۷	۱۸۸/۰	۲۳/۸
انتقال مستقیم بابت سهام عدالت	۳,۵۳۱/۴	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
مجموع ارزش فروش	**۱۷,۴۰۴/۲**	**۱۲۵/۶**	**۳۰۰/۶**	**۴۲/۸**	**۹/۳**	**۶۹/۳**	**۱,۷۹۱/۵**	**۸۲۳/۹**	**۱,۹۸۴/۱**	**۲۳۱/۲**	**۴۶۲/۶**	**۳۸۱/۴**
درصد از کل واگذاری‌ها	**۷۳/۷**	**۰/۵**	**۱/۳**	**۰/۲**	**۰/۰**	**۰/۳**	**۷/۶**	**۳/۵**	**۸/۴**	**۱/۰**	**۲/۰**	**۱/۶**

مأخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شاخص قیمت مصرف‌کننده؛ محاسبات تحقیق

طبق گزارش سازمان خصوصی‌سازی، در سال ۱۴۰۴ مجموعا ۱,۶۰۶/۸ هزار میلیارد ریال بابت واگذاری شرکت‌های دولتی به حساب درآمد عمومی خزانه واریز شده است. همچنین در این سال، واگذاری به صورت تهاتر با اشخاص در حدود ۱۰۶/۸ هزار میلیارد ریال ثبت شده است. در مجموع ۱,۷۱۳/۶ هزار میلیارد ریال واگذاری شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۴ صورت پذیرفته و نسبت به رقم مصوب قانون بودجه ۱۴۰۴ تحقق ۷۹/۷ درصدی داشته است. نمودار ۶ صورت وضعیت تکلیف قانون بودجه و عملکرد واگذاری سهام و بنگاه‌های مشمول واگذاری را به تصویر می‌کشد.

نمودار ۶. تحقق اهداف بودجه‌ای واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری

مأخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار تحقق اهداف بودجه‌ای واگذاری سهام و بنگاه‌ها توسط سازمان خصوصی‌سازی

۴-۳. طرح هدفمندی یارانه‌ها

در قانون بودجه ۱۴۰۴، برای هشتمین سال پیاپی کل منابع و مصارف طرح هدفمندی یارانه‌ها در قالب یک جدول منعکس شد، در حالی که پیش از آن تنها به منابع و مصارف سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها اشاره می‌شد. در واقع از محل فروش فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی و سایر منابع مشابه، مصارفی از قبیل سهم شرکت ملی نفت از فروش و صادرات فرآورده‌های نفتی، هزینه‌های توزیع و فروش حامل‌های انرژی و واردات فرآورده‌های نفتی و برق کسر می‌شود و سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها منابع باقی‌مانده را به مصارفی از قبیل پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها، اجرای طرح معیشت، کمک به بخش سلامت و یارانه نان و خرید تضمینی گندم اختصاص می‌دهد. جدول ۱۹ منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ و رشد آن نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۳ را به تصویر می‌کشد.

جدول ۱۹. منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها در قوانین بودجه ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال-درصد)

دریافتی‌ها (منابع)	قانون بودجه ۱۴۰۳	قانون بودجه ۱۴۰۴	رشد قانون ۱۴۰۴ به قانون ۱۴۰۳	پرداختی‌ها (مصارف)		قانون بودجه ۱۴۰۳	قانون بودجه ۱۴۰۴	رشد قانون ۱۴۰۴ به قانون ۱۴۰۳
				بخش مربوطه	عنوان			
فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۱,۲۰۸/۰	۱,۴۱۰/۰	۱۶/۷	خزانه داری کل کشور	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش داخلی فرآورده‌های نفتی و گاز طبیعی	۱۸۰/۰	۰/۰	-
فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی	۳,۰۰۰/۰	۲,۶۴۰/۰	-۱۲/۰					
فروش داخلی گاز طبیعی	۲,۷۵۰/۰	۳,۳۰۰/۰	۲۰/۰		**جمع خزانه‌داری کل کشور**	۱۸۰/۰	۰/۰	-
سایر منابع شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه	۶۳۰/۰	۰/۰	-	شرکت ملی گاز ایران	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی و کمک به شرکت ملی گاز	۸۰/۰	۸۰/۰	۰/۰
فروش داخلی میعانات گازی به پتروشیمی‌ها	-	۷۱۰/۰	-	شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی	هزینه‌های حمل و نقل جاده‌ای فرآورده‌های نفتی			
مطالبات گاز	-	۴۰۰/۰	-		هزینه‌های انتقال، ذخیره‌سازی و پخش فرآورده‌های نفتی و کمک به شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی	۴۳۲/۰	۷۰۰/۰	۶۲/۰
کمک زیان از بودجه عمومی	-	۲,۰۰۱/۸	-	شرکت ملی نفت ایران	هزینه سرمایه‌گذاری و کمک به شرکت ملی نفت	۵۰/۰	۵۰/۰	۰/۰
					جمع هزینه‌های تولید، انتقال و توزیع	**۵۶۲/۰**	**۸۳۰/۰**	**۴۷/۷**
					حمایت از تولید و اشتغال	**۰/۰**	**۱۵۰/۰**	**-**
				سایر	خرید فرآورده‌های نفتی داخلی و خارجی	۸۰۰/۰	۶۵۰/۰	-۱۸/۸
					مصارف صرفه‌جویی انرژی	۵۰/۰	۰/۰	-۱۰۰/۰
					زیرساخت‌های انرژی، ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی در دانشگاه‌ها و طرح آبخیزداری و احیای قنوات	۰/۰	۳۶۰/۰	-
					سایر	**۸۵۰/۰**	**۱,۰۱۰/۰**	**۱۸/۸**
					جمع پرداختنی‌ها	**۱,۵۹۲/۰**	**۱,۹۹۰/۰**	**۲۵/۰**
					یارانه نقدی/کالا برگ	۳,۱۵۰/۰	۳,۲۰۲/۲	۱/۷
					یارانه آرد و نان (خرید تضمینی گندم)	۱,۴۳۰/۰	۲,۵۰۰/۰	۷۴/۸
					یارانه دارو، شیر خشک و ملزومات مصرف پزشکی	۷۴۹/۰	۸۵۰/۰	۱۳/۵
					مستمری خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره)	۴۲۱/۰	۶۲۹/۳	۴۹/۵
					مستمری خانوارهای تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور	۲۳۴/۰	۳۶۷/۵	۵۷/۱
					جبران قدرت خرید خانوارهای طبقه‌های متوسط و پایین درآمدی، متناسب با اصلاح نرخ ارز ترجیحی در سال ۱۴۰۴	۰/۰	۴۱۰/۰	-
					تحقق عدالت در سلامت	۰/۰	۵۱۱/۰	-
					مصارف سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها	۲/۰	۱/۸	-۱۲/۱
					یارانه بیمه ملوانان و صیادان	۱۰/۰	۰/۰	-
					جمع مصارف هدفمندی	**۵,۹۹۶/۰**	**۸,۴۷۱/۸**	**۴۱/۳**
جمع کل دریافتی	**۷,۵۸۸/۰**	**۱۰,۴۶۱/۸**	**۳۷/۹**		**جمع کل پرداختی**	**۷,۵۸۸/۰**	**۱۰,۴۶۱/۸**	**۳۷/۹**

ماخذ: قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

میزان کل دریافتی‌های طرح هدفمندی یارانه‌ها در قانون بودجه ۱۴۰۴ با رشد ۳۷/۹ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، معادل ۱۰,۴۶۱/۸ هزار میلیارد ریال برآورد شد که عمده اقلام آن مربوط به درآمدهای حاصل از فروش حامل‌های انرژی است. با این حال، در قانون بودجه ۱۴۰۴ برای نخستین بار یک ردیف جدید در سمت منابع سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها تحت عنوان «کمک زیان از بودجه عمومی» و با مبلغ ۲,۰۰۱/۸ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شد تا ۱۹/۱ درصد از کل منابع طرح هدفمندی یارانه‌ها را تامین کند. در واقع، پیش‌بینی این ردیف جدید را می‌توان نشانه‌ای از افزایش وابستگی منابع سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها به بودجه عمومی دولت تلقی کرد. به بیان دیگر، درج «کمک زیان از بودجه عمومی» بیانگر آن است که منابع سنتی حاصل از فروش حامل‌های انرژی به تنهایی توان پوشش تعهدات و مصارف پیش‌بینی‌شده را نداشته و این شکاف از طریق انتقال منابع از بودجه عمومی جبران می‌شود. از این منظر، تحولات بودجه ۱۴۰۴ را می‌توان مؤید تشدید ناترازی ساختاری در نظام هدفمندسازی یارانه‌ها و افزایش پیوند مالی میان بودجه عمومی دولت و منابع سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها ارزیابی کرد.

علاوه بر این، در میان منابع مختلف این تبصره، دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی نسبت به سال ۱۴۰۳ با رشد ۱۶/۷ درصدی همراه شد. با این حال فروش فرآورده‌های نفتی صادراتی کاهش ۱۲/۰ درصدی را تجربه کرد. همچنین درآمد حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با رشد ۲۰/۰ درصدی به حدود ۳,۳۰۰/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۴ بالغ شد. شایان ذکر است که منابع حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی در قانون بودجه ۱۴۰۴ - برخلاف سال ۱۴۰۳ - به صورت شفاف در ردیفی تحت عنوان «فروش داخلی میعانات گازی به پتروشیمی‌ها» با مبلغ ۷۱۰/۰ هزار میلیارد ریال در جدول قانون هدفمندسازی یارانه‌ها در نظر گرفته شد.

در قانون بودجه ۱۴۰۴ همچون سال ۱۴۰۳، منابع و مصارف حاصل از فروش برق به مشترکین با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده و منابع و مصارف حاصل از فروش آب، به عنوان ردیف‌های جمعی-خرجی در نظر گرفته شدند و از سقف منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها حذف شدند. همچنین در این قانون برخلاف سنوات گذشته، در سمت مصارف هدفمندی، ردیف‌های مربوط به «عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش داخلی فرآورده‌های نفتی» و «عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی» که در سال‌های گذشته به عنوان بخشی از تعهدات در نظر گرفته می‌شدند و باید در اختیار خزانه‌داری کل کشور قرار می‌گرفتند، حذف شدند و برای آنها هیچ برآوردی لحاظ نشد. حذف این اقلام از سمت مصارف هدفمندی را می‌توان در راستای کاهش فشار هزینه‌ای بر منابع طرح هدفمندسازی یارانه‌ها و افزایش انعطاف‌پذیری مالی این تبصره ارزیابی کرد. این اقدام، در کنار پیش‌بینی ردیف «کمک زیان از بودجه عمومی» نشان‌دهنده تلاش سیاست‌گذار برای مدیریت ناترازی ساختاری منابع و مصارف هدفمندی است. با این حال، چنین تغییراتی را می‌توان به‌منزله افزایش وابستگی مالی نظام هدفمندسازی یارانه‌ها به منابع عمومی دولت تلقی کرد.

مصارف هدفمندسازی یارانه‌ها در قانون بودجه ۱۴۰۴ همچون سنوات گذشته از دو بخش اصلی مصارف غیرهدفمندی (خارج از سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها) و هدفمندی (مربوط به سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها) تشکیل شده است. بخش مصارف غیرهدفمندی به زیربخش‌هایی از جمله شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، شرکت ملی نفت، شرکت ملی گاز، حمایت از تولید و اشتغال و سایر تقسیم شده است. در قانون بودجه ۱۴۰۴، مصارف هدفمندی رشد ۴۱/۳ درصدی و مصارف غیرهدفمندی رشد ۲۵/۰ درصدی را در مقایسه با قانون بودجه ۱۴۰۳ تجربه کردند. سهم مصارف غیرهدفمندی در قانون بودجه ۱۴۰۴ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ کاهش ۲/۰ واحد درصدی داشت و در مقابل، سهم مصارف هدفمندی از ۷۹/۰ درصد در قانون بودجه ۱۴۰۳ به حدود ۸۱/۰ درصد در قانون بودجه ۱۴۰۴ افزایش یافت. در بخش مصارف غیرهدفمندی، ردیفی ۳۶۰/۰ هزار میلیارد ریالی تحت عنوان «زیرساخت‌های انرژی، ایجاد نیروگاه‌های خورشیدی در دانشگاه‌ها و طرح آبخیزداری و احیای قنوات» اضافه شد تا سهم ۱۸/۰ درصدی از کل مصارف غیرهدفمندی داشته باشد. در ارتباط با پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها، ردیف «یارانه آرد و نان» با رشد قابل توجه ۷۴/۸ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳ مواجه شد و به ۲,۵۰۰/۰ هزار میلیارد ریال رسید. از طرف دیگر، ردیف «یارانه نقدی / کالابرگ» با رشد جزیی ۱/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، به ۳,۲۰۲/۲ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۴ بالغ شد تا به ترتیب سهم‌های ۳۷/۸ درصدی و ۳۰/۶ درصدی از مصارف هدفمندی و مجموع مصارف هدفمندی و غیرهدفمندی را به خود اختصاص دهد.

طبیعتا عملکرد هدفمندی یارانه‌ها در سال ۱۴۰۴ متفاوت از ارقام برآوردی در بودجه مصوب بوده است. بر مبنای گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، عملکرد کل منابع هدفمندی یارانه‌ها در سال ۱۴۰۴ حدود ۸,۱۸۰/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده است که درصد تحقق ۷۸/۲ درصدی را نسبت به قانون نشان می‌دهد. درصورت تحقق کامل مصارف قانون هدفمندی یارانه‌ها در سال ۱۴۰۴، منابع هدفمندسازی یارانه‌ها با کسری ۲,۲۸۱/۸ هزار میلیارد ریالی روبه‌رو شده است که احتمالا از منابع بودجه عمومی دولت و تنخواه‌گردان خزانه تامین شده است. البته ممکن است بخشی از مصارف هدفمندی در این سال به طور کامل محقق نشده باشد که به دلیل عدم انتشار اطلاعات، نمی‌توان قضاوتی در مورد آن داشت.

۴. تراز پرداخت‌های خارجی

برآورد بانک مرکزی از موازنه پرداخت‌ها - حاصل جمع سه جزء حساب جاری، خالص حساب سرمایه و اشتباهات و از قلم افتادگی‌های محاسباتی - در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ معادل ۱۱۴ میلیون دلار بوده است. این در حالی است که در مدت مشابه سال ۱۴۰۳ این رقم معادل ۷۱۲ میلیون دلار گزارش شده بود.

حساب جاری در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ دارای مازاد حدودا ۱۶/۱ میلیارد دلاری بود که با کاهش ۱۳/۹ درصدی به مازاد ۱۳/۹ میلیارد دلاری در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ تبدیل شده است. از سوی دیگر کسری خالص حساب سرمایه از ۱۴/۱ میلیارد دلار در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ به ۱۹/۲ میلیارد دلار در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ افزایش یافته است.

کاهش ۸۳/۹ درصدی موازنه پرداخت‌ها در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۳، مستقیما ریشه در وخامت همزمان دو متغیر بنیادین اقتصاد، یعنی افت ۱۳/۹ درصدی مازاد حساب جاری و تعمیق ۳۵/۹ درصدی کسری خالص حساب سرمایه دارد. با این وجود آنچه مانع از ورود موازنه کل به محدوده کسری شدید شده، چرخش معنادار در ردیف اشتباهات و از قلم‌افتادگی‌ها است. در واقع این ردیف که در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ رقمی معادل منفی ۱/۳ میلیارد دلار بود، در سال ۱۴۰۴ با تغییری قابل توجه به مثبت ۵/۴ میلیارد دلار رسیده است که به تنهایی معادل ۱۲/۳ درصد کل صادرات نفتی و حدود ۲۱/۰ درصد خالص حساب کالا در همین مدت محسوب می‌شود. در اقتصاد کلان، ثبت چنین رقم مثبت و بزرگی در سرفصل اشتباهات آماری، آن هم در بستر اقتصادی که با فرار شدید سرمایه مواجه است، نشان‌دهنده جریان‌های پنهان ارزی است، به این معنا که ارزهای ثبت‌نشده ناشی از صادرات غیررسمی، تسویه‌های مالی صرافی‌ها در شبکه سایه یا بازگشت با تأخیر درآمدهای صادراتی خارج از سامانه‌های رسمی بانک مرکزی به عنوان یک ضربه‌گیر پنهان عمل کرده و از کاهش ذخایر بین‌المللی جلوگیری کرده‌اند.

حساب جاری از چهار جزء حساب کالا، حساب خدمات، حساب درآمد و حساب انتقالات جاری تشکیل شده است. حساب کالا (تراز بازرگانی کالایی) که منعکس‌کننده خالص ارزش صادرات و واردات کالاها است، تغییر معناداری نداشته و با رشد ناچیز ۰/۹ درصدی، از ۲۵/۴ میلیارد دلار در نه ماهه نخست ۱۴۰۳ به ۲۵/۷ میلیارد دلار در نه ماهه نخست ۱۴۰۴ رسیده است. با این حال در پس این ثبات ظاهری، یک انقباض تجاری نهفته است، چرا که حفظ این مازاد نه از طریق حفظ سطوح تجارت، بلکه از طریق افت همزمان واردات و صادرات حاصل شده است. ارزش صادرات نفتی کشور در این دوره با افت ۱۲/۱ درصدی از ۵۰/۱ میلیارد دلار به ۴۴/۱ میلیارد دلار کاهش یافته است. در واکنش به این محدودیت ارزی، سیاست‌گذار به فشرده‌سازی و کنترل واردات روی آورده است، به طوری که واردات کل کالا (فوب) افت ۸/۲ درصدی را ثبت کرده و از ۶۰/۸ میلیارد دلار به ۵۵/۸ میلیارد دلار کاهش یافته است. البته محدودیت‌های ناشی از تضعیف تولید ناخالص داخلی و محدود شدن توزیع رانت تخصیص ارز با نرخ ترجیحی نیز در کاهش تقاضای واردات بی‌تأثیر نبوده‌اند. به هر حال با توجه به رشد اندک ۳/۶ درصدی صادرات غیرنفتی در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن، به طور عمده این کاهش واردات بوده که باعث شده است تا کسری تراز بازرگانی غیرنفتی در نه ماهه نخست ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل از آن بهبود یافته و با کاهش ۲۵/۲ درصدی، از ۲۳/۴ میلیارد دلار به ۱۷/۵ میلیارد دلار محدود شود. بنابراین حفظ تراز مثبت حساب کالا در این دوره، نه نشانه رقابت‌پذیری تجاری، بلکه معلول شرایط نامساعد اقتصادی و جیره‌بندی ارزی در واکنش به افت درآمدهای نفتی بوده است. همچنین گفتنی است که واردات گاز و فرآورده‌های نفتی (شامل بنزین) در این دوره کاهش ۳۰/۹ درصدی را تجربه کرده است، اما با توجه افت قابل توجه صادرات نفتی، تراز بازرگانی نفتی در این مدت افت ۱۱/۶ درصدی را تجربه کرده است.

کسری حساب خدمات از ۸/۲ میلیارد دلار در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ با افزایش ۵۶/۳ درصدی به ۱۲/۸ میلیارد دلار در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ رسیده است. کسری حساب درآمد [۱] نیز از ۸۸۰ میلیون دلار به ۶۸۶ میلیون دلار در همین مدت کاهش یافته است. جدول ۲۰ جزییات موازنه پرداخت‌ها را نشان می‌دهد.

۱. عمدتا شامل دریافت و پرداخت‌های مربوط به جبران خدمات کارگران و درآمدها و هزینه‌های سرمایه‌گذاری

جدول ۲۰. جزییات موازنه پرداخت‌ها (میلیون دلار-درصد)

	نه ماهه نخست ۱۴۰۳	نه ماهه نخست ۱۴۰۴	رشد نه ماهه نخست ۱۴۰۴ به نه ماهه نخست ۱۴۰۳
حساب جاری	**۱۶,۱۴۸**	**۱۳,۸۹۹**	**-۱۳/۹**
حساب کالا	۲۵,۴۴۷	۲۵,۶۷۴	۰/۹
صادرات کالا (فوب)	۸۶,۲۲۷	۸۱,۴۴۷	-۵/۵
صادرات نفتی	۵۰,۱۱۳	۴۴,۰۵۱	-۱۲/۱
صادرات غیرنفتی	۳۶,۱۱۴	۳۷,۳۹۷	۳/۶
واردات کالا (فوب)	۶۰,۷۸۰	۵۵,۷۷۳	-۸/۲
گاز و فرآورده‌های نفتی	۱,۲۷۶	۸۸۲	-۳۰/۹
سایر کالاها	۵۹,۵۰۵	۵۴,۸۹۲	-۷/۸
حساب خدمات	-۸,۱۹۳	-۱۲,۸۰۹	۵۶/۳
حساب درآمد	-۸۸۰	-۶۸۶	-۲۲/۱
حساب انتقالات جاری	-۲۲۶	۱,۷۲۰	-
خالص حساب سرمایه	**-۱۴,۱۲۱**	**-۱۹,۱۸۴**	**۳۵/۹**
اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها	-۱,۳۱۵	۵,۴۰۰	-
موازنه کل	**۷۱۲**	**۱۱۴**	**-۸۳/۹**

مأخذ: بانک مرکزی ایران، نمادگرهای اقتصادی

عملکرد تراز پرداخت‌ها در نه ماهه نخست ۱۴۰۴، تصویرگر دو روند همزمان و هشداردهنده در اقتصاد ایران است: انقباض دفاعی در تجارت خارجی و تشدید بحران فرار سرمایه. برخلاف ادوار گذشته، حفظ مازاد حساب کالا نه برخاسته از پویایی صادرات بلکه محصول سرکوب و کاهش واردات بوده است. با این حال این استراتژی انقباضی در برابر سیل خروج سرمایه تاب نیاورده است. تعمیق ۳۵/۹ درصدی کسری خالص حساب سرمایه به قدری سنگین بوده که حتی چرخش مثبت و ورود ۵/۴ میلیارد دلار منابع غیررسمی و پنهان (در قالب افزایش چشمگیر ردیف اشتباهات و از قلم‌افتادگی‌ها) نیز نتوانسته است تغییر در ذخایر خارجی کشور را بهبود بخشد و موازنه کل با سقوط ۸۳/۹ درصدی به رقم ناچیز ۱۱۴ میلیون دلاری رسیده است. تداوم این روند انقباضی نه‌تنها شکنندگی ذخایر ارزی را به نقطه بحرانی می‌رساند، بلکه با محروم ساختن بخش حقیقی اقتصاد از نهاده‌های وارداتی، پتانسیل رشد تولید را در فصول آتی مستهلک خواهد ساخت.

اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ در دو مرحله با حمله نظامی آمریکا و اسراییل مواجه شد و به ویژه در جنگ دوم، تراز پرداخت‌های کشور به‌شدت آسیب دید. آمار رسمی ترازپرداخت‌ها برای بازه زمانی پس از پاییز ۱۴۰۴ در زمان تهیه این گزارش منتشر نشده، اما واضح است که در بخش حساب جاری با تشدید محاصره‌ها، بسته شدن تنگه هرمز و آسیب به زیرساخت‌های کلیدی انرژی و بنادر، درآمدهای ناشی از صادرات نفتی و غیرنفتی کاهش محسوس داشته است. این انقباض در جریان ورودی ارز، اقتصاد را مجبور به کاهش واردات حتی برای کالاهای اساسی و واسطه‌ای می‌کند که نتیجه آن آسیب دیدن زنجیره تامین و افت تولید داخلی است. همزمان جهش مهارگسیخته ریسک‌ها و نااطمینانی‌ها، به خروج سرمایه و هجوم کارگزاران اقتصادی برای تبدیل دارایی‌های ریالی به پناهگاه‌های امنی چون طلا و ارزهای فیزیکی منجر می‌شود. برآیند این دو نیروی مخرب - یعنی قطع شریان درآمدهای تجاری و فرار بی‌سابقه سرمایه - به تخلیه سریع ذخایر ارزی بانک مرکزی، سقوط سنگین موازنه کل و جهش‌های غیرقابل‌کنترل نرخ ارز می‌انجامد.

بر اساس آمارهای گمرک، در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ حدود ۱۳۰/۰ میلیون تن کالا به ارزش تقریبی ۴۵/۰ میلیارد دلار از گمرکات کشور صادر و حدود ۳۳/۲ میلیون تن کالا به ارزش تقریبی ۴۹/۱ میلیارد دلار به گمرکات کشور وارد شده است. بنابراین کسری تراز تجاری گمرکی کشور با کاهش قابل توجه ۵۹/۵ درصدی، از حدود ۱۰/۱ میلیارد دلار در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۳ به حدود ۴/۱ میلیارد دلار در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ تنزل یافته که ناشی از کاهش همزمان صادرات و واردات گمرکی - با افت شدیدتر واردات - بوده است.

به گزارش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران، بیشترین ارزش صادراتی پایانه‌های گمرکی کشور در سال ۱۴۰۴ به ترتیب مربوط به گمرک منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس به ارزش ۲/۷ میلیارد دلار به مقصد چین، گمرک منطقه ویژه اقتصادی شهید رجایی به ارزش ۱/۴ میلیارد دلار به مقصد چین و گمرک خسروی به ارزش حدود یک میلیارد دلار به مقصد عراق در سال ۱۴۰۴ بوده است. گفتنی است که کالاهای صادراتی از این پایانه‌های گمرکی عمدتا شامل پروپان مایع‌شده، متانول، بوتان مایع‌شده، کنسانتره آهن، سنگ آهن فشرده‌شده و قیرنفت عمدتا به مقصد چین و گاز طبیعی و میوه و خوراک ماهی عمدتا به مقصد عراق بوده‌اند. در همین مدت عمده واردات ایران از گمرکات منطقه ویژه

اقتصادی شهیدرجایی از مبدأ چین به ارزش ۳/۱ میلیارد دلار و از مبدأ امارات متحده عربی به ارزش ۱/۸ میلیارد دلار و از منطقه ویژه اقتصادی بندر امام خمینی به ارزش ۱/۲ میلیارد دلار از مبدأ امارات متحده عربی بوده است. در این بین اقلام عمده از منظر ارزش واردات به سلول‌های فتوولتاییک، قطعات اتومبیل و موتورسیکلت از چین و افزودنی‌ها برای روغن‌های روان‌کننده، گرید بطری، ذرت دامی، دانه سویا و شکر از امارات تعلق داشته‌اند.

البته گمرک ایران بدون اشاره به جزییات، برخی ارقام مربوط به تجارت خارجی کشور در مجموع سال ۱۴۰۴ را در زمان تهیه این گزارش منتشر کرده است. بر این اساس صادرات گمرکی کالا در مجموع سال ۱۴۰۴ معادل ۱۵۰ میلیون و ۵۰۸ هزار تن به ارزش ۵۱ میلیارد و ۶۵۷ میلیون دلار بوده و در مقابل ۴۱ میلیون و ۸۰ هزار تن کالا به ارزش ۵۸ میلیارد و ۱۶ میلیون دلار در این مدت به پایانه‌های گمرکی کشور وارد شده است. بنابراین مجموع تجارت خارجی کشور در سال ۱۴۰۴ به حدود ۱۱۰ میلیارد دلار (۱۰۹ میلیارد و ۶۷۳ میلیون دلار) بالغ شده است. جدول ۲۱ جزییات تجارت گمرکی را در ۱۰ ماهه نخست سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ نمایش می‌دهد.

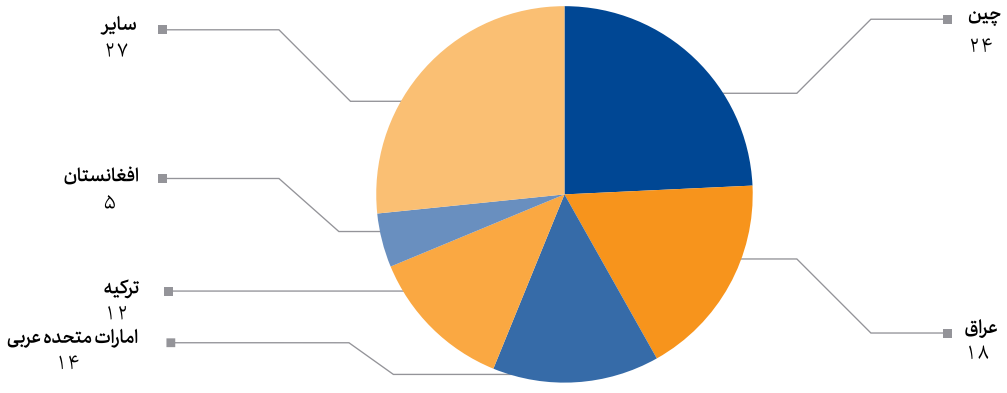
جدول ۲۱. تجارت گمرکی کشور در ۱۰ ماهه نخست سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

	۱۴۰۳			۱۴۰۴			درصد تغییرات	
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	نسبت ارزش به وزن (دلار هر تن)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	نسبت ارزش به وزن (دلار هر تن)	وزن	ارزش
صادرات	۱۲۸,۱۹۱	۴۸,۰۴۳	۳۷۵	۱۳۰,۰۳۶	۴۵,۰۱۵	۳۴۶	۱/۴	-۶/۳
واردات	۳۱,۷۲۰	۵۸,۱۴۸	۱,۸۳۳	۳۳,۱۷۷	۴۹,۱۰۷	۱,۴۸۰	۴/۶	-۱۵/۵
تراز بازرگانی گمرکی	**۹۶,۴۷۱**	**-۱۰,۱۰۵**	-	**۹۶,۸۵۹**	**-۴,۰۹۲**	-	**۰/۴**	**-۵۹/۵**

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴، کشورهای چین، عراق، امارات متحده عربی، ترکیه و افغانستان مجموعا با سهم ۷۳/۴ درصدی از کل ارزش صادرات گمرکی کشور، به ترتیب پنج مقصد اصلی صادراتی کشور به شمار می‌روند. در این مدت صادرات گمرکی به مقصد چین بالغ بر ۱۰/۹ میلیارد دلار بوده تا سهم ۲۴/۳ درصدی از کل ارزش صادرات گمرکی ایران در اختیار این کشور باشد. عراق با ۷/۹ میلیارد دلار و سهم ۱۷/۶ درصدی، امارات متحده عربی با ۶/۴ میلیارد دلار و سهم ۱۴/۳ درصدی، ترکیه با ۵/۷ میلیارد دلار و سهم ۱۲/۶ درصدی و افغانستان با ۲/۱ میلیارد دلار و سهم ۴/۶ درصدی از کل ارزش صادرات گمرکی ایران، در جایگاه‌های بعدی شرکای اصلی صادراتی کشور قرار گرفته‌اند. نمودار ۷ ترکیب مقاصد اصلی صادراتی ایران را در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

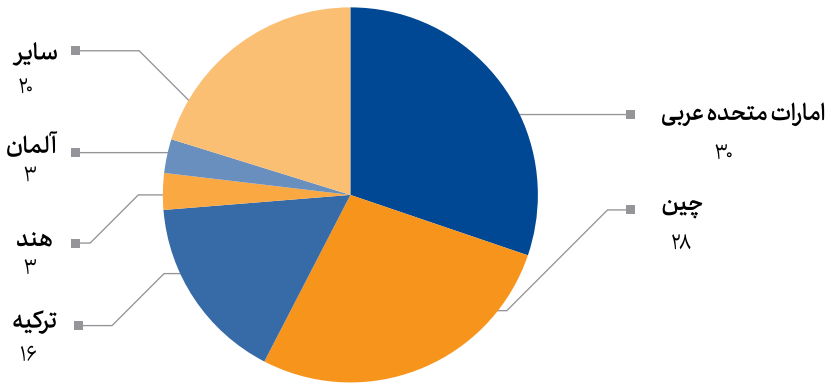
نمودار ۷. ترکیب مقاصد اصلی صادراتی کشور در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴، بر حسب سهم از ارزش کل صادرات گمرکی (درصد)

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

در ۱۰ ماهه نخست ۱۴۰۴، امارات متحده عربی با اختصاص رقمی بالغ بر ۱۴/۸ میلیارد دلار و سهمی در حدود ۳۰/۲ درصد از کل ارزش واردات کشور، در جایگاه نخست کشورهای صادرکننده کالا به ایران قرار گرفته است. همچنین کشورهای چین با ۱۳/۴ میلیارد دلار و سهم ۲۷/۴ درصدی و ترکیه با ۷/۹ میلیارد دلار و سهم ۱۶/۱ درصدی، به ترتیب در جایگاه‌های بعدی شرکای اصلی وارداتی ایران قرار دارند. در واقع سه کشور امارات، چین و ترکیه تامین‌کننده حدود ۷۳/۷ درصد از نیاز وارداتی ایران بوده و طبیعتا ریسک تمرکز قابل توجهی را به تجارت ایران وارد می‌کنند. پس از این سه کشور، هند با ۱/۵ میلیارد دلار و سهم ۳/۲ درصدی و آلمان با حدود ۱/۴ میلیارد دلار و سهم ۲/۹ درصدی از کل ارزش واردات کالا به ایران، به ترتیب جایگاه‌های بعدی شرکای اصلی وارداتی را در اختیار دارند. نمودار ۸ ترکیب مبادی اصلی وارداتی کشور را طی ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

نمودار ۸. ترکیب شرکای اصلی وارداتی ایران در ۱۰ ماهه نخست سال ۱۴۰۴، بر حسب سهم از ارزش کل واردات گمرکی (درصد)

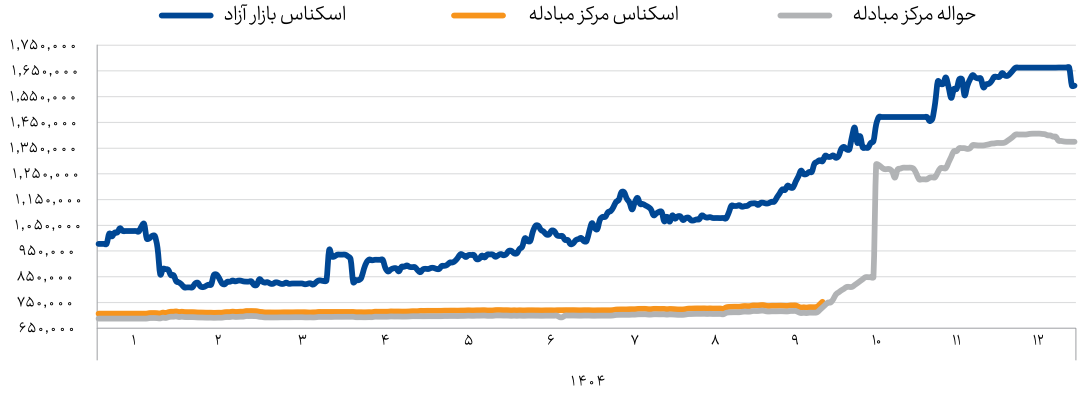
مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

۵. بازار ارز

بازار ارز ایران در طول سال ۱۴۰۴ روزهای بسیار پرتلاطمی را تجربه کرد. قیمت هر دلار آمریکا که آن سال را با حدود ۹۷۰ هزار ریال آغاز کرده بود، در پایان سال به حدود یک میلیون و ۶۰۰ هزار ریال رسید که حاکی از نرخ رشد حدود ۶۵ درصدی این متغیر مهم اقتصادی بین دو مقطع اشاره شده است. تحولات بازار ارز ایران در طول سال ۱۴۰۴ به طور قابل توجهی متأثر از رویدادهای سیاسی بود که از جمله مهمترین آنها می‌توان به دور اول مذاکرات هسته‌ای با میانجیگری عمان در هفته پایانی فروردین‌ماه، جنگ ۱۲ روزه در پایان خردادماه و ابتدای تیرماه، فعال‌سازی مکانیزم ماشه در اوایل مهرماه، دور دوم مذاکرات هسته‌ای در بهمن‌ماه و در نهایت آغاز جنگ دوم آمریکا و اسراییل علیه ایران در ۹ اسفند ۱۴۰۴ اشاره کرد. علاوه بر قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد، قیمت این ارز در مرکز مبادله ارز و طلای ایران (بازار ثانویه) در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ نیز دستخوش تحولات گوناگونی بود.

جایگزینی بازار ارز تجاری[1] با تالارهای اول و دوم در بازار ثانویه در واپسین روزهای پاییز ۱۴۰۴ در واکنش به افزایش شکاف بین نرخ رسمی و بازار آزاد دلار آمریکا در برابر ریال ایران و در نهایت اعلام یکسان‌سازی نرخ ارز[2] در اوایل زمستان آن سال از جمله مهمترین اقدامات سیاست‌گذار ارزی بودند. البته همان گونه که انتظار می‌رفت، سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز در نهایت مانند ادوار گذشته شکست خورد و شکاف بین نرخ‌های آزاد و رسمی به قوت خود باقی ماند. قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد ارز ایران در سال ۱۴۰۴ به طور میانگین به حدود یک میلیون و ۱۲۳ هزار ریال رسید که نسبت به میانگین حدود ۶۸۵ هزار ریالی سال قبل از آن ۶۴/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. نمودار ۹ تحولات قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران را در سال ۱۴۰۴ در بازارهای مختلف نشان می‌دهد.

نمودار ۹. نرخ برابری دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازارهای مختلف در سال ۱۴۰۴

مأخذ: بانک مرکزی ایران؛ مرکز مبادله ارز و طلای ایران؛ شبکه اطلاع رسانی طلا، سکه و ارز

نرخ برابری دلار آمریکا در برابر ریال ایران که در روزهای آغازین سال ۱۴۰۴ از مرز یک میلیون ریال به ازای هر دلار گذشته بود، با قطعی شدن برگزاری مذاکرات هسته‌ای در مسقط عمان در ۲۳ فروردین به زیر این رقم کاهش یافت. به دنبال انتشار اخبار مثبت و امیدوارکننده از مذاکرات هسته‌ای و برگزاری پنج دور مذاکره تا اوایل خرداد ۱۴۰۴، قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد ارز ایران تا پیش از آغاز جنگ ۱۲ روزه در ۲۳ خرداد ۱۴۰۴ (دو روز پیش از ششمین دور مذاکرات) با دامنه کمی حول ۸۳۰ هزار ریال در نوسان بود، اما پس از آن و به رغم فعالیت حداقلی بازار ارز، دوباره وارد روندی افزایشی شد و بهار ۱۴۰۴ را با حدود ۹۴۰ هزار ریال به پایان رساند. پس از اعلام آتش‌بس در ۲ تیر ۱۴۰۴ و با بازگشایی بازارها، نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال ایران پس از اندکی کاهش، دوباره وارد روندی افزایشی شد. نااطمینانی‌های سیاسی و عدم دستیابی به یک راه حل برای مناقشه هسته‌ای بین ایران و غرب به روند افزایشی قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد دامن زدند و نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال ایران از دومین هفته مرداد از مرز ۹۰۰ هزار ریال به ازای هر دلار عبور کرد. با ادامه تنش‌ها بین ایران

۱. با هدف تشویق صادرکنندگان به ورود ارز ناشی از صادرات به کشور، بازار ارز تجاری از اوایل آذر ۱۴۰۳ راه‌اندازی شد و نرخ برابری حواله و اسکناس دلار آمریکا در برابر ریال ایران در این بازار بالاتر و نزدیک به بازار آزاد بود. از اول بهمن ۱۴۰۳ کلیه معاملات ارزی (به جز تخصیص ارز برای واردات کالاهای اساسی) به بازار ارز تجاری منتقل شد که به نوعی کنار گذاشتن نرخ نیمایی و پیش درآمدی برای حرکت به سمت یکسان‌سازی نرخ ارز بود.

۲. برای مطالعه بیشتر در زمینه تاریخچه یکسان سازی نرخ ارز در ایران به گزارش فصلی تحولات اقتصاد ایران در پاییز ۱۴۰۴ به آدرس زیر مراجعه کنید:

https://middleeastbank.ir/uploads/1/mebquarterlyreport-1404-autumn.pdf

و آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای و تشدید فضای بدبینی در اقتصاد ایران، از ارزش ریال ایران بیش از پیش کاسته شد و با طرح فعال شدن مکانیزم ماشه از سوی برخی کشورهای اروپایی، از هفته دوم شهریور ۱۴۰۴، ارزش هر دلار آمریکا مجددا از یک میلیون ریال فراتر رفت. پس از طرح موضوع توافق ایران و آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای برای از سرگیری بازرسی‌ها در مذاکرات قاهره (۱۹ شهریور)، قیمت هر دلار آمریکا مجددا به زیر یک میلیون ریال کاهش یافت که چندان دیری نپایید و پس از رد طرح کره جنوبی برای ادامه تعلیق تحریم‌های ایران (جلوگیری از اجرای مکانیزم ماشه) دوباره از آن سطح عبور کرد.

طرح فعال‌سازی مکانیزم ماشه از سوی تروئیکای اروپایی[1] و در نهایت فعال شدن آن در مهر ۱۴۰۴ به کاهش بیشتر ارزش ریال در برابر ارزهای خارجی دامن زد. در پاییز ۱۴۰۴ البته تنش مستقیم قابل توجهی بین ایران و غرب روی نداد، اما سطح نااطمینانی سیاسی همچنان بالا باقی ماند. پدیدار شدن آثار بازگشت دوباره تحریم‌های سازمان ملل در پی فعال‌سازی مکانیزم ماشه و احتمالا کاهش منابع ارزی در دسترس را می‌توان در این زمینه موثر دانست. در ادامه همین روند، قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد، فصل زمستان را با حدود ۲۷/۵ درصد افزایش نسبت به نخستین روز پاییز آغاز کرد. به دلیل تحولات سیاسی داخلی و اعتراضات عمومی در دی ۱۴۰۴ و همچنین آغاز دوباره جنگ از سوی آمریکا و اسراییل علیه ایران در اوایل اسفند ۱۴۰۴، بازار ارز ایران دارای روزهای مبادلاتی کمتری در فصل زمستان نسبت به سایر فصل‌های سال ۱۴۰۴ بود. البته قیمت دلار آمریکا در روزهای مبادلاتی زمستان هم روند پرنوسانی را تجربه کرد و حتی از سرگیری مذاکرات هسته‌ای در بهمن آن سال هم نتوانست در بازار ارز ایران تأثیر مثبتی داشته باشد. قیمت هر دلار آمریکا که زمستان ۱۴۰۴ را با یک میلیون و ۳۱۹ هزار ریال آغاز کرده بود، این فصل را با یک میلیون و ۵۹۳ هزار ریال به پایان رساند که حاکی از افزایش حدود ۲۰/۷ درصدی این نرخ بین دو مقطع زمانی یادشده است. جدول ۲۲ روند نوسان قیمت اسکناس دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد ارز را در فصول مختلف سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ نشان می‌دهد. بررسی ضریب تغییرات نشان می‌دهد که بازار آزاد ارز ایران از پاییز ۱۴۰۳ به این سو با نوسان گسترده دست به گریبان بوده است.

جدول ۲۲. نرخ اسمی اسکناس دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد

	میانگین	بالاترین نرخ	پایین‌ترین نرخ	انحراف معیار	ضریب تغییرات
بهار ۱۴۰۳	۶۱۱,۶۲۰	۶۹۵,۰۰۰	۵۶۸,۵۰۰	۲۷,۹۲۶	۰/۰۵
تابستان ۱۴۰۳	۵۹۳,۶۴۲	۶۱۶,۹۱۰	۵۷۲,۲۰۰	۱۰,۹۶۱	۰/۰۲
پاییز ۱۴۰۳	۶۷۵,۱۵۹	۷۷۳,۶۵۰	۵۹۵,۵۰۰	۴۴,۳۷۶	۰/۰۷
زمستان ۱۴۰۳	۸۶۲,۰۹۶	۹۷۷,۸۰۰	۷۶۲,۴۰۰	۵۶,۱۴۶	۰/۰۷
بهار ۱۴۰۴	۸۸۳,۳۵۴	۱,۰۵۵,۵۵۰	۸۰۸,۳۵۰	۸۱,۰۵۶	۰/۰۹
تابستان ۱۴۰۴	۹۳۶,۷۳۰	۱,۰۵۸,۶۰۰	۸۲۸,۷۰۰	۵۵,۴۳۶	۰/۰۶
پاییز ۱۴۰۴	۱,۱۴۴,۲۶۱	۱,۳۲۲,۰۰۰	۱,۰۳۴,۹۰۰	۷۳,۸۷۶	۰/۰۶
زمستان ۱۴۰۴	۱,۵۴۷,۸۰۴	۱,۶۶۳,۴۰۰	۱,۳۱۹,۵۰۰	۱۰۷,۷۳۴	۰/۰۷

مأخذ: بانک مرکزی ایران؛ تارنمای روزنامه دنیای اقتصاد؛ شبکه اطلاع رسانی طلا، سکه و ارز؛ محاسبات تحقیق

برخلاف بازار آزاد ارز ایران، قیمت دلار آمریکا در بازار ثانویه در سه فصل نخست ۱۴۰۴ شاهد نوسان زیادی نبود. قیمت اسکناس دلار آمریکا در بازار ارز تجاری که بهار ۱۴۰۴ را با حدود ۷۰۶ هزار ریال آغاز کرده بود، تا ۲۵ آذر ۱۴۰۴ به حدود ۷۵۳ هزار ریال رسید، اما به دلیل افزایش قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد، شکاف بین دو نرخ در تاریخ یادشده به حدود ۷۳/۰ درصد بالغ شد. نرخ اسکناس دلار آمریکا در بازار ارز تجاری از روز ۲۶ آذر به طور از پیش اعلام نشده‌ای به حدود یک میلیون و ۷۵ هزار ریال افزایش یافت و به نرخ حواله و اسکناس دلار آمریکا در تالار دوم تغییر نام داد. البته به نظر می‌رسد فعالیت این تالار پیش‌تر و به صورت محدود انجام می‌گرفته و تامین ارز برای برخی از اقلام وارداتی نیز از طریق تالار دوم صورت می‌گرفته، بدون آن که نرخ آن به صورت عمومی اطلاع‌رسانی شود. قیمت حواله دلار آمریکا در بازار ارز تجاری از حدود ۶۹۹ هزار ریال در آغاز پاییز به حدود ۷۸۲ هزار ریال در پایان آن فصل رسید که رشدی ۱۱/۸ درصدی را بین دو مقطع مورد بررسی نشان می‌دهد. همزمان با رونمایی از تالار دوم مرکز مبادله ارز و طلا، بازار حواله ارز تجاری نیز به تالار اول تغییر نام داد. تحولات نرخ‌های رسمی ارز و گذار از بازار ارز تجاری با عمری کمتر از یک سال به تالارهای اول و دوم یادآور تلاش‌های ناکام بانک مرکزی در بکارگیری نظام ارزی چندگانه در سال‌های اخیر بوده است. در حقیقت تشکیل تالارهای اول و دوم را می‌توان پیش‌زمینه‌ای برای عبور از نرخ رسمی ۲۸۵ هزار ریالی دلار آمریکا برای واردات کالاهای اساسی و دارو برشمرد که بسیاری از اقلام مربوط به آن به تالار اول با نرخی نزدیک به سه برابر آن ارجاع داده شدند. تجربه سال‌های اخیر نشان می‌دهد در شرایط کمبود منابع ارزی هر گونه تلاش در جهت تخصیص ارز با نرخ کمتر از بازار آزاد بی‌نتیجه و صرفا منبع توزیع رانت برای برخی ذینفعان بوده و بانک مرکزی در نهایت ناگزیر به افزایش نرخ‌های رسمی خواهد بود. ایجاد بازار ارز تجاری در سال ۱۴۰۳ و تالارهای اول و دوم در سال ۱۴۰۴ این عدم موفقیت را تأیید کرد و در نهایت دولت را بر آن داشت تا در ۱۵ دی ۱۴۰۴ و تنها ۲۰ روز پس از ایجاد این تالارها، اقدام به یکسان‌سازی نرخ ارز نماید. در تاریخ ۱۶ دی ۱۴۰۴ و با اعلام یکسان‌سازی نرخ ارز، شکاف بین نرخ دلار آمریکا در بازار آزاد و مرکز مبادله ارز و طلا به حدود ۱۵/۰ درصد کاهش یافت، حال آن که به دلیل کمبود منابع ارزی و همچنین تنش‌های داخلی و فضای ملتهب کشور و اصرار سیاست‌گذار بر تثبیت نرخ‌ها در مرکز مبادله ارز و طلا، مجددا این شکاف رو به فزونی گذاشت و بنابراین یکسان‌سازی نرخ ارز در عمل با شکست مواجه شد.

بررسی تاریخ تحولات معاصر بازار ارز ایران در سه دهه گذشته نشان می‌دهد که دهه ۱۳۸۰ تنها دهه‌ای بود که نظام تک‌نرخی ارز - در قالب شناور مدیریت‌شده - توانست در کشور به اجرا گذاشته شده و تا اواخر سال ۱۳۹۰ به قوت خود باقی بماند. نکته قابل توجه در تاریخ تحولات بازار ارز، سوگیری مشابه دولت‌ها در واکنش به تحولات بازار ارز بوده و حتی در شرایط افزایش دسترسی به منابع ارزی نیز هیچ گاه اراده لازم برای یکسان‌سازی نرخ ارز در دولت‌های مستقر دیده نشده و همچنان رانت‌های ناشی از تفاوت نرخ ارز در اکثر دولت‌ها توزیع شده است.

۱. منظور از این اصطلاح سه کشور اروپایی آلمان، انگلستان و فرانسه به عنوان سه کشور غربی باقی‌مانده در برجام است که امکان فعال کردن مکانیزم ماشه را داشته‌اند.

۶. متغیرهای پولی و اعتباری

بر اساس گزارش مقدماتی بانک مرکزی از متغیرهای عمده پولی، در اسفند ۱۴۰۴ حجم نقدینگی با ۵۳/۳ درصد رشد نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ به رقم ۱۵۵,۸۱۲/۲ هزار میلیارد ریال بالغ شده است. گزارش سیاست‌گذار پولی از تحولات نقدینگی حاکی از این است که شرایط خاص اقتصاد کشور و لزوم کمک به تامین مالی دولت و کسب‌وکارها از جمله دلایل اصلی افزایش سرعت رشد نقدینگی در سال ۱۴۰۴ بوده است. رشد ماهانه این متغیر عمده پولی نیز در سال ۱۴۰۴ به طور میانگین به ۳/۶ درصد رسید که از نرخ رشد ماهانه ۲/۱ درصدی سال ۱۴۰۳ بالاتر است. از سوی دیگر، پایه پولی در پایان اسفند ۱۴۰۴ به ۲۱,۹۵۹/۳ هزار میلیارد ریال رسید که حاکی از رشد ۶۱/۵ درصدی این متغیر نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ است. جدول ۲۳ تغییرات نقدینگی و پایه پولی را به همراه اجزای تشکیل‌دهنده آنها در پایان اسفند ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

جدول ۲۳. جزییات نقدینگی و پایه پولی و نرخ رشد اجزای آنها (هزار میلیارد ریال-درصد-واحد درصد)

	مانده در پایان			رشد سالانه در پایان		سهم از رشد سالانه در پایان	
	اسفند ۱۴۰۲	اسفند ۱۴۰۳	اسفند ۱۴۰۴	اسفند ۱۴۰۳	اسفند ۱۴۰۴	اسفند ۱۴۰۳	اسفند ۱۴۰۴
پایه پولی از سمت منابع	**۱۰,۹۲۱/۳**	**۱۳,۵۹۴/۳**	**۲۱,۹۵۹/۳**	**۲۴/۵**	**۶۱/۵**	**۲۴/۵**	**۶۱/۵**
خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی	۱۸,۵۳۷/۱	۳۱,۸۸۵/۸	۶۱,۴۱۸/۰	۷۲/۰	۹۲/۶	۱۲۲/۲	۲۱۷/۲
خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی*	-۱,۷۸۶/۸	-۳,۵۴۵/۵	-۳,۰۶۵/۵	۹۸/۴	-۱۳/۵	-۱۶/۱	۳/۵
مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی	۴,۷۴۲/۸	۶,۸۰۳/۹	۱۰,۴۹۷/۳	۴۳/۵	۵۴/۳	۱۸/۹	۲۷/۲
سپرده‌های بخش دولتی نزد بانک مرکزی	۶,۵۲۹/۶	۱۰,۳۴۹/۴	۱۳,۵۶۲/۸	۵۸/۵	۳۱/۰	-۳۵/۰	-۲۳/۷
مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها	۷,۷۱۳/۵	۱۱,۷۰۱/۹	۶,۴۴۹/۰	۵۱/۷	-۴۴/۹	۳۶/۵	-۳۸/۶
خالص سایر اقلام بانک مرکزی*	-۱۳,۵۴۲/۵	-۲۶,۴۴۷/۹	-۴۲,۸۴۲/۲	۹۵/۳	۶۲/۰	-۱۱۸/۱	-۱۲۰/۶
مانده اجرای عملیات سیاست پولی	۲,۰۴۰/۰	۴,۰۳۹/۹	۶,۰۱۲/۵	۹۸/۰	۴۸/۸	۱۸/۳	۱۴/۵
نقدینگی برحسب اجزای تشکیل‌دهنده	**۷۸,۷۷۴/۵**	**۱۰۱,۶۵۹/۵**	**۱۵۵,۸۱۲/۲**	**۲۹/۱**	**۵۳/۳**	**سهم اجزا از مانده نقدینگی**	
						اسفند ۱۴۰۳	**اسفند ۱۴۰۴**
پول	**۱۹,۱۴۶/۴**	**۲۶,۳۱۷/۳**	**۳۹,۹۴۸/۴**	**۳۷/۵**	**۵۱/۸**	**۲۵/۹**	**۲۵/۶**
اسکناس و مسکوک در دست اشخاص	۱,۴۶۸/۸	۱,۷۹۱/۳	۲,۸۱۴/۷	۲۲/۰	۵۷/۱	۱/۸	۱/۸
سپرده‌های دیداری	۱۷,۶۷۷/۶	۲۴,۵۲۶/۰	۳۷,۱۳۳/۷	۳۸/۷	۵۱/۴	۲۴/۱	۲۳/۸
خالص چک‌ها	۵۲۲/۶	۶۳۴/۳	۱,۳۰۸/۲	۲۱/۴	۱۰۶/۲	۰/۶	۰/۸
شبه پول	**۵۹,۶۲۸/۱**	**۷۵,۳۴۲/۲**	**۱۱۵,۸۶۳/۸**	**۲۶/۴**	**۵۳/۸**	**۷۴/۱**	**۷۴/۴**
قرض‌الحسنه پس‌انداز	۷,۶۰۳/۵	۱۱,۵۰۰/۵	۱۹,۴۸۰/۶	۵۱/۳	۶۹/۴	۱۱/۳	۱۲/۵
کوتاه‌مدت	۱۶,۸۶۵/۴	۲۱,۱۹۳/۹	۳۴,۳۶۳/۱	۲۵/۷	۶۲/۱	۲۰/۸	۲۲/۱
یک ساله	۱۴,۵۰۸/۷	۱۵,۸۵۱/۹	۲۷,۷۰۸/۸	۹/۳	۷۴/۸	۱۵/۶	۱۷/۸
دو ساله	۴,۱۸۳/۵	۲,۸۲۰/۲	۱,۶۷۱/۰	-۳۲/۶	-۴۰/۷	۲/۸	۱/۱
سه ساله	۱۴,۳۸۲/۹	۲۰,۷۴۶/۸	۲۸,۲۲۴/۹	۴۴/۲	۳۶/۰	۲۰/۴	۱۸/۱
چهار ساله	۳/۶	۲۸۰/۶	۳۱۲/۹	-	۱۱/۵	۰/۳	۰/۲
پنج ساله	۶۵/۲	۶۳/۷	۵۸/۳	-۲/۳	-۸/۵	۰/۱	۰/۰
متفرقه	۲,۰۱۵/۳	۲,۸۸۴/۶	۴,۰۴۴/۲	۴۳/۱	۴۰/۲	۲/۸	۲/۶
ضریب فزاینده نقدینگی	**۷/۲۱**	**۷/۴۸**	**۷/۱۰**	-	-	-	-

مأخذ: بانک مرکزی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

* برای متغیرهایی که ماهیت منفی دارند، فرمول نرخ رشد بدون لحاظ قدر مطلق محاسبه شده و به این ترتیب، منفی‌تر شدن آن عامل با رشد مثبت نشان داده می‌شود و بالعکس.

بررسی تحولات نقدینگی در سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که این متغیر پولی در دوره مورد بررسی به طور میانگین ۳/۶ درصد در ماه رشد داشته و بیشترین نرخ‌های رشد آن مربوط به اسفند، تیر و دی ۱۴۰۴ با به ترتیب ۶/۴ درصد، ۴/۷ درصد و ۴/۵ درصد بوده است. نااطمینانی‌های موجود در اقتصاد کشور که عمدتا از فضای پرتنش سیاسی در سال ۱۴۰۴ نشأت می‌گرفتند، در نهایت بانک مرکزی را بر آن داشتند تا با هدف حمایت از اقتصاد کشور دست بانک‌ها را برای اعطای تسهیلات بازتر از قبل بگذارد و بر این اساس، همان طور که انتظار می‌رفت در زمستان هم بر آهنگ رشد نقدینگی افزوده شد و احتمالا این روند در سال ۱۴۰۵ هم ادامه داشته باشد. همچنین با توجه به جنگ دوباره آمریکا و اسراییل علیه ایران و طولانی‌تر شدن آن نسبت به جنگ ۱۲ روزه و وارد آمدن خسارات بیشتر به زیرساخت‌های کشور، نرخ‌های رشد به مراتب بیشتر نقدینگی در سال ۱۴۰۵ دور از انتظار نیستند.

بررسی تحولات اجزای نقدینگی نشان می‌دهد سهم پول (اسکناس و مسکوک در دست اشخاص و سپرده‌های دیداری) و همچنین سپرده‌های کوتاه‌مدت در نقدینگی از مهر ۱۴۰۴ تا بهمن آن سال به طور مداوم افزایش و در اسفند ۱۴۰۴ و در پی وقوع جنگ مجدد آمریکا و اسراییل علیه ایران اندکی کاهش یافت که دلیل این کاهش را می‌توان به تعلیق معاملات و بازارها نسبت داد. حال آن که علت افزایش مداوم سهم این دو جزء از نقدینگی در طول پاییز و دو ماه اول زمستان ۱۴۰۴ را می‌توان تا حدی به پدیدار شدن اثر بازگشت دوباره تحریم‌های سازمان ملل در پی فعال‌سازی مکانیزم ماشه و البته انتظارات تورمی ناشی از تشدید تنش‌های سیاسی نسبت داد که منجر به رشد قابل توجه قیمت دارایی‌هایی از قبیل دلار آمریکا شد. همچنین با توجه به تجربه مردم در جنگ ۱۲ روزه و هک شدن سیستم مرکزی دو بانک بزرگ کشور - از نظر حجم و تعداد سپرده‌ها - و انتظارات مردم از وقوع دوباره جنگ، پیش از آغاز دوباره جنگ آمریکا و اسراییل علیه ایران، هجوم افراد به بانک‌ها برای برداشت وجه نقد از سپرده‌ها به شدت فزونی گرفت که این امر مترادف با خروج پول از بانک‌ها است. از آنجایی که دارایی‌های سیستم بانکی (از جمله تسهیلات) دارای ماهیتی بلندمدت و بدهی‌های آنها (از جمله سپرده‌های دیداری) دارای ماهیتی کوتاه‌مدت هستند، افزایش برداشت نقدی از حساب‌های بانکی موجب ایجاد ناترازی در بانک‌ها شده و آنها را ناگزیر به استقراض از بانک مرکزی خواهد کرد. افزایش نسبت اسکناس و مسکوک به کل سپرده‌ها در اسفند ۱۴۰۴ نسبت به ماه قبل از آن می‌تواند این ادعا را تایید کند. البته بانک‌ها نیز به این مهم واکنش نشان دادند و برداشت نقدی از سپرده‌ها را به شدت محدود کردند.

بررسی سهم اجزای نقدینگی نشان می‌دهد که پول (اسکناس و مسکوک و سپرده‌های دیداری)، سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های کوتاه‌مدت در مجموع ۶۰/۲ درصد از کل نقدینگی را در پایان ۱۴۰۴ تشکیل داده‌اند. مسیر افزایشی نرخ تورم در زمستان ۱۴۰۴ و افزایش دوباره نرخ ارز در آن فصل نیز با این سهم قابل توجه انطباق دارد.

نرخ رشد سالانه پایه پولی در طول سال ۱۴۰۴ به طور متوسط از سال قبل از آن بیشتر بود. این نرخ که بهار ۱۴۰۴ را با ۲۵/۹ درصد آغاز کرده بود، در پایان اسفند به ۶۱/۵ درصد افزایش یافت. بررسی تحولات اجزای پایه پولی نشان می‌دهد که در پایان اسفند ۱۴۰۴، خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ معادل ۹۲/۶ درصد افزایش یافته و با سهم ۲۱۷/۲ واحد درصدی از رشد سالانه پایه پولی، به عنوان مهمترین جزء افزایش‌دهنده این متغیر عمده پولی عمل کرده است. البته با تبدیل خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی به دلار آمریکا با استفاده از نرخ خرید حواله مرکز مبادله، معادل دلاری آن نه تنها رشد نداشته، بلکه کاهش ۳/۷ درصدی را نیز تجربه کرده است.[1] بنابراین عمده رشد این جزء از پایه پولی در نتیجه افزایش نرخ تسعیر ارز در پی اجرای سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز از نیمه دوم دی ۱۴۰۴ بوده است. به علاوه، خالص بدهی بخش دولتی با سهم ۳/۵ واحد درصدی از نرخ رشد سالانه پایه پولی، عامل افزایش‌دهنده این متغیر عمده پولی در دوره مورد بررسی بوده است. در پایان سال ۱۴۰۴ نسبت به پایان سال ۱۴۰۳، مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی ۵۴/۳ درصد و سپرده‌های بخش دولتی نزد بانک مرکزی ۳۱/۰ درصد افزایش داشته و طبق برآیند این دو عامل، خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی به عنوان عامل افزایش‌دهنده پایه پولی عمل کرده است. البته با توجه به شرایط جنگی پیش‌آمده، استقراض احتمالی دولت از بانک مرکزی برای تامین مخارج جنگ در روزهای ابتدایی سال ۱۴۰۵ می‌تواند موجب افزایش بیشتر سهم این جزء در رشد پایه پولی شده باشد.

مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها به عنوان یکی دیگر از اجزای پایه پولی در پایان سال ۱۴۰۴ نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ معادل ۴۴/۹ درصد کاهش یافته و با سهم منفی ۳۸/۶ واحد درصدی از رشد سالانه پایه پولی، به عنوان جزء کاهش‌دهنده این متغیر عمده پولی عمل کرده که البته دلیل اصلی آن انتقال رقم اضافه برداشت بانک آینده از سرفصل مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها به سرفصل سایر دارایی‌های بانک مرکزی بوده است. خالص سایر اقلام بانک مرکزی نیز که عددی منفی است، در پایان اسفند ۱۴۰۴ معادل ۶۲/۰ درصد نسبت به پایان اسفند ۱۴۰۳ افزایش داشته که تحت تأثیر دو عامل عمده بوده است: یکی حذف اثر افزایش نرخ تسعیر ارز بوده که آن را منفی‌تر کرده و دیگری انتقال مطالبات بانک مرکزی از بانک آینده بابت اضافه برداشت به این سرفصل که اثری معکوس داشته و از منفی بودن این سرفصل کاسته است. در مجموع در طول سال ۱۴۰۴ این سرفصل به عنوان عامل کاهش‌دهنده پایه پولی با منفی ۱۲۰/۶ واحد درصد سهم از رشد سالانه این متغیر عمده پولی عمل کرده است. لازم به ذکر است مانده اجرای عملیات سیاست پولی به عنوان زیرمجموعه مثبت خالص سایر اقلام بانک مرکزی در پایان سال ۱۴۰۴ نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ معادل ۴۸/۸ درصد افزایش یافته که از اعمال سیاست انبساطی سیاست‌گذار پولی در این زمینه در دوره مورد بررسی حکایت دارد.

بررسی ترازنامه تجمیعی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی نشان می‌دهد که دارایی (بدهی) آنها بدون در نظر گرفتن اقلام زیر خط در پایان سال ۱۴۰۴ نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ معادل ۵۳/۷ درصد رشد کرده است. در طرف دارایی‌ها، اقلام دارایی‌های خارجی، بدهی بخش غیردولتی و سایر دارایی‌ها به ترتیب بیشترین سهم‌ها را در نرخ رشد سالانه دارایی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داشته‌اند. در طرف بدهی‌ها نیز سپرده‌های بخش غیردولتی، سایر بدهی‌ها و وام‌ها و سپرده‌های ارزی به ترتیب بیشترین سهم‌ها را در رشد سالانه بدهی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داشته‌اند. جدول ۲۴ خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی را در پایان سال ۱۴۰۴ ارائه می‌کند.

۱. معادل دلاری خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی بر اساس نرخ خرید حواله دلار آمریکا در پایان اسفند ۱۴۰۳ حدود ۴۷ میلیارد دلار و در پایان اسفند ۱۴۰۴ حدود ۴۵ میلیارد دلار بوده که حاکی از انقباض ۳/۷ درصدی در پایان سال ۱۴۰۴ نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ است. نرخ خرید حواله دلار آمریکا در پایان اسفند ۱۴۰۳ و پایان اسفند ۱۴۰۴ به ترتیب معادل ۶۸۱,۲۰۳ ریال و ۱,۳۶۲,۳۵۸ ریال بوده است.

جدول ۲۴. خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (هزار میلیارد ریال)

	مانده در پایان دوره		سهم گروه‌های بانکی در اسفند ۱۴۰۴			درصد تغییر اسفند ۱۴۰۴ نسبت به اسفند ۱۴۰۳
	اسفند ۱۴۰۳	اسفند ۱۴۰۴	تجاری دولتی	تخصصی دولتی	غیردولتی و غیربانکی	
دارایی‌ها (بدون اقلام زیر خط)	**۲۲۴,۰۸۷/۰**	**۳۴۴,۵۲۰/۹**	**۸۳,۴۷۴/۴**	**۴۵,۶۶۳/۲**	**۲۱۵,۳۸۳/۳**	**۵۳/۷**
دارایی‌های خارجی	۶۰,۸۹۱/۱	۱۰۴,۲۲۴/۶	۱۸,۱۰۳/۹	۱۸,۹۷۱/۸	۶۷,۱۴۸/۹	۷۱/۲
اسکناس و مسکوک	۴۰۰/۱	۷۷۲/۸	۳۵۱/۵	۲۹/۰	۳۹۲/۳	۹۳/۲
سپرده نزد بانک مرکزی	۱۱,۴۰۲/۹	۱۸,۳۷۱/۸	۴,۶۱۹/۰	۱,۲۹۱/۵	۱۲,۴۶۱/۳	۶۱/۱
بدهی بخش دولتی	۱۳,۱۶۸/۲	۱۷,۷۸۶/۶	۸,۳۸۳/۷	۲,۸۶۲/۷	۶,۵۴۰/۲	۳۵/۱
بدهی بخش غیردولتی	۸۸,۳۰۱/۲	۱۲۱,۱۰۵/۸	۲۵,۴۳۱/۹	۱۵,۶۰۰/۲	۸۰,۰۷۳/۷	۳۷/۲
سایر دارایی‌ها	۴۹,۹۲۳/۵	۸۲,۲۵۹/۳	۲۶,۵۸۴/۴	۶,۹۰۸/۰	۴۸,۷۶۶/۹	۶۴/۸
بدهی‌ها (بدون اقلام زیر خط)	**۲۲۴,۰۸۷/۰**	**۳۴۴,۵۲۰/۹**	**۸۳,۴۷۴/۴**	**۴۵,۶۶۳/۲**	**۲۱۵,۳۸۳/۳**	**۵۳/۷**
سپرده‌های بخش غیردولتی	۹۹,۸۶۸/۲	۱۵۲,۹۹۷/۵	۳۵,۸۸۴/۳	۱۴,۶۰۲/۴	۱۰۲,۵۱۰/۸	۵۳/۲
بدهی به بانک مرکزی	۱۱,۷۰۱/۹	۶,۴۴۹/۰	۴,۳۸۹/۱	۱,۱۴۶/۲	۹۱۳/۷	-۴۴/۹
وام‌ها و سپرده‌های بخش دولتی	۸۶۷/۹	۱,۵۷۳/۱	۹۴۹/۴	۴۱۴/۳	۲۰۹/۴	۸۱/۳
حساب سرمایه	۶,۹۰۴/۶	۱۷,۹۲۳/۴	۴,۰۰۸/۴	۱,۳۹۱/۱	۱۲,۵۲۳/۹	۱۵۹/۶
وام‌ها و سپرده‌های ارزی	۴۹,۰۸۳/۳	۷۹,۲۴۸/۱	۱۱,۸۹۴/۸	۱۵,۸۹۸/۹	۵۱,۴۵۴/۴	۶۱/۵
سایر بدهی‌ها	۵۵,۶۶۱/۱	۸۶,۳۲۹/۸	۲۶,۳۴۸/۴	۱۲,۲۱۰/۳	۴۷,۷۷۱/۱	۵۵/۱

مأخذ: بانک مرکزی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

بر اساس آخرین گزارش بانک مرکزی، در پایان اسفند ۱۴۰۴ کل مانده تسهیلات پرداخت‌شده بانک‌ها به ۱۵۷,۶۸۲/۸ هزار میلیارد ریال رسیده که نسبت به رقم ۱۰۶,۷۸۹/۸ هزار میلیارد ریالی در پایان اسفند ۱۴۰۳ معادل ۴۷/۷ درصد رشد کرده است. همچنین کل مانده سپرده‌ها در مدت مشابه به ۲۱۰,۰۱۷/۱ هزار میلیارد ریال رسیده که نسبت به پایان اسفند ۱۴۰۳ معادل ۵۵/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. پس از کسر سپرده قانونی بانک‌ها نزد بانک مرکزی، نسبت تسهیلات به سپرده در پایان اسفند ۱۴۰۴ معادل ۸۲/۰ درصد محاسبه می‌شود که نسبت به مقطع مشابه سال ۱۴۰۳ معادل ۴/۳ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. جدول ۲۵ مانده کل تسهیلات پرداخت‌شده و سپرده‌های ارزی و ریالی سیستم بانکی را در پایان اسفند ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

جدول ۲۵. مانده تسهیلات و سپرده‌های ارزی و ریالی بانک‌ها و موسسات اعتباری در پایان دوره (هزار میلیارد ریال)

	اسفند ۱۴۰۳	اسفند ۱۴۰۴	درصد تغییر
تسهیلات	۱۰۶,۷۸۹/۸	۱۵۷,۶۸۲/۸	۴۷/۷
سپرده‌ها	۱۳۵,۲۵۴/۵	۲۱۰,۰۱۷/۱	۵۵/۳
سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی	۱۲۳,۷۵۶/۱	۱۹۲,۳۴۰/۵	۵۵/۴
نسبت تسهیلات به سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی (درصد)	۸۶/۳	۸۲/۰	-

مأخذ: بانک مرکزی ایران، آمارهای بانکی

در طول سال ۱۴۰۴ معادل ۱۰۵,۷۸۳/۱ هزار میلیارد ریال تسهیلات از سوی نظام بانکی به بخش‌های مختلف اقتصاد ایران پرداخت شده که نسبت به سال ۱۴۰۳ معادل ۳۴/۶ درصد افزایش یافته است. از کل تسهیلات پرداخت‌شده در دوره یک ساله مورد بررسی، ۷۴/۹ درصد معادل ۷۹,۲۶۹/۸ هزار میلیارد ریال به صاحبان کسب‌وکار و ۲۵/۱ درصد معادل ۲۶,۵۱۳/۳ هزار میلیارد ریال به مصرف‌کنندگان نهایی (خانوارها) تخصیص داده شده است. بررسی سهم تسهیلات پرداخت‌شده به تفکیک بخش‌های مختلف نشان می‌دهد که در طول سال ۱۴۰۴، بیشترین سهم از کل تسهیلات پرداخت‌شده به صاحبان کسب‌وکار متعلق به بخش صنعت و معدن با ۴۲/۷ درصد و پس از آن بخش خدمات با ۳۶/۲ درصد بوده است. همچنین در میان انواع تسهیلات پرداختی در دوره یک ساله مورد بررسی، تامین سرمایه در گردش همانند دوره‌های قبل همچنان پیشتاز بوده و به ترتیب با ۸۱/۶ درصد و ۶۱/۲ درصد، بیشترین سهم را در تسهیلات پرداخت‌شده به صاحبان کسب‌وکار و کل تسهیلات پرداختی از آن خود کرده است. جدول ۲۶ تسهیلات پرداختی بانک‌ها و موسسات اعتباری را در طول سال ۱۴۰۴ به تفکیک بخش‌های مختلف نشان می‌دهد.

جدول ۲۶. تسهیلات پرداختی بانک‌ها و موسسات اعتباری به تفکیک صاحبان کسب‌وکار و خانوارها در سال ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال-درصد)

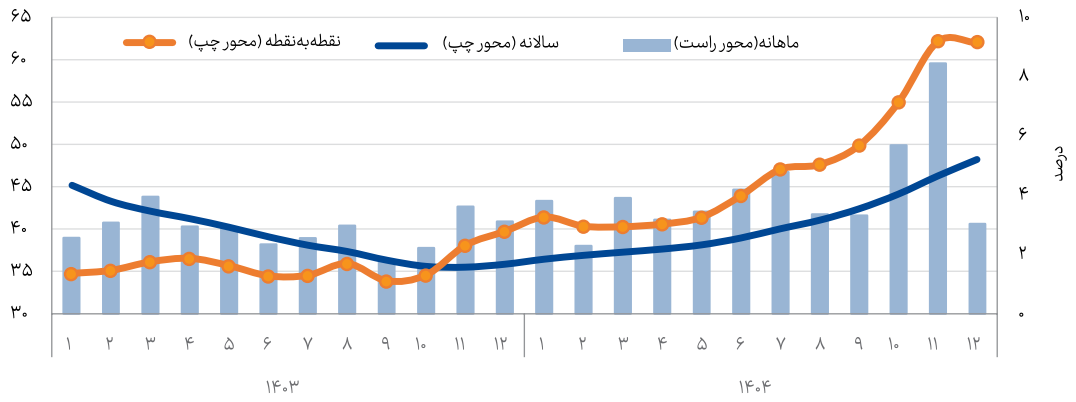
بخش		مبلغ	سهم از صاحبان کسب‌وکار
صاحبان کسب‌وکار	کشاورزی	۴,۵۰۵/۳	۵/۷
	صنعت و معدن	۳۳,۸۲۰/۴	۴۲/۷
	مسکن و ساختمان	۲,۸۲۳/۴	۳/۶
	بازرگانی	۹,۴۵۳/۴	۱۱/۹
	خدمات	۲۸,۶۵۹/۰	۳۶/۲
	متفرقه	۸/۳	۰/۰
	کل بخش‌ها	**۷۹,۲۶۹/۸**	**سهم از کل تسهیلات** ۷۴/۹
	مصرف‌کننده نهایی (خانوار)	**۲۶,۵۱۳/۳**	**۲۵/۱**
	جمع کل	**۱۰۵,۷۸۳/۱**	**۱۰۰/۰**

مأخذ: بانک مرکزی ایران، آمارهای بانکی

۷. قیمت‌ها و تورم

بر اساس داده‌های بانک مرکزی ایران از شاخص قیمت مصرف‌کننده، نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده سال ۱۴۰۴ را با ۳۶/۴ درصد آغاز کرد و در یک روند افزایشی مستمر با ۴۸/۳ درصد به پایان رساند. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده نیز که در طول سال ۱۴۰۳ زیر ۴۰ درصد بود، سال ۱۴۰۴ را با ۴۱/۴ درصد آغاز و با نرخ معنی‌دار ۶۲/۱ درصد به پایان رساند. بر اساس داده‌های بانک مرکزی، بالاترین نرخ تورم ماهانه مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۴ معادل ۸/۵ درصد ثبت شد که مربوط به بهمن آن سال است. از سوی دیگر، گزارش مرکز آمار ایران به عنوان مرجع دیگر منتشرکننده شاخص قیمت مصرف‌کننده نشان می‌دهد که نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده از ۳۳/۲ درصد در فروردین ۱۴۰۴ با روندی افزایشی به ۵۰/۶ درصد در اسفند آن سال رسید. به موازات، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده بر مبنای مرکز آمار ایران، در اولین ماه ۱۴۰۴ رقم ۳۸/۸ درصد و در آخرین ماه همان سال رقم قابل توجه ۷۱/۸ درصد را ثبت کرد. در این گزارش نیز مانند گزارش بانک مرکزی، بالاترین نرخ تورم ماهانه مصرف‌کننده در بهمن ۱۴۰۴ با ۹/۴ درصد تجربه شد. با وجود تفاوت ارقام گزارش‌شده از سوی هر دو مرجع یادشده، نرخ‌های تورم محاسبه‌شده از سوی آنها روند مشابهی را در طول سال ۱۴۰۴ طی کردند. نمودار ۱۰ نرخ‌های تورم مصرف‌کننده را در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ بر اساس گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد.

نمودار ۱۰. نرخ‌های تورم مصرف‌کننده در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰

مأخذ: بانک مرکزی ایران، آمارهای اقتصادی، شاخص‌های قیمت، شاخص قیمت مصرف‌کننده شماره‌های گوناگون

بررسی روند تغییرات نرخ‌های تورم مصرف‌کننده در گزارش‌های بانک مرکزی و مرکز آمار ایران نشان می‌دهد که نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده که در دی ۱۴۰۳ به کف خود رسیده بود، از آن ماه به بعد وارد روند افزایشی مستمری شد که در طول سال ۱۴۰۴ ادامه داشت. آزادسازی بخشی از سپرده‌های قانونی بانک‌ها در تابستان ۱۴۰۳ و نیز شکل‌گیری انتظارات تورمی جدید در پی تنش‌های بین‌المللی بین ایران و آمریکا را می‌توان از دلایل آغاز این روند افزایشی در ماه‌های پایانی سال ۱۴۰۳ برشمرد. نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده که بر اساس آمار بانک مرکزی از شهریور ۱۴۰۳ به زیر ۴۰ درصد فرو افتاده بود، دوباره در مهر ۱۴۰۴ به این سطح رسید و از آبان ۱۴۰۴ از آن عبور کرد و با شیب فزاینده‌ای که در زمستان ۱۴۰۴ تجربه کرد، آن سال را با نرخ ۴۸/۳ درصد به پایان رساند که از نرخ متناظر ۵۰/۶ درصدی مرکز آمار ایران کمتر است. گزارش بانک مرکزی از شاخص قیمت مصرف‌کننده حاکی از این است که نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده در تمام ماه‌های سال ۱۴۰۴ نسبت به ماه‌های متناظر در سال ۱۴۰۳ بالاتر بوده است. این نرخ که فروردین ۱۴۰۴ را با ۴۱/۴ درصد آغاز کرده بود، تا مرداد آن سال پیرامون ۴۱ درصد در نوسان بود و سپس در روندی افزایشی سال ۱۴۰۴ را با ۶۲/۱ درصد به پایان رساند که نسبت به نرخ متناظر ۷۱/۸ درصدی در گزارش

مرکز آمار ایران به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است. جدول ۲۷ نرخ‌های تورم مصرف‌کننده را در ماه‌های مختلف سال ۱۴۰۴ بر اساس گزارش‌های بانک مرکزی ایران و مرکز آمار ایران بر اساس سال پایه ۱۴۰۰ نشان می‌دهد.

جدول ۲۷. نرخ‌های تورم مصرف‌کننده به تفکیک مرجع منتشرکننده بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰ در ماه‌های مختلف سال ۱۴۰۴ (درصد)

	بانک مرکزی ایران			مرکز آمار ایران		
	سالانه	نقطه‌به‌نقطه	ماهانه	سالانه	نقطه‌به‌نقطه	ماهانه
فروردین	۳۶/۴	۴۱/۴	۳/۸	۳۳/۲	۳۸/۸	۳/۹
اردیبهشت	۳۶/۸	۴۰/۳	۲/۳	۳۳/۹	۳۸/۶	۲/۷
خرداد	۳۷/۲	۴۰/۲	۳/۹	۳۴/۵	۳۹/۴	۳/۳
تیر	۳۷/۶	۴۰/۵	۳/۲	۳۵/۳	۴۱/۱	۳/۵
مرداد	۳۸/۱	۴۱/۴	۳/۴	۳۶/۳	۴۲/۴	۲/۹
شهریور	۳۸/۹	۴۳/۹	۴/۲	۳۷/۵	۴۵/۳	۳/۸
مهر	۴۰/۰	۴۷/۰	۴/۸	۳۸/۹	۴۸/۶	۵/۰
آبان	۴۱/۰	۴۷/۶	۳/۴	۴۰/۴	۴۹/۴	۳/۴
آذر	۴۲/۴	۴۹/۹	۳/۳	۴۲/۲	۵۲/۶	۴/۲
دی	۴۴/۲	۵۵/۰	۵/۷	۴۴/۶	۶۰/۰	۷/۹
بهمن	۴۶/۳	۶۲/۲	۸/۵	۴۷/۵	۶۸/۱	۹/۴
اسفند	۴۸/۳	۶۲/۱	۳/۰	۵۰/۶	۷۱/۸	۵/۶

مأخذ: بانک مرکزی ایران و مرکز آمار ایران

افزایش نرخ‌های تورم مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۴ را می‌توان به عوامل متعددی از جمله سیاست سهل‌گیرانه‌تر بانک مرکزی نسبت به بانک‌ها در خلق اعتبار پس از پایان جنگ ۱۲ روزه، اثر یکسان‌سازی نرخ ارز از نیمه دوم دی ۱۴۰۴ و در پی آن حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی و همچنین به تحولات متغیرهای پولی به ویژه افزایش سیالیت نقدینگی و بروز مشکلات در نظام بانکی در پی وقوع جنگ آمریکا و اسراییل علیه ایران در اسفند ۱۴۰۴ نسبت داد. تحولات رشد ماهانه نقدینگی به عنوان یکی از مهمترین متغیرهای پولی نشان می‌دهد که از ابتدای سال ۱۴۰۳ به این سو، این متغیر روندی افزایشی را تجربه کرده است. به بیان دقیق‌تر، شرایط خاص اقتصادی کشور و همچنین نااطمینانی‌های ناشی از تنش‌های میان ایران و غرب، سیاست‌گذار پولی را بر آن داشته تا برای حمایت از تولید داخلی، دست نظام بانکی را برای خلق اعتبار باز بگذارد. با توجه به آغاز دوباره جنگ از سوی آمریکا و اسراییل علیه ایران از نهمین روز اسفند ۱۴۰۴ و حمله به بسیاری از زیرساخت‌ها و صنایع، فشار بیشتر بر بانک‌ها جهت اعطای تسهیلات برای نوسازی خرابی‌های ناشی از جنگ نیز بسیار محتمل خواهد بود که طبیعتا نرخ‌های تورم شدیدتری را در سال ۱۴۰۵ در پی خواهد داشت. در کنار این مسئله باید به افزایش تقاضای اسکناس که منجر به خروج منابع از سیستم بانکی می‌شود نیز باید توجه داشت. استقراض احتمالی دولت از بانک مرکزی برای تامین مخارج جنگ نیز عامل موثر دیگری برای تشدید تورم خواهد بود. شایان ذکر است که رشد نقدینگی و پایه پولی در پایان اسفند ۱۴۰۴ در دهه‌های اخیر بی‌سابقه بوده است. به همه این موارد باید محدودیت‌های تجاری و تخریب زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های تولید را افزود.

گزارش بانک مرکزی تنها به محاسبه نرخ تورم ماهانه در ۱۲ گروه اصلی سبد کالاها و خدمات مصرفی می‌پردازد، حال آن که مرکز آمار ایران تغییرات قیمت گروه‌های یادشده را به صورت سالانه و نقطه‌به‌نقطه نیز ارائه می‌کند. بر اساس گزارش بانک مرکزی، در اسفند ۱۴۰۴، بیشترین نرخ تورم ماهانه با ۷/۶ درصد مربوط به گروه «دخانیات» و کمترین آن با صفر درصد مربوط به گروه «تحصیل» بوده است. بررسی نرخ تورم مصرف‌کننده به تفکیک گروه‌های دوازده‌گانه سبد کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کل کشور در گزارش مرکز آمار ایران نیز نشان می‌دهد که در اسفند ۱۴۰۴، بیشترین نرخ تورم سالانه با ۶۸/۳ درصد مربوط به «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» و بیشترین نرخ‌های تورم نقطه‌به‌نقطه و ماهانه به ترتیب با ۱۲۵/۱ درصد و ۱۷/۱ درصد متعلق به گروه «دخانیات» بوده است. از سوی دیگر کمترین نرخ تورم سالانه، نقطه‌به‌نقطه و ماهانه به ترتیب با ۳۵/۹ درصد، ۳۴/۹ درصد و ۰/۲ درصد مربوط به «ارتباطات»، «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «آموزش» بوده است. بررسی نرخ‌های تورم بر اساس ضرایب اهمیت گروه‌های اصلی حاکی از نرخ‌های تورم نقطه‌به‌نقطه سه رقمی برای گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در ماه‌های بهمن و اسفند ۱۴۰۴ بوده که به معنی فشار شدید تورمی بر اقشار مختلف جامعه در تامین نیازهای اولیه و به ویژه کاهش شدید رفاه اقشار کم‌درآمد است. جدول ۲۸ نرخ‌های تورم به تفکیک گروه‌های دوازده‌گانه سبد کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کل کشور را بر اساس گزارش مرکز آمار ایران به ترتیب ضریب اهمیت هر یک از آنها از بیشترین به کمترین در اسفند ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

جدول ۲۸. نرخ تورم سبد کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور در اسفند ۱۴۰۴ بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰ (درصد)

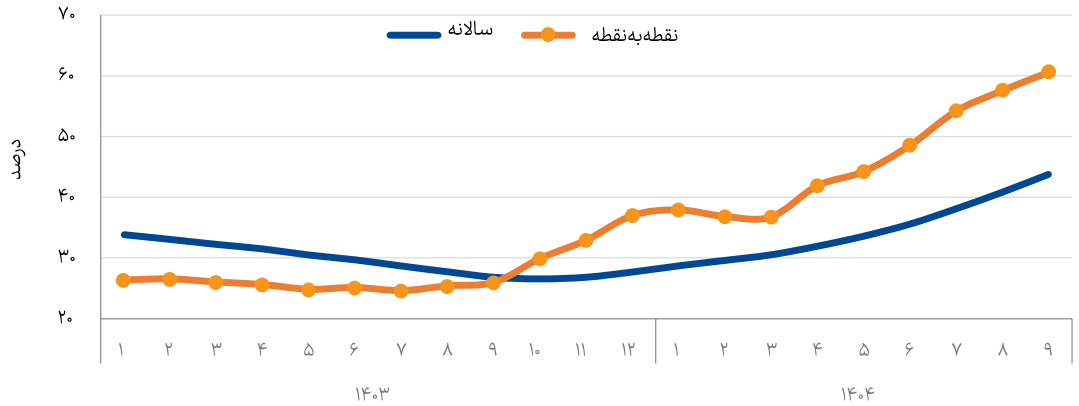
گروه	ضریب اهمیت	نرخ تورم		
		ماهانه	نقطه‌به‌نقطه	دوازده ماهه
شاخص کل	**۱۰۰/۰۰**	**۵/۶**	**۷۱/۸**	**۵۰/۶**
مسکن،آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها	۳۶/۱۱	۱/۷	۳۴/۹	۳۶/۱
خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۲۸/۸۲	۸/۴	۱۱۲/۵	۶۸/۳
حمل و نقل	۸/۹۳	۴/۱	۶۷/۵	۴۳/۵
بهداشت و درمان	۶/۶۸	۲/۶	۵۹/۰	۴۹/۱
پوشاک و کفش	۴/۵۲	۶/۵	۵۶/۹	۴۲/۳
کالاها و خدمات متفرقه	۴/۴۲	۶/۷	۹۰/۴	۶۵/۲
مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آنها	۴/۴۰	۸/۸	۷۲/۸	۵۰/۴
ارتباطات	۲/۴۱	۳/۵	۵۵/۳	۳۵/۹
هتل و رستوران	۱/۳۵	۵/۷	۷۰/۹	۴۴/۲
آموزش	۰/۸۸	۰/۲	۴۴/۷	۴۱/۳
تفریح و فرهنگ	۰/۸۷	۴/۱	۶۰/۸	۴۵/۵
دخانیات	۰/۶۲	۱۷/۱	۱۲۵/۱	۶۲/۳

مأخذ: مرکز آمار ایران، داده‌ها و اطلاعات آماری، شاخص‌های قیمت، اسفند ۱۴۰۴

گزارش مرکز آمار ایران از شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای نشان می‌دهد که به جز چهار ماه اول سال ۱۴۰۴، در سایر ماه‌های آن سال بیشترین نرخ‌های تورم ماهانه مصرف‌کننده در «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» مربوط به سه دهک پایین هزینه‌ای و کمترین آن مربوط به دهک دهم بوده است. همچنین بیشترین فشار تورمی بر دهک‌های پایین هزینه‌ای در تامین اقلام یادشده نسبت به سایر دهک‌ها در ماه‌های دی و بهمن آن سال بوده که نرخ‌های تورم ماهانه دو رقمی برای این گروه کالایی به ثبت رسیده و این مهم به افزایش نابرابری دامن زده است. بخش قابل توجهی از افزایش در نرخ تورم ماهانه در این دو ماه را می‌توان به اثر یکسان‌سازی نرخ ارز و حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات بسیاری از اقلام نسبت داد.

آخرین گزارش مرکز آمار ایران از شاخص قیمت تولیدکننده با تواتر فصلی و مربوط به زمستان ۱۴۰۴ و آخرین آمار بانک مرکزی از این شاخص با تواتر ماهانه و مربوط به پایان آذر ۱۴۰۴ (هر دو بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰) است. بر اساس آمار بانک مرکزی، نرخ تورم سالانه تولیدکننده، به عنوان متغیر پیشران نرخ تورم مصرف‌کننده، در سه فصل نخست ۱۴۰۴ به روند افزایشی خود که از بهمن ۱۴۰۳ آغاز شده بود، ادامه داد و این روند در پاییز ۱۴۰۴ شدت گرفت. بر این اساس، نرخ تورم سالانه تولیدکننده که سال ۱۴۰۴ را با ۲۸/۶ درصد آغاز کرده بود، در یک روند افزایشی مستمر در آذر ۱۴۰۴ به ۴۱/۹ درصد رسید. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه تولیدکننده نیز پس از یک دوره کاهش در بهار ۱۴۰۴، از تیر آن سال روندی فزاینده در پیش گرفت تا به اوج ۶۰/۶ درصد در آذر ۱۴۰۴ برسد. گزارش مرکز آمار نیز حاکی از افزایش نرخ تورم سالانه تولیدکننده به ۵۱/۲ درصد در پایان سال ۱۴۰۴ است. شایان ذکر است که نرخ‌های تورم تولیدکننده مرکز آمار ایران به رغم تفاوت مقداری با عدد اعلامی بانک مرکزی، دارای روند تغییرات مشابهی با گزارش آن نهاد پولی است. نمودار ۱۱ روند تحولات نرخ‌های تورم سالانه و نقطه‌به‌نقطه تولیدکننده را از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا پایان پاییز ۱۴۰۴ بر اساس داده‌های بانک مرکزی به تصویر می‌کشد.

نمودار ۱۱. نرخ‌های تورم تولیدکننده از ابتدای ۱۴۰۳ تا پایان پاییز ۱۴۰۴ بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰

مأخذ: بانک مرکزی ایران، شاخص‌های قیمت، شاخص قیمت تولیدکننده، شماره‌های گوناگون

۸. بازار سرمایه

۸-۱. بازدهی

بازار سرمایه ایران در سال ۱۴۰۴ یکی از دوره‌های پرنوسان خود را پشت سر گذاشت و تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی و سیاسی با تحولات قابل توجهی همراه شد. تنش‌های سیاسی، روند مذاکرات هسته‌ای، توقف‌های مکرر معاملات، ناترازی انرژی، ناآرامی‌های داخلی و سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز همگی بر انتظارات سرمایه‌گذاران، جریان نقدینگی و ارزش‌گذاری دارایی‌ها در بازار سرمایه اثر مستقیم داشتند.

در ابتدای بهار ۱۴۰۴، با آغاز مذاکرات هسته‌ای بین ایران و آمریکا، بازار سرمایه به این مهم واکنش مثبتی نشان داد تا شاخص‌های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در پایان فروردین ماه به ترتیب ۱۳/۶ درصد و ۷/۰ درصد نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ افزایش یابند. تحولات مثبت سیاسی و اقتصادی در اردیبهشت و نیمه نخست خرداد ۱۴۰۴ از جمله پیشرفت در روند مذاکرات ایران و آمریکا، تصویب برخی از لوایح مرتبط با گروه ویژه اقدام مالی مشترک (FATF) و آغاز فصل مجامع شرکت‌ها موجب تداوم روند صعودی بازدهی بازار سرمایه ایران شدند. در نیمه دوم خرداد ۱۴۰۴ با آغاز جنگ ۱۲ روزه، فعالیت بازار سرمایه به حالت تعلیق درآمد و تا پایان خرداد روند معاملات از سر گرفته نشد. بنابراین بازار سرمایه ایران با یکی از پیچیده‌ترین ریسک‌های چند سال اخیر مواجه شد. آغاز مجدد فعالیت بازار سرمایه در تیر ۱۴۰۴ پس از یک دوره تعلیق به دلیل جنگ، با افزایش شدید فشار فروش در بخش گسترده‌ای از دارایی‌های مالی همراه شد. مطابق با پیش‌بینی‌ها، صف‌های فروش در بسیاری از نمادهای سهامی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله مشاهده شدند. در تیر ۱۴۰۴، حدود ۳۸ هزار میلیارد ریال از منابع سرمایه‌گذاران حقیقی از بازار سهام و صندوق‌های سهامی خارج شد که این رقم بالاترین سطح خروج ماهانه نقدینگی از بازار سهام و صندوق‌های سهامی توسط اشخاص حقیقی از سال ۱۴۰۲ به این سو محسوب می‌شود. این میزان خروج سرمایه نشانه‌ای از انتظارات منفی و کاهش تمایل به پذیرش ریسک در فضای پرالتهاب پساجنگ محسوب می‌شد. در ماه‌های مرداد و شهریور ۱۴۰۴، تداوم نگرانی‌ها از احتمال آغاز مجدد جنگ، به همراه تهدید بازگشت تحریم‌های سازمان ملل در قالب فعال‌سازی سازوکار موسوم به «مکانیزم ماشه»، فضای روانی بازار سرمایه را بیش از پیش متلاطم ساخت. افزون بر این قطعی مکرر برق در صنایع کشور به دلیل ناترازی مزمن انرژی، ریسک‌های تولید و سودآوری شرکت‌ها را افزایش داده و فشار مضاعفی بر شاخص‌های بورسی وارد کرد. در نهایت در میان ماه‌های نیمه نخست سال ۱۴۰۴، تنها در فروردین ماه جریان ورود سرمایه حقیقی به بازار مثبت بود و خالص ورود نقدینگی اشخاص حقیقی به حدود ۱۳/۷ هزار میلیارد ریال رسید. با این حال، در مجموع شش ماهه نخست سال ۱۴۰۴، حدود ۵۳/۵ هزار میلیارد ریال خالص خروج سرمایه حقیقی از بازار سهام و صندوق‌های سهامی ثبت شد که نشان‌دهنده تداوم فضای احتیاط و کاهش تمایل سرمایه‌گذاران حقیقی به حضور در بازار سهام شرکت‌ها است.

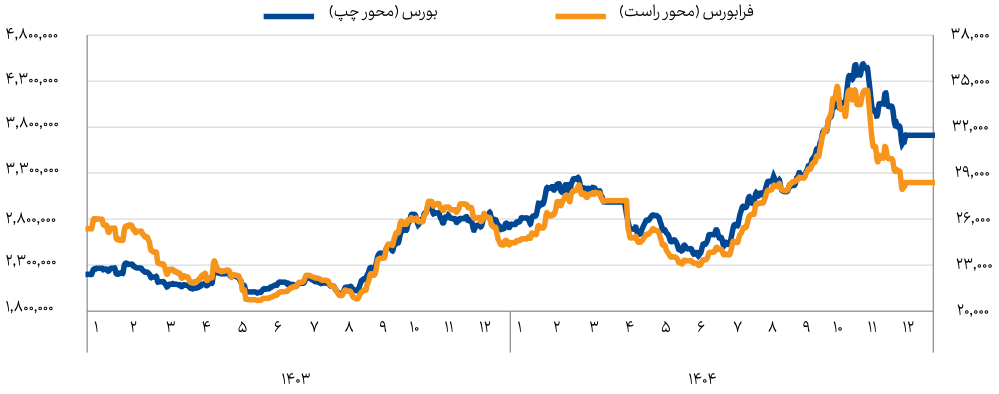
در نیمه دوم ۱۴۰۴، همراستا با افزایش نرخ ارز رسمی و غیررسمی و متعاقبا افزایش سود ریالی بسیاری از صنایع بازار سرمایه به همراه کاهش قیمت سهم بسیاری از شرکت‌ها در فصل تابستان و در پی آن ارزندگی قابل توجه بسیاری از نمادها، بازار سرمایه با استقبال خریداران مواجه شد. از آنجا که سازوکار قیمت‌گذاری بسیاری از محصولات شرکت‌های بورسی (به ویژه در صنایع پایه و صادرات‌محور) بر اساس نرخ رسمی دلار آمریکا در بورس کالا انجام می‌شود، افزایش در این نرخ مستقیما به افزایش قیمت ریالی محصولات این شرکت‌ها منجر می‌شود. در نتیجه، افزایش قیمت رسمی ارز می‌تواند موجب رشد درآمدها و تقویت سودآوری ریالی این صنایع شود، حتی در شرایطی که حجم تولید تغییر محسوسی نداشته باشد. بررسی شاخص‌های ارزندگی بازار سرمایه نیز نشان می‌دهد که نسبت قیمت به عایدی (P/E) در پایان مرداد و شهریور ۱۴۰۴ به ترتیب به ۴/۸۰ و ۴/۹۹ کاهش یافته بود که پایین‌ترین سطوح این نسبت از سال ۱۳۹۶ تا آن مقاطع محسوب می‌شد. این وضعیت نشان‌دهنده قرار گرفتن بازار سرمایه ایران در یکی از مناسب‌ترین شرایط ارزندگی طی بیش از هشت سال گذشته بود که به افزایش توجه سرمایه‌گذاران به این بازار در پاییز این سال منجر شد. بررسی جریان نقدینگی در بازار سرمایه نشان می‌دهد که در فصل پاییز ۱۴۰۴ حدود ۱۸۵ هزار میلیارد ریال خالص ورود پول اشخاص حقیقی به بازار سهام و صندوق‌های سهامی صورت گرفت.

روند رشد شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران در ابتدای زمستان نیز ادامه یافت و این شاخص در دی ماه ۱۴۰۴ از مرز ۴ میلیون واحد عبور کرد. افزایش بازدهی بازار سرمایه در این ماه عمدتا متأثر از افزایش قابل توجه نرخ رسمی ارز و در پی آن افزایش درآمد ریالی شرکت‌های صادرات‌محور بازار سرمایه بود. این عامل موجب شد متوسط روزانه ارزش معاملات خرد بازار سهام در دی ماه به رقم کم‌سابقه ۲۳۱ هزار میلیارد ریال بالغ شود که بالاترین سطح در طول ماه‌های مختلف سال ۱۴۰۴ به شمار می‌رود. از اواخر دی ماه با بروز ناآرامی‌های داخلی و در پی آن قطعی اینترنت و همچنین افزایش احتمال جنگ جدید آمریکا و اسراییل با ایران، شاخص بورس اوراق بهادار تهران افت محسوسی کرد و در نتیجه در پایان بهمن ۱۴۰۴، شاخص مذکور با کاهش ۱۵/۰ درصدی نسبت به پایان دی ماه همراه شد. ریسک‌های سیاسی به گونه‌ای بر بازار سرمایه تأثیر گذاشتند که در اولین هفته بهمن ماه، شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران با افت ۱۰/۴ درصدی همراه شد که این میزان بیشترین ریزش هفتگی این شاخص از مرداد ۱۳۹۹ تا این زمان بود. همچنین برگزاری دو دور مذاکره میان ایران و آمریکا در بهمن ماه و انتشار گزارش‌هایی از وجود بن‌بست در این مذاکرات، به تنهایی کافی

بود تا فضای مبهمی بر بازار سرمایه حاکم شود. روند معاملات گذشته بازار سرمایه نشان داده است که در چنین مقاطعی، سرمایه‌گذاران بیش از آن که به متغیرهای بنیادی واکنش نشان دهند، تحت تأثیر اخبار و سیگنال‌های سیاسی قرار می‌گیرند. انتشار اخبار ضد و نقیض از روند گفت‌وگوها باعث شد که معامله‌گران با احتیاط بیشتری رفتار کنند. کاهش ۵۱/۰ درصدی متوسط ارزش معاملات خرد بازار سهام در بهمن ماه نسبت به ماه قبل از آن و خروج ۲۳۵ هزار میلیارد ریالی نقدینگی اشخاص حقیقی، حاکی از تشدید ریسک‌های مذکور در این ماه است. البته علاوه بر تنش‌های سیاسی، جهش نرخ بازدهی اوراق بدهی دولتی در بازار ثانویه فرابورس به بالای ۴۰ درصد در بهمن ماه نیز فضای کلی بازار سهام را تحت تأثیر قرار داد. این وضعیت حاکی از انتظارات تورمی بالا و تداوم فشارهای ساختاری در اقتصاد است. این نرخ که در ابتدای سال ۱۴۰۴ حدود ۳۴ درصد بود، طی سال‌های اخیر مسیر افزایشی را طی کرد، به طوری که از کف تاریخی ۱۴ درصدی در خرداد ۱۳۹۹ به بیش از ۴۰ درصد تا پایان سال ۱۴۰۴ رسید. این اتفاق از این حیث مهم است که نرخ بازدهی بدون ریسک، مبنای بسیاری از تصمیم‌های سرمایه‌گذاران در بازارهای دارایی است. وقتی بازده دارایی‌های کم‌ریسک بالا می‌رود، هزینه فرصت برای ورود به بازار سهام افزایش می‌یابد و سرمایه‌گذار برای پذیرش ریسک، انتظار بازده بالاتری را دارد. بنابراین کاهش جذابیت نسبی سهام و افت تقاضا برای دارایی‌های پرریسک‌تر می‌تواند از تبعات افزایش این نرخ باشد.

در نهایت در ماه پایانی سال ۱۴۰۴ یکی از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر بازارهای مالی ایران، یعنی جنگ دوم آمریکا و اسراییل علیه ایران به وقوع پیوست. با آغاز تهاجم مجدد آمریکا و اسراییل به ایران در ۹ اسفند ۱۴۰۴، بازار سرمایه ایران به صورت کامل تعطیل شد و پس از چند روز وقفه، در ابتدا معاملات صندوق‌های درآمد ثابت و سپس صندوق‌های کالایی از سر گرفته شد، اما بازار سهام تا پایان سال ۱۴۰۴ بازگشایی نشد و ازسرگیری معاملات آن به سال بعد موکول شد. در نهایت شاخص‌های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در انتهای سال ۱۴۰۴ نسبت به پایان سال ۱۴۰۳، به ترتیب ۳۷/۰ درصد و ۱۶/۸ درصد افزایش یافتند. بنابراین بازدهی بازار سرمایه در سال ۱۴۰۴ نه تنها از بازارهای موازی، بلکه از نرخ تورم مصرف‌کننده در این سال نیز کمتر بود. نمودار ۱۲ تحولات روزانه شاخص‌های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران را از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا پایان سال ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

نمودار ۱۲. شاخص‌های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

مأخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، http://new.tse.ir، ره‌آورد ۳۶۵ و فرابورس ایران، قابل دسترسی در http://ifb.ir

در بازه یک ساله منتهی به اسفند ۱۴۰۴ و در بین بازارهای سرمایه‌گذاری منتخب که در جدول ۲۹ ارائه شده‌اند، صندوق‌های طلا با ثبت بازدهی ریالی متوسط ۱۱۹/۰ درصدی در صدر قرار گرفته‌اند. این مهم حاکی از آن است که سرمایه‌های خرد در شرایط ابهام و ریسک سیاسی، به سمت دارایی‌های امن‌تر حرکت کرده‌اند و طلا بار دیگر نقش پناهگاه سرمایه را در برابر نوسانات و بی‌ثباتی سیاسی-اقتصادی ایفا کرده است. البته بازدهی سکه امامی در این دوره کمتر از متوسط بازدهی صندوق‌های طلا و طلای ۱۸ عیار بوده است. دلیل اصلی این موضوع را می‌توان کاهش حباب قیمتی سکه دانست، چرا که حباب سکه در همین مقطع یک ساله از ۲۷/۵ درصد قیمت آن به ۱۱/۷ درصد کاهش یافته است. بررسی عملکرد بازار سرمایه نشان می‌دهد که بازدهی واقعی (بازدهی متناسب با تورم) شاخص‌های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در دوره یک ساله منتهی به اسفند ۱۴۰۴ به طور قابل توجهی کمتر از بازدهی واقعی اکثر بازارهای مالی مورد بررسی بوده است. به بیان دیگر با وجود رشد اسمی شاخص‌های بازار سرمایه در سال ۱۴۰۴، سرمایه‌گذاران این بازار در افق یک ساله با کاهش واقعی ارزش سرمایه‌گذاری خود مواجه بوده‌اند.

جدول ۲۹. بازدهی اسمی ریالی بازارهای مختلف در طول سال ۱۴۰۴ (درصد)

بازار	درصد تغییر قیمت (یا شاخص) در پایان اسفند ۱۴۰۴ به پایان اسفند ۱۴۰۳
متوسط صندوق‌های طلا	۱۱۹/۰
طلای ۱۸ عیار	۱۱۷/۵
سکه امامی	۹۶/۶
نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده	۷۱/۸
اسکناس دلار بازار آزاد	۶۲/۹
شاخص کل بورس	۳۷/۰
متوسط صندوق‌های درآمد ثابت	۳۵/۹
شاخص کل فرابورس	۱۶/۸

مأخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، مرکز آمار ایران و شبکه اطلاع‌رسانی طلا، سکه و ارز

۲-۸. ارزش بازار

بر اساس آمار سازمان بورس و اوراق بهادار، تا پایان سال ۱۴۰۴ ارزش کل بازار سرمایه ایران (شامل بورس اوراق بهادار تهران، فرابورس ایران و بورس کالای ایران) به ۱۶۰,۸۶۴ هزار میلیارد ریال رسیده که حدود ۳۳/۴ درصد نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ افزایش یافته است. بیشترین رشد ارزش بازار در این مدت، مربوط به بازار صندوق‌های قابل معامله با ۱۲۲/۱ درصد و کمترین رشد مربوط به بازار سهام با ۲۶/۸ درصد بوده است. رشد قابل توجه ارزش بازار صندوق‌های قابل معامله در این بازه تا حد زیادی از رشد قابل توجه صندوق‌های کالایی در بورس کالای ایران (عمدتا صندوق‌های با پشتوانه طلا) نشأت گرفته است. در پایان سال ۱۴۰۴، ارزش بازار بورس اوراق بهادار تهران حدود ۷۲/۳ درصد، ارزش بازار فرابورس ایران حدود ۲۴/۱ درصد و ارزش بازار بورس کالای ایران تنها ۳/۶ درصد از کل ارزش بازار سرمایه ایران را به خود اختصاص داده است.

جدول ۳۰. ارزش بازارهای مختلف بازار سرمایه در پایان سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بازار	پایان ۱۴۰۳ (هزار میلیارد ریال)	پایان ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال)	درصد تغییر
سهام	۱۰۳,۸۲۲	۱۳۱,۶۵۸	۲۶/۸
اوراق بدهی	۱۰,۵۹۸	۱۵,۵۲۰	۴۶/۴
صندوق‌های قابل معامله*	۶,۱۶۳	۱۳,۶۸۶	۱۲۲/۱
مجموع	**۱۲۰,۵۸۳**	**۱۶۰,۸۶۴**	**۳۳/۴**

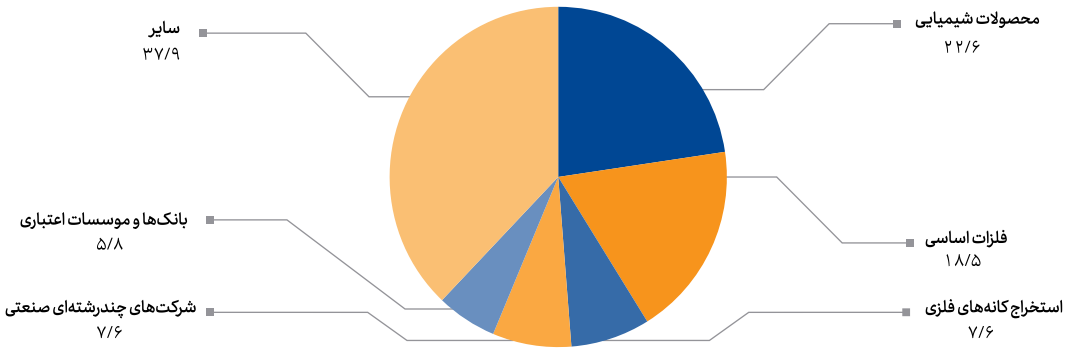
مأخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار
* شامل صندوق‌های کالایی بورس کالای ایران

در پایان سال ۱۴۰۴، صنعت محصولات شیمیایی - عمدتا شامل شرکت‌های پتروشیمی - با در اختیار داشتن حدود ۲۲/۶ درصد از ارزش بازار سهام، بزرگترین صنعت بازارهای بورس و فرابورس به لحاظ ارزش بازار به شمار می‌رود. صنایع «فلزات اساسی» و «استخراج کانه‌های فلزی» نیز به ترتیب با ۱۸/۵ درصد و ۷/۶ درصد از ارزش بازار سهام، در جایگاه‌های بعدی قرار دارند.

بررسی شاخص‌های بازار سرمایه نشان می‌دهد که سهم صنعت بانک‌ها و موسسات اعتباری از ارزش کل بازار از ۶/۸ درصد در پایان سال ۱۴۰۳ به ۵/۸ درصد در پایان سال ۱۴۰۴ کاهش یافته است. اما از سوی دیگر، ارزش معاملات این صنعت در سال ۱۴۰۴ با رشد ۱۲۳/۵ درصدی همراه بوده و جایگاه دوم بازار سرمایه را از نظر ارزش معاملات به خود اختصاص داده است. این صنعت به دلیل ویژگی‌هایی مانند نقدشوندگی و ثبات نسبی سودآوری در شرایط عدم قطعیت اقتصادی، توجه سرمایه‌گذاران را در سال ۱۴۰۴ به خود جلب کرد. بررسی شاخص نسبت قیمت به درآمد صنایع مختلف نشان می‌دهد که صنعت بانک‌ها و موسسات اعتباری در پایان سال ۱۴۰۴ با ثبت نسبت قیمت به عایدی (P/E) معادل ۲/۸۱، پایین‌ترین مقدار را در میان صنایع بازار سرمایه داشته است. پایین بودن این شاخص معمولا می‌تواند بیانگر ارزندگی نسبی سهام و وجود ظرفیت بالقوه برای افزایش تقاضای سرمایه‌گذاران باشد. بنابراین،

احتمال افزایش توجه فعالان بازار به سهام این صنعت در دوره‌های آتی وجود دارد. نمودار ۱۳ سهم پنج صنعت بزرگ از ارزش بازار سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در پایان سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

نمودار ۱۳. سهم پنج صنعت بزرگ از ارزش بازار سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در پایان سال ۱۴۰۴ (درصد)

مأخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

۳-۸. ارزش معاملات

ارزش کل معاملات بازار سرمایه ایران (شامل بازار صندوق‌های قابل معامله بورس کالای ایران) در سال ۱۴۰۴ به ۵۵۶,۶۸۹ هزار میلیارد ریال رسید که حدود دو برابر رقم متناظر در سال ۱۴۰۳ است. بیشترین رشد ارزش معاملات در سال ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۳، مربوط به صندوق‌های قابل معامله با ۱۳۶/۴ درصد و کمترین رشد مربوط به بازار سهام با ۶۱/۲ درصد است. بازار اوراق بدهی اگرچه تنها ۹/۶ درصد از کل ارزش بازار سرمایه ایران را در پایان سال ۱۴۰۴ به خود اختصاص داده، اما بیش از ۸۳/۰ درصد از ارزش معاملات بازار سرمایه ایران در طول این سال از طریق این بازار انجام شده است. این مهم تا حدی به نقش بانک‌ها و بانک مرکزی در اجرای سیاست پولی بازمی‌گردد، اگرچه بازدهی نه چندان مطلوب بازار سهام در سال ۱۴۰۴ و نرخ‌های نسبتا جذاب اوراق بدهی دولتی نیز در این زمینه بی‌تأثیر نبوده‌اند. با توجه به تمرکز بخش قابل توجهی از معاملات اوراق بدهی در فرابورس ایران، ارزش معاملات اوراق بدهی حدود ۹۳/۶ درصد از ارزش کل معاملات فرابورس را در سال ۱۴۰۴ به خود اختصاص داده است. جدول ۳۱ ارزش معاملات انواع اوراق بهادار را در بازار سرمایه ایران در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

جدول ۳۱. ارزش معاملات انواع اوراق بهادار در بازار سرمایه ایران در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بازار	۱۴۰۳		۱۴۰۴		درصد تغییر ارزش معاملات سال ۱۴۰۴ نسبت به سال ۱۴۰۳
	ارزش معاملات (هزار میلیارد ریال)	سهم از ارزش معاملات (درصد)	ارزش معاملات (هزار میلیارد ریال)	سهم از ارزش معاملات (درصد)	
سهام	۱۳,۷۹۶	۵/۰	۲۲,۲۴۳	۴/۰	۶۱/۲
صندوق‌های قابل‌معامله	۳۰,۶۲۲	۱۱/۰	۷۲,۳۹۷	۱۳/۰	۱۳۶/۴
اوراق بدهی	۲۳۳,۶۵۵	۸۴/۰	۴۶۲,۰۵۰	۸۳/۰	۹۷/۷
مجموع	**۲۷۸,۰۷۳**	**۱۰۰/۰**	**۵۵۶,۶۸۹**	**۱۰۰/۰**	**۱۰۰/۲**

مأخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

۴-۸. تامین مالی

بر اساس آمار سازمان بورس و اوراق بهادار، در مجموع از طریق بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در طول سال ۱۴۰۴ معادل ۱۵,۳۷۱ هزار میلیارد ریال تامین مالی با احتساب اوراق بدهی انجام شده که ۳۱/۴ درصد نسبت به سال ۱۴۰۳ افزایش یافته است. از این مقدار ۳۶/۱ درصد از طریق افزایش سرمایه (مطالبات و آورده نقدی یا اندوخته‌ها و سود انباشته)، ۶۲/۱ درصد از طریق انتشار اوراق بدهی، ۱/۲ درصد از طریق تامین مالی جمعی و تنها ۰/۶ درصد از طریق عرضه اولیه بوده است. بررسی ترکیب منابع افزایش سرمایه در سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که ۲۱/۵ درصد از آن از محل آورده نقدی و مطالبات سهامداران تامین شده و ۷۸/۵ درصد دیگر به استفاده از سود انباشته و اندوخته‌های داخلی شرکت‌ها اختصاص داشته است. بررسی ترکیب تامین مالی از طریق اوراق بدهی در سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که ۸۷/۰ درصد از این منابع به اوراق بدهی دولتی، ۱۲/۴ درصد به اوراق بدهی شرکتی و ۰/۶ درصد به اوراق بدهی شهرداری‌ها اختصاص داشته است. بنابراین از مجموع ۱۵,۳۷۱ هزار میلیارد ریال تامین مالی صورت گرفته در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در سال ۱۴۰۴، حدود ۸,۳۱۰ هزار میلیارد ریال معادل ۵۴/۱ درصد مربوط به تامین مالی دولت از طریق انتشار اوراق بدهی بوده است. به این ترتیب بازار سرمایه که قرار بود محلی برای تامین مالی بخش خصوصی باشد، در عمل عمدتا بر تامین مالی دولت متمرکز بوده است. این نسبت در سال ۱۴۰۳ حدود ۵۱/۶ درصد بوده که از افزایش روزافزون نقش دولت در این زمینه حکایت دارد.

با توجه به تامین مالی ۷۹,۲۷۰ هزار میلیارد ریالی کسب‌وکارها به‌شکل تسهیلات بانکی در سال ۱۴۰۴، می‌توان عنوان کرد که در این سال سهم تامین مالی از طریق بازار سرمایه با احتساب اوراق دولتی حدود ۱۶/۲ درصد و بدون احتساب اوراق دولتی تنها ۸/۲ درصد بوده است. جدول ۳۲ جزییات روش‌های مختلف تامین مالی از طریق بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران را در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ با هم مقایسه می‌کند.

جدول ۳۲. تامین مالی از طریق بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ (هزار میلیارد ریال-درصد)

بازار	۱۴۰۳		۱۴۰۴		رشد ارزش ۱۴۰۴ به ۱۴۰۳
	ارزش	سهم از کل	ارزش	سهم از کل	
انتشار اوراق بدهی	۶,۹۰۸	۵۹/۱	۹,۵۵۳	۶۲/۱	۳۸/۳
افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی و صرف سهام)	۴,۵۷۳	۳۹/۱	۵,۵۴۵	۳۶/۱	۲۱/۳
تامین مالی جمعی	۱۲۸	۱/۱	۱۷۸	۱/۲	۳۸/۸
عرضه اولیه	۸۸	۰/۸	۹۵	۰/۶	۸/۲
مجموع	**۱۱,۶۹۷**	**۱۰۰/۰**	**۱۵,۳۷۱**	**۱۰۰/۰**	**۳۱/۴**

مأخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار

۹. محیط کسب‌وکار

منظور از محیط کسب‌وکار، مجموعه عوامل تأثیرگذار بر عملکرد یک بنگاه است که در کنترل مدیران آن نیست. به طور کلی این عوامل به دو گروه درونی و بیرونی تقسیم‌بندی می‌شوند. از جمله عوامل درونی می‌توان به منابع و کارکنان و از جمله عوامل بیرونی می‌توان به مشتریان و بازارها اشاره کرد. بهبود فضای کسب‌وکار لازمه حضور موثر و موفق بخش خصوصی در اقتصاد است. دولت به عنوان شکل‌دهنده نهادها و قواعد موثر بر عملکرد بنگاه‌ها تأثیر قابل توجهی در مساعد یا نامساعد کردن محیط کسب‌وکار دارد. دولت می‌تواند از طریق کاهش مداخله غیرضروری در امور بنگاه‌ها، به رسمیت شناختن آزادی‌ها و حقوق مالکیت صاحبان کسب‌وکار و همچنین اجتناب از توزیع رانت به طرق مختلف بین فعالان اقتصادی، اعتماد سرمایه‌گذاران و کارآفرینان را جلب کرده و زمینه دستیابی به رشد اقتصادی را فراهم کند. چندین موسسه معتبر بین‌المللی به صورت سالانه محیط کسب‌وکار را در کشورهای مختلف بررسی و نتایج را در قالب چند شاخص گزارش می‌کنند. در نظر گرفتن مجموع این شاخص‌ها تصویر جامعی از محیط کسب‌وکار در کشور و الزامات و اولویت‌های بهبود آن در آینده به دست می‌دهد.

یکی از شاخص‌های مهم در این زمینه شاخص انجام کسب‌وکار بانک جهانی بود که از سال ۲۰۰۳ تا سال ۲۰۲۰ در قالب گزارش‌های سالانه به ارزیابی محیط کسب‌وکار از منظر ۱۰ شاخص اصلی می‌پرداخت. به دلیل افشای پاره‌ای از تخلفات در زمینه دستکاری داده‌های برخی از کشورها در گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۲۰، انتشار گزارش از آن سال به بعد متوقف شد، اگرچه از سپتامبر سال ۲۰۲۴ گزارش جدیدی با عنوان Business Ready جایگزین آن شد. این گزارش نیز به ارزیابی محیط کسب‌وکار بر اساس ۱۰ شاخص می‌پردازد که در سه فاز تهیه خواهد شد که تاکنون دو فاز آن عملیاتی شده، حال آن که ایران در دو فاز اولیه در جمع کشورهای مورد بررسی نبوده و قرار است از سال ۲۰۲۶ به بعد به جمع کشورهای مورد ارزیابی اضافه شود.

۹-۱. بررسی محیط کسب‌وکار کشور از نظر آزادی اقتصادی و فساد

چند موسسه بین‌المللی به صورت سالانه به ارزیابی درجه آزادی اقتصادی در کشورها می‌پردازند که موسسه فریزر با معرفی شاخص در نشریه آزادی اقتصادی جهان[1] و موسسه هریتج با ارائه شاخص به نام شاخص آزادی اقتصادی[2] از مهمترین آنها به شمار می‌روند. ارزیابی موسسه فریزر از درجه آزادی اقتصادی کشورها بر اساس پنج مولفه «اندازه دولت»، «سیستم‌های قانونی و حقوق مالکیت»، «ثبات پولی»، «آزادی تجارت بین‌المللی» و «نظارت (مربوط به بازار اعتبارات، بازار کار و کسب‌وکار)» صورت می‌گیرد. آخرین گزارش موسسه فریزر که در سال ۲۰۲۵ منتشر شده، حاوی نتایج ارزیابی آزادی اقتصادی ۱۶۵ کشور جهان در سال ۲۰۲۳ است که در آن ایران با کسب رتبه ۱۶۱ و امتیاز کلی ۴/۳۷ از ۱۰ (امتیاز بیشتر به معنای عملکرد بهتر است)، نسبت به سال قبل از آن سه پله تنزل داشته و در گروه پنج کشور آخر از نظر آزادی اقتصادی بوده و پس از آن به ترتیب کشورهای الجزایر، سودان، زیمبابوه و ونزوئلا وضعیتی بدتر از ایران داشته‌اند. مشابه گزارش‌های پیشین این نهاد، بهترین رتبه ایران در بین این پنج مولفه در رتبه‌بندی سال ۲۰۲۳ مربوط به اندازه دولت (امتیاز ۶/۹۷ از ۱۰/۰ و رتبه ۶۴) و بدترین آن مربوط به آزادی تجارت بین‌المللی (امتیاز ۲/۴۸ از ۱۰/۰ و رتبه ۱۶۵) بوده است. در زمینه اندازه دولت با وجود کاهش امتیاز ایران نسبت به گزارش قبلی، رتبه این کشور حفظ شده و در خصوص آزادی تجارت بین‌المللی، امتیاز و رتبه ایران نسبت به گزارش قبلی تغییری نداشته است. با توجه به توقف انتشار شاخص انجام کسب‌وکار از سوی بانک جهانی و نیز شاخص رقابت‌پذیری جهانی از سوی مجمع جهانی اقتصاد به عنوان دو منبع اصلی داده‌های موسسه فریزر، این موسسه با مشکل کمبود داده مواجه است و در این راستا داده‌های بخش تحقیقات نشریه اکونومیست را مورد استفاده قرار داده و به شرح و بسط زیرشاخه‌های مولفه‌های آزادی اقتصادی نپرداخته است.

گزارش سال ۲۰۲۶ موسسه هریتج درباره وضعیت آزادی اقتصادی بازه زمانی ۱ ژوییه ۲۰۲۴ تا ۳۰ ژوئن ۲۰۲۵ را برای ۱۸۴ کشور جهان مورد بررسی قرار داده است. بر اساس این گزارش، امتیاز شاخص آزادی

1. Economic Freedom of the World (EFW)
2. Index of Economic Freedom (IEF)

اقتصادی جهان از ۵۹/۷ از ۱۰۰ (امتیاز بیشتر به معنای عملکرد بهتر است) در گزارش سال ۲۰۲۵ با ۰/۲ واحد افزایش به ۵۹/۹ رسیده است. به رغم افزایش اندک این امتیاز، موسسه هریتج وضعیت اقتصادی جهان را چندان مطلوب ندانسته و بیان می‌کند افزایش کسری بودجه بسیاری از کشورها رشد بهره‌وری آنها را تضعیف کرده است. در گزارش سال ۲۰۲۶، تنها چهار کشور امتیاز ۸۰ و بالاتر را کسب کرده‌اند که نسبت به گزارش قبل، یک کشور بیشتر است. لازم به ذکر است که از ۱۸۴ کشور مورد بررسی، اطلاعات هشت کشور عراق، افغانستان، لیبی، لیختن‌اشتاین، سومالی، سوریه، یمن و اوکراین به طور کامل در دسترس نبوده و بنابراین رتبه کشورها در بخش‌های بعد بر اساس ۱۷۶ کشوری که همه اطلاعات آنها موجود بوده ارائه شده است.

شاخص آزادی اقتصادی موسسه هریتج بر حسب ۱۲ مولفه «حقوق مالکیت»، «اثربخشی قضاوت در دادگاه»، «یکپارچگی دولت»، «فشار مالیاتی»، «هزینه‌کرد دولت»، «سلامت بودجه‌ای»، «آزادی کسب‌وکار»، «آزادی نیروی کار»، «آزادی سیاست‌گذاری پولی»، «آزادی تجارت»، «آزادی سرمایه‌گذاری» و «آزادی مالی» مورد محاسبه قرار می‌گیرد. بر اساس گزارش سال ۲۰۲۶ این موسسه، جایگاه ایران در بین ۱۷۶ کشور مورد مطالعه تغییر نکرده و همچنان مانند سه گزارش قبلی در رتبه ۱۶۹ قرار دارد و تنها امتیاز کلی آن با ۰/۷ واحد کاهش نسبت به گزارش سال قبل به ۴۱/۸ رسیده است. مانند گزارش سال ۲۰۲۵، تنها کشورهای برونئی، اریتره، زیمبابوه، سودان، ونزوئلا، کوبا و کره شمالی وضعیتی بدتر از ایران داشته‌اند. ایران در بین ۱۴ کشور بررسی‌شده در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا نیز رتبه آخر را کسب کرده است. در گزارش ۲۰۲۶، بدترین امتیاز ایران در بین مولفه‌های آزادی اقتصادی به ترتیب مربوط به آزادی سرمایه‌گذاری، آزادی مالی و یکپارچگی دولت و در مقابل بهترین امتیاز مولفه‌ها به ترتیب مربوط به هزینه‌کرد دولت، سلامت بودجه‌ای و فشار مالیاتی بوده است. از بین ۱۲ مولفه مورد بررسی، تنها در سه مولفه هزینه‌کرد دولت، اثربخشی قضایی و آزادی پولی وضعیت ایران نسبت به سال قبل بهبود داشته و در سایر مولفه‌ها یا بدون تغییر بوده یا بدتر شده است. جدول ۳۳ وضعیت ایران را در شاخص آزادی اقتصادی محاسبه‌شده از سوی موسسه هریتج برای سال‌های مختلف نشان می‌دهد.

جدول ۳۳. وضعیت ایران در شاخص آزادی اقتصادی موسسه هریتج (امتیاز از ۱۰۰)

مولفه	امتیاز ۲۰۲۲	امتیاز ۲۰۲۳	امتیاز ۲۰۲۴	امتیاز ۲۰۲۵	امتیاز ۲۰۲۶
هزینه‌کرد دولت	۹۲/۵	۹۴/۸	۹۵/۳	۹۴/۰	۹۴/۷
فشار مالیاتی	۸۰/۸	۸۱/۱	۸۱/۱	۸۱/۳	۸۱/۳
سلامت بودجه‌ای	۵۴/۷	۵۸/۸	۶۲/۵	۸۴/۱	۸۳/۳
آزادی نیروی کار	۴۹/۴	۵۰/۷	۴۸/۸	۴۳/۶	۴۱/۸
اثربخشی قضایی	۲۹/۴	۲۶/۳	۱۸/۸	۱۸/۶	۱۸/۷
آزادی کسب‌وکار	۳۸/۹	۳۸/۹	۳۷/۹	۳۸/۴	۳۷/۴
آزادی تجارت	۵۹/۲	۵۵/۸	۵۵/۸	۵۵/۸	۵۵/۸
یکپارچگی دولت	۱۹/۸	۱۹/۶	۱۷/۱	۱۶/۳	۱۶/۲
حقوق مالکیت	۲۶/۶	۲۵/۰	۲۳/۸	۲۳/۳	۲۰/۲
آزادی پولی	۴۲/۳	۴۰/۶	۳۸/۲	۳۹/۰	۴۲/۲
آزادی سرمایه‌گذاری	۵	۵	۵	۵	۵
آزادی مالی	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۵

مأخذ: موسسه هریتج، شاخص آزادی اقتصادی، سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۶

همچنین در رابطه با حقوق مالکیت و ادراک فساد که در میزان درجه آزادی فعالیت‌های اقتصادی موثرند، آخرین گزارش شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت[1] که توسط اتحادیه حقوق مالکیت[2] منتشر می‌شود و مربوط به سال ۲۰۲۵ است، نشان می‌دهد ایران در بین ۱۲۶ کشور مورد بررسی در جایگاه ۱۰۲ جهانی قرار گرفته که نسبت به رتبه سال قبل از آن بهبود قابل توجه ۱۱ پله‌ای داشته و امتیاز آن نسبت به گزارش قبل اندکی افزایش یافته است. جایگاه منطقه‌ای ایران نیز در گزارش سال ۲۰۲۵ دو پله صعود داشته و در رتبه ۱۲ در میان ۱۵ کشور قرار گرفته است. از سوی دیگر، در زمینه شاخص ادراک فساد[3] که از سوی موسسه شفافیت بین‌الملل[4] منتشر می‌شود، ایران در سال ۲۰۲۵ با حفظ امتیاز سال قبل از آن، دو پله تنزل رتبه را تجربه کرده و در جایگاه ۱۵۳ در میان ۱۸۲ کشور مورد بررسی قرار گرفته است.

1. International Property Right Index
2. Property Right Alliance
3. Corruption Perception Index
4. Transparency International

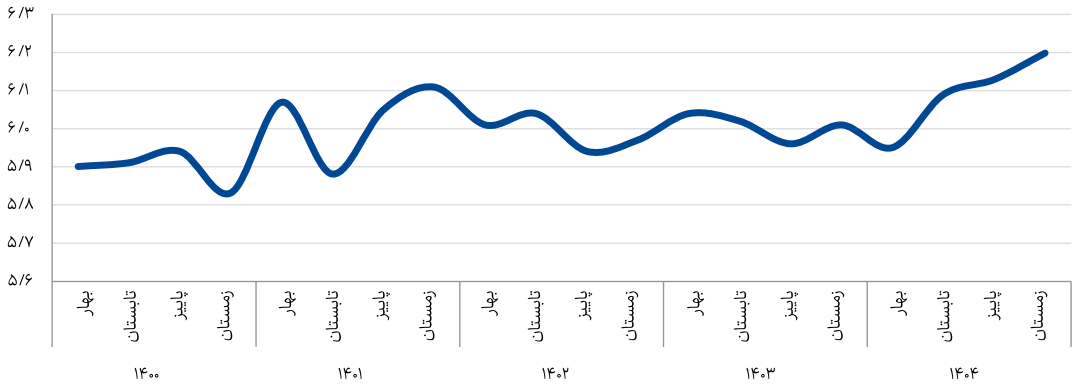
۲-۹. نتایج پایش محیط کسب‌وکار از سوی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

به موجب قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار مصوب سال ۱۳۹۰، اتاق‌های بازرگانی کشور موظف‌اند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب‌وکار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران را تدوین کرده و به طور سالانه و فصلی و حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی اعلام کنند. در ابتدا مرکز پژوهش‌های مجلس مسؤولیت انتشار این گزارش‌ها را بر عهده داشت، اما در سال ۱۳۹۴، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های تعاون و اصناف در قالب یک طرح پژوهشی اقدام به شناسایی و معرفی شاخص‌های ملی پایش محیط کسب‌وکار کرد و از سال ۱۳۹۵ به این سو تهیه گزارش در مرکز پژوهش‌های مجلس متوقف شد.

آخرین گزارش فصلی منتشرشده از سوی اتاق بازرگانی در زمینه پایش محیط کسب‌وکار ایران مربوط به زمستان ۱۴۰۴ است. در این گزارش، داده‌های پیمایشی حاصل از ادراک‌سنجی از وضعیت مولفه‌های محیط کسب‌وکار کشور از حدود دو هزار فعال اقتصادی زیرمجموعه سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف و با استفاده از روش تکمیل پرسشنامه الکترونیکی و همچنین آمارگیری تلفنی با کمک رایانه صورت گرفته است و داده‌های آماری نیز از منابع آماری رسمی کشور تهیه و مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

بر اساس نتایج این گزارش، شاخص ملی محیط کسب‌وکار در زمستان ۱۴۰۴ به عدد ۶/۲۰ رسیده است که در مقایسه با شاخص ۶/۰۱ واحدی در زمستان سال ۱۴۰۳ و ۶/۱۳ واحدی در پاییز ۱۴۰۴ از بدتر شدن محیط کسب‌وکار حکایت دارد. لازم به ذکر است که این شاخص عددی بین ۰ و ۱۰ است که عدد ۱۰ بدترین وضعیت ممکن را نشان می‌دهد. در زمستان ۱۴۰۴، فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، سه مولفه «غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات»، «دشواری تامین مالی از بانک‌ها» و نهایتا «محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت» را نامساعدترین و سه مولفه «دسترسی به آب»، «نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول» و نیز «تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی» را مساعدترین مولفه‌های محیط کسب‌وکار معرفی کرده‌اند. لازم به ذکر است که محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت اولین باری است که در گزارش‌های شاخص ملی محیط کسب‌وکار به عنوان یکی از بدترین موانع کسب‌وکار مورد اشاره قرار گرفته که طبیعتا دلیل آن قطع مکرر اینترنت در زمستان ۱۴۰۴ به دلیل اعتراضات داخلی و نیز جنگ ۴۰ روزه است. نمودار ۱۴ روند شاخص کل محیط کسب‌وکار را به صورت فصلی از بهار ۱۴۰۰ تا زمستان ۱۴۰۴ نشان می‌دهد.

نمودار ۱۴. روند شاخص کل محیط کسب‌وکار*

مأخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب‌وکار، شماره‌های مختلف
*کاهش شاخص نشانه بهبود وضعیت محیط کسب و کار است.

در زمستان ۱۴۰۴، از نظر فعالان اقتصادی کشور مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار در بخش کشاورزی و نامساعدترین آن در بخش صنعت بوده است. در زمستان ۱۴۰۴ در مقایسه با زمستان سال قبل از آن، محیط کسب‌وکار در هر سه بخش کشاورزی، صنعت و خدمات نامساعدتر شده است. در زمستان ۱۴۰۴ در هر سه بخش عمده اقتصادی، «غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات» نامساعدترین و در بخش صنعت، «محدودیت دسترسی به آب» و در بخش‌های خدمات و کشاورزی «نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصولات»، مساعدترین مولفه ارزیابی شده‌اند. جدول ۳۴ شاخص محیط کسب‌وکار را به تفکیک مولفه‌های پیمایشی در گزارش مذکور که بر اساس اعداد زمستان ۱۴۰۴ از بیشترین به کمترین مرتب شده‌اند، نشان می‌دهد.[1]

جدول ۳۴. شاخص محیط کسب‌وکار به تفکیک مولفه‌های پیمایشی سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف در سال ۱۴۰۴

مولفه‌های پیمایشی محیط کسب‌وکار	زمستان	پاییز	تابستان	بهار
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت اولیه و محصولات	**۸/۶۴**	۸/۳۹	۸/۰۵	۷/۸۲
دشواری تامین مالی از بانک‌ها	**۷/۷۰**	۷/۷۲	۷/۶۱	۷/۴۸
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	**۷/۵۸**	۵/۲۴	۵/۴۲	۵/۶۴
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	**۷/۳۵**	۷/۴۲	۷/۱۶	۷/۰۴
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	**۶/۵۷**	۶/۵۷	۶/۴۰	۶/۲۲
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	**۶/۵۳**	۶/۵۴	۶/۵۲	۶/۴۸
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	**۶/۵۳**	۶/۵۹	۶/۴۱	۶/۰۸
تولید و عرضه نسبتا آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	**۶/۵۱**	۶/۴۴	۶/۳۷	۶/۲۸
موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی	**۶/۴۶**	۶/۵۰	۶/۲۹	۶/۱۱
فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	**۶/۳۸**	۶/۵۱	۶/۳۵	۶/۰۲
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و موسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	**۶/۳۸**	۶/۴۱	۶/۱۹	۶/۰۹
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	**۶/۳۵**	۶/۲۷	۶/۱۹	۵/۸۳
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	**۶/۳۰**	۶/۲۳	۶/۰۷	۵/۸۶
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تامین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	**۶/۲۵**	۶/۱۹	۶/۲۱	۶/۲۰
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	**۶/۱۲**	۶/۲۰	۶/۱۸	۵/۹۹
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	**۵/۹۶**	۵/۹۶	۵/۸۵	۵/۷۸
عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	**۵/۹۵**	۶/۰۴	۵/۹۳	۵/۷۹
کارگریزی عمومی و ضعف در بازار	**۵/۸۷**	۶/۰۷	۶/۱۱	۵/۹۷
کمبود تقاضا در بازار	**۵/۷۵**	۵/۴۷	۵/۵۰	۵/۳۱
کمبود نیروی کار ماهر	**۵/۷۴**	۶/۰۴	۶/۱۰	۵/۹۶
ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	**۵/۷۳**	۵/۵۹	۵/۴۰	۵/۴۳
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تامین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	**۵/۶۹**	۵/۶۰	۵/۲۸	۵/۱۲
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	**۵/۵۵**	۵/۳۰	۵/۳۷	۵/۱۹
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	**۵/۳۵**	۵/۱۹	۴/۹۱	۴/۷۴
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی	**۵/۰۳**	۵/۱۲	۵/۱۱	۴/۸۶
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)	**۴/۸۹**	۵/۶۳	۶/۵۴	۶/۰۲
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	**۴/۲۴**	۴/۰۱	۳/۸۷	۳/۸۸
محدودیت دسترسی به آب	**۳/۹۴**	۴/۵۱	۴/۶۱	۴/۲۴

مأخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب‌وکار

۱. با توجه به این که شاخص ملی محیط کسب‌وکار از ترکیب مولفه‌های پیمایشی و داده‌های آماری به دست می‌آید و فقط تحت تأثیر مولفه‌های پیمایشی نیست، از ذکر آن در این جدول پرهیز شده است.

ارزیابی زمستان ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که استان‌های همدان، سمنان و کرمان به ترتیب دارای نامساعدترین و استان‌های چهارمحال و بختیاری، البرز و خراسان جنوبی به ترتیب دارای مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار در ایران بوده‌اند. اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب‌وکار در بهترین و بدترین استان معادل ۰/۶۶ واحد است. همچنین در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشته فعالیت‌های «آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه»، «سلامت انسان و مددکاری اجتماعی» و «سایر فعالیت‌های خدماتی» به ترتیب دارای بدترین وضعیت محیط کسب‌وکار و «فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی»، «هنر، سرگرمی و تفریح» و «مالی و بیمه» به ترتیب دارای بهترین وضعیت محیط کسب‌وکار در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور بوده‌اند. در این زمینه اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب‌وکار در بهترین و بدترین رشته فعالیت معادل ۱/۳۷ واحد است. از نظر اندازه بنگاه، عدد شاخص محیط کسب و کار بنگاه‌هایی که بیشتر از ۲۰۰ نفر کارکن دارند معادل ۵/۹۴ محاسبه شده که نشان‌دهنده وضعیت کسب‌وکار بهتر در این بنگاه‌ها نسبت به سایر بنگاه‌های اقتصادی است. از سوی دیگر عدد شاخص محیط کسب‌وکار در بنگاه‌های با ۱۰۱ تا ۲۰۰ نفر کارکن، ۶/۴۱ محاسبه شده است و این بنگاه‌ها وضعیت بدتری نسبت به بنگاه‌های دیگر داشته‌اند. از نظر سابقه فعالیت بنگاه، در بنگاه‌هایی که فعالیت اقتصادی آنها بیش از ۱۱ سال است، نامساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار اعلام شده و بنگاه‌های اقتصادی با سابقه فعالیت کمتر از ۲ سال، مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار را گزارش کرده‌اند. میزان استفاده از ظرفیت (ظرفیت فعال) بنگاه‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این طرح در زمستان ۱۴۰۴ به طور متوسط ۳۴ درصد بوده که نسبت به زمستان ۱۴۰۳، کاهش قابل توجه ۷ واحد درصدی را نشان می‌دهد.

۱۰. نکات کلیدی

- رشد اقتصادی منفی ۰/۷ درصدی در سال ۱۴۰۴ بر اساس گزارش بانک مرکزی، ورود اقتصاد کشور به فاز رکودی را تأیید می‌کند. در این سال، بخش‌های کشاورزی و صنایع و معادن به ترتیب با رشدهای منفی ۴/۲ درصدی و منفی ۳/۲ درصدی، رکود عمیقی را تجربه کردند. سرمایه‌گذاری نیز در این سال انقباض شدید ۱۱/۹ درصدی را ثبت کرد. گروه خدمات که در فصول ابتدایی این سال لنگرگاه ثبات بود، در فصل پایانی سال، خود نیز به رکود فرو رفت تا رشد سالانه آن از ۱/۲ درصد فراتر نرود. رد پای شوک‌های سیاسی و جنگ در این ارقام به خوبی قابل مشاهده است.
- میزان انقباض بخش صنایع و معادن در سال ۱۴۰۴، از سال ۱۳۹۷ تاکنون بی‌سابقه بوده و آخرین رشد منفی این گروه نیز در سال ۱۳۹۷ همزمان با اعمال مجدد تحریم‌های اقتصادی به ثبت رسیده بود.
- در سال ۱۴۰۴ رشد اقتصادی گروه نفت و گاز (بر اساس آمار بانک مرکزی) تنها ۳/۱ درصد بود که اگرچه کمتر از رشدهای سال‌های قبلی این بخش محسوب می‌شود، اما نسبت به سایر بخش‌های اقتصاد در این سال بهتر ارزیابی می‌شود. به همین دلیل سهم این گروه از کل ارزش افزوده اقتصاد ایران به قیمت‌های جاری در این سال به ۹/۱ درصد افزایش یافت. میانگین صادرات نفتی در این سال با وجود نوسان شدید به ۱/۷ میلیون بشکه در روز رسید که ۷/۱ درصد بیش از سال قبل از آن بود. با این حال بروز جنگ در اسفندماه (مارس ۲۰۲۶) صادرات را به ۱/۲ میلیون بشکه در روز کاهش داد، در حالی که قیمت نفت سنگین ایران در پی این تنش‌ها با جهش ۶۶/۰ درصدی به ۱۲۴/۱ دلار در هر بشکه بالغ شد. میانگین تولید نفت خام نیز در سال ۱۴۰۴ با افت ۱/۹ درصدی به ۳/۲ میلیون بشکه در روز رسید.
- در سال ۱۴۰۴، با تداوم رکود در بخش ساختمان، سهم ارزش افزوده این بخش از تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری با افت ۰/۶۴ واحد درصدی نسبت به سال ۱۴۰۳ به ۴/۵۲ درصد تقلیل یافت. همزمان صدور پروانه‌های ساختمانی با افت شدید در سه فصل ابتدایی این سال به ۷۵ هزار فقره رسید که چشم‌انداز کاهش ۲۰/۳ درصدی را برای کل سال ۱۴۰۴ ترسیم می‌کند.
- در سال ۱۴۰۴ نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر با کاهش ۰/۱ واحد درصدی نسبت به سال ۱۴۰۳، به ۷/۵ درصد رسیده است که این کاهش به دلیل تضعیف ۰/۴ واحد درصدی نرخ مشارکت در سال ۱۴۰۴ بوده و نسبت اشتغال نیز در این سال با افت مواجه شده است. در این سال سهم بیکاری افراد دارای تحصیلات دانشگاهی از کل بیکاری کشور به حدود ۳۹/۰ درصد رسیده که نسبت به سال ۱۴۰۳ کاهش حدود ۳/۲ واحد درصدی را نشان می‌دهد.
- برآورد می‌شود منابع و مصارف عمومی دولت در سال ۱۴۰۴، به ترتیب معادل ۴۰,۰۷۳ هزار میلیارد ریال و ۴۳,۶۲۶ هزار میلیارد ریال تحقق یافته باشد. بر این اساس، نسبت برآورد عملکرد منابع عمومی به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۴ معادل ۸۰/۹ درصد بوده و در مقابل، این نسبت برای مصارف عمومی به ۸۸/۰ درصد بالغ شده است. این تفاوت حدود ۷/۱ واحد درصدی منجر به بروز کسری تراز شکلی به مبلغ ۳,۵۵۳ هزار میلیارد ریال شده که احتمالا با استفاده از تنخواه دریافتی از بانک مرکزی تامین شده باشد.
- موازنه کل پرداخت‌ها در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴ با سقوط شدید ۸۳/۹ درصدی به رقم ناچیز ۱۱۴ میلیون دلار تنزل یافت. این افت، بازتابی از کاهش ۱۳/۹ درصدی مازاد حساب جاری (رسیدن به ۱۳/۹ میلیارد دلار) و تعمیق ۳۵/۹ درصدی کسری خالص حساب سرمایه (ثبت کسری ۱۹/۲ میلیارد دلاری) بوده است. با این حال ورود جریان‌های پنهان ارزی که خود را در قالب رقم قابل توجه و مثبت ۵/۴ میلیارد دلاری در ردیف اشتباهات و ازقلم‌افتادگی‌ها نشان داده، به عنوان یک ضربه‌گیر عمل کرده و مانع از کسری مطلق موازنه کل و افت شدید ذخایر بین‌المللی شده است.
- قیمت هر دلار آمریکا که سال ۱۴۰۴ را با حدود ۹۷۰ هزار ریال آغاز کرده بود، به حدود یک میلیون و ۶۰۰ هزار ریال در پایان آن سال رسید که حاکی از نرخ رشد حدود ۶۵ درصدی این متغیر مهم اقتصادی بین دو مقطع مورد اشاره است. در اوایل زمستان و با هدف از بین بردن شکاف بین نرخ‌های ارز در بازار آزاد و بازار ثانویه، با اجرای یکسان‌سازی نرخ ارز این شکاف به حدود ۱۵/۰ درصد کاهش یافت، اما مجددا این شکاف رو به فزونی گذاشت و بنابراین یکسان‌سازی نرخ ارز در عمل با شکست مواجه شد.
- در اسفند ۱۴۰۴ حجم نقدینگی با ۵۳/۳ درصد رشد نسبت به پایان سال ۱۴۰۳ به رقم ۱۵۵,۸۱۲ هزار میلیارد ریال بالغ شد. بررسی تحولات نقدینگی نشان می‌دهد که این متغیر پولی در سال ۱۴۰۴ به طور میانگین ۳/۶ درصد در ماه رشد داشته که از میانگین ماهانه سال ۱۴۰۳ بیشتر است. نرخ رشد سالانه پایه پولی در طول سال ۱۴۰۴ به طور متوسط از سال قبل از آن بیشتر بود. این نرخ که بهار ۱۴۰۴ را با ۲۵/۹ درصد آغاز کرده بود، در پایان اسفند به ۶۱/۵ درصد افزایش یافت.
- نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده سال ۱۴۰۴ را با ۳۶/۴ درصد آغاز کرد و در یک روند افزایشی مستمر با ۴۸/۳ درصد به پایان رساند. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده نیز سال ۱۴۰۴ را با ۴۱/۴ درصد آغاز و با نرخ معنی‌دار ۶۲/۱ درصد به پایان رساند. شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک گروه‌های کالایی نشان می‌دهد در دو ماه آخر سال ۱۴۰۴، گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» نرخ‌های تورم نقطه‌به‌نقطه سه رقمی را تجربه کرده که نشان از فشار قابل توجه برای تامین نیازهای اولیه زندگی به ویژه در دهک‌های پایین هزینه‌ای دارد.
- مجموعه‌ای از ریسک‌های برون‌زا نظیر تنش‌های سیاسی و دو جنگ اخیر علیه ایران باعث شدند تا بازدهی بازار سرمایه ایران در سال ۱۴۰۴ (بازدهی اسمی ۳۷/۰ درصدی برای بورس اوراق بهادار تهران و ۱۶/۸ درصدی برای فرابورس ایران) نه تنها از سایر بازارهای موازی، بلکه حتی از نرخ تورم سالانه کشور برای این سال کمتر باشد.
- گزارش موسسه فریزر در سال ۲۰۲۵ حاوی نتایج ارزیابی آزادی اقتصادی ۱۶۵ کشور جهان در سال ۲۰۲۳ است که در آن ایران با کسب رتبه ۱۶۱ و امتیاز کلی ۴/۳۷ از ۱۰، نسبت به سال قبل از آن سه پله تنزل داشته و در گروه پنج کشور آخر از نظر آزادی اقتصادی بوده است. در گزارش سال ۲۰۲۶ موسسه هریتج نیز جایگاه ایران در بین ۱۷۶ کشور مورد مطالعه

تغییر نکرده و همچنان مانند سه گزارش قبلی در رتبه ۱۶۹ قرار دارد. به علاوه، نتایج گزارش اتاق بازرگانی در زمینه پایش محیط کسب‌وکار ایران نشان می‌دهد که شاخص ملی محیط کسب‌وکار در زمستان ۱۴۰۴ به عدد ۶/۲۰ رسیده که از بدتر شدن محیط کسب‌وکار نسبت به زمستان سال ۱۴۰۳ و پاییز سال ۱۴۰۴ حکایت دارد.

منابع

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب‌وکار؛
اوپک، گزارش‌های ماهانه؛
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمارهای بانکی؛
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، حساب‌های ملی؛
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش‌های تحولات بازار مسکن شهر تهران؛
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش‌های شاخص بهای مصرف‌کننده؛
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش‌های هفتگی حراج اوراق بدهی دولت؛
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی؛
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، نماگرهای اقتصادی؛
پایگاه اینترنتی تانکر ترکرز؛
دیوان محاسبات کشور، پایگاه اطلاع‌رسانی؛
سازمان امور مالیاتی کشور؛
سازمان برنامه و بودجه کشور، لوایح و قوانین بودجه سالانه؛
سازمان بورس و اوراق بهادار، گزارش‌های آماری وضعیت بازار سرمایه؛
سازمان خصوصی‌سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری؛
شرکت بورس اوراق بهادار تهران، مدیریت آمار و اطلاعات، گزارش‌های تفصیلی ماهانه بازار؛
فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش‌های آماری سالانه؛
گمرک ایران، آمارهای مقدماتی تجارت خارجی ایران؛
مرکز آمار ایران، حساب‌های ملی؛
مرکز آمار ایران، شاخص قیمت مصرف‌کننده؛
مرکز آمار ایران، نتایج طرح آمارگیری نیروی کار، فصول مختلف سال ۱۴۰۴؛
مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، گزارش‌های تحلیلی بودجه؛
مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، خبرنامه‌های هفتگی مدیریت بدهی‌های عمومی؛
موسسه فریزر، شاخص آزادی اقتصادی؛
موسسه هریتج، گزارش‌های شاخص آزادی اقتصادی.

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

ساختمان ادارات مرکزی بانک خاورمیانه

ساختمان شماره ۱ بخارست

تهران، خیابان احمد قصیر (بخارست)، نبش خیابان پنجم

تلفن: ۴۲۱۷ ۸۰۰۰ فکس: ۲۳۸۳ ۹۱۲۱

کدپستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷ صندوق پستی: ۴۴۴۵-۱۵۸۷۵

ساختمان شماره ۲ بخارست

تهران، خیابان احمد قصیر (بخارست)، خیابان ششم، شماره ۲۶

تلفن: ۹۰۸۱ ۸۸۵۰ فکس: ۶۹۴۹ ۸۸۷۵

کدپستی: ۱۵۱۴۶۴۴۱۱۴ صندوق پستی: ۴۴۴۵-۱۵۸۷۵

www.middleeastbank.ir

info@middleeastbank.ir